

Finnis Jansson

819.3
509

SÖGUR DANAKONUNGA

1. SÖGUBROT AF FÖRNKONUNGUM

2. KNYTLINGA SAGA

UTGIVNA FÖR

SAMFUND TIL UDGIVELSE AF GAMMEL NORDISK LITTERATUR

AV

CARL AF PETERSENS OCH EMIL OLSON

KØBENHAVN 1919—1925

HÁSKÓLI ÍSLANDS
ÚR BÓKUM FINNS JÓNSSONAR

Innehållsförteckning.

Förord	III
Inledning	
Handskrifter	VII
Knytlingahandskrifternas inbördes släktskapsför- hållanden och deras betydelse för textkritiken	XXIX
AM 1 e β I fol. och AM 20 b I fol.	XLIII
Föregående editioner	LX
Den närvarande editionen	LXIII
Med starkare förkortning anförda skrifter	LXVII
Text	
Sögubrot af fornkonungum	1
Knytlinga saga.....	27
Namnregister	295
Rättelser	314

1919—1926

HÅKAN OHLSSONS BOKTRYCKERI

FÖRORD.

Då jag härmed avslutar editionen av Sögur Danakonunga, sker det under djupt beklagande av att det ej förunnades min vän Överbibliotekarien Carl af Petersens att uppleva fullbordandet av ett arbete, som av honom satts i verket och på vilket han nedlagt så mycken kärlek och möda. Det är min livliga önskan, att denna skrift även under dessa omständigheter i främsta rummet mottages som ett vittnesbörd om hans stora intresse för forn litteraturen, hans skicklighet och oförtröttade omsorg.

Förberedelserna för det nu avslutade arbetet påbörjades av dåvarande docenten och biblioteksamanuensen Petersens för snart trettio år sedan. Under de första åren samlades och avskrevs i behöflig utsträckning större delen av handskriftsmaterialet, men i övrigt gick arbetet, till följd av de hinder som andra göromål lade i vägen, redan då endast långsamt framåt, och sedan Petersens befordrats först till vice bibliotekarie och sedan till bibliotekarie och chef för Universitetsbiblioteket i Lund, måste det under många år så godt som helt nedläggas. Det återupptogs på allvar först, då Petersens på våren 1918 efter inträdet i pensionsåldern tog avsked från sitt ämbete. Då arbetet ånyo sattes i gång, anmodade Petersens mig att inträda som medhjälpare, vartill jag — efter någon tvekan — samtyckte.

Enligt den uppgjorda planen skulle Petersens till tryckning iordningställa prosatexten jämte variant-apparaten till densamma, under det att jag åtog mig redigeringen av versarna med tillhörande noter. I fråga om prosatexten skulle jag — frånsett biträde vid korrekturen — dock därjämte deltaga i avgörandet av alla principiella frågor rörande ortografi, textkritik, varianturval m. m. och i alla beslut rörande enskilda frågor av språklig eller annan art, som kunde uppkomma under arbetets gång. Av inledningen skulle Petersens skriva den del som behandlar handskrifterna och deras släktskapsförhållanden, övriga delar skulle överlämnas åt mig att författa.

Denna plan följdes, till dess Petersens i febr. 1922 träffades av ett svårt sjukdomsfall, som för alltid satte honom ur stånd att deltaga i arbetet. Texten förelåg då färdigtryckt och utgiven i tre häften t. o. m. sidan 256. Härefter övertog jag ensam arbetet.

Då sjukdomen drabbade Petersens, förelåg texten till ss. 257—294 i manuskript. Variantapparaten till detta parti är däremot utarbetad av mig, likaså de efter texten följande namnregistren. Vad inledningen beträffar, förefunnos ganska många men spridda och ej bearbetade anteckningar av Petersens' hand till frågan om handskrifternas beskaffenhet, proveniens och släktskapsförhållanden, därjämte några jämförande variant-listor m. m. Dessa anteckningar ha av mig — utom i fråga om de engelska handskrifterna — kontrollerats samt systematiserats och även i rätt betydande mån kompletterats. I fråga om Knytlingahandskrifternas filiation hade vi, då Petersens föll från arbetet, kommit till en sådan överblick, att de olika hskr:s textkritiska betydelse var fullt klarlagd, men de mera ingående undersökningar, vilkas resultat framläggas i styckena 47—54 av inledningen, ha till största delen

verkställt av mig. Det senare gäller helt och hållet de undersökningar som ligga till grund för kapitlet om förhållandet mellan AM 1 e β I fol. och AM 20 b I fol. För de återstående delarna av inledningen, liksom för den form som denna i sin helhet fått, bär jag ansvaret.

Syftet med det nu föreliggande arbetet är uteslutande att av den viktiga Knytlingasagan och det därmed sammanhörande fragmentet av Danmarks fornhistoria giva en edition, som motsvarar nutida krav på handskriftsurval och textbehandling. I överensstämmelse därmed behandlar inledningen endast frågor, som stå i samband med själva editionen, och berör icke sago-historiska och historiska problem och ej heller litteratur-historiska i annan mån än som är nödvändigt för frågan om sambandet mellan Sogubrot och Knytlingasagan. I övrigt hänvisas till F. Jónssons Den oldnorske og oldislandske Litteraturs Historie (2:dra uppl.) samt bekanta uppsatser och avhandlingar av F. Jónsson, Axel Olrik, A. Heusler, R. C. Boer, C. Weibull m. fl.

Innan jag slutar, är det mig en kär plikt att fram-bära utgivarnas uppriktiga och vördsamma tack till flera personer, som under arbetets gång varit dem till en värdefull hjälp i olika avseenden. I första rummet riktas detta tack till Professor Finnur Jónsson, som följt hela arbetet med det välvilligaste intresse och därunder givit många goda råd och upplysningar. I största tacksamhetsskuld stå utgivarna vidare till framlidne Bibliotekarien Kr. Kålund och Professor E. Ekwall för vid deras resor i England företagna kontrollundersökningar och lämnade meddelanden rörande de engelska Knytlingahandskrifterna. Särskilt bör med tacksamhet framhållas, att vår kännedom om Brit. Mus. Add MS 5176 helt och hållet vilar på upp-

lysningar av professor Ekwall; denna handskrift var oss förut icke bekant. Cheferna och tjänstemännen vid Universitetsbiblioteket och Kungl. Biblioteket i Köpenhamn, Kungl. Biblioteket i Stockholm, Universitetsbiblioteket i Uppsala, Landsbiblioteket i Reykjavik, Universitetsbiblioteket i Lund samt Styrelsen för Högskolan i Reykjavik äro vi stor tack skyldiga för lån och förmedling av handskriftsmaterial. Till slut bör nämnas, att förteckningen över skrifter, som anförts med starkare förkortningar, är uppgjord av Förste Bibliotekarien Bert Möller.

Lund i jan. 1926.

Emil Olson.

INLEDNING.

Handskrifter.

I. Sögubrot af fornkonungum.

1. Sögubrot föreligger endast i ett gammalt membranfragment och i därifrån stammande pappersavskrifter, tagna sedan texten redan befann sig i lika defekt skick som nu.

2. Pergamenthskr. nr 1 e β I fol. i den Arnemagneanska handskriftsamlingen i Univ.-biblioteket i Köpenhamn (av oss citerad *Mbr.*), 6 blad i formatet 19 × 15 cm., skriven c. 1300 (jfr nedan 85). Hskr., som har kapitelindelning med röda överskrifter och begynnelsebokstäver, utgör resten av ett lägg, vars två inre blad gått förlorade, varför det sönderfaller i två brottstycken: 1) [neita.] *Konungr fvarar* SD 3¹ — blidum orðvm ok fogrum, talar ok SD 14²³; 2) ma i hernað. *Ok a einu hafði* SD 14²⁵ — er til var fott um alla Uikina 25³⁰. Första och sista sidan äro starkt svärta och slitna, därför svårläsiga och numera delvis oläsiga.

Fragmenten äro förut begagnade i FaS I: 361—368 och AR I: 66—86 under beteckningen *A*. Jfr för övrigt FaS I: XXII ff., AR I: XXI f., Vigfússon Sturl. s. LXXXVIII ff., Corp. poet. s. L, Kålund Kat. AM 1: 4.

3. Pappershskr. AM 1 a fol., 14 blad i formatet 30.5 × 19 cm. Hskr. är skriven vid mitten av 1600-talet av Jón Erlendsson, med undantag för blad 12, som är av senare hand, och förvärvades av Arne Magnusson 1710 från syslomanen Jón Þorláksson.¹ Enligt Rafn FaS I: XXIV är den en avskrift först i andra hand efter membranen. Den saknar kapitelnummer och kapitelrubriker, men har utom den långa huvudtiteln: »Saugubrot Af nockrumm fornköngumm j Dana

¹ Jón Þorláksson i Múlaþing (död 1712).

ok Svía velde» etc. tvenne særskilda rubriker, den ena i början: »Brot vmm Konbonar før Helga Hins Hvassa til Audar Hinnar Diupaudgv» etc., den andra före kap. 7 (SD 15¹²): »Bravallar bardagi midli Harallds kongs Hildetanmar Og Sigurdar Hringa». Första fragmentet har samma omfång som i membranen med undantag därav, att de sammanhangslösa orden i början ([neita.] *Konungr svarar*) och i slutet (talar *ok*) utelämnats. Efter detta fragment har skrivaren på sidans nedre blanka hälft tillfogat: »Hier wantar mikid vid fram ad ellidogumm Haralldar Hildetanmar». Andra fragmentet börjar med orden »Og a einv hauste» SD 14²⁵, men slutar redan med orden »puiad allt forellri alf[hilddar]» SD 25⁴.

Hskr. är begagnad i FaS I under beteckningen *B*; jfr AR 1: 66 ff. Jfr för övrigt Kälund Kat. AM 1: 1 f.

4. Pappershskr. AM 1 b fol. Består av 10 blad i formatet 31.5 × 20 cm., skrivna med olika 1600-tals-händer, och är av Arne Magnusson sammanfogad av tre olika brottstycken. Texten i denna avskrift stammar, såsom redan titel och rubriker visa, från AM 1 a fol. (ovan 3), dock som det vill synas delvis icke i första hand.

Hskr. är begagnad i FaS I under beteckningen *C*; jfr AR 1: 66 ff. Jfr för övrigt Kälund Kat. AM 1: 2 f.

5. Pappershskr. AM 1 c fol., 5 blad i formatet 32.3 × 19.5 cm., skrivna med fraktur av okänd 1600-tals-hand. Hskr. innehåller första fragmentet efter AM 1 a fol. (ovan 3) och med dess tillägg efter brottstyckets slut: »Hier wantar mikid vid» etc.

Hskr. är begagnad i FaS I under beteckningen *D*; jfr AR 1: 66 ff. Jfr för övrigt Kälund Kat. AM 1: 3.

6. Pappershskr. AM 1 d β fol., 8 blad i formatet 21.2 × 16.1 cm. och skriven c. 1700 av prästen Hjalti Þorsteinsson till Vatnsfjörður (död 1752). Hskr. stammar liksom de föregående från AM 1 a fol. (ovan 3) och är begagnad i FaS I under beteckningen *E*; jfr AR 1: 66 ff. Jfr för övrigt Kälund Kat. AM 1: 3 f.

7. Pappershskr. AM 1 e α fol., 14 blad i formatet 21.3 × 16.5 cm., skrivna med fraktur vid slutet av 1600-talet. Avskriften, vilken i likhet med de föregående stammar från AM 1 a fol. (ovan 3), är försedd

med egenhändiga rättelser efter membranen av Arne Magnusson.

Hskr. är begagnad i FaS I under beteckningen *F*; jfr AR 1: 66 ff. Jfr för övrigt Kälund Kat. AM 1: 4.

8. Pappershskr. 1 d α fol., 31 blad i formatet 20.1 × 16.2 cm. Denna hskr. är en av Arne Magnusson själv verkställd avskrift av membranen. Bladen äro delade i två kolumner, av vilka emellertid blott den inre beskrivits. Den yttre kolumnen har utan tvivel varit avsedd för latinsk översättning, och hskr. utgör efter all sannolikhet förarbete till en edition på isländska och latin, som Arne enligt tvenne brev till Torfæus redan år 1695 hade för avsikt att publicera under en vistelse i Leipzig¹. Arnes avskrift, som är mycket noggrann, citeras av oss *AM*.

Jfr för övrigt FaS I: XXIII, Kälund Kat. AM 1: 3.

9. Pappershskr. nr 908 4to i den Ny kongl. Samling i Kungl. Bibl. i Köpenhamn; bestående av 16 blad (varav sista sidan blank) i formatet 22 × 16.8 cm. Hskr., som är skriven med okänd 1700-tals-hand, utgör en i det hela tämligen god avskrift av membranen. För oläsliga ställen ha här och där lämnats luckor. Kapitelrubriker saknas. Huvudrubriken och de, delvis i annan ordning placerade, underrubrikerna stamma från AM 1 a fol. (ovan 3), men för övrigt synes avskrivaren ej ha begagnat denna. Hskr. har tidigare tillhört Suhms samling och har på några ställen randanteckningar av hans hand.

Jfr för övrigt Kälund Kat. KB, s. 176 f.

II. Knytlinga saga.

10. Handskrifterna av Knytlinga bilda två tydligt skilda grupper, som lämpligen kunna kallas *A*-gruppen resp. *B*-gruppen. Den förnämsta skillnaden mellan dem är, att den förra har sagan fullständig, den se-

¹ Brev av d. 2/3 och 29/6 1695. Se Kälund, Arne Magnusson Brevvexling med Torfæus 184, 189. Jfr även C. G. Styffe i Danske Samlinger R. 2, B. 4, s. 255 f. samt Nord. Tidsskr. f. Oldkynd. 3: 60 ff. med noten.

nare däremot blott omfattar partiet från och med kap. 22. *A*-gruppen innefattar dels ett antal (7) fullständiga hskr., dels några (5) fragment, bland dem 2 av membran, dels slutligen begynnelsepartiet av vissa *B*-hskr., på sätt som nedan närmare skall beskrivas. *B*-gruppen omfattar dels ett antal (13) från *B*-redaktionens synpunkt sett fullständiga pappershskr., dels ett större membranfragment och några smärre fragment, av vilka ett av membran.

A. 11. Vid den stora branden 1728 gick bl. a. en pergamenthskr. av Knytlinga, den s. k. Codex Academicus (här kallad *A*) förlorad. Enligt uppgift av Gísli Brynjúlfsson d. ä. i Add. 158 fol. på Kungl. Biblioteket i Köpenhamn, vilken hskr. innehåller samlingar till en Knytlingaedition, hade rikskanslern Arild Huitfeldt erhållit denna kodex från Island 1588. Den hade där tillhört en viss Magnus Björnsson, Arne Magnusson gissar på en sonson till biskop Jón Arason, boende dels på Hof på Höfdastrand, dels på Grund i Eyjafjörður¹. Denna hskr., som sannolikt föreskrev sig från tiden omkring 1300, representeras nu i främsta rummet av en avskrift av Arne Magnusson (se nedan 12) samt av folioupplagan c. 1750 (varom nedan 87.1). Läsarter i *A*, som icke i oförändrat skick influerats i nämnda avskrift och edition, äro kända endast genom noter och marginalanteckningar i dessa. Se variantapparat till vår text.

M. 12. Den förlorade hskr. *A* företrädes närmast av en av Arne Magnusson c. 1700 gjord avskrift, som föreligger i hskr. nr 18 fol. i den Arnemagneanska samlingen på Universitetsbiblioteket i Köpenhamn (här kallad *M*). Hskr. i fråga, på papper i formatet 31 × 20.5 cm., bär titeln »Æfi Danakonunga, vulgo Knytlingasaga» och består i sitt nuvarande skick av 39 blad. Den har emellertid en stor lakun, som börjar i kap. 3 och slutar först i kap. 82. De bevarade delarna omfatta sålunda av vår text (SD): från början (29¹) — 31⁸ (t. o. m. orden i *Nóregi*) samt 196¹ (från ordet [*Jat*]vardarson) — slutet (294²³).

¹ Brev från Kålund till C. af Petersens 9/2 1900.

Arnes text innehåller en stor mängd ändringar, rättelser och tillägg. Tydligt har han först gjort en avskrift av sin förlaga med upplösning av de flesta förkortningarna, men därvid dock bibehållit vissa sådana, t. ex. en del namn (*Har.*, *Nik.*, *Eiv.* o. d.) samt vanliga ord såsom *k.* (= *konungr*), *j.* (= *jarl*), *s.* (= *sonr*) o. d. Sedermera har han — såsom förberedelse till publicering — upplöst även dessa förkortningar samt i vissa avseenden normaliserat ortografin (ändrat *kongr* till *konungr*, *kk* till *ck*, *æ* till *e* m. m.). Vidare har han gjort en del emendationer och utfyllnader av vad som av förbiseende utelämnats i kodex samt i margen tillfogat anmärkningar härom och om avvikande läsarter i »membr.» (dvs. *A*) och i vissa *B*-hskrifter¹, årtal m. m. En redogörelse för sitt tillvägagångssätt har Arne själv lämnat i AM 20 c fol. Av särskilt intresse är, att han inom parentes inneslutit de nämnda utfyllnaderna i alla sådana fall, där dessa ej äro absolut självklara. Att döma av växlingarna i bläckets färg har bearbetningen av handskriften skett vid olika tillfällen, ett förhållande som också i någon mån återspeglas i de från *M* stammade avskrifterna.

Hskr. är förut begagnad i FmS XI med samma beteckning (*M*) som här. Jfr även AR 2: 127 f. o. Mon. Germ. Scr. fol. XXIX: 269 ff. Jfr för övrigt Kålund Kat. AM 1: 12 f.

13. Pappershskr. nr 873 4to i den Ny kongl. Samling i Kungl. Bibl. i Köpenhamn (här kallad *M*^c). Hskr., som består av 88 blad i formatet 21.2 × 16 cm., utgör enligt inklustrad anteckning avskrift av en handskrift som i sin ordning var skriven efter Arne Magnussons egenhändiga manuskript (*M*; ovan 12). Ifrågasvarande förlaga för *M*^c gjordes på biskop Jón Þorkelsson Vidalíns² begäran av Benedikt Einarsson år 1705—1706 efter Arnes på hans resa till Island medförda exemplar (Arne Magnusson i AM 20 c fol.). Texten i *M*^c överensstämmer noga med den i *M*; även *M*:s ortografi återfinnes i det hela i denna hskr. Dock

¹ Varianterna äro tagna ur *W* (nedan 31) och *E* (nedan 40) samt Holm. 41 4to (nedan 27, 38) och AM 1006 4to (nedan 34).

² Biskop till Skálholt, född 1666, död 1720. Jfr Ny Félagssrit 7 (1847), s. V—XVI, Dansk biograf. Lex. 18: 530 f.

upptagas ej alla *M*:s noter och i några få fall äro parenteserna kring Arnes utfyllnader utelämnade; även några andra smärre avvikelser förekomma. Läsarterna i *M^c* visa, att dess förlaga, »codex Vidalinus», skrivits efter det rättelserna gjorts i *M*, dock med det undantaget, att det i vår text 29⁶⁻⁸ omtalade sista ändringsförslaget i *M* är senare än avskriften.

Jfr för övrigt Kälund Kat. KB, s. 175.

M^d. 14. Pappershskr. nr 148 4to i Landsbókasafn Íslands i Reykjavík (här kallad *M^d*). Hskr., 119 (opagerade) blad i formatet 19.5 × 16 cm., är skriven med tre olika händer, av vilka de två (blad 1—50^v midten resp. blad 50^v midten — 62 + blad 75 — slutet) synas kunna dateras till 1700-talets början, under det att den tredje, som tydligen fyller ett förlorat parti blad 63—74, är betydligt yngre¹. Enligt anteckning på försättsbladet har hskr. tillhört biskopen Hannes Finnsson². Redan titeln »Æfe Dana Konunga (Vulgo Knytlinga [S.])³ vittnar om härstamningen från *M*. En verkställd undersökning av de från *M* och *K* avvikande läsarterna har visat, att hskr. är nära besläktad med *M^c* (ovan 13) och — med eller utan mellanled — liksom denna stannar från den förlorade Vidalinska avskriften. Såsom bevisande må särskilt nämnas det egendomliga gemensamma felet *litadi* för *likadi* 107² enligt vår text. Påpekas kan även, att *M^d* liksom *M^c* har stället 29⁶⁻⁸ i enlighet med Arnes första ändringsförslag. En märklig avvikelse är visserligen att *M^d* i motsats till *M^c* s. 42²⁹ har bevarat *A*:s läsart *dætr III*, som av Arne ändrats till *dætr II*, vilken läsart alla *M*:s avkomlingar för övrigt ha. Då emellertid *III* i margen med samma hand rättats till *II*, visar väl detta blott, att Vidalinus (liksom *K*) jämte Arnes rättelse haft en anmärkning om *A*:s läsart.

15. Pappershskr. nr 62 fol. i Hið íslenzka bókmentafélags samlingar av handskrifter⁴ utgör en sam-

¹ Enligt brev ²/₁₂ 1898 till C. af Petersens från adjunkten Pálmi Pálsson är denna yngre hand möjligen biskopen Steingrímur Jónsson (född 1769, död 1845).

² Biskop till Skálholt, född 1739, död 1796.

³ *S.*) bortskuret vid inbindningen.

⁴ Nu i Landsbiblioteket i Reykjavík.

lingshskr. på 657 sidor i formatet c. 31 × 20 cm. Hskr., skriven c. 1770, innehåller ss. 1—135 vår saga under den vanliga titeln: »Æfe Dana Konunga Vulgo Knytlinga Saga». Härkomsten från *M* är otvivelaktig. Hskr. uppvisar i fråga om kapitelindelning och kapitelöverskrifter något flera avvikelser från *M* än den föregående hskr., men står i vissa fall, särskilt i fråga om visorna, närmare sin urkälla än denna. I övrigt står den, som en undersökning av dess från *M* avvikande läsarter visat, mycket nära den föregående hskr. och härstammar tydligen — genom ett eller flera mellanled — liksom denna och *M^c* (ovan 13) från den förlorade Vidalinska hskr.

16. Pappershskr. nr 45 fol. i Advocates Library i Edinburgh, i brunt läderband med ryggtiteln »Historia septentrionalis». Hskr., som saknar titelblad, består av 375 nummerade sidor jämte några blanka blad i formatet 34.3 × 21.5 cm. och innehåller pag. 1—191 »Orkneyinga Jarla Saga» och pag. 193—375 vår saga under titeln »Aivi Dana Konunga vulgo Knytlinga», båda skrivna med samma 1700-tals-hand. På försättsbladet är antecknat: »quondam e libris Skulonis Theodori Thorlacii Islando-Dani» och med annan hand: »Kjøbt paa Auctionen efter Syssemand Sal. Jon Arnesen d. 4de Jan. 1779 for 2 Rdr». Hskr. har således tillhört rektor Skúli Þórðarson Thorlacius¹ och är en av de hskr. som denne överlät till geheimarkivarie G. J. Thorkelin² och som från honom förvärvats åt Advocates Library (jfr Jón Þorkelsson i Arkiv f. nord. fil. 8: 208 ff.).

Texten i denna hskr. är närmast besläktad med den i *M^d* och Bókmentaf. 62 fol. (ovan 14 o. 15) och stannar utan tvivel liksom dessa och *M^c* (ovan 13) från den förlorade codex Vidalinus. Randanmärkingar med avskrivarens hand förekomma på ett 20-tal ställen; med ett undantag utgöra alla meddelade varianter ur *W* (nedan 31), här åberopad såsom »charta».

17. Pappershskr. Add MS 11.120 i British Museum i London, 176 blad i formatet 22.7 × 17.3 em.,

¹ Född 1741, död 1815.

² Född 1752, död 1829. Jfr Dansk biograf. Lex. 17: 258 ff.

skrivna vid slutet av 1700-talet. Hskr., som till största delen är skriven med samma hand som den nedan 18 omtalade Add MS 11.121, har tillhört Finn Magnussons handskriftsamling och bär i katalogen över denna (AM 925 4to) numret 243, vilket också återfinnes på hskr:s första sida. Enligt anteckning på försättsbladet har boken inköpts från Finn Magnusson i juli 1837.

Hskr. saknar 11 blad i början; det nuvarande första bladet har sidnumret 23, och sagan börjar med kap. 12: »Fra Kuuti Koungi». Texten är nära besläktad med de fyra föregående här beskrivna handskrifternas, särskilt med den närmast föregående och återgår otvivelaktigt på samma från *M* stammande avskrift som dessa.

18. Pappershskr. Add MS 11.121 i British Museum i London, 414 blad, paginerade med sidnumren 1—830, skriven samtidigt med föregående och med samma hand, som skrivit större delen av denna. Även denna hskr. har tillhört Finn Magnussons samling, där den burit numret 244, vilket ännu, skrivet med rödkrita, läses på det andra försättsbladet. Till Brit. Mus. har den enligt anteckning å första försättsbladet förvärvats samtidigt med föregående hskr. Avskriften angives i titeln vara gjord »eptir pappirsskruddu no 18, úr handskrifasafu há-skólans», eller såsom det heter i en anteckning på titelbladets insida: »efter et manuskript med salig Professor Arne Magnusens Haand». Den senare uppgiften återfinnes (på latin) i katalogen (AM 925 4to), där det ytterligare tillägges: »Accedunt variantes lectiones . . . auctor H. E. Wium». Hskr. är således en avkomling i första hand av *M*, vars text den också i det hela noggrant följer. Som karakteristiskt för denna hskr. kan för övrigt anmärkas, att skrivaren giver dels dansk översättning av svårare uttryck inom parenteser i texten, dels förklaringar i självständiga anmärkningar. Här och där förekomma i marginalanmärkningar varianter ur hskr. betecknade »Fr: 2, 3, 4, 5» (dvs. de under *A*² omtalade fragmenten? se nedan 28), »W» (dvs. AM 1005 4to, se 31), »Vig.» (dvs. AM 1006 4to, se 34), »ChR» (dvs. *E*, se nedan 40) och »19» (dvs. AM 19 fol., se nedan 41).

19. Pappershskr. Add MS 5176 i British Museum i London, 100 blad, skriven under senare hälften av 1700-talet. Enligt museets katalog (vol. 2, 1832) inköptes hskr. i fråga från geheimearkivarien G. J. Thorkelin¹ år 1788, och är troligen icke mycket äldre än detta år, då varianter i nedre margen, visserligen icke samtida, men skrivna med samma hand, delvis äro hämtade ur Johnstones år 1786 tryckta »Antiquitates Celto-scandicæ» (jfr nedan 87 s). Kapitelindelning och rubriker överensstämmer med *M* (resp. *K*), vars text den också noggrant följer. Huruvida avskriften är gjord direkt efter *M* eller det funnits mellanled, kan ej avgöras. På det förra förhållandet kunde den omständigheten tyda, att hskr. — i motsats mot den närmast förut omtalade, efter vilken den sålunda icke kan vara skriven — på flertalet ställen, som det vill synas, återgiver *M*:s parenteser. Så är förhållandet ss. 33²⁷, 34²², 51¹⁵, 52¹¹, 55⁴, 60¹⁹, 70¹⁸, 80¹³, 81¹³, 85²¹ (däremot saknas parentes 33¹², 51²⁰⁻²¹, 54⁷, 79¹⁰). Varianter, som anföras i nedre margen, visa stark överensstämmelse med den här närmast förut omtalade Add MS 11.121.

20. Pappershskr. nr 20 d fol. i den Arnemagneanska handskriftsamlingen i Univ.-biblioteket i Köpenhamn (här kallad *M*^b). Hskr., 23 blad i formatet 21.5 × 16.7 cm., är till en mindre del (blad 19^v—23) skriven av Arne Magnusson, till större delen (blad 1—19^r) av en samtida okänd hand och utgör en ofullbordad avskrift av sagan, som Arne enligt en anteckning på försättsbladet år 1712 fått från Torfæus och som denne förut erhållit av honom. Avskriften är tvivelsutan identisk med det parti av Knytlinga (»framan af Knytlingasögu»), som Arne enligt brevväxlingen mellan honom och Torfæus² år 1690 synes ha sändt den senare. Av en anteckning i Am 16 fol. (se nedan 21), där det heter, att denna är avskriven efter »en kopi av Arne Magnusens exemplar som denne havde sendt Torfæus», framgår, att *M*^b utgör en avskrift av *M* och icke direkt återgår på den då

¹ Jfr ovan s. XIII.

² Kålund, Arne Magnusson Brevvexling med Torfæus, s. 24, 30.

ännu existerande codex Academicus. Detsamma uppgives av Jón Ólafsson (från Grunnnavik) i hans *Monita quædam ad Knytlinga sagam spectantia* (i AM 20, e—g, nr 16, samt Cod. Thott 1500 4to i Kungl. Bibl., nr 11). Att så är förhållandet bekräftas också av en jämförande granskning av de båda hskr., vilken ställer det utom tvivel, att *M* är förlagan. Kopian är emellertid gjord, innan alla ändringarna företagits i *M* (så t. ex. har *M*^b s. 29⁶⁻⁸ Arnes först föreslagna läsart, ej det slutgiltiga förslaget till textändring).

Hskr. innehåller kap. 1—27 av sagan. Kap. 23, 26 och 27 sakna överskrift; kap. 24 har felaktigt numret XIV.

Hskr. är förut begagnad i FmS XI under beteckningen *A*; jfr även AR 2:127 f. Jfr för övrigt Kålund Kat. AM 1:15.

21. Pappershskr. nr 16 fol. i den Arnemagneanska handskriftsamlingen i Univ.-biblioteket i Köpenhamn. Hskr., som består av 88 blad i formatet 30.2 × 19.8 cm. och är skriven vid slutet av 1600-talet, innehåller vår saga i »126» (i verkligheten 127)¹ kapitel, av vilka endast de 25 första hava överskrift. Enligt anteckning av Arne Magnusson på en på bandets insida fastklistrad lapp har denne fått hskr. från Torfæi änka år 1720. I en annan anteckning upplyser Arne, att kap. 1—27 äro avskrivna efter en kopia som han sändt Torfæus, dvs. *M*^b (se ovan 20), kap. 28—slutet däremot efter »charta Regia», dvs. Gamle Kongl. Saml. 1006 fol., här kallad *E*; se nedan 40). Skrivaren är den bekante Ásgeir Jónsson, som åren 1688—1704 vistades hos Torfæus, och avskriften är gjord på uppdrag av den senare, som vid denna tid hos sig hade de båda ovan nämnda handskrifterna. I slutet av avskriften finnas randanmärkingar med Torfæi hand.

Hskr. är förut begagnad i Mon. Germ. Scr. fol. XXIX: 269 ff. Jfr Kålund Kat. AM 1:12.

22. Pappershskr. nr 17 fol. i den Arnemagneanska handskriftsamlingen i Univ.-biblioteket i Köpenhamn, 88 blad i formatet 31.8 × 20 cm. Hskr. inne-

¹ Siffran CXXVI står felaktigt två gånger.

håller Knytlingasaga i »129» (dvs. i verkligheten 127) kapitel. Den utgör en systerhandskrift till den föregående, liksom denna skriven av Ásgeir Jónsson och enligt anteckning av Arne Magnusson skriven efter samma förlagor.

Hskr. är förut begagnad i Mon. Germ. Scr. fol. XXIX: 269 ff. Jfr för övrigt Kålund Kat. AM 1:12.

23. Pappershskr. Add MS 11.119 i British Museum i London, 142 blad i formatet 19.4 × 15.4 cm., skriven c. 1800 (enligt katalogen och Kålunds meddelande). Hskr. har, liksom de ovan under 17 o. 18 omtalade tillhört Finn Magnussons samling, där den burit det ännu på försättsbladet bevarade numret 242, och har samtidigt med dessa förvärvats till Museet. Sagan innehålls i denna hskr. fullständig i 128 kapitel. Av dessa tillhöra de 27 första *A*-gruppens hskr., de övriga *B*-klassens. Hskr. överensstämmer häri med de två närmast föregående och härstammar utan tvivel, med eller utan mellanled, från någon av dessa.

24. Pappershskr. nr 29 i den Raskska samlingen i Universitetsbiblioteket i Köpenhamn, 313 blad i formatet 20 × 16 cm., från senare hälften av 1700-talet. Hskr., en samlingshskr., är enligt Kålund med undantag för bladen 278—305 skriven av prästen Magnus Sæbjarnarson på Sandar. Bladen 262—277 innehålla början av vår saga, som emellertid slutar defekt i 22dra kapitlet med orden *pá för han í móti þeim með her* (SD 59^b). Hskr. återgår — genom ett eller flera mellanled — på *M*, vars text den i det hela noggrant följer. På några ställen återgivas även parenteserna i *M*: 33¹², 34²², 54⁷; mestadels äro de dock utelämnade. Ingenting tyder på närmare släktskap med den handskriftsgrupp som härstammar från den förlorade Vidalinska avskriften (se ovan 13—17); att den ej kan återgå på denna bevisas också därav, att den i motsats till alla hskr.:na i den gruppen har stället SD 29⁶⁻⁸ i den form det fått genom Arne Magnussons sista rättelseförslag.

Jfr Kålund Kat. AM 2:518.

25. Pappershskr. nr 874 4to i den Ny kongl. Samling i Kungl. Biblioteket i Köpenhamn, 157 blad i formatet 20.5 × 16.1 cm., av vilka blad 1—67 inne-

hålla Knytlingasaga. Enligt egenhändig anteckning är hskr. skriven av Jón Helgason på Hvanneyri i Siglufjörður år 1728. Detta gäller emellertid icke blad 1—9; dessa äro skrivna med annan hand och på annat papper och senare fogade till hskr., vilken ursprungligen börjat med blad 10. Sagan har på detta blad börjat med kap. 22 och tillhör i denna, av Jón Helgason skrivna del *B*-klassens hskr. (se vidare nedan 43). De senare tillsatta bladen tillfoga sagans början t. o. m. kap. 21, av vilket dock några rader fattas i slutet (blad 9^v slutar med orden *hófz til ríkis móti honum* SD 55⁵). Att hskr. i denna del härstammar från *M*, är uppenbart på grund därav, att den har alla dennas rättelser och utfyllnader, ehuru parenteserna överallt utelämnats. Särskilt kan anmärkas, att hskr. på det flera gånger berörda stället SD 29⁶⁻⁸ har texten enligt Arne Magnussons sista rättelseförslag. Den närmare släktskapen med övriga från *M* stammande avskrifter kan icke bestämmas. Kapitelnummer och kapitelrubriker saknas, och styckeindelningen stämmer icke alldeles med kapitelindelningen i *M* (resp. *K*). Versarna äro utelämnade.

Jfr Kålund Kat. KB s. 175.

26. Pappershskr. nr 358 4to i Landsbókasafn Íslands i Reykjavík, 282 sidor (varav 7 i början opaginerade) i formatet 20 × 16 cm., från slutet av 1700-talet. Hskr., som efter vad en innehållsförteckning på andra försättsbladet utvisar, ursprungligen utgjort en del av en större samlingshskr., har enligt anteckning i densamma tillhört den bekante handskriftsam-laren och personhistorikern Bogi Benediktsson på Stáðarfell (född 1771, död 1849). I titeln, som nära överensstämmer med den i *A*-gruppens hskr. vanliga (»Æfe Dana Konunga sem kallast Knytlinga Saga»), angiver den sig vara skriven »Ex accurato Transcripto Membranæ in Quarto Bibliothecæ Academiæ Havniensis», vilken uppgift är att tolka så, att den utgör en avskrift av *W* (nedan 31). Eftersom kap. 1—21 icke finnas i *B*-gruppens hskr., gäller uppgiften emellertid naturligtvis endast partiet från och med kap. 22, vars självständiga ställning i förhållande till det föregående visar sig även däri, att sagan här har ny rubrik: »Knit-

lynga(!) Saga». Kap. 1—21 härstamma från någon avskrift av *M*, vars kapitelindelning och — med få och obetydliga avvikelser — även kapitelrubriker den återger. Läsaarten 29⁶⁻⁸ visar, att hskr. stammar från en avskrift av *M*, som tagits efter det första men före det andra rättelseförslaget. *M*:s parenteser åter-givas icke. Till versarna förekomma ställvis rättelser med annan hand.

27. Pappershskr. nr 41 4to i Kungl. Biblioteket i *Ma*. Stockholm, 124 blad (3 försättsblad oberäknade) i formatet 21.5 × 16.5 cm. (här kallad *Ma*). Hskr. är skriven av den bekante för Antikvitetskollegiet i Stockholm verksamme Jón Eggertsson och tillhörde troligen de böcker som denne hade med sig vid sin ankomst till Sverige år 1689¹.

Enligt anteckning å tredje försättsbladet är avskriften gjord efter en »miög gamallri Membrana» i Köpenhamn år 1687. Uppgiften gäller emellertid endast partiet från och med kap. 22, varmed hskr. under rubriken »Knytlinga Saga» ursprungligen börjat (å nuvarande s. 17). Uppgiften är för övrigt icke ens för denna del riktig; avskriften är nämligen icke tagen direkt efter någon membran, utan utgör — såsom även angives i en randanmärkning överst å s. 17 — en kopia av en pappershskr. »e Biblioth. Wormij», dvs. *W* (nedan 31). Hskr. tillhör således i denna del *B*-gruppens hskr.

De två sammanhäftade lägg, som innehålla de 21 första kapitlen av sagan, hade ursprungligen varit fastsatta i slutet av volymen och hade senare vid bindningen år 1843 instuckits i Papp. 4to nr 43. De äro numera lösgjorda och inlagda i början av här omtalade hskr. Partiet är skrivet med samma hand som huvuddelen av sagan och efter all sannolikhet samtidigt med denna. Att avskriften i denna del är gjord efter *M* och icke direkt efter den då ännu existerande codex Academicus, är fullt tydligt på grund av vissa med denna gemensamma rättelser och utfyllnader²,

¹ Om Jón Eggertsson och hans verksamhet se Gödel Fornnorsk-isl. litt. i Sv. s. 191 ff.

² Se t. ex. texten nedan 29¹⁰, 33²⁷, 34²², 49²², 51¹⁵, 51²⁰⁻²¹, 52¹¹.

vidare på grund därav att *M*^o stundom har bibehållit *M*:s parenteser, slutligen på grund av ett par med *M* (resp. *K*) gemensamma uppenbara fel, som *A* bevisligen icke har haft eller icke gärna kan ha haft (se texten 39²⁰, 52⁹ ff.). Emellertid är avskriften, såsom även det tidiga årtalet för densamma ger anledning att förmoda, tagen innan alla rättelserna och utfyllnaderna gjorts i *M*, varav förklaras, att den på några ställen i sina avvikelser från denna överensstämmer med de läsarter som äro bestyrkta eller kunna förmodas för *A*¹. Särskilt bör anmärkas, att avskriften är äldre även än det första rättelseförslaget 29⁶⁻⁸ och än den stora ifyllnaden 35¹⁷⁻¹⁹. Avskriften kan i det hela betraktas som god, men uppvisar dock åtskilliga fel (t. ex. *Helminga borg* i st. f. *Hemingaborg* 38¹⁰ = strof 8 rad 6). En och annan skenbart bättre läsart i versarna (t. ex. 43¹¹ = strof 10 rad 8) beror på emendation av skrivaren.

Hskr. är begagnad i FmS XI och av Finnur Jónsson i Skjalded. A I, på båda ställena under beteckningen *V*; jfr även AR 2: 127 f. Jfr för övrigt Gödel Kat. s. 313 ff.

- A¹. 28.** Pergamenthskr. nr 20 b I fol., 9 blad i formatet 24.5 × 17.7 cm., från tiden c. 1300² (här kallad *A*²). Blad 3 är starkt svärtat och slitet; av blad 8 är endast en smal remsa vid inre marginalen bevarad, och av blad 9 äro de översta raderna bortskurna. De nio bladen, vilka otvivelaktigt trots några smärre inbördes olikheter tillhöra samma kodex, bilda tvänne skilda brottstycken, det ena omfattande blad 1—2, det andra blad 3—9.

Fragment 1 börjar med ordet [*Harald*]danna SD 63¹⁶ (kap. 25) och sträcker sig t. o. m. ordet *Danmørk* 76⁴ (kap. 29). Fragment 2 börjar med ordet *leita* 142¹⁸ (kap. 58) och sträcker sig i en följd t. o. m. ordet *átti* 176² (kap. 75 slutet); därefter följer på blad 8 endast en rad enstaka ord ur kap. 76 och förra hälften av kap. 77 (sista ordet är *tíl* 183¹⁸), varpå slut-

¹ Så 33¹² (er saknas), 38²⁵, 42²⁹, 45⁵ (= strof 14 rad 7), 49⁶ (har utfyllt *rak Knútr* i st. f. *flæmði Knútr*), 53¹⁵ (= strof 24 rad 2).

² Jfr nedan 85.

ligen blad 9, vars översta rader som redan nämnts äro bortskurna, börjar med ordet *þetta* 184⁴ (kap. 77) och slutar med ordet *her[vigs]* 190¹ (strof 53 i slutet av kap. 79). I det första fragmentet ingå versarna 29—30, 31, i det andra v. 32—42, 52, 53¹⁻⁵ samt enstaka ord ur v. 44—51.

Kapitelindelningen stämmer fullständigt med *M* resp. *K*. Kapitelrubrikerna däremot äro så pass avvikande, att de icke tyda på gemensam källa. Sannolikt har ännu den för *A* och *A*² gemensamma källhandskriften saknat rubriker.

Hskr. är begagnad av FmS XI, där de båda fragmenten betecknas *F* och *H*, samt av Finnur Jónsson Skjalded. A I; jfr även AR 2: 127 f., Mon. Germ. Scr. fol. XXIX: 269 ff. samt Gíslason Pröver, s. 500 ff. Jfr för övrigt Kälund Kat. AM 1: 13 f.

29. Pergamenthskr. nr 1005, I—II fol. i den Gamle *F.* kongl. Samling i Kungl. Bibl. i Köpenhamn, den s. k. Flateyjarbók, beskriven hos Kälund Kat. KB, s. 10 ff., o. där citerad litt., innehåller blad 209^r—210^r under rubriken *Blót-Egils þátr* kapitlen 33—40 av vår saga (texten nedan 81²²—99⁴). Ifrågavarande parti (här citerat *F*) är skrivet av okänd hand vid slutet av 1400-talet.

Texten i *F* tillhör, såsom en jämförande granskning lätt visar, *A*-gruppen av Knytlinga handskrifterna och står i det hela nära den av *M* resp. *K* representerade *A*. Likväl kan den icke härstamma från *A*, vilket framgår av de många detalj avvikelserna och bekräftas av ett antal med *B* (nedan 30) gemensamma läsarter, av vilka åtminstone några icke kunna bero på en tillfällighet, utau måste ha tillhört en för *A*- och *B*-gruppen gemensam urkälla. Se variantapparaten nedan s. 81—99, särskilt noterna till 82², 83³, 85⁷, 85¹², 86¹³⁻¹⁴, 87¹³, 88¹⁰, 89¹², 89¹⁸, 90¹⁻², 91⁴, 92¹⁷, 95¹⁻², 95¹⁷, 96⁶, 96⁹, 96¹⁹, 97¹⁰, 97¹⁵, 98¹¹.

30. Pergamenthskr. nr 180 b fol. i den Arnemagneanska handskriftsamlingen i Univ.-biblioteket i Köpenhamn, 52 blad i formatet 32 × 23.3 cm., sannolikt skriven i 15de århundradet (här kallad *B*). Hskr., vars utseende och proveniens närmare omtalas hos Kälund Kat. AM 1: 148, innehåller blad 19^r—34^r —

efter den i övre margen av 19^v med senare hand tillskrivna rubriken: »Knytlinga Saga byriazt hier er Knuts Saga» — tvenne fragment av vår saga, nämligen: 1) blad 19^v—32^v från början av kap. 28 (*Pá er Haraldr konungr var andaðr* SD 72¹⁹) till och med orden *með miklum fag[naði]* i slutet av kap. 88 (SD 206¹⁴) samt 2) från och med orden *um sumarit för Magnús konungr* kap. 22 (SD 59¹³) till och med slutet av kap. 27 (*varð han sött dauðr* (SD 72¹⁸)). Fragmenten bilda sålunda, ehuru i oriktig ordning, ett sammanhängande parti från SD 59¹³ till SD 206¹⁴. I detta parti ingå stroforna 29¹⁻⁴, 30⁶⁻⁸, 31 samt 32—59. Strof 28 samt 29⁵⁻⁸ och 30¹⁻⁵ saknas. Kapitelnummer och kapitelöverskrifter finnas icke.

Hskr., som möjligen förvärvades av Arne Magnusson under hans resa på Island 1685—1686, befann sig sannolikt med avseende på Knytlingasagan i samma defekta skick som nu, då han, efter vad han själv (i AM 435 a 4to, bl. 139^v ff.) uppgiver, samlade i hop dess skingrade delar från flera olika håll.

Ifrågavarande fragment äro förut begagnade i FmS XI under beteckningarna *B* och *E* och av Finnur Jónsson Skjalded. AI: jfr även AR 2: 127 f. och Mon. Germ. Ser. fol. XXIX: 269 ff.

W. 31. Pappershskr. nr 1005 4to i den Arnemagneanska samlingen i Univ.-biblioteket i Köpenhamn (här kallad *W*). Hskr., som består av 80 blad i formatet 20 × 15.5 cm., är skriven av okänd hand i förra hälften av 1600-talet och försedd med randanteckningar av flera olika händer. Blad 2^r har titel och anteckning om innehållet av Ole Worms hand. Avskriften är otvivelaktigt identisk med en hskr., som Arne Magnusson, enligt vad han själv uppgiver i AM 20 c fol., sett i Wilh. Worms¹ bibliotek och som sändts till Ole Worm från Island, där den enligt Arne tillhört lagmannen Magnus Björnsson på Munkaþverá i Eyjafjörður². Från Ole Worm har hskr. övergått till sonen

¹ Wilh. (Villuro) Worm, justitiarius, kungl. historiograf m. m., son till Ole Worm, född 1633, död 1704.

² Att Ole Worm mottagit en Knytlingasaga från Island synes bekräftas av ett brev till denne den 7 sept. 1639 från

och från denne till Rostgård, på vars auktion den enligt Arnes anteckning på bandets insida förvärvades för den Arnemagneanska samlingen.

Hskr. innehåller sagan fullständig i *B*-redaktionen, dvs. från och med början av kap. 22 (*Sveinn son Úlfs jarls tók jarldóm* etc.) och utgör sannolikt, såsom redan Arne antagit, en avskrift i första hand av *B*, innan denna ännu stympats. Kapitelnummer och rubriker saknas.

Jfr för övrigt Kälund Kat. AM 2: 290.

32. Pappershskr. nr 20 h fol. i den Arnemagneanska samlingen i Univ.-biblioteket i Köpenhamn, 217 blad i formatet 21.5 × 16.5 cm., skriven med två olika kursivhänder c. 1700. Hskr., som tillhört Skúli Thorlacius¹ och från hans boksamling kommit till universitetsbibliotekets samlingar, innehåller kap. 22—88 av sagan jämte latinsk översättning. Av Arne Magnusson är antecknat, att avskriften gjorts »ex chartaceo codice in 4to in Bibliotheca Wilhelmi Wormii», dvs. efter *W* (ovan 31). Avskriften och översättningen utgöra troligen förarbeten för en edition av sagan.

Jfr Kälund Kat. AM 1: 17 f.

33. Pappershskr. nr 55 fol. i Kungl. Biblioteket i Stockholm, 258 blad i formatet 33 × 21 cm., skriven med halvfraktur av isländingen Helgi Ólafsson, som från slutet av år 1682 till våren 1686 arbetade för Antikvitetskollegiet i Stockholm som avskrivare och översättare av isländska handskrifter². Hskr., som utgör ett samlingsband, vars text är skriven blott på versosidorna, under det att rectosidorna äro blanka (avsedda för översättning), innehåller på blad 75—258 vår saga fullständig i *B*-redaktionen, dvs. kap. 22—slutet, med kapitelindelning I—CXII. Avskriften är gjord efter *W* (ovan 31), men icke i första hand, utan efter en numera förlorad kopia, som Guðmundur Ólafsson, Helges broder, år 1682 vid sin ankomst till Sverige

biskopen till Hólar, Þorlákur Skúlason (född 1597, död 1656). Se Wormii Epistolæ, pag. 106 f.

¹ Jfr ovan s. XIII.

² Se Gödel Fornnorsk-isl. litt. i Sv. s. 87 ff. Uppgiften i Islendinga-sögur 2: XXXI, att hskr. är skriven år 1688 är oriktig; vid den tiden befann sig Helgi på Island.

förde med sig¹. Av denna kopia har Helgi Ólafsson (enligt Arne Magnusson i AM 20 c fol.) tagit ännu en avskrift, som han vid sin hemresa förde med sig till Island. Helges avskrift nummer 2 har gått förlorad, men från den härstamma — direkt eller indirekt — de hskr. som omtalas nedan **34—36**.

Holm. 55 fol. är begagnad för Knyttlingasaga i FmS XI under märket *S*; jfr även AR 2: 127 f. Se för övrigt Gödel Kat. s. 164 f.

34. Pappershskr. nr 1006 4to i den Arnemagneanska handskriftsamlingen i Universitetsbiblioteket i Köpenhamn, 102 blad i formatet 19 × 15.3 cm., från slutet av 1600-talet. Enligt notis på inklistrad lapp har hskr. förut ägts av »Logmadurenn» (dvs. lagman Páll Vidalin, född 1667, död 1727) och har till honom kommit från Vigur i Ísafjordsýsla, vars litterärt intresserade ägare, Magnus Jónsson (död 1702) den sålunda en gång tillhört. Samma anteckning meddelar, att avskriften är gjord efter det exemplar, som Helgi Ólafsson medförde från Sverige (se ovan **33**). Hskr. innehåller, med kapitelnumrering I—CXII, sagan fullständig i *B*-redaktionen, dvs. kap. 22—slutet.

Jfr Kålund Kat. AM 2: 290.

35. Pappershskr. Add MS 4859 i British Museum i London, 370 blad i formatet 32.5 × 20 cm. Hskr. utgör ett samlingsband, enligt uppgiften på titelbladet sammanfört av Magnus Jónsson på Vigur (jfr ovan **34**) och för honom skrivet av en viss Jón Þórðarson åren 1695—1696². Till England har hskr. kommit genom försäljning av M. Jónssons arvingar till Sir Joseph Banks, som sedan skänkt den till Brit. Mus. (jfr Jón Þorkelsson i Arkiv för nord. fil. 8: 201 ff.).

Hskr. innehåller blad 265—313 Knyttlingasaga fullständig enligt *B*-redaktionen, fördelad i 112 kapitel. Texten står mycket nära AM 1006 4to och är säkerligen avskriven direkt efter denna, som vid ifrågasvarande tid befann sig i Magnus Jónssons ägo (jfr

¹ Om Guðmundur Ólafsson och hans verksamhet i Sverige se Gödel a. arb. s. 178 ff.

² På titelbladet står jämte skrivarens namn årtalet 1696, i slutet av Knyttlingasaga 1695 (meddelande av Kålund).

ovan **34**). Varianter till visorna äro med annan hand tillskrivna i margen och på samma sätt de i *B*-gruppens hskr. felande versarna i kap. 22.

36. Pappershskr. Add MS 11.110 i British Museum i London, 263 blad i formatet 19.8 × 15.7 cm. Hskr. har ägts av Finn Magnusson, i vars samling den (enl. katalogen i AM 925 fol.) burit beteckningen 28², och tillhör enligt anteckning i densamma den grupp av isländska hskr., som av honom försålades till Brit. Mus. år 1837 (jfr ovan **17, 18**). I det tillfälligt sammanställda samlingsbandet förekommer Knyttlinga som nr 2, skriven med två samtidiga händer c. 1700. Sagan har, liksom övriga till *B*-gruppen hörande hskr., ursprungligen omfattat kap. 22—slutet, fördelade på 112 kapitel, men är numera defekt i början, så att den — fränsett några skadade rader — börjar med kap. 3, dvs. i slutet av kap. 22 enligt *A*-gruppen (SD 58¹⁹). Hskr. står mycket nära AM 1006 4to (ovan **34**) och utgör otvivelaktigt en avskrift av denna eller dess förlaga, Helgi Ólafssons förlorade avskrift (se ovan **33**).

37. Pappershskr. nr 358 4to i Landsbókasafn Íslands har redan omtalats ovan under **26**. Sagan är här, som redan a. st. nämnts, från och med kap. 22 (dvs. efter denna hskr:s kapitelindelning kap. XXII—CXXXVI) avskriven efter *W* (ovan **31**). Kapitelnummer och kapitelöverskrifter ha tillagts av avskrivaren.

38. Pappershskr. nr 41 4to i Kungliga biblioteket i Stockholm har omtalats ovan under **27**. Kap. 22—slutet äro liksom i föregående hskr. avskrivna efter *W* (ovan **31**), vilket framgår icke blott av den a. st. nämnda anteckningen vid det ställe, där sagan i denna hskr. ursprungligen börjat, utan även av en jämförelse emellan de båda hskr. Kapitelnummer och kapitelöverskrifter saknas.

39. Pappershskr. nr 12—16 i den Delagardiska samlingen i Univ.-biblioteket i Uppsala, 55 blad (varav flera blanka) i formatet 20 × 16 cm. Hskr. innehåller bland diverse »nordica» som nr 12 (blad 2) texten till kap. 32 av Knyttlinga och som nr 14 (blad 19—26) en latinsk översättning av kap. 22—32. Enligt Arne Magnusson i AM 20 c fol. är avskriften på uppdrag

av Ole Worm gjord år 1640 efter *W* (ovan 31) av isländingen Einar Magnusson¹, vilken också, tydligen efter samma källa, verkställt översättningen. Arnes uppgift bekräftas av översättningens titel: »Knitlinge(!) saga sive Tractatus (etc.) . . . Ex Islandica in Latinam linguam . . . ab E. M. Isl. Anno MDCXL». Härkomsten från *W* är, såsom en jämförelse av dess läsarter med dennes och *B*:s (ovan 30) visar, otvivelaktig.

E. 40. Pappershskr. nr 1006 fol. i den Gamle kongl. Samling i Kungl. Biblioteket i Köpenhamn, 528 blad i formatet 33.3 × 19.4 cm. (här kallad *E*), skriven vid midten av 1600-talet av den bekante flitige avskrivaren Jón Erlendsson², enligt uppgift av Arne Magnusson i AM 20 c fol. på uppdrag av den lärde, antikvariskt och litterärt intresserade biskopen Brynjólfur Sveinsson³. Marginalia med Torfæi hand visa, att hskr. varit i dennes besittning. Den stora samlingshskr. innehåller ss. 752—916 Knytlingasaga från och med kap. 28 under rubriken: »Hier Byriar Knytlinga Sægv, frst af Knute Dana könnng», och med kapitelindelningen I—XCIX. I samma hskr. har enligt innehållsförteckningen tidigare även funnits en »Sogupattr af Sueine konge Vlfssyne», dvs. kap. 22—27 av vår saga, men detta parti är förlorat.

Jfr Kålund Kat. KB s. 16 f.

E^a. 41. Pappershskr. nr 19 fol. i den Arnemagneanska handskriftsamlingen i Univ.-bibl. i Köpenhamn, 93 blad (ompaginerade 186 sidor) i formatet 28 × 19 cm. (här kallad *E^a*)⁴. Hskr. är liksom föregående skriven av Jón Erlendsson och enligt Arne Magnusson a. st. likaledes på uppdrag av Br. Sveinsson. Beträffande härkomsten upplyser en inklistrad lapp, att sagan är »ur bok Monsieur Sveins Torfasonar»⁵. Såsom

¹ Enligt Arne »locator» på Hólar, död 1646.

² Prest i Villingaholt 1632, död 1672.

³ Biskop till Skálholt, född 1605, död 1675.

⁴ Hskr. betecknas s. 28 felaktigt som *E²*.

⁵ Sveinn Torfason var son till prosten Torfi Jónsson i Gaulverjabær, med vilken biskopen Br. Sveinsson stod i litterär förbindelse. Från Sveinn Torfason har Arne fått flera andra isländska hskr. Några sägas liksom denna vara »ur bok Sveins Torfasonar» men med tillägget: äldre än 1643 och erhållen 1704. Se Kålund Kat. AM nr 102, 121, 155, 165, 167.

även detta uttryck ger vid handen, utgör hskr. en del av ett större samlingsband. Vid löstagandet ur detta har första bladet förstörts, och det felande har senare tillfogats av någon av Arnes skrivare (enligt Kålund troligen Þórður Þórðarson). Hskr. innehåller sagan fullständig från och med kap. 22, men i två självständiga avdelningar under skilda rubriker och med särskild kapitelindelning, näml.: 1) kap. I—VI (= SD kap. 22—27) under rubriken »Sögu þáttur af Sveine vlfssyne konge j Danmörk, og hans xiiii sonum»; 2) kap. I—XCX (= SD kap. 28—slutet) under rubriken »Her byriar Knytlinga Sögu fyrst af Knute Dana kong».

Beträffande förhållandet till föregående hskr. (*E*) har en jämförande undersökning visat, att de båda hskr. icke äro av varandra oberoende avskrifter av *B*. De ha flera gemensamma fel, som ej kunna förklaras som en tillfällighet; så t. ex. 79¹⁹ *syusti* (*B*: *synsti*), 85¹⁶ *þa* (*B*: *þria*), 87² *þurligr* (*B*: *þunligr*, fel för *þunligr*) osv. Att *E* ej kan vara avskriven efter *E^a* framgår emellertid därunder, att den senare hskr. på ett par ställen överhoppat några ord, som riktigt återfinnas i *E*: 139¹⁰: *ok fellu margir af konungsmönnum*; 223²⁴—224¹: *var konungr þá höndum tekinn*. Att tvärtom *E^a* är avskriven efter *E* bekräftas däremot av flera omständigheter. Bland dessa kunna nämnas, dels att *E^a* har några egendomliga fel i kapitelnumreringen, som naturligt finna sin förklaring däri, att *E* råkat använda numret 62 två gånger, dels att *E^a* på ett par ställen (171⁴: *Bróðir*; 231²⁻³: *sem fyrr var ritat*) lämnat tomrum för vad som i *E* är skrivet mycket otydligt respektive med ovanligt stark förkortning¹.

E^a är förut begagnad i FmS XI under beteckningen *C*; jfr även AR 2: 127 f. Jfr för övrigt Kålund Kat. AM 1: 13.

42. Pappershskr. nr 16 och 17 fol. i den Arnemagneanska samlingen ha omtalats ovan under 21 och 22. Som där redan nämnts, äro kap. 28—slutet i dessa hskr. avskrivna efter *E* (ovan 40). Bevis för att avskriften gjorts efter *E* och ej efter *E^a* ligger, utom i

¹ På första stället har ordet ifyllts med senare hand.

den a. st. omtalade anteckningen av Arne Magnusson, bl. a. däri, att 16 och 17 fol. ha de av *E^a* överhoppade orden (jfr ovan 41).

43. Pappershskr. nr 874 4to i den Ny kongl. Samling har omtalats ovan under 25. Såsom där redan nämnts, är hskr. en till *B*-gruppen hörande hskr., som till sagan fogat en avskrift av de 21 första kapitlen från *A*-gruppens redaktion. Avskriften är i den till *B*-gruppen hörande delen gjord efter *E^a* (ovan 41), vilket bevisas bland annat därav, att den saknar de i denna senare felande orden SD 139¹⁰ och 223²⁴—224¹, vilka finnas i alla övriga hskr. Hskr. har särskild kapitelnumrering, I—C för den till *B*-gruppen hörande delen. Den med *E^a* likalydande rubriken framför kap. I (dvs. 22 enligt *A*-redaktionen) har vid tillfogningen av de 21 första kapitlen överstrukits.

44. Pappershskr. nr 911 4to i den Ny kongl. Samling i Kungl. Biblioteket i Köpenhamn, 16 paginerade blad jämte opaginerat titelblad i formatet 20.6 × 16.6 cm. Hskr. är skriven i senare hälften av 1700-talet av Langebek och har tidigare tillhört Suhms samlingar. Innehållet utgöres av »Sögu þatvtr af Sveine Ulfssyne», dvs. kap. 22—27 av vår saga. Redan den självständiga förekomsten av denna þattr och dess titel visar härstamningen från *E* eller *E^a* (ovan 40 och 41). Efter vilkendera av dessa avskriften gjorts, kan ej avgöras, då partiet numera saknas i *E* och tiden för dess förlust är okänd. Texten följer emellertid, som man kan vänta, nära texten i *E^a*.

Jfr Kålund Kat. KB s. 175.

45. Pappershskr. Add MS 11.119 i British Museum är omtalad ovan under 23. Såsom där redan omtalats, äro kap. 28—slutet i denna hskr. avskrivna sannolikt efter AM 16 eller 17 fol., men hskr. har i kap. 83—128 interpolationer från *A*-gruppen. De även från *A*-hskrifterna helt avvikande kapitelrubrikerna äro troligen tillagda av avskrivaren själv.

B². 46. Pergamenthskr. nr 20 b II fol., 3 blad i formatet 29 × 21.7 cm. (här kallad *B²*). Bladen, som här röra från 1300-talet, äro tvåspaltiga med röda, delvis med blått ornerade initialer och röda rubriker. De två sammanhängande bladen äro något slitna och ha

åtskilliga hål i pergamentet; av blad 3 är endast nedre hälften bevarad. Enligt anteckning av Arne Magnusson på inklistrad lapp erhöi han dessa fragment år 1710 av Jón Hannesson i Reykjarfjörður.

Bladen i fråga omfatta följande brottstycken av sagan:

1) från början av kap. 47 (*Knátr konungr var á veizlu*, SD 115²) till och med orden *er honum hall[mæla]* i senare hälften av kap. 48 (SD 121¹²);

2) från orden *er þat þykkir betra* slutet av kap. 58 (SD 142¹⁸) till och med orden *Danir tóluðu* i början av kap. 64 (SD 149⁹);

3) a) från ordet *Blítan* strof 53¹ (SD 189¹⁷) till och med ordet *erkistól* strof 54³ (SD 190¹⁸); b) från och med ordet *kanna* strof 55⁶ (SD 191¹⁴) till och med orden *kalla það[reimsleik]* kap. 81 (SD 192¹⁵); c) från orden *[g]af Eiríki konungi* kap. 81 (SD 193⁸) till och med ordet *ofvæ[gr]* strof 58³ (SD 194¹⁰); d) från orden *hann var jafnan* slutet av samma kap. (SD 195¹) till och med orden *er átti Eiríkr* kap. 82 (SD 196¹). I det tredje fragmentet ingå stroforna 53, 54¹⁻³, 55⁶⁻⁸, 56, 57, 58¹⁻³, 59.

Hskr. är förut begagnad i FmS XI under beteckningen *G* och av Finnur Jónsson Skjalded. AI; jfr även AR 2: 127 f. och Mon. Germ. Scr. fol. XXIX: 269 ff.

Jfr för övrigt Kålund Kat. AM 1: 14 f.

Knytlingahandskrifternas inbördes släktskapsförhållanden och deras betydelse för textkritiken.

47. Resultaten av vad ovan framställts rörande det inbördes förhållandet mellan de till *A*-gruppen hörande handskrifterna kunna sammanfattas sålunda:

Från en gemensam urkälla, som vi kunna kalla *A^z*, härstamma dels den förlorade codex Academicus (*A*),

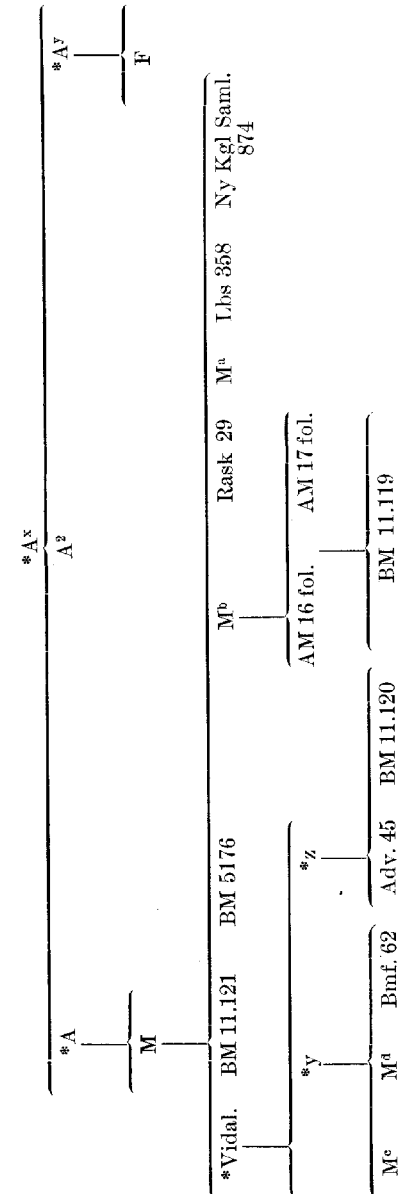
dels AM 20 b I fol. (A^2), dels slutligen ytterligare en f. ö. okänd hskr. A^7 , som för ifrågavarande parti av sagan ligger till grund för Blód-Egils þáttur i Flateyjarbók (F).
 A representeras av AM 18 fol. (M), från vilken alla pappershskr. av A -klassen härstamma. Direkt från M stamma den förlorade codex Vidalinus (se ovan 13), British Museum Add MS 11.121 och 5176, AM 20 d fol. (M^b), samt cod. Holm. 41 4to (M^a) i den del som tillhör A -gruppen, dvs. kap. 1—21. I rätt nedstigande led, men troligen ej i första hand, stammar från M även Rask 29.

De inbördes nära besläktade Ny Kongl. Saml. 873 4to (M^c), Landsbókasafn 148 4to (M^d), Bókmentafélag 62 fol., Advocates Library 45 fol. och Brit. Mus. Add MS 11.120 gå utan tvivel alla tillbaka på den uyss omtalade förlorade Vidaliuska avskriften. Att mellanled här funnits, är emellertid tydligt därav, att — såsom en jämförande variantundersökning givit vid handen — de tre förstnämnda och de två sistnämnda var för sig bilda en inbördes närmare besläktad grupp.

Från AM 20 fol. (M^b) härstamma de 27 första kapitlen av AM 16 och 17 fol., och en avskrift av endera av dessa är i motsvarande parti Brit. Mus. Add MS 11.119.

Vad slutligen beträffar Ny Kongl. Samling 874 4to och Landsbókasafn 358 4to vilka i likhet med cod. Holm. 41 4to tillhöra B -gruppen, men kompletterat sagan efter A -redaktionen, äro källförhållandena oklara. Enligt uppgift av Arne Magnusson i AM 20 c fol. har Séra Jón Halldórsson i Hitardal skrivit av »det som fattas i början av de isländska exemplaren» efter en kopia som Arne lånat honom. Från Jón Halldórssons avskrift kan endera av de båda nämnda hskr. ha gjort sitt utdrag, men näppeligen båda; därtill avvika de för mycket från varandra. Särskilt kan framhållas deras olika förhållande till textstället SD 29⁶⁻⁸ (se ovan 25 o. 26).

48. Släktskapsförhållandena inom A -gruppen's handskrifter kunna sålunda — med reservation för eventuella ytterligare mellanleder — åskådliggöras medelst följande stamtavla. Förlorade hskr. betecknas med en asterisk.

49. Sammanfattas på liknande sätt resultaten av undersökningen rörande *B*-handskrifterna, bliva förhållandena följande.

Från den gemensamma urkällan, som vi kunna kalla *B*^z, härstamma i första hand AM 180 b fol. (*B*) och AM 20 b II fol. (*B*²).

Direkta avskrifter av *B* äro endast AM 1005 4to (*W*) och Gamle kongl. Saml. 1006 fol. (*E*). De från *B* stammande handskrifterna sönderfalla härigenom i två tydligt skilda grupper, *W*-gruppen och *E*-gruppen.

Till *W*-gruppen höra i första hand, såsom avskrifter utan mellanled av *W*: AM 20 h fol., cod. Holm. 41 4to, Dela Gard. nr 12—16 samt den förlorade avskrift av sagan som gjorts av Guðmundur Ólafsson (se ovan 33). Från Guðmundurs kopia stamma två avskrifter gjorda av brodern, Helgi Ólafsson, av vilka den ena föreligger i cod. Holm. 55 fol., den andra har gått förlorad men utgör moderskriften till AM 1006 4to och Landsbókasafn 358 4to. Från Helgis sistnämnda avskrift härstamma — sannolikt båda genom AM 1006 4to såsom mellanled — ytterligare Brit. Mus. Add MS 4859 och 11.110.

Av *E*-gruppens hskr. äro AM 19 fol. (*E*^a) samt AM 16 fol. och 17 fol. förstahandsavskrifter av *E*. Ny kongl. Saml. 874 4to är en avskrift efter AM 19 fol. (*E*^a). Rörande Ny kongl. Saml. 911 4to kan ej avgöras, huruvida avskriften gjorts efter *E* eller *E*^a. Brit. Mus. 11.119 torde härstamma från AM 16 fol. eller AM 17 fol.

Fördelningen av de från *B* stammande hskr. i två grupper framträder bl. a. tydligt i det sätt, varpå de fyllt de genom hål i pergamentet uppkomna lakunerna i *B* SD 157 f. Här stå alla *W*-handskrifterna mot alla *E*-handskrifterna på ett fullkomligt bevisande sätt. Såsom utan betydelse för textkritiken i övrigt torde exempel ej behöva anföras.

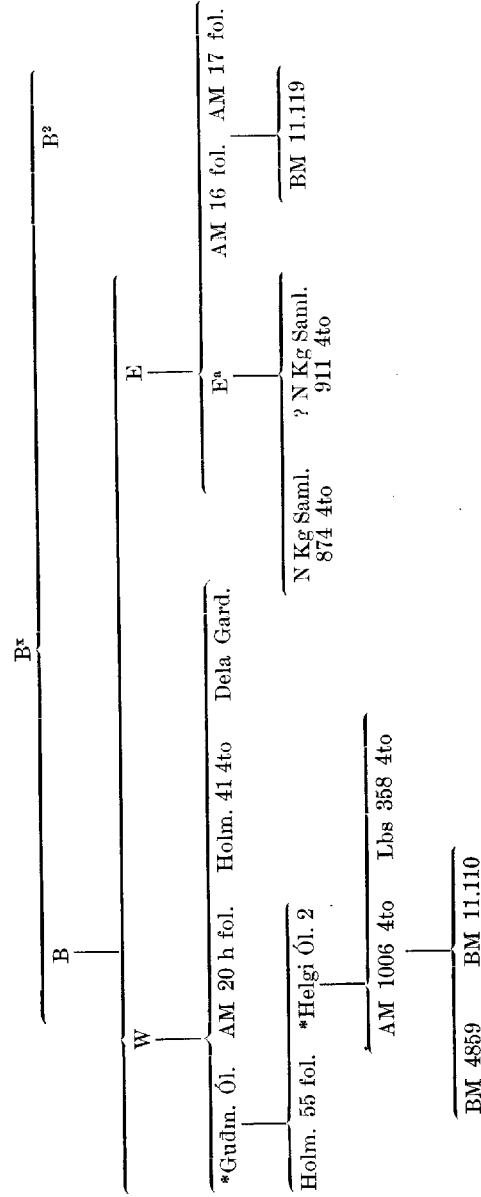
Att Holm. 55 fol., AM 1006 4to, Landsbókasafn 358 4to, Brit. Mus. Add MS 4859 och Brit. Mus. Add MS 11.110 alla ha en gemensam källa (Helgi Ólafssons avskrift) framgår bl. a. på ett ovederläggligt sätt av ett ställe i slutet av kap. 32 (SD 81¹² ff.). *B* läser här: »læ land erri þiorflunndr asey konga land.

þessar .v. eyjar» etc., *W* har: »siäländ erj þiörs lunds(!) Alzeij, Kongsland, þessar fimm Eyjar» osv.; de från *W* härstammande nämnda fem handskrifterna uppvisa däremot den från alla andra *B*-hskr. starkt avvikande läsarten: »Kongsland ok aðrar fjórar eyjar» osv.¹

Släktskapen mellan de ifrågavarande fem handskrifterna framgår också tydligt av kapitelindelning och rubriker. Cod. Holm. 55 fol., AM 1006 4to, Brit. Mus. Add MS 4859 och Brit. Mus. Add MS 11.110 stamma i dessa avseenden alldeles överens (112 kapitel med samma överskrifter). Landsbókasafn 358 4to, som hör till de hskr vilka kompletterat sagans början från *A*-gruppen, skiljer sig genom den genomgående kapitelnumreringen I—CXXXVI, men har i *B*-delen samma kapitelöverskrifter som de fyra övriga.

50. Stamtavlan över *B*-gruppens handskrifter får sålunda — med samma förbehåll som ovan för eventuella ytterligare mellanleder — följande utseende. Icke bevarade hskr. betecknas som förut med en asterisk.

¹ Den här med *B*, men icke med *W* och dess avkomlingar överensstämmande läsarten i *E*-gruppens hskr. blir ett ytterligare bevis för de senares nära samhörighet.

51. Av föregående översikter framgår, att av de förefintliga handskrifterna av Knytingasagan för *A*-gruppen i första hand endast *M*, *F* och *A*² samt för *B*-gruppen på samma sätt endast *B* och *B*² ha textkritisk betydelse. Då såväl *M* som *B* uppvisa större luckor (se ovan 12 och 30), tillkommer emellertid frågan, huru vid dessa defekter i texten skall förfaras.

Vad *B*-gruppen beträffar, ligger saken härvid mycket enkelt. Såsom ovan visats, äro *W* och *E* av varandra oberoende avskrifter av *B*, på samma gång som de äro de enda, som utan kända mellanled härstamma från denna gemensamma källa. Där *B* har lakuner i texten, böra således dessa båda avskrifter träda in. Då *E* saknar kap. 22—27, företrädes den för detta parti av texten av sin avskrift *E*^a.

Beträffande *A*-gruppen kunde till en början tvekan kunna råda, då ett så stort antal hskr. härstamma från *M* och av dem några i första hand. En granskning, som närmare omtalas nedan 87.1, har emellertid givit vid handen, att den första tryckta editionen, Köpenhamnsupplagan av c. 1750 (*K*), synnerligen troget och sannolikt trognare än någon av de övriga avkomlingarna av *M* återgiver dennas text. En läsart i *K* skulle därför böra vika för annan läsart, endast om alla de andra direkta avkomlingarna av *M* i ifrågasvarande fall stode emot *K* ensam. Några dylika fall förekomma emellertid icke, och under sådana omständigheter kan *K* anses likvärdig med *M* för det i denna felande partiet. Endast i ett särskilt fall, som skall omtalas nedan under 89, äro några av pappershandskrifterna av någon, ehuru mycket ringa, betydelse för textkritiken.

På här framlagda uppfattning av handskrifternas inbördes förhållanden och deras betydelse för textgestaltningen grundar sig den nu föreliggande editionen av vår saga. Den närmare redogörelsen för dennas principer och utförande återfinnes nedan s. LXIII ff.

52. Av de fyra huvudhandskrifterna stå *A* (representerad av *M* resp. *K*) och *A*² å ena sidan, *B* (för de felande partierna företrädd av *W* och *E* resp. *E*^a) och *B*² å den andra varandra mycket nära med avseende på sin textgestaltning. Läsarterna i *A* och *A*²

följa varandra i det hela mycket troget, likaså i *B* och *B*². Ett visst oberoende gentemot varandra och därmed även gentemot sin förlaga visa emellertid de båda förstnämnda i de avvikande, i några fall t. ex. vid kap. 26, 28, 61, 64, 66, 68 (se variantapparaten under texten) mycket starkt divergerande kapitelöverskrifterna. Sannolikt har, såsom redan ovan 28 antydts, den gemensamma förlagan ännu icke haft några kapitelrubriker.

Vad *B* och *B*² beträffar, tillåter icke materialet några närmare slutsatser rörande förhållandet dem emellan. Av ålderskillnaden — *B*² tillhör fjortonde, *B* femtonde århundradet — kan man vänta, att den förra skall stå något närmare den gemensamma förlagan än den senare. Detta bekräftas också därav, att de från *B* avvikande, men med *A* överensstämmande läsarterna i *B*² äro betydligt flera än de, där *B* och *A* gå gemensamt emot *B*² (enligt en approximativ beräkning ungefär åtta gånger så många) och alla av den art, att de naturligt förklaras därigenom, att *B*² liksom *A* här bibehållit urhandskriftens text. Se variantapparaten nedan 115²—121¹², 142¹³—149⁸, 189¹⁷—190¹⁸, 191¹⁴—192¹⁵, 193⁸—194¹⁰, 195¹—196¹. I ett avseende intager dock *B*² en yngre ståndpunkt än *B*, nämligen däri, att den förra har kapitelrubriker, vilka däremot saknas i den senare.

Beträffande förhållandet mellan *A*² och *B*-hskr. se nedan under 54.

53. En av de frågor, som äro av den allra största betydelsen för editionen, är naturligtvis den, huru *A*-gruppens och *B*-gruppens texter förhålla sig till varandra. Den jämförande granskning, som verkställdes för utredandet av detta spörsmål, synes oss ådagalägga, att den förra — såsom torde framgå av det följande — representerar den äldre och ursprungligare textgestaltningen. *B*-texten avviker i smärre enskildheter nästan oupphörligt och på en mängd ställen rätt starkt från *A*-texten, utan att det likväl finnes anledning att beteckna de båda texterna såsom olika redaktioner i litteraturhistorisk mening.

Till mycket stor del ligger olikheten blott i själva ordalagen och uttryckssätten. Härvid visar — såvitt

vi förmå att döma — *B*-redaktören ofta större förmåga än sin kollega av koncis och uttrycksfull språkbehandling och större sinne för rytmsens och den stilistiska utformningens krav. Viktigare än detta är emellertid, att *B*-textens avvikelser nästan genomgående falla under den synpunkten, att han velat förkorta texten.

I de allra flesta fall innebär denna förkortning icke någon beskärning av innehållet i egentlig mening, utan ligger uteslutande i formen, i det att uttrycken sammandragits, överflödiga ord och vändningar, upprepningar o. d. bortrensats. Exempel härpå erbjuder variantapparaten till vår text i mycket stor mängd. Såsom särskilt typiska fall vilja vi hänvisa till följande ställen: 55¹⁹⁻²¹, 57²⁻⁴, 57⁹⁻¹⁰, 59²⁻³, 63⁷⁻¹¹, 68²²—69¹⁰, 70¹⁻⁷, 71³⁻¹⁰, 79¹²⁻¹⁵, 81⁷, 85¹⁷⁻¹⁹, 94³⁻⁸, 99⁹⁻¹⁰, 99¹⁶⁻²¹, 101¹⁹—102⁷, 106¹³⁻¹⁸, 108¹⁻⁵, 109⁴⁻⁶, 109¹⁹—110¹, 111¹²⁻¹⁸, 120²⁰—121¹, 122¹³⁻¹⁷, 131²⁰⁻²², 144⁹⁻¹¹, 171⁸⁻⁹, 174¹⁵⁻¹⁷, 183¹⁻², 200¹²⁻¹⁶, 207⁶⁻⁹, 208²¹⁻²², 209⁷⁻⁸, 217⁹⁻¹⁹, 219¹⁻³, 219¹⁴⁻²¹, 222¹³⁻¹⁶, 225¹³⁻²³, 227³⁻⁷, 227⁸⁻¹⁷, 235²⁰⁻²³, 248⁴⁻¹², 252⁷⁻¹², 257¹¹⁻¹², 265¹⁷⁻¹⁸, 268²²⁻²³, 271¹⁷⁻¹⁹, 278¹³⁻¹⁶, 287²²⁻²⁴, 289⁵⁻⁷, 291³⁻⁵, 293²⁻³.

Verkliga utelämnningar förekomma emellertid också och ingalunda sällan. Såsom exempel härpå kunna till en början anföras följande ställen: 62⁹⁻¹⁰, 67¹⁷⁻²², 68⁸⁻¹¹, 74¹⁹⁻²¹, 87¹⁴⁻¹⁵, 87¹⁹⁻²⁰, 92³⁻⁴, 101⁴, 102¹³⁻¹⁴, 103¹⁻², 108¹³⁻¹⁵, 129⁸⁻⁹, 130¹⁰⁻¹², 136¹³⁻¹⁴, 140¹⁴⁻¹⁶, 150¹⁸⁻¹⁹, 153¹¹⁻¹³, 166¹⁹⁻²⁰, 173⁸⁻⁹, 174¹⁵, 193²⁰⁻²², 197²⁰⁻²¹, 200²³—201¹, 205²³—206¹, 207², 208⁷⁻⁸, 212⁹⁻¹¹, 222¹⁻², 225⁵⁻⁶, 228²¹⁻²², 233⁷⁻⁸, 235¹¹⁻¹², 243²²⁻²³, 244¹⁹⁻²⁰, 247¹⁰⁻¹¹, 254¹³⁻¹⁴, 255¹⁻³, 267⁹, 276⁵⁻⁶, 279⁹⁻¹¹, 280²⁰⁻²², 281⁵⁻⁶, 282⁷⁻⁸, 284⁴⁻⁵, 291¹²⁻¹³, 292¹³⁻¹⁴, 292¹⁶⁻¹⁷. I dessa och en del liknande fall har emellertid det uteslutna ingen som helst betydelse för berättelsens gång eller för textsammanhanget, och redaktören har tydligen blott velat förbigå sådant som han fann umbärligt. Stundom gäller det någon helt oviktig upplysning, oftast blott en mera detaljerad utmåling av en händelse eller situation, en fylligare utförd dialog o. d. Dessa fall inrymmas därför i själva verket under samma synpunkt som de ovan omtalade förkortningarna i framställningssättet och äro också

understundom svåra att skilja från dessa. I några fall, där *B*-redaktören gjort uteslutningar, har även en modern läsare ett intryck av att det utelämnade icke blott är oviktigt, utan onödigt eller abundant. Sådana exempel äro bl. a.: 77¹⁴⁻¹⁶ (upprepning av något förut omtalat), 93¹⁻³ (»þar váru ok í ferð með Knúti konungi fleiri höfðingjar, þeir er eigi eru nefndir»), 144²⁻³, 193⁸⁻⁹, 204¹⁹⁻²⁰ (»ok þyrfti ekki tulk fyrir sér», ett onödigt tillägg till det föregående »kunni margar tungur»), 211¹⁴⁻¹⁵ (»eptir því sem ætlat var»), 223²⁻⁴ (upprepning av något som redan sagts i föregående kapitel), 237⁹⁻¹⁰ (hänvisning till något strax förut omtalat), 239⁴, 260², 273⁷⁻⁸ (»er fyrr var nefnd»), 273¹⁶ (»sem fyrr var sagt»), 283¹⁶⁻¹⁷.

Mera tveksam kan man vara om det berättigade i *B*-redaktionens uteslutningar i några andra, men ganska sällsynta fall. Så t. ex. kan det kanske medgivas, att den 70¹⁵⁻²² utelämnade replikväxlingen mellan Eyvindr bifra och Ásbjörn jarl icke är strängt nödvändig för sammanhanget, men det omedelbart följande blir dock lättare begripligt i den utförligare textform som *A* har. Något liknande gäller 123²⁴—124¹, där det i *A* omtalade rådslaget mellan samma personer att bringa konung Knut om livet visserligen av hela berättelsens sammanhang kan slutas, men där dock *A* ger en bättre bakgrund åt de följande händelserna genom att direkt omtala denna sak. Av mindre betydelse, men dock i någon mån till men för sammanhanget äro uteslutningarna s. 240¹³⁻¹⁷ och 241²³—242². Större vikt kan tillmätas saknaden av ett par rader 242¹⁴⁻¹⁵, varigenom motiveringen till att konungarna Knut och Valdemar ej ville följa Sven på ett härtåg till Sverige bortfaller.

Mycket sällan ha verkliga fakta förbigåtts. De enda exempel som förekomma äro följande. S. 60¹⁻⁶ har *B*-redaktionen med tystnad förbigått slaget vid Nissan mellan Harald hårdråde och Sven Estridsson. 219⁶⁻⁷ finnes ej motsvarighet till *A*:s uppgift: »á öðru ári eptir, þá eyddi Eiríkr [Sveinsson] allan staðinn í Róiskeldu». 226⁹⁻¹¹ saknas den i *A* givna upplysningen, att dråpet på Harald kesja ägde rum ett år efter konung Nils fall. *B*-redaktionen nämner icke s.

238¹⁻⁴ om konung Knuts besök i Gårdarrike före färden till Rostock. Slutligen återfinnes ej heller 271³⁻⁴ ett dock blott med ett par ord i *A* omtalat strövtåg till Valung och Vik under en av konung Valdemars härfärder till Venden. — De flesta av dessa uteslutningar äro av mycket ringa betydelse. Märkligast är tystnaden rörande slaget vid Nissan. Vad skäl *B*-redaktören haft för sina ändringar, kan icke avgöras. Att *B* här skulle vara ursprungligare än *A*, i vilken uppgifterna då skulle bero på interpolationer, är emellertid icke sannolikt, liksom det i fråga om de förut omtalade fall, där *B* har en kortare text, för den som läser sagan i sitt sammanhang ter sig alldeles uteslutet, att avvikelserna skulle kunna bero på tillägg av *A*-redaktören.

Från alla nu omtalade uteslutningar i *B*-texten böra skiljas några få fall, där *B*-skrivaren oavsiktligt och mekaniskt överhoppat smärre textdelar. Ett sådant föreligger sannolikt 157⁸⁻⁹, där skrivaren kan ha hoppat från ett *ok* till ett annat. Säkert är så förhållandet 254¹⁷⁻²⁰ (språng från *brottu* rad 17 till samma ord rad 20) och 285⁵⁻⁶ (där på alldeles samma sätt skrivaren sprungit över en sats som liksom den närmast föregående satsen slutar med ordet *upp*).

Till sist skola i detta sammanhang nämnas de två enda fall, där olikhet i de meddelade uppgifterna föreligger. Det ena — och mycket betydelselösa — förekommer s. 221²⁴⁻²⁵, där det i *A* heter: »Nikulás konungr varð sárr nokkut í orrostunni ok eigi mjök, áðr han flýði», under det att *B*:s text lyder: »Nikulás konungr varð mjök sárr í orrostunni, och því næst flýði hann». Det andra stället är av något större vikt. S. 270¹³⁻²⁰ har *A* följande text: »En enn næsta leiðangr, er Valðimarr konungr reri, þá fór hann fyrst til Réinga, ok þá var brent á Valung; varð þá enn Absalón biskup skjótastr ok Eylendingar, svá at þeir biðu konungsins VII nætr vid Hedinsey ok fóru þaðan heim. En er vetrinn leið af, bauð Valðimarr enn út leiðangri ok fór til Réinga ok logðu upp á Strælu» osv. I st. f. detta ha *W* och *E*; vilka genom sin samstämmighet säkerställa lydelsen i *B*: »En er tveir vetr váru liðnir frá leiðangri þeim, er nú hefir verit frá

sagt, fór Valdimarr konungr til Strælu» etc. *B*-redaktören har här uteslutit en av härfärderna och samtidigt infogat uppgiften, att tåget till Stræla ägde rum två år efter det närmast föregående krigsföretaget i dessa trakter. Att även här *A* har den ursprungliga texten, lider intet tvivel. Förmodligen har även denna ändring i *B*-redaktionen gjorts i korthetens intresse, men den strider dock mot de av denna eljest — med de få ovan nämnda obetydliga undantagen — följda principerna i fråga om förkortningar.

Som man kan vänta, äro omvänt de fall ytterst få, där *B*-redaktionen har en utförligare textgestaltning än *A*. Frånsett enskilda ord o. d. kunna endast nämnas 62²⁰⁻²¹, 76¹⁴, 86⁸⁻¹¹, 92¹⁷, 146¹⁶⁻¹⁷ och 277¹⁷. Alla äro mycket betydelselösa och alla av den art, att det icke kan avgöras, huruvida det föreligger tillägg i *B*-texten eller uteslutningar i *A*-texten. Ett särskilt fall utgör emellertid 285¹⁷, där antingen *A* eller dess avskrift *M* synbarligen av rent förbiseende överhoppat ett litet stycke i sin förlaga på grund därav att blicken glidit från ett *farit* till ett annat längre ned.

54. I samband med frågan om förhållandet mellan *A*-redaktionens och *B*-redaktionens texter må även till slut några anmärkningar göras om *A*²:s ställning till *B*-gruppen. Ehuru, såsom redan framhållits, *A*²:s text i det stora hela mycket noggrant följer *A*:s, hindrar detta naturligtvis icke, att den förra hskr. i detaljer kan visa från *A* avvikande överensstämmelser med *B* och *B*². Fallen kunna indelas i tre grupper.

a) Den i *A*²*B*(*B*²) föreliggande läsarten är uppenbarligen den riktiga. Dessa ställen äro: 66³ (*A*²*B* har: *stóð upp*; *upp* saknas i *K*); 143¹⁰ (ett för sammanhanget nödvändigt *svá* saknas i *K*); Str. 32⁷ (*A*²*B*: *varð*; *K*: *var*); Str. 34⁵ (*A*²*B*: *slongvir*; *K* felaktigt: *slongvit*); Str. 34⁷ (*A*²*B*: *kyn*; *K* felaktigt: *kyns*); Str. 36⁴ (*A*²*B*: *fylgðu*; *K* oriktigt: *fyldi*); Str. 41⁷ (*A*²*B*: *unnanda*; *K* oriktigt: *unnandi*); 84¹⁸ (*A*²*B*: *tekinn*; *K*: *tekít*)¹. I alla dessa fall ha vi i vår text infört *A*²*B*:s

¹ Beträffande versarna få dock kanske vissa reservationer göras för vad texten i *A* kan ha haft, då denna kan ha varit föremål för »rättelser» och gissningar dels av Arne Magnusson, dels av utgivarna av *K*.

läsart. Utom dessa bör emellertid särskilt omtalas, att *A*² 146¹³ — det enda ställe där i detta fragment det ifrågavarande tillnamnet är belagt — i likhet med *B* och *B*² har *þórðr skorri* (icke som *K dorri*). Härav torde med säkerhet kunna slutas, att *B*-redaktionens namnform är den ursprungliga.

b) Läsarterna i de olika hskr. kunna från inre synpunkt sett anses jämgoda. Hit höra först och främst ett icke ringa antal ställen, där skillnaderna endast bestå i utbyte av en vanlig glosa mot en annan, i ett något olika uttryckssätt, i olika tempusformer, i uteslutande eller tillägg av något småord (pronomen, adverb o. d.), i en avvikande ordföljd mellan två eller tre ord m. m. dylikt. Sådana fall äro: 65¹⁰ (*hirdu ekki*; *A*²*B* tillägga: *um*); 66¹⁵ (*at*; *af A*²*B*); 67¹⁴ (*landstjórarmenn ok höfðingjar*; *höfðingjar ok landstjórarmenn A*²*B*); 68⁴ (*þar*; *þat A*²*B*); 68¹⁴ (*tíl menn*; *menn til A*²*B*); 68¹⁸ (*Var Eyvindr bifra*; *Eyvindr bifra var*); 68²⁰ (inledande *þá* saknas *A*²*B*); 70¹¹ (inledande konjunktion *at* saknas *A*²*B*); 73² (*þá*; *svá A*²*B*); 73¹⁶ (*vilja*; *vildi A*²*B*); 73²⁰ (*staðnaði*; *A*²*B* tillägga *þá*); 74¹⁰ (*þat alt*; *alt þat A*²*B*); 75⁴ (ordföljden); 75⁵ (ordföljden); 75¹³ (*þó* saknas *A*²*B*); 143¹ (*vel* saknas *A*²*BB*²); 143¹⁶ (*þar*; *þá A*²*BB*²); 145⁸ (*hann* saknas *A*²*BB*²); 145¹⁶ (ordföljden olika i *A*²*BB*²); 147¹¹ (*bregðr*; *A*²*BB*² tillägga: *hann*); 148⁵ (*er*; *sem A*²*BB*²); 149³ (*ok* saknas *A*²*BB*²); 150¹ (*vit*; *vér A*²*B*); 150⁶ (*þó* saknas *A*²*B*); 151¹ (*er*; *at A*²*B*); 153²¹ (*þá*; *nú A*²*B*); 154² (*þat*; *þess A*²*B*); och på alldeles liknande sätt ytterligare 154⁵, 154¹⁰, 155³, 156¹⁶, 157⁵, 157¹⁹, 158³, 158¹⁷, 159², 159⁷, 159¹⁰, 159¹³, 160⁴, 160¹¹, 160¹³, 161¹⁴, 162⁴, 162⁷, 162¹⁰, 162¹⁵, 163⁵, 163²⁴, 167⁸, 168⁶, 172³, 173⁷, 174²⁰, 183¹⁴, 184¹⁵, 186⁷, 188², 188⁶, 189³. Något annorlunda är förhållandet i en del andra fall, där överensstämmelser och olikheter icke i samma mån som dessa falla inom ramen av de vanliga avskrivarfriheterna. Dessa äro: 63²²⁻²³ (orden *svá sem hér er áðr sagt* saknas *A*²*B*); 73¹² (*ljá*; *játa A*²*B*; i satssammanhanget likvärdiga men rätt starkt skiljaktiga ord); 146¹ (*drápu*; *deyddu A*²*BB*²; samma anmärkning som i föregående fall); 147¹² (*fótunum*; *hófunum A*²*BB*²); 148²¹ (*Seljumannamessu*; *Seljumannavöku A*²*BB*²); 151¹³

(*kallu*; *mæla* A^2B); 153¹³ (*sagði hann saknas* A^2B); 155¹⁸ (*mundi*; *mætti* A^2B); 156¹⁰ (*þeir Sveinn ok Ástráðr Þorgunnusynir*; *þeir Þorgunnusynir* A^2B); 159¹⁵ (*sagði hann saknas* A^2B); 159¹⁷ (*sagði hann saknas* A^2B); 166⁵ (*Markús Skeggjason*; *Markús* A^2B); 168¹¹ (*þætti oss*; *oss væri* A^2B); 168¹⁷ (A^2B tillägga ordet *skjött*); 172⁸ (*af páfanum Paskális*; namnet, förut nämnt strax ovan, saknas här A^2B); 173⁷ (A^2B tillägga ordet *ókeppis*, ehuru textstället för övrigt har olika lydelse i A^2 och B); 174⁴ (*Heinrekr keisari*; namnet, förut omtalat, saknas A^2B); 185³ (*var sett*; subjektet *skrínit* tillägges, ehuru icke nödvändigt för sammanhanget, i A^2B); 185²² (*Knúti konungi enum helga*; *Knúti enum helga* A^2B); 189¹⁶ (*Markús Skeggjason*; *Markús* A^2B).

c) Läsarerna i $A^2B(B^2)$ äro felaktiga. Endast helt få sådana fall förekomma: 66¹² (*hafði* A^2B för *haf*); 68⁷ (*var til þess* i st. f. *bar till þess* A^2B); 69¹ (*biðja* för *biða* A^2B); 145¹⁸ (*hann saknas* på två ställen A^2B ; åtminstone i det sista fallet kan det ej umbäras); strof 36⁶ (*á*, av metriska skäl nödvändigt, saknas i A^2B); 174¹⁹ (*honum* saknas A^2B).

Någon närmare släktskap mellan A^2 och B -gruppen gentemot A kan icke byggas på någondera av de nu framlagda variantgrupperna. I de under a) nämnda fallen ha A^2 och $B(B^2)$ tvivelsutan var för sig bibehållit den ursprungliga läsarten. Detsamma är sannolikt händelsen i de flesta exemplen även under b), ehuru här, såsom redan antydts, åtminstone i fråga om de under detta moment uppräknade smärre olikheterna och överensstämmelserna ett stort spelrum finnes för tillfälligheter vid skrivarens behandling av sin förlaga. Hur dylika kunna spela in, visas t. ex. av ett par likheter mellan A^2 och B^2 , där A och B däremot följäs åt: 145⁸ (*einu KB*; *þokkuru* A^2B^2); 147¹³ (*upp KB* saknas i A^2B^2). I de under c) omtalade fallen slutligen bevara A^2 och B möjligen fel som gå tillbaka ända till den för A - och B -gruppen gemensamma förlagan, ehuru i alla fallen utom 68⁷ och 69¹ felet ligger nära till hands för en skrivare att göra. Förskriver sig felet från den gemensamma förlagan, har A sålunda vidtagit rättelse, vilket också i alla dessa fall var lätt för den skrivare som hade sin uppmärksam-

het riktad på innehållet i den framför honom liggande texten. Att felet i $A^2B(B^2)$ kunna vara mycket gamla, visas därav, att sådana finnas som äro gemensamma icke blott för dessa hskr., utan även för A (dvs. K, M). Se nedan noterna under texten till 147², 147¹⁰, strof 42¹, strof 42², strof 44⁴, strof 52⁷. Till dessa kan läggas ytterligare 56¹⁰ (*við Erri* i st. f. *á Ré*); se F. Jónsson i Vid.-Selsk. Skr. Hist.-fil. Afd. 6 R. VI. 1, s. 7.

AM 1 e β I fol. och AM 20 b I fol.

55. Då i förevarande edition Sögubrot och Knytlingasaga utgivas tillsammans, utgås härvid från den förutsättningen, att den saga, varav Sögubrot utgör ett fragment — den yngre bearbetningen av »Skjöldungasaga» — och Knytlingasaga en gång hört tillsammans och bildat en sammanhängande dansk konungasaga, åt vilken vi här givit namnet »Sögur Danakonunga»¹. Rörande de litterära bevisen för tillvaron av ett dylikt samlingsverk, erinrande om Snorre Sturlassons »Nóregs Konungasögur», hänvisas till A. Olrik, Forh. på det fjerde nord. filologmöde, s. 22 ff., Dens. i Aarb. f. nord. oldkynd. 1894, s. 83 ff., F. Jónsson i Vid.-selsk. Skr. Hist.-fil. Afd. 6 R. VI. 1, Dens. Litt.-hist.² 2: 659 ff., 828 ff.

De sålunda förda litteraturhistoriska bevisen äro i själva verket fullt avgörande. Ett ytterligare stöd, som först framdragits av Vigfússon Sturl. I: LXXXVIII ff., Corp. poet. bor. s. L, är den förmodan, att membranfragmenten av Sögubrot (AM 1 e β I fol.) och Knytlinga A^2 (AM 20 b I fol.) ursprungligen utgjort delar av samma kodex. Antagandet, till vilket även Kålund

¹ »Skjöldungasaga» benämnes hela sagan t. ex. av Vigfússon nedan i texten a. st., Olrik sist anf. arb. s. 152 ff., Kålund Kat AM 1: 14. Det torde emellertid vara lämpligare att, såsom de flesta äldre förf. och även t. ex. F. Jónsson göra, förbehålla detta namn — hemulat redan genom Snorres citat i Nóregs Konungasögur — för den ursprungligen självständiga del, som behandlar den förhistoriska tiden.

Kat. AM 1: 14 ansluter sig, styrkes framför allt därav, att handstilen — för såvitt utgivarna förmå att döma — verkligen är densamma i de båda fragmentgrupperna. Även radantalet per sida är lika (30 rader). Rygginskrifningarna passa icke alldeles samman, men detta kan bero därpå, att bladen i I e β äro något skrumpna; de äro i regel något kortare än bladen i 20 b I. Vad de paleografiska och ortografiska förhållandena beträffar, har det syntts lämpligt att giva en översikt därav i följande anmärkningar.

56. Akcenter saknas så gott som fullständigt i I e β. Det enda undantaget är *kerlóg* 15²⁰.

I 20 b I förekomma däremot akcenter sparsamt spridda över hela fragmentgruppen med undantag av blad 9. Fördelningen är följande: a) över etymol. lång vokal: fé 66¹⁵, ús 70⁴, úar 71¹⁰, fin 150¹⁵, vár 150²¹, á 151²⁰, í 151²¹, í 152¹⁷, þer 153³, í 153⁷, fé 153¹⁵, hét 154³, mál 154¹⁹, nætr 155¹⁰, frá 155²⁰, vt 156²¹, nótt 157¹³, í 157¹⁴, fólzu 157¹⁵, bót 158¹⁴, væri 158¹⁵, gétt 159¹³, kérið 164¹, á 168¹⁴, í 171¹, bår (stadsnamn) 171¹, fómiliga 172⁶, min 174¹³; s:a 28 ggr; b) över etymol. kort stamvokal (jfr Olson YS xxv och cit. litt.), ändelsevokal eller diftongbeståndsdel: hein 72¹⁵, alóg 73¹⁶, æi 152¹¹, ít 152¹², fair 153¹², lifá (för *lína*) 155¹³, utlarfnið 157¹, giör 157⁵, matléyfi 157¹⁷, buinn 158¹, fofit 158¹⁸, óss 160⁴, heitið 162⁵, ina 167⁵, aheít 168²⁰, fiðán 171⁴, kunig 174¹³; s:a 17 ggr.

57. Förkortningar användas i båda hskr. i ganska stor utsträckning, dock något mindre rikligt i I e β. Följande särskilda tecken och förkortningssätt förekomma.

1. Vågrätt streck över en bokstav eller bokstävver användes:

som tecken för *m*: I e β: *heim*, *kemr*, *minum*, *odr-um*, *ervm* osv.; 20 b I: *fem*, *vm*, *konungdom*, *visum*, *oddum* osv.

som tecken för *n*: I e β: *menn*, *enn*, *annat*, *unna*, *konunnar* osv.; 20 b I: *enn*, *menn*, *steinn*, *annan*, *manni* osv.

som tecken för vokal + *n*: I e β: *gengu*, *fiolment*, *ftormenni*, *tvniment*, *mundv*, *hiormund* m. fl.; 20 b I: *ganga*, *gengr*, *gengo*, *gengit*, *fiolment*, *mundi*, *mundu*.

som allmännare förkortningstecken: I e β: *menn*, *monnum*, *hestrinn*, *orminvm*, *orrostv*, *orrostur*, *haralldr*, *haralldr*, *haralldr* etc., *hrørekr*, *gefit*, *skipit*, *glapit*, *drepit* m. fl.; 20 b I: *menn*, *menn*, *monnum*, *drotning* (förkortn. för *-ing*), *orostum*, *prestr*, *prestr*, *keisara*, *haralldr*, *haralldr* etc., *Eirikr*, *Eiriks* etc., *hafit*, *harfuð* m. fl.; särskilt märkes i 20 b I *pp* = páfi, páfa, *ppa-num* = páfanum.

2. Vågrätt (eller svagt böjt) streck genom övre delen av bokstav användes:

som beteckning för vokal + nasal: I e β: *fiþan*, *hoppingi*, *hoppingia(r)*, *fylkingar*, *vikingar*, *hokunni*, *land*, *landz*, *landi*, *norðrlondum*, *kono*, *þing* osv.; 20 b I: *mepan*, *Sipán*, *hoppingia(r)* etc., *tiþendi*, *hendr*, *hondum*, *land*, *landz*, *landi* etc., *fiolondum*, *hallendingar*, *þing*, *þingi* etc., *þinga* osv.

som beteckning för vokal + annan kons.: I e β: *þorkell*, *þorleifr*; 20 b I: *borginni*, *romaborgar*, *þorgunnufynir*, *þorgatr*, *þorðr*, *kirkian*, *kirkianni*.

som allmännare förkortningstecken: I e β: *konung(r)*, *konungs*, *konunginn*, *konungi*, *konungar* etc., *mælti*, *mælttu*, *mælti*, *skal*, *skulo*, *skulum*, *skaltu*, *skyldi*, *þuiat*, *reidgotaland*, *gatlant*, *eygotalandz*, *Gotlandi*, *raðbarðr*, *storkuðr*, *kappi*, *mikit*, *tekit* m. fl.; 20 b I: *knuz*, *knut*, *kuuti*, *konung(r)*, *konungs*, *konungr*, *konungi*, *konunga*, *konung*, *konungi*, *konunginn* etc., *hlutr*, *hlut*, *hluti*, *mæla*, *mælti*, *mæltt*, *skal*, *skulum*, *skulv*, *skulot*, *skyldi*, *erkebiskups*, *broðir*, *bifra*, *heilagr*, *keisari*, *jarlinn*, *Asbiorn*, *Asbiarnar* etc., *Olafr*, *Olaf* etc., *sannliga*, *reiduliga*, *mikit*, *tekit*, *folkit*, *lokít*, *orþit* m. fl. Särskilt märkes genomstruket *bb* och *kk*: I e β: *konunga*, *konungar*, *konungum*; 20 b I: *brøðr*, *konungar*.

Inom de nu nämnda grupperna komma särskilt några vanliga fall, där större eller mindre del av pronomina *hann*, *sá*, *þessi* på detta sätt förkortas: I e β: *hann*, *hans*, *honum*, *hennar*, *hanna*; *þat*, *þann*, *þeir*, *þeira*, *þeiri*, *þeim*; *þetta*, *þessum*; 20 b I: *hann*, *honum*, *hennar*, *henni*, *hana*; *þat*, *þann*, *þeir*, *þeir*, *þeira*, *þeiri*, *þeim*; *þetta*.

3. Vågrätt (eller svagt böjt) streck genom bokstav i förening med en båge över streckets vänstra del (eg. en sammanskrivning av *f* med resp. konsonant; se

hialpar m. fl.; *far*, hvart; 20 b I: *par*, *var*, *uad*, *margir*, *bardaga*, *fari*, *þegar*, *fiofar*, *hallendingar* m. fl.; *far*, hvart, *varf*, *vart*; dessutom som allmänne förkortningstecken i *maðr* 1 e β och 20 b I samt *fvarar* 20 b I.

Interlineärt *s* är en förkortning som är egendomlig för 20 b I; den användes som förkortning för bokstavsgrupp slutande på *-s*, vanligen i förening med vågrätt streck genom bokstaven. Förkortningen förekommer i följande former (de flesta flera ggr): *hans*, *þess*, *þessa*, *þessi*, *þessv*, *þessum*, *konungs*, *konungs*, *keisarinn*.

Interlineärt *t* förekommer:

som beteckning för vokal + *t* i följande fall: 1 e β: *hvat*, *hingat*, *het*; 20 b I: *hvat*, *hingat*, *þionat*, *het*, *þuegit*.

som beteckning för *að*: 1 e β: *kvað*; 20 b I: *kvað*, *fagnað* (jfr 80. 3).

Beträffande *t*: *ð* se nedan 80. 2, 3.

Interlineärt *z* förekommer i 1 e β 1 gg i *elldaz*, i 20 b I i *kvaz*, *komaz*, *manz*, *manz* vardera 1 gg.

13. Förkortning medelst utskrivande blott av en eller några av de första bokstäverna i ett ord utan särskilt förkortningstecken användes i båda hskr. ganska ofta. Ex. i 1 e β: *broðir*, *dottir*, *dottur*, *foður*, *son*, *hann* (1 gg), *eða*, *eða*, *finn*, *finn*, *mælli*, *qvæt*, *legir*, *fagði*, *fvarar*, *fvaraði*, *spyr*, *til* m. fl.; 20 b I: *broðir*, *broður*, *dottir*, *dottur*, *son*, *finn*, *sona*, *bondi*, *jarl*, *jarls* etc., *hertuga*, *hann* (sällsynt), *eða*, *eða*, *finn*, *mælli*, *legir*, *legia*, *fagði*, *logðu*, *fvaraði*, *til* m. fl. Särskilt märkas: *bb* = *brøðr* (20 b I), *ff* = *finnir*, *fonum* etc. (1 e β och 20 b I). I synnerhet användes detta förkortningssätt ofta i namn: 1 e β: *Ivarr*, *Ivars* etc., *Rognualdr*, *Vbbi*, *haralldr*, *haralldr* etc., *hrørekr*, *hrøreki*, *hilditonn* osv.; 20 b I: *Sveinn*, *Sveins* etc., *Eiríkr*, *Asbiorn*, *Asbiorn*, *Eyvindr*, *Olafr*, *Olafr* etc., *Haralldr*, *benedikt*, *bifra*, *Vlfsfon* m. fl.

Vanligen står en punkt efter respektive bokstav med vilken det utskrivna slutar; ofta är dock denna punkt utelämnad (i en del fall kanske utplånad). — Å andra sidan kan anmärkas, att punkt stundom är satt efter den sista bokstaven även i ord som förkortats enligt 1, 2, 4 och 7 ovan: *keið.*, *b.*, *hert.*, *Bot.* osv.

Särskilt i det sist nämnda av dessa fall är punkten vanlig.

14. I detta sammanhang kan till sist nämnas, att 20 b I två ggr använder sammanskrivet *sk* (jfr Kälund Atlas 3: x): *fkommu* 149¹⁴, *danfka* 173⁷. Motsvarighet härtil saknas i 1 e β.

58. *U*-omljudet av *a* tecknas i båda hskr. omväxlande med *o* och *ω*, i 20 b I undantagsvis 2 ggr *au*. Ex. från 1 e β: *oðrum*, *hofði*, *sogur*, *nokurrt*, *ollu*, *hillitonn*, *ftong*, *koppum*, *morg*, *born* osv.; *hafðu*, *fagðu*, *fak*, *avllv*, *lavnd*, *atgangu* osv.; — från 20 b I: *foður*, *kvodduz*, *hofum*, *hofðu*, *log*, *fogðu*, *tokum*, *nokurs*, *toluðu*, *ollu*, *fonn*, *morg*, *mork* osv.; *faðlinum*, *hafum*, *hafðu*, *vaku*, *avll*, *famnuduz*, *graptr*, *avdigr*, *mark*, *avr* osv.; *fauruneyti* (1 gg), *ftauk* (1 gg). I båda hskr. överväger *o*; proportionen mellan *o* och *ω* är dock tämligen olika, i det att i 1 e β mot c. 95 *o* stå endast c. 25 *ω*, i 20 b I däremot c. 140 *o* mot icke mindre än c. 70 *ω*. Någon tendens till fördelning av *o* och *ω* i olika ställningar kan icke spåras; samma ord skrives i allmänhet än på det ena, än på det andra sättet.

59. 1. Av de genom utjämning från olika kasus (*vón*: *vánnar* osv.) uppkomna växelformerna *vón* och *ván* möter i 1 e β endast den första (4 ggr); däremot har 20 b I 3 ggr *uon*, *von* och 1 gg *uan*.

2. Av pers. pron. 3:dje pers. fem. sing. har 1 e β såsom utskrivet blott formen (minst ett tiotal ggr), 20 b I däremot 3 ggr *hon* och 1 gg den yngre formen *hun*. Jfr om dessa förhållanden Olson YS xxxvii. Vid förkortning står i båda hskr. alltid *hon*.

60. Det negerande prefixet har i 1 e β fol. alltid formen *o*:- *ouitrliga*, *ofull*, *ovegliga*, *omerkilig*, *ogerla*; i 20 b I växlar *u* med *o*: *olog*, *ofridar*, *oro*, *okvæða*, *omakligt* m. fl., smlagt 11 ggr; *men*: *vmalugr*, *veniuur*, *vuart*, *vlikir*, *vliðu* m. fl., smlagt 8 ggr. Jfr om växlingen Noreen Aisl. Gr.⁴ § 51. 1 a, 112. 1.

61. 1. Av verbet *þykkia* förekomma i såväl 1 e β som 20 b I endast former med *i*: 1 e β: *þiki* (1 gg), *þikir* (1 gg), *þikir* (3 ggr); 20 b I: *þiki* (2 ggr), *þikir* (2 ggr), *þikumz* (2 ggr); däremot i den senare subst. *famþyki* (2 ggr), *fundrþyki* (1 gg). Jfr Olson YS xxxviii

o. där cit. litt. — 20 b I har dessutom *i* även i *tiggia* Str. 29⁷.

2. För *y* skrives *u(v)* i *umfa* (1 gg) 1 e β och *fvri* (1 gg) 20 b I; omvänt 20 b I *þurfum* för *þurfum* (1 gg).

62. 1. *æ*-ljudet betecknas i såväl 1 e β som 20 b I i regel med *æ*: 1 e β: *kvænar*, *bædi*, *frægan*, *vætlar*, *væri* osv., smlagt c. 60 ggr; 20 b I: *mæla*, *kvædi*, *nætr*, *nær*, *fælir*, *fætt*, *næft* osv., smlagt c. 130 ggr.

I båda hskr. användes dock stundom *e*. Ex. i 1 e β äro: *ageta*, *agetir*, *agetaztr* (3 ggr), *agetaztir*, *letr* (2 ggr), *feing*, *uenaz*; s:a 10 ggr. Härtill möjligen även: *veri*, *ueri* (4 ggr). 20 b I har följande ex.: *bedi*, *geti*, *géttr*, *agetr*, *agetaztr*, *fagetir*, *gezlu*, *fe* (pres. ind. sg. 1sta pers. av *fá*) 2 ggr, *okveða*, *flemingiar*, *flemingialand*, *friend[r]*, *kérir*, *mela*, *venligr*, *uendifmanna*, *Venti*, *ventir*, *vetta*, *uvettir*, *etladiz*; s:a 22 ggr. Härtill möjligen ytterligare de med förkortning skrivna: *kera*, *keran*, *kerleika*, *kerleikum* (2 ggr), *ner*, *ueri*, *veri* (2 ggr), *friend[i]*, *friendum*. En gång användes i 20 b I *ε*: *fεr* 154⁹.

I 1 e β förekommer på två ställen *ø* för *æ*: *ohøft* 7²⁶, *hrøddaz[tr]* 11¹⁹. Ex. härpå saknas i 20 b I. I den senare däremot påfallande 1 gg *ei*: *meigða* 174¹⁰.

2. I 20 b I användes några ggr *æ* som tecken för kort *e*: *æða* (1 gg), *æki* (2 ggr). — I samma användning förekommer i ett fall i båda hskr. *ε*, nämligen i det med förkortning skrivna *εða* (i båda ett flertal ggr). — Jfr även nedan under diftongen *ei*.

63. Det långa *ø*-ljudet tecknas i 1 e β nästan konsekvent med *ø*: *døttra*, *røtt*, *kømi*, *brødr* osv., smlagt c. 30 ggr; *Guðroðr* 11²³ beror väl blott på att strecket över *ø* uteglömts eller utplånats, under det att *hogr* (3 ggr) kanske snarast representerar ett *hoggr* (Noreen Aisl. Gr.⁴ § 503, anm. 1). 2 ggr skrives *e*: *lekia*, *fekti*, 1 gg *æ*: *þrænski*, 1 gg *ey*: *meyti*. — Även i 20 b I är den vanliga beteckningen *ø*: *høfir*, *sløgir*, *bøndr*, *fømiligr*, *høgr*, *dømdi*, *øpa* osv., smlagt c. 60 ggr; jämte *ø* användes emellertid i denna hskr. stundom även tecknet *ö* eller *ô*: *föri*, *fözlu*, *umróða*, *bön* etc. smlagt 8 ggr, *brøðr*, *størrri*, *fötr* osv. smlagt 6 ggr; *ö* (*ô*) i denna betydelse synes i fisl. (i motsats till fnor.) hskr. vara mycket sällsynt (se Kälund Atlas 3: v). I

tiltoki 74²² och fomd 188¹⁸ står *o*, på senare stället dock otydligt. Tecknet *æ* användes 3 ggr: *gæla*, *rætt*, *fam-mædd*, 2 ggr skrives *e*: *bræðrum*, *hegr* och 1 gg *ey*: *reyddu*.

64. 1. Kort *ø*-ljud tecknas i båda hskr. så gott som konsekvent med *ø*: 1 e β: *fløngvandbægi*, *øngar* (pron.), *ørendi* osv.; 20 b I: *hnøggvi*, *øngan* (pron.), *ørendi* etc.; hollzti 73⁵ och *hromandi* 187¹¹ i 20 b I äro otydliga (möjligen står även på dessa ställen *ø*). — En gång tecknas i 20 b I *ω*: *flænguir* 167¹⁹; jfr om liknande skrivningar Olson YS xxxiii och där cit. litt.

2. Beträffande växlingen kort *ø*: kort *e* skall endast anmärkas, att båda hskr. normaliter ha *e* i former av pronominet »ingen»: 1 e β: *engi*, *engan*, *enga*, *engu*, smlagt ett tiotal ggr; 20 b I: *engi*, *engan*, *engv* osv. smlagt c. 12 ggr. Undantagsvis har 1 e β fol.: *øngar* (1 gg), 20 b I: *øngr* (1 gg), *øngan* (2 ggr), *øngr* (1 gg).

65. Diftongen *ei* tecknas i båda hskr. så gott som konsekvent med *ei*: *fleiri*, *neita* (1 e β), *eiga*, *heitid*, *ueita* (20 b I) osv. en mängd ggr. Helt undantagsvis förekommer emellertid *æi*: 1 e β: *æiga* (1 gg), *æigi*, *neg. part.* (2 ggr); 20 b I: *læid* (1 gg), *æiga* (3 ggr). I 1 e β skrives en gång *aei*: *aeigi* 21⁸. — Anmärkningsvärt är, att båda hskr. vid förkortning konsekvent ha *æigi* (eller kanske snarare *ægi*). Till förklaringen jfr Olson YS xxxix f. och där cit. litt., Noreen Aisl. Gr.⁴ § 152.1 — I 20 b I märkes den egendomliga skrivningen *vætr* för *veittr* 148⁹; jfr omvänt användningen av *ei* för *æ* ovan 62.1.

66. Diftongen *au* betecknas i båda hskr. i regel med *ω*: 1 e β: *Aðr*, *þav*, *aftan*, *dræmum*, *dartr* osv., smlagt c. 50 ggr; 20 b I: *hraftafti*, *traz*, *afrueg*, *lanþing*, *lak*, *darðir* osv., smlagt c. 75 ggr. Helt undantagsvis möter i stället *au*; i 1 e β endast en gg: *daudann* 15²⁵, i 20 b I: *naudsyn*, *daudan*, *launa* osv., smlagt 7 ggr. — Alldeles enstaka står i 1 e β skrivningen *kerlóg* (= *kerlaug*) 15²⁰. Möjligheten av skrivningen *ø* för *au* (*ω*) beror utan tvivel därpå, att det med *ω* (*au*) betecknade *u*-omljudet av *a* i skrivarens språk redan antagit ljudvärdet *ø*, varigenom *ω* och *ø*

kommit att sämmanblandas i ortografin (jfr även ovan 64. 1). Om tiden för inträdet av ljudövergången $\rho > \emptyset$ se särskilt F. Jónsson i Arkiv f. nord. fil. XXXV, s. 314 ff.

67. *I*-omljudet av *au* tecknas så gott som konsekvent med *ey* i båda hskr.: 1 e β : heyrði, leyfi osv.; 20 b I: deyddu, deyfi, eyrarfundz, faheyrðr osv. (i båda hskr. många ex.). Sällsynta undantag utgöra: i 1 e β skialldmeio 17²⁰, æyða 10², køyrði 23²⁰, i 20 b I øyddi 169⁴.

68. *U*-brytningsdiftongen av *ě* skrives i båda hskr. konsekvent med *io*: 1 e β : hiort, bioeu, miok, hior-mund osv.; 20 b I: Asbiornn, fiolmenni, fiolda, biogguz, miok osv.

69. I pron. *inn* (bestämda fristående artikeln) är *e* i 1 e β den vanligaste vokalisationen: *inn*, *in* etc. smlagt 6 ggr, *enn*, *en* etc. smlagt 8 ggr. I 20 b I överväger däremot *i*: *inn*, *inf*, *inu*, *ina(r)* etc., smlagt 13 ggr; däremot *en* (1 gg), *enum* (1 gg), *en* (1 gg), *ena* (1 gg). Neutrum sing. har i båda hskr. alltid formen *it*.

70. Ändelsevokalerna.

1. *i*:*e*. I båda hskr. är *i* den så gott som enarådande vokalen: 1 e β : hafi, mali, hlyti, fleiri, kominn, malit, girniz, ríkinu, ovegliga osv., 20 b I: manni, meiri fterkari, eki, lastim, loġin, þingit, allmikít, lyktinni osv. (mängder av ex. i båda hskr.). Särskilt bör anmärkas, att även framför *r* står *i* i alla utskrivna fall: 1 e β : fyrir, eptir, heimtir, dottir etc., 20 b I: ferdir, baðir, fríðir, allir, hverir m. fl.¹ Jfr Olson YS XLII och där cit. litteratur, Neckel PBBeitr. 40: 73 ff., Noreen Aisl. Gr.⁴ § 145. 1. — I några få fall står dock i 1 e β *e*: fkege 19¹¹, skialge 19¹³ samt i det med förkortning skrivna pron. fem. sg. dat. *henne* regelbundet (smlagt 12 ggr). I 20 b I möter *e* blott en gg: Astraðe 158¹⁹. De sällsynta *e*-skrivningarna äro i dessa fall kanske snarast att betrakta som arkaismer; jfr dock även Olson och Noreen a. st. Det förtjänar att anmärkas, att alla fallen av *e* förekomma i öppen stavelse.

¹ Förkortningstecknet för ändelsevokal *+r* bör därför i dessa hskr. upplösas som *-ir*; jfr ovan 57. 4.

2. *u*:*o*. Liksom *i* så är även *u* så gott som konsekvent genomfört i beteckningen i båda hskr.: 1 e β : eru, litlu, skylldu, ríkinu, munum, broður, konunnar osv.; 20 b I: hofðu, finu, fogðu, landinv, huerium, orostum, dottur, kirkniunni osv. Endast ett par undantag äro antecknade från 1 e β : *kono* 4¹⁰, *eyionni* 19⁴; i 20 b I äro exemplen på *o* något flera: *hverio*, *landino* (2 ggr), *þingino* (2 ggr), *gengo* (1 gg), *fkulo* (7 ggr), *fkulot* (2 ggr); summa 15 ggr. För bedömandet av växlingen *u*:*o* jfr ovan samt Noreen Aisl. Gr.⁴ § 146. 1 och där cit. litt. Liksom i fråga om *e* bör framhållas, att *o* med ett undantag anträffas endast i öppen stavelse. — Då båda hskr. vid förkortning använda interlineart *o* (ej *u*) i former som *foru*, *toku*, *voru*, *gengu* etc. (se 57.11), så är detta tydligen blott ett arkaiserande skrivsätt, som ej har sin rot i skrivarens eget uttal.

71. 1. Båda hskr. skilja i det hela taget mycket noggrant emellan *þ* som tecken för klanglös och *ð* som tecken för klingande dental spirant: þat, þui, þing, þorðr etc., men: aðrir, yðr, maðr, borði, saġðu, læið osv. Vid förkortning av efterföljande stavelse användes dock i st. f. *ð* regelbundet *þ*: 1 e β : fíþan, hofþingi, hofþingia(r); 20 b I: heþan, meþan, fíþan (ofta), fíþar, tíþendi, heþingia, hofþingi, hofþingia(r), suiuirþing, orþit m. fl.¹ Jfr om dessa skrivningar Celander Överg. av *ð* > *d* s. 47 not 2. Utanför dessa förkortningar möter *þ* endast 1 gg: Eyþiz 20 b I. F. ö. är endast att märka, att 1 e β för *þ* en gång använder *ð*: Ðat 6⁴ samt att 20 b I två ggr i samma användning har *ð*: samðyki, ðesi.

2. I båda hskr. göres likaledes noggrant skillnad emellan *ð* och *d*. I 1 e β är skillnaden, i alla de fall där orden tydligt kunna läsas, konsekvent genomförd; något undantag är ej antecknat. I 20 b I däremot förekomma några fall av *d* i st. f. *ð*, men dessa förklarar säkerligen snarast därigenom, att tvärstreckket över *d* oavsiktligt uteglömts eller senare nöts bort: sed 145¹⁰, aðrir 145¹⁴, saġði 160²², borði 187²⁰, fomd

¹ Däremot är växlingen *Suiþioð*: *Suiðioð* i 1 e β icke av grafisk natur. Jfr Noreen Aisl. Gr.⁴ § 222, anm. 1.

188¹⁸ m. fl., smlagt c. 15 ggr. Om växlingen $\bar{a}:d$ som tecken för klingande dental spirant se Kålund Atlas II: v, Noreen Aisl. Gr.⁴ § 44, anm. 2 och där cit. litt.

3. Övergången $\bar{a} > d$ efter l och n i lång rotstavelse framgår av de nedan under 75 o. 76.1 omtalade skrivningarna, dessutom av skrivningar som: hefnd, effdiz, effdu, sigldi, hegndi, rigndi, stefndi o. d. Efter kort rotstavelse kvarstår däremot \bar{a} : fioldā, talđi, dualđiz, skildi, uanđi (»vana»), unđu, ynđi (pret. konj.), uinđa (folkslagsnamn), uinđlandi osv. Efter m kvarstår alltid \bar{a} : liðsemđ, dreymđi, dæmđi, sømđ osv. Båda hskr. äro i dessa fall fullt konsekventa, med några få undantag för 20 b I (vindlands, vindlandi, vindr, fomd) som berörts ovan under 2. Se för övrigt rörande hela denna fråga Celander Överg. $\bar{a} > d$ passim, Noreen Aisl. Gr.⁴ § 238.1 b och där cit. litt.

4. Om växlingen $\bar{a}:t$ se nedan 80. 2, 3.

72. Den urnordiska ljudförbindelsen $\bar{b}n$ motsvaras i båda hskr. normaliter av fn : 1 e β : iafnfrægan, iafnan, hefna, nafn, nefndr osv. smlagt ett 15-tal ggr; 20 b I: hrafuf, iafnan, nafn, fafnadrinn, hefn, efnadi, nefna osv., smlagt c. 25 ggr. Undantag utgöra i 1 e β : iamnan (1 gg), samnar (4 ggr), samna (1 gg), i 20 b I endast samnuđuuz (1 gg).

73. Som tecken för långt g -ljud användes i båda hskr. kapitälerna a : 1 e β : egia, bioau, legia, hyar, hogninn, hvartvegi osv.; 20 b I: legia, ligia, lier, skegiafom, hugunar osv. Därjämte användes samma kapitäl med överskriven punkt, \acute{a} : 1 e β : tvegia, hvartvegi, hoë; 20 b I: liér, hyéium, piéia, styélige osv. Proportionen mellan a och \acute{a} är emellertid icke densamma i de båda hskr.: i 1 e β förekomma endast de tre nämnda fallen med \acute{a} mot c. 30 fall av a , under det att i 20 b I \acute{a} till och med överväger (11 \acute{a} mot 8 a). Ett par gånger står i 20 b I gg : biogguz 144⁷, liggia 143⁹. — Några få ggr användes a i framljud för g : 1 e β : gek 8⁵, gak 11¹⁶, gamli 17⁸, garzki 19¹⁹, gođi 19²¹, goti 20⁴; i 20 b I sällsyntare: Gek 71¹², guđi 146¹⁰, Guđ 147²⁰.

Från 1 e β kan slutligen antecknas ett fall, där g står för a : hygz 11⁸. Jfr beträffande denna form Olson YS och där cit. litt., Noreen Aisl. Gr.⁴ § 279. 1.

74. 1. Långt k -ljud tecknas regelbundet i båda hskr. med kapitälerna $\kappa(\tau)$: 1 e β : eki, fek, gek, rekió, nokurum, nokurt, þyk osv. (många exempel); 20 b I: eki, fek, feksz, gek, nokurir, floki, dreka osv. (en mängd olika fall). I 1 e β skrives 1 gg k : gak 11³, 1 gg \acute{k} : eki 10²⁸ och två ggr kk : Hrokkell 19¹⁶, kekkia 19²⁰. — I några fall växlar κ — på grund av genom utjämning eller på grund av svagton inträdd förkortning av konsonantljudet — med k : 1 e β : þikír (1 gg): þiki, þikír (smlagt 4 ggr), miklar, miklum etc. (smlagt 5 ggr): mikla, miklir, miklu etc. (smlagt 12 ggr); — 20 b I: miklir, miklu, miklum (smlagt 5 ggr): mikla, miklum (smlagt 4 ggr), okr (2 ggr): okr, okar etc. (smlagt 6 ggr), ykr, ykat (smlagt 5 ggr): ykr, ykarar (smlagt 4 ggr). Förutom i dessa fall möter k för väntat κ blott i fek 1 e β (1 gg) samt i ftauk (1 gg) och fraklandz (1 gg) i 20 b I. Beträffande växlingen i ordet *mikill* jfr Noreen Aisl. Gr.⁴ § 279. 3, rörande förkortningen i þikír, okr, ykr etc. dars. § 285. 1.

2. Övergången $k > g$ i svagton (jfr Noreen Aisl. Gr.⁴ § 248) betygas i 1 e β genom den en gång förekommande formen *eg* 18¹⁷; däremot alltid *ok*, då detta är utskrivet, likaså pron. *mik* etc., adv *miok*. I 20 b I saknas i skriften alla spår av denna ljudföreteelse.

75. För äldre l står i båda hskr. så gott som konsekvent ll i ursprunglig förbindelse *ld*, *lt*: 1 e β : alldri, helldr, Balldr, Suiauelldi, Haralldr, kvellđit, giallda, fkylldu, uilldi m. fl. (en mängd ex.); allt, illt, haltt, uillt m. fl.; 20 b I: alldri, giallda, hallda, ualld, filld, skyllđ, hellđr, danauelldi m. fl. (en mängd ex.); allt, illt, hellt, fniallt m. fl. Undantag utgöra i 1 e β endast eldaz (1 gg), hilditonn (1 gg) och skialdmær (1 gg) samt i 20 b I: heldr, adv. (1 gg), allualdr (1 gg), hald (1 gg), styriold (1 gg). — Där *ld* representerar äldre *lđ*, står efter lång vokal likaledes ll i de enda förekommande ex.: huilld, sbst., huilldi 20 b I. Efter kort vokal står däremot konsekvent l : 1 e β : dulđv, dualđiz, skildiz osv.; 20 b I: fioldā, talđi, skildi, tolduz osv. — Där *lt* motsvarar äldre (klauglöst) $l + \bar{a}$ står i 20 b I ll efter lång vokal i bliđmællt, men l i mælt (1 gg), mælti (1 gg). Utskrivna ex. saknas i 1 e β . I

båda hskr. skrivs former av verbet *mæla* vanligen med förkortning (jfr ovan 57. 2).

Beträffande paralleller till de här föreliggande skrivningarna och den ljudhistoriska förklaringen av densamma se Olson YS LIII ff. och där cit. litt. (framför allt Celanders Överg. $\ddot{a} > d$, s. 84 ff.). Jfr numera även Pipping Stud. nord. fil. VI. 5, Noreen Aisl. Gr.⁴ § 260 samt Jóhannsson Nokkr. sögul. athug. 117 ff.

76. 1. I motsats mot *l*-ljudet skrives *n* i båda hskr. konsekvent enkelt även i ursprunglig förbindelse *nä* och i ursprunglig förbindelse *nä* efter lång vokal: 1 e β : *lænd*, *lotland*, *hond*, *mynd*, *lundr*, *undr*, *mundi*, *mundu*, *fendi* osv.; *lyndiz* (4 ggr); — 20 b I: *andlat*, *hond*, *frændlymi*, *Eyvindr*, *fendi*, *fendr*, *bundin*; *reyndiz*, *reyndr*, *lyndi* (2 ggr), *lyndiz*.

2. Långt *n*-ljud skrives enkelt framför *d* och *t*: *arðkendir* 1 e β ; *kendi*, *kendr*, *kent* etc. 20 b I. — Intervokaliskt och i slutljud tecknas *nn* eller *n̄* (exempel torde vara obehövlige). Helt undantagsvis står i stället *n̄*: *Guñfastr*, *hoguinn* 1 e β ; *añarf* 20 b I. Blott på uteglömt (eller numera oläsligt) förkortningstecken bero väl några skrivningar som *ana[rst]aðar*, *hagrinn*, *Hilldinton*, *hoguinkini*, *kuensfami*, *uinr* (pres. ind. sg. av *vinna*) 1 e β , *kunig*, *pena* 20 b I. Jfr dock delvis Noreen Aisl. Gr.⁴ § 285.

77. Långt *p*-ljud betecknas i 1 e β omväxlande med *pp* och punkterat *p*: *kappi*, *kappar*, *koppum*, *upp* etc. (smlagt c. 30 ggr), men *kapi*, *kaþar*, *up* (smlagt c. 25 ggr); ett par gånger står (på grund av uteglömd eller nu oläsbar punkt) enkelt *p*: *up* 4¹⁵, *kopvm* 23¹⁹. I 20 b I användes så gott som uteslutande *p̄*: *kapi*, *kaþ*, *up*, *vþ*, *vþepiliga* (smlagt 22 ggr); blott 2 ggr förekommer *pp*: *kappar* (1 ggr), *upp* (1 ggr).

78. 1. Långt *r*-ljud skrives i regel i båda hskr. med kapitalen *r*: 1 e β : *spyr*, *meir*, *fer*, *huer*, *framr*, *fyr*, *luar* (nom.) osv. (en mängd ex.); 20 b I: *huer*, *fyr*, *nær* (komp.), *kyrlatr*, *styr*, *knoru*, *þeiri*, *ykarar* etc. (i en mängd fall). Undantagsvis förekomma i båda hskr. med förkortning skrivna former sådana som *ferr*, *hverr*; i 20 b I en gång: *ferr*. I 1 e β står för *r* punkterad kapital i *luar* 9¹⁹ och *r* med punkt i *hardgior* 21².

2. Icke sällan användes emellertid *r* som tecken även för kort *r*. Vanliga äro sålunda i både hskr. sådana skrivningar, där efter *r* följer ett förkortnings-tecken: 1 e β : *riki*, *rikít*, *rikinu*, *Aftr-riki*, *Haralldr*, *Haralldr* etc., *Hrørekr*, *nokurir*, *svarar* m. fl.; 20 b I: *riki*, *rikinu*, *himinriki*, *ofriki*, *eiríkr*, *eiríks* etc., *heinrekr*, *heinreks* etc., *haralldr*, *uarir* m. fl. Eljest förekommer *r* för *r* endast undantagsvis: 1 e β : *riðr*, *riki*, *rikin*, *byr* (pres. ind. sg. av *búa*), *saxaher* (ack.); 20 b I: *ragnhilldar*, *Eiríkr*, *eiríkr drapu*, *fyrft*, *þeir*, *lumars*.

79. 1. Som tecken för långt *s*-ljud användes i 1 e β vanligen *ff*: *off*, *huaffa*, *oðruuiff*, *fylkíff*, *uiffv* osv. (smlagt c. 12 ggr). Enkel kapital användes i þesu (1 ggr), *þesir* (3 ggr), *os* (1 ggr); dubbel kapital i *þesir* (2 ggr), *oss* (1 ggr). — 20 b I användes däremot i detta fall oftast punkterad kapital: *ös* (14 ggr), *þesi* (1 ggr); i några fall står opunkterad kapital: *os* (1 ggr), *þes* (1 ggr), *ðesi* (1 ggr), *þesarra* (dessutom med förkortning *þessi* 1 ggr). Sällan förekommer däremot *ff*: *huaffa* (1 ggr), *ríff* (1 ggr), *leiðíff* (1 ggr).

2. Kort *s* tecknas i regel i båda hskr. med *f*: *svarar*, *fua*, *fiðr*, *fyrfta*, *goðf* osv. Icke så sällan står emellertid i stället *s*. Liksom i fråga om *r* är detta vanligast, då förkortningstecken följer, t. ex. i 1 e β : *sar*, *ser*, *sua*, *lysir*, *ymsar*; i 20 b I: *sar*, *ser* (ofta), *sua* (mycket ofta), *sueinn*, *sueins* etc. (ofta), *sigurðar* m. fl.; i dessa fall är *s* regel. Andra, relativt sällsynta, ex. äro: från 1 e β : *synir*, *stoð*, *hers*, *huersu*, *hans* (2 ggr), *rikis* (2 ggr), *næst*; från 20 b I: *sveinffon*, *nokurs*, *fiotarsin*, *lumars*.

80. 1. Långt *t*-ljud betecknas normaliter i båda hskr. med *tt*: *rett*, *rött*, *pott*, *dottir*, *atti*, *mattu* osv. I icke så få fall användes dock i stället punkterat *t*: 1 e β : *brat*, *lit*, *fið*, *þotu* osv. (ett tiotal fullt säkra fall); 20 b I: *brat*, *sat*, *sæt*, *fluti*, *vinatv*, *fetuz* osv. (smlagt c. 40 ggr). I några få fall är punkten uteglömd eller utplånad; så i 1 e β : *eit* (2 ggr), *veit*, *p. pf. n.* (1 ggr), *sletr*, *atv* (2 ggr), *foti* (2 ggr), *mati* (2 ggr), *meyti* (1 ggr); i 20 b I: *rart*, *beit*, *p. pf. n.*, *greit*, *p. pf. n.*, *notina*, *þoti*, *pretr*, *retra* (vartdera ex. 1 ggr). Omvänt står i 20 b I 1 ggr felaktigt *at* för *at* (prep.).

2. Den redan tidigt i fisl. belagda (jfr Noreen Aisl. Gr.⁴ § 248) och i nyisl. konsekvent genomförda övergången $t > \tilde{t}$ i svagtonig ställning betecknas i båda hskr. endast sällan. Det skrives sålunda nästan genomgående: at, prep. och konj., *puiat*, it, pat, annat, mikit, pingit, feit, fagnat, p. pf. n., figrat, talat, borit, buit, verit osv. (i en mängd fall). Med \tilde{t} tecknas: i 1 e β : ađ (1 gg), litiđ, adj. n. (1 gg), litiđ, p. pf. n. (1 gg), latiđ (2 ggr), hartiđ (1 gg), seđ, p. pf. n. (1 gg); i 20 b I: ađ (2 ggr), puiađ (1 gg), litiđ, adj. n. (1 gg), yfriđ (1 gg), ritađ (1 gg), heitiđ (3 ggr), fkotiđ (1 gg), nađ, p. pf. n. (1 gg), seđ, p. pf. n. (2 ggr), tiađ, p. pf. n. (2 ggr). Att observera är, att i båda hskr. de flesta fallen äro sådana, där stammen innehåller t : latid, litiđ, heitiđ etc.; häri ligger tydligen en dissimilatorisk tendens (jfr Olson YS LXIX och där cit. litt., Noreen a. st. anm. 1). Beträffande p. pf. n. med lång vokal: nađ, seđ etc. jfr Olson YS XLIX.

3. Omvänt skrives i regel det väntade \tilde{t} även i oakcentuerade ord och stavelser: kvađ, međ, uiđ, her-nađ, kolluđ osv. I 1 e β föreligga endast följande undantag: kvat (1 gg), hernađ (1 gg), hait, p. pf. sg. fem. (1 gg), kađlut, dets. (1 gg). Fall motsvarande dessa äro i 20 b I: hernađ (2 ggr), trunađ (1 gg), helgut, p. pf. sg. fem. (1 gg). Därjämte ändas emellertid 2:dra pers. plur. pres. o. imperf. ind., konj. och imper. i 20 b I konsekvent på *-it, -ut*: hafit, latit, uilit, kunnit, segit, erut, gerđut, kolluđut osv. (smlagt c. 25 exempel). Exempel på verbalformer i 2:dra pers. plur. saknas i 1 e β . — Jfr beträffande denna anv. av t för \tilde{t} Olson YS XLIX f. Enligt Jóhannsson Nokkr. sögul. athug. 72 f. beror 2:dra pl. *-it, -ut* på norskt inflytande.

81. Mediopassivformen ändas i båda hskr. konsekvent på *-z*: 1 e β : girniz, kuez, lez, fellz, syndiz, rödduz osv.; 20 b I: syniz, suyz, beriaz, finnumz, fezz, kvodduz m. fl. Jfr till frågan om mediopassivets form under olika perioder i fisl. Noreen Aisl. Gr.⁴ § 544.

82. I 20 b I förekommer stundom, men ingalunda konsekvent, beteckning för lång kons. (l och n) efter föregående r : jarllinn, jarlldom, karll (4 ggr); Biornn (2 ggr), Asbiornn, Itiornn, forn, agiarnn, fegiarnn,

yđarnn. Jfr Noreen Aisl. Gr.⁴ § 282. I 1 e β saknas motsvarande skrivningar.

83. En i fisl. hskr. sällsynt osäkerhet rörande ljudförbindelserna *hl* och *hr* visar sig däri, att i 20 b I *h* några gånger saknas i ljudförbindelsen *hl*: luti, leypa, liop (2 ggr), liopu, lyđni (2 ggr), och att i 1 e β *l* gg skrives *hr* för r : hrani (raninn, rananum riktigt smlagt 3 ggr). Jfr Noreen Aisl. Gr.⁴ § 289, anm. 2 samt Jóhannsson Nokkr. sögul. athug. s. 39 f.

84. Till sist må från 20 b I antecknas de analogiska formerna med begynnande v framför o, \tilde{o} : vordinn (3 ggr), vordit, vox (2 ggr). Jfr Noreen Aisl. Gr.⁴ § 235, anm. 1, Jóhannsson Nokkr. sögul. athug. 33 f. Motsvarigheter hertill saknas i 1 e β .

85. Såsom framgår av ovanstående översikt, råder i det stora hela rätt god överensstämmelse mellan 1 e β och 20 b I i fråga om paleografiska och ortografiska företeelser. Det kan anmärkas, att ortografien i båda är jämförelsevis ålderdomlig. Relativt gamla drag äro sålunda t. ex. den nästan konsekventa skillnaden mellan \emptyset och \tilde{e} (62, 63), den sällsynta förekomsten av \tilde{d} för \tilde{t} (71. 2), bevarandet av \tilde{t} efter l och n i kort rotstavelse (71. 3), den ringa förekomsten $\tilde{t} < t$ i svagtonigt slutljud (80. 2), mediopassivformen på z (81). Hertill kan läggas, att beteckning av vissa ljudövergångar, som börja i skriften framträda icke långt efter år 1300, alldeles saknas: övergången $\tilde{e} > ie$ efter g, h, k , överg. $\tilde{e} > ie, e > ei$ framför $ng, v\tilde{a} > v\tilde{o}$, svarabhaktivokal m. m. Allt sammanlagt, synas de båda hskr. icke kunna sättas senare än 1300, och vissa företeelser, framför allt upprätthållandet av skillnaden mellan \emptyset och \tilde{e} , peka snarast på ett eller annat årtionde tidigare. Långt före 1300 kunna hskr. å andra sidan ej vara skrivna, då originalet till Knýtlinga ej kan vara äldre än c. 1260—1270 (se F. Jónsson Vid.-Selsk. Skr. Hist.-fil. Afd. 6 R. VI. 1, s. 40 f.).

Emellertid förekomma, såsom synes av redogörelsen ovan, även vissa olikheter i skrivsättet i de båda hskr. Av dessa må särskilt framhållas: akcentbeteckningen (56), vissa skillnader i förkortningarna (57. 10, 12, 14), formerna av pron. »hon» (59. 2), formerna av pref. \tilde{o} (60), användningen av \tilde{e} för \tilde{e} i 20 b I (62. 2), beteck-

ningen av det långa *ø*-ljudet (63), förlängningen av *l* och *n* i förbind. *rl* och *rn* i 20 b I (82), formerna *vordinn*, *vox* i 20 b I (84). Dessa olikheter torde nu visserligen icke hindra antagandet av samma skrivare för de båda fragmentgrupperna, men vissa av dem äro dock rätt anmärkningsvärda. Naturligast synas de kunna förklaras därigenom, att skrivaren haft förlagor med olika ortografi för Sögubrot och Knytlinga, och detta blir då ytterligare ett viktigt skäl emot Ollriks i ovan 55 a. arb. gjorda antagande, att den yngre »Skjoldungasagas» bearbetare varit densamme som Knytlingas redaktör och för F. Jónssons mening (se t. ex. Vid.-Selsk. Skr. Hist.-fil. Afd. 6 R. VI. 1, s. 13, Litt.-hist.² 2: 666), att den första redaktionen av en enhetlig »Sögur Danakonunga» varit en rent yttre, mekanisk sammanställning av de båda sagorna.

Föregående editioner.

86. Sögubrot har förut utgivits:

1. Av J. Fr. Peringskiöld i Stockholm år 1719 under titeln: »Sogubrot af nockorum Fornkongum i Dana oc Svia veldi etc. . . . Vtaf gamla Nordiska språket förswenskat af J. Fr. P.» Innehåller den isl. texten jämte svensk översättning samt inledning (xii + 32 ss.).

En del av Peringskiölds text (motsvarande SD 15¹³—24²⁵) föreligger i tvänne disputationer under titeln »De Pugna Bravalliensi Fragmentum Gothicum», av vilka den första, omfattande s. 1—17, försvarades av C. E. Norrman i Greifswald den ³⁰/₉ 1815 och den senare, innehållande s. 19—33, under den förres presidium, av C. G. Berlin i Lund den ²⁶/₅ 1819. Innehålla jämte den isl. texten latinsk översättning och noter.

2. Av C. C. Rafn i Fornaldar sögur Nordrlanda I: 361—388 (1829) och

3. I Antiquités Russes I: 66—86 (1850).

De under 2 och 3 omtalade editionerna äro liksom vår utgåva grundade på AM 1 e β I fol., varjämte även de under 3—7 ovan omtalade pappersskr.:na

begagnats. För vårt arbete ha dessa editioner (i noterna under texten citerade Fas och AR) i främsta rummet haft den betydelsen, att med deras hjälp numera på grund av den fortskridande nötningen nästan eller helt oläsliga ställen i texten kunnat kontrolleras eller utfyllas.

4. Bland översättningar kunna nämnas de till danska av N. F. S. Grundtvig i Dannevirke I: 356—392 (1816), av C. C. Rafn i Nord. Kæmpe-Historier III: A, s. 121 ff. (1824) och i Nord. Fort. Sagaer I: 333—359 (1829).

87. Knytlingasaga har tidigare utgivits i följande tvänne fullständiga editioner.

1. »Æfi Dana-Konunga Eda Knytlingasaga | Historia Cnutidarum Regum Daniæ», fol. 268 ss., Köpenhamn u. å. Utgivare av denna edition var Hans Gram, och vid dennes död år 1748 förelåg arbetet i sitt nuvarande skick, dvs. hela den isl. texten jämte latinsk översättning var färdigtryckt med undantag av sista sidan av översättningen. Det var avsett, att editionen, i vilken skulle ingå även ett företal och av Jón Ólafsson (från Grunnavik) utarbetade register, skulle färdigställas av bibliotekarien professorn Bernh. Möllman (född 1702, död 1778). Möllman fullgjorde emellertid aldrig sitt uppdrag, och så gott som hela upplagan blev under tiden förstörd av råttor. Se P. E. Müller Sagabibliothek 3: 126 f.¹

Till grund för denna edition (av oss kallad *K*) ligger den av Arne Magnusson rättade och med marginalanmärkingar försedda afskriften av codex Academicus (*M*), som omtalas ovan 12. Att döma av en jämförelse med denna avskrift följer *K* sin förlaga

¹ Av denna första edition av Knytlingasaga äro av oss sammanlagt 7 exemplar kända. Tre av dessa tillhöra Kungl. Biblioteket i Köpenhamn, två Arnemagneanska sammlingen i Univ.-biblioteket därsammastädes (AM 20 k. fol. och 393 fol.), ett Universitetsbiblioteket i Köpenhamn och ett Kungl. Biblioteket i Stockholm. I AM 20 k fol. är sista sidan av den latinska översättningen tillskriven av Jón Ólafsson från Grunnavik. I Am 393 fol. är det tryckta ex. sammanbundet med ett handskrivet glossar till sagan av Jón Ólafsson från Svefneyjar (avskrivet även i Add. 40 fol. på Kungl. Bibl. i Köpenhamn). Stockholmsexemplaret innehåller den tryckta editionen endast t. o. m. s. 232; det övriga är tillskrivet för hand.

mycket noggrant. Ortografien företer naturligtvis vissa olikheter; *K* använder t. ex. icke *ā*, återger *ō* med *o* (stundom *au*), *ę* och *ø* med *œ*, *R* med *rr* osv. Frånsett detta och frånsett här och där förekommande tryckfel — delvis rättade i *Err. typ* (varom nedan) — må blott anmärkas: att *K* på ett antal ställen stillatigande upptagit emendationer eller utfyllnader som i *M* gjorts inom klammer i texten eller i margen eller där föreslagits i noter; att den gjort några texträttelser utöver Arnes; samt att på en del ställen noter tillagts utöver dem som finnas i *M*. På grund av sin ställning till *M* får *K* i textkritiskt häuseende den betydelsen, att den för den stora lakunen i *M* blir den förnämsta företrädaren för den förlorade cod. Acad.

En mängd material till *K* föreligger i AM 20 e—g & i fol. Av det rikhaltiga innehållet, för vilket redogöres av Kälund Kat. AM 1: 15 ff., har för vårt arbete endast följande delar varit av intresse:

Nr 12, tre blad i folio, innehållande tryckfelslista under titeln *Errata Typographica* (av oss citerad *Err. typ.*), skriven av Jón Ólafsson (från Gruunavik); samt

Nr 23, 48 blad i folio, likaledes med Jón Ólafssons hand, utgörande avskrift av sagan till ett stycke in i kap. 41 (SD 100⁶). Manuskriptet i fråga, som har den isl. texten på vänstersidorna med latinsk översättning på högersidorna, ser ut att vara en del av tryckmanuskriptet till *K*. Det företer en del smärre avvikelser från den tryckta texten, tydligtvis huvudsakligen beroende därpå, att ytterligare rättelser gjorts i denna under korrekturläsningen. På några ställen i noterna till vår text anföras läsarter ur denna handskrift under beteckningen *M*^o.

2. »Knyttlingasaga» i elfte bandet s. 179—402 av de av det Kongel. nord. Oldskriftselskab utgivna Fornmannasögur, Köpenhamn 1828. Texten i denna edition, som är besörjd av Cand. Theol. Þorgeir Guðmundsson under överinseende av C. C. Rafn och R. Rask, grundar sig för kap. 1—27 på *M*^v (se 20), för kap. 28—88 på *B* (se 30), för kap. 89—130 på föregående edition (*K*). För textkritiken och variantapparatens ha dessutom begagnats *M* (se 12), *E*^v (se 41), membranfragmenten *A*² (se 28) och *B*² (se 46) samt

Holm. papp. nr 41 4to (se 27 och 38) och Holm. papp. nr 55 fol. (se 33). Se formåli s. 8 ff.

3. Bland utdrag ur sagan böra i första rummet nämnas de som föreligga i den av engelsmannen J. Johnstone i Köpenhamn år 1786 tryckta »Antiquitates Celto-scandicæ; sive series rerum gestarum inter nationes Britannicarum insularum et gentes septentrionales». Texten i dessa utdrag, som omfatta kap. 7—8, 9—16, 17—20, 20—21 och 32 av vår saga, överensstämmer fullständigt med *K* och utgör utan tvivel ett avtryck av denna. Säkerligen har Johnstone under sin vistelse i Köpenhamn såsom sekreterare vid den engelska legationen haft tillfälle att förvärva eller åtminstone begagna ett exemplar av denna edition, ehuru den aldrig blev publicerad.

Av annorstädes publicerade utdrag må nämnas de som finnas i Antiquités Russes II: 127—141 (1852), Mon. Germ. Scr. fol. XXIX: 269 ff. (1892) samt två stycken i Gislasons Prøver ss. 500—504 (1860).

4. I sin helhet är sagan översatt till danska av C. C. Rafn i Oldnordiske Sagaer XI, ss. 157—357 (1829) och till latin av Sv. Egilsson i Scripta historica Islandorum XI, p. 168—364 (1842). Av översättningar av smärre delar av sagan kunna nämnas Grundtvigs fördanskning av en del av Knut den heliges saga i Dannevirke I: 131—166 (1816) och L. S. Borrings översättning till franska av Knut lavards Saga (Mémoires des Antiqu. du Nord 1836—1839, s. 139—208).

Den närvarande editionen.

88. Sögubrot utgives i föreliggande edition diplomatiskt efter AM 1 e β I fol., dock med följande avvikelser:

Handskriftens radindelning har icke angivits.

Kapitelrubrikerna ha placerats som överskrifter.

Texten har uppdelats i stycken, och modern interpunktion införts, i samband varmed »stora» bokstäver användas enligt nutida bruk.

Förkortningar ha upplösts medelst kursivering; till förkortningar räknas i detta sammanhang även punkt över bokstav.

Där preposition är sammanskriven med sitt huvudord, ha orden åtskilts och förbundits med ett \cup i texten (*a fund*, *i milli* o. d.). Omvänt sammanbindas i hskr. åtskilda delar av sammansatta ord med bindestreck (*oðru-uiff*, *konungf-/kipit* o. d.).

Skriftformerna av *i*, *j*, *f*, *r*, *y* återgivnas på nu nämnt sätt. Däremot bibehållas skillnaden mellan *f* och *s*; likaså bibehållas kapitalerna och tecknet κ återgives med kapitalen κ .

Påtagligen uteglömda bokstäver eller ord ha tillfogats inom (): *flu(g)dreki*, *fyll(k)t*, (*hann*) 3²⁴, (*pott*) 5¹² osv.

Uppenbara skrivfel ha rättats med anmärkningar i noterna; andra emendationer ha helt och hållet hänvisats till dessa.

Se för övrigt anvisningarna s. 2.

89. Editionen av *Knytlingasaga* grundar sig på *A*-handskrifterna (jfr ovan 53). Texten är, närmare bestämt, avsedd att återgiva den förlorade *A*. Till grund lägges sålunda i första hand Arne Magnussons avskrift av denna (*M*; se 12), så långt den räcker, dvs. SD 29¹—31⁸ (t. o. m. orden *i Nóregi*) samt 196¹ (från och med ordet [*Játvarðarson*] — slutet. Den stora lakunen i *M* (SD 31⁸—196¹) avtryckes av skäl, som ovan 87. 1 angivits, efter *K*.

Beträffande återgivandet av *M* resp. *K* må i detta sammanhang blott anmärkas följande. Såsom redan ovan 12 omtalats, har Arne i sin avskrift gjort en del emendationer och ifyllnader och därvid dels i noter lämnat upplysningar om membranens läsart, dels inom parentes insatt ord (ett eller flera) som han ansett uteglömda. Dessa noter och parenteser ha av oss naturligtvis noggrant återgivits. Då Arne utan dylik anmärkning eller parentes gör tillägg över raden eller i margen eller eljest rättar, är det i de flesta fall alldeles påtagligt, att det är ett av honom själv begånget fel som korrigeras. Detta kan antagas även för de övriga fallen, då han — såsom a. st. ovan nämnts — för sig uppställt som grundsats att på sätt, som nyss omtalats, utmärka alla de ställen, där han rättar *A*:s

text. På grund härav ha Arnes utan anmärkning eller parentes gjorda rättelser stillatigande införts även i vår text.

I *K* ha Arnes noter stundom och parenteserna oftast utelämnats. Av de från *M* stammande avskrifterna återgiver *M*^e vanligen, *M*^d mindre ofta, vissa andra hskr. sporadiskt parenteserna. Då parenteserna måste anses ha tillhört *M*, så snart någon därifrån stammande avskrift har sådan, har i vår text parentes insatts i alla fall, där en eller flera av dessa hskr. (*M*^e, *M*^d, *M*^c och *M*^a) har den. Dessutom har i detta fall, liksom i några andra, varom hänvisas till noterna under texten, hänsyn tagits även till *M*^o och *Err. typ.* (se ovan 87. 1).

Varianter anföras ur *A*², *B*, *B*² och *F* samt för de förlorade partierna av *B* ur *W* och *E* resp. *E*^a (jfr ovan 47—51). Varianterna avse att vara fullständiga, dock så att hänsyn icke tagits till blotta växlingar i den rent språkliga formen (*sém*: *séum*, *sá*: *sáu*, *baztr*: *beztr*, *hingat*: *hígat* o. d.).

Då *Knytlingasaga* utgives efter *A*-gruppens hskr., vilka alla med undantag av fragmenten av *A*², förskriva sig från nyare tid, har det för utgivarna tett sig som det naturligaste att återgiva hela denna del av arbetet med normaliserat skrivsätt. Även varianterna anföras med normaliserad stavning utom i fråga om versarna, där de avvikande läsarterna återgivas diplomatariskt. I fråga om normaliseringen ha utgivarna i allt väsentligt följt numera allmänt gängse principer. Endast följande torde särskilt behöva anmärkas. Skillnad göres mellan *e* och *æ* (jfr ovan 62, 63); som ändelsevokaler användas genomgående *i* och *u* (jfr ovan 70); *ð* skrives efter *l* och *n* i kort rotstavelse samt alltid efter *m*: *talði*, *vandi*, *daemði*, *d* efter *l* och *n* i lång rotstavelse: *hvildi*, *brendr*, *hefnd*, *rigndi* osv. (jfr ovan 71. 3); *t* användes efter *k*, *p*, *s*: *lukta*, *æptu*, *leysti* osv.; mediopassiven skrives med *-z*: *berjaz*, *fekkez*, *sýndiz* osv. (jfr 81).

I samband med normaliseringen står införandet av modern interpunktion, användningen av »stora» och »små» bokstäver enligt nutida skriftbruk och textens uppdelning i lämpliga stycken.

Jfr för övrigt anvisningarna s. 28.

Förteckning över skrifter som anförts med starkare förkortning.

- Aarb. = Aarbøger for nordisk Oldkyndighed og Historie.
 AR = Antiquités russes d'après les monuments historiques des
 Islandais et des anciens Scandinaves. 1—2. Cphgue 1850—52.
 Celandier Överg. av $\ddot{a} > d$ = Celandier, Hilding, Om övergången
 av $\ddot{a} > d$ i fornisländskan och fornorskan. Lund 1906.
 Corp. poet., se CPB.
 CPB = Corpus poeticum boreale ... ed. ... by Gudbrand Vigfússon
 and F. York Powell. 1—2. Oxf. 1883.
 Dannevirke = Danne-Virke, et Tids-Skrift af N. F. S. Grundtvig.
 1—4. Khvn 1816—19.
 Danske Samlinger = Danske Samlinger for Historie, Topografi,
 Personal- og Literaturhistorie. R. 2. Bd 4. Khvn 1874—76.
 Da. stud. = Danske Studier udg. af Marius Kristensen og Axel
 Olrik.
 FaS (Fas) = Fornaldar sögur Nordrlanda ... utgefnar af C. C.
 Rafn. 1—3. Khfn 1829—30.
 FmS = Fornmanna sögur, eptir gömlum handritum útgefnar.
 1—12. Khfn 1825—37.
 Gíslason Prøver = Gíslason, Konrad, Fire og fyrretyve Prøver
 af oldnordisk Sprog og Literatur. Khvn 1860.
 Gödel Kat. = Gödel, Vilhelm, Katalog öfver Kongl. bibliotekets
 fornisländska och fornorska handskrifter. Sthlm 1897—
 1900.
 Íslendinga-sögur = Íslendinga sögur. Eptir gömlum handritum
 útgefnar. 1—2. Khfn 1829—30.
 Jóhannsson Nokkr. sögul. athug. = Jóhannes L. L. Jóhannsson,
 Nokkrar sögulegar athuganir um helztu hljóðbreytingar
 o. fl. í íslenzku, einkum í miðaldarmálinu. Reykjavík 1924.
 F. Jónsson Litt.-hist.² = Jónsson, Finnur, Den oldnorske og old-
 islandske litteraturs historie. 2 udg. 1—3. Khvn 1920—24.

- Kálund Atlas = Palæografisk Atlas. Oldnorsk-islandsk Afdeling. Khvn [2] 1905, [3] 1907.
- Kálund Kat. AM = Katalog over den Arnamagnæanske håndskriftsamling udg. af Kommissionen for det Arnamagnæanske legat. 1 2. Khvn 1889—94.
- Kálund Kat. KB = Katalog over de oldnorsk-islandske håndskrifter i det Store kongelige Bibliotek og i Universitetsbiblioteket. Khvn 1900.
- Mon. Germ. Scr. fol. = Monumenta Germaniæ historica. Scriptores. T. 29. Hannov. 1892. Fol.
- Nord. Fort. Sagaer = Nordiske Fortids Sagaer ... overs. af C. C. Rafn. 1—3. Khvn 1829—30.
- Noreen Aisl. Gr.⁴ = Noreen, Adolf, Altisländische und altnorwegische Grammatik. 4 Aufl. Halle 1923.
- Olson YS = Yngvars saga vídførla jämte ett bihang om Ingvarsinskrifterna utg. ... av Emil Olson. Khvn 1912.
- PBBeitr. = Beiträge zur Geschichte der deutschen Sprache und Literatur hrsg. von H. Paul und W. Braune.
- SD = Sögur Danakonunga ed. Petersens och Olson.
- SHI = Scripta historica Islandorum de rebus gestis veterum borealium. 1—12. Hafniæ 1828—46.
- Skjalded. = Den norsk-islandske Skjaldedigtning udg. ... ved Finnur Jónsson. A: 1—2; B: 1—2. Khvn 1908—15.
- Vigfússon Sturl. = Sturlunga saga ... ed. ... by Gudbrand Vigfússon. 1—2. Oxf. 1878.
- Wormii Epistolæ = Olai Wormii et ad eum doctorum virorum epistolæ. 1—2. Havniæ 1751.
-

SOGUBROT AF FORNKONUNGUM

Mbr = AM. 1 e β I, fol.

AM = Arne Magnusson i AM. 1 d α, fol.

Fas = Fornaldarsögur Norðrlanda I.

AR = Antiquités Russes I.

() omgiver ord eller bokstäver, vilka antagas vara av skrivaren uteglömda.

[] omgiver ord eller bokstäver, som i *Mbr* ej kunnat med säkerhet urskiljas.

< > omgiver på oläsliga ställen efter AM. 1 d α, fol. gjorda utfyllningar.

* i texten angiver, att en not ansluter sig till det sålunda betecknade stället.

⌋ mellan tvänne ord angiver, att dessa i *Mbr* äro sammanskrivna.

Bindestreck (vid radskifte dubbelt sådant) mellan delarna av ett sammansatt ord angiver, att i *Mbr* sammansättningslederna äro skrivna åtskils.

Siffror inne i texten, åtföljda av bokstaven r eller v samt omgivna av parentes, hänvisa till blad och bladsida i *Mbr*.

Siffror i inre marginalen hänvisa till motsvarande sidor i *Fas*.

1.

363 (1 r) [neita.] *Konungr fvarar*: »Se ek, at þetta mal þarf, at lit þe a lopt borit, at menn biði þin, þuiat þat uar síðr fyrri *konunga-döttra*, lata koma þria biðla eða fleiri, en taka æigi en[n] fyrsta, ok eru *konungar* fleiri uel mentir en Helgi.» Aðr fvarar: 5
»Þui skiptir litlu, huart þu spyr mik at þesu eða æigi, þuiat ek ueit, at aðr muntu fastraðit hafa, að [oðruuiff mun fara] en at minum uilia, ok æigi liklikt, at þu mundir mer sua goðf gjaforðs un[na, ok annat munt]v mer ætla.» *Konungr stoð upp ok fvar-* 10
ar: »Rett getr þu þ[ar]*; allðri skalltu <fa> [Helga *konung*], ok þui síðr, sem þu girniz meir;» hittir nu Helga *konung* ok legir honum, at hann ha[fi røtt þetta] mal fyrir *dottur* sinni, ok kuez þat hugat- 15
-samliga gert hafa; lez þui [omer]kiligar [uir]ðaz 15
364 *hennar* fvor, sem þar r[ø]dduz lengr við; kuað engan *konungson* þann, er henne þetti ser fullkosta; »mi[k]lu er offi *hennar* meiri;» en þo lez hann en[n] tala mundu malit fyrir *hanf* hond, »en [at] fva bunu tiar eki.» 20

Helgi fer heim, ok spyr þetta Hrørekr, broðir *hanf*, [ok með] þui at hann sat heima i rikin, ecia uinir Hrørekr hann at kvænaz; honum fellz þat uel i skap, ok r[ø]ddv, at (hann) mundi biðia *dottur* Ivarf *konungf*, [er þ]a var agetaztr *konungr*; hann <let æigi 25

11. þar] Sá snarare än þess, som AM och Fas läsa

vænt, at) [hann] mundi þann kost fa, er broðir hans
 fek æigi, er miklu var framarr i huern <stað; þeir
 kvaðu) hann æigi mundu fa hafan kost, ef hann
 bæði æigi, en fagðu honum enga fuiuird<ing, þott>
 5 honum væri fyniat [ko]nunnar. Þa [ber hann] up[þ]
 fyrir [broður] sin malit ok spyr hann rað<a um; en
 hann> kvað vera mi[ki]t hapa-rað, ef hann fengi,
 kuez ok æigi uita, huez fengi, en kvað <vænt til>
 gefu þeim, er hlyti. Nu biðr Hrørekr, at Helgi
 10 [muni] fara at biðia honum kono; en hann lez [fara
 mundu, en] meiri uon, at [eki] <muni tiao> sem fyr.
 Helgi <ferr til Svipioðar a fund Ivarf kon-
 ungl, ok er honum þar vel fagnat sem fyrr>;
 hann hafði þar <skamma stund verit, aðr> [hann]
 15 ber up <malit ok biðr Unnar nu fyrir> hond
 broður sin. <Konungr svarar> þungliga ok let þess
 ou[itr]liga <leitast, kvað> þess enga uon, »ok þat undra
 ek, <at þu ferr með> þui mali, [ef] henne fyndiz <æigi
 með yðr at ganga, eða> hui mun hon þann <vilia,
 20 er> miklu er <oframarr?>» Helgi let hann [i] engan 365
 stað <minna> uerðan en sik, en fyrir þ<a fok æigi
 iafnfrægan, at hann var> h[eima iamnan] <i rik-
 inu, ok> þui [fra honum minni] <fogur, ok biðr>
 [hann] þetta mal bera <fyrir Unni>. [Konungr lez
 25 þess ofull] <ok kvez vætta> a[t] henne ill<ra svara
 sem fyrr>.

Annan dag <eptir k>allar hann <til sin dottur
 sina ok heimtir> hana a einmæli ok segir [þar]
 kominn Hel[ga] <konung>, [ok biðr] hennar <til handa
 30 broður sinum>, »ok uill <hann vita svor af yðr>
 [þess]a mal.» <Hon svarar, kvað nu æigi vera
 skylldu sem fyrr, at hon gerði sva ovegliga for
 Helga, at hon tæki sva vel þessu mali, at hon
 væri> [Hrøreki gipt]. <Konungr svarar: (1v) »Omer>k-
 35 (i)lig uirdaz mer þin suor, ok æigi ueit ek, huar þu

ætla til um gjafordit, er [þu fyniaz] hueriom kon-
 ungi, er þin biðr; ætla ek, at þu verðir off skiott
 ofstyri, ef þu uillt eki hafa var rað.» Hon svarar:
 »þui mun engu skipta enn sem fyr at tala við mik
 um malit, at þu munt aðr fastradit hafa, hvert 5
 gjaford ek skal hafa, ok mun þui engu mali skipta,
 hvart ek em Hrøreki gefin eða oðrum manni, at illt
 eitt gjaf-ord mun ek hliota þ[er] undan hendi.»
 Konungrinn gengr a brott, ok hittuz þeir Helgi.
 Hann spyr, huert [ø]rendi hans skal þangat vera. 10
 Konungr svarar, at mikit hefir honum i brugðiz;
 »fek þat ord a, dottir min se kuenna uitruzt, en (þott)
 hon væri it mesta fol, mundi hon [æigi] annan ueg
 366 u<m> þetta kiofa, at neita þer þuilikum konungi, en
 mer ui[rð]iz miklu helldr Hrøreki; þiki mer þat ok 15
 uenaz, at hon hafi þat, er hon beidiz;» ok luku
 þeir sva þessu mali, at hann he[itr] Hrøreki dottur
 sinni, ok uar hon nu buin til ferðar með Helga*.

Fara þar nu sina leið; ok er þar komu or Suia-
 uelldi, tala þar þetta mal sin i milli, hue farit hafði, 20
 ok hvat Iuarr konungr hefir r[ø]tt fyrir huarv þeirra;
 koma nu heim i rikit [a] Selund; verðr Hrørekr uar
 við, lætr fenda i moti þeim reid[kiota] ok mikit lid,
 letr bua ueizlu, ok at þeirri ueizlu fær hann Vnnar.
 Helgi duetz heima a Selund þann uetr; ok at sum- 25
 <ri> f<or> hann i hernað, sem vandi hans var til.

Hrørekr atti son við konu sinni, ok het Har-
 alldr; þat mark uar a honum, at tenn i andverðu
 hofði uoru miklar ok gullzlittr a*; hann uar* mikill

18. Helga] Så AM, Fas, AR; Halga Mbr 28—29. þat
 mark — gullzlittr a] Framför uoru i r. 29 har Mbr ett 'oc'; Fas
 och AR interpunktera: þat mark var á honum: at-tenn i önd-
 verðu höfði, ok voru miklar ok gulls littr á, varvid at-tenn
 antages betyda »Fortänder» (Nord. Fort. Sagaer) eller 'dentes
 pugnatores' (AR); AM insätter mellan at och tenn orden hann
 hafði, men stryker dem åter 29. uar] r över raden

ok fríðr sýnum, ok er hann var þrevetr, var hann
sua mikill sem .x. uetra gamlir lueinar.

2. Drap Helga hinf huaffa.

Þat var eit sumar, at Iuar konungr kom með
5 her sinn áftan af Suiþjóð til Reidgotalandz; hann
lagði ollu liðinu við Selund; hann gerði orð Hrø-
reki, magi sinvm, at hann k[ø]mi til hans. Konungr
segir Vnni, konu sinni. Hon spyrr, hvart hann ætl-
aði at fara a fvnd magl sinn at biða honum til
10 ueizlu up[p] a land. Ok vm kveldit, er Hrørekr 367
konungr gek at sofa, [haf]ði Aðr bua latid nyia
rekio ok þar með oll klæðin i, ok uar sett a mitt
golf, ok bað hon konung þar i sofa ok hugsa, hvat
hann dreymdi, »ok seg mer at morni;» en hon fek
15 ser aðra seing. Ok um morgininn kemr þar Aðr ok
spyrr eptir dramum hans. »Mik dreymdi,» segir
hann, »at ek væra staddr nær skogi noku[rum], ok
hia vollr fletr ok fagr, ok þar sa ek einn hiort
[standa] a uellinum; þa rann or skoginum einn hle-
20 bardr, ok þotti mer fax hans sem gvll, ok hiortrinn
ftak hornunum undir bog dyrinu, en þat fell datt
nidr. Þar næst sa ek, hvar flæg flu(g)dreki mikill
ok kom <þa>r, sem hiortrinn var, ok greip þegar i
kl[ø]r ser ok fleit <allan> i fundr. Þa sa ek bia(r)[ndyr]
25 <eitt>, ok fylgði hunn ungr, ok uilldi drekin taka
(2 r) hann, en beran varði, ok vaknaða ek þa.»
Hon mælti: »Þetta er mikill dramr, ok uaraz þi* Iuar
konung, foður minn, at hann ueli þik*, er þu hittir
hann, þuiat þar hefir þu fet konunga fylgior, ok
30 munu þeir eigaz uíð orrostvr, ok væri betr, at æigi

27. þi] AM ándrar till þu; sá ok Fas, AR 28. þik]
Möjligen har efter detta ord ett æigi utfallit; AM insätter
det, men stryker det åter

ettir þu þann hiortinn, er þer sýndiz, en til þess
þotti mer þu likligaztr.»

Þann sama dag for hann með marga menn a
fund Iuars konungf ok gek a konungf-skipit ok fyrir
lyptingina ok heilsaði Iuari konungi; en hann svar- 5
aði engv ok let, sem hann sæi hann æigi. Þa segir
368 Hrørekr, at hann hefir latid bua ueizlu i moti hon-
um ok uilldi honum til sin biða. Konungr svarar,
kvaz hafa illa gipt dottur sina ok kuad æigi uera
undr* fyrir þa sok, þott hon hefði illa við hann 10
buit. Hann svarar, kvez uel uíð una, kvez ok ætla,
at hon yndi æigi illa við sitt giaford. Þa svarar
konungr reidvliga, segir, at hann uiffi ogerla, hverfu
þar biogu við hann, Helgi ok Aðr, kuad þat i hverf
manz munni, at Haralldr væri son Helga konungf 15
ok hans mynd væri a þeim lueini, ok lez til þess
kominn at lata hann uita þessi suik ok kvez honum
sýnaz, at æigi ætti þeir hana baðir; »ok helldr vil
ek, at þu gefir hana brøðr þinum, en þanig fari
lengr fram, at þv þorir æigi at hefna.» Hrørekr 20
lez þat eki heyrt hafa, en fyrir huetuetna fram uill
hann æigi lata konu sina ok bað Iuar konung rað
til legia. En hann kvez eki kunna oðru-uiff til
legia, en hann dræpi Helga; let ok alldri fyr mundu
verða með þeim vel; eða hinn ella, at hann leti 25
konuna fyrir Helga; kuad ohøft sva buit. Hrørekr
kvaz alldri mundv konuna lata ok helldr hefna;
riðr a brott við sina menn, en konungr for suðr til
Reidgotalandz.

Vm hafstíð, er Helgi kom heim, uar Hrørekr 30
sva okaðr, at engi maðr fek orð af honum; en Aðr
let bua ueizlu rikuliga i moti honum, ok at þeirri
ueizlu voru margskonar leikar, ok þotti Helga mikít

10. undr] skrivet und? (här svärligen = undir)

mein, er brodir hans uar sua okatr, ok það hann fara i leik með ser; en hann kvez eki leika mundu 369 at sua bunu. Hann það hann vera katan; »ok tok-vm hefta okra ok riðum i tvrniment, sem vit ervm 5 uanir.» Hrørekr spratt upp, gek til sinna manna þegiandi, tekr vapn sin, hialm ok brynio ok sverð ok spiot, riðr ut. Aðrir menn riðu með burtstengr; Helgi, brodir hans, kemr moti honum með burtstong; Hrørekr legr undir hond honum með spioti ok i gegn- 10 vm hann, ok fell hann daðr af heftinvm. Nv riðu til allir þeir, sem hia voru, ok spurðu, hui hann hefir þetta it illa verk gert; hann let ornar sakir til, kvez at sannv spurt hafa, at hann hefir glapit konu hans. Allir dulðv þess ok kvaðu vera mikla 15 lygi. Ok er Aðr spyr þetta, lez hon uita, at þat uoru rað foður hennar, »ok er enn æigi allt fram komit, þat er hann hygr»; kvat þat mundu synaz bratt. Hon tok son sinn Haralld ok reið i brott við marga menn, en Hrørekr for at ueizlum, sem uandi var til. 20 Ok litlv síðar kom sunnan Iuarr konungr; ok er Hrørekr spyr þat, reið hann a fund hans. Ok er Iuarr konungr spyr, at Helgi var drepin, segir hann þetta uera niðingf-verk mikit ok biðr vapnaz lið sitt skiott ok hefna (2 v) uinar sinn Helga, ok spyr, at 25 Hrørekr ætlar a fund hans, ok byr lið sitt til at-gangu; fara a land upp ok i skog þann, er uar a leið þeirri, er uon var, at Hrørekr mundi ofan riða, ok hann kom ofan til siouar; ok gek Iuar konungr 370 sialfr a land með þui liði, er eptir var hia skipvm, ok let setia vpp merki sitt ok gek i moti Hrøreki. Ok er þeir heyrðu luðr Iuarr konungf, er i skoginum voru, rvnnv þeir or skoginum eptir þeim Hrøreki ok hans liði; ok er þeir fvnduz, borðuz þeir; fell þar Hrørekr ok allt lið hans. Ok þa beiddiz 35 Iuarr konungr, at þat riki væri honum gefit til

forraða, ok allir þeir*, sem næstir voru, gengv undir hann.

Litlu síðar kom af landi ouan Aðr en diup- uðga, dottir hans, með her allan þann, sem hon fek. Ok með þui at Iuarr konungr hafði eki sua mikinn 5 her, at hann mætti beriaz við lanz-herinn at sinvi, þa for hann brott ok til Suidiodar.

Þann sama vetr samnar Aðr til sin allv gulli ok dyrgripvm, er hon matti fa i þui riki, er att hafði Hrørekr konungr, ok sendi til Eygotalandz; ok þegar 10 varar, byr hon ferð sina ok hefir með ser Haralld, son sinn, ok mart stormenni for með henne or landi, ok hefir með ser allt þat fe, sem hon matti með komaz; for fyrft til Eygotalandz ok síðan aþr i Garða-riki; þar red fyrir sa konungr, er Raðbarðr 15 het; hann tok uel við henne ok liði hennar ok bað henne með ser at vera ok ollu liði hennar ok hafa gott yfir-læti i sinu landi; þetta þier hon.

Iuarr konungr lagði undir sik riki þat allt, er 371 att hafðu þeir brøðr. En Raðbarðr konungr biðr 20 Aðar; ok með þui at hon var land-flotta af Selundi með son sinn, þikir henne þurfa nokurt traft, þat er syni hennar væri til hialpar, er hann yxi upp; ok með þui at Raðbarðr var ríkr konungr, þa var hon gipt honum með radi Harallz, en at var eki 25 spurðr Iuarr konungr.

3. Liflat Iuarrf konungf.

Ok er Iuar konungr spyr þessi tíðendi, at Aðr var gipt, þikir (honum) Raðbarðr konungr firna diarfr, er hann fek hennar au hans leyfi, samnar 30 her miklum um oll sin riki, Suiþioð ok Danmork, ok samnar sua miklum her, at æigi kvnni telia, hve

1. þeir| Sá AM, Fas, AR; þeim Mbr

morg skip hann hafði; hann stefnir her þeim í Altr-riki a hendr Radbarði konungi, kvez æyða skulo ok brenna allt hans ríki. Iuarr konungr var þa gamall miok; ok er hann kom liðinu aſtr í Kariála-botna 5 ok ætla upp at ganga af skipum með herinum; — þar tok til ríki Radbarðar konungf —; þat uar eina nött, er konungr fuaf a dreka ſinum í lyptingu, at (honum ſyndiz, fem)* dreki mikill flygi utan af háſinu, ok þötti litr hans fem gull eitt ok ſindra 10 af honum upp a himininn, fem ſior flygi or aſli, ok lysir a oll land in næſtv af honum; ok þar eptir flygi* allir fuglar þeir, fem honum þöttu vera a Norð-londum; ok þa ſa hann í annan ſtað, at dregr upp ſky mikít af laun(d)norðri, ok ſer, at þar 15 fylgír ſua mikít regn ok hvalfviðri, at honum þötti, fem allír ſkogar ok allt land flyti í uatni þui, fem 372 ofan rigndi; þar fylgðv reipar ok eildingar, ok er ſa enn mikli dreki flo af lænum a landit, þa kom moti honum* regnit ok illviðrit ok ſua mikít myrkr, 20 at þui næst ſa hann æigi drekan ne fuglana, en heyrði þo (3 r) gny mikinn af re(i)dunum ok af illviðrinu, ok gek allt ſua ſuðr ok ueſtr um landi(t) ok ſua uíða, fem hans ríki var, ok þa þöttiz hann ſia þar til, fem ſk(i)pin uoru, at oll voru orþin at 25 huolum einum ok renna ut í haf; ok ſíðan uaknar hann, ok hann le(t) kalla til ſin Horð, foſtra ſinn, ok ſegir honum draſmínn ok bað hann ráða. Horðr kuez uera ſua gamlaðr, at hann kvaz* ekki kunna at ſkynia* drama. Hann ſtoð í biargi fyrir ofan brygiu-

8. (honum ſyndiz, fem)] Sá AM; Fas och AR utfylla: honum þótti, sem 12. flygi] Mbr flyga, som dock även kan vara skrifvel för flyga; så uppfattat AM, Fas; AR bibehåller flyga 19. honum] Sá AM, Fas, AR; hann Mbr 28. kvaz] a över raden 29. skynia] ia beroende på ändring, ovisst från vad

-ſporð, en konungr la í lyptingu ok ſprettir langſkarir, er þeir rödduz uíð. Konunginum var ofkaplett ok mælti: »Gak a skip, Horðr! ok ráð draſmínn*.» Horðr ſegiz æigi munv ut ganga, »ok þarf æigi at ráða draſm þínn; ſialfr mattu uita, hvað hann er, 5 ok meiri uon, at ſkamt líði heðan, aðr skipaz munu ríki í Suiðioð ok Danmork*»; ok er nu kominn a þik helgraðr, er þu hygz oll ríki munu vndir þik legia, en þu veizt æigi, at hitt mun fram koma, at þu munt vera daðr, en ouinir þínir munu fa ríkit.» Konungr 10 mælti: »Gak hingat ok ſeg ill-ſpar þínar.» Horðr mælti: »Her mun ek ſtanda ok heðan ſegia.» Kon- 373 ungr mælti: »Hver er* Halfdan ſnialli með Afum?» Horðr ſvarar: »Hann uar Balldr með Afum, er oll regin* gretu, ok þer olikr.» — »Vel ſegir þu», quað 15 konungr; »gak hingat ok ſeg tíðendi.» Horðr ſvarar: »Her mun ek ſtanda ok heðan ſegia.» Konungr spyrr: »Huerr var Hrørekr með Afum?» (Horðr ſvarar:) »Hann uar Hønr, er hrøddaz(tr) var Afa ok þo þer illr.» — »Hver uar Helgi enn huaffi með 20 Afum?» ſegir konungr. Horðr ſvarar: »Hann var Hermoðr, er bazt var hugaðr ok þer oþarfr.» Konungr mælti: »Hver uar Guðroðr með Afum?» Horðr ſvarar: Heimdallr var hann, er heimſkaztr var allra Afa ok þo þer illr.» Konungr mælti: »Hver em ek 25 með Afum?» (Horðr ſvarar:) »Muntu vera ormr ſa, fem uerſtr er til, er heitir Miðgardzormr.» Konungr ſvarar, reidr miok: »Ef þu ſegir mer fe(i)gð mina, þa ſegi ek þer, at þu munt æigi lengr lífa, þui at ek kenni þik, hvar þu ſtendr, þruðna þurſínn! þa 30

3. draſmínn] draſ|mínn við radskifte Mbr; AM ándrar till draum mínn, så ock Fas, AR 7. Danmork] an beroende på ändring, ovisst från vad 13. er] AM ándrar till var, så ock Fas, AR 15. regin] re|regin við radskifte Mbr

far þu nu nær midgardzorminvm*, ok reynnum með
okr.» Þa* hliop konungr or lyptinginni, ok varð
hann sua reiðr, at ha[nn] hliop ut vm skarirnar; en
Horðr steptiz or biarginu ok a sæinn ut, ok sa þat
5 þeir me[nn], er uord helldu a konungf-fkipinu, sa
þat* siðarft til konungf ok Harðar, at huargi kom
upp siþan. Ok eptir þeffi tiðendi er blasit liðinu
til land-gavngu ok eiga* þing.

Þeffi tiðendi spyriaz nu um allan herinn, er*
10 konungr er dadr, ok þa er raðf leitað, hue með
þeffum mikla her skal fara. Þat syndiz þeim, þar 374
sem Iuar konungr uar dadr, en attu øngar sakir
uid Radbarð konung, at hverr fœri heim sem fki(o)t-
azt at godum byr; þat uar raðf tekít, rofin leið-
15 angrinn; figlir hverr til sinf landz.

Ok er þetta spyk Radbarðr konungr, setr hann
Haralld stypson sinn yfir su[man]* herinn; fer þa
Haralldr með liðinu a Selund, ok uar hann þar til
konungf tekinn. Þui næst for [hann] a Skani til
20 þeff rikis, er at[t] hafðu moður-frændr hanf, ok uar
þar tekít við honum uel, (3 v) <ok ef>ldiz þaðan
miok at liði. Þa for hann upp a Suiþioð ok legr
undir fik allt Suia-uellið ok Iotland, er att hafði
Iuar, moður-fað(ir) hanf; hof þa upp marga fylkiff-
25 -konunga, er adr voru teknir af riki fyrir Iuari kon-
ungi. Haralldr konungr hefir starffamt riki an(d)-
uerða daga sina fyrir þa fark, at hann er ungr maðr;
potti mannum sem dælla mundi at leita eptir foður-

1. midgardzorminvm] skrivet midgardzořv, vilket AM
och Fas återgiva med midgardsormrinn 2. Þa] skrivet två
ggr 5—6. sa þat] Sannolikt oriktig upprepning av samma
ord i r. 4; uteslutes av AM och Fas; AR utesluter i stället
dessa ord i r. 4 8. eiga] Så AM, Fas, AR; eigia Mbr
9. er] AM ändrar till at; så ock Fas 17. su[man] funnan
AM, Fas

-leifðum sinum, er a[ð](r) voru teknir af riki fyrir
Iuari konungi eða Ingialldi konungi.

4. Fra Haralldi Hilddi-taunn ok riki hans.

Haralldr uar þa .xv. uetra, er hann uar til
rikis tekinn; ok með þui at uinir hanf uiffv, at 5
hann mundi æiga miok herfkat[t] at ueria rikit, er
hann var ungr at alldri, þa var þat rað gert, at
aflat var at feið miklum, ok uar seiðat at Haralldi
konungi, at hann skyldi æigi bita iarn, ok sua var
si[ð]an, at hann hafði alldregi hlif i orroftv, ok feiti 10
þo eki vapn a honum. Hann gerðiz bratt hermaðr
375 mikill ok atti sua margar orroftur, at engi maðr
var sa i ætt hanf, at þuilikan her-fkap hafi haft með
riki sem hann, ok þa* var hann kallaðr Haralldr
hilddi-tonn. Hann eignaðiz með orroftum ok hernadi 15
oll þa riki, er att hafði Iuar konungr, ok þui meira,
at engi konungr var sa i Danmork eða Suiþioð, at
æigi gylldi honum skatt, ok allir ge(r)ðuz hans menn.
Hann lagði undir fik þann hlvt* Englandz, er at[t]
(hafði) Halfdan snialli ok siðan Iuar konungr. Hann 20
fetti konunga ok iarlla ok let ser skatta giallda; hann
setti Hiormund konung, son Hervardar Ylfingf, yfir
Eyfra-Gartland, er at[t] hafði faðir hanf ok Granmar
konungr.

5. Um ka[pp Hilddar].*

25

Ok i þann tima, er Haralldr konungr hilddi-ton
fettiz i rikin, Suiðioð ok Danmork, var sa konungr
i Reiðgotalandi, er het Hilddibrandr ok var rikr kon-
ungr (ok) hermaðr mikill; ok er hann tok at eldaz,
fettiz hann at londum. Hann atti tvar born; son 30

14. þa] AM ändrar till þvi; så ock Fas 19. hlvt]
t över raden 25. Hilddar] ennar riku till. AR

hanf het Hild[ir], en Hildir dottir; hon var allra meya friduzt ok fkapstör miok. Ok er konungr uar miok gamall, tok hann bana-fott; ok er fottin tok at honum at lida, heimtir hann son sinn til sin ok red
 5 honum mor(g) heilræði ok segir, at þat var it fyrsta, at hann gipti systur sína langt i brott, ok þat með*, at hann mið[la]ði henni engan hlut af iorðum i landi sínu, ok þat it þridia, at hann fengi (henni) enga þionunar-menn, at hon mætti með valldi halda sík
 10 eða menn sína; »mun nu skilia vara(r) samvistur; hallt ok somvm uinvm, sem ek hefi haft, er þu ert ungr maðr ok þarft forsia at skipa rikit.» Konungr andaðiz, en landz-menn stefna fíolment þing at landz-logum, ok (a) þinginu setia þeir Hildi kon-
 15 ungs-son i hafæti ok gefa honum konungs-nafun; sveria þeir honum hlyðni, en hann þeim landz-log. Ok eptir þat gerir hann ueizlu mikla ok erfi eptir foðvr sin[n] ok fagnaðar-ol uinvm sínum, gefr nafubotr ollum uinum sínum ok rikis-monnum, sem fyr
 20 hofðu haft með gamla konungi. Ok er skipat var rikit með þessum hætti, gengr Hildir konungs-dottir fyrir broður sinn, lytr honum ok kveðr hann bliðum orðvm ok fogrum, talar ok — — — — —

6.

25 (4 r) ma i hernað. Ok a einu hafsti fotti hann a fund Harallz konungs, foður-broður síns, ok fek þar goðar viðtokvr ok uar þar um hrið i goðu yfir-læti. Ok fyrir þui at Haralldr konungr tok miok at elldaz, setti hann Hring, frænda sinn, yfir her sinn
 30 at hegna lond sin, ok dualdiz Hringr með Haralldi langar ftundir. Ok er elli tok miok at siga a hendr

6. með] AM ándrar till annat; så ock Fas

konungi, þa setti hann Hring, frænda sinn, konung yfir Upfolum ok gaf honum til forrada Suiþioð alla ok Gartland uestra, en hann síalfr hefir yfir-fokn um alla Danmork ok Eyfra*-Gartland. Hringr konungr fek Alfhilddar, dottur Alfr konungs, er land atti
 5 milli elfa tveggja, Gartluar ok Rameluvar; þat uoru 377 ok þa* kallaðir Alfheimar, þat uoru mark-lond mikil. Hringr atti einn son við konu sínni, þa het Ragnar. Haralldr konungr atti .ij. sonu við kono sínni, var annar Hrörekr flönguandþagi, en annar Þrondr 10 gamli.

7. Fra Haralld(i) hildi[taunn].

Ok er Haralldr konungr hilditonn uar ordinn sua gamall, er* hann hafði halft annat .c. uestra, þa la hann i rekio ok matti æigi ganga, ok var þat uida
 15 um riki hanf, er a gengu uiking[ar] með hernat; ok þa þotti uinum hanf illa fara rikin, er eyðaz tok landz-ftiornin*, þotti ok morgum hann fullgamall, ok nokurir rikis-menn gerðv rað, er konungr tok kerlög, at þeir logðu yfir ofan uidu ok baru a griot
 20 ok uilldv kofa hann i larginni. Ok er hann uiffi, at þeir uilldu tapa honum, bað hann þa lata sík i brott or larginni; »veit ek, at yðr þikir ek of-gamall; þat er ok fatt, en uel mætta ek verða skapdaði; eigi uil ek þenna dauðann at deya i larginni, uil ek
 25 deya miklu konungliga.» Þa komv til uinir hanf ok tokv hann i brott.

Ok litlu síðar gerði hann menn upp a Suiðioð til Hringl konungs, frænda síns, með þeim orðfendingum, at hann skyldi samna her um allt þat riki, 30

4. Eyfra] ey beroende på ändring, ovisst från vad 7. þa] þ ändrat från g 14. er] AM ändrar till at; så ock Fas, AR 18. landz-ftiornin] Mbr upprepar härefter oriktigt: uar þat uida um riki hanf er a gengu uikingar (jfr ovan r. 15—16)

fem hann varðueitti, ok koma i moti honum at landa-
-mæri ok beriaz uíð hann, ok let segia honum allan
at-burð, er til hafði komit, at Donum þotti hann til
gamall.

5 Ok eptir þetta samnar Hringr konungr liði v m
allt Suiauelldi ok Ueftra-Gartland, ok mikít lið hafði
hann af Noregi; ok er sua sagt, at þa er Suia ok 378
Nordmenn foru ut með leidangrinn um Stokfund,
at þa uar halfr þriði tvgr hundraða skipa. En
10 Hringr konungr reid með hi(rð) fina ok Uestr-Gatum
it efra um Eyrafund ok fotti fva vestr landueg til
fk(o)garinf* Kolmerkr, er skilr Suipioð ok Eytra*-
-Gartland. Ok þa er Hringr konungr kom af skog-
inum vestr þar, sem heitir Brauik, þa kom þar i mot
15 skipa-her hans, ok fetti Hringr konungr þar herbuðir
finar a Brauik* undir skoginum milli ok uikrinnar.

Haralldr konungr dregr nu saman her um allt
Danauelldi, ok mikill her kom or Afr-riki ok allt
or Kona-garði ok af Saxlandi. Ok þa er he[r] hans
20 var saman kominn a Selund, þar sem S[y]gia* heitir,
ok yfir til Skaneyr[a]r [af] <landeyri>, mattu menn
ganga þar (4 v) yfir at skipum einum, ok allr sær*
þotti þakiðr af skipa-her hans. Þa sendir hann þann
mann, er Herleifr het, ok með þeim Saxa-her
25 a fund Hringf konungf ok lata hafla honum uoll ok
taka þeim orroftv-ftað ok segia i sundr gridum ok
fríði. Haralldr konungr for með herinn a .vii.
dogum, aðr hann kom arfr i Bra-uik, ok þa bioguz
hvarir-tuegio til orroftv ok fylktu liði sinv.

12. fk(o)garinf] g ándrat fr. o Eyftra] e tyckes vara
ándrat från d 16. Brauik] AM ándrar till Branelli, så ock
Fas 20. S[y]gia] tyckes vara ándrat från lögja; Sygia AM;
Sögja Fas; AR ándrar till Kögja under antagande att Mbr:s
original haft cogia eller cögja, vars c (= k) av skrivaren upp-
fattats som s 22. sær] Så AM, Fas, AR; her Mbr

8. Kappa-tal þeirra.

Sva er sagt, at i her Harallz konungr var
379 hofðingi fa, er Bruni het; hann uar allra þeirra manna
uitraztr, er með honum voru. Hann let Bruna fylkia
liðinu ok skipa hofðingium undir merki; stoð merki 5
Harallz konungf i midri fylkingu, ok uar um hans
merki hirð hans. Þessir kappar voru með Haralldi
konungi: Sueinn, Samr, Gnepi enn gamli, Gardr,
Brandr, Bløngr, Teitr, Tyrvingr, Hialti; þeir voru
skalld Harallz konungf ok kappar. Þeir voru heiman 10
or hirð Harallz konungf: Hiortr, Borgar, Beli, Bari,
Beigaðr, Toki. Þar uar skialldmærin Vifina* ok onnvr
Heiðr, ok hefir hvartvegi komit með mikinn her til
Harallz konungf; Vifina* bar merki hans; með henne
voru þessir kappar*: Kari ok Milva. Vebiorg het enn 15
skialldmær, er kom til Harallz konungf með mikinn
her svnnan af Gotlandi, ok fylgðu henne margir kapp-
ar; af þeim ollum uar mestr [ok]* agetaztr Vbbi en
frifki, Bratr irfki, Ormr enfki, Bui Bramu-son, Ari
eineygi, Geiralfr. Vifinu* skialldmeio fylgdi mikill 20
Uinda-her; voru þeir aðkendir: þeir hofðu long
fuesð ok buklara, en þeir hofðu eki langa skiollu
sem aðrir menn. Ok i annan fylk(in)gar-arm Harallz
konungf var Heiðr skialld-mær með sinu merki, ok
hefir hon með ser .c. kappa; þeir voru berðerkir 25
hennar: Grimr, Geir, Holmfteinn, Eyfoðull, Heðinn

12. Vifina] Ovisst, om Mbr här samt 17¹⁴, 17²⁰ och 22²³
har Vifina (så AM, Fas, AR) eller Vifina, som otvivelaktigt är
det rätta; jfr A. Otrik i Arkiv f. nord. filol. X: 228, 241
14. Vifina] Se föreg. not 15. kappar] Härefter tyckes skriva-
ren hava lämnat tomrum för något, som han ej kunnat läsa,
vilket tomrum rubrikatorn sedan utfyllt med orden Um kapa
Harallz, skrivna med rödt bläck 18. ok] Över raden
20. Vifinu] Se noten till r. 12 här ovan

miofi, Dagr lifski, Haraldr Olaff-son; þar uoru margir hofþingiar með Heiði i arminn. I annan fylkingar-arm uar fa ho(f)þingi, er het Haki hoguinkini, ok 380 voru fyrir honum merki borin; margir voru konungar ok kappar með honum; þar voru þeir Alfarr ok Alfarinn, sýnir Gandalf konungf, er þa hafðu aðr verit hirdmenn ok heimilismenn Haraldr konungf. Haraldr konungr uar i uagni, þuist hann var æigi vapnför, sua at hann matti i orroftv ganga.

10 Konungr sendir Bruna ok Heiði at skynia*, huersu Hringr hefði fylkt liði sino, ok hvart* hann væri buin[n] til orroftv. Bruni segir: »Sua liz mer, sem Hringr muni buinn at beriaz ok hanf lið; hann hefir undarliga fy(l)kt, hann hefir suinfylkt her sin-
15 um, ok mun æigi gott at beriaz uif hann.» þa segir Haraldr konungr: »Hverr mun Hringi hafa kent hamallt at fylkia; eg hugða engan kunna nema mik ok Oðin; eða mun Oðinn uilia skioplaz i sigr-giofinni uif mik, þat hefir allðri fyr verit, ok enn bið ek
20 hann, at hann geri æigi þat; en með þu at hann uili nu æigi veita mer sigr, þa lati hann mik falla i orroftv með her minn allan, ef hann uill æigi, at Danir hafi sigr sem fyr, ok allan þann val, sem fellr a þe(ima vel)li, gef ek Oðni.» Sva uar, sem Bruni
25 hafði (sagt), at Hringr hafði suinfylkt ollu (liði sinu; þa) þotti þo sua þyk fylkingin yfir at sia, at hrani var (5 r) i brio(f)ti, en hon uar þo sua long, at armrinn tok at a þeirri, er Uata* het, en annar ouan til Brauikr.

30 Hringr konungr hafði með ser til orroftv marga konunga ok kappa; þar uar inn øzti maðr með 381 honum konungr fa, er het Ali en frökni, er mikinn

10. at skynia] över raden 11. ok hvart] Så AM, Fas, AR; ahvart Mbr 28. Uata] AR ändrar till Vará och anmärker i not: »flumen hodie appellatur Varabyå»

fiolda hers hafði* ok marga aðra ageta konunga ok kappa; með honum var fa kappi e(r)agetaztr hefir uerit i fornogum, Storkuðr inn gamli Storuerkf-son, er upp hafði foz i Noregi a Harð(a)-landi i eyionni Fenring ok farit hafði uifa um lond ok verit með 5 morgum konungum. Margir kappar aðrir voru komnir or Noregi til þessarr orrofto: Þrandr þrænski, Þorir mörski, Helgi inn huiti, Biarni, Hafr, Fiðr firðski, Sigurðr*, Erlingr snakr af Iaðri, Sogu-Eirikr, Holmsteinn huiti, Einar egðski, Hrutr uafi, Oddr 10 uifforli, Einar þrivgr, Iuar skage. Þessir voru kappar miklir Hrings konungf: Aki, Eyuindr, Egill skialge, Hildir, Gafr, Guði Tollufson*, Steinn af Uæni, Styr en sterki. Þesir hoðu enn eina sueit: Hrani Hildar-son, Sueinn uppfkeri, Hloomboði* ok Soknar- 15 Soti, Hrokkell hokia, Hrolfr kuenfami. Þeir voru enn: Dagr enn digri, Gerðar glæði, Dukr uinduerfski, Glumr uermfski uestan af Elfinni, Saxi flettir, Sali garzki. Þesir uoru ofan af Suiauelldi: Nori, Haki, Karl kekkia, Krokarr af Akri, Gunnfafr, Glifmakr 20 goði. Þesir voru ofan af Sigvnum: Sigmundur karpfangf-kappi, Tolu-Frofti, Aðill oflati fra Uppfolum; hann gek fyrir framan merki ok skiolldu ok uar æigi i fylkingu; Sigualldi, er komit hafði til Hringf konungf .xi. skipum; Trygui ok Tuiuiull 25 hoðu komit .xii. skipum; Læfir hafði skeið ok alla 382 skipaða með koppum; Eirikr helfingr hafði dreka mikinn, uel skipaðan hermannnum. Menn uoru ok

1. hafði] f över raden 9. Sigurðr] d ändrat från g 13. Gafr, Guði Tollufson] Så enl. AM 1 e þ II, fol.; Gafr | Guði. Tolluf Mbr; förkortningspunkt efter Tolluf helt visst uteglömd; Gafr guði, Tolluf Fas; Gafr, Guði tolluf AR 15. Hloomboði] oo sammanskrivna, bildande en egendomlig typ; A. Olrik (Arkiv f. nord. filol. X: 231) antager, att »skriveren har eftertegnat sin forskrift, der kan have haft w eller snarere io»

komnir til Hringf konungf af þela-mork, er kappar voru, ok höfðu minzt yfir-lat, þuiat þeir þottv uera dragmalir ok tomlatir; þessir voru þaðan: Þorkell þrai, Þorleifr goti, Haddr harði, Grettir rangi, Hroalldr ta. Sa maðr var enn kominn ti(l) Hrings konungf, er het Rognualldr hai eða Radbarðr hnefi, allra kappa meftr; hann uar fremftr i rananum, ok næft honum voru þeir Trygvi ok Læsir ok ut i fra Alrekf-synir ok Yngui; þa voru þilirnir, er allir uilldu fízt hafa ok hvgrðv litla líðfemð mundu at uera; þeir voru bogmenn miklir*.

9. Orrofta a Bravelli.

Ok er þessi her var allr buinn til orroftv, letv hvarir-tvegio blafa Ivðrum ok (øptu)* þui næft herop. Þa gengu saman fylkingar, ok uar fu orrofta fva fnozp ok mikil, fem segir i_ollum fornvm fogum, at engi orrofta a norðr-londum hafi hait verit með iam-miklu ok iamgoðv mannualli til orroftv at telia. Ok er litla hrið hafði orroftan ftaðit, sotti fa kappi fram i her Harallz konungf, er het Vbbi (5 v) frifki, ok reð hann þar at, fem uar raninn a fylking Hrings konungf, ok atti it fyrfta uig uíð Rognualld Radbarð, ok uar þeirra fkipti all-hardligt, ok ogurlig hog matti þar fia i herinum, er þessir ofrhugar genguz at; ueitti huar odrvm morg hog ok ffor; en fva var Vbi mikill kappi, at æigi lettir hann fyr, en með þui skildiz þeirra einuigi, at Rognualldr fell fyrir Vbba; ok þui næft hliop hann at Trygva ok færði hann bana-fari. Ok er þat fia Alre(k)f-synir, hve ogurliga hann fek i herinum, raðaz þeir

11. miklir] Härefter har Mbr orden: ok þessi her var allr (oriktigt inkomna från början av följande kapitlet)
14. (øptu)] Så AM, Fas, AR

i_moti honum* ok beriaz uíð hann; en fua uar hann harðgiorr ok mikill kappi, at baða þa drepr hann, ok eptir þat drepr hann Yngva; ok þa for hann fva geyftr i_herinum, at huetuetna ffor fyrir, ok felldi hann alla þa, fem fremftr fforðv i_rananum, 5 nema þa, fem uiku i moti odrum koppum. Ok er þetta ser Hringr konungr, egiaði hann herinn, at æigi fekti einn maðr yfir alla, þuilikir yfirgangf-menn fem með honum voru; »eða huar er kappinn Storkuðr, er en her til bar auallt hæra fkiolld? 10 Uinn oss figr!» Hann fuaradi: »Harfum uer ørit at u(i)nna, heral» segir hann, »en uíð fskulum uer leita at uinna flikan figr, fem uer megum, en þar er fa maðr, er Vbbi er, at maðr ma koma i fulla ravn.» En uíð konungf a-egian hleypr hann fram i herinn a_mot Vbba, ok uerðr þar orrofta mikil millum þeirra fett með fforum hogum ok miklu affi, er hvartuegi uar ofrhugi, ok gek fua um hrið, ok ueitti Starkaðr honum eitt mikit far, ok þar i_moti fek Storkuðr .vi. far ok oll ffor, ok þottiz uarla 20 komit hafa i_flika ravn af einum manni; ok með þui at fylkingar voru fua ftyrkjar, reiddi (þa)* ymfa* uega, ok fleit fyrir þui þetta einuigi. Síðan vegr 384 Ubbi þann kappa, er Agnar het, ok ruddi æ iafnan fyrir ser ffiginn ok hogr a_tvær hendr, hefir baðar 25 hendr bloðgar til axla[r]; ok þa fotti hann at þeim þilunum, ok þa er þeir fa hann, mælltu þeir: »Nu þurfum uer æigi ana[rft]aðar i herinum at leita fram, ok latum þenna mann fekia oruar um fforðv ok fyr* — — — figrinn, ok fua litid fem ollum þixir til 30 uar koma, gerum nu þui meira vm off ok fforum

1. honum] Så AM, Fas, AR; hann Mbr 22. (þa)] Så AM, Fas, AR ymfa] Så AM, Fas, AR; umfa Mbr 29. fyr] Härefter har skrivaren lämnat 12 à 15 bokstävers tomrum

os uafka menn.» Þeir taka (at) fkiota a hann, er
 agetaztir voru af þeim þilunum, Haddr harði ok
 Hroalldr ta, ok uoru sua agetir menn at skotum, at
 þeir skutv at honum tvennum tylftvm o(r)ua ok i brioft
 5 honum, ok æigi uar honum litid til fiorf. Þeffir
 menn ueittu honum bana, ok adr hafdi hann drepit
 .vi. kap[þ]a en um fram v[e]it stor far .xi. koppum
 en drepit .xvi. menn af Suium ok Gartum, er fram-
 arla stoðu (i) fylkingu. Ok a þeirri stvndu fotti
 10 Vebiorg skialdmær miok <a>hendr Suium ok Gartvm;
 hon fotti fram at þeim kappa, er het Soknar-Soti,
 ok sua hefir hon uant sik með hialmi ok (6 r) brynio
 ok fuerði, at hon var framarla i riddara-skap, sem
 Storkvdr in[n] gamli segir; hon fær stor hog kapp-
 15 anum ok sökir lengi, ok eit hog hogr bon a kinna
 ok sneid fundr kialkann ok af hokuna; hann drap
 i munn ser fkeginu ok beit a ok hellt sva upp at
 ser hokunni; ok hon uinr morg stor-uerk i herinum.
 Litlu sidar metir henne Þorkell þrai, kappi Hringf
 20 konungf, ok eiguz þar uid harða fokn, ok adr en 385
 letti, drap hann hana með morgum farvm ok mikilli
 hugþryði. Nu uerða þar morg stor tidendi a skamri
 stundu, ok ganga ymsar fylkingar betr; misti þar
 margr maðr heimkuamu eða fek arkuml af hvarv-
 25 tvegia lidi. Nv sökir Storkuðr fram a hendr Darnum;
 hann ræz i moti þeim kappa, er Hunn het, ok eigaz
 þeir við orroftv, ok lykr sua, at Storkuðr drepr hann
 ok litlu sidar þann, er hansf uill hefna, er Ella het;
 ok þa sot[t]i hann at þeim, er Borgar het, ok at[t]v
 30 hart vig saman, ok lykr sua, at hann drap þann.
 Storkuðr hleypr nv vm fylkingar með brvgðit sverð
 ok hogr hvern (at) oðrum*, ok þui nælt hio hann
 þann, er Hiortr het; ok þa meyti honum Uifina*

32. oðrum] adrum Mbr 33. Uifina] Se noten till 17¹²

skialdmær, er bar merki Harallz konungf. Storkuðr
 sökir at henne fast; hon* mælti þa til Starkaðar:
 »Nv er komin a þik helfikr, ok muntv nu deya
 skulo, þursinn!» Hann svarar: »Fyr muntv þo
 halla merkinu Harallz konungf,» ok hio af henne 5
 uinftri hond; ok þa gerðiz fa maðr i moti honum
 at hefna hennar, er het Brai Sækalff-fadir, ok legr
 Storkuðr hann i gegnum með sverði; ok uida i her-
 invm mati nu sia stora valkaftv a valfalli*. Nukuru
 sidar kom i moti Storkvði Gnepia, mikill kappi, ok 10
 attuz uid harða fokn, ok ueitti Storkuðr honum
 bana-far; ok þui nælt drap hann þann kappa, er
 Haki het, ok þa fek hann þar morg stor sar i þeirri
 386 svipan; hann uar hoguinn a halsinn uid herðarnar,
 sua at sa inn i holi, ok framan a brioftinu hafði 15
 hann mikit sar, sua at lungun fellu ut, ok latid
 hafði* hann einn fingr a hogri hendi. Ok er Haralldr
 konungr sa sua mikit mann-fall af hird sinni ok
 kopvm, þa reif hann upp a knein ok tok tvar fox
 ok koyrði fram fast heftinn, er fyrir vagninvm var, 20
 ok lagði hvarvtvegia faxinu baðvm hondvm ok ueitti
 morgvm manni bana með sinvm hondvm, þo at
 hann mætti æigi ganga ne a hefti sitia. Gek nv
 orroftan sua vm hrið, at konungrinn vann morg
 storvirki; ok ofarla þessa bardaga var konungrinn 25
 Haralldr hilldi-tonn fleginn kylfv i hofuðit, sva at
 haflinn rifnaði i fundr, ok var þat hansf bana-far,
 ok drap Brvni hann. Ok þa sa Hringr konungr
 vagn Harallz konungf arðan ok þottiz vita, at kon-
 ungrinn mundi vera fallinn; let hann blasa ok kall- 30
 aði, at herrinn* stoðvaðiz. Ok er Danir vrðv þessa

2. hon] oriktigt upprepat við radskifte 9. a valfalli]
 AR i not: pro a valvelli; nisi scribendum sit af valfalli, prop-
 ter stragem 17. hafði] skrivet tvá ggr 31. herrinn] Sá
 AM, Fas, AR; heftu Mbr

varir, þa staðnaði orroftan, ok barð Hringr konungr
gríð allvum her Harallz konungf, ok þat þagv allir.

Ok annan dag eptir at morni letr Hringr kon-
ungr kanna valinn ok leita at (6 v) líki Harallz
5 konungf, frænda sínf, ok uar mikill her valfínf fall-
inn yfir, þar sem likit la; var þa ordinn miðr dagr,
er likit fanz ok ualrinn var rofinn; ok let Hringr
konungr þa taka lík Harallz konungf, frænda sínf,
ok þua af bloð ok bua um uegliga eptir fornri síð-
10 uenio, let legia likit i þann vagn, er Haralldr kon- 387
ungr hafði til orroftv, ok eptir þat let hann kafta
mikinn hæg ok let þa hann* aka i þeim vagni,
a þeim hefti, er Haralldr konungr hafði til orroftv,
ok let sua aka i hæginn, ok líp[an] var sa heftir
15 drepinn; ok þa let Hringr konungr taka þann fædul,
er hann síalfr hafði ríðit [i], ok gaf þann Haralldi
konungi, frænda sínum, ok bað hann gera hvart er
hann uilldi, ríða til Ualhalla eða [aka]; ok þa let
hann gera þar mikla ueizlu ok ueita ut-ferð Harallz
20 konungf, frænda sínf; ok aðr en [hagrinn] væri apr
lokinn, þa biðr Hringr konungr til ganga allt storm-
menni ok alla kappu er [uic] <voru staddir> at kafta
i hæginn storum hringum ok goðum vapnum til
femdar Haralldi konungi [hillditonn]; ok eptir þat
25 uar apr byrgðr hæginn uandliga.

10. Fra Sigurði Hring.

Sigurðr Hringr uar konungr yfir Suidioð ok
Danmork eptir Haralld konung hillditonn, ok þa ox
vpp son hanf* Ragnar i hirð fæður sínf; hann uar
30 allra þeirra manna meftr ok fríðaftr, er menn hefði
feð, ok uar hann líkr moður sínni afyndar ok i henn-

12. let þa hann] let þa let hann Mbr; sá ock AM;
Fas ock AR emendera: lét þa líki hans 29. hanf] Hár-
efter haralldr överstruket

ar æt[fl] at sía, þuiat þat er kunikt i ollum fornum
fráfognvm um þat folk, er Alfarr hetv, (at þat)* var
miklu fríðara (en) engi* onnur mankind a Norðr-
londum, þuiat allt forellri Alhilldar, m(o)ður hanf, ok
388 allr ætt-balkr (uar) kominn fra Alfi gamla; þat voru þa 5
kallaðar Alfa ættir. Af honum toku nofn þær tvær
megin-ar, er elfr heitir hvartveggi síðan; annur
skil[ði] ríki hanf af Gattlandi, var fu fyrir þui karllvt
Gat-elfr; en annur fell af þui landi, er nu h[eitir]
Rama-ríki, ok heitir fu Rameftr. Ragnar var líkr 10
feðr sínum ok fæður-frændum a voxt, sem verit hafði
Haralldr konungr hillditonn eða Ivar uicfæðmi.

Ok er Hringr konungr [tok] at elld<az> ok þung-
f[ø]raz, tok at minkaz ríki hanf, ok tok meft af þui,
er sírst honum var. <Sa konungr er> nefndr Adal- 15
bríkt, er kominn uar af ætt Ellu konungf, þess er
drepit hafði H[al]fdan Ylfingr, ok lagði undir lík
þann hluta Englandz, er Norðimbra-land heitir; þann
hlut att[i] Hringr konungr ok aðr Haralldr konungr.
Adalbríkt konungr reð þui ríki langar ftundir; synir 20
hanf [hetu A]<ma> ok Ella, er konungar voru i Nord-
imbralandi eptir foður sínn.

Þa er Sigurðr Hringr var gamall, var þat a
einu hafsti, er hann hafði ríðit um ríki lítt Gatt-
land veftra at døma mannum landz-log, ok* þa komu 25
i moti honum Gandalff lynir, magar hanf, ok badu,
at hann mundi veita þeim líð at ríða a hendr þeim
konungi, er Eyfteinu het, er þui ríki reð, er þa hetv
Vestmarar, en nv heitir Ueft-folld. Þa voru hoð
blot i Skiringf-sal, er til var fott um alla Uikina 30

2. (at þat] Sâ AM, Fas, AR 3. (en) engi] Sâ ock
AM, AR; Fas antager engi vara skrifvel för en 25. ok]
AM ändrar till at; sâ ock Fas

KNYTLINGA SAGA

- A* = den förlorade Codex Academicus av Knytlingasaga.
*A*² = AM. 20 b I, fol.
B = AM. 180 b, fol.
*B*² = AM. 20 b II, fol.
E = Gl. Kgl. Saml. 1006, fol.
*E*² = AM. 19, fol.
K = Folioupplagan av Knytlingasaga.
M = AM. 18, fol.
M^a = Holm. chart. 41, 4:o.
M^b = AM. 20 d, fol.
M^c = Ny Kgl. Saml. 873, 4:o.
M^d = Hds. 148, 4:o i Landsbókasafn Íslands.
M^o = AM. 20 e—g & i 23, fol.
W = AM. 1005, 4:o.
Err. typ. = den i AM. 20 e—g & i 12, fol. bevarade förteckningen över »Errata typographica» i *K*.
CPB = Corpus poëticum boreale, ed. by G. Vigfusson and F. York Powell.
Fms = Fornmanna sögur.
SHI = Scripta Historica Islandorum.
Skjalded. = Den norsk-islandske Skjaldedigting, udg. ved F. Jónsson.
 () återgiver de parentestecken, vilka förekomma i den bevarade delen av *M* eller (jfr inledningen) kunna antagas hava funnits i den förlorade delen av denna.
 [] omgiver ord eller bokstäver, vilka insatts utan stöd av någon handskrift.
 * i prosatexten angiver, att till det sålunda betecknade stället sluter sig en not, som icke hör till variantapparaten.
 Siffror i inre marginalen hänvisa till motsvarande sidor i *Fms* XI.

Æfi Danakonunga, vulgo Knytlingasaga.

1.

179 Haraldr Gormsson var tekinn til konungs í Danmørk eptir fōður sinn; hann var ríkr konungr ok hermaðr mikill; hann eignaðiz Holtsetaland í Saxlandi, ok hafði hann mikit jarlsríki í Vindlandi; hann lét þar gera Jómsborg ok setti þar herlið mikit; 5 hann setti þeim mála ok rétt, en þeir unnu landit undir hann; á (sumrum lágu þeir í hernaði, en sátu heima á)* vetrum; þeir vǫru kallaðir Jómsvíkingar.

Haraldr konungr Gormsson réð svikum ok lífláti Haralds konungs Gunnhildarsonar*, Nóregskonungs, þá er hann fell at Hálsi í Limafirði, sem ritat er í æfi Nóregskonunga. En síðan fór Haraldr konungr í Nóreg með her sinn ok lagði land alt undir sik ok setti þar yfir höfðingja Hákon jarl Sigurðarson, en Danakonungr tók skatta af landi öllu. 15

Á dögum Haralds konungs Gormssonar var keisari í Saxlandi Ottó enn raudi; hann hafði ófrið 180 við Danakonung ok bauð Dönum kristni, en Dana-

Överskriften samt texten t. o. m. ordet Nóregi 31° här nedan enligt *M*. 6—8. þeir — vetrum] *Det inom parentes tecknen stående är en av Arne Magnusson i M gjord utfyllning för något, som tydligen i A av skrivaren överhoppats; senare har han gjort ett nytt utfyllningsförslag, enligt vilket stället skulle få lydelsen: þeir unnu landit undir hann á sumrum, en sátu í Jómsborg á vetrum 10. Gunnhildarsonar] Gormssonar A enligt not i K*

konungr hafði þar úti her í móti ok vildi með engu móti við kristni taka.

Haraldr konungr Gormsson átti mikla orrostu við Ottó keisara suðr við Danavirki; þar var þá 5 Hákon jarl af Nóregi með Danakonungi. Þar fekk keisarinn ósigr, en þó vann hann landit nokkuru síðar ok kom þeim þá á flóttu Haraldi konungi ok Hákon jarli til Limafjarðar ok alt út í Mårsey. Síðan tók Haraldr konungr við kristni, ok keisarinn 10 veitti guðsifjar Sveini, syni hans, ok gaf honum nafn sitt, ok var hann með því skírðr, at hann hét Ottó-Sveinn. Var þá alkristin Danmørk, ok skildiz keisarinn eigi fyrr við.

2. Fall Styrbjarnar ens sterka.

15 Á dögum Haralds konungs Gormssonar var Styrbjörn enn sterki í hernaði í Austrveg. Styrbjörn var son Óláfs Bjarnarsonar Sviakonungs. Styrbjörn kom með her sinn í Danmørk ok fekk handtekitt Harald konung; þá gipti Haraldr honum þyri, dóttur sína, ok fór sjálfr til Svíþjóðar með Styrbirni. 20 Styrbjörn brendi öll skip sín, áðr hann gengi á land upp. En er Haraldr konungr verðr þess varr, at Styrbjörn er skipalauss, þá helt hann sínum skipum út á Löginn ok síðan í braut ok aprt til Danmerkr. 25 Styrbjörn bardiz á Fýrisvøllum við Eirík enn sigrsæla Sviakonung, fōðurbrōður sinn; þar fell Styrbjörn ok mestr hluti liðs hans, en sumt flýði; þat kalla Svíar Fýriseltu.

3. Frá hernaði Haralds konungs. 181

30 Þá er Haraldr konungr Gormsson hafði skíraz látit, sem fyrr var sagt, þá nauðgaði hann Hákon jarli Sigurðarsyni at taka við trú, ok var hann skírðr

ok þeir menn allir, sem þá váru með honum af Nóregi. Fekk Haraldr konungr honum þá presta ok aðra lærða menn ok bauð honum at láta skíra alt fólk í Nóregi, ok hét Hákon jarl því með swardögum. En er þeir skildu, konungr ok jarl, þá fór Hákon til 5 Nóregs, en skaut enum vígðum mönnum á land at Hálsi í Limafirði; en hann kastaði kristni ok efdi síðan en mestu blót í Nóregi*. En er Haraldr konungr spurði þat, at Hákon hafði kastat kristni, ok þat annat, at hann hafði herjat land Danakonungs, 10 þá fór Haraldr konungr með her sinn til Nóregs ok eyddi land alt með sjá, svá at alt var brent milli Líðandisness ok Staðs, nema fimm bæir í Læradal í Sogni; en fólk alt flýði á fjöll ok á markir með alt lausafé, þat er komiz fekk. 15

Haraldr konungr lá um hrið með her sinn í Sólundum ok ætlaði þá at herja til Íslands með liði því, er hann hafði þar, ok vildi hann hefna niðs þess, er Íslendingar höfðu gort um hann ok niðdan hann. Haraldr konungr bauð kunnigum manni at 20 fara í hamförum til Íslands ok vita, hvat hann 182 kynni þaðan at segja konungi; sá fór í hvalslíki umhverfis landit ok sagði síðan konungi, at margar kunnigar óvættir byggva þat land, en haf svá mikit milli landanna, at þar var ekki foert langskipum; 25 ok er Haraldr konungr varð þessa varr, þá þóttiz hann skilja, at þetta var en mesta ófœra, ok ekki mátti þessu til leiðar koma. Eptir hernað þenna, er Haraldr Gormsson hafði gort í Nóregi, þá sneri hann heim til Danmerkr með lið sitt, en Hákon 30 jarl lét byggva land alt í Nóregi, en galt enga skatta síðan Danakonungi.

8. Nóregi] *Efter detta ord börjar den stora lakunen i M; det följande till ett stycke in i kap. 82 avtryckt efter K*

4. Fall Haralds konungs.

Sveinn, son Haralds konungs Gormssonar, beiddiz ríkis nokkurs af Haraldi konungi, feðr sínum, en Haraldr konungr unni honum lítit, þvíat hann 5 var frilluson, ok vildi hann ekki ríki fá honum til forráða. En er Sveinn gerðiz fullkominn maðr, þá fekk hann sér skip ok lið ok herjaði víða bæði utanlands ok innanlands. Þá varð Haraldr konungr reiðr honum ok safnaði liði í mót honum. 10 Þá var kominn til liðs við Svein Palnatóki, fóstri hans, sem segir í sögu Jómsvíkinga, ok heldu þeir þá til Sjólands ok inn í Ísafjörð; þar var þá fyrir Haraldr konungr með skipum sínum. Sveinn lagði þegar til orrostu við hann; varð þar bardagi mikill. 15 Dreif þá lið til Haralds konungs, svá at Sveinn varð ofrlíði borinn, ok flýði hann. Í þeirri orrostu fekk Haraldr konungr banasár, ok var hann skotinn öru til bana; ok var hann fyrstr Danakonunga grafinn 183 í vígða jörð. Þá hafði hann verit konungr LXXX 20 vetra, XXX vetra at lifanda Gormi konungi, feðr sínum, L vetra síðan.

5. Frá Sveini konungi.

Sveinn tók konungdóm í Danmörk eptir Harald konung, fōður sinn; hann var kallaðr Sveinn tjúgu- 25 skegg; hann var ríkr konungr. Á hans dögum fór Sigvaldi jarl ok aðrir Jómsvíkingar til Nóregs ok bardiz við Hákon jarl á Mœri á Hjørungavági; þar fell Búi digri, en Sigvaldi jarl flýði. Eptir þat hvarf ríki í Nóregi undan Danakonungum; en litlu síðar 30 kom Óláfr Tryggvason til Nóregs ok tók ríki.

Sveinn konungr átti Gunnhildi, dóttur Búrizleifs Vindakonungs, ok váru þeirra synir Knútr ok Haraldr. Síðan átti Sveinn konungr Sigríði ena

stórráðu, dóttur Skoqlar-Tosta, móður Óláfs Svíakonungs; hana hafði fyrr átt Eiríkr enn sigrsæli Svíakonungr. Dóttir Sveins konungs ok Sigríðar var Ástriðr, er átti Úlfr jarl, son Þorgils sprakaleggs; Sveinn ok Björn hétu synir þeirra. Gyða hét 5 enn dóttir Sveins konungs tjúguskeggs; hana átti Eiríkr jarl Hákonarson í Nóregi; þeirra son var Hákon jarl, er Óláfr enn helgi tók höndum í Sauðungssundi.

Sveinn konungr tjúguskegg var at falli Óláfs 10 konungs Tryggvasonar með þeim Óláfi scenska, stjúp- 184 syni sínum, ok Eiríki jarli, mági sínum, (er) þeir börduz við Svoldr; ok eptir fall Óláfs konungs Tryggvasonar eignuðuz þeir þrír Nóreg, Sveinn Danakonungr einn þriðjung, annan Óláfr Svíakon- 15 ungr, enn þriðja Eiríkr jarl.

6. Enn helgi Játmundr drap Svein konung.

Sveinn konungr var hermaðr mikill ok enn ríkasti konungr; hann herjaði víða bæði um Austrveg ok suðr um Saxland; at lyktum fór hann með 20 her sinn vestr til Englands ok herjaði þar víða ok átti þar margar orrostur; þar var þá Aðalráðr konungr Játgeirsson. Þeir Sveinn konungr áttu margar orrostur ok höfðu ymsir sigr. Sveinn konungr vann mestan hlut Englands; var hann þá á Englandi 25 marga vetr ok herjaði víða landit ok brendi; hann kōlluðu þeir fjánda Engla. Í þessum ófriði (flýði) Aðalráðr konungr landit fyrir Sveini konungi, en Sveinn konungr varð bráddauðr um nótt í rekkju sinni, ok segja þat enskir menn, at Játmundr kon- 30 ungr enn helgi hafi drepit hann með þeim hætti, sem enn helgi Merkúriús drap Júlíanum níðing.

7. Frá þingamannaliði.

Eptir dauða Sveins konungs heldu Danahöfðingjar því ríki í Englandi, er þeir höfðu unnit af landinu; hófuz þá enn orrostur af nýju, þvíat þegar 5 er Sveinn konungr var dauðr, fór Aðalráðr konungr heim í landit ok komz þá í ríki sitt með styrk Óláfs ens helga, svá sem sagt er í sögu hans eptir orðum 185 Óttars svarta skálds; hann segir svá:

1. Komt í land ok lendir,
 10 láðvörðr, Aðalráði,
 þín naut rekka rúni,
 4 ríki efiðr at slíku.
 Harðr vas fundr, sá's færðuð
 friðlands á vit niðja,
 15 réð ættstuðill áðan,
 s Játmundar, þar grundu.

I þann tíma settu Dauir þingamannalið í Englandi; þar váru þá málamenn, ok var þat et fröeknasta lið, ok heldu þingamenn mjök upp orrostu af 20 hendi Dana við Englismenn.

8. Knútr konungr lagði England (undir sik).

Knútr, son Sveins konungs tjúguskeggs, var X vetra, þá er faðir hans andaðiz; var hann þá til 25 konungs tekinn í Danmörk yfir alt Danaveldi, þvíat Haraldr, bróðir hans, var andaðr. Danahöfðingjar, þeir er þá sátu í Englandi ok þar heldu landinu, því er Sveinn konungr hafði unnit — þá sendu þeir þau orð til Danmerkr, at Knútr konungr skyldi

9—16. **Str. 1.** 1. Komt] Komtu *K* 5. vas] var *K*
 sá's] sa er *K* — (*Jfr Skjalded. A I: 292.*)

koma vestr til Englands með Danaher til styrks við þá; en með því at Knútr konungr var þá á barns aldri ok var ekki vanr herstjórn, þá lögðu vinir hans þat ráð fyrir hann, at hann skyldi senda herlið til Englands ok setja þar höfðingja yfir, en fara 5 186 eigi sjálf, meðan hann var eigi meirr á legg kominn; ok svá var gört, at konungr sat III vetr í Danmörku, síðan hann tók konungdóm; en at liðinni þeirri stundu bauð hann út herliði af Danmörku; hann sendi boð ok til Nóregs Eiríki jarli, 10 mági sínum, at hann skyldi safna liði ok fara til Englands með honum, þvíat Eiríkr jarl var frægrr mjök af hreysti ok af hernaði, er haun hafði borit sigr af þeim tveim orrostum, er frægstar hafa verit á Nordrlöndum; önnur var sú, er þeir Sveinn kon- 15 ungr tjúguskegg ok Óláfr sænski Svíakonungr ok Eiríkr jarl börðuz við (Óláf Tryggvason við Svöldr; en önnur sú, er þeir Hákon jarl ok Eiríkr jarl börðuz við) Jómsvíkinga á Hjörungavági. Knútr konungr helt her sínum vestr til Englands, ok höfðu 20 allmiklit lið. Svá sagði Óttarr svartí í Knútsdrápu:

2. Hrazt litt gamall, lýtir
 lögreiðar, framm skeiðum;
 fórat fylkir æri,
 4 folksveimudr, þér heiman. 25
 Hilmir, bjótt ok hættir
 harðbrynjuð skip kynjum;
 reiðr hafðir þú rauðar
 s randir, Knútr, fyr landi.

Ok enn segir hann svá: 30

22—29. **Str. 2.** 1. Hrazt] Hraztu *K* (*Err. typ.: lege hrattztu*); Hratt *Skjalded. B I: 272* 3. fylkir] fylki *K* (*men fylkir *Mo**) 4. folksveimudr] folk-sveimadr *K* 5. bjótt] biottu *K* 8. fyr] fyrir *K*

3. Út fylgðu þér Jótar,
 auðmíldr, flugar trauðir,
 skauthreina, bjótt, skreytir, 187
 4 Skónunga lið, Vánar.
 5 Vöð blés of þér, vísi,
 vestr settir þú flesta,
 kunnt gerðir þú þarna
 8 þitt nafn, í haf stafna.

Knúti konungi fylgðu margir höfðingjar til
 10 Englands; þar var fyrstr maðr Úlfr jarl Sprakaleggs-
 son, mágr hans, hann átti þá Ástríði Sveinsdóttur,
 systur Knúts konungs; þar váru ok þeir bræðr, synir
 Strútharalds jarls, Hemingr ok Þorkell hávi, ok margir
 höfðingjar aðrir. Knútr konungr kom til Englands
 15 ok sigldi utan at Englandi, þar sem Fljót heita.
 Svá segir Hallvarðr Háreksblesi í Knútsdrápu:

4. Knútr, lézt framm til Fljóta,
 frægr leið vörðr of ægi,
 heiptsnarr, hildar leiptra,
 20 4 harðbrynjuð skip dynja.
 Ullar, lézt við Ellu
 ættleifð ok mó reifðir
 sverðmanns, snyrtiherðir
 8 sundyiggs, flota bundit.

25 En þegar er Knútr konungr kom til Englands,
 gekk hann upp ok herjaði landit, drap mannfólkit,
 en brendi bygð alla. Svá segir Óttarr svartí:

1—8. **Str. 3.** 3. bjótt] *Sá Skjaldeð. B I: 273*; *malui*
 bjótt] *SHI XI: 175*; *bio K* 4. Vánar] *Sá Skjaldeð. a. st.*;
 vanir *K* 7. þarna] *þenna K*; *pro þarna SHI a. st.*; þannig
Skjaldeð. a. st.

17—24. **Str. 4.** 1. lézt] *letztu K* 2. leið vörðr] *leid-*
vörðr K (men leið vörðr M^o) 5. lézt] *létztu K* 7. snyrti-
 herðir] *Sá Skjaldeð. B I: 293*; *snyrti gerdar K*

5. Herskjöld bart ok helduð,
 hilmir, ríkr af slíku;
 hykkat, þengill, þekðusk
 4 þik kyrrsetu mikla.
 188 Ætt drapt, Jóta dróttinn,
 5 Játgeirs í for þeiri;
 þveit rakt, þrár est heitinn,
 8 þeim, stillis konr, illan.

Ok enn kvað hann svá:

6. Brunnu bygðir manna, 10
 buðlungr, fyr þér ungum,
 opt lézt, hús ok, heiptar
 4 hercall búendr gerva.

Landsmenn drógu her saman ok fóru í móti
 15 Þonum ok heldu upp orrostum. Svá sagði Þórðr 15
 Kolbeinsson:

7. Gingu upp, þeirs Englum,
 ár hrafn gefendr, vöru
 langa stund á landi
 4 leiðir, grund af skeiðum; 20
 en í gögn, þeirs góðu,
 glaum skers, bæi verja,
 galt hilmis lið hjalta,
 8 herferð búendr gerðu.

1—8. **Str. 5.** 1. bart] *bartu K* 3. hykkat] *hykkad*
ek K 5. drapt] *Sá Skjaldeð. B I: 273*; *drap K* 7. rakt] *Sá K*
i marg., i texten rakt (men omvändt M^o) est] *ert K* 8. konr]
Sá K i texten, i marg. kom (men omvändt M^o)

10—13. **Str. 6.** 1. manna] *mann A enl. marginalann.*
i K 2. fyr] *fyrir K* 3. lézt] *leztu K* heiptar] *Sá SHI*
XI: 177; heiptir *K*

17—24. **Str. 7.** 1. Gingu] *Gengu K* þeirs] *þeir er K*
 4. grund af] *upp frá Skjaldeð. B I: 206 (jfr str. 20)* 5. þeirs]
 þeir er *K* 6. glaum skers] *glaum-skers K*

Knútr konungr átti ena fyrstu orrostu á Eng-
landi í Lindisey, ok varð þar mikit mannfali; þá
vann hann ok Hemingaborg á Englandi ok drap
þar mikit fólk. Svá segir Óttarr:

- 5 8. Gunni lézt í grœnni,
 gramr, Lindisey framða;
 beldu viðr því's vildu
 4 vikingar þar ríki.
 Bíða lézt í breiðri
10 borg Heminga sorgir
 œstr fyr Úsu vestan
 8 engst folk, Svía þrengvir.

189

Því næst átti hann miklar orrostar á Nord-
imbralandi við Tesu; drap hann þar mikit fólk, en
15 sumt flýði ok týndiz þar, sem váru fen nokkur eðr
diki; síðan flutti Knútr konungr her sinn lengra
suðr á landit ok lagði alt undir sik, þar sem
hann fór.

9. Knútr konungr fekk Emmu.

20 Aðalráðr Englakonungr varð sótt dauðr þat
sama haust eðr sumar, er Knútr konungr kom með
her sinn til Englands; hann hafði þá verit konungr
í Englandi XVIII vetr ok XX; en Emma dróttning,
kona hans, bjóz þegar eptir andlát hans at fara af
25 landi á brott; hon ætlaði at fara vestr til Vallands*
á fund brœðra sinna, Vilhjálms ok Roðberts; þeir

5—12. **Str. 8.** 1. lézt] leztu *K* 3. því's] því er *K*;
þeir's *Skjaldeð. B I: 273* 4. þar] því *K*, því *Skjaldeð.*
a. st. 5. lézt] leztu *K* 6. Heminga] Helminga *Skjaldeð.*
a. st. (after M^a) sorgir] Sá *Skjaldeð. a. st.*; sorgar *K* 7. œstr]
Sá *Skjaldeð. a. st.*; æst *K* fyr] fyrir *K* 8. þrengvir]
þrengvir *K*

25. Vallands] Englands *A enl. not i K*

váru jarlar í Vallandi; faðir þeirra var Ríkarðr Rúðu-
jarl Ríkarðsson, Vilhjálmssonar langaspjóts; hann
var son Gøngu-Hrólf's, þess er vann Normandi;
hann var sonr Røgnvalds Mœrarjarls. Menn Knúts
konungs urðu varir við for Emmu dróttningar. Þá 5
er hon ok hennar [menn]* váru búnir til hafs, þá
kómu þar menn Knúts konungs ok tóku skipit ok
190 alt þat, er á var; fluttu þeir dróttningu á fund Knúts
konungs, ok var þat ráð høfðingja með konungi, at
Knútr konungr skyldi fá Emmu dróttningar, ok svá 10
var gørt.

10. Frá Játmundi konungi.

Eptir andlát Aðalráðs konungs váru til kon-
unga teknir synir hans ok Emmu dróttningar. Ját-
mundr enn sterki var elztr; annarr Játgeirr; þriði 15
var Játvígr; fjórði Játvarðr enn góði. Játmundr
konungr dró nú her saman mikinn ok fór síðan í
móti Knúti konungi, ok varð fundr þeirra þar, sem
heitir at Skorsteini, ok var þat en frægsta orrosta,
er í þann tíma hafi verit*; varð þar et mesta mann- 20
fall í hvarutveggja líði. Játmundr konungr reid
fram í miðjan Danaher ok kom svá nær Knúti kon-
ungi, mági sínum, at hann náði til hans með sverðs-
hoggvi. Knútr konungr skaut skildinum fram yfir
háls hestinum, er hann sat á, en hoggit kom á 25
skjöldinn litlu fyrir neðan mundriðann, ok varð
hoggit svá mikit, at sundr tók skjöldinn, ok fyrir
framan soðulinn klauf hann í sundr hestinn i bóg-
unum; en þá sóttu Danir at honum svá fast, at Ját-
mundr konungr sneri þá aptr til sinna manna, ok 30
hafði hann þá þó áðr drepit marga Dani, en kon-

6. menn] saknas i *K*, men i *Err. typ.*: forte addendum
menn 20. hafi verit] hafði verit *K*, 'hafi vit' *A enl. not i K*

ungrinn varð lítt sárr eðr ekki. En er konungrinn hafði fram ridit alt frá líði sínu, þá hugðu hans menn, at hann mundi vera fallinn, er þeir sá hann hvergi, ok kom þá flótti í líð þeirra, en sumir sá,
 5 at hann reið undan Dönum; flýðu þá allir, þeir er 191
 þat sá, en konungr kallaði hátt, bað herinn apr snúa ok berjaz, en þá lét engi sem heyrði; flýði þá allr herrinn ok varð þá einna ákafast mannfallit, ok ráku Danir flóttann alt til nær. Svá segir
 10 Óttarr svarti:

9. Ungr fylkir, lézt Engla
 allnær Tesu falla,
 flóði djúpt of, dauða,
 4 dik Norðimbra likum.
 15 Svefn brauzt svörtum hrafni,
 sunnarr, hvøtuðr gunnar,
 ollir sókn, enn snjalli
 8 Sveins mögr, at Skorsteini.

11. Frá Úlfi jarli.

20 Úlfr jarl var þá enn sem optar í fremra lagi af mönnum Knúts konungs ok fylgdi lengst flóttamönnum; hann var þá kominn í skóg nokkurn svá þrøngvan, at hann komz ekki ór á allri nóttinni, fyrr enn lýsti. Þá sá hann á vøllum nokkurum
 25 fyrir sér, at smali var rekinn, ok sveinn nokkurr vel frumvaxta rak féit. Úlfr jarl gekk at sveininum ok heilsaði honum ok spurði hann nafns. Hann svaraði: »Ek heiti Guðini; eðr ertu af Knúts mönnum?» Úlfr jarl svarar: »Ek em einn vist af leið-

11—18. **Str. 9.** 1. lézt] letztu *K* 3. flóði] *Så Skjaldeð.*
B I: 273; flæði *K* 5. brauzt] *Så CPB II: 156*; braut *K*
 6. hvøtuðr] *Så* (hvavtuðr) *SHI XI: 180*; hautuðr *K* 7. ollir]
Så Skjaldeð. a. st.; olli *K*

angrsmönnum hans; eða hversu langt er nú til skipa várra?» — »Ekki veit ek,» segir sveinninn, »at þér Danir megid vænta af oss líðsinnis, ok hafi þér
 192 Danir heldr til annars gørt.» Úlfr jarl svarar:
 »Þiggja munda ek nú þó af þér, sveinn! ef þú vildir 5
 greiða ferð mína til skipa várra.» Sveinninn svarar:
 »Þú hefir beint þvers farit frá skipunum ok langt á land upp yfir eyðiskóga, en þér Knúts menn eruð ekki hér mjök þokkaðir af landsmönnum, ok þykkir mönnum þó nokkur várkunn til þess; en nú er spurt 10
 í bygðina mannfall þat, er varð í gær at Skorsteini, ok muntu hvergi grið hafa, ok engi annarra Knúts manna, ef böendr finna þik, ok svá ef nokkurr helpur þér; en svá liz mér á þik, sem gott mankaup muni í þér vera, ok ætla ek þik annan mann, eun þú 15
 segir.» Úlfr jarl tók þá gullhring af hendi sér ok segir: »Gefa vil ek þér hring þenna, ef þú vill fylgja mér til várra manna.» Guðini sá upp á hann um stund ok mælti seint: »Eigi vil ek þiggja hringinn, en freista mun ek nú, ef ek má koma 20
 þér til þinna manna, ok vil ek heldr eiga undir þér launin, ef ek fæ þér nokkut við holpit, en ef þér verðr þetta at engri líðveizlu, þá er engra launa fyrir vert; skaltu nu fyrst fara heim til föður míns með mér.» Þeir gerðu svá; en er þeir kómu til 25
 bæjarins, gengu þeir til litlu stofu, ok lét Guðini setja þar bord, ok var þar gefinn góðr drykkur. Úlfr jarl sá, at þar var góðr húsabæ ok vel búinn. Þá kom til þeirra bóndi ok húsfreyja, þau váru fríðir
 193 menn bæði ok vel búnir; fögnuðu þau vel gestinum, 30
 ok sat hann þar um daginn, ok var hann þar í enum bezta fagnaði; en í móti nótt váru þar búnir tveir góðir hestar með enu bezta reiði. Þá mæltu þau við Úlfi: »Far þú nú vel, ok fæ ek þér í hendr son minn, þann einn er ek á; nú bið ek, ef þú kemr 35

til konungsins ok megi þín orð nokkut standaz, þá kom þú honum þar í þjónustu, því at ekki má hann með mér vera síðan, ef várir landsmenn spyrja, at hann hafi þér á brott fylgt, hversu sem ek fæ undan stýrt.» Úlfr jarl hét því, at koma Guðina þar í sveit. Guðini var enn frídasti maðr sýnum ok vel orði farinn. Bóndi nefndiz Úlfnadr.

Þeir Úlfr jarl ríða þá nótt alla; en at morni, þá er ljóst var orðit, koma þeir til skipa Knúts konungs, ok váru menn á landi uppi; en er þeir sá jarl ok kendu hann, þá hurfu menn þegar at honum allir ok fognuðu honum ok þóttuz hann ór helju heimt hafa, þvíat hann vár svá vinsæll, at allir unnu honum hugástum. Varð Guðini þá et fyrsta viss, hverjum hann hafði fylgt. Jarl setti Guðina í háseti hjá sér ok helt hann at öllu sem sjálfan sik eða son sinn; ok er þat skjótast af at segja, at jarl gipti honum Gyðu, systur sína, ok með framkvæmð Úlfs jarls ok líðveizlu, þá gaf Knútr konungr Guðina jarldóm fyrir sakir Úlfs jarls, mágs síns. Váru synir þeirra Guðina ok Gyðu: Haraldr Englakonungr ok Tosti jarl, er kallaðr var tréspjót, Mörukári jarl ok Valþjófr jarl ok Sveinn jarl; þaðan er mart stórmenni komit í Englandi ok í Danmörku ok í Svíaríki ok austr í Garðaríki; eru þat konungaættir í Danaríki. Gyða hét dóttir Haralds konungs Guðinasonar, hana átti Valdamarr konungr í Hólmgarði; þeirra son var Haraldr konungr; hann átti dóctr II*, er enn skal frá segja síðar.

30 12. Frá Knúti konungi.

Knútr konungr átti aðra orrostu við borg þá, er Brandfurða heitir; varð þar enn mikil orrosta,

29. II] III A enl. not i K

ok hafði Knútr konungr sigr, en Aðalráðssynir flýðu ok létu líð mikit, en Danir brutu borgina. Svá segir Óttarr svarti:

10. Fjörlausá hykk Frisi,
fríðskerðir, þik gerðu, 5
brauzt með byggðu setri
4 Brandfurðu, þar, randa.
Játmundar hlaut undir
ættniðr gofugr hættar,
danskur herr skaut þá dörum 10
s drótt, er þú rakt flóttá.

Knútr konungr átti ena þriðju orrostu við Aðalráðssonu þar sem heita Assatúu; varð þar enn mikil orrosta; þat er norðr frá Danaskógum. Svá segir Óttarr:

- 195 11. Skjöldungr, vant und skildi
sköeru verk, eun sterki,
fekk blóðtrani bráðir
4 brúnar, Assatúnun.
Vátt, en valfall þótti 20
verðung, jofurr, sverði
nær fyr norðan stóru,
s nafn gnógt, Danaskóga.

Knútr konungr átti ena fjórðu orrostu við Játmund konung ok þá bræðr í Norðvík*; varð 25

4—11. Str. 10. 2. þik] *Så SHI XI: 183*; þeir *K* i *texten*, i *marg.* þer; þar *Fms XII: 248, Skjalded. B I: 274*
3. brauzt] brauztu *K* 4. þar] *Så SHI a. st.*; þer *K* i *texten*, i *marg.* þeir; þik *Skjalded. a. st.* 6. hættar] *Så Fms XII: 249*; hættir *K* 8. er] en *Skjalded. a. st. (efter M^o)*

16—23. Str. 11. 1. vant] vantu *K* 5. Vátt] vattu *K*
7. fyr] fyrir *K* 8. nafn gnógt] *Så CPB II: 156*; »malo gnógt» *SHI XI: 183*; nafngnog *K*

25. Norðvík] *Så enl. Err. typ.*, Norðvík *K*

þar enn mikil orrosta ok mannfall mikit, ok fekk Knútr konungr sigr, en Aðalráðssynir flýðu. Svá segir Óttarr svarti:

- 5 12. Bjóðr, vant brynjur rauðar,
blíðr stórgjafa, síðan,
lætr ond, áðr þrek þrjóti
4 þinn, fyr Norðvík innan.

13. Frá Knúti konungi.

Síðan heldr Knútr konungr öllu líðinu til
10 Tempsar, þvíat hann spurði, at Játmundr konungr
ok þeir bræðr hefði flýit til Lundúnaborgar; en er
Knútr konungr kom til Tempsarmynnis, þá sigldi
þar af hafi utan Eiríkr jarl Hákonarson, mágr hans,
ok funduz þeir þar ok lögðu síðan upp í ána með
15 herinn. Svá segir Þórðr Kolbeinsson í Eiríksdrápu:

13. Ítr þrifusk jöfra hleyti 196
eggveðrs í fōr seggja,
skeið helt mōrg í móðu
4 mislōng, sem ek vissa.
20 Bládýrum helt bōru
brands svá náar landi
Ullr, at enska vōllu,
8 áttstōrr, séa knátti.

Ok enn kvað hann:

- 25 14. Enn at eyrar grunni
endr, skjöldungr, of rendi,

4—7. **Str. 12.** 1. vant] vantú *K* 3. lætr] lætr þu *K*
4. fyr] fyrir *K*

16—23. **Str. 13.** 1. hleyti] hlæti *K* í *texten*, í *marg.*
hlæti 6. náar] *Så Sievers i Arkiv f. nord. filol. V: 133 f.*;
nær *K* 8. séa] sia *K*

25—26. **Str. 14.** 2. skjöldungr, of] *Så Skjalded. B I:*
205; skiöldungum *K*

sá's kjolslóðir kníði,
4 Knútr langskipum, útan.
Varð, þars vildu fyrðar
varrláð koma báðir,
hjalmaðs jarls ok hilmis 5
8 hōegr fundr á því dōgri.

Út í ánni Temps var gōrr kastali mikill ok
settr þar í herr manns til landvarnar, at eigi skyldi
skipaherr mega upp fara í ána. Knútr konungr
lagði þegar upp í ána ok at kastalanum ok bardiz 10
við þá, en enskir menn lōgðu skipaher frá Lundún-
um ok út eptir ánni; lōgðu þeir til orrostu við Dani.
Svá segir Óttarr svarti:

15. Framm gekkt enn, þars unnuð, 15
almr gall hátt við malma,
knóttu slæ, þars sóttuð,
4 sverð, kastala, verða.
197 Unnuð eigi minni,
ulfs gómr veit þat, rómu,
hnekkir hleypiblakka 20
8 hlunns, á Tempsar grunni.

14. Atsókn Knúts konungs.

Knútr konungr lagði öllum herinum upp til
Lundúnaborgar ok setti þar um herbúðir sínar; síðan
veittu þeir atsókn til borgarinnar, en borgarmenn 25

1—6. **Str. 14.** 3. sá's] sa er *K* 5. þars] þar er *K*
fyrðar] dýrum *Skjalded. B I: 205* 6. varrláð] varrláðs *Fms*
XII: 249, Skjalded. a. st. 7. hilmis] hilmir *A enl. not i K*
14—21. **Str. 15.** 1. gekkt] *Så CPB II: 156*; gekk *K*
þars] þar er *K* 3. knóttu] *Så (knáttu) Fms XII: 249*; knattud
K; knóttut *Skjalded. B I: 274* þars] þar er *K* 4. verða]
verja *Skjalded. a. st.* 8. Tempsar] Temps-ár *K*

vörðu. Svá segir í flokki þeim, er þá var ortr af líðsmönnum:

16. Hvern morgin sér horna
 Hlökk á Tempsar bakka,
 5 skala Hanga má hungra,
 4 hræskóð lituð blóði; —
 hvé sigrfikinn sækir
 snarla borgar karla,
 dynr á brezkum brynjum
 10 s blóðiss, Dana visi.

Ok enn þetta:

17. Margr ferr Ullr í illan
 oddsennu dag þenna
 frá, þars fœddir vörum,
 15 4 fornan serk, ok bornir,
 enn á enskra manna
 qlum gjóð Hnikars blóði,
 ort mun skáld i skyrtu
 s skreidask hamri samða.
 20 Knútr konungr átti þar marga bardaga ok fekk 198
 eigi unnit borgina.

15. Frá Eiríki jarli.

Eiríkr jarl fór með suman herinn upp á landit,
 ok fylgðu honum þingamenn í móti enskum her, er

3—10. **Str. 16.** 2. Tempsar] Tems-ár *K* (Temps-ár *Mo*)
 6. brezkum brynjum] *Så Skjalded. B I: 392* (efter *hskr. av Ol. hel. saga*); Brezkar bryniur *K* — (*Jfr Skjalded. A I: 423.*)
 12—19. **Str. 17.** 3. þars] þar *K* 4. ok] *Så Skjalded. B I: 391* (efter *hskr. av Ol. hel. saga*); um *K* 7. ort] *Så*
 (ort) *SHI XI: 186*; ært *K* 8. skreidask] *Så Skjalded. a. st.*
 (efter *hskr. av Ol. hel. saga*); skædaz *K* samða] *Så Skjalded. a. st.*
 (efter *hskr. av Ol. hel. saga*); sæda *K* — (*Jfr Skjalded. A I: 422.*)

fyrir réð Úlfkell snillingr, mikill höfðingi; varð þar orrosta, ok hafði Eiríkr sigr, en Úlfkell flýði. Svá segir Þórðr Kolbeinsson i Eiríksdrápu:

18. Gollkennir lét gunni,
 grœðis hests, fyr vestan, 5
 þundr vá leyfðr til landa,
 4 Lundún saman bundit.
 Fekk regnþoriun Røkkva
 rann, of þingamönnum,
 æglic hogg, þars eggjar, 10
 s Úlfkell, bláar skulfu.

Aðra orrostu átti Eiríkr jarl á Hringmaraheidi við enska menn. Svá segir Þórðr Kolbeinsson:

19. Hvatr vann Freyr á flotna
 folkstafns, sá's gaf hrafn 15
 sollit hold né sjaldan,
 4 sverðs eggja spor leggi.
 Snjallr lét opt ok olli
 Eiríkr bana þeira,
 rauð Hringmaraheidi 20
 s herr, Engla líð þverra.

Þar hafði Eiríkr jarl sigr. Enn segir Þórðr 199 Kolbeinsson fleira í Eiríksdrápu frá hernaði hans:

4—11. **Str. 18.** 1. Gollkennir] Gull- *K* 2. fyr] fyrir *K* (men *Err. typ.: lege fyr*) 3. leyfðr] *Så Skjalded. B I: 206* (efter *hskr. av Heimskr. m. fl.*); leyfr *K* 5. Røkkva] *Så Skjalded. a. st.*; recca *K* 6. rann] *Så Skjalded. a. st.* (efter *hskr. av Heimskr.*); rönn *K* of] *Så Skjalded. a. st.* (efter *hskr. av Heimskr. m. fl.*); af *K* 7. þars] þar er *K* 8. Ulfkell] *Så Skjalded. a. st.* (efter *hskr. av Heimskr. m. fl.*); Ulfkels *K* bláar] *Så Skjalded. a. st.* (efter *hskr. av Heimskr. m. fl.*); bla *K* (men *Err. typ.: blár, bláar*) — (*Jfr Skjalded. A I: 216.*)

14—21. **Str. 19.** 2. sá's] sa er *K* 4. leggi] leggia *CPB II: 105, Skjalded. B I: 206.*

20. Gingu upp, þeirs Englum,
 ár hrafn gefendr, vǫru
 langa stund á landi
 4 leidir, grund af skeiðum;
 5 en í gogn, þeirs góðu,
 glaum skers, bæi verja,
 galt hilmis lið hjalta,
 8 herferð búendr gerðu.

16. Sætt konunga.

- 10 Knútr konungr sat um Lundúnaborg, en Ját-
 mundr konungr ok þeir bræðr vǫrðu borgina; þá
 fóru menn á millum þeirra. Knútr konungr átti
 Emmu dróttning, móður þeirra, ok kom svá, 'at gislar
 vǫru settir á millum þeirra, ok vǫru grið sett til tals
 15 ok umleitanar meiri sætta; ok á þeim stefnum var
 sætt gǫr millum þeirra, svá at skipta skyldi í helm-
 inga landi með þeim ok hafa hálftr ríki hvárr,
 meðan þeir lifði, en ef annarrhvárr andaðiz barn-
 lauss, þá skyldi sá taka alt ríkit með frjálsum, er
 20 eptir lifði, ok var sú sætt eiðum bundin.

Heiðrekr Strjóna hét einn ríkr maðr, er fé
 tók til þess af Knúti konungi, at hann sviki Ját-
 mundr konung ok dræpi hann með morðvígi, ok
 þetta varð hans bani. Heiðrekr var þó fóstri Ját-
 25 mundar konungs, ok trúði hann honum sem sjálfum
 sér. Síðan rak Knútr konungr braut af Englandi
 alla sonu Aðalráðs konungs, ok urðu um þat orrostu-
 200 slög mǫrg, en eigi fengu þeir styrk fjölmennis í

1—8. **Str. 20.** 1. Gingu] Gengu *K* þeirs] þeir er *K*
 4. grund af] upp fra *K* (*jfr str. 7 ovan*) 5. þeirs] þeir er *K*
 6. glaum skers] glaum-skers *K* 7. hilmis] hialmad *K* (*jfr*
str. 7 ovan)

móti Knúti konungi, síðan Játmundr konungr var
 drepinn. Svá segir Sighvatr skáld í Knútsdrápu:

21. Ok senn sonu
 sló hvern ok þó
 Aðalráðs eða
 4 út (flæmði Knútr).

Synir Aðalráðs konungs vǫru þá vestr í Val-
 landi í Normandi ok vǫru þar lengi með móður-
 bræðrum sínum, Röðbert ok Vilhjálmi, svá sem
 sagt er í sögu Óláfs ens helga. 10

Eiríkr jarl Hákonarson andaðiz á Englandi, ok
 var hann þá búinn til Rómferðar; honum var skor-
 inn úfr, ok varð eigi blóð stöðvat, fekk hann af
 því bana.

Knútr konungr ok Emma dróttning áttu III 15
 börn: Haraldr var elztr, annarr Hǫrða-Knútr; dóttir
 þeirra var Gunnhildr, er síðan var gipt Heinreki
 keisara enum milda, er enn þriði var sinna lang-
 fedga með því nafni. Sveinn hét enn þriði son
 Knúts konungs; hans móðir var Alfifa en ríka, 20
 dóttir Álfrúns jarls.

17. Sveinn konungr (kom)* í Nóreg.

Í þann tíma er Knútr konungr réð Englandi
 ok Danmǫrk, þá réð Óláfr Haraldsson fyrir Nóregi.
 En er Óláfr konungr kom þar til ríkis, þá stukku 25
 ór landi fyrir honum Sveinn jarl Hákonarson ok
 Hákon jarl Eiríksson, systurson Knúts konungs;
 201 hann fór til Englands á fund Knúts konungs, frænda
 síns, ok tók hann vel við honum. Síðan ófriðaðiz

3—6. **Str. 21.** 4. Parentestecknen enl. *Mabdo* — (*Jfr*
Skjaldded. A I: 248.)

22. (kom)] *Parentestecknen enl. M³*

með þeim Óláfi konungi ok Knúti konungi. Knútr konungr ok Hákon jarl kómu í Nóreg með her óvígjan; var þat ofarla á dögum Óláfs konungs, ok lögðu þeir land alt undir sik. Knútr konungr setti 5 þá Hákon, frænda sinn, til ríkis í Nóregi, en hann fór þaðan til Danmerkr; en Óláfr konungr flýði þá landit ok fór þá austr í Gardaríki ok kom apr til Nóreg tveim vetrum síðar ok átti þá orrostu mikla á Stiklarstöðum við lenda menn sína, er þá höfðu 10 gørz honum ótrúir ok vǫru þá mótstöðumenn hans; þar fell Óláfr konungr, sem alkunna er orðit, ok er hann heilagur ok liggur í skríni í Niðarósi.

Hákon jarl Eiríksson týndiz í Englandshafi, einum vetri áðr Óláfr konungr enn helgi fell; þá 15 kom Sveinn, sonr Knúts konungs ok Alfifu, í Nóreg, ok var hann þá til konungs tekinn yfir land alt at tilskipan Knúts konungs, föður síns. Knútr konungr setti Hörða-Knútt, son sinn, yfir Danaveldi, ok skyldi hann þar konungr vera. Knútr konungr hafði 20 ok til forráða mikinn hlut af Skotlandi, ok setti hann þar Harald, son sinn, konung yfir; en þó var Knútr konungr yfirkonungr allra þeirra; hann var kallaðr Knútr enn ríki eða Knútr gamli; hann hefir verit ríkastr konungr ok víðlendastr á danska tungu.

25 Knútr konungr byrjaði ferð sína af landi í brott, ok fór hann suðr til Róms, ok hafði hann í 202 þeirri ferð svá mikinn fékostnað, at eugi maðr kunni markatal um ok varla pundatal; hann hafði óf lausafjár af sínu ríki, en tók keisarans fé at frjálsu, hvar 30 sem hann vildi. Meðan Knútr konungr var á Rómavegi, þá þyrfti engi maðr sér matar at biðja, sá er hans fundi mátti ná, svá gaf hann öllum nóga skotpenninga. Knútr konungr gekk af Flæmingjalandi til Rómaborgar; svá segir Sighvatr skáld:

22. Svá mun fǫr feril
fetum suðr metinn
hringdrifr hafa.
4 Höfudfremstr jöfurr.

Knútr konungr setti spítala þann, er alla menn 5 skyldi fœða um nótt, þá er þar kœmi af danskri tungu; víða gaf hann ok til stórfé, þar sem vǫru klaustr eða aðrir stórir staðir.

18. Andlát Knúts.

En er Knútr konungr kom apr til Englands 10 í ríki sitt, þá fekk hann sjúkleik, ok var fyrst með því móti, sem gulusótt er kölluð; hann lá lengi um sumarit, ok um haustit andaðiz hann íðus Nóbembris; þat var í borg þeirri, er heitir í Morstr; þat er mikill höfudstaðr, ok er hann (þar)* jarðaðr. Þá hafði hann 15 hann at aldri XVII vetr ok XX; þá hafði hann verit konungr yfir Danmørku VII vetr ok XX, en 203 ráðit fyrir Englandi IIII vetr ok XX, en fyrir Nóregi VII vetr. Þat er allra manna mál, at Knútr konungr hafi ríkastr verit ok víðlendastr (konunga á 20 Norðrlöndum)*.

19. Frá Knúti konungi.

Knútr konungr hefir verit orvastr konunga á Norðrlöndum, þvíat þat er sannliga sagt, at eigi hafði hann þat miðr umfram aðra konunga, hversu 25 mikit fé hann veitti í vingjafir á hverju ári, heldr en hitt, at hann tók miklu meira í skatta ok skyldir á hverju ári af III þjóðlöndum, en hverr sá annarra,

1—4. Str. 22. 1. feril] ferill *K* (men *Err. typ.*: lege feril) — (*Jfr Skjalded. A I: 251.*)

15. (þar)] *Parentestecknen enl. M^{do}* 20—21. (konunga á Norðrlöndum)] *Parentestecknen enl. M^a*

er hafði eitt konungsríki fyrir at ráða, ok þó þat með, at England er auðgast at lausafé allra Norðr-landa. Þat var eitt mark um orleik hans, at maðr er nefndr þórarinn loftunga, íslenzkr; hann var 5 skáld mikit, ok hafði hann bundiz á höndum konungum ok öðrum ríkum mönnum langa æfi ok var þá gamall, er hann sótti til fundar við Knút konung ok hafði ort kvæði um hann; * hann gekk fyrir konunginn ok kvaddi hann ok spurði, 10 ef hann vildi hlýða til kvæðis, er hann hafði ort um hann; en þat var þá, er (konungr) * sat yfir borðum ok vist var upptekin. Menn nokkurir stóðu fyrir borðinu, þeir er töludu mál sitt, ok hlýddi konungr þeim fyrst; en er þeir luku sinni 15 rœðu, þá mælti þórarinn, þviat hann var maðr konungdjarfr ok hafði opt flutt mál sitt fyrir höfðingjum: »Herra!» segir hann, »enn vil ek biðja, at þér heyrið kvæði mitt, ok mun yðr þat skömm 204 dvöl vera, þviat þat eru fár vísur.» Knútr svarar ok leit til hans heldr reiðuliga: »Þat hefir engi maðr 20 fyrr gort við mik en þú, at yrkja um mik dræplinga, ok vittu þat víst, at á morgin at dögurðarmáli kom þú hér ok flyt mér þá þrituga drápu eða lengri, þá er þú hafir nú ort um mik á þessi stundu, 25 en at öðrum kosti skaltu deyja.» Þá gekk þórarinn í brott ok tók at yrkja drápu um Knút konung, ok er sú drápa kölluð Höfuðlausn, ok nýtti hann alt ór flokkinum, þat er svá mátti; ok eptir um daginn flutti hann kvæðit at konungs borði, ok tózk honum 30 et bezta. Konungr launaði honum kvæðit ok gaf honum L marka skírra. Síðan orti þórarinn aðra

8. hann] en þat var þá, er till. *K* (anticipation av samma ord i r. 11 nedanförr) 11. (konungr)] Parentestecknen enl. *Mædo*

drápu um Knút konung, ok er þat kölluð Tugdrápa; þar segir svá:

23. Gjöld hefk marka
malmdyns fyr hlyu
framn fimm tøgu 5
4 forvist borit,
þeira's veitti
vighagr fyr brag
mér mordstœrir,
8 mann-Baldr es ek fann. 10

Knútr konungr gaf Bersa Skáldtorfusyni tvá gullhringa, er báðir stóðu mörk, ok þar með sverð gullbúit. Svá segir Sighvatr skáld:

24. Knútr hefr okkr enn itri
alldádgofugr bōðum 15
hendr, es hilmi fundum,
4 Húnn, skrautliga búnar;
þér gaf hann mörk eða meira
margvitr ok hjör bitran
golls, ræðr gōrva øllu 20
8 goð sjalfr, en mér halfa.

Þá er Knútr konungr andaðiz í Englandi, endiz sá enn mikli höfðingskapr Danakonunga, er þeir langfedgar höfðu haft, at hverr enn síðari hafði meira ríki en hans faðir. 25

3—10. **Str. 23.** 1. hefk] hefi ek *K* 2. fyr] fyrir *K* 5. þeira's] þeirra er *K* 6. fyr] fyrir *K* 7. mordstœrir] mord-storir *K* (men *Err. typ.*: lege mord-stœrir) 8. es] er *K* 14—21. **Str. 24.** 1. hefr] hefir *K* 2. alldádgofugr] allða fugr *A enl. marginalanm. i K* 3. es] er *K* 4. Húnn] Sá Skjalded. *B I: 227* (efter *hskr. av Heimskr. m. fl.*); huns *K* 7. golls] gullz *K* 8. goð] gud *K* sialfr] siafr *K* (men sialfr *M^o*). — (*Jfr Skjalded. A I: 242.*)

20. Frá Knúti ok Sveini.

Knútr var manna mestr vexti ok sterkr at affi, manna frídastr, nema nef hans var þunt ok eigi lágt ok nokkut bjúgt; hann var ljóslitaðr, fagr-
 5 hárr ok mjök hæðr; hverjum manni var hann betr
 eygðr, bæði fagreygðr ok snareygðr; hann var örr
 maðr, (hermaðr) mikill ok enn vápndjarfasti, sigr-
 sæll, hamingjumaðr mikill um alla hluti, þá er til
 10 ríkdóms heyrði; ekki var hann stórvitr maðr, ok
 svá Sveinn konungr með sama hætti, ok enn áðr
 Haraldr ok Gormr, at þeir váru engir spekingar
 at viti.

21. Frá Hørða-Knúti.

Hørða-Knútr, son gamla Knúts, tók ríki alt í
 15 Danmørku eptir föður sinn, en Haraldr, annarr son
 gamla Knúts, tók ríki yfir Englandi eptir föður
 20 sinn. Þá kom til Englands Játvarðr enn góði Aðal-
 ráðsson, bróðir þeirra Haralds ok Hørða-Knúts; hafði
 hann í Englandi gott yfirlát, sem vert var. Tveim
 25 vetrum eptir andlát gamla Knúts andaðiz Gunn-
 hildr dróttning í Saxlandi, dóttir Knúts konungs,
 er Heinrekr keisari hafði átt; en þrim vetrum síðar
 andaðiz Haraldr Knútsson Englakonungr, ok er hann
 jarðaðr hjá föður sínum í Morstr; tók þá Hørða-
 30 Knútr, bróðir hans, bæði ríkin, England ok Dan-
 mørk; en Magnús, son Óláfs ens helga, svarabróðir
 Hørða-Knúts, réð þá Nóregi, svá sem ritat er í æfi
 Nóregs konunga; en tveim vetrum eptir andlát
 Haralds Knútssonar andaðiz Hørða-Knútr; var hann
 ok jarðaðr í Morstr hjá gamla Knúti, feðr sínum.

Eptir dauða Hørða-Knúts var aldauda en forna
 ætt Danakonunga. Þá var Játvarðr Aðalráðsson til
 konungs tekinn yfir Englandi; var hann þar lengi

konungr, ok eignuðuz Danakonungar aldregi Eng-
 land síðan. En þá tók Magnús, son Óláfs ens helga,
 ríki í Danmørk; var hann þá þar konungr yfir, sem
 segir í æfi Nóregs konunga; hann réð einn (vetr)*
 Danmørk, áðr þar hófz til ríkis í móti honum Sveinn, 5
 sá er sagt er Magnús hétu öðru nafni; hann var
 son Úlfs jarls þorgilssonar sprakaleggs. Móðir Sveins
 207 var Ástríðr, dóttir Sveins konungs tjúguskeggs; var
 hon systir Knúts konungs gamla, en móðir Ástríðar
 var Sigríðr en stórráða, dóttir Skoglar-Tosta; hon 10
 var ok móðir Óláfs scenska.

22. Frá Danakonungi.

Sveinn Úlfsson tok jarldóm af Magnúsi kon-
 ungi Ólafssyni ok þar með Danaveldi til forráða ok
 yfirsóknar, þá er þeir funduz í Gautelfi, ok batt 15
 Sveinn eidum sætt þeirra; fór Magnús konungr þá
 norðr í Nóreg, en Sveinn til Danmerkr. Þat sama
 haust tóku Danir Svein Úlfsson til konungs, ok lagði
 hann þá land alt undir sik ok gerðiz konungr yfir;
 þat spurði Magnús konungr, ok eptir um várit fór 20
 hann til Danmerkr með mikinn her. Þat sumar
 bardiz Magnús konungr á Vinðlandi við Jómsborg
 ok fekk sigr; brendi hann borgina ok víða annars-
 staðar landit. Aðra orrostu átti Magnús konungr
 um haustit næsta dag fyrir Mikjálsmessu á Jót- 25
 landi, skamt norðr frá Heiðabœ á Hlýrskógshéidi

4. (vetr)] *Parentesteknen enl. M^{co}*12. 22] *Med detta kapitel börja de från B stammande avskrifterna W och E^a* 13. Úlfsson] son Úlfs jarls *WE^a*
 15. Gautelfi] Elfinni *WE^a* 16. eidum] með eidum *WE^a*
 Magnús konungr þá] þá Magnús *WE^a* 18. Úlfsson] *saknas WE^a*
 19—21. land — her] undir sik alla Danmørk; ok er
 Magnús konungr spurði þetta, fór hann um várit suðr til
 Danmerkr með lídi miklu *WE^a* 26. norðr] *saknas WE^a*

við Skotborgará; þá bardiz hann við Vinðr; þar
sigradi Magnús konungr með heilagleik ok jar-
tegnagerð Óláfs konungs, föður síns, ok drap þar
ógrynni hers heidinna mauna. Þat er sögn sumra
5 manna, at Sveinn Úlfsson hafi verit í þeirri orrostu
með Magnúsi konungi, ok sætt þeirra heldiz þá enn. 208
Svá segir Þorleikr fagri í flokki þeim, er hann orti
um Svein Úlfsson:

25. Fúrsendir vauu fjöndum
10 fjörspell í gny hjörva,
bróð fekk hrafn fyrir Heida-,
4 hauptstórða, -boe norðan.
Rókusk Vinðr, en vákar
vals ginu þar of halsa,
15 dauðr lá herr á heidi
8 hundmargr, fáir undan.

Þat sama haust áttu þeir orrostu á öndurðum
vetri, Magnús konungr ok Sveinn konungr Úlfsson,
við Erri; þar hafði Magnús konungr sigr, en Sveinn
20 flýði til Jótlands. Aðra orrostu áttu þeir litlu fyrir
jól fyrir Jótlandi fyrir sunnan Árósi; þar var hörd
orrosta ok mikit mannfali; þar flýði Sveinn konungr

1. Vinðr] Vinda her *WE^a* 2. sigradi] sigradiz *WE^a*
3. ok] *saknas WE^a* 4. hers] *saknas WE^a* 5. hafi verit]
væri *WE^a* þeirri] þessarri *WE^a* 6. enn] *saknas WE^a*
7. Þorleikr] Þorleifr *WE^a*

9—16. **Str. 25.** 2. hjörva] jorfa *W*, orfa *E^a* 3. bróð]
braud *W* fyr] fyrir *K*, fyrer *W*, fyrir *E^a* Heida-]
herða *E^a* 4. hauptstórða] hauptstórðar *Skjaldeð. B I: 365*
6. ginu] gnyu *W*, gum (!) *E^a* þar] *Så Gislason Aarb. 1866,*
s. 250; þeir K, W, þeir E^a of] *Så Skjaldeð. a. st.; und K;*
vm *W*, vmm *E^a* 8. fáir] fæa *E^a* undan] vndir *E^a*

18. konungr (2)] *saknas WE^a* 19. Erri] 'Eyre' *W*
20. flýði] undan *till. WE^a* 21. fyrir Jótlandi] *saknas WE^a*
þar] ok þar *WE^a* hörd] snörp *WE^a* 22. þar] þá *WE^a*

ok lét þar VII skip, sem segir í sögu Magnúss kon-
ungs ens góða. Sveinn flýði fyrst til Sjólands með
þat lið, er undan hafði komiz ok honum vildi fylgja,
en Magnús konungr sigldi þegar eptir honum ok
kom at Sveini, þar sem heitir í Höfn; lá hann þar 5
fyrir fám skipum; varð þar skömm viðtaka, flýði
209 Sveinn á land upp, fell þar enn mart lið hans.
Sveinn flýði þá til Fjóns, en Magnús konungr helt
eptir honum, ok urðu þar enn mörg slög veitt Sveins
mönnum, ok váru þat ekki stórar orrostur, en þó 10
segir Arnórr jarlaskáld í Magnússdrápu:

26. Fjórar hefr þú, randa rýrir
reyrar setrs, á einum vetri,
allvaldr, est þú ofvægr kallaðr,
4 örva hriðir frækn of gorrvar. 15

Sveinn konungr gekk á skip ok helt austr fyrir
Skáni ok fór þar upp á land ok svá austr í Svía-
veldi á fund Önundar konungs Óláfssonar, frænda
síns, ok dvalðiz þar til várs. Magnús konungr fór
um vart til Nóregs ok dvalðiz þar lengi um sumarit, 20

1—2. sögu — góða] Magnúss sögu *WE^a* 2—4. fyrst
— en] þá til Sjólands með sínum mönnum *WE^a* 4. þegar]
síðan *W* honum] þeim *WE^a* 5. at Sveini] *saknas WE^a*
hann] Sveinn konungr *WE^a* 6. fám] með fám *WE^a* flýði]
ok flýði *WE^a* 7. Sveinn] konungr *till. WE^a* fell — hans]
ok fell þar þá enn margt af Sveini *WE^a* 8. en] *saknas*
WE^a 9—10. honum — þó] þeim, ok urðu þá mörg stór
slög með Nordmönnum ok Önnum. Svá *WE^a*

12—15. **Str. 26.** 1. hefr] hefir *K*, hefir *E^a* 2. randa
rýrir] rimmur reyrar *W*, rumnar reyrir *E^a* 3. est þú] ertu
KWE^a 4. örva] aurferð *W* hriðir] hilder *W* frækn]
frægn *W* of] um *K*, af *W* gorrvar] gioruan *W*, giorvan
E^a — (*Jfr Skjaldeð. A I: 336.*)

16. gekk — helt] helt þá *WE^a* 17. upp á land] á
land upp *WE^a* 19. konungr] *saknas WE^a* 20. til Nóregs]
nordr í Nóreg *WE^a*

en er Sveinn spurði þat, fór hann þegar út í Dan-
mørk ok lagði land undir sik; ok er Magnús kon-
ungr spurði þat til Nóregs, þá fór hann til Dan-
merkr um haustit með her sinn, ok varð fundr
5 þeirra Sveins, þar sem heitir Helganes; þar varð all-
mikil orrosta, ok flýði Sveinn á land upp um síðir
ok lét öll skipin. Svá segir Arnórr í Magnússdrápu:

27. Keppinn vant, þats ey mun uppi,
yggjar veðr, meðan heimrinn byggvisk,
10 valgamr skók í vápna rimmu 210
4 viðr Helganes blódtugt fitri.
Yngvi, fekk þú öll með hringum,
jarl vissi sik foldar missa,
þjóðum kuðr, en þú tókt síðan,
15 8 þeira flaustr, við sigri meira.

Sveinn flýði þá enn til Svíþjóðar ok dvalðiz
þar annan vetr, en Magnús konungr fór þá til
Nóregs.

Haraldr Sigurðarson kom þat vár til Svíþjóðar
20 austan ór Garðaríki, mágr Sveins. Haraldr átti þá
Ellisif, dóttur Jarizleifs konungs ór Hólmgarði;
módir hennar var Ingigerðr, dóttir Óláfs scenska,
en hann var móðurbróðir Sveins Úlfssonar. Sveinn

1. Sveinn spurði] Sveinn konungr spyr *WE^a* þegar] *saknas WE^a* 2. lagði] þar alt *till. WE^a* 3—5. til (1) —
vard] fór hann suðr til Danmerkr; varð fundr þeirra fyrir
Helganesi; þar (þá *E^a*) var *WE^a* 7. skipin] sín *W*, sín
skip *E^a* Svá — Magnússdrápu] *saknas WE^a*

8—15. **Str. 27.** *Saknas WE^a*. — 1. vant] vanntu *K*
þats] þat er *K* 7. þjóðum kuðr] *Sá Skjalded. B I: 310 (efter*
Hrokkinskinnna); þjóð-kuðr *K* — (*Jfr Skjalded. A I: 336.*)

17. en — þá] fór Magnús þá enn *WE^a* 19. vár] ár *E^a*
21. Hólmgarði] Hólmgørdum *WE^a* 22—23. módir — Úlf-
sonar] ok Ingigerðar, dóttur Óláfs scenska *WE^a* 23. Sveinn]
Þeir Sveinn *WE^a*

ok Haraldr gerðu félagskap sinn ok drógu her
saman ok fóru síðan til Danmerkr; fóru þar alt her-
skildi yfir ok lögðu land alt undir sik. En er
Magnús konungr spurði þat, þá fór hann í móti
þeim með her ór Nóregi; þá fór Hallkell, móður- 5
bróðir þeirra Óláfs ens helga ok Haralds Sigurðar-
sonar, af Magnúss líði á fund Haralds Sigurðar-
sonar ok gerði sætt á milli þeirra Magnúss konungs;
fór þá Haraldr til Nóregs ok tók þar hálftr ríki af
Magnúsi konungi, frænda sínum, en Sveinn flýði þá 10
enn til Svíþjóðar ok fór þá aprt út í Danmørk, þegar
er konungarnir váru norðr farnir; var hann í Dan-
mørk um vetrinn, en eptir um sumarit fór Magnús
211 konungr ok Haraldr til Danmerkr; Sveinn var þá
á Skáni. 15

Þat haust varð Magnús konungr sótt dauðr á
Jótlandi, en allr Norðmannaherr fylgði liki hans
norðr í Nóreg; en Sveinn varð þá konungr at Dan-
mørk at frjálsu ok réð því ríki lengi síðan; en
Haraldr var þá konungr í Nóregi, ok stóð lengi 20
ófriðr milli þeirra, ok herjaði Haraldr konungr hvert
sumar í Danmørk, ok eru um þat langar frásagnir
í sögu Haralds konungs.

1. drógu] þá *till. WE^a* 2—3. fóru — yfir] *saknas*
WE^a 3. En] Ok *W* 7. líði] mǫnnum *WE^a* Sigurðar-
sonar] frænda *W*, frænda síns *E^a* 8. sætt] *saknas W*
á milli] í millum *WE^a* konungs] *saknas WE^a* 9. þar]
þá *WE^a* 10. en] *saknas WE^a* 11. þá — Danmørk] síðan
til Danmerkr *WE^a* 12. konungarnir] konungar *WE^a*
hann] Sveinn *WE^a* 13. um sumarit] *Med dessa ord börjar B*
13—14. fór — Danmerkr] fóru þeir Magnús ok Haraldr suðr
í Danmørk *B* 16. varð — sótt dauðr] andaðiz Magnús kon-
ungr *B* 17. hans] Magnúss konungs *B* 20. í] at *B* lengi]
yfir *till. B* 21. milli] í millum *B* konungr] *saknas B*
23. konungs] Sigurðarsonar *till. B*

Þá er Haraldr hafði verið XVI vetr yfir Nóregi, áttu þeir Sveinn konungr orrostu mikla fyrir Hal- landi á Lófufríði* fyrir Nizi; þar hafði Haraldr kon- ungr sigr, en Sveinn konungr flýði. Þrim vetrum 5 síðar gerðu þeir sætt sína, Haraldr ok Sveinn, ok fríð millum landanna; einum vetri síðar fell Haraldr konungr á Englandi. Sveinn konungr hafði ok ófríð við Steinkel Sviakonung, ok fór hann með her sinn á hendr Sveini konungi ok vann ekki af landi hans. 10 Svá segir þorleikr fagri:

28. Hætt hafa sér, þeirs sóttu
Sveins fundar til, stundum;
litt hefr þeim at preyta
4 þrimr bragningum hagnat; 212
15 þó hefr hólða vinr haldit,
hann's sujallr konungr, allri
Jótagrund með endum
8 ógnstarkr ok Danmørku.

23. Frá börnum (Sveins konungs)*.

20 Sveinn konungr Úlfsson átti Gunnhildi, dóttur Sveins jarls Hákonarsonar; þeirra son hét Sveinn. Sveinn konungr átti mörq frillubörn; hann átti XIV

1—6. Þá — landanna] en þó sættuz þeir um síðir optir því, sem segir í æfisögu Nóregs konunga; settu þeir fríð í millum landa *B* 3. Lófufríði] *Så ent. SHI XII: 380*; Lofn- fríði *K* 6. síðar] eptir þetta *B* 8. sinn] í Danmørk *B* 10. Svá — fagri] *saknas B*

11—18. **Str. 28.** *Saknas B.* — 1. þeirs] þeir er *K* 3. hefr] hefir *K* 5. hefr] hefir *K* hólða vinr] *Så Skjal- ded. B I: 367*; hölld-vinr *K* 6. hann's] hann er *K* 8. ógn- starkr] *Så Skjalded. a. st.*; ogn-sterkr *K*

19. Överskrift *saknas här och allt framgent B Pa- rentesteknen ent. Mcdo* 22. Sveinn — mörq] Mörq áttu þau Sveinn konungr *B*

sonu, þá er ór barnæsku kómuz. Knútr hét enn elzti, hann andaðiz at lifanda feðr sínum í Róm- ferð; annarr hét Haraldr; þridi Knútr enn helgi; IV. Óláfr; V. Sveinn; VI. Eiríkr enn góði; VII. Þorgísl; VIII. Sigurðr; IX. Benedikt; X. Björn; 5 XI. Guthormr; XII. Eymundr; XIII. Nikulás; XIV. Úlfr, er Ubbi var kallaðr. Þær váru dætr Sveins konungs: Ingiríðr, er síðan átti Óláfr kyrri Nóregs konungr Haraldsson; önnur var Ragnhildr, er átti Sveinu, son Áskels Erlingssonar; þeirra son var 10 Knútr á Sóla. Sveinn Úlfsson var ágætr konungr ok vinsæll, svá at eigi hefir einhverr Danakonunga ástsælli verið af öllu landsfólkinu; hann var lengi konungr yfir Danmørk. Þorgísl, son Sveins kon- ungs, fór austr í Gardaríki; þar átti hann móðurætt 15 213 gofga; fœddiz hann þar upp ok var þar til konungs tekinn ok kom ekki síðan til Danmerkr. Sigurðr, son Sveins konungs, fell á Vindlandi.

24. Frá Sveini konungi.

Þá er Sveinn konungr hafði ráðit fyrir Dan- 20 mörku IX vetr ok XX, síðan Magnús konungr enn góði andaðiz, þá var hann staddr austr á Jótlandi; hann lét þá þings kvedja, ok var þar allfjölment; en er þingit var sett, þá talaði Sveinn konungr ok mælti: »Guð launi ok þakki yðr Dönum ást ok 25 hlýðni, er þér hafð við mik langa stund haft; vænti

5. Þorgísl] Þorgils *B* 7. Ubbi var kallaðr] var kall- adr var (!) Ubbi *B* 9. Haraldsson] *saknas B* 11. kon- ungr] *saknas B* 12. eigi hefir einhverr] engi hefir einn *B* 13. landsfólkinu] Danalandsfólki *B* 13—14. hann — Dan- mörk] *saknas B* 14. Þorgísl] Þorgils *B* 17. ekki síðan] aldri *B* 18. son Sveins konungs] Sveinsson *B* Vind- landi] et cetera *till. B* 23. þá] *saknas B* 25. ok þakki yðr] yðr ok þakki *B* 26. langa stund haft] haft langa stund *B*

ek, at enn muni svá vera um þá hluti, er mér þykkja miklu máli skipta; ek hefi haldit lög forn við yðr Dani, en nú er sá hlutr í málinu, er yðr man ek þykkja taka um fram löginn; er þat ok svá. Ek vil þess biðja, at þér látið mik kjósa konung eptir mik; bið ek þess fyrir þá sök, at ek á marga sonu ok vel mannaða; vil ek heldr skipta ríki með þeim ok konungdómi, en þeir deili með ofriði sín í milli, ok verði fyrir þat styrjöld í landinu ok hernaðr.» Konungr talaði eigi langt; en er hann* hætti ræðunni, þá varð góðr rómr at máli hans, ok játuðu allir honum böen sína fyrir sakir vinsælda hans ok ástar, er alt fólkit unni honum. Var þat þá gort lögtekit, ok átt vápnatak at, at Sveinn konungr skyldi kjósa þann af sonum sínum, sem hann vildi, til konungs eptir sik í Danmørk. Þá tók Sveinn konungr til máls ok sagði svá: »Haraldr er elztr sona minna, sem þér vitið, at vetratali, en Knútr er rosknastr í skapi ok bezt at íþróttum búinn allra sona minna; er hann nú ok reyndr at herstjórn, ok þykkir mér hann bazt til konungs fallinn af sonum mínum; vil ek hann til konungs kjósa eptir mik.» Var þá slitit þinginu.

1. muni] mun *B* þykkja] þykkir *B* 2. haldit] saknas *B* 3. er (2)] at *B* 4. um] yfir *B* 5. þess] yðr þess enn *B* 7—8. ríki — konungdómi] konungdómi með þeim *B* 9—10. Konungr — langt] saknas *B* 10. hann] Sá *B*; saknas *K* ræðunni] ræðu sinni *B* 11. þá] saknas *B* 13. fólkit] fólk *B* þat] saknas *B* 14. at, at] at *B* 15. þann — vildi] þann, sem hann vildi, af sonum sínum *B* 16—17. Þá — svá] Þá mælti konungr *B* 18. at vetratali] saknas *B* 18—19. rosknastr — búinn] bezt búinn at öllum íþróttum *B* 20. herstjórn] allri hirdstjórn *B* 20—21. ok — mínum] læt ek þat fylgja, at hann er bezt til fallinn til konungdóms allra sona minna hér í Danmørk *B* 22. hann] ok till. *B* konungs] saknas *B*

25. Andlát Sveins.

Síðan fór Sveinn konungr aptr í þorpit, þar sem hann hafði áðr veizlu haft; þar heitir Suddaþorp. En er konungr kom til herbergis, þá lét hann búa hvílu sína ok lagðiz í sótt, ok leiddi sú sótt hann til bana. Lík hans var flutt til Hringstada, ok var hann þar jarðaðr. Kálfr Mánason segir svá í kvæði því, er hann orti um Knút enn helga, son Sveins konungs, at likit Sveins konungs var flutt á XIII dögum sunnan af Jótlandi ok norðr til Hringstada með miklum pris ok virðuligri líkfyrgju. Sveinn konungr andaðiz þriðja kal. Maí; þá hafði hann verit konungr at Danmørku IX vetr ok XX, síðan Magnús konungr andaðiz, en áðr II vetr í X vetrum eptir fall Haraldanna á Englandi; þá váru líðnir frá andláti gamla Knúts XL vetra.

Sveinn konungr var allra manna fríðastr; hann var ok hverjum manni meiri ok sterkari, litillátr ok bliðmæltr, manna orvastr, snjallr í máli, stjórnsamr ok réttlátr, þolinmóðr, enn hraustasti ok enn vápndjarfasti; ekki var hann sigrsæll í orrostum, svá sem hér er áðr sagt. Svá segir Steinn Herdisarson

4. til herbergis, þá] í þorpit *B* 6. bana] dauda *B* 7—11. Kálfr — Hringstada] Svá sagði Kálfr Mánason, at lík Sveins konungs væri flutt á XIII dögum til Hringstada *B* 12. kal.] dag kal. *M^o*, kal. dag *B* 12—14. þá — síðan] þá hafði hann konungr verit yfir Danmørk IX ok XX vetr, síðan er *B* 16. Haraldanna] Med -danna börjar hér första fragmentet av *A²* 17. gamla] ens gamla *B* 18. konungr] Úlfason till. *A²* allra manna fríðastr] manna fríðastr sýnum *B* 18—19. hann var ok] saknas *A²* 20. í máli] saknas *B* stjórnsamr] ok stjórnsamr *B* 21. ok enn vápndjarfasti] í öllum mannafræðum *B* 22. sigrsæll] sæll *A²* 22—23. svá — sagt] saknas *A²B*

í Nizárvísum, er hann orti um Harald konung Sigurðarson:

29. Oss dugir hrafns ens hvassa
 5 hungrdeyfi svá leyfa,
 linns at lastim annan
 4 látrs sveigjanda eigi:
 aldregi kvøddusk oddum,
 annat hverjum manni
 10 tál's of tyggja at mæla,
 8 tveir fullhugar meiri.

Ok enn kvað hann:

30. Eigi myndi undan
 allvaldr Dana halda,
 oss dugir satt of snotran
 15 4 sælinga kon mæla,
 ef menn fyr sæ sunnan,
 sverð reiddusk at ferdir,
 þeirs herskildi heldu,
 8 hrafnfœði vel tœði.

216

1. í Nizárvísum] saknas B orti] kvad B 1—2. Harald konung Sigurðarson] Harald Sigurðarson konung A², Harald konung B

3—10. Str. 29. Senare hälften av denna strof saknas i B; omedelbart efter r. 4 följer slutet av str. 30 fr. o. m. ordet at i denmas r. 6 — 1. ens] hins B 2. hungrdeyfi] hungur deyfi B 3. lastim] lastinn B annan] annad B 4. látrs] latr B sveigjanda] sveigianda K, sue^uuan A², sueigande B 7. tál's] tál er K, tal er A² of] um KA²

11. Ok — hann] Saknas B

12—19. Str. 30. Större delen av denna strof saknas i B, jfr noten till str. 29. — 1. myndi] Sá Skjalded. B I: 378; mundi KA² 3. of] um KA² 5. fyr] fyrir K, fyrir A² sæ] Sá Skjalded. a. st.; sia K, sio A² 7. þeirs] þeir er K, þeir A²B 8. hrafnfœði] hrafn fœdir A² tœði] tæder B

26. Haraldr til konungs tekinn.

Eptir andlát Sveins konungs varð þegar sundr-
 þykki mikit með sonum hans, ok dró hverr þeirra
 at sér vini sína ok leitaði sér fulltings. Ásbjörn
 Eyðanajarl hafði gipt dóttur sína Haraldi; syni 5
 Sveins konungs, ok gekk hann at með enu mesta
 kappi at halda Haraldi til konungs, ok hurfu at því
 margir aðrir höfðingjar með honum; drógu þeir þat
 fram, sem forn lög váru, at enn elzti konungsson
 skyldi konungr vera, en hirðu ekki, hvat Sveinn 10
 konungr hafði þar um mælt, eða hverju þeir höfðu
 honum heitit. Knútr, son Sveins konungs, hafði
 ádr verit í hernaði í Austrveg, ok hafði hann líd
 mikit ok góðan skipakost. Svá segir Kálfr Mánason
 í kvæði sínu, at Knútr hafi sigrat X konunga, þá 15
 er hann var í hernaði í Austrveg. Þeir bádir bræðr,
 Knútr ok Haraldr, sóttu nú til Jótlands, þvíat þar
 skyldi konung taka á Vébjargaþingi; var þar all-
 mikit fjölmenni.

En er þingit var sett ok höfðingjar þar komnir, 20
 þeir sem ván var, þá talaði þar annarr at öðrum,
 217 ok birtiz þá, hverr hverjum fulltingdi; fór svá þann

1. Haraldr — tekinn] Haraldr hein tók konungdóm A²
 3. sonum] þeim sonum B 4. sér] trausts ok till. A² full-
 tings] vid till. B 6. enu mesta] miklu B 7. hurfu]
 urðu B 8. aðrir höfðingjar] höfðingjar aðrir A²; aðrir
 saknas B 8—9. þat — váru] þá fram forn lög sín B
 10. hirðu] þeir hirðu B ekki] um till. A²B 11. þar um
 mælt] reett B 13. ádr — Austrveg] þá verit um hrid í her-
 naði B 15. hafi] hafði B 16. var] saknas B var í her-
 naði] herjadi A² í (2)] um B bádir] saknas A²B 17. nú]
 bádir till. A² 17—18. Knútr — skyldi] sóttu nú til Jót-
 lands, Haraldr ok Knútr; Danir skyldu sér B 20—21. þar
 — var] váru þar komnir, sem ván var at B 21. talaði þar
 annarr] töludu þeir annarr A², talaði hverr B 22. hverr
 hverjum fulltingdi] hverjum hverr vildi fylgja B fór] þá till. B

dag allan til nær, ok var ekki þá nærr lyktinni en áðr. En annan dag, er menn kómu á þingit ok nokkurir menn höfðu talat, þá stóð upp* einn maðr í bóndalidinu ok talaði ok mælti svá: »Vér Jótarnir 5 höfum lengi haft vald til þess at kjósa konung yfir Danaveldi; höfum vér Danir verit jafnan konung-sælir, ok þessi konungr, er nú var næstum, hafði alla hluti þá með sér, er konung fríðir; en þat er herða ok stjórn at gæta landsins, þvíat land vart er 10 mjök herskatt af víkingum; þurfum vér þann konung, er hann sé áðr reyndr í bardögum ok at stjórn hersins ok þar með lands ok laga; hafi* hann ok bæði til vit ok vanda at vera höfðingi. Konungr þarf at vera snjallr í máli ok stiltr vel ok þó harðr 15 til réttra refsinga, qrr at fé, þvíat hann tekr af mörgum, skal hann af því mikit gefa. Þat er ok hans prýði, at hann sé fríðr ok fagr, ok sœmiligr í enum bezta búnaði. Tökum þann til konungs, er þessa hluti hefir einn alla, sem nú eru upp taldir, 20 þvíat góðr konungr er oss betri ok nytsamligri, en qll en fornu lög vár. Knútr einn hefir þetta með sér, er nú er upp talt; hann viljum vér til konungs

1. ok — lyktinni] var þá ekki at nærr *B* var] saknas *A*² 2. dag] eptir *till. B* 3. upp] *Sá A*²*B*; saknas *K* 4. í bóndalidinu] á þinginu af bændum *B* 4. ok talaði] saknas *B* 6. Danir] saknas *B* verit jafnan] jafnan verit *A*², lengi verit *B* 7. ok] en *B* hafði] hann *till. B* 8. þá — fríðir] til, þá er konung prýða *B* 9. herða] hroersla *B* 10. af] á *A*², fyrir *B* 11. er — áðr] at áðr sé *A*², at hann sé *B* í] at *A*² 12. hafi] *Sá enl. M^o och marginalann.* (»lege hafi») *i K*; hafði *K i texten, A*²*B* 12—13. hann — til] hann til bæði *A*², þar til *B* 13. vanda] vilja *B* 14. máli] stjórnsamr *till. B* 15. réttra refsinga] refsinga réttra *A*² at] af *A*²*B* 16. hann] ok *till. B* 17. fríðr ok fagr] fagr ok fríðr *B* 18. er] sem *B* 19. hefir einn] hafi til *B* 21. en] hinu *B* vár] saknas *B* þetta] alt *till. B* 22. er] sem *B* til konungs] konung *A*²

218 taka; var ok Sveinn konungr svá heilráðr sínu landsfólki, at þat mun qlum bazt gegna at hafa hans forsjá um slíka hluti, er oss liggr svá stórt við.» Þá varð at máli hans rómr mikill, ok þótti qlum vel mælt. Eyvindr bifra hét einn rikr maðr, vinr 5 mikill Ásbjarnar jarls; hann stóð þá upp ok talaði, þegar er hljóð fekkz, ok tók svá til orðs: »Mikit vandamál eigum vér hér at kæra, en þó eigi at síðr heldr oss nauðsyn til at taka einhvern konung yfir oss. Allir megu þat sjá, at Knútr hefir flesta hluti 10 til þess at vera konungr yfir Danmörk, þó at forn lög vár vísi heldr til annars, ok eigi vildim vér í móti honum mæla; en þó ef vér skulum lög in brjóta, þá hefir þat, at allir landstjórnamenn ok höfðingjar gjaldi þar til jáyrði ok verði allir á eitt sáttir. Björn 15 konungs bróðir, er eigi hér á þinginu, er einn er ágætastr af landsmönnum ok mest ráðandi, en þetta er ekki svá litit vandamál, ok sýniz oss ráð at hafa hér við alla ena beztu menn, þá er nokkurs eru ráðandi; finnumz hér á morgin ok tökum oss þá 20 konung at lögum, þó at Knútr sé nú líkastr til.» Sleit svá þinginu, ok fór Knútr til skipa sinna.

Á þeirri nótt áttu höfðingjar stefnu ok tal sitt; var þar Haraldr Sveinsson ok Ásbjörn jarl, mágr hans,

3. forsjá] á *till. A*² 4. rómr mikill] góðr rómr *B* 5. vel mælt] hann vel mæla *B* 6. þá] saknas *B* 6—7. talaði — orðs] mælti svá *B* 7. er] saknas *A*² 8—9. hér — taka] Danir, ok er þó nauðsyn, at vér tökum *B* 9. oss] saknas *A*² 10. megu] þér *till. A*², vér *till. B* 12. ok] en *A*² í] á *B* 14. landstjórnamenn ok höfðingjar] höfðingjar ok landstjórnamenn *A*²*B* 15. jáyrði] jákvæði *A*² 17—22. landsmönnum — sinna] várum mönnum. En er Eyvindr hætti roðu sinni, þá var ok slitit þinginu; fór Knútr þá til skipa sinna *B* 18. oss] qlum þat *till. A*² 19. er] sem *A*² 23. Á — sitt] Á þessi nótt höfðu höfðingjar stefnur ok ráðagerdir *B* 24. ok] saknas *B* mágr hans] ok *B*

Björn konungs bróðir, Eyvindr bifra ok margir aðrir 219
vinir þeirra, þeir er Harald vildu til konungs taka.
Þá talaði Eyvindr bifra ok mælti svá: »Þing áttum
vér í dag við Knút, ok fór þar sem ek sagða yðr
5 áðr, at Knútr var mjök flytjandi síns máls, en hann
hafði ólög at mæla, en þó kom hann svá sinu máli,
at þat þótti öllum áheyriligt; bar til þess snild hans
ok prettr sá, er hann hafði skotit í munn manni
þeim, er talaði í flokki várum; svá at allr múgr
10 geystiz fram með einu samþykki at vilja Knút hafa
til konungs; brá ek fyrir þá sök upp þinginu; mun
oss ekki annat duga, ef vér viljum þó kapp á leggja,
at Haraldr verði konungr, en* at fullna þat svá, at
Knútr sé hvergi nær; skulu vér fá nú til menn at
15 eiga þing við Knút, þá er snjallir sé ok slægir, en
sumir skulu setja á meðan launþing ok taka Harald
þar til konungs.» Þetta ráð líkaði öllum vel, ok
var svá gort. Var Eyvindr bifra sendr at þinga við
Knút ok með honum mikit bóndalið.

20 En er þingit var sett, þá kom Knútr þar; hann
stóð upp ok talaði langt ok snjallt ok beiddi böendr
gefa sér konungsnafn, sem áðr var reett. Þá svar-

2. vinir þeirra] höfðingjar *B* er] sem *A*² 3. Þá —
svá] Þá mælti Eyvindr bifra *B* 4. þar] þat *A*²*B* 5. áðr]
*saknas A*² síns máls] sitt mál *B* 6. ólög] órétt *B* þó
— svá] svá kom hann *B* 7. bar] var *A*²*B* þess] máls
till. B 8—11. sá — þinginu] ok því brá [ek] upp þinginu *B*
10—11. hafa til konungs] til konungs taka *A*² 13. en] *Sá*
*A*², *saknas KB* . 13—14. at — nær] at láta Knút hvergi vera
nær *B* 14. fá nú] nú fá *B* til menn] menn til *A*²*B*
15. þá er snjallir] þá snjallastir *B* 16. skulu — meðan]
setja meðan *A*², skulu setja *B* 17. þar] *saknas B* ráð]
saknas B 17—18. ok — gort] *saknas B* 18. Var Eyvindr
bifra] Eyvindr bifra var *A*²*B* at] til at *B* 20. þá] *sak-*
*nas A*²*B* þar] á þingit *B* 21. stóð] þá *till. B* langi]
erendi *till. B* beiddi] bað *B* 22—41: 10. Þá — tölunni]
Eyvindr svaradi: »Þess viljum vér biðja, at fleiri menn komi

220 aði Eyvindr bifra, bað böendr biða þess, er jarl
eða aðrir höfðingjar kæmi til þingsins, þeir er þangat
var ván, »ok þykkir oss þat meiri sömd, at sem
flestir sé við, þeir er nokkurs sé ráðandi, en vér
væntum, at hér mæli engi í móti». Síðan veik hann 5
svá roedunni, at hann taldi upp mannkosti Knúts;
talaði þar um langt ok snjallt, at hann væri balt
til konungs fallinn af öllum sonum Sveins konungs;
fann hann til þess mǫrg sonn orð; hann talaði lengi,
en áðr hann hafði lokit tölunni, þá kómu menn á 10
þingit ok sögðu þau tíðendi, at Haraldr Sveinsson
var til konungs tekinn yfir öllu Danaveldi. En er
Knútr heyrði þetta sagt, stóð hann þegar upp ok
gekk í brott ok til skipa sinna; en ér hann kom á
skipin, þá undruduz allir menn, þeir er hann sá, 15
hvílikr hann var; sumir hugðu, at hann væri sárr
orðinn, þvíat andlit hans var svá rautt sem blóð.
Hann settiz niðr á hásetiskistuna ok mælti ekki;
engi þordi at krefja hann máls, ok var svá langa
stund dags. 20

til þingsins; þykkir oss Knúti í því mest sömd, at sem flestir
sé við, þvíat þessu mun engi madr í móti mæla;» ok síðan
veik hann roedunni til Knúts ok lofadi hann í hverju ok sagði,
at hann væri bezt til fallinn at vera konungr fyrir allra hluta
sakar. En er Eyvindr hætti talinu *B* 1. biða] biðja *A*²
jarl] Ásbjörn jarl *A*² 2. eða — þingsins] kæmi til þingsins
eða aðrir höfðingjar *A*² er] sem *A*² 3. ok] *saknas A*²
4. er] sem *A*² sé (2)] eru *A*² 5. hér] *saknas A*² hann]
*saknas A*² 8. af öllum sonum] allra sona *A*² 9. til þess]
þar til *A*² 10. þá] *saknas A*² 12. konungs] *saknas B*
öllu Danaveldi] alt Danaveldi *A*², alla Danmǫrk *B* 13. sagt]
saknas B stóð] þá stóð *A*² 14. í brott ok] *saknas B*
15. hann] Knút *B* 16—17. at — orðinn] hann sjúkan orð-
inn eða sáran *B* 17. svá] *saknas B* 18 ekki] orð
till. B 19. engi] en engi *B* at — máls] við hann at
mæla *B* svá] þat *B*

Eyvindr bifra fór þegar á fund Haralds ok Asbjarnar jarls ok annarra þeirra höfðingja, er at þessu ráði höfðu horfit; hann sagði þessi tíðendi ok lét þat fylgja, at hann hugði þat, at vís ván mun 221
5 ófriðar í landi. Þeir segja, at svá búit mun nú standa hljóta, at þeir munu þann konung til lands halda, er þeir hafa þá tekit yfir sik. Eyvindr mælti: »þat mundi þá vera mitt ráð, at bjóða Knúti sættir, þvíat yðr man hann verða harðr í horn at taka, ef 10 hann snýz til ófriðar.» Jarl svarar: »Kunnum vér nú stórleika Knúts, at ekki mun hann gœla mega með sættarboðum.» Eyvindr svarar: »Knútr er grimmr ok skapstórr, vitr ok gudhræddr; mun hann sjá alla meinbugi, þá sem á eru þessu máli, at berjaz 15 við bróður sinn, en ekki mun þurfa af at draga nema konungdóminn einn, ef hlýða skal.» Jarl svarar: »Hvat viltu bjóða láta?» Eyvindr mælti: »Bjóði (þér)* honum jarldóm ok þar með Sjólund ok þar með swardaga af öllum Danahöfðingjum, at 20 Knútr skal konungr vera, ef hann lifir lengr en Haraldr, bróðir hans, hverir aðrir sem þá eru á lífi sona Sveins konungs.» Jarl svarar: »Ekki mun Knútr annat vilja, en vera konungr.» Eyvindr

1—7. Eyvindr — sik] Eyvindr bifra fór þegar á fund Asbjarnar jarls ok sagði honum þessi tíðendi, »ok hygg ek vísan ofrið af Knúti.» Þeir sögðu, at svá búit mundi nú standa verða, ok þeir muni þann konung hafa, sem þeir hafa upp tekit *B* 1. Haralds] konungs *till. A*² 3. sagði] þeim *till. A*² 4. hugði þat] hygg *A*² 8. mundi þá] mun nú *B* 10. Jarl] Jarlinn *B* 11. at] *saknas A*²*B* 12. svarar] mælti *B* 13. vitr] *saknas B* 14. alla — sem] alla þá meinbugi, er *A*², þá alla meinbugi, sem *B* þessu máli] *saknas B* 15—22. en — konungs] *saknas B* 16. hlýða] duga *A*² 17. mælti] svaraði *A*² 18. þér] *saknas A*²; *parentestecknen ent. Mædo þar með] saknas A*² 23. vera] at vera *B* 23—71: 1. Eyvindr svarar] *saknas B*

svarar: »Eigi má þat vita, fyrr en reynt er; mun ek enn fara til Knúts með þessum boðum, ef þér vilid.» Þessu játuðu þeir allir; ferr Eyvindr á fund Knúts ok fann hann á skipi ok gekk fyrir hann ok bar upp þetta erendi. Knútr svaraði seint; en er hann 5
222 tók til máls, segir hann svá: »þat mun ek af kjósa, er yðr mun þykkja lítilmannligra, at ek mun þann kost upp taka at leifa konungsnafn heldr en berjaz við Harald, bróður minn, til ríkis, ok skipti Guð vár í milli.» Síðan tók Eyvindr sætt þessa af Knúti 10 ok kysti á hönd honum ok tók orlof af honum at flytja svá búit til Haralds konungs; gekk sú sætt saman ok var eidum bundin.

27. Andlát Haralds konungs.

Haraldr konungr Sveinsson tók konungdóm í 15 Danmörk eptir föður sinn, sem nú var sagt. Var þá Knútr Sveinsson jarl yfir Sjólundum ok helz vel sætt þeirra ok frændsemi, meðan þeir lifðu. En aðrir synir Sveins konungs, þeir sem ekki ríki höfðu til forráða, undu illa sínum hlut, ok var órói mikill 20 í landinu, svá sem hér segir:

1. Eigi — er] Ekki mun þat vita mega fyrr en vér reynum *B* 2. enn] *saknas B* vilid] þessu játa mér *till. B* 3—10. Þessu — milli] Þeir játuðu þessu allir; ferr Eyvindr nú á fund Knúts ok fann hann á skipi sínu ok fýstiz at finna hann, ok bar hann þetta upp fyrir honum. Knútr svaraði seint ok mælti svá: »þat mun ek af taka, sem yðr mun þykkja lítilmannligra, at ek mun leifa konungsnafnit at sinni, ok skipti Guð vár í millum» *B* 7. þykkja] *saknas A*² 8. konungsnafn] konungsnafnit *A*² 10. sætt þessa] þessa sætt *A*², sætt *B* Knúti] konungi *till. B* 11. honum] Knúti *B* 14. konungs] *saknas A*² 17. Sveinsson] bróðir hans *A*², *saknas B* jarl] *saknas A*² 19. sem] *saknas B* 20. til forráða] *saknas B* 21. hér] *saknas A*²

31. Stundum vér til stikka;
 styrr vex i Danmörku,
 erut Sveins synir sáttrir
 4 at sinn födur dauðan.
 5 Haraldr skal vigi verja,
 þá's vel tamiðr stikki,
 jörð af ærnu magni
 8 fyr ellifu bræðrum.

Haraldr konungr var maðr kyrrlátr ok fálátr, 223
 10 ómálugr, ekki talaðr á þingum; urðu aðrir mjök at
 hafa tungu fyrir honum. Var hann ok litill at-
 kvædamaðr um þá hluti, er þurfa þótti; engi var
 hann hermaðr, kyrr ok hægr við fólkit, ok stóð
 litil stjórn af honum; fór nær slíku hverr fram í
 15 landinu, sem vildi; Danir kölludu hann Harald hein.
 En er hann hafði konungr verit III vetr, þá varð
 hann sótt dauðr.

28. Upphaf sögu Knúts konungs.

Eptir andlát Haralds konungs áttu Danir Vé-
 20 bjargabing; þar skulu þeir jafnan konung taka á
 því þingi. Þá var þar Knútr Sveinsson til konungs
 tekinn at ráði allra landsmanna yfir allt Danaveldi;

1—8. **Str. 31.** 1. Stundum] *Sá A²B*; Stundu *K* 3. erut]
 er-at *K*, erat *A²*, er ath *B*; esat *Skjaldeð. B I: 397* 4. födur]
 fedr *A²* 6. þá's] þa er *KA²*, þa er *B* 7. ærnu] yrnu *B*
 8. fyr] fyrir *K*, fyrir *A²B*

9. maðr kyrrlátr] kyrrlátr maðr *A²* 11. ok] *saknas A²*
 13. ok stóð] stóð ok *A²*, stóð *B* 16. vetr] *saknas A²*
 18. Upphaf — konungs] Knútr varð konungr *A²* 19. Eptir
 — konungs] Þá er Haraldr konungr var andaðr *B* 20. þeir
 — taka] þeir konung taka jafnan *A²*, Danir sér konung taka
 jafnan *B* 21—22. Þá — Danaveldi] Þar var þá til konungs
 tekinn Knútr Sveinsson at ráði allra landsmanna yfir allt
 Danaveldi *A²*, at ráði allra landsmanna yfir allt Danaveldi;
 var þá Knútr til konungs tekinn *B*

hann gerðiz brátt ríkr maðr ok stjórnsamr. Hann
 mælti þá á einu þingi, er hann talaði: »Þér Danir
 launuðuð svá Harald konungi, bræðr mínum, góð-
 vilja þann, er hann hafði til yðar, er hann var yðr
 helzti hægr ok línr, at þér kölluduð konung yðarn 5
 Harald hein ok gerðuð þat fyrir spotts sakir við
 hann, en nú skal ek þat launa yðr, er þér kunnud
 þat illa at þiggja, at nú skal ek vera yðr frekr
 hardsteinn.»

Knútr konungr reið yfir landit, en er hann 10
 kom í Halland, átti hann þar þing ok talar sjálfr
 á þinginu, bað bæendr ljá sér reidskjóta, er hann
 fór þar yfir land, þvíat hann hafði með skipum þar
 224 komit. Einn bóndi, sá er þar var snjallastr ok helzt
 var fyrir þeim bændunum, stóð upp ok talaði, segir 15
 at bæendr vilja ekki hafa frekari álög af konungi,
 en forn lög stóðu til; en er hann hafði talat, gerðu
 bæendr mikinn róm at máli hans ok sögðu, at þeir
 vildu svá vera láta, at taka engi álög eða fjölskyldi
 af konungi. En er þessi kurr staðnaði, mælti kon- 20
 ungr: »Þér hafid vel gort, bæendr, er þér segid, at ek
 skal af yðr hafa lög, en eigi framar; veit ek ok þat,

1. Hann (2)] *saknas A²* 2. þá] svá *A²B* 3. konungi]
saknas B 3—4. góðvilja þann] *saknas A²* 4—5. þann —
 linr] ok linleik þann, sem hann hafði við yðr *B* 5. kon-
 ungr yðarn] hann *B* 6. fyrir spotts sakir] til spotts *B*
 10. landit] *saknas B* 11. talar] hann *till. B* 12. bað]
 ok bað *B* ljá] játa *A²B* 13. fór þar] færi *B* land]
 landit *B* 13—14. þar komit] þangat farit *B* 14—15. ok
 — bændunum] *saknas B* 16. vilja] vildi *A²B* 17. stóðu]
 stóði *B* hann] *saknas A²* hafði talat] hætti ræðu sinni,
 þá *B* 18. ok] *saknas A²* 18—20. sögðu — konungi]
 sögduz i engu vilja láta pinta sik meirr en lög stóðu til *B*
 19. vera láta] gera *A²* eða fjölskyldi] né fjölskyldur *A²*
 20. kurr] kyrr (!) *B* staðnaði] þá *till. A²B* 22. af — lög]
 hafa lög af yðr *B* en] ok *A²* þat] *saknas A²*

at þér munuð mik láta ná lögum af yðr; vil ek þá hafa í frelsi eign mína fyrir yðr.» Ok því játuðu allir. Þá mælti konungr: »Þá vil ek banna yðr Hallandsföllum at neyta eða beita mörk þá, er ek á ok hér liggir nær yðr, bæði svinum yðrum ok öðrum smala.» En bæendr urðu ókvæða við þetta ok sá, at þat dugði þeim eigi, þvíat konungsmörk liggir fyrir ofan alt Halland, en Hallendingar hafa mikinn fjölda svína, er ganga í bækiskógi eða eikiskógi. 10 Taka bæendr þat ráða, at játa konungi þat alt, er hann beiddi; var þat þá fest með þeim, þvíat bæendr máttu eigi við hitt búa. Í þann tíma var drepinn bóndinn, sá er mest hafði svarat konungi.

Síðan fór Knútr konungr um Halland, eptir því sem hann hafði ætlat, ok dæmdi mönnum landslög. En er Knútr konungr kom út á Skáni, átti hann þar fjölment þing, ok þótti bæendum hann 226 cerit frekr í kvöðunum; cepa þeir nú allir senn ok neittu því, er konungr beiddi, ok kváðuz aldregi vildu gera konungi skatt eða skyld frammar, en lög váru 20 til. En er hljóð fekkz, þá mælti konungr: »Þér Skánungar eruð menn vitrir; skil ek þat á tiltæki yðru, at þér hafið spurt, hversu farit hafa skipti vár Hallendinga; hafi þér fundit miklu snjallara ráð

1. mik láta ná] mik ná láta A^2 , láta mik ná B 2. játuðu] honum *till.* B 4. Hallandsföllum] Hallendingum A^2 6. En] *saknas* B þetta] þenna B 7. þat dugði þeim] þeim dugði þat B 8. Hallendingar] þeir B 9. eða] ok í B 10. bæendr] þá *till.* A^2 , nú *till.* B ráða] til ráðs B þat alt] alt þat A^2B 12. búa] söma B 13. bóndinn] bóndi B mest hafði svarat] svarat hafði A^2 , mest hafði í móti mælt B 14—17. Síðan — þing] Fór konungr þá til Skáney[ar] ok átti þar fjölment þing við bæendr B 16. á] í A^2 18. frekr] frekt mæla B þeir nú] bæendr upp B 19. neittu] neita A^2 19—21. ok — til] *saknas* B 21. þá] *saknas* A^2

en þeir at neita því, er ek vil kraft hafa, þvíat hér má ek nú engum einum gefa sök á svörunum; en þess vil ek enn beida yðr, sem fyrr krafða ek Hallendinga, at þér látið mik í frelsi fyrir yðr ráða eign minni.» Því játuðu allir. Þá mælti konungr: 5 »Þat munu allir menn vita, hvat hér er konungs eign í Danmörku eða bónda eign, at konungr á auðn alla hér í landi, eða hvárt játi þér því?» Allir játuðu því, at svá var þat; kalladi hann auðn * sjóinn ok aðrar óbygðir. Þá mælti konungr: »Þá 10 köllumz ek eiga Eyrarsund; vil ek þá banna yðr alt fiskifang, þat sem þér hafið þar ádr haft, ef þér vilið þó ekki gera fyrir mín orð ok stöða ekki mína nauðsyn.» En er konungr hafði þetta mælt, þá sá allir, at þetta mátti þeim eigi hlýða, at bæendr skyldi, 15 missa síldfiskjar í Eyrarsundi. Var þat ráðs tekit, sem Hallendingar höfðu gørt, at láta konung einn 226 ráða ok játa því öllu, er hann beiddi; ok lauk svá því þingi.

1. vil kraft] vilda beitt A^2 1—2. hér má ek] ek má hér A^2 3. ek] *saknas* A^2 enn] nú B krafða ek] *saknas* B 4. at] er A^2 fyrir yðr ráða] ráða fyrir yðr A^2B 5. eign minni] minni eign A^2B því játuðu allir] ok þessu játuðu allir B 6. munu] megu nu B menn] *saknas* A^2 6—7. hvat — Danmörku] hér í Danmörk, hvat hér er konungs eign B 7. eign] *saknas* A^2 þá báða ställena 8. auðn alla hér] hér auðn alla B 9. játuðu] játu A^2 at — auðn] *Sá A enl. not i K*; at svá var þat kallat, hann ætti auðn K ; *Medo = K, men med parentestecken kring ætti*; $A^2 = A$, dock þar i *st. f.* þat; at svá væri; konungr kalladi auðn B 12. fiskifang] fiskiver A^2 13. þó] *saknas* A^2B gera — ekki] ekki stöða A^2 15. þetta mátti þeim] þeim mátti þetta B 15—16. skyldi missa] misti B 16. ráðs] ráð A^2 , til ráðs B 17. sem — gørt] *saknas* B 18. ráða — beiddi] fyrir ráða ok játuðu því allir, er hann beiddiz B hann] konungr A^2 ok (2)] *saknas* B

29. Frá Knúti konungi.

Knútr konungr var ríkr maðr ok refsingasamr ok hegndi mjök osíðu; en meðan Haraldr hein hafði verit konungr yfir Danmörk, þá höfðu litt verit
 5 hegndir ósídír, bæði innanlandsmönnum ok víkingum, er þá herjuðu í Danmörk. bæði Kúrir ok áðrir Austrvegsmenn. En er Knútr var konungr orðinn, þá varði hann landit harðfengiliga ok rak alla heið-
 10 ingja af landi sinu ok jafnvel af sjónum, svá at engi þorði úti at liggja fyrir Danmörk fyrir sakir ríkis Knúts konungs ok herskapar. Hann lét drepa livern þann mann, er sannr varð at þjófnáði, svá ok * manndrápsmenn ok hernaðarmenn alla lét hann
 15 drepa, innlenzka ok útlenzka. Sá er mann hamlaði at hendi eða fœti eða veitti önnur meizl, hina sömu refsing tók hann á sjálfum sér. Svá mikil ógn stóð af honum ok ríki hans ok refsingum, at engi þorði at stela í hans ríki. Svá mælti Knútr konungr um þann mann, er hann gekk frá herbergi
 20 sínu láslausu, eða sá er hest ætti fjotrlausan, ok væri stólit, ok hvers sem hann misti, svá at stólit væri frá honum, at sá skyldi til hans ganga ok taka 227 þar fé sitt, en hann léz vildu refsa þeim, er stólit hefði. Jafnan dóm lét hann hafa ríkan sem óríkan; 25 en þat varð mjök ofundsamt af þeim mönnum, er

1. konungi] saknas A² 2. ríkr] mjök ríkr B 4. verit konungr] konungr verit A² Danmörk] Med detta ord slutar första fragmentet av A² 5. innanlandsmönnum] með innanlandsmönnum B 9. af landi sinu] í burt af Danaveldi B 13. ok (1)] at A enl. not i K 13—14. lét hann drepa] saknas B 14. innlenzka ok útlenzka] hvárt sem þeir vǫru útlenzkir eða innlenzkir B mann] manni B 15. at — fœti] á hendi eðr á fœti B 18. hans ríki] ríki hans B 19. hann] saknas B 20. ætti] átti B 22. at] saknas B 23. en — vildu] en konungr vill láta B 24. hefði] hafði B

létu gofga frændr sína at dómi konungs, þó at sakar væri sannar til.

30. Kvánfang Knúts.

Knútr konungr setti Eirik, bróður sinn, jarl yfir Sjólöndum ok gaf honum þat ríki, sem hann hafði 5 haft, áðr hann væri konungr, ok fór þeirra frændsemi vel, meðan þeir lifðu báðir. Benedikt, bróðir hans, var jafnan innan hirðar með honum; hann var enn frídasti maðr ok hverjum manni meiri ok sterkari. Óláfr Sveinsson var jafnaldri Knúts kon- 10 ungs, bróður síns; hann var lítill maðr ok ljótr, ófríðr sýnum, orðsnjallr, hermaðr mikill. Knútr konungr átti Eðlu, dóttur Baldvina bertoga yr Flæmingjalandi; Karl hét son þeirra. Þorgísl Sveinsson var til konungs tekinn austr í Gardaríki, sem fyrr 15 var ritat, ok kallaði ekki til ríkis í Danmörk.

31. Frá Knúti konungi ok presti.

Þat var eitt sinn, er Knútr konungr fór at veizlum um landit með hirð sinni, at hann kom til einnar vírduligrar veizlu. Et fyrsta kveld veizlunnar 20 sá konungr þar eina fagra konu, svá at hann þóttiz varla sét hafa frídari konu; hana átti einn ríkr prestr. Konungr leit ástaraugum til hennar; hann kallaði til sín ræðismann sinn ok sagði, at hann skal svá um búa, at þessi kona sé í hvílu hjá kon- 25

2. til] saknas B 6. haft — konungr] áðr haft B 6—7. fór — vel] var þeirra frændsemi góð B 7. báðir] saknas B 9—10. enn — sterkari] mikill maðr vexti ok hverjum manni sterkari B 10. Sveinsson] Sigurdarson B 11. bróður síns] saknas B ljótr] saknas B 12. ófríðr] allófríðr B 14—16. Þorgísl — Danmörk] saknas B 18. er] at B 19. um landit] saknas B 20. Et] Ok hit B

unginum um nóttina; en engi maðr þorði at mæla 228
 í móti konungs vilja, en þó hálfu síðr gera, ok var
 svá gort, sem konungrinn mælti fyrir. Ok um kveldit
 var konungi fylgt til hvílu, ok í þessi somu hvílu
 5 var þessi kona fyrir, sem áðr var frá sagt; ok er
 konungr var afklæddr, stigr hann upp í hvíluna,
 ok er menn höfðu þjónat honum, eptir því sem síðr
 er til, þá gengu menn í brott, en konungr leggz
 niðr ok snýz at henni blíðliga. Hon mælti til hans:
 10 »Guð gæti yðar, herra! nú ok jafnan; gerið nú svá
 vel, sem yðarri tign byrjar; vinn mér eigi grand, en
 sjálfum yðr mein; ok svá vel ok fagrliga, sem þér
 síðid aðra menn í þessu landi, þá samir yðr þó at
 hafa fegrsta síðu, þvíat þér eruð fyrir öllum mönnum
 15 hér í landi. Nú vill ek þess biðja, þá er þér komid
 fyrir þann konung, er alls á vald, at hann sé yðr
 svá boena, sem nú eru þér mér.» Konungr svarar:
 »Veita vil ek þér þína boen, þvíat ek sé, at þú biðr
 þessa af miklum góðvilja, ok svá samir betr, sem
 20 þú vill vera láta; ok þó er nú at sinni nokkut at-
 hald i* at gera eigi sinn vilja, en þó er þetta lítit
 ljá stórum hlutum, er várr herra Jhesus Christus
 hefir þolt fyrir várar sakir.» Síðan stóð konungr
 upp ok gekk í braut ok fekk sér aðra hvílu um
 25 nóttina.

Um morgininn kalladi konungr til sín prest
 þann, er þessa konu átti, ok mælti til hans: »Þú

1. en] *saknas B* 2. þó] *saknas B* 3—5. Ok —
 sagt] Um kveldit, er konungr kom til hvílunnar, var þessi
 kona þar fyrir *B* 6. stigr] sté *B* hvíluna] sængina *B*
 7—8. eptir — til] eptir vanda *B* 8. menn] þeir *B* 10. herra]
saknas B 12. ok] *saknas B* 13. aðra] yðra *B* 16. er
 — vald] sem allsvaldandi er *B* 18. þína — biðr] boen þína,
 ok ek sé, at þeim mun er betr, ok þú biðr *B* 19. miklum]
 svá miklum *B* 20. ok] en *B* 20—21. athald i] *Sá B*;
 at haldi *K* 21. en þó er] er þó *B* 26. kalladi] kallar *B*

átt góða konu, prestr! ok ger vel til hennar, þvíat
 229 ek hygg, at fár finniz í váru landi jafnoskvar.»
 Konungr tók þá af hendi sér fingrgull, þat var bædi
 mikit ok gott; þá mælti konungr: »Þetta fingrgull
 skaltu þiggja í vingjöf af mér, prestr! ok þar með 5
 vináttu mína, ok ef nokkurir menn gera þér rangt
 eða óskil, kom þá til mín, ok skal ek þat rétta.»
 Prestr þakkadi konungi með fögurum orðum gjöf
 sína ok vináttumál, er fylgdi. Konungr bað hann
 ekki svá (mjök)* þakka þetta, »þvíat ek vilda í fyrstu 10
 óvingaz við þik, en nú vil ek biðja, at þú fyrir-
 gefir mér þat». Prestr léz þat gjarna vilja. Síðan
 skiljaz þeir prestr ok konungr; var Knútr konungr
 at veizlu þeirri um hrið, en fór þaðan til annar-
 rar veizlu. 15

32. Frá landsskipan í Danmørk.

Danmørk er mikit ríki ok liggr mjök sundr-
 laust. Enn mesti hlutr Danaríkis heitir Jótland;
 þat liggr et syðra með hafi. Þar er enn synnti
 biskupsstóll í Danmørk í Heiðabœ, ok er í þeim 20
 biskupsdómi hált fjórða hundrað kirkna, en XXX
 skipa ok C konungi til útboðs. Annarr biskupsstóll
 er á Jótlandi, þar er heitir í Rípum; í því biskups-

2. finniz] munu finnaz *B* í váru landi] *saknas B* 3. af
 — fingrgull] fingrgull af hendi sér *B* 4. þá — fingrgull]
 konungr mælti þá: Gull þetta *B* 7. eða oskil] *saknas B*
 8. fögurum] mörgrum fögurum *B* 8—9. gjöf — fylgdi] gjöfina
 ok vináttumál *B* 10. svá — þetta] þakka svá mjök *B*
 (mjök)] *Parentestecknen enl. Mc* 11. óvingaz] vingaz *B*
 vil ek biðja] bið ek þik *B* 12. vilja] gera *till. B* 12—15. Sí-
 dan — veizlu] Síðan fór konungr till annarrar veizlu *B*
 18. Danaríkis] Danmerkr *B* 19. hafi] hafinu *B* 21—22.
 XXX — C] C ok XXX skipa *B* 22. til útboðs] *saknas B*
 23. er (2)] *saknas B*

ríki eru IIII kirkjur ok XX ens fjórða hundraðs, en XII tigur skipa konungi til útboðs. Þriðji biskupsstóll er á Jótlandi, er heitir í Árósi; í því biskupsríki eru CC kirkna ok X kirkjur, en konungi IX tigur skipa til útboðs. Fjórði biskupsstóll í Jótlandi heitir í Vébjörgum; í því biskupsríki eru L kirkna ok CC, en C skipa konungi til útboðs. Lima fjórðr heitir á Jótlandi; hann er mikill fjórðr ok nafnfrægr; hann gengr af norðri til suðr. Ór norðan-²³⁰ verðum Limafríði er mjótt eidd vestr til hafs, er heitir Haraldseið; þar lét Haraldr konungr Sigurðarson draga yfir skip sín, þá er hann komz undan ófriði Sveins konungs Úlfssonar, sem sagt er (i)* sögu Haralds konungs. Fyrir vestan Lima fjórð er þat ríki, 15 er heitir Vendilskagi ok víkr til norðrættar; þar er enn fimti biskupsstóll í Danmørk, í þeim stað, er heitir í Jörungum; í því biskupsríki er hálf annat hundrað kirkna, en L skipa konungi. Jótlandssíða heitir alt vestan frá Vandilskaga ok suðr til Rípa. Milli Jótlands ok Fjóns gengr Meðalfararsund. Á Fjóni er enn VI. biskupsstóll í Danmørk, í þeim stað, er heitir í Óðinsey; í því biskupsríki eru CCC kirkna ok X tigur skipa konungi. Milli Fjóns ok Sjólands gengr Beltissund. Í Sjólandi er enn VII. biskupsstóll í Danmørk, í Róiskeldu; í Sjólands biskupsdæmi eru XI kirkjur ens fimta hundraðs, en XX

1. IIII — hundraðs] IIII kirkjur ok XX ok CCC B
2. XII tigur] XI tigu(!) B 4. kirkjur] saknas B 5. til útboðs] saknas B i] er á B 6. heitir i] er heitir á B
6—7. L — CC] CC kirkna ok L B 7. til útboðs] saknas B
8. hann] þat B 8—9. ok nafnfrægr] saknas B 9. norðri] útnorðri B 12—14. ófriði — konungs] Sveini konungi B
13. Parentestecknen enl. Medo 17. Jörungum] Nordungi B
17—18. hálf — kirkna] C kirkna ok LX kirkna B 21—22. þeim — i] saknas B 23. ok (1)] en B 26—81: 1. XI — C] CCCC ok XI kirkjur en C ok XX skip B

skip ok C konungi. Fyrir norðan Sjóland er Eyrarsund, en fyrir norðan Eyrarsund liggr Skáni ok Halland. Á Skáni er erkibiskupsstóll í Lundi; sá er biskupsstóll enn átti í Danmørk; í því biskupsríki er hálf fjórða hundrað kirkna ok III kirkjur, 5 en hálf annat hundrað skipa konungi; sá er biskupsstóll ríkastr í öllu Danakonungs ríki. Milli þessa landa, er nu er frá sagt, Jótlands ok Skáni, liggja mörög stór eylönd, þau er áðr eru eigi nefnd. Sámsey er undir Áróss biskup; Hlésey er undir Vébjarga 10 biskup; þær liggja vestr frá Fjóni. Asey er undir Heiðabœ; Lálánd, Erri ok Þórslundr ok Langaland*, þessar V* eyjar eru undir (biskup) á Fjóni. Mön ok Falstr eru undir biskup á Sjólandi. Borgundarhólmr liggr austr í hafit frá Skáni; þat er mikit ríki ok 15 liggr undir erkibiskupsstólinn í Lundi; þar eru XII konungsbú ok XIII kirkjur. Þessi lönd öll, er nú eru nefnd, liggja undir Danakonungs ríki, ok eru þau bæði víð ok fjölmenn. Þessi lönd váru at fornu margra konunga ríki. 20

33. Upphaf Blóð-Egils.

Ragnarr hét maðr; hann var danskr maðr ok ættaðr suðr á Jótlandi; hann var ríkr maðr ok átti

2. ok] í B 4. biskupsstóll enn átti] hinn VIII biskupsstóll B 4—5. biskupsríki] biskupsdæmi B 7. öllu Danakonungs ríki] Danmørk B 8. er (1) — sagt] saknas B 9. áðr eru eigi] eigi eru áðr B 10. er (2)] saknas B 12. Lálánd — Langaland] 'laa land erri þjors lundr alsey konga land' B Langaland] 'kongaland' A enl. not i K 13. V] Sâ 16. erki-biskupsstólinn í Lundi] saknas B 17. konungsbú] bú B öll] saknas B 18. eru] váru B Danakonungs ríki] Danakonung B 19. Þessi lönd váru] Váru þessi lönd B 21. Kap. 33—40 finnas även i Flateyjarbók (= F); dessa kapitel sakna där överskrifter 22. hann — ok] ok var F maðr] saknas B 23. suðr] saknas B 23—82: 1. átti bú] bjó B

bú þar, sem heita Ragnarsstaðir, þat er í Rípa biskupsríki; þar er ok vatn þat, er við hann er kent ok heitir Ragnarssjór. Ragnarr hafði verit kærri vinr Sveins konungs Úlfssonar ok honum þjónat jafnan, meðan þeir váru báðir á lífi. Egill hét son Ragnars; hann var enn mesti atgervimaðr, manna mestr ok sterkastr, vígr hverjum manni betr ok allmikill hermaðr.

34. Frá Agli.

10 Sá atburðr varð í Danmörk, at þar andaðiz einu ríkr maðr í Borgundarhólmi, sá er Áki er nefndr; hann hafði þar ráðit fyrir XII konungsbúm, er hann á í Borgundarhólmi. Nú lá þar ríki autt ok höfðingjalaust; váru þá sendir menn á fund 232
15 Knúts konungs, at hann skyldi ráð fyrir gera, ok váru honum sögd þessi tíðendi; báðu þeir hann fá annan mann yfir ríkit.

Í þann tíma kom til Knúts konungs Egill Ragnarsson ok býðr at geraz hans maðr ok þjóna

1—2. biskupsríki] biskupsdæmi *F* 2. við — ok] *saknas BF* 3. heitir Ragnarssjór] Ragnarssjór heitir *B* 4. Úlfssonar] *saknas B* ok — jafnan] *saknas F* þjónat jafnan] jafnan þjónat *B* 5. þeir — lífi] konungr var á lífi *B*. þeir lifðu báðir *F* 6. enn mesti] mikill *B* atgervimaðr] gervimaðr, hann var *F* 7. hverjum manni betr] vel *F* 8. hermaðr] *Härefter ej nytt kapitel F* 11—12. er nefndr] hét *F* 12. þar] *saknas F* konungsbúm] Borgundarhólmi liggir austr í haf frá 'Skam ey'; þat er mikit ríki ok liggir undir 'biskupdi | lundi' (*vid radskifte*; = biskupdæmi [í Lundi?]; þar eru XIII kirkjur ok XX konungsbú *till. F* (*jfr ovan 814—17*) 13. er — Borgundarhólmi] *saknas F* þar] þetta *F* 14. höfðingjalaust] laust *saknas B* sendir menn] menn sendir *BF* 15. konungs] Sveinssonar, er þá var konungr yfir Danmörk *F* at — gera] *saknas F* 16. þeir hann fá] menn þá, at hann fengi *F* fá] til *till. B* 18. þann] þenna *BF* 19. býðr] honum *till. F* geraz] hann muni geraz *B*

honum með trúnaði; »hafa ok slíkt starf haft enir fyrri frændr mínir,» segir hann, »sem yðr er kunnigt, herra!» Konungr svarar: »Mikill maðr ertu ok fyrirmannligr, ok eigi man þik karlmenSKU skorta, en eigi ertu með öllu gæfumannligr; en með því at 5 þú ert mikill framkvæmdarmaðr, sem vér vitum, þá mun ek fá þér í hendr til forráðs ríkit í Borgundarhólmi; skaltu skyldr til allra útgerða ok konungs starfs; en þó munum vér af taka III búin, þau er vér eigum þar; en þá skaltu ráða fyrir öðrum 10 konungsbúm, þeim er ek á í Borgundarhólmi.»

Egill tekr þenna kost ok geriz valdsmaðr yfir þessu ríki. Hann geriz brátt ríkr maðr ok fjölmennur ok hafði með sér mikla sveit; hann var ör af fé ok lifði ríkmannliga ok var jafnan í hernaði 15 á sumrum ok aflaði mikils fjár ok lagði þat í kostnað fyrir menn sína á vetrum; hann var vinsæll af sínum mönnum; hann varð ok harðfengiliga ok hraustliga ríkit. Ok er svá hafði fram farit um

1—3. haft — herra] sem haft hafa mínir enu fyrri frændr,» segir hann, »sem yðr er kunnigt *B*, sem haft hafa þinir fyrri frændr hans *F* 3. ertu] Egill *till. BF* 4—5. fyrirmannligr — gæfumannligr] mannligr ok ei með öllu gæfumannligr *F* 4. karlmenSKU] kallmenska *B* 6. framkvæmdarmaðr] maðr til framkvæmdar *F* sem vér vitum] *saknas F* 7. í hendr] *saknas B* 7—8. til — Borgundarhólmi] ríki til forráða í Borgundarhólmi *B*, Borgundarhólmi *F* 8. skaltu] ok *till. B* 9. en] ok *B* 10. vér eigum þar] þar eru *F* 10—11. en — Borgundarhólmi] *saknas F* 11. konungsbúm — Borgundarhólmi] *saknas B* 12. tekr] nú *till. F* kost] konungs *F* geriz] nú *till. F* 13. Hann geriz] Geriz hann *B*, Hann gerðiz *F* maðr] *saknas BF* 14. hann var] var hann *F* 15. ok (2)] hann *F* 16. lagði] hann *till. B* 16—17. þat í kostnað] *saknas F* 17—18. hann — mönnum] *saknas F* 18. ok (1)] *saknas BF* harðfengiliga] ríkmannliga *F* 18—19. ok hraustliga] *saknas BF* 19. ríkit] ríki sitt *F*, som tillægger: ok gerðiz af slíku mjök ágætr 19—84: 5. Ok

stund, þá gekk upp mjök féit fyrir honum í kostnaði þeim, er hann hafði, er* hann hafði minni veizlur af konungi en þeir menn, sem þar höfðu fyrir haft konungs starf, en hann hafði kostnaðinn 5 meira. Þetta líkaði Knúti konungi lítt, ok bað Egil minka fjölmenni sitt ok sagðiz af hafa tekit hernað 233 innanlands.

35. Egill drakk blóð.

Þat var eitt sumar, at Egill bjóz ór landi með 10 herlið sitt ok hafði XVIII skip ok fór til Vindlands; ok er hann kom þar, þá herjar hann. Vinðr safnaz saman ok fengu ógrynni hers; fóru síðan í móti Agli með þat lið, ok er þeir finnaz, verðr þar bardagi mikill, ok fellr þar mart lið af hvárum- 15 tveggjum. Egill gengr fram vel ok drengiliga ok bardiz hermanna; þeir börðuz á skipum, ok lá þat skip næst Egils skipi, er á var höfðingi Vinða.

— meira] Mjök gekk upp féit fyrir honum í kostnaði þeim, er hann hafði, þvíat hann helt miklar veizlur hjá því, er fyrr hafði verit, þvíat hann hafði í kostnaðinum miklu meira *B* 83: 19. fram farit] verit *F* 84: 1—2. þá — kostnaði] gekk féit mjök upp í kostnaði *F* 2. þeim — hafði (1)] saknas *F* er (2)] *Sá F*, en *K* 3—4. sem — fyrr] er þar höfðu fyrri verit ok *F* 4—5. kostnaðinn meira] meira kostnað *F* 5. Knúti] saknas *F* lítt] illa *F* 6. ok] því hann *F* 7. innanlands] þar innanlands ok annan ófrid *F* 9—16. Þat — hermanna] Þat var eitt sumar, at Egill fór ór landi ok hafði XVIII skip; ok er hann kom til Vindlands, herjar hann. Vinðr safnaz saman á móti Agli, ok er þeir finnaz, verðr þar bardagi mikill, ok fellr mart af hvárumtveggjum. Egill bardiz allhermannliga *B* 10. herlið] lið *F* ok (2)] hann *F* 11. kom þar, þá] kemr þar *F* 12. safnaz] söfnuðuz *F* fóru síðan] ok fóru *F* 13. þat lið, ok] lið sitt, en *F* 14. fellr þar] fell *F* 15. Egill gengr] Gengr Egill *F* 16—17. lá þat skip] var þat *B* 17. Vinða] þeirra Vindanna *F*

Ok er orrostan var sem óðust ok menn þóttuz varla sjá, hversu hníga mundi, þá hljóp Egill af skipi sínu ok á Vindasnekkjuna ok hjó til höfðingjans ok veitti honum banasár, ok þegar jafnskjótt hljóp Egill ofugr aptr á sitt skip. Eptir þetta brestr flótti 5 á Vinðum; fær Egill þar ágætan sigr ok mikit fé. Hann var svá móðr, at hann fell nær í ómátt; ok er hann sat upp í skipi sínu, þá bað hann gefa sér drykk. Sveinninn svarar: »Orðit hefir þat hark hér í dag á skipinu, at brotnat hafa verplar várir allir, 10 ok er allr drykkur niðr hlaupinn í kjól á skipinu.» Egill svarar: »Eigi mun at síðr drekka mega.» Sveinninn svarar: »Eigi, herra!» sagði hann, »þvíat þat er meiri hluti mannadreyri ok blóð.» Egill stendr þá upp ok tekr hjálminn af höfði sér ok 15 sökkvir niðr í kjólinn ok drekkur þrjá drykki mikla. Eptir þat vendir Egill aptr ferð sinni með sigri ok kemr at hausti heim til Danmerkr ok ferr síðan 234 heim til Borgundarhólms; skortir nú eigi fé um vetrinn til framflutningar liðinu. Þetta spurðiz víða, 20

1. óðust] ákøfust *B* 1—2. varla — mundi] eigi skilja, hvárir hníga mundu *B* 2. sjá] skilja *F* 3. á] upp á *B* 4. jafnskjótt] saknas *B* 5. ofugr] ofugt *F* sitt skip] skip sitt *F* Eptir þetta brestr] Brestr þá *B* 6. þar] þá *B* 7. var] varð *F* nær] niðr *F* ómátt] óvít *BF* 8. upp í] á *F* hann (2)] svein sinn *till. F* 9. Orðit] Verit *B* þat hark hér] hér þat hark *F* 10. várir] saknas *F* 11. er — hlaupinn] er niðr hlaupinn drykkur allr *B*, allr drykkur er hlaupinn niðr *F* á skipinu] saknas *F* 12. mun] ek *till. BF* 14. þat] saknas *BF* er — blóð] meiri hluti er blóðs (!) ok mannadreyri *F* 15. stendr] stóð *B* þá] saknas *F* tekr] tók *BF* 16. drekkur] saknas *F* 17—19. vendir — heim] ferr Egill heim með fögurum sigri *B* 17. Egill aptr] hann heim aptr *F* 18. til Danmerkr] í Danmørk *F* 19. heim] saknas *F* 20. liðinu] liði sínu *B*, mönnum hans *F* spurðiz] spyrz *BF*

ok þetta kom fyrir Knút konung. Konungr lofar, sem aðrir menn, afrek Egils ok sigr, en talar fátt um þat, sem honum var sagt frá drykkinum Egils. Af þessum atburð fekk Egill kenningarúafn ok var 5 kallaðr Blód-Egill.

36. Frá Agli.

En er Egill hafði litla stund heima verit, þá fór hann á fund Knúts konungs. Konungr tók sœmiliga við Agli ok spurði at ferðum hans. Egill 10 sagði slíkt, er konungr spurði, ok var honum létt-rœtt um þetta. Síðan kallar konungr hann á eintal ok spurði, ef þat væri satt, er honum var sagt, at hann hefði drukkit mannablóð. Egill svarar: »Mikit er til þess haft;» en kvez þó lítt hafa hugsat þetta 15 fyrri. »Hví varð svá illa?» sagði konungr. Egill sagði, at þorsti svá mikill kom at honum af mœði ok erfíði, at hann þóttiz varla þola mega, en drykk

1. þetta kom] kom þetta *F* Konungr lofar] lofar hann *F* 1—5. Konungr — Blód-Egill] ok margir lofðu mjök afrek Egils ok sigr þann, sem hann vann. Konungr varð fár við þat, er honum var sagt frá drykk Egils, ok af þessum atburð var Egill kallaðr Blód-Egill síðan *B* 3. sem] er *F* drykkinum] drykkjunni *F* 7. En] Nú *B* litla] skamma *F* 8—11. Konungr — þetta] ok fekk Egill þar sœmiligar viðtökur. Konungr spurði at um ferdir Egils, en hann sagði frá, þvíat honum var alt létt hjalat um hernað þann, er hann hafði haft um sumarit *B* 8. Konungr] Knútr konungr *F* 9. spurði] spyr *F* 10. konungr spurði] hann spyr *F* 11. kallar] kallaði *F* eintal] einmæli *F* 12. spurði] spyr *F* er — sagt] saknas *B* var] væri *F* 13—14. Egill — haft] Egill segir, at mikit væri til þess haft *BF* 14—15. kvez — fyrri] sagðiz þó lítit til þessa hugsat hafa fyrri *F* 15. Hví] Því *B* 15—87: 1. Egill — anuarr] Egill svarar: »Þosti svá mikill kom mér ok mœði, at ek þóttumz varla þola mega, en drykk var engi annarr *B*, Egill svarar: »Þorsti kom at

var engi til annarr. Konungr svaraði: »Þessi hlutr er hardla þungligr orðinn ok mikit kristnispell í, ok þat er kallat, at vér sém refsingasamir um smærri hluti; en með því at oss líkar vel til þín svá búit ok (þykkir) þín þjónusta góð fyrir margs sakir, þá 5 munum vér eigi svá stríðan dóm á fella at sinni, sem mǫrgum mun ván á þykkja; vil ek þat heilræði til gefa með þér, at þú bœtir við guð ok segir sem 235 fyrst kennimǫnnum, ok tak skriptir fyrir; en þat sem várr réttir hefir brotinn verit í þessu máli, þá 10 viljum vér þér upp gefa; en eigi sýniz mér þetta minna verk, enn þú hafir etit mannaþóðit, er þú hefir drukkit mannablóð.» Egill heitr konungi, at hann skal svá gera. Dvalðiz Egill síðan nokk- 15 urar nætr með konungi, ok áðr en þeir konungr 15 skildu, þá bauð Egill konungi til veizlu heim til síu: »Vænti ek, herra!» segir hann, »at mér sé þat heilla vænt, at þér komið at sjá yfir hífýli mín.» Lagði hann þar mǫrg orð til við konung, at hann skyldi þiggja heimboð at honum. Konungr heitr 20

mér svá mikill, at ek þóttumz ei þola mega, en drykk var engi annarr nær *F* 1. svaraði] mælti *F* 2. þungligr] þungr *F* í] saknas *F* 3. þat er] er þat *F* refsingasamir] 'refsingasamur' *B* 4—5. oss — sakir] oss líkar vel þín þjónusta þín(!) svá búit *B*, mér líkar vel þín þjónusta fyrir margs sakir *F* 6. vér] því *till.* *F* stríðan] 'stíðan' (*vilket även kan betyda stíðan*) *BF* fella] leggja *F* 7. ván á þykkja] þykkja líkligt *F* á] saknas *B* 7—8. vil — gefa] vil ek þat ráð á leggja *B*, viljum vér þó heilræði til leggja *F* 8. segir] seg *F* 9. þat] þar *B* 10. í þessu máli] saknas *B* 11. þér] yðr *F*, þat *till.* *B* 12. verk] vera *BF* enn þú hafir] enn þó at þú hefdir *B* 13. mannablóð] blóð þeirra *BF* konungi] saknas *F* 14—15. Dvalðiz — konungi] saknas *B* 14. Egill síðan] hann þar *F* 15—16. áðr — bauð] áðr þeir skili (skildu *F*), býðr *BF* 18. komið — yfir] sœkið *B* 19—20. Lagði — honum] saknas *B*, Lagði Egill þar til mǫrg orð við konungiun *F* 20. heitr] honum *till.* *B*

ferðinni, er af líðr vetrinn. Eptir þetta ferr Egill heim; sitr hann heima í Borgundarhólmi þann vetr.

37. Frá konungi ok Agli.

Knútr konungr bjó ferð sína um várit til
5 Borgundarhólms; Egill hafði þar búit fyrir honum
veizlu vegliga. Knútr konungr sækir til veizlunnar
með miklu fjölmenni; þar var mikil stofa, sem kon-
ungshöll væri; hon var alskipuð skjöldum. Kon-
ungr var þar III nætr at veizlunni, ok var hann
10 harðla kátr, ok var konungi skapgott. Egill leiddi
konunginn út með stórmannligum gjöfum. Kon-
ungr mælti þá til Egils: »Hvat er nú, Egill!» segir
hann, »hefir þú gaum gefit at því, er ek mæltá við
þik næstum, at þú hafir sagt kennimönnum til mis-
15 verka þins ok sæz við guð?» Egill svaraði: »Eigi
er þat, herra!» segir hann; »gleymt hefi ek enn
þessu.» Konungr bað hann eigi fresta því lengr.
Egill segir svá vera skyldu, ok skiljaz nú með vin-
áttu. Egill fór í hernað um sumarit ok aflar enn

1. af] á *BF* 1—2. Eptir — vetr] Ferr Egill heim
ok sitr heima í Borgundarhólmi um vetrinn *B* 1. ferr]
fór *F* 4. bjó] byrjar *F* um várit] *saknas F* 5—7.
Egill — fjölmenni] Egill hafði þar fyrir búit vegliga veizlu.
Konungr kemr við miklu líði *B*, Egill hafði búit fyrir
honum veizlu dýrliga. Sækir konungr til veizlu með miklu
fjölmenni *F* 9. þar] *saknas F* hann] *saknas BF* 10. kátr]
gladr *B* ok — skapgott] *saknas BF* 11. konunginn] kon-
ung *B* 12. þá] *saknas F* til Egils] við Egil *B* 13. þú] nú
túll. *B* gaum — því] at því gaum gefit *F* 13—14. mæltá
við þik] minto þik á *B* 14. at — kennimönnum] at hafa
sagt kennimanni *F* 15. sæz] sættaz *F* 16. herra! segir
hann] *saknas F* enn] nú *B* 17. fresta] freista *F* því]
saknas BF 18. segir] kvad *F*

mikils fjár; kemr heim at hausti ok ferr þá ekki
á konungs fund.

236

38. Frá Agli.

Knútr konungr spurði þetta, at Egill hafði enn
verit í hernaði um sumarit, ok líkaði honum þat 5
ílla, þvíat hann bannaði mönnum rán ok óspekt í
ríki sínu. Konungr stefndi Agli á fund sinn um
vetrinn. Egill fór á fund Knúts konungs, ok fagnar
konungr honum vel. Þeir konungr ok Egill tóku
brátt tal milli sín, ok spurði konungr eptir: »Hefir 10
þú herjat enn í sumar, Egill?» segir hann. Egill
segir, at svá var. Konungr svarar: »Þá tekr þú ílt
ráð upp, er þú gerir þik at víkingi; er þat heiðinna
manna hátt, vil ek þat banna þér. Þat er mér ok
sagt, at þú hafir fjölmenni um þik sem konungar 15
ok haldir þik at öllu, sem þeirra síðr er til, ok eyðir
þar upp í öllu fé þínu nálíga, en takir þar til ann-
arra eign, er þik skortir; koma þeir margir á minn

1. kemr] ok kemr *B* þá] nú *B*, *saknas F* 4. spurði]
spyr *F* enn] *saknas F* 5. líkaði] líkar *F* honum] konungi *B*
6. ílla] lítt *F* hann] *saknas F* 6—8. bannaði — vetrinn]
bannaði þat mönnum [at] hafa rán ok óspekt. Konungr sendi
Agli orð, at hann kæmi á hans fund *B* 6. óspekt] óspektir *F*
7. ríki sínu] sínu ríki *F* 9. konungr honum vel] honum
vel konungrinn *F* 9—11. Þeir — hann] Tóku þeir Egill tal
sín á millum; spurði konungr Egil, hvárt hann hefði herjat
um sumarit *B* 10. brátt] *saknas F* milli sín] með sér *F*
eptir] *saknas F* 11. hann] konungr *F* 12. svá] þat *F* var]
væri *B* svarar] mælti *F* Þá] Þar *BF* 14. manna] *saknas*
BF vil] ok vil *F* banna þér] þér banna *B* Þat er mér] Mér
er *B* 15. fjölmenni um þik] með þér fjölmenni mikit *B*, fjöl-
menni með þér *F* 16. síðr er] er síðr *B* 17. í öllu — nálíga]
nær öllum þínum penningum *B*, nálíga fé þínu öllu *F* þar(2)]
þá *B* 18. eign] *saknas B* er] ef *F* þeir] þar *F* minn] várn *BF*

fund, er slíkt kæra, ok þykkjaz verða fyrir ágangi af þér ok refsingum. Vil ek,» sagði hann, »at þú minkir fjölmenni þitt ok gerir þik ekki stœrra, en þú átt ætt til ok kynferði; vil ek, at þú sér hófsmaðr um alla hluti, ef þú vill oss þjóna. Eða hvat er nú, Egill!» sagði konungr, »um þann hlut, er ek hefi þik nõkkurum sinnum ámintan, ok þú mátt við kannaz; hefir þú þat til bóta borit?» Egill svaraði þá reiduliga: »þat vænti ek, herra!» segir hann, 10 »þótt þér minniz þess hlutar opt við mik, at sjálfum mér mun þó mest hugat um mitt ráð.» Þá svarar 237 konungr: »Nú er mér þess ván, at þat komi fram, er ek sagða þér et fyrsta sinn, er ek sá þik, at þú mundir eigi með öllu vera gæfumaðr. Nú svá mjök 15 sem þú órœkir nauðsyn sjálfs þíns í þessu máli, þá vil ek með engu móti hafa lengr þjónustu þína, ok eigi skaltu varðveita mína eign heðan frá.» Egill svaraði: »Þér munuð ráða veizlum yðrum við mik, herra! en þat mun yðr þykkja undarligt,» sagði 20 hann, »ef ek held mik eigi óríkmannligar, þótt ek

1. kæra] bera *F* 1—2. ok — refsingum] *saknas BF*
 2. Vil — hann] Vil ek þat, Egill! segir konungr *F* hann] konungr *B* 3. gerir] ger *BF* ekki] eigi *B* 4. ætt — kynferði] kyn til *B*, ætt til *F* 4—5. sér hófsmaðr] sért 'lios maðr' *B*, gerir þik hófsmann *F* 5. um alla hluti] *saknas F* þjóna] lengi þjóna *F* Eða] En *F* 6. hlut] hlaut *F* er] sem *F* 7. þik nõkkurum sinnum] nõkkurum sinnum þik *B* ámintan] ámint *F* 8. þat] nú *till. B* 9. reiduliga] heldr reiduliga *BF* segir hann] *saknas F* 10—12. at — konungr] at mér sé þó mest um hugat um ráð mitt. Konungr mælti *F* 12. mér þess] meiri *F* þat] *saknas F* 13. þér] *saknas F* et fyrsta] í fyrri *F* er(2) — þik] er vit fundumz *B* 14. með öllu vera] vera með öllu *BF* Nú] ok *till. B* 15. í þessu máli] *saknas BF* 16. með engu móti] fyrir engan mun *B*, ei *F* hafa lengr] lengr hafa *F* þjónustu þína] þína þjónustu *BF* 17. eign] eigu *F* 17—18. Egill svaraði] Þá svarar Egill *F* 18. veizlum yðrum] veizlu *F* 20. þótt] þó *F*

hafa mína kosti eina; skal ek ekki biðja yðr þjónustu meirr, en yðr líkar.» Konungr svaraði: »Ekki þarftu, Egill! at gera þik svá stóran,» segir hann; »beygt hefi ek svira á feitari búkum, en þú ert; ætla ek þér þat munu verr hent en mér, at okkra 5 vináttu skili. Nú er þat mitt hugboð,» sagði hann, »at nõkkura hluti hendi þik, þá er enn eru stœrri en þeir, er áðr eru berir orðnir um hagi þína.» Eptir þetta skilduz þeir konungr ok Egill með lítilli bliðu. Eptir þetta setti Knútr konungr annan mann 10 yfir ríkit í Borgundarhólmi, en Egill lét af stjórn ríkisins. Egill sat þá heima at búi sínu ok minkaði þó ekki fjölmennit; heldr hafði hann at engu minni rausu ok nõkkuru mannfleira, en áðr hann lét ríkit af hendi. 15

39. Skiptjón.

Í þenna tíma réð fyrir Nóregi Óláfr konungr kyrri, son Haralds konungs Sigurðarsonar. Hann átti Ingiríði, dóttur Sveins konungs Úlfssonar, en systur 238 Knúts konungs, ok var vináttu kær með þeim mágum. 20

1. mína kosti eina] minni kostina *F* ekki] ei *F* yðr] yðvarrar *F* 1—2. þjónustu] um þjónustu *B* 2. Ekki] eigi *F* 3. Egill] *saknas F* stóran] Egill *till. F* 4. búkum] bukkum (*resp.* bokkum) *BF* 5. munu verr] verr munu *B* hent] gegna *B*, henta *F* 6. Nú er þat] Er þat ok *F* hann] konungr *BF* 7. at — stœrri] at nõkkut hendi þik, þat er enn er stœrra *B* 9. þetta skilduz] þat skildu *B* konungr ok Egill] Egill ok konungr *F* lítilli] engri *B* 10. Eptir — konungr] Fekk konungr þá *B* Knútr] *saknas F* 11—15. en — hendi] Egill minkaði ekki fjölmenni sitt; heldr hafði hann öllu meiri rausn ok nõkkuru mannfleira; sat hann nú heima í búi sínu *B* 11. lét af] hendi *till. F* 13—15. fjölmennit — hendi] fjölmenni sitt; heldr hafði hann nõkkuru mannfleira ok at engu minni rausn en áðr *F* 17. konungr] *saknas BF* 18. son — Sigurðarsonar] Haraldsson *B* 19. Úlfssonar] *saknas B* en] *saknas BF* 20. ok var] var þar *B*

Þat var eitt sumar, at skip nokkut bjóz af Nóregi bæði mikit ok auðigt; þat skip áttu kaupmenn, þeir er ætluðu til Eistlands eða annarsstaðar í Austrveg. Þeir sigldu fyrst til Danmerkr ok síðan 5 austr í gegnum Eyrarsund ok svá austr til Borgundarhólms. Síðan hvarf skip þat, svá at ekki spurðiz til ok ekki fannz af því skipi, hvárki menn né fé. Þetta þótti monnum með býsnum miklum, ok 10 váru hér margar getur á, hvat til þessa mundi bera. Óláfr Nóreghkonungr sendi orð Knúti Danakonungi, mági sínum, at hann skyldi leita eptir skipi þessu, hvat af mundi orðit, ok hann hét því.

40. Dauði Egils.

Knútr konungr bjó ferð sína eitthvert sinn til 15 Borgundarhólms með nokkurum skipum. Þar var í ferð með honum Benedikt, bróðir hans, ok bræðr II adrir, Sveinn ok Ástráðr; þeir váru danskir menn, ríkir ok stórættaðir, ok váru kendir við móður sína: þeir váru kallaðir Þorgunnusynir; Þorgunna, móðir 20 þeirra, var dóttir Vagns Ákasonar; þeir bræðr váru

1. nokkut] *saknas F* bjóz] fór *B* 2. bæði] *saknas F* skip] *saknas F* 3—4. þeir — Austrveg] *saknas B*, þeir er fara ætluðu í Austrveg *F* 4. fyrst] suðr *B* til Danmerkr] í Danmörk *F* síðan] *saknas B* 5. svá] síðan *F* 6. at] *saknas F* 7. ekki] *saknas F* því] *saknas F* 7—8. hvárki — miklum] *saknas B* 8. býsnum miklum] miklum býsnum *F* 9. hér] *saknas F* til — bera] af mundi orðit *B* 10. Óláfr] *saknas B* Nóreghkonungr] konungr ór Nóregi *F* Knúti] *saknas B* 11. skyldi leita] skyldi láta leita *B*, leitadi *F* 12. ok hann] en Knútr konungr *F* 14. bjó — sinn] fór einu sinni *B* eitthvert sinn] *saknas F* 16. í ferð] *saknas F* 17. adrir — Ástráðr] hét annarr Sveinn, en annarr Ástráðr *BF* 17—18. danskir menn, ríkir] danskir, ríkir menn *F* 19. þeir váru] ok *F*

frægir menn ok kærir konunginum Knúti. Þar váru ok í ferð með Knúti konungi fleiri höfðingjar, þeir er eigi eru nefndir.

Knútr konungr sigldi til Borgundarhólms með lið sitt, þá er honum gaf byr. Var þat mest erendi 5 konungs at vita, ef hann yrði nokkut á ródri um skip þat, er týnz hafði af Nóregi, þvíat Knútr konungr bar hér mikla áhyggju fyrir ok vildi gjarna vita, hvat af væri orðit. Ok er þeir áttu skamt til Borgundarhólms, þá sigldu þeir hjá eyjum nokk- 10 urum, ok bað konungr þá þar at landi leggja, ok svá gerðu þeir. Síðan gengu þeir á land. Knútr 239 konungr gekk eptir fjórunni, ok var þar stórgrýtt mjök. Konungr hugði at grjótinu, ok sá hann, at þat var rautt mjök. Konungr spurði menn sína, 15 hví svá mundi vera. Þeir svara: »Þér munuð slíkt gørst skynja, herra!» Konungr svaraði: »Þat munda ek ætla, at hér mundi verit hafa um hríð eldsneyti ærit mikit; má vera, at nú komi þat fram, er mér sagði löngu hugr um, er tekr til okkar Egils; er nú 20 ekki því at leyna,» segir konungr, »at ek hygg, at

1. frægir menn ok] *saknas B* konunginum Knúti] Knúti konungi *BF* Þar] Þá *F* 1—3. Þar — nefndir] *saknas B* 2. fleiri] *saknas B* 3. eru] váru *F* 4. sigldi] siglir nú *B* 5. þá — byr] *saknas B* 5—10. Var — Borgundarhólms] *saknas F* 6. yrði — ródri] mætti verða viss *B* 8. áhyggju] hugan *B* 11. þá] *saknas BF* landi] *saknas B* 12. gerðu þeir] var gørt *F* 12—13. Síðan — gekk] Síðan gekk konungr á land ok *F* 13. gekk] gengr *B* ok var þar] þar var *F* 14. hann] *saknas BF* 15. þat — mjök] þar var rautt alt *B* 16. hví] því *B* 16—17. slíkt gørst] þat best *B* 17. skynja] kunna at sjá *F* 18. mundi — hríð] mundi um hríð hafa verit *B*, hefði verit um hríð *F* 19. mikit] *saknas B* má — fram] mun vera, at þat komi fram *B* er] at *F* 20. er — Egils] *saknas F* 20—21. er (2) — því] ekki er nú því *F*

þetta sé af manna völdum, en brátt mun þat reynaz; munu vér nú ekki dveljaz hér lengr at sinni.»

Ferr konungr nú ferðar sinnar. Hann tók veizlu skamt frá bæ Blód-Egils. Egill hafði þá með sér fjölmenni mikit, svá at hann hafði nálíga hirð sem konungar, en mjök undruðuz menn þat, er hann mátti svá fœða mikit líð, er eigi lágu svá brýn féfong fyrir, þvíat Egill hætti þá hernaði, en þó varð honum ekki féfátt til kostnaðar fyrir líðit. Margt rœddu menn fyrir konungi um síðu þeirra Egils ok manna hans, ok fannz þat á konungi, at honum var lítt at skapi slíkt, er hann þóttiz af frétta. Þetta sama kveld lét Knútr konungr fara at Agli ok fekk þar til höfðingja Benedikt, bróður sinn, ok með honum váru í ferð þeir brœðr Sveinn ok Ástráðr; þeir váru saman C manna. Þeir fóru, þar til er þeir kómu til bæjar Egils um nóttina. Þat

1. þetta] þat B brátt mun þat] þat mun brátt F
2. nú] saknas F dveljaz hér lengr] hér lengr dveljaz BF
3—8. Ferr — hernaði] Ferr nú konungr ok tekr veizlu skamt frá bæ Blód-Egils. Egill hafði með sér mikit fjölmenni, ok mjök undru[ð]uz menn þat, er hann helt svá mikit líð, þar sem þá lágu engi brýn féfong fyrir, þvíat Egill hætti þá hernaði B, Ferr konungr nú leidar sinnar; hann tók veizlu skamt frá bæ Blód-Egils. Egill hafði með sér mikit fjölmenni, svá at hann hafði hirð sem konungar, fyrir utan þat, at Egill hætti þá hernaði, en undruðuz menn þat, er hann mátti fœða líð svá mikit, en ei lágu svá brýn féfong fyrir F 8—9. en — líðit] saknas B 9. ekki] ei F 10. menn] um þetta till. F konungi] konunginum F þeirra] saknas B 11. Egils — hans] Egils manna F 11—12. ok (2) — frétta] saknas F 12. slíkt — frétta] saknas B 13. sama] hit sama B Knútr] saknas F fara] veita heimferð BF 14—16. ok (1) — Ástráðr] var þar höfðingi fyrir Benedikt ok þeir brœðr Sveinn ok Ástráðr B 15. váru] saknas F 16. saman] með F þar] saknas F 17—95. 1. Þat — Egils] Þeir Egill váru vanir B

var háttir þeirra Egils at drekka til miðrar nætr eda meirr. En er þeir Benedikt kómu á bæinn, þá gengu þeir at drykkjustofunni; þeir Egill sátu þá enn ok drukku, en flestir menn váru þá gengnir at sofa. Þeir Benedikt slógu þá mannhring um stofuna; en 5 er þeir Egill urðu varir við ófríðinn, þá hljópu þeir til vápna sinna ok ætluðu at verjaz. Benedikt segir, at sá mundi þeirra kostur beztr at gefaz upp; ok er Egill vissi, at þeir höfðu ofrefli líðs, þá gekk hann út i hendr þeim. Síðan var hann tekinn, ok fór 10 Benedikt með hann á fund Knúts konungs, en þeir þorgunnusynir váru eptir með suma sveitina ok skyldu gæta, at engir kæmiz í braut af sveitungum Egils.

En er Egill kom á konungs fund, þá mælti 15 konungr: »Langt hefir nú orðit á milli funda várra, Egill!» sagði hann; »skal því ekki leyna þik, at ek vilda, at sjá væri enn síðarsti.» Egill svaraði: »Þér munuð nú ok hafa vald á því at sinni, herra! Vænti ek þó þess,» segir hann, »at engi kalli yðr at betra 20 höfðingja né at meira konung, þótt þér drepid sak-

1—2. eda meirr] saknas BF 2. á bæinn] at bænum B 3—6. sátu — Egill] saknas F 4. en — sofa] saknas B 6. urðu] váru F ófríðinn] ófríð B þeir (2)] menn F 9. vissi] þat till. B ofrefli líðs] her manns B hann] Egill B 10—11. hann — hann] Egill tekinn höndum, ok fór Egill F 10. tekinn] handtekinn B 11. á fund Knúts konungs] á konungs fund B 12. Þorgunnusynir] brœðr Sveinn ok Ástráðr B suma sveitina] sína menn B 12—14. ok — Egils] saknas F 13. gæta] geyma B 16. orðit] verit BF á milli] á millum B, í millum F 17. sagði hann] saknas B hann] konungr F skal — at] saknas BF 17—18. ek — sjá] vilda ek nú, at sjá B, vildi ek, at þessi F 19. ok] saknas BF 20. þó] saknas B segir hann] saknas F yðr] þik B 20—21. at (2) — konung] at meira höfðingja né betra konungr (!) F 21. þér drepid] þú látir drepa B

lausa menn.» Þá svaraði Knútr konungr allhógliga: »Ek mun nú verða, Egill!» sagði hann, »at bera ábyrgð fyrir hlut mínum; ef ek drep saklausa menn, þá verð ek at svara því við guð; en þó er 5 nú svá komit þínum hag, at ekki mun nú stöða, Egill!» sagði hann, »at fara með dirfd ok stírdlæti; tekit höfum vér þik nú i fangelsi; mun nú segja verða slíkt, sem yfir hefir lídit, þótt eigi sé fagrt frá at segja, sem mik varir at sé. Munu vér nú 10 nærr gangaz um eptirleitina; skaltu nú segja um skipsögn þá, er vér hyggjum, at þú ok þínir menn hafir myrða en tekit féit til þín; hefir þetta nú cerit lengi leynt verit; höfum vér ok,» sagði konungr, 241 »komit i þann stað, er vér hyggjum, at þetta hafi 15 unnit verit.» Egill sá þá, at sá einn var þá kostur til, at segja eptir því, sem var ok farit hafði, þvíat hann vissi, at svá vǫru margir hans menn samvitandi þessa með honum, at til mundu þó verða nokkurir af þeim, ef fast væri eptir leitit, at segja.

1. Knútr] *saknas F* 1—5. allhóglga — at] *saknas F*
 2. sagði hann] *saknas B* 4. at svara því] því at svara *B*
 5. nú(1)] Egill *till. B* mun] þér *till. B* stöða] tjá *F*
 6. Egill! sagði hann] *saknas BF* dirfd] drampi(!) *B* ok né *B*, edr *F* stírdlæti] 'stírdlæti' (*vilket även kan betyda strídlæti*) *BF* 7. tekit] því at tekit *F* nú(1)] svá *till. BF* fangelsi] fang oss *F* mun nú] ok muntu nú *B*, at nú mun *F* 8. sem] er *F* lídit] gengit *B* 9. frá at segja] *saknas BF* sem — sé] *saknas F* at sé] *saknas B* vér] vit *B* 10. nærr gangaz] at ganga *F* nú] *saknas B*, ok *F* 11. skipsögn] skiphöfn *F* þínir menn] menn þínir *B* 12. hafir myrða] hafi myrt *F* en] ok *F* til þín] *saknas F* nú] *saknas B*, þó *F* cerit] helzt til *B* 13—15. höfum — verit] höfum vér ok þar komit,» segir konungr, »ok i þann stað, at vér hyggjum þat unnit hafa verit *B* 13. konungr] hann *F* 14. hyggjum] hugðum *F* 15. var þá] er *B*, mundi *F* 16. eptir — ok] sem *F* 17. vǫru margir] margir vǫru *B* 18. þessa] þetta *B* mundu] mundi *F* þó] *saknas BF* 19. nokkurir] nokkurr *F* af þeim] at segja *till. F* leitit] sótt *BF* at segja] *saknas BF*

Egill sagði þá: »Þá er þetta sama skip, er þér spyrid eptir, hafði lagt undir þær sömu eyjar, sem þér kómuð við, þá heldum vér njósnum til um ferð þeirra; þar er harðla útgrunt, en þat vissu þeir eigi, Nordmenninir, þvíat þeim var ókunnigt, ok fjarði 5 út undan skipinu um nóttina. Þá fóru vér félagar,» sagði Egill, »ok kómum i nætrelding at kaupskipinu, ok gengr þar skjótt saga frá, at vér tókum fyrst menn alla ok bundum, þá er á vǫru skipinu, en ræntum fé öllu, leiddum skipit upp á hellurnar ok lögðum 10 i eld ok brendum upp alt saman, menn ok skip, svá at þess mátti engi merki sjá, nema þetta eina, er grjótit var rautt eptir.» En er Egill hafði þetta sagt, þá mælti Knútr konungr: »Nú fór, sem mik varði, at þú ert ólífismaðr; lítid nú á, gódir menn,» 15 sagði konungr, »hversu vér skulum refsa slík niðingsverk.» Þar vǫru margir frændr Egils við staddir, þeir er mikils vǫru verðir, ok buðu fé

1. sagði] svaradi *BF* þá: Þá] *Det ena þá saknas B* Þá er þetta] at þat *F* sama] *saknas B* er þér spyrid] er nú spyrid þér *B*, er þér spurduð *F* 2. hafði — eyjar] lá undir þeirri sömu ey *B* sem] er *F* 3. þá] *saknas F* ferð] ferdir *B* 4. harðla] *saknas BF* 5. Nordmenninir] Nordmenn *B* þvíat — ókunnigt] *saknas F* 6. út — nóttina] um nótt út undan skipinu *B* skipinu] hafskipinu *F* 6—9. Þá — skipinu] Þá fórum vér til,» segir Egill, »i nætreldingi, ok var þar skamt vidrtal vǫrt; vér tókum menn alla, er á vǫru skipinu, ok bundum *B*, Þá fóru vér til,» segir Egill, »ok kómum i nætrelding at kaupskipinu, ok tóku vér menn alla ok bundum *F* 10. fé] fénu *F* öllu] er á var skipinu *till. F* leiddum] síðan *till. BF* skipit upp] upp skipit *F* 10—11. lögðum — ok(1)] *saknas F* 11. menn ok skip] skip (skipit *F*) ok menn *BF* 12. mátti — sjá] mátti eigi sjá merki *B*, sá engi merki *F* þetta] þat *F* 13. er(1)] at *F* 14. Knútr] *saknas F* fór] er *B* 15. gódir] stórir *F* menn] höfðingjar *BF* 17—18. margir — staddir] við staddir margir frændr Egils *F* 18. verðir] virðir *BF*

fyrir hann til fríðar honum. Konungr svaraði: »Eigi skal þat spyrjaz, at ek níðumz svá á trú minni, at ek taka fé til eða nokkurra manna vináttu, at dæma svá rangt; eru slíkt eigi ólífissakir, er þó væri svá, 5 at einn maðr væri myrðr, þar sem nú eru margir*, en fœz síðan á því einu nær, er stólit er til?» Nú 242 var bæði, at ílt þótti til mótmæla, enda þorði engi at tala í móti konungi. Eptir þetta var farit með Egil til skógar; var þar reistr gálgi, ok var þar Egill 10 upp festr.

Síðan fór konungr til bæjar þess, er Egill hafði átt, ok lét þá sæta refsingum menn hans; suma lét hann drepa, en suma meíða, suma rak hann af landi í brott, en engan lét hann óhegndan, þann 15 er nokkurn hlut hafði átt í þessi ráðagerð, ok eyddi hann svá þessum óaldarflokki. Þetta verk varð honum þó mjök ofundsamt, þvíat Egill var bæði ættstórr ok frændmargr. Eptir þetta viku höfðingjar

1. fyrir — honum] fyrir Egil *B*, til fríðar Agli *F* 1—2. Konungr — spyrjaz] »Eigi skal þat spyrjaz,» segir konungr *F*. 2. á trú minni] á guði mínum *B* 2—4. at (2) — rangt] at taka fé eðr nokkura mútu eðr vináttu manna til þess at dæma rangt *F* 3. eða] *saknas B* 4. slíkt eigi] eigi slíkt *BF* ólífissakir] ólífisverk *F* er] ok *F* 5. at] ef *F* þar — margir] *Sá B*; en nú eru margir *F*; *saknas K* 6. en — til] en fœðaz við þat eina síðan nálíga, er stólit var til *F* nær] *saknas B* 7. þótti til mótmæla] þótti til mót (móti *F*) at mæla *BF* þorði] ok *till. B* 8. at — konungi] at mæla móti konungi *B*, í móti konungi at gera *F* Eptir] En eptir *F* 9. var (1)] ok var *F* var þar Egill] var Egill *B*, Egill þar *F* 11. þess, er Egill] Egils, er hann *BF* 12. hans] Egils *B* 13. en suma meíða] en suma lét hann meíða *B*, eðr meíða suma, ok *F* 14. af] ór *BF* í brott] burtu *B*, *saknas F* en] ok *F* 15. átt] í átt *B* þessi] þessu máli eðr *F* ok] *saknas F* 16. þessum] þeim *F* 16—17. verk varð honum] varð *F* 17. þó] *saknas B* 17—18. ættstórr ok frændmargr] frændmargr ok frændstórr *B*

til sundrþykkis við konunginn ok tóku mjök at stírðna við hann, ok þar eptir gerði alþýðan; þótti þeim hann ríkr ok refsingasamr, en þeir áðr vanir sjálfræði.

41. Fra Óláfi konungi ok Knúti konungi. 5

Þat var eitt sinn, er þeir mæltu stefnu síu í milli, Knútr konungr at Danmørk ok Óláfr konungr af Nóregi; þeir funduz í Elfinni, ok fagnar hvárr þeirra öðrum vel; áttu þeir síðan tal saman ok stefnur, ok fóru allar roedur vel með þeim. 10

Þat var á einni stefnu þeirra, at Knútr konungr mælti til Óláfs konungs: »Þat hefi ek hugsat, Óláfr mágr!» sagði hann, »ef yðr þykkir þat eigi óvænt stefnt vera, at gera leidangr ór laudi ok minnaz þess ríkis, er vér frændr þykkjumz mikla tiltölu 15 243 eiga, en þat er ríkit í Englandi; hafa várir forellrar haft þar mikit vald, sem yðr mun eigi vera ókunnigt, ok hafa þeir þar fengit mikit vald ok framkvæmd, þvíat Knútr enn ríki, frændi minn, lagði undir sik alt ríkit í Englandi ok réð sjálfr því 20 ríki til daudadags, ok synir hans eptir hann. Nú vildum vér, Óláfr mágr! hafa hér til yðarn styrk;

98: 18—99: 2. Eptir — hann] Eptir þetta tóku höfðingjar at stríða við konunginn *F* 2. gerði] *saknas F* 3. þeim] mönnum *B* hann] konungr *F* áðr] *saknas F* 4. sjálfræði] ok síðleysu. Ok lýkr þar þessum þætti *till. F* 6. sinn, er] sumar, at *B* 6—7. sín í milli] í millum sín *B* 9—10. áttu — þeim] áttu þeir tal með sér *B* 11. þeirra] *saknas B* 12. mælti] svá *till. B* 13. þykkir] sýniz *B* 16. ríkit] ríki *B* 16—21. hafa — daudadags] hafa várir frændr þar haft mikit vald, sem yðr er kunnigt, þar sem Knútr hinn ríki eignaðiz alt England, frændi várr, ok réð því ríki alt til daudadags *B* 22. hér til] þar til *B*

munum vér þar gera yðr kost á, at þér geriz höfuðs-
maðr* at þessarri ferð, þvíat þér eiguð mikilla harma
at reka við þá Englimenn; viljum vér þá veita
yðr lið af váru ríki; ella mun ek geraz formaðr
5 ferðarinnar fyrir beggja okkra hönd, þó at þess sé
minnr fengit, en taka þá þar til af yðr traust ok
styrk fjölmennis.» Þá svaraði Óláfr konungr: »Þetta
mál, er þér hafid nú talat um hríð, Knútr konungr!
sýniz oss vænliga sett; eru á raunir*, at þér frændr
40 hafid gæfu til borit at vinna þar mikinn sóma; er
þat mjök sundrleitt eða um vára frændr, þvíat vér
höfum fengit þar þann mannskaða, er vér bíðum
aldregi boetr síðan. Nú megum vér þat sjá ok
kunnum at skilja, at þá er Haraldr konungr, faðir
15 minn, fór ór landi, þá mælti þat alþýða, at aldregi
hefði frœknara lið búiz ór Nóregi til einnar ferðar;
váru þar ok allir hlutir miklu betr til fengnir ferð-
arinnar, en nú sé kostr í landinu; nú fær eigi
mennina þvílíka, þótt við leiti, sem hann hafði með
20 sér; en hitt skilr þó miklu meira um höfðingjann,
þann er þá var fyrir ferðinni, er Haraldr konungr
var, eða þar sem ek em. Nú svá þung sem þá var 244
ferðin, þá munum vér eigi ætla oss svá mikla ham-
ingjuraun at brjótaz til ríkis í Englandi. En með
25 því, Knútr konungr! at þér leitid eigi minnr eptir

1—2. höfuðsmaðr] *Så B*; höfuðsmenn *K*, höfuðsmann
Err. typ. 2. at] yfir *B* mikilla] mikla *B* 3. þá Englis-
menn] Englimenn *B* 5—6. þess — fengit] þat sé miðr
til fengit *B* 6. þar — traust] þar traust af yðr *B* 8. þér
hafid nú] nú hafid þér *B* 9. eru á raunir] *Så Err. typ.*;
eru áraunir *K*, er at því 'rauns' mikil *B* 12. þar] *saknas B*
13. síðan] *saknas B* 14. at (1)] *saknas B* 15. þá mælti þat]
þat mælti þá *B* 16. ór] af *B* 17. ok] *saknas B* miklu]
saknas B 17—18. ferðarinnar] *saknas B* 19. þótt viðleiti]
saknas B 21. er (1)] sem *B* 23. eigi] ekki *B*

minni sœmð ok nauðsyn í slíku en yðarri, þá viljum
vér fá yðr til þessarar ferðar LX stórskipa ok velja
menn til af hirðsveitum mínum alla þá, er frœknastir*
eru ok at* öllu vel búnir, ok skal at engu minnr vanda
hvárki skip né menn, en þótt ek væra sjálf fyrir.» 5
Knútr konungr svaraði: »Þetta er stórmannliga
boðit, sem mér var ván, ok þenna kost tókum vér, en
guð ráði, hvé gefz.» Marga hluti töludu þeir aðra,
hversu ríkin höfðu farit milli Nóregs ok Danmerkr,
ok fóru allar roeður vingjarnliga með þeim. Er nú 10
þetta ráðit, at Knútr konungr skal fara í herferð til
Englands; váru þar margar getur á, hversu sú ferð
mundi takaz.

Eptir þetta skildu konungarnir með vináttu
ok skiptuz gjöfum við; fór Óláfr konungr norðr í 15
Nóreg í ríki sitt, en Knútr konungr fór suðr til
Danmerkr í ríki sitt.

42. Frá Knúti konungi.

Knútr konungr lét þegar fara herboð um alt
ríki sitt ok kveðr á, hvé mikit lið fara skal ór 20

1. minni — yðarri] nauðsyn minni í slíku en yðvarri
fýst *B* 2. stórskipa] stórskip *B* 3. er] *saknas B* frœknastir]
Så Err. typ. och B; frœgnastir *K* 4. ok — búnir] *saknas B*
at (1)] *Så Err. typ.*; *saknas K* engu] nú till. *B* 7. boðit] mælt
ok boðit *B* sem — vér] sem ván var at, ok þenna kost munum
vér upp taka *B* 8. hvé] hversu *B* 8—9. aðra — farit] um
ríkin *B* 10. Er] Var *B* 11. skal — herferð] ætladi at fara
herfgr *B* 12. váru þar] ok váru *B* á] um till. *B* 14. með]
saknas B 15. konungr] *saknas B* 16. í ríki sitt] *saknas B*
fór] *saknas B* 17. í ríki sitt] *saknas B* 19—102. 7. Knútr
— ferðar] Knútr konungr lét ganga herboð um alt sitt ríki
ok kvað á, hversu mikit lið fara skyldi ór hverju heraði, ok
segir almenningr (!) skulu úti vera at liði ok skipum; var
um vetrinn mikill vidrbúnaðr í Danmörk. Eiríkr jarl bjóz
til ferðar þessarar með Knúti konungi ok þar með aðrir
ríkismenn *B*

hverju heraði, ok segir, at almenningr skal úti vera at vári, bæði at liði ok skipum; en um vetrinn þá var mikill viðbúnaðr í landinu; býr nu hverr höfðingi lið sitt eptir sínum fongum. Eiríkr jarl bjóz 5 til ferðar þessar með Knúti konungi, bróður sínum, ok þar með allir aðrir rikismenn, þeir er í váru landinu, þá váru til ætlaðir þessar ferðar.

Snemma um vārit lét Knútr konungr saman safna herinum ok stefna öllu liðinu til Limafjarðar. 10 Í þenna tíma kom Nordmannalið, eptir því sem 245 ákveðit var, þat er Óláfr konungr hafði sent Knúti konungi, ok var þat et vīgligsta lið ok at öllu vel búit; þeir sigldu ok til Limafjarðar, þvíat þeir spurðu, at þar var fyrir safnaðr þeirra Dananna. Nú dregz 15 ok saman Danaherrinn, ok var þat múgr manns. Knútr konungr var þá enn eigi kominn, en þó sendi hann menn til þeirra ok lét skynja útboðit ok biðr leiðangrsfólkit biða sín ok segir, at eigi mundi lengi þurfa.

20 Liðu nú svá VII nætr nokkurar, at konungr kemr eigi, ok líkar fólkinu illa, er hann kom eigi; en þat olli, er hann kom eigi eptir því, sem ætlat var, at þeir menn kómu á fund hans, er þat sögðu, at Vinðr hefði her úti ok þeir ætlaði um sumarit 25 at herja til Danmerkr ok hefna þess ófriðar, er

8—9. saman safna] safna saman *B* 10—11. eptir — var] saknas *B* 11. þat er] sem *B* sent] heitit *B* 12. et vīgligsta lið] fólk hit hermannligasta *B* 13—14. þeir (1) — Dananna] saknas *B* 15. ok (1)] saknas *B* Danaherrinn] Danaherr *B* 17. menn] boð *B* skynja — biðr] saknas *B* 18—19. mundi lengi þurfa] mun þurfa lengi at biða *B* 20. nú svá] svá nú *B* nokkurar] saknas *B* 21. kemr] kom *B* fólkinu] Dönnum nú *B* 22. olli] því *till.* *B* hann] konungr *B* 22—23. eptir — var] saknas *B* 23. á fund — sögðu] á konungs fund, er sögðu honum *B* 24. hefði] höfðu *B* ætlaði] ætluðu *B* 25. ok] at *B*

Blóð-Egill hafði veitt þeim. Sitr konungr yfir þessi ráðagerð, ok er þat af ráðit, at hann sendi menn til þeirra Vinða með sættarboðum, biðr þá eigi herja á ríki sitt, sagði þat vera ekki þeirra föeri at eiga ófrið við hann; »en þó mun í því verða gort mörgum 5 manni mein ok óró; vil ek,» sagði konungr, »at vér setim gríð á milli landa várra, svá at hvárigir heri á annarra ríki.» Síðan fóru sendimenn á fund Vinða, en konungr sagðiz mundu biða þeirra VII nætr, þvíat han vildi eigi fara ór landi, áðr hann 10 vissi, hvárt þessi ófriðr stöðvaðiz.

Liðr nú vika þessi, ok koma ekki sendimenn apr. Nú þykkir Dönnum langt at biða konungs, þar er þeir liggja í safnaðinum, ok þolir liðit illa; þykkir sér þat mikill vanhagr at halda svá mikinn her í 15 einum stað at engu nýtu, ok tala höfðingjar um langar tölur, ok kom þat á samt með þeim at senda menn á konungs fund, ok beiddu þeir til þessar 246 ferðar Ólaf, konungs bróður. Hann var ófúss at fara, kvez þat hyggja, at konungr mundi vilja ráða 20 sjálfr ferðum sínum, »hvat sem þér Danir kurrið; get ek ok, at hann geri lítit fyrir mín orð; er konungr óáhlýðinn, hvat sem mælt er fyrir honum, ok mjök

1—2. Sitr — hann] Knútr konungr *B* 3—4. biðr — sitt] ok biðr þá eigi at herja í Danmörk *B* 4. vera ekki] okki vera *B* 4—5. eiga — hann] herjaz við sik *B* 5—6. mörgum — óró] margra manna mein ok ónáðir *B* 6. sagði konungr] saknas *B* 7. gríð — várra] gríð ok frið millum landa *B* 8. annarra ríki] aðra *B* Síðan fóru] Fóru nú *B* 9. VII] um VII *B* 10—11. áðr — hvárt] nema *B* 12. ekki] eigi *B* 14. ok — illa] saknas *B* 14—16. þykkir — stað] ok þykkir mönnum sér mikill vanhagr í at liggja í sama stað sér *B* 16. ok] saknas *B* um] hér um *B* 17. ok] saknas *B* 18. beiddu] báðu *B* 19. ófúss] á *till.* *B* 20—21. vilja ráða sjálfr] sjálfr vilja ráða *B* 22. ok — lítit] hann lítit gera *B* 23. ok] en *B*

einráðr, en þér Danir opt ekki fastir á velli ok meðallagi trúlyndir.»

En þó at Óláfr talaði slíkt, þá lét hann þó at bæn vina sinna ok hét ferðinni. Hann fór með 5 nokkura menn á fund Knúts konungs, bróður (sins)*. En þegar er Knútr konungr sá Ólaf, bróður sinn, þá mælti hann til sinna manna: »Taki þér Ólaf,» segir hann, »ok setið fjötur á fœtr honum ok svá á hendir ok leiðið hann í brott ok gætið hans, svá at 10 hann komiz eigi í brott; þviat ek vil ekki orð heyra, þat er hann talar.» Þat þótti mörqum undarligt, hví konungr lét þetta gera; en þó stóð svá mikil ógn af orðum hans, at engi þorði at brjóta boð hans.

Annan dag eptir fær Knútr konungr menn til 15 at flytja Ólaf vestr í Flæmingjaland til Baldvina hertoga, mágs síns. Knútr konungr átti dóttur hertogans, er Eðla hét; þau áttu son, er Karl hét. Knútr konungr bað svá segja Baldvina, at hann hefði Ólaf í varðhaldi ok gæzlu ok léti hann aldregi 20 koma út af því járn, er hann var í settr, nema hann sendi orð til. Margir menn svörðu því, er Knútr konungr mælti, ok sögðu svá: »Svá liz oss, herra! sem þessi dómr sé heldr stríðr, er þér dæmið þessum manni, þviat vér sjám eigi, at han hafi svá 25 brýnar sakar til at koma í slíka þrisund.» Konungr svaraði: »Ekki ber ek sakar á hendir Óláfi fyrir al- 247 þýðu manns, en vita mun allsvaldandi guð, ef þær

4. Hann] ok B 5. á fund — (sins)] á konungs fund B (sins)] *Parentestecknen enl. Mcd* 6. er] *saknas B* 8—9. ok(2) — í brott] *saknas B* 10. í brott] á burt B 11. Þat] Þetta B 12. hví] því B þó stóð svá] svá stóð B 13. hans(1)] konungs B 16. síns] hans B 16—17. Knútr — hét(2)] *saknas B* 18. Knútr konungr bað] Bað Knútr konungr B 20. koma] komaz B 21. hann] ek B 21—22. því — svá(1)] *saknas B* 22. Svá(2)] Þat B 23. herra] konungr *till. B* heldr] *saknas B* stríðr] 'stídr' (som även kan betydade stíðr) B

eru nokkurar; má ok vera,» segir hann, »at þér vitið gorr en ek, hverr maðr Óláfr er; en þat er ætlan mín,» sagði konungr, »at eigi mun langt líða, áðr en Óláfr mun sjálfr bera sér vitni, hverr hann er.»

Þessir menn fóru með Óláfi vestr í Flæmingja- 5 land, sem konungr sagði fyrir, ok kómu á fund Baldvina hertoga ok sögðu honum orðsending Knúts konungs ok jartegnir þær, er fylgðu til viðrtöku Óláfs Sveinssonar. Hertoginn gerði sem Knútr konungr hafði orð til sent; hann setti Ólaf í turn einn 10 hávan, ok þar menn til gæzlu; var þar ríkt varðhald; sitr Óláfr þar um hrið.

43. Frá líði Knúts.

Nú er at segja frá þeim mǫnnum, er Óláfi Sveinssyni höfðu fylgt á fund Knúts konungs; þeir 15 urðu hræddir mjök við ófarar þær, er þeir sá, at Óláfr hafði. Þeir kómuz braut af hlaupi ok kómu á fund leiðangrslíðsins ok sögðu mǫnnum þau tíðendi, er orðit höfðu í þeirra ferð, sögðu ok þat með, at konungr mundi þar aldregi koma; »hefir hann þat 20 nú sýnt,» segja þeir, »hverr maðr hann er; (hefir)* hann gort þat ódæmaverk, at því er betr at fáheyrt er; hann tók nú bróður sinn saklausan ok vel til höfðingja fallinn ok setti í járn; hyggju vér, at honum gengi þat til þess, at hann hræddiz þat, at 25

2. Óláfr] hann B 4. en] at B mun sjálfr] sjálfr mun] B hverr] maðr *till. B* 8. til] *saknas B* 9. Sveinssonar] *saknas B* 9—10. Knútr — sent] konungr bað, at B 10. turn einn] einn turn B 11. gæzlu] geymslu B 17. braut af] í burt með B 19. orðit — ferð] orðin váru B 20. konungr] Knútr konungr B 20—21. þat nú] nú þat B 21. segja þeir] segir hann A *enl. not i K* (hefir)] *Parentestecknen enl. Mcd* 22. gort þat] nú þat gort B 25. gengi] 'ggi' (*vilket*

höfðingjar mundu heldr vilja hafa Ólaf at konungi 248
 en hann, ok þá mundi ok betr standa ríki í Dan-
 mörk, ok mundu menn þá eigi búa undir slíkum
 ofsa.» Við þessa sögu brá mönnum mjök, ok áttu
 5 höfðingjar þing ok stefnur ok töludu um þessa til-
 tekju, er Knútr konungr hafði haft þá, ok lagði þá
 hverr orð til, sem sýndiz. Váru þeir sumir höfðingjar,
 er þat mæltu berum orðum, at aldregi mundi þrifaz
 Danaríki, meðan Knútr væri konungr yfir; en hinir
 10 váru þó miklu fleiri, er eigi gengu á berhogg um
 fjándskap við Knút konung, svá at alþýða mætti
 þat reifa, þótt þeir væri í jöfnum hug sem hinir.
 Var nú ráðagerð mikil í herinum, hversu þeir skyldu
 fara með her þessum, er þar var saman kominn, en
 15 konungr vill hvergi nær koma. Var um þetta langt
 talat, ok váru þeir fleiri höfðingjar, er þess fýstu,
 at rjúfa skyldi safnaðinn ok leiðangr þann enn mikla,
 er þar var saman dreginn, ok gefa mönnum heim-
 leyfi. Bóndamúgrinn hljóp upp allr með einu sam-
 20 þykki ok báðu þann aldregi þrifaz, er þar lægi
 lengr; sögðu þat ok margir, at nauðgir hefði róit
 þenna leiðangr. Norðmenn báðu þá biða ok þola
 vel ok gera eigi at hégómamáli ordsending konungs
 síns, ok sögðu hann brátt koma mundu. Danir

även kan betyda gangi) B þess] saknas B hræddiz]
 hræðiz B 1. mundu] mundi B at konungi] fyrir konung B
 2. ok (2)] saknas B 3—4. þá — ofsa] eigi eiga undir slíkum
 ofsa at búa B 4. mönnum] mörgum mönnum B 5. ok
 stefnur] saknas B 5—6. tiltekju] tiltöku B 6. Knútr]
 saknas B þá (1)] saknas B 9. yfir] saknas B 10. þó
 saknas B 11. Knút] saknas B alþýða] alþýðan B 13. i]
 með B 13—18. hversu — dreginn] hvat þeir skyldu upp-
 taka; váru þeir sumir höfðingjar, er þat mæltu, at þeir
 mundu rjúfa leiðangrinn B 19. allr] saknas B 21. sögðu
 — hefði] sögðuz þá ok margir hafa nauðgir B 24. síns]
 saknas B

æptu á mót því ok báðu Norðmenn liggja í sultarkví
 þeirri svá lengi, sem þeim líkaði.

Eptir þetta rauفز leiðangrinn, ok sigldu allir
 Danir í braut ok heim, hverr til sinna híbýla; þykkiz
 249 sá bezt hafa, er fyrst kemr heim. Ok þegar er 5
 rofinu var leiðangrinn, kom Knútr konungr til Lima-
 fjarðar, ok lá þar fyrir Norðmannaherr; fóru þeir
 þegar á konungs fund ok fagna honum afar vel.
 Konungr varð mjök reidr Dönum, er þeir höfðu
 rofit leiðangrinn, ok sagði svá: »Nú hafa Danir enn 10
 sýnt trúleik sinnu, nær sem vér fám þeim þetta goldit.»
 Ok var konungr hardla reidr, en stilti þó vel orðum
 sínum, sem hann var jafnan vanr, þótt þeir hlutir
 bæriz at, er honum mislíkaði allmjök. Norðmenn
 buðu konungi fylgd sína, at fara þann veg, sem 15
 honum líkaði. Konungr svaraði, at þeim fór vel
 ok drengiliga, ok þeir höfðu vel haldit boð síns
 herra ok höfðingja, bað þá fara heim til Nóregs ok
 hafa mikla þökk fyrir sína kvámu; »en vér Danir
 munum enn verða við at leikaz.» Síðan sigldu 20
 Norðmenn heim norðr til Nóregs.

Eptir þetta vendir Knútr konungr ferð sinni
 til Sjólands; hann hafði þá fjölmenni mikit, ok þá
 kómu þar til hans þeir menn, er hann hafði sent
 til Vindlands. Þeir sögðu honum þau tíðendi, at 25
 Vinðr tœki með þökkum at halda sætt ok frið við
 Knút konung ok höfðu því haft her fyrir landi sínu,

2. þeim líkaði] þeir vildi B 3. þetta] þat B sigldu]
 sigla B 7. lá þar] þar lá B 9. varð] var þá B 11. þetta
 goldit] goldit þetta B 12. Ok — hardla] Konungr var all-
 mjök B þó] saknas B 15. þann veg] þangat B 16. Kon-
 ungr — vel] Konungr sagði þeim vel fara B 18. bað]
 konungr till. B 19. kvámu] þarkómu B 21. norðr] sak-
 nas B 22. Eptir — sinni] Knútr konungr ferr þá B 23. ok]
 saknas B 24. þar] saknas B 25. Þeir] ok B 26. tœki]
 tóku þat B 27. höfðu] þeir höfðu B

at þeim þótti hann ótrúlig; ok þeim var þat sagt, at Knútr konungr ætlaði at stefna her þeim til Vindlands enum mikla, er þeir höfðu spurt, at hann hefði saman dregit; vildu þeir vera við búnir ok
5 verja land sitt, ef herjat væri land þeirra. Nú sendu þeir vináttumál til Knúts konungs ok gjafir sœmiligar með, ok varð Knútr konungr glaðr ok léttir við þessi tíðendi.

44. Frá Knúti konungi.

10 Eptir þetta fór Knútr konungr suðr til Fjóns ok 250 á þar þing við bæendr ok veitir þeim stórar átölur fyrir þá svívirðing, er hann kallar, at þeir hafi gort honum; segir, at þeir skulu hér fyrir sæta afarkostum. Eiríkr jarl fór ór Sjólandi með Knúti konungi,
15 bróður sínum. Jarlinn flutti mál þeirra bóndanna við konung ok sagði, at bóndum hefði eigi svá mikill illvili gengit til (við)* konunginn; »ok (er)* þat, sem yðr er kunnigt, herra!» sagði hann, »at alþýðan hlýðir því, sem þá er talat, ok þykkir þat æ vænast
20 ráð, er þá er nýgort; nú var þat eina flutt til þeirra, herra! at þér munduð hvergi nær koma þeim her, er saman var safnat.» Talar jarl hér um langt ok

1. hann] vera *till.* B 1—5. ok — þeirra] er þeir spurðu, at leidangr væri úti hafdr í Danmörk B 5—6. Nú sendu þeir] Sendu þeir nú B 6. Knúts] *saknas* B 6—7. gjafir sœmiligar með] þar með gjafir sœmiligar B 7—8. varð — tíðendi] þótti Knúti konungi þetta allgód tíðendi B 11. á] átti B veitir] veitti B 12. hafi] hefði B 13—17. segir — konunginn] segir hann, at þar fyrir skuli þeir sæta afarkostum af sér. Eiríkr jarl flutti mál bænda við konung, sagði þeim eigi svá mikinn illvilja til hafa gengit við konung B 17. (við)] *Parentestecknen enl. Mc* ok] *saknas* B (er)] *Parentestecknen enl. Mcd* 19. hlýðir] hlýði B æ] *saknas* B 20. eina] *saknas* B 21. herra] *saknas* B 22. saman var safnat] þar var saman kominn B

drengiliga erendi fyrir bónda hönd. Konungr var heldr styggur ok var ekki hægt at koma orðum við hann; sagði þó, at bæendr skyldi ná sættum, en hann skyldi einn ráða þeirra í millum. Síðan gengu þeir til konungs, er hann hafði mest sakir á, ok 5 festu honum sjálfðœmi. Konungr lagði stór gjöld á þá, er hann hafði mest sakar á hendi; létu hér margir mikit fé fyrir, ok þótti mörqum þetta miklir afarkostir, en þó þótti sá nú enn bazti, at láta konung einn skapa ok skera í millum þeirra, þar 10 sem þá var komit. Knútr konungr vægði þeim ekki, þvíat hann lét þann dóm hvern hafa, sem honum þóttu sakar til falla, hvárt sem hann var ríkr eða óríkr, en þat þótti höfðingjum ofrausn, ok settu mjök hug sinn við; en þó bar engi traust á 15 at mæla í móti konunginum.

251

45. Frá Knúti konungi.

Eptir þetta fór Knútr konungr suðr til Jótlands, ok kom þar lið margt til hans. Konungr ferr nú ríkuliga yfir landit, hefir miklu meira fjöl- 20

1. drengiliga erendi] flutti vel ok drengiliga B 2—3. at — hann] orðum við hann at koma B 3. þó] *saknas* B sættum] við sik *till.* B 4. skyldi] vildi þó B í millum] á millum B 4—6. Síðan — sjálfðœmi] Síðan festu bæendr konungi sjálfðœmi B 6. Konungr lagði] Lagði konungr B 7—8. hér margir] margir hér B 8. mikit] stór B mörqum] mörqum B 8—9. miklir afarkostir] mikill afarkostr B 9. bazti] til *till.* B 10. skapa — þeirra] ráða þeirra á millum B þar] *saknas* B 12—13. hann — falla] þann dóm lét hann hvern hafa, sem honum þótti þeir sakir til hafa B 15. á] til B 16. í móti] á móti B konunginum] Knúti konungi B 18. Eptir — konungr] Knútr konungr fór þá B 19. lið margt] mart lið B 19—110. 2. Konungr — boða] Konungr hefir þá miklu meira lið, en hann var vanr, ok lét bjóða B

menni, en fyrr hafi haft Danakonungar. Hann lætr
 boða upp fyrir sér veizlur, þar sem hann vill dveljaz,
 ok lætr bændr þar hafa allan kostnað fyrir; dvelz
 konungr í sumum stöðum skamma hríð, en þar
 5 allsstaðar lengr, er honum þótti nauðsyn til þess
 krefja. Í hverju heraði þingaði hann við bændr
 ok hefir þetta sama mál uppi, at hann bar sakir á
 hendr þeim; kallar, at þeir hafi gørt honum svi-
 virðing, er þeir vildu eigi veita honum hlýðni eptir
 10 því, sem þeir váru skyldir til. Konungr talar langt
 ok snjalt ok stirt á hendr bøndum, ok fannz margt
 þat í orðum hans, er til sakagipta var við þá.
 Bændr svöruðu fyrir sik ok færðuz undan öllum
 sökum; en þó í annan stað sá þeir þat, at þeim
 15 mundi ekki hæfa at deila kappi við Knút konung;
 hafði hann ok mikinn styrk fjölmennis, þvíat hann
 hafði til sín boðit mörgum höfðingjum. Þar var
 þá með Knúti konungi Eiríkr jarl, bróðir hans,
 ok Benedikt, konungs bróðir, Sveinn ok Ástráðr
 20 Þorgunnusynir; þar váru ok með Knúti konungi
 brœðr II, hét annarr Pálmarr, en annarr Blakk-
 marr; þeir váru fóstbrœðr Eðlu dróttningar, er Knútr
 konungr átti; þeir váru miklir menn ok sterkir ok
 enir røskustu menn, ok höfðu gott yfirlát af Knúti
 25 konungi. Margir váru ok aðrir virðingamenn með
 konunginum.

2. vill] vildi *B* 3. lætr] lét *B* þar hafa] hafa þar *B*
 3—6. dvelz — krefja] saknas *B* 6. þingaði] þingar *B* 7. sama]
 et sama *B* 7—8. at — þeim] ok berr þat á hendr bændum *B*
 10. þeir váru] þér váruð *B* 11—12. margt þat] þar mart *B*
 14—15. þat — at] at þeir máttu eigi *B* 16. hafði hann ok]
 þvíat hann hafði *B* 17. höfðingjum] ríkismönnum *B*
 19. konungs bróðir] saknas *B* 23—24. ok (2) — menn] saknas *B*
 24. Knúti] saknas *B* 25—26. Margir — konunginum] Margir
 menn váru þeir með konunginum, er mikils váru verðir *B*

46. Frá Þórði dorra.

Þórðr dorri hét maðr, en annarr Tólarr verpill;
 þeir váru sýslumenn Knúts konungs vestr á Vendil-
 skaga, þar sem heitir Hjarrandasýsla; þat er einn
 útskagi vestr á Jótlandi; þetta ríki er fátœkt at því 5
 sem annat ríki í Danmørk. Þaðan váru þeir ættaðir,
 Ásbjörn jarl ok Eyvindr bifra; þar heita Ásbjarnar-
 búðir ok Eyvindarbúðir, er þeir váru fœddir.

Þeir Þórðr ok Tólarr spurðu, at Knútr kon-
 ungr var á Jótlandi, ok þat með, at hvar sem hann 10
 fór, átti hann þing ok stefnur ok lagði stór gjöld
 á fólkit. Þeir spurðu ok þat með, at hann ætlaði
 þvílíkan kost þeim Vandilsbúnum sem öðrum mönnum,
 ok hann stefnir þannig með þat et mikla líð,
 er hann hefir saman dregit. Ok við þessa frétt 15
 lætr Þórðr dorri stefna þing ok boðar þar til öllum
 þeim mönnum, er þar váru helzt ráðsmenn ok
 nokkurs verðir; ok er þing var sett, var þar komit
 mikit fjölmenni. Þá stóð Þórðr dorri upp ok talaði
 ok sagði svá: »Spurt munu þér hafa til konungs 20
 þessa, er hér ferr yfir land með rán ok rífs; hefir
 hann ok harkat saman miklu líði ok fjölmenni ok
 mörgum til óþyrftar, en þó er þess at vænta, at
 honum sjálfum gegni þat brátt verst, þvíat mér er

2. dorri] 'skore' *B* 5. á] at *B* at] hjá *B* 7. heita]
 síðan till. *B* 10. at] saknas *B* 11—12. þing — fólkit]
 þing við bændr ok stefnur ok lagði á þá stór gjöld *B*
 12—18. Þeir — verðir] Þeir spurðu ok, at konungr ætlaði þeim
 slíkan kost Vandilsbyggjum sem öðrum mönnum, ok við
 þessa frétt stefndi Þórðr þing við bændr ok boðar þar til
 öllum þeim mönnum, sem heldr váru þar ráðsmenn ok
 nokkurs virðir *B* 18. þar] þangat *B* 19. dorri] 'skore' *B*
 19—20. talaði ok sagði] mælti *B* 21. hér] hann *B* land]
 landit *B* rífs] hrífs *B* 21—112: 3. hefir — til] hefir hann ok

þat sannliga sagt, at hann hafi fá dugandi menn með sér; er þat ok líkligt, þviat fáir munu dugandi menn verða til at þjóna honum, þeir er manudómsmenn vilja vera; þviat hann er ótrúr maðr ok ágjarn, 5 svá at hann kann ekki hóf at, ok má hann at réttu 253 kalla heldr viking en konung; hefir hann nu suma höfðingja drepna ok gort at óbótamönnum, svá at frændrúir skulu enga sœmd fyrir hafa, en suma hefir hann af landi rekit fyrir engar tilgerdir, en 10 alla aðra lagt í áþján ok í þrælkan; man aldregi þessi áþján ok þrælkan ganga af landi þessu, meðan hann er á lífi; ok er þat furða, er engi skal hafa þrek eða þoran til at sitja honum eigi hverja óhæfu, er hann tekr til. Nú mun ek birta mitt skaplyndi, 15 at ek vil eigi hafa hans ofsa lengr yfir mér; sé ek þat, at eigi mun duga svá fátœku fólki, sem hér er með oss, at hafa slíkar pyndingar af honum, sem annarsstaðar hefir við gengiz. Nú er hingat torføera mikil, sem þér vitid, fyrir sakir stórra fœnja ok 20 vatna, ok ef yðr líz sem mér, þá munum vér eigi biða heima þessa vanréttis. Nú vil ek, at þér segid yðarn vilja hér um, hvárt þér vilid þvi játa, sem ek vil upp taka, eða vilid þér taka yðr annat ráð.» Þeir sögðu, at þeir mundi hans forsjá hlíta um

safnat at sér miklu vændisfólki mörqu[m] til ópurftar; er þó þess at vænta, at sjálfum honum gegni þó vest, þviat hann hefir nær enga dugandi menn með sér, ok er þess ván, at fáir munu til verða *B* 4. vera] *hál B* 5. at(2)] *saknas B* 5—6. ok — heldr] þvi má hann heldr kalla at réttu *B* 8. hafa] taka *B* en] *saknas B* 10. aðra] *saknas B* áþján] þján *B* 10—13. man — eigi] mun þetta ófrelsi ok ánaud aldri af ganga, meðan hann lifir, ok er þat furða, er menn þola honum *B* 14. mitt skaplyndi] minn vilja hér um *B* 15. lengr] *saknas B* 16. þat, at] *saknas B* 17. pyndingar] 'fyndningar' *B* 18. hefir] nú *till. B* 19. stórra] *saknas B* 21. vanréttis] 'uan restz' *B* 22. hvárt] eða hvárt *B* 24. Þeir

þetta vandkvæði; »höfum vér þat lengi reynt, at þín forsjá hefir oss vel í hald komit.» (Þórðr svaraði:)* »Eigi vil ek til þessa mikils vandamáls, er mér líz þetta vera, jákvæði eitt saman hafa af yðr, þviat mér kemr þat í hug, ef Knútr konungr kemr at 5 vitja vár, ok eigi haun tal við yðr, at hann fái flutt* svá sitt mál, at yðr þykki þat sannast, sem 254 hann talar, þviat hann er maðr orðsnjallr ok brögð-ótrr ok undirhyggjumaðr mikill; mun yðr hann verða slægvittr, ok vandsét við honum, ef þér hlýðid 10 nokkut þvi, er haun mælir. Nú vil ek, at þér festid með þvi trúnað yðarn við mik, at hverr sá maðr, er nokkut er eignaðr, fái mér í hendr lausafé sín öll, þviat ek vil (þau)* varðveita, þar til er nokkurr órskurðr verðr þessa máls; vil ek eigi þenna trúnað 15 meirr undir yðr eiga, en þessa kostar; en ef þér eruð stöðugir við mik at halda þetta, er nu höfum vér við mælz, sem ek trúi yðr vel til þess, þá skulu þér taka við fé yðru. En ef þér bregðiz mér í trúnaðinum, ok verði konungr viss þessar ráða- 20 gerðar, þá mun auðsær minn kostr;* en þér munuð fá af honum stórar refsingar, þótt þér haldið lifinu, ok mun þat þó kallat, at sakir sé til þess.» Þá

— hlíta] Þeir kváðuz hans forsjá hlíta mundu *B* 1. lengi reynt] reynt lengi *B* 2. (Þórðr svaradi)] *Parentestecknen ent. Mcd* 3. mikils] ens mikla *B* 3—4. er — yðr] sem mér líz þetta, einsaman vera, heldr allir í einu jáyrði vera *B* 5. kemr(2)] hér *till. B* 6. fái] *saknas B* 8. hann talar] þá talar hann *B* 10. verða] vera *B* vandsét] er *till. B* 13. eignaðr] eigandi *B* 14. þviat — (þau)] ok vil ek þat *B* (þau)] *Parentestecknen ent. Mc* 15. verðr] *saknas B* 15—16. vil — kostar] *saknas B* 17. stöðugir] trúir *B* er] sem *B* 18. við mælz] mælt *B* sem — þess] *saknas B* 20—21. ok — kostr] *Så K*; þá mun auðsær minn kostr, ok verði konungr viss þessar ráðagerðar *A (ent. not i K) och B* 21. en] at *B* 23. mun — þess] munu þó kall[a]ðar nógar sakir til *B*

svaraði Tólarr verpill: »Vitum vér um þetta alþýðu vilja, at engi vill hér leggja sitt mál á konungs vald, þótt hann geri sik svá stóran, at hann hyggiz ganga munu með ófríði um alt þetta land. Er þat várr vili, at nú sé tekit nokkut skjótt ráð ok gott; viljum vér, Þórðr! at þú bindiz mest fyrir at vera höfuðmaðr fyrir líði þessu, þviat þú ert vár vitrastr.» Þá mælti Þórðr: »Hvært er þetta allra manna vili ok samþykki, þeirra er nú eru hér saman komnir?» Því játuðu þeir, at svá væri. »Þat ráð vil ek þá fyrst gera,» sagði Þórðr, »at vér haldim safnaðinum, svá at vér látim engan þann í brott, er nú er hér kominn, heldr safnium vér við; forum síðan til ár þeirrar, er á veg Knúts konungs er, ef hann vill hingat sækja til vár; ok ef þeir vilja hingat leita til vár, þá skulum vér verja þeim vaðit.»

Eptir þetta var slitit þinginu, ok fóru þeir með allan her þenna, þar til er þeir kómu til árinna. Þar spurðu þeir þau tíðendi, at Knútr konungr var skamt þaðan á veizlu, þar sem heitir at Sævarenda; þat er í innanverðum Limafirði. Þeir gerðu þá frá sér njósna menn ok létu njósna um fjölmenni Knúts konungs, ok hvert ráð hann tœki.

113: 23—114: 1. Þá — verpill] Tólarr verpill svarar B 4. ganga munu] munu ganga B 5. sé tekit] taki menn B 5—6. ok gott] saknas B 6—7. at(1)—þessu] at þú sér fyrir þessu líði öllu B 8—9. allra manna vili] vili allra B 9. er] sem B 10. þeir] allir till. B at svá væri] er þar váru B 11. þá] saknas B 12. þann] saknas B 15. sækja] fara B 18. her þenna] þenna her B kómu] koma B 20. skamt þaðan] eigi þaðan langt í burt B á] at B 21. í] saknas B Þeir gerðu] Gerðu þeir B 22—23. njósna — tœki] vita um Knút konung eða fjölmenni [hans] B

47. Frá Knúti konungi.

Knútr konungr var at veizlu at Sævarenda, sem áðr var sagt, ok ætlar at gera sendimenn vestr til þeirra Vandilsbúanna ok ætlar þar gjald á at leggja sem annarsstaðar; en hann sjálf vildi eigi fara, þviat honum var sagt þangat torfœri mikit. Knútr konungr nefndi til þessar ferðar Svein ok Ástráð Þorgunnusonu; höfðu þeir með sér LX manna; höfðu þeir þá ekki spurt líðsafnað þeirra Vandilskagabúanna.

Fóru þeir bræðr, þar til er þeir kómu at á einni mikilli; öðrum megin árinna var fjölmenni mikit. Þeir menn váru allir vápnaðir ok létu heldr ófríðliga ok fylktu þegar á árbakkanum við vaðit, er þeir sá, at hinir riðu at ánni. Þá mælti Sveinn Þorgunnuson: »Þessir ganga vel í móti at fœra oss gjaldit, ok munu þeir þat vita, at oss er hér ókunnigt, ok hafa þessir menn miklu betr gort, en aðrir ætluðu; skulu vér þeirra mál vel flytja, er vér

2. Knútr] Med detta ord börjar det första fragmentet av B²; kapitlet saknar där överskrift at(1)] á BB² at(2)] á B 3. áðr] fyrr B 3—6. ok — mikit] konungr ætladi (ætlar B²) at senda menn vestr til þeirra Vandilskaganna (Vandilskaga B²) ok leggja gjald (hálf B²) á (hálf B²) þá BB² 7. nefndi] nefnir BB² ferðar] farar B² 7—8. ok Ástráð] hálf B² 8. höfðu þeir] þeir höfðu B, höfðu B² 9—13. höfðu — vápnaðir] ekki (hálf B²) höfðu þeir spurt líðsafnaðinn (líðsafnað B²) þeirra Þórðar. Þeir bræðr fóru til þess, er þeir kómu at einni mikilli á; öðrum megin árinna var herr mikill með alvæpni BB² 13—14. ok — ófríðliga] saknas BB² 15. er — riðu] er þeir bræðr riðu BB² ánni] þeir riðu nú at ánni till. B² 17. gjaldit] skattinn ok gjaldit B ok — vita] munu þeir ok (saknas B²) vita BB² hér] saknas B, þar alt B² 18. ok — menn] hafa þeir BB² aðrir] saknas B, margir B² 19. ætluðu] hafa til getit B, hafa getit til B² skulu — flytja] skulum vér þá vel flytja þetta mál BB²

kómum til konungs.» — »Aldregi veit ek þat,» sagði Ástráðr; »mér þykkja þeir ekki svá trúligir sem þér.» Þeir Þórðr heyrðu nú, hvat þeir tóluðu. Þá mælti Þórðr dorri: »Þér skuluð verða eigi svá 256
5 bráðfegnir, þvíat ek vænti þess, at þat sama gjald hafid þér heðan, sem þér eruð makligstir. Eru þat en mestu firn, er þér ætliz fyrir at leggja á alt fólk ánaudarok; er ok þess ván, at þér finnið sjálfa yðr fyrir; eru menn þess þó latari, en likendi 10 mundi á þykkja; munu þér ok yðrum ójafnaði annarsstaðar meirr fram koma en hér; søkið nú at, ef þér þorið.» Þá svaraði (Sveinn)* Þorgunnuson: »Þessir eru orðstórir mjök; eða hvat líz yðr ráð? Skulu vér ráða til árinna?» Ástráðr svaraði: »Nú 15 fór sem mik grunaði, at þeir mundi eigi fœra oss þat gjald, er oss væri fagnaðr í, ok ekki sýniz oss þat ráð at ríða á ána, þvíat þeir hafa her manns; en nú þarf ekki at dyljaz við, hvat þeir vilja.» Sveinn svaraði: »Ekki mun konungi þá þykkja rekit 20 sitt erendi; er þat ok svá, ef (vér)* skulum ekki fleira við eigaz, ok skulum vér (eigi)* flýja þegar fyrir stóryrðum þeirra; munu menn þessir vera staðlitlir, ef

115: 19—116: 1. er — konungs] *saknas* BB² 1—3. Aldregi — þér] Ástráðr svarar: »Ekki (aldri B²) veit ek þat; mér þykkir (þykkja B²) þeir ekki vera svá trúligir BB² 3. nú] *saknas* BB² tóluðu] mæltu B² 4. Þá — dorri] ok þá svarar Tólarri verpill BB² verða eigi svá] eigi svá verða B, eigi verða svá B² 5. þat] *saknas* B 6. þér eruð makligstir] yðr er makligt B Eru] Er BB² 7. en] enu B² er] at B 9. þess þó latari] þess latari þó B, þó þess latari B² 10. mundi á þykkja] stœði til B, standa til B² 11. søkið nú] ok søkið BB² 12. (Sveinn)] *Parentesteknen enl. M^{cd}* 13. mjök] *saknas* BB² 14. ráða] ekki ráða B 15. mundi] mundu BB² 16. þat — í] neitt gjald (gjald neitt B²), þat er konungi sé (væri B²) gagn í BB² 19. þá] *saknas* BB² 20. sitt erendi] erendi sitt B² 20—22. ef — þeirra] ef vér eigumz ekki fleira við, ok ekki er þat mitt (*saknas* B²) ráð, at vér flýjum (flýim B²) fyrir

við þeim er horft, ok skulu vér víst herða á fram.» Þeir biðja hann ráða. Síðan ríða þeir Sveinn út á ána, en hinir skjóta þegar á þá ok grýta; gengr þeim seint framreiðin; lómduz hlífar þeirra af grjóti, en þeir urðu sárir af skotum. Þá mælti Ástráðr: 6
»Snúm aptr nú,» sagði hanu, »ok hefði þetra fyrr verit.» Sveinn kvað þat aldregi verða skyldu, at þeir skildi við slíka sneypu, ok keyrði fram hestinn með sporum. Þá tók Ástráðr í beislaumana ok sneri aptr hestinum undir honum, ok lét hann þessu 10 eigi ráða, þvíat hann sá, at þetta var en mesta 257 ófœra. Hann var manna sterkastr, ok mátti Sveinn engri spy[r]nendi* við koma; sneru þá ok aptr allir fõrunautar þeirra.

Sveinn var allreiðr, ok fóru nú aptr enn sama 15 veg ok koma á fund Knúts konungs ok sögðu honum sín erendi. Konungr var þá búinn at ríða frá veizlunni at Sævarenda. Konungr varð styggr við þessa sögu. Sveinn var enn ódasti, bað konung senda orvarboð um öll en næstu heruð ok stefna 20 líði til síu ok fara til móts við þessa menn ok berjaz við þá ok reka slíkar vanmennur af höndum sér;

stóryrði ein saman BB² 116: 20 (vér)] *Parentesteknen enl. M^{cd}* 21. (eigi)] *Parentesteknen enl. M^{cd}* 22—117: 1. munu — ok] *saknas* BB². 2—3. Þeir — en] ok svá gera þeir BB² 4. lómduz] *bortrivet* B² lómduz hlífar þeirra] þeirra hlífar lómduz B 4—5. -ti, en þeir urðu sá-] *bortrivet* B² 5. þeir urðu] urðu sjálfir B 5—6. mælti Ástráðr: »Snúm] *bortrivet* B² nú] *saknas* BB² 6—7. -ra fyrr — kvað] *bortrivet* B² 7. verða] vera B 7—8. at — sneypu] *saknas* BB² 8—9. keyrði — með] *bortrivet* B² 8. fram] *saknas* B 11. þetta] þat BB² 13. engri — koma] engu um ráða BB² spy[r]nendi] 'spinendi' K sneru] snúa B 15—16. Sveinn — konungs] Sveinn var nú hinn reidasti ('reizasti' B²) ok fór aptr, til þess er hann fann Knút konung BB² 17—18. at ríða frá] af BB² 18. at] á B 19. sögu] rœðu BB² bað] ok bað BB² 20—21. orvarboð — sín] orð (*saknas* B) eptir mǫnnum alla vega BB² 21. fara] síðan *till.* BB² 22. höndum] *saknas* B

»eru þetta en mestu firn,» sagði hann, »er þeir hafa upp hlaupit til ófridar ok gera styrjöld í móti yðr, er enskis eru verðir; skyldi þeim þann ófagnað gera, at þeir mætti lengi síðan minni til reka.»
 5 Konungr svaraði: »Allóðr ertu nú, Sveinn! ok ekki væri þeir þessa ómakligir, en þó munu vér hér annat ráð fyrir gera en berjaz við menn vára; munum vér enn senda menn til þeirra; mun þá þessi ófridr stöðvaz; en ek mun fara norðr til
 10 Fjóns, sem ek hefi ætlat.»

Konungr kallar til sín höfðingja þann, er Tóli hét; hann var kynstórr ok enn kurteisasti, á ungum aldri. Konungr mælti til hans: »Þú skalt fara til fundar við menn þessa, er oss er sagt, at hefja vili
 15 mótgang við oss; seg þeim svá, at þeir fari heim til híbýla sinna ok eyði flokki sínum; fari þeir síðan á minn fund, er þar eru helzt fyrirmenn, ok semjum síðan sættir várar.»

Eptir þetta skiljaz þeir Knútr konungr; ferr
 20 konungr þangat til, er hann kemr norðr til Fjóns, ok fór þar at veizlum; Tóli fór ok ferðar sinnar ok 258 hafði með sér LX manna.

2. gera] gort *BB*² í móti] á móti *B* 3. skyldi] skyldum vér *BB*² 4. at — reka] er þá (þeir *B*²) mætti lengi til (*otyðligt B*, *saknas B*²) muna *BB*² 5. Allóðr] Óðr *BB*² ertu nú, Sveinn] er Sveinn nú *B* 6. þessa] þess *B* 6—7. hér annat ráð] annat ráð hér *BB*² 7. vára] mína *B* 8. menn] vára *till. B* 11. kallar] þá *till. B* þann] *saknas B*² 12. kurteisasti] maðr *till. BB*² 12—13. á ungum aldri] *saknas BB*² 13—15. til fundar — fari] til móts við Vendilskagana (þá Vandilskaga *B*²) ok seg þá fara *BB*² 15. heim] *bortrívet B*² 16—17. fari þeir síðan] fari síðan *B*, *bortrívet B*² 17. er — fyrirmenn] *saknas BB*² 18. -mjum — várar] *hál B*² síðan] þá *B* 19—20. Eptir — kemr] Eptir þat ferr Knútr konungr *BB*² 20—21. norðr — fór] *bortrívet B*² 21. ok ferðar sinnar] ok sinnar ferðar *B*, *bortrívet B*² 22. með sér] *saknas BB*²

48. Frá Þórði dorra.

Þat er at segja frá ferð þeirra Þórðar dorra, at þeir stefna þá sǫmu leið, er þeir Sveinn höfðu farit eptir fund þeirra, ok gera þat nú ǫllum mǫnunum kunnigt, at þeir ætla at stefna þessum her í móti 5 Knúti konungi, ok fór þetta lið ǫst mjök. Ok svá sem menn spurðu þessa nýjung ok uppreist manna þessa, þá hljóp þar hverr til, sem áðr var staddr, ok sǫgðuz æ vilja í flokkinn; varð þetta brátt múgr manns, ok hvar sem þeir kómu, þá höfðu þeir alt 10 þat, er þeir vildu.

Þetta spurðu þeir konungsmenninir Tóli ok hans menn; váru þeir þá komnir hjá þorpi nokkuru, er þeir sá herinn, ok var þat ríkr staðr. Tóli gengr þá upp í staðinn, þvíat menn eggjuðu þá þess at 15 fara heldr varliga ok gæta sín; sǫgðuz þat ætla, at þeir mundi fáss létjaz at gera, er höfðingjar váru fyrir liðinu. Tóli gengr upp í turn einn, er þar var í staðinum, ok nokkurir menn með honum, ok vildi sjá, er herrinn fór þar hjá; vildi hann skynja 20

1. Frá Þórði dorra] Fall Tóla *B*² 2. Þat — segja] *bortrívet B*² ferð] ferðum *B* dorra] 'skora' *BB*² 3. sǫmu] ena sǫmu *B* er þeir Sveinn] sem þeir Þorgunnusynir *BB*² 4. farit] undan farit *B*, undan ridit *B*² eptir — gera] gera þeir *BB*² 5. ætla] ætli *B* at (2) — í móti] með her þenna (þenna her *B*²) á móti *BB*² 7—8. ok — þessa] *saknas BB*² 8. sem] kominn var ok *till. B* 10. þá] *saknas BB*² alt] *saknas BB*² 11. er] sem *BB*² 12. spurðu] spurði *BB*² þeir konungsmenninir] *saknas BB*² 13. nokkuru] einu *BB*² 14. ok — staðr] *saknas BB*² 14—15. Tóli gengr þá] Þeir Tóli gengu *BB*² 15—16. at — sín] *saknas BB*² 16. sǫgðuz] ok *till. B*² 17. mundi] mundu *BB*² fáss létjaz] eigi leitaz *B* at gera] *saknas B* 18. turn einn] einn turn *B* 18—19. er — staðinum] *saknas BB*² 20. er — hjá] herinn, er þar fœri hjá *BB*²

sem gǫrst, hvé mikit lið þetta væri; hann ætlar ok at tala þaðan konungs erendi.

Þeir Þórðr höfðu ok spurt áðr, at konungr hafði senda menn til móts við þá, ok svá, hvar þeir 5 vǫru nú komnir. Þeir fara nú fram hjá staðinum ok stöðva þá herinn. Þórðr spurði, ef nokkut væri sendimenn konungs þar fyrir í staðinum; honum var sagt, at þeir vǫru þar, ok þeir vildi hann finna. 259 Þórðr gekk þá upp í staðinn með mikla sveit manna ok þangat, er Tóli stóð í turninum, ok spurði, hvert 10 erendi hann vildi flytja. Tóli hóf svá mál sitt: »Hvert ætli þér at stefna her þessum? Er þar mǫrgum forvitni á, hví þér hafid þetta á hendr tekiz, at efna til ófriðar hér innanlands; muntu ok hafa einorð 15 til þess at segja, hvat þér ætliz fyrir.» Þórðr svarði: »Rétt gatzu þar, Tóli! at ek skal hafa drengskap ok framkvæmð til at segja þér þetta, þóttu sér allmikill vinr konungsins; vér ætlum þessi ferð eigi 20 þorir at bíða vár; ok ef sá verðr fundr várr, sem vér kjósum, þá vildim vér eigi, at hann kynni at

1. sem gǫrst, hvé] hvé gǫrst eða *B* ætlar] ætlaði *BB*² 3. ok] *saknas BB*², 4. hafði senda] hefði sent *BB*² 5. vǫru] væri *BB*² 6. Þórðr spurði] *hál B*² 6—7. ef — fyrir] hvárt nokkurir konungsmenn væri þar *B*, hvárt nokkut væri sendimanna konungs þar *B*² 7. staðinum] *hál B*² 8. vǫru] væri *BB*² þeir (2)] *saknas BB*² 9. Þórðr] *hál B*² upp] inn *B* með] við *B*² 10. þangat] til *till. B* þangat, er] *hál B*² 11. vildi] *hál B*² Tóli — sitt] Tóli mælti svá *BB*² 12. at stefna] *saknas BB*² 12—13. Er — þetta] Er mǫrgum mǫnnum þar forvitni á því mikil, eða hafi þér þetta *B*, Er þar mǫrgum mǫnnum mikil forvitni á, hví þér hafid þetta *B*² 14. muntu] ok muntu *B* 15. þess] *saknas BB*² ætliz] beriz *BB*² Þórðr svarði] *saknas B* 16. Rétt] Réttis *B*² þar] þess *B* hafa] þar *till. BB*² drengskap] til *till. B* 17. til] þess *till. BB*² 18. konungsins] konungs *BB*² 20—121: 1. ef — tíðendum] ef svá ferr, sem vér vildum, þá mun Knútr konungr eigi kunna

segja frá tíðendum.» Þá svarði Tóli: »Þessi ætlun er stórum óheppilig, ok mun yðr at illu verða, sem makligt er, ef þér haldið þessu fram; gerid heldr, sem yðr samir, snúiz sem skjótast frá þessu 5 óráði; er þat með öllu ógeranda at hataz við svá 5 dýrligan herra ok höfðingja, sem vér eigum; þjónum honum heldr, sem vér kunnum bezt; þat er vár skylda, þvíat vér eigum konunginn ríkan ok stjórnsaman, trúan ok siðgóðan, vitran ok orlyndan ok at öllu bezt mentan; mun þá raun á gefa um kon- 10 ungin, at þeir munu sannorðari, er til hans mæla 260 vel, en hiuir, er honum hallmæla. Nú er þat boð Knúts konungs til allra þeirra manna, er undir hans ríki búa ok hafi nokkut gort aflaga við hann, at hann vill unna þeim sættar við sik; vill hann, at 15 menn leggi sitt mál á hans vald ok miskunn, sem vera á; vill hann halda við yðr Dani lög ok fornan landsrétt, en hafa þar í mót af yðr hlýðni ok trúliga fylgd. Látid nú á, hvat yðr samir; en þótt þér þykkiz nú hafa mikinn afla fjölmennis, þá mun 20 yðr þó verða mikill hamingjuskortr við Knút konung, þvíat svá hefir þeim orðit, er meiri stórbokkar ok ríkari hafa verit en þér. Gerid nú fyrir guðs sakir, góðir drengir,» sagði hann, »ok yðra nauð-

(*saknas B*) at segja frá tíðendum *BB*² 1. Þá svarði Tóli] *saknas B* 3. haldið] *saknas B* 4. snúiz] snúid *BB*² 6. dýrligan] dýran *B* ok höfðingja] *saknas B* 7. honum heldr] heldr honum *BB*² 8. konunginn] konung *BB*² 9. orlyndan] orlátan *B* 10. bezt mentan] betr mentan en allir adrir í þessu landi *BB*² 11. þeir] *saknas B* sannorðari] um hann *till. BB*² 12. hallmæla] *Med hall- slutar första fragmentet av B*² 13. Knúts] *saknas B* 14. hafi] hafa *B* 15. sættar] sætta *B* at] ok *B* 17. vill] ok *till. B* 18. í mót] á móti *B* af yðr] *saknas B* 20. þykkiz — fjölmennis] hafid mikit fjölmenni nú *B* 21. yðr] *saknas B* verða] vera *B* 22. ordit] verit *B*

syn, setið niðr þenna storm ok vikiz til sætta við konung yðarn; mun yðr þat enn auðvelt verða, þegar er hann sér, at þér þykkiz þetta ofgort hafa, þvíat hann líknar hvers máli því meirr, sem hann 5 sér, at stœrra hefir af gort við hann; skulum vér ok flytja yðart mál, sem vér kunnum, ef þér vilið nú gera fyrir mín orð.» En er Tóli lauk máli sínu, þá svaradi Þórðr dorri: »Þessi maðr hefir margt mælt um hrið ok flest ósatt; er hann raunar einn 10 falsari, skulu þér ekki trúa orðum hans; hefir konungr hann sett til at tala mál sitt ok ætlar, at menn skyldi nokkurn trúnað leggja á slíkt; nú gefum engan gaum at því, er hann flytr.» En margir menn mæltu, at Tóli þœtti vel hafa talat, ok þat 15 væri sannligra at snúaz eptir hans fortølum ok sættaz við konung. En er Þórðr sá nokkura hopen á líði sínu, þá tók hann spjót ór hendi manni, er stóð hjá honum; hann skaut spjótinu upp í turninn, þar er Tóli stóð, ok kom á hann miðjan, svá at hann 20 fekk þegar bana; þótti þetta mǫrgum mǫnnum mikill skadi.

49. Frá Þórði dorra.

Eptir þetta heldu þeir Þórðr fram ferðinni, þar til er þeir kómu til Sævarenda á veizlu þá, sem 25 Knútr konungr hafði verit. Þar var eitt ríkt kon-

1. sætta] sættar *B* 2. verða] vera *B* 3. er] saknas *B* þetta] saknas *B* 4—5. sem — hann] sem stœrra hefir af gort verit við hann *B* 6—7. nú gera] þetta gera nú *B* 8. dorri] 'skore' *B* 10. trúa orðum hans] hans orðum trúa *B* 11. hann sett] sett hann *B* 12. skyldi — leggja] skuli trúnað á leggja *B* gefum] vér *till.* *B* 13—17. En — hann] Margir menn mæltu, at Tóli hefði vel mælt ok sannliga, ok væri þat nú ráð at vikjaz eptir hans orðum ok sættiz (!) við konung. Þórðr tók þá *B* 19—20. svá — fekk] ok fekk hann *B* 20. mǫnnum] manni *B* 23. fram] saknas *B* ferðinni] ferð sinni *B* 24. þá] þar *B*

ungsbú, ok réð þar fyrir ármaðr konungs; þeir* drápu þegar ármanninn, en ræntu fé öllu. Þeir spurðu, at Knútr konungr hefði farit norðr til Fjóns ok hafði ekki meira fjölmenni, eu hann hafði ádr haft. Þeir sendu nú orð höfðingjum þeim, er þar 5 vǫru næstir, ok ríkum bóndum ok létu segja, í hvert efni þá var komit um þessa ráðagerð; biðja þá minniga vera þeirra mótgerða, er Knútr konungr hafði veitt þeim; báðu þeir menn nú skjótt við vikjaz, at konungr fengi eigi líði at sér komit, áðr 10 þeir fyndiz. Þetta þykkir öllum mikit undr, er þessir menn hafa gǫrz til slíks stórræðis, er nálíga vǫru með engum merkjum. Nú kom þat fram, sem fyrr var ritat, at margir höfðingjar vǫru mjök fjándskapaðir við Knút konung, þvíat þeir þöldu 15 honum eigi réttindi; vǫru því flestir fljóttir til uppreistar í móti honum ok þyrfti litla frameggjan aðra. Bjóz nú svá hvern, sem spurði þessi tíðendi; var þat á fám dǫgum, at svá mikill herr dróz saman, at varla fekk talt. Vǫru þá í því líði margir stórir 20 höfðingjar. Þar var kominn Ásbjörn Eydanajarl ok Eyvindr bifra, þvíat þar vǫru ádr í líði með þeim Þórði margir frændr þeirra, vinir ok kunningjar, er komnir vǫru vestan af Vendilskaga. Þeir áttu síðan tal sín í milli ok réðu þat af, at her þessum 25 skyldi stefna norðr til Fjóns til móts við Knút

1. þeir] *Sá KB*; en *A enl. not i K* 2. þegar] saknas *B* 3. hefði farit] var farinn *B* 4—5. ekki — haft] lítit líð *B* 6. segja] þeim *till.* *B* 7. þá var komit] komit var *B* biðja] báðu *B* 8. þá] nú *till.* *B* 9—11. báðu — fyndiz] saknas *B* 11. öllum] mǫnnum *till.* *B* mikit] mikil *B* er] at *B* 12. slíks] svá mikils *B* 14. sem] er *B* 17. þyrfti] þyrftu *B* 19. þat] þar *B* at — saman] svá mikill herr saman kominn *B* 20. fekk] fekkz *B* þá] ok *till.* *B* 21. Ásbjörn] saknas *B* 23. þeim] saknas *B* vinir] ok vinir *B* 24—124: 1. Þeir — lífi] saknas *B*

konung ok taka hann af lífi. Tók þá Ásbjörn jarl at hafa forráð fyrir lídi þessu. Síðan fóru þeir með her þenna norðr í Randárós ok dvaldu þar nokkurar nætr; kom þar ok margt líd til þeirra.

5

50.

Knútr konungr var norðr á Fjöni, þá er hann spurði lát Tóla ok lídsdrátt þann, er höfðingjar höfðu saman dregit í móti honum, ok þat með, at þeir höfðu óflýjanda her, ok þat eina orðtak þeirra, at þeir ætli at honum at stefna. Hann sendi þá menn frá sér ok stefndi til sín lídi af herudum ok lagði ríkt við; en þar höfðu allir ein svör, at hvár-igum mundi veita, konungi né bøndum. Knútr konungr sendi ok menn á fund Eðlu dróttningar, konu sinnar, ok bað hana fara ór landi í brott sem fyrst, á fund Baldvina hertoga, föður síns, í Flæmingjalandi, ok hafa með sér Karl, son þeirra Knúts konungs, ok alt lausafé þat, er hon mætti með komaz, ok dýrgripi þá, er hon fengi.

20

51. Frá bøndum.

Nú er at segja frá bøndaherinum, at þeir váru í Randárósi ok afla sér þar skipa ok ætla at flytja herinn norðr yfir Meðalfararsund til Fjöns. Þá kvaddi Ásbjörn jarl þings ok talar fyrir líðinu ok

2. at — þessu] alla stjórn á þessu lídi *B* Síðan fóru þeir] fóru þeir þá *B* 4. ok] enn *B* 7. lát] dráp *B* lídsdrátt] bænda ok *till. B* 8. í móti] á móti *B* 9. orðtak þeirra] *saknas B* 10. ætli] ætluðu *B* 10—11. sendi — ok (1)] *saknas B* 11. af] þar af *B* 12. svör] fyrir sér *till. B* 13. mundi] mundu þeir *B* 15. ór] af *B* 17. Flæmingjalandi] Flæmingjaland *B* 19. fengi] mætti vel með fara *B* 21. bøndaherinum] bændum ok her þeirra *B* 23. Meðalfararsund til Fjöns] sundit *B*

mælti svá: »Hverja ætlun hafi þér á um fund þenna, er þér ætlið at eiga við Knút konung? Nú þó at hann hafi lítit líd hjá her þeim enum mikla, er þér hafid, þá mun þó þurfa nokkut ráð annat fyrir at gera, ef hlýða skal, þvíat hann hefir einvalalið ok 5 koent við orrostu; mun ydr Knútr konungr reynaz prettóttr ok slægvittr; hefi ek þat spurt til sanms, at hann hefir fengit njósn af ferð várri; þætti mér þat ráðligt, at nokkurr vittr maðr færi á hans fund af lídi váru með sættarboðum, ok mætti þá skynja 10 fjolmenni hans eða ráðagerð, hvat han ætlaz fyrir.» Þetta þótti flestum mounum þjódráð, en þó váru menn ófúsir ferðar þessar. Þá mælti jarl: »Mun eigi þat ráð, at ek fara ferð þessa á fund Knúts konungs? Vit höfum opt reynz hugi við.» Síðan 15 fór jarl á skipi yfir sundit með nokkura menn, en annat líðit fluttiz síðan yfir sundit; var fyrir því líði Eyvindr bifra, ok var engi grimmari né verri í sínum tillogum en hann, né meiri hvatamaðr, at þetta skyldi sem fyrst verða framgengt. Var svá 20 ætlat, at Ásbjörn jarl skyldi koma aprt í móti líðinu, þá er hann hefði áðr fundit Knút konung ok skynjat ráðagerðir hans ok lídsfjöldá. Ok er líðit bjóz til

1. um] *saknas B* 2. ætlið at] skulið *B* 3. þeim] þessum *B* 6. við] í *B* 6—7. reynaz prettóttr] verða brögðóttr *B* 7—8. hefi — hefir] hefir hann *B* 9. þat] *saknas B* hans] konungs *B* 11. ráðagerð] hans *till. B* 12. flestum] *saknas B* 13. ófúsir ferðar þessar] til þessar ferðar ófúsir *B* 14. ferð þessa] þessa ferð *B* Knúts] *saknas B* 15. reynz hugi við] brögðum beizt *B* 16. skipi] skip *B* 17. síðan] síðar *B* 17—18. var — bifra] Eyvindr bifra var þá fyrir líðinu *B* 18. grimmari] konungi *till. B* 19. en hann] *saknas B* né] ok *B* 20. verða framgengt] framgengt verða *B* 21. ætlat] til ætlat *B* Ásbjörn] *saknas B* í móti líðinu] til líð[s]ins *B* 22. þá] *saknas B* 23. ráðagerðir — lídsfjöldá] lídsfjöldá hans ok ráðagerðir *B*

skipsferðar ór Randárósi, þá mælti þórðr dorri við Tólar verpil, féлага sinn: »Nú munum vér snúa aprt með vart lið, þvíat nú eru hér komnir svá margir rikir menn ok stórir höfðingjar, at til vár 5 mun nú þykkja lítit ráðaskot, en þó höfu vér mikit at gort í várri ferð; þvíat þess er nú mest ván, at 264 þessi herr stöðviz eigi fyrr, en þat er at gort, er öllum er mest happ í, at Knútr konungr sé drepinn.» Síðan skilduz þeir ór herinum með sitt fõruneyti, ok gaf 10 engi maðr at því gaum; miklu var meiri þyss ok kall um allan herinn.

52. Fra Ásbirni jarli.

Ásbjörn jarl fór nú á fund Knúts konungs með þat lið, er honum fylgði; var þat mikil sveit 15 hans manna. En er hann kemr á konungs fund, gekk hann fyrir hann ok heilsaði upp á konunginn, en konungr tók ekki kveðju hans. Jarl mælti þá: »Spurt munu þér hafa þau tíðendi, herra! at ófriðr hefir hafiz innanlands í móti yðr; er at þessu orðinn 20 svá mikill mátt, at hér eru við vaðir margir rikismenn; sýniz oss þetta orðit et mesta vandræði ok níðingskapr, er þessir menn ætlaz fyrir, ok eigi má ek af mér bera, herra! at eigi hafa ek í liði verit með þeim; er þetta fólk svá ótt ok ört, at þeir vilja 25 at því engu gaum gefa, er nýtt er. En fyrir þá sök fór ek í flokkinn, at ek vilda viss verða, hvat þeir

1. ór Randárósi] yfir Randárós B dorri] 'skoro' B 6. at gort] á unnit B 7. at gort] í gort B 8. happ í] nauðsyn í ok happ B 9. sitt fõruneyti] sína menn B 11. allan herinn] herinn allan B 14—15. þat (1) — manna] sínum mönnum B 15. á konungs fund] á fund Knúts konungs B 16. heilsaði] heilsar B 17. en] saknas B þá] svá B 19. hefir hafiz innanlands] er hafðr B 21. orðit] saknas B 22. má] mun B 24. ótt] ilt B 25. at — gefa] engan gaum at gefa því B 26. í flokkinn] hingat B 26—127: 1. viss — fyrir] forvitnaz ok

ætlaðiz fyrir, eða um fjölmenni þeirra. Þóttumz ek svá helzt mega komaz at trúnaði þeirra, at ek gerða mik til þess líkligan at fylla þeirra flokk, en ek hugsaða þat með sjálfum mér, sem mér samir ok ek veit, at mín skylda er, at bregðaz yðr aldregi 5 ok fara þegar á yðarn fund ok segja yðr, hversu 265 háttat er, veita yðr ok slíkt alt, sem ek hefi fõng á, ef þér þurfið manna við. Séð nú fyrir, herra! ok takið nokkut gott ráð ok skjótt.» Konungr þakkaði honum ok kvað hann betr hafa farit í 10 þessu máli, en honum var sagt eða margir gátu til hans; »eða hvat sýniz yðr ráðligast, jarl? Þú ert vitr maðr; legg nú til nokkut ráð, ef þú ert oss svá hollr, sem þú lætr.» Jarl svaraði: »Eigi kann ek yðr ráð at kenna, herra! en skyldr em 15 ek at mæla þat hér um, er mér sýniz ráðligast. Þér hafid lið lítit ok vandat mjök; vilda ek þat, at þér leitadið undan svá búit, þangat sem landsmegin er meira, ok munu þér þá enn brátt fá nógt lið, ok leitið þá síðan til fundar við bæendr; væri 20 þá níðingar bardir til batnaðar.» Þessu ráði samþyktiz Eiríkr jarl, ok margir höfðingjar aðrir töldu þetta snjalt ráð. Þá svaraði Benedikt, konungs bróðir: »Aldregi viljum vér á flóttu leggjaz fyrir Dõnum; vil ek þat et fyrsta ráð gera, at jarl þessi 25

svá heldr viss verða, hvat þeir beraz fyrir B 1—3. eða — flokk] saknas B 6. segja yðr] gera yðr kunnigt B 7. alt — á] lið ok alt, sem ek em í fõrum um B 8. Séð] þér till. B herra] saknas B 11—12. honum — hans] en aðrir gátu til B 12—13. Þú — ráð] Legg nú til nokkut, þvíat þú ert vitr maðr B 14. lætr] segir B 15. herra] saknas B 16. er] sem B 17. lið lítit] lítit lið B vilda ek þat] sýniz mér þat ráð B 18. leitadið] leitið B svá búit] við svá búit B 19. enn] saknas B nógt] meira B 20. ok] saknas B þá] saknas B 21—22. samþyktiz] samþykkti B 22. höfðingjar aðrir] aðrir höfðingjar B 22—23. töldu — ráð] saknas B 24. leggjaz] leggjja B 25. vil — gera] væri þat fyrst mitt ráð B

sé hǫndum tekinn, svá at hann komiz eigi með lífi í brott; ok víst er undarligt, herra! er þér hlýðið nokkut því, er hann segir, þvíat ek sé glöggt, at hann er einn falsari ok dróttinsviki.» Konungr 5 svaraði: »þetta ráð þitt munu vér hafa, Benedikt! at flýja eigi fund óvina várra; ráði guð, hverr hann verðr; en þú, Ásbjörn jarl! skalt fara aptr sǫmu leið á fund bónda ok segja þeim svá, at vér sættimz; vil ek þat bjóða af minni hendi, at þeir hafi 10 í hvern stað fullan rétt sinn, sem forn lög standa 266 til hér í Danmǫrk; hafa svá gǫrt enir fyrri lands- hofðingjar; en þat er ek þykkjumz eiga saknæmt við þá, ef þat er nokkut, þá vil ek eiga þar dóm á, en eigi vil ek, at bæendr dæmi mitt mál; skaltu 15 nú þetta flytja við bæendr, en ger oss skjótt njósu um, ef þeir neita fridinum; ver oss nu trygg; þat er þín skylda, þvíat þú ert minn undirmaðr ok heldr ríki af mér. En ef þú gerir ǫdrúvís, þá mun guð hefna þér; en margir eru þeir, er þér trúa illa; kom 20 nú brátt á minn fund, ef bæendr vilja eigi sættaz, en vér skulum hér biða þín.» — »Já, herra!» sagði jarl; »ek skal skjótt aptr koma til yðar, ef þeir vilja ekki á mín orð hlýða, ok veita yðr slíkt, er ek má, ok allir þeir, er eptir mér vilja ganga, þvíat þér 25 þurfid nú liðs við.» Síðan laut hann konunginum

1. sé] væri *B* komiz] kæmiz *B* 2. í brott] á burt *B* er(1)] þat *till.* *B* 2—3. er(2)—sé] er þér trúid orðum Ásbjarnar jarls, ok sé ek *B* 5. þitt] *saknas B* 6. guð] fyrir *till.* *B* 7. skalt fara] far *B* 8. á fund] til *B* segja] seg *B* 8—9. sættimz] viljum sættaz *B* 11. enir] *saknas B* 12. þat] *saknas B* 13. ef — nokkut] *saknas B* 14. en] ok *B* 15—16. en — um] kom aptr snart *B* 16. neita] vilja neita *B* ver] ok ver *B* trygg] trúr, þvíat *B* 19. eru — trúa] trúa þér *B* 20. brátt] snart aptr *B* ef — sættaz] *saknas B* 21. en vér skulum] þvíat vér munum *B* 22. jarl] hann *B* til yðar] *saknas B* 23—24. á — ganga] mínum orðum hlýða, ok allir mínir menn *B* 24—25. þér

ok gekk í brott eptir þat ok til sinna manna ok bað þá ríða. Þat var síð dags, er þeir skildu, Knútr konungr ok Ásbjörn jarl; þat var í þeim stað á Fjóni, er Danir kalla Óðinsvé, ok var Knútr konungr þar á veizlu um nóttina. 5

53. Frá svikum.

Ásbjörn jarl fór með sína menn, þar til er hann kom á fund bóndaliðsins; var honum þar vel fagnat; var þá alt liðit komit yfir Meðalfararsundit ok gengit af skipum, ok spurðu þeir þá um fjöl- 10 menni Knúts eða um ráðagerð hans. Jarl sagði slíkt alt, sem hann hafði viss orðit; »en þó var þat um hrið,» sagði hann, »at ek þóttumz eigi vita, hversu mitt mál mundi snúaz.» Síðan sagði jarl, hvar þeir konungr hófðu skilit, ok hvar hann mundi 15 vera um nóttina; kvað þar mundu at vitja hans ok 267 bað þá nú eigi dvelja; kvez þess vænta, at nú mundi yfir taka, ef auðna vildi til falla með þeim.

Váru þá bæendr svá óðir, at þeir vildu þegar stefna at konunginum; þeir flytja nú herinn alt þar 20 til, er þeir koma til ár þeirrar, er næst er kaupstaðinum í Óðinsvé, er Knútr konungr var á veizlu,

þurfid nú] nú þurfid þér *B* 1. í brott] á burt *B* eptir þat ok] *saknas B* 1—2. ok — ríða] *saknas B* 3. Knútr — jarl] við konunginn *B* 3—5. þat — veizlu] þat var á Fjóni í þeim stað, er heitir í Óðinsvé; þar var Knútr konungr á veizlu með öllu liði sínu *B* 7. með — til] nú til þess *B* 8. bóndaliðsins] bónda *B* 8—9. var — fagnat] *saknas B* 9—15. var — ok] var þá liðit komit yfir Meðalfararsund ok komit af skipum sínum; spurðu menn þá at fjölmenni konungs eða um ráðagerðir. Jarl sagði þá, hvers hann var viss orðinn; sagði, at hann þóttiz eigi vita, hversu at hans mál mundi snúaz. Jarl segir, hvar konungr er, eða *B* 16. þar mundu] þat nú vera ráð *B* 17. nú eigi] eigi nú *B* þess] nú *B* 19. þá] ok *till.* *B* 20. stefna] fara *B* 20—130: 7. þeir — fjölmenni] þeir

sem fyrr var sagt, er Kálfá heitir; þeir kómu þar
 snemma um morgininn, er skamt var sól farin. Þá
 bað Ásbjörn jarl stöðva liðit; skutu þeir þá á hús-
 þingi ok töludu um ráðagerðir sínar. Þá stóð Ás-
 5 björn jarl upp ok taladi ok mælti svá: »Ek fór á
 fund Knúts konungs, sem menn vissu, at njósna
 um ráðagerðir hans eða um fjölmenni; er þat þar
 frá at segja, at ek talaða við konunginn, ok fannz
 mér þat í orðum hans, at hann mundi engum manni
 10 vilja rétts unna, ef hann mætti ráða; þótti honum
 ok í þessu enn mesti fjándskapr, er menn höfðu
 reistan ófríð í móti honum; hét hann monnum þar
 í móti enum mestum afarkostum, þegar hann mætti
 við komaz; hefir hann aldregi verit orðstærri til
 15 fólksins en nú; kallar hann þó, at honum þykki sakir
 til þess. En þat er yðr at segja í annan stað, at ek
 hygg þat, at konungrinn sé feigr; svá leiz mér á
 hann; hann var nú ok með öllu ráðlauss, en þat
 hefir honum aldregi fyrr orðit, þvíat hann er vitr
 20 maðr; hann hafði ok lítit lið; en þó fannz þat eina
 í orðum hans, at hann mundi einn öllu efla mega;
 nú mætti svá vel verða, at þess yrði skjótt endir,

kómu nú at á þeirri, er næst er staðinum í Óðinsvé, þar sem
 Knútr konungr var á veizlu; þessi á heitir Kálfá; bændr kómu
 þar snemma um morguninn, svá at sól var skamt farin. Ásbjörn
 jarl skaut þá á húsþingi ok taladi fyrir fólkinu ok mælti
 svá: »Ek fór á fund Knúts konungs, sem menn vissu; for-
 vitnuðumz ek um ráðagerðir hans ok um fjölmenni hans B
 8. konunginn] konung B 9. þat] á till. B 10. vilja rétts]
 rétts vilja B 10—12. ef — honum] saknas B 12—13.
 monnum — móti] yðr bændum B 15. fólksins en nú] yðar
 Dana, en svá sem nú var hann B 15—16. kallar — þess]
 saknas B 16. En — yðr] Nú er yðr þat B 17. leiz]
 liz B mer] nú till. B 18. hann(2) — ok] var hann nú B
 19. aldregi fyrr orðit] ekki orðit fyrr B hann] saknas B
 20. hafði] hefir B 20—21. fannz — mega] hyggz hann einn
 munu öllu orka B 22. þess] á þessu B

ok mætti hann þá vita, hvárt hann er sér einn
 ærinn, er hann vill enskis manns mál meta; kalla
 268 ek nú einsætt at fresta eigi at veita konunginum
 atgöngu; skal ek ok minir menn fyrstir til ganga,
 þvíat þetta kalla ek et mesta nauðsynjaverk; þykki 5
 mér sá ok ekki at manni vera, er nokkut óttaz í
 þessu verki, at taka Knút konung af lífi; eða hversu
 margir eru þeir hér nú höfðingjarnir, at hann hafi
 eigi stórsakir við gort, drepit frændr þeirra eða
 mága, en tekit fé upp fyrir sumum eða gort aðra 10
 skömm. Nú mun yðr lítit stoða frameggjan orða,
 ef þér vilid slíks ekki minnaz; munu menn hér í
 landi aldregi fá frelsi sitt, meðan Knútr konungr
 er á lífi; megu þér ok hugsa, ef Knútr konungr
 rekr nú undan, hverr kostr yðr mun þá hugaðr, 15
 ef yðr þótti hann þá grimmr, er þér höfðuð minna
 til gort; segi ek yðr þat með sonnu, ef Knútr kon-
 ungr fær enu vald yfir Danmörk, at hann geldr
 grimmu nokkurum þeim, er nú efla þenna ófríð;
 nú vildum vér gjarna eigi til þess hætta; er þat vili 20
 várr at hafa þann höfðingja yfir oss, er hann sé
 hófsmaðr ok hann þykkiz oss eigi ofstórr eða fari
 eigi með svá mikilli freku, sem konungr þessi.»
 En er jarl lauk tölum sinni, þá stóð upp Eyvindr

1. hann(1)] saknas B er] væri B sér] þá till. B
 3. nú] yðr eigi till. B fresta] freista B 4. til] at B 5. þetta]
 þat B 5—6. þykki — vera] er sá nú ok ekki at manni B
 7. taka — lífi] drepa Knút konung B 8. eru — höfðingj-
 arnir] höfðingjar eru hér nú saman komnir B hafi] hefir B
 9. stórsakir] stórar sakir B 10. en tekit fé] féit tekit B
 12. slíks ekki] eigi slíkt B menn] vér B 13. sitt] vart B
 14. megu — hugsa] hugsid nú ok B Knútr] saknas B 15.
 rekr] kemz B nú] saknas B mun] er B 20—22. er —
 þykkiz] viljum vér hafa þann konung, at hann sé hófsmaðr
 um alla hluti ok sé B 24. tölum sinni] tali sínu B 24—
 132: 1. þá — mælti] þá mælti Eyvindr bifra B

bifra ok mælti: »Þess manns máli höfum vér nú hlýtt um hríð, er bæði er vitr ok góðgjarn ok mjök er fyrimaðr þessa liðs, er hér er saman komit; hefir hann ok mælt hér margs manns nauðsyn ok ekki síðr annarra en sjálfs síns, ok er oss því einsett at hafa hans heilræði ok láta þetta mál eigi hér niðr falla, svá vel sem nú er til efnat, at þetta ráð mætti brátt fullnat verða; hafa menn nú ok áðr gort sik svá bera í fjándskap við Knút konung, 269
10 at ilt skal nú at hætta á hans miskunn; er ekki at leynd yðr því, at ek ætla mér at bera vápn á konunginn ok meta þat ekki við aðra menn; er þat hugboð mitt, at mér verði þess auðit.» Ok er Eyvindr hafði þetta mælt, þá stóð upp annarr af öðrum, 15 ok talaði hverr langt erendi, en þó kom alt í einn stað niðr, sem jarl hafði fyrst talat, ok skorti Dani þá eigi digr orð, ok fýstu allir mjök at taka Knút konung af lífi; ok með þessarri ætlan knúðiz fram öll alþýðan.

20 **54. Frá Knúti konungi.**

Nú lídr svá fram deginum, at komit er at messumáli; gekk þá Knútr konungr til kirkju at hlýða messu. Hann spurði þá, hvat menn sæi til bóndaliðsins. Þeir svöruðu ok sögðu, at þeir þinguðu

1. Þess] Þessa B 2. mjök] saknas B 3. liðs] hers B 3—5. er (2) — síns] saknas B 5. ok — því] er monnum nú ok B 6—7. ok — falla] saknas B 8. brátt fullnat] framkvæmt B 9. áðr] saknas B fjándskap] fjándskapinum B Knút konung] konunginn B 10. at — nú] ok ilt er þá B er] ok till. B 12. er] ok till. B 14. hafði þetta mælt] hætti sinni ræðu B þá] saknas B 15. talaði hverr] tóluðu B kom] saknas B einn] einum B 16. sem] þar sem B 17. digr] stór B 19. öll] saknas B 21. er] var B 24. bóndaliðsins] bónda B Þeir] Hans menn B svöruðu ok] saknas B

öðrum megin árinna, ok stóðu upp ymsir, »ok ætlum vér, at þeir muni tala.» Váru þeir þá svá nær komnir, at vel mátti sjá athæfi þeirra. Konungr mælti: »Eigi kemr Ásbjorn jarl enn, vinr várr; segja mun hann oss, ef eigi er friðvænligt.» Þá svaraði 5 Benedikt, konungs bródir: »Hann mun aldregi segja oss þat, er happ er í; var þat et ósnjallasta ráð, sem ek sagða þá, þegar er vér létum hann lausan fara». Konungr svaraði, at því mun vel ráðit, ok hann mun þeim vel gefaz. 10

Síðan fór Knútr konungr til messu; ok er sungin var messan, þá var sagt konungi, at bóndaherrinn var kominn upp yfir ána ok geystiz upp at böenum. Þá mælti konungr til sinna manna: »Hvert ráð skal nú taka? Nú mun ekki þurfa at dyljaz 15 við, at böendr munu ekki ætla oss frið at bjóða; 270 er þat ok vel, at vér hafim áðr verit við þá ofófridsamir; er nú auðsætt, hvat þessir menn vilja.» Eiríkr jarl, bródir hans, svaraði: »Þat kalla ek ráð, herra! at þér stígið á hest ok ríðið í brott, þvíat 20 þat má enn vel takaz, ef guð vill; er þá alls gætt, ef yðar er.» Konungr svaraði: »Eigi vil ek þenna kost; nú, þó at ek frelsa svá líf mitt, þá munu þeir

1—3. ok (1) — þeirra] saknas B 4. Eigi] Ok eigi B enn] saknas B 5. er] saknas B 6. konungs bródir] saknas B 7. þat — í] neina góða hluti B 8. sagða] yðr till. B er vér létum] at láta B 9. svaraði — ráðit] sagði, at því mundi eigi vera misráðit B 10. þeim] oss B 11. Knútr] saknas B 12. sagt konungi] konungi sagt B 13. upp yfir] yfir um B 14. til sinna manna] saknas B 15. skal] skulum vér B taka? Nú] saknas B ekki] eigi B 16. ekki — bjóða] vilja vitja vár með ófrídi B 17. er] ok er B at — verit] er vér höfum verit B við þá] saknas B 18. auðsætt] auðsét B 19. bródir hans] saknas B kalla ek] er mitt B 21. er] ok till. B 22. ef] þegar B 22—23. Eigi — kost] saknas B; se dock noten till 134² 23. munu] saknas B

þó gera hér þann mannskaða, er seint mun (ek)*
 bætr bíða; vil ek miklu heldr gefaz upp einn fyrir
 alla oss, þvíat ek veit þat, ef þeir ná lífi minu auð-
 velliga, at þá munu gríð hafa menn mínir flestir.»
 5 Þá svaraði Benedikt: »Þá skömm skal oss aldregi
 henda, at vér skylim selja yðr undir vápn óvina
 yðarra, þótt vér vissim oss visan frið; hitt skulu
 heldr Danameyjar eiga til at spyrja, at vér kunnim
 at beita sverðunum ok várn konung at verja; þvíat
 10 vist eigi vil ek þat vita, at þeir höggvi þik fyrir
 augum mér, en ek standa hjá; hefi ek þat ok aldregi
 heyrt, at guði líki betr huglausir klækismenn en
 hugfullir drengir ok hvatir; viljum vér miklu heldr
 deyja með drengskap með þér, en lifa eptir þik með
 15 klækiskap;» ok bað þann aldregi með dugandi
 mǫnnum teljaz, er nú óttaðiz nokkut eða hræddiz;
 bað nú hvern sýna sik með hreysti ok drengskap,
 »þvíat vér eigum góðum höfðingja fylgd at veita.»
 20 Allir menn gerðu góðan róm at máli hans, ok eggj-
 aði þá hverr annan.

Með Knúti konungi váru margir þeir menn, 271
 er mikils váru verðir; þar váru þeir fyrst at telja,
 bræðr Knúts konungs, Eiríkr jarl ok Benedikt,
 Sveinn ok Ástráðr þorgunnusynir; þeir váru ok þar
 25 bræðr, Pálmarr ok Blakkmarr, ok margir aðrir góðir

1. þó] saknas B þann] svá mikinn B er] at B (ek)]
 Parentesteknen enl. Med 2. bíða] ok vil ek eigi þenna kost
 till. B 2—3. vil — oss] ok miklu heldr vil ek einn gefaz upp
 fyrir oss alla B 4. menn mínir flestir] flestir menn mínir B
 5. Þá (2)] Sú B 6. skylim selja] seljum B 7. vissim] vissum B
 8. Danameyjar] allar Danameyjar B kunnim] kunnum B
 9. sverðunum] i dag till. B 10. vita — þik] sjá, at þér sénd
 höggvir B 11. þat ok aldregi] ok aldri þat B 14. þér] yðr B
 þik] yðr B 17. bað] ok bað B 18. fylgd at veita] at fylgja B
 19. gerðu góðan róm] rómudu vel B 20. þá] saknas B
 22—23. at — konungs] saknas B 25. bræðr] saknas B

drengir, þótt þessir sé nefndir. Þeir bjugguz nú
 um í kirkjunni ok ætluðu at verja dyrrnar; þar var
 trékirka mikil ok á margir stórir glergluggar.

55. Frá Knúti konungi.

Knútr konungur var innar í songhúsinu ok lagðiz 5
 til bænar fyrir altarinu ok bað fyrir sér til guðs
 með tárur, at guð léti þat upp koma, sem honum
 gegndi bezt; en er hann reis upp af bæninni, þá
 fór hann af skarlatskyrtli, er hann hafði í verit;
 hann var búinn mjök. Síðan kallar konungur til 10
 sín prest þann, er þar song at þeirri kirkju, ok
 mælti: »Þú skalt eiga kyrtil þenna, prestri!» sagði
 konungur; »vil ek, at þú haldir bænum fyrir þeim
 mǫnnum, er hér falla í dag, bæði fyrir mínum
 mǫnnum ok eigi síðr fyrir þeim, er látaz af bónda- 15
 fólkinu.» Síðan gekk konungur til skripta ok játaði
 fyrir presti þá hluti alla, er hann hafði gort í móti
 guði, ok fyrirgaf sínum óvinum þann mótgang, er
 þeir veittu honum. Hann settiz þá niðr hjá altarinu
 ok lagði yfir herðar sér skarlatsmóttul, en hann var 20
 undir í silkitreyju. Konungur kallar þá til sín Svein
 þorgunnuson; þá tók hann belti búit, er hann hafði
 haft um sik, var þat enn bezti gripr; þar fylgði
 272 knífr búinn. Þá mælti konungur við Svein: »Belti

1. þótt — nefndir] saknas B 6. fyrir (2) — guðs] til guðs
 fyrir sér B 7. guð — koma] þat kæmi upp B 8. bæninni]
 bæn sinni B 11. at þeirri kirkju] saknas B 12. kyrtil
 þenna, prestri] prestri! kyrtil þenna B 13. haldir] upp till. B
 13—14. þeim mǫnnum] mǫnnum þeim B 14. er] sem B
 15. ok] svá till. B 15—16. bóndafólkinu] bændum B
 16. skripta] skriptar B 17—18. þá — guði] allar syndir sínar B
 20. en] saknas B 21. sín] saknas B 23. haft] saknas B
 þat] saknas B fylgði] ok með till. B 24. knífr búinn]
 búinn knífr B

þetta skaltu eiga, Sveinn!» sagði hann, »ok lóga eigi, nema þú komir vel niðr, þvíat vant er nú at sjá, hvárt þú þiggr fleiri gjafir at mér.» Sveinn þakkaði honum gjöfina ok spenti þegar um sik 5 beltinu, ok kvað þat skyldu gæta lífs síns um daginn. Konungr bað guð gæta lífs hans, »ok líkara þykki mér þat, Sveinn! at þú látiz eigi á þessum fundi.» Síðan tók konungr psaltara ok sǫng á.

56. Mannaskipan Knúts konungs.

10 Í þenna tíma kom bóndalíðit ok gengu þegar at kirkjunni með ópi ok kalli ok spurðu, hvar hann væri guðsreiðismaðrinn Knútr; báðu hann nú láta sjá sik ok felaz eigi; »lengi hefir hann borit ægishjálm yfir oss Dǫnum, mætti nú ok endir á 15 því verða.» Þá svaraði Benedikt: »Eigi þurfi þér bændr at vera svá orðstórir, þótt þér hafð nú líð mikit; ekki er yðr enn sigrinn viss, þvíat betra skal honum þykkja þorparanum, er heiman hefir hlaupit frá kirnuaskinum, at vera þenna dag heima ok 20 beysta korn en skipta höggum við oss konungsmenn.» Benedikt var svá búinn, at hann var í rauðum skarlatskyrtli ok í brynju um utan ok hafði ýzta silkitreyju ermalausa, ok gullroðinn hjálm á höfði; hann hafði skjöld rauðan, ok dreginn á riddari

1. hann] konungr *B* 3. at] af *B* 4. honum] konungi *B* 5. kvað] hann *till. B* lífs — daginn] lífsins í dag *B* 6. ok] en *B* 10—11. ok — kirkjunni] at kirkjunni ok gengu þegar at *B* 13—14. lengi — Dǫnum] *saknas B* 15. því] *saknas B* 17. ekki] eigi *B* enn] *saknas B* 18. honum — hefir] þeim þykkja þorpurunum, er heiman hafa *B* 19—20. ok beysta] at 'bryrsta' *B* 20—21. konungsmenn] konungsmennina *B* 22—23. ok hafði ýzta] ýzta hafði hann *B* 23. ok] *saknas B* 23—24. á höfði] *saknas B*

með gulli, ok sverð búit í hendi ok var allra manna roskligastr; hann stóð beint í miðjum kirkjudyrunum 273 ok bað bændr ganga inn í kirkjuna, ef þeir vildi konunginn finna. Öðrum megin kirkjudyranna stóð Eiríkr jarl, bróðir hans, ok þeir Þorgunnusynir, en 5 öðrum megin þeir bræðr Pálmarr ok Blakkmarr.

57. Hér hefr orrostu.

Eptir þetta veittu bændr atsókn at kirkjunni, en konungsmenn vorðuz svá drengiliga, at þat var langa hríð dags, at ekki ortiz á um mannfallit af 10 konungs(mǫnnum, en margt)* fell af bóndum, en ymsir gengu til atsóknarinnar, þeir er þá váru hvildir ok ómóðir, þvíat þeir váru cærit margir til. Þat var orðtœki þeirra bóndanna í bardaganum, er þeir sóttu at: »Nú launa ek (þér)* kú, Knútr konungr!» 15 — »Nú launa ek þér uxa!» — »Nú launa ek þér hest!» Ok er þeim sóttiz seint kirkjan, þá mælti Ásbjörn jarl: »Þetta er en mesta skǫmm, hversu mǫnnum sœkiz hér í dag, þar sem fáir einir menn eru fyrir til varnar, en vér höfum látit menn marga, en þeir 20 engan, ok er þetta fólk heimskt ok ráðlaust, þar er þat mundi líkendi þykkja, at ein hríð mundi eigi ganga, áðr þeir mundi upp gefaz; gangi (menn)* nú

1. ok (1)] *saknas B* var] hann *till. B* 2. beint] *saknas B* kirkjudyrunum] kirkjudyrum *B* 3. vildi] vildu *B* 4. kirkjudyranna] dyranna *B* 6. þeir bræðr] *saknas B* 8. veittu bændr atsókn] sóttu bændr *B* 10. ekki — mannfallit] engir fellu *B* 11. (mǫnnum, en margt)] *Parentestecknen enl. Mc* margt] fjöldi manns *B* fell] *saknas B* 12. gengu til ómóðir *till. B* atsóknarinnar] atsóknar *B* 12—13. þeir — ómóðir] *saknas B* 14. bóndanna] bænda *B* 15. (þér)] *Parentestecknen enl. Mc* 19. einir] *saknas B* 21. ok (1)] *saknas B* 21—23. þar — upp gefaz] *saknas B* 23. gangi (menn) nú] gangið þér nú at *B* (menn)] *Parentestecknen enl. Mc*

umhverfis kirkjuna,» sagði jarl, »ok brjóti frá glergluggana ok skjóti þar inn á þá ok grýti.»

Síðan var þetta ráðs tekit, ok var þat auðvelt.

Var þá borit inn á þá grjót ok skot, ok urðu menn
5 þá sárir, en sumir lómðuz af grjóti, en sumir fengu
bana með öllu. Þá sá þeir Benedikt, at þetta mundi
eigi hlýða; mælti hann þá, at þeir mundi leita innar
í kórinng ok verjaz þaðan, meðan audit yrði, ok svá
gerðu þeir. Síðan sóttu bæendr inn í kirkjuna eptir
10 þeim, en þeir Benedikt vörðu nú kórsdyrrnar; sumir 274
af bóndaliðinu sóttu at kirkjunni utan, sem ádr var
sagt; váru þar ok menn til settir af konungsmönnum
at sjá við þeim. Tókz nú orrostau annat sinn ok
var miklu strangari en en fyrri hríðin, ok tekz nú
15 mannfallit af konungsmönnum, en þó fell enu miklu
fleira af bóndum, ok svá segja menn frá, at blóð
tæki í okla inni í kirkjunni. Asbjörn jarl gekk um-
hverfis kirkjuna jafnan, ok mikil sveit með honum,
ok eggjaði liðit ok sagði fyrir, hvar at skyldi sökja,
20 ok kvað þeim þetta mikla skömm, er fáir menn
skyldu svá lengi standa við þeim. Tókz þá enn
atsóknin af nýju. Benedikt, konungs bróðir, stóð
í miðjum kórsdyrunum ok varðiz drengiliga, bæði

1. sagði jarl] *saknas B* brjóti] brjótið *B* 2. skjóti] skjótið *B* grýti] grýtið *B* 3. var þetta ráðs tekit] var svá gort *B* var þat auðvelt] *saknas B* 4. grjót ok skot] skot ok grjót *B* 4—5. ok — þá] urðu þá margir *B* 5. sumir(1)] *saknas B* 6—7. Þá — mundi] Þá mælti Benedikt, at þeir skyldu *B* 10. nú] *saknas B* kórsdyrrnar] með prýði *till. B* 11. bóndaliðinu] bændum *B* at kirkjunni utan] utan at kirkjunni *B* 11—13. sem — þeim] *saknas B* 13. annat] i annat *B* 14. var] hon nú *till. B* ok] *saknas B* 16. frá] *saknas B* blóð] blóðið *B* 17. inni] *saknas B* gekk] nú *till. B* 18. jafnan] *saknas B* sveit] manna *till. B* 19. eggjaði] nú *till. B* liðit] til atsóknar *till. B* 20—22. ok — nýju] *saknas B* 22. konungs bróðir] *saknas B* 23. kórsdyrunum] kórsdyrum *B* drengiliga] alldjarfliga *B*

at hann lagði ok hjó, ok varð margs manns bani ok bað þá at sökja fast guðníðingana*, ok þar eptir gerðu allir hans menn, báðu þann aldregi þrifaz, er nokkut hlífði þeim bóndum. Ok er bardaginn var sem óðastr, þá fekk Knútr konungr steinshogg 5 inn í gegnum glugg einn; þat högg kom uppi á brúnina, ok blæddi mjök. Hann tók þá mundlaug ok setti í kné sér, at eigi blæddi á klæðin, ok song á psaltarann sem ádr. Varð nú bardaginn mann-
skœðr, ok fellu margir af konungsmönnum ok leifðu 10 gott orð eptir sik; en heilir váru þá enn höfðingjar konungs allir.

58. Fall Knúts konungs.

Nú varð á hvíld nokkur bardaganum ok létta bæendr atsókninni; þeir tóku þá ok hvíld konungs- 15 menninir. Benedikt stóð í kórsdyrunum ok studdiz á skjöld sinn; hann var þá enn ekki sárr, en ákaflega vígmóðr, þviat þat segja allir einn veg, at engi vörn hafi
275 rökkligri verit af fám mönnum en þessi, slíkt ofrefli sem til kom, ok er þó engi meirr ágætr en hann. 20

Nú sá þeir Benedikt, at maðr gekk inn í kirkjuna ok hafði vafit at sér guðvefjarmottli; hann var vápnlauss; þann mann kendu þeir glögg,

138: 23—139: 1. bæði — hjó] *saknas B* 1. ok varð] varð hann *B* 2. bað] hann *till. B* guðníðingana] *Sá B*; gyðingana *K* 4. þeim] *saknas B* 6. uppi] upp *B* 9. á] *saknas B* Varð] Var *B* 9—10. mannskœðr] allmannskœðr *B* 10. margir] mjök margir *B* leifðu] þeir *till. B* 11. váru] *saknas B* 11—12. höfðingjar konungs allir] allir höfðingjar *B* 14. bardaganum] á bardaganum *B* létta] þá *till. B* 15—16. þeir — konungsmenninir] konungs[menn] tóku þá ok hvíld *B* 16. kórsdyrunum] miðjum kórsdyrum *B* 18. veg] frá *till. B* 19. fám] jafnfám *B* 21. sá] sjá *B* gekk] gengr *B* 22. guðvefjarmottli] guðvefjarskikkju *B* 23. þann] þenna *B* glögg] *saknas B*

at þar var Eyvindr bifra. Hann mælti: »Hvat munu vér nú þess mæla, at öllum mætti bezt gegna, þvíat ærin nauðsyn væri nú til þess, í svá mikit óefni sem nú er komit, ef nokkut mætti 5 um betraz; hefir fólk þetta farit rasanda mjök ok hugsat litt, hvat samði, ok vildu ekki heyra annat en veita Knúti konungi atgöngu ok taka hann frá ríki; en nú, er þeir hafa nokkut tannsárir orðit af skiptum við yðr konungsmennina, heyriz mér svá 10 til, sem þeir sé búnir til sætta at ganga við konunginn; fór ek því þegar á yðarn fund, Benedikt!» sagði hann, »at mér er á þessu mikill fagnaðr; megu þat ok allir sjá, at þat er mest nauðsyn, at sættin mætti verða; vænti ek þess, at bæendr sé nú 15 ekki um þat harðkeyp[tjir]*, þannig hefir þeim reynz at eiga við yðr konungsmennina; er þat, sem ván er, at þeim muni mikill hamingjuskortr verða við Knút konung. Nú þó at mikit sé at orðit, gódir menn!» sagði hann, »þá stendr þó til miklu meira 20 geigs, ef konunginum verðr nokkut; þvíat eigi má þat vita, þar er margir koma þeir saman, er litt eru vandaðir, nema (nokkurr)* unni sér þess glöeps; hyggjum nú at allir saman, hvat bezt er af at gera, ok gefum meðan ró reidinni, þvíat engi sér et sanna, 25 meðan hon fylgir. Nú bið ek yðr í guðs nafni,»

1. at þar var] ok var þat *B* mælti] svá *till. B* 2. at] er *B* 3. ærin — þess] nú væri til þess ærin nauðsyn *B* 4. nú er komit] komit er *B* 5. betraz] bæta *B* rasanda mjök] óest ok rasanda *B* 5—8. ok — ríki] *saknas B* 8—10. en — búnir] en nú eru þeir nokkut orðnir tannsárir af vápnum yðrum konungsmanna. Hey[r]ið mér nú! Bæendr eru búnir nú *B* 11. ek] nú *till. B* 13. þat(1)] *saknas B* 14—16. vænti — konungsmennina] *saknas B* 15. harðkeyp[tjir] harðkeypí *K* 21. er(1)] sem *B* þeir saman, er] saman þeir, sem *B* 22. (nokkurr)] *Parentestecknen ent. M^{cd}* unni] ynni *B* þess] *saknas B* 23. hvat] *saknas B* 25. meðan] á meðan *B*

sagði Eyvindr, »at þér gefið mér göng á konungs fund, þvíat ek trúi því, at hann sé fúss til friðarins.» 276 Benedikt svarði: »Þú skalt aldregi ganga á konungs fund, þvíat þat vita allir, at þú ert hverjum manni útrúari, ok ef þú hefðir nú eigi svá gengit 5 á vald vart, þá skyldir þú fá fet heðan ganga; en nú þykki mér skömm í at drepa þik, er þú ert vápnlauss, en eigi ætla ek, at þat væri ílt verk.» Konungr heyrði tal þeirra ok mælti: »Látid hann ganga, sem honum líkar; opt hefir Eyvindr mér 10 enn vel gefiz; hefi ek ok frændr mínir hafit hann til ríkis, mun hann oss þat vel launa; mun hann því þat erendi sækja á várn fund, er gott er ok oss þarft.» Benedikt svarar: »Þér skuluð þessu ráða, herra! en ekki kemr mér þat á óvart, at þessa 15 iðrumz ek brátt.»

Síðan lét Benedikt Eyvind ganga innar hjá sér í sönghúsit; ok er Eyvindr kom fyrir konunginn, þá mælti hann ok hneigði honum: »Heill, herra!» sagði hann. Konungrinn leit við honum ok svarði 20 engu. Þá lét Eyvindr mottulinn falla aptr af herðum sér, en hann hafði sverð brugðit undir klæðunum; þá lagði hann sverðinu til konungsins ok í gegnum hann. Konungrinn hneig upp at þilinu ok bað guð gæta sín; fekk konungrinn þegar bana. 25 Eyvindr hljóp þegar upp á altarit, þvíat uppi yfir altarinu var gluggr mikill, er frá var brotinn gler-

2. sé] er *B* 6. vald vart] vart vald *B* 7. at] *saknas B* er] at *B* 8. ek] *saknas B* at þat væri] þat *B* 11. enn] *saknas B* frændr mínir] mínir frændr *B* 14. oss þarft] þarft oss *B* 17—18. Síðan — sönghúsit] Gekk Eyvindr inn í sönghúsit hjá Benedikt *B* 19. hneigði] 'hiemde' *B* 20. Konungrinn] Konungr *B* 21. mottulinn falla] síga mottulinn *B* 22. en] *saknas B* 23—24. sverðinu — hneig] konunginn í gegnum með sverðinu; síðan hné konungrinn *B* 27—142: 1. brotinn glergluggrinn] brotit glerit *B*

glugggrinn; ætlaði Eyvindr sér þar út at hlaupa. En er Benedikt sá þessi tíðendi, er orðin váru, þá hljópu þeir nær allir senn innar í sönghúsit, ok var Pálmarr hóti skjótastr; hann hjó til Eyvindar, er 277
 5 hann kom at altarinu, ok kom höggit á hrygginn, er hann ætlaði at smjúga út um glugginn. Eyvindr var í brynju, en svá var þó óslæliga til höggvit, at hann tók í sundr í miðju; fell höfuðhlutrinn út ór glugginum, en fótahlutrinn inn í kirkjuna.
 10 Eptir þetta varð kurr mikill í liðinu, ok mæltu þat margir, at menn skyldi leita undan ok forða sér þannig, sem helzt mætti; ok því samþykkti Eiríkr jarl, ok leitadi hann út um suðrstúkuna; hann kallar þá á Benedikt, bróður sinn, bað hann sér fylgja;
 15 »er engu manni harmr sinn at bættir, at hér sé drepnir niðr allir dugandi menn.» Benedikt svaraði: »þat skulu nú gera hvárir, sem betra þykkir; þeir skulu leita undan, er þat líkar, en þeir berjaz, er þat er makara; far nú vel ok heill, bróðir! ok hittumz í himinríki.» Eiríkr jarl komz undan ok þeir nokkurir menn saman; var þat bæði, at lítill gaumr var gefinn at fáam mönnum; en þó at nokkurir kendi

2. sá] sér B 3. nær] saknas B sönghúsit] kórinn B 4. hótí] saknas B 8. hann] Eyvind B í sundr] sundr B 11. margir] sumir B skyldi] skyldu B 13. um] saknas B kallar] kallaði B 14. þá] saknas B bað — fylgja] ok bað hann fylgja sér B 15. manni] saknas B bættir] segir hann till. B 16. drepnir niðr] niðr dræpnir B 18. skulu] megu B leita] *Með detta ord börjar andra fragmentet av A² er (1) Med detta ord börjar andra fragmentet av B²* 18. er þat líkar] er betra þykkir en at berjaz B, er þat þykkir betra B² berjaz] beriz B 19. makara] ljúfara B vel ok heill] heill ok vel B 20. komz] nú till. B þeir] saknas B 21. saman] með honum B þat] saknas A² gaumr var] *bortrívet A²* 21—22. gaumr var gefinn] *oláslígt B²* 22. nokkurir] nokkurir menn A², menn BB² kendi] kendu B

Eiríkr jarl, þá var hann svá vel vingaðr af mörgum, at engi maðr vildi honum grand gera.

59. Fall konungsmanna.

Eptir þessi tíðendi varð Benedikt svá óðr, at hann hljóp utar ór kórinum ok kastaði skildinum; 5 hann tók þá sverðit tveim höndum ok hjó til beggja handa, hvat sem fyrir varð, ok stókk alt undan, þat er því kom við, en eigi at síðr hlutu margir þar eptir at liggja í kirkjunni ok kunnu ekki frá tíðendum at segja; hann ruddi sér svá* veginn utar 10 at kirkjudyrnum, at ekki helt við. Þeir fylgðu honum bróðr Pálmarr ok Blakkarr ok fóru ekki á hæl. En er þeir kómu at kirkjudyrnum, þá nam þar við ok gekk eigi lengra, þvíat þar var fyrir bóndamúgrinn, svá at hinir kómuz þá eigi út; 15 var þar sótt at þeim Benedikt öllum megin. Nú þó at þeir væri kappar miklir, þá urðu þeir þó ofrlíði bornir, ok kom þar at því, sem mælt er, at ekki má við marginum. Fell þar nú Benedikt ok allir þeir við mikinn orðstir, svá at þeirra vöru ok 20

1. vel] saknas A²BB² mörgum] *bortrívet A²*, manni till. B 2. maðr] saknas BB² grand gera] *bortrívet A²* 3. Fall konungsmanna] *oláslígt A²*, Fall Benedikts B² 4. Eptir — Benedikt] Benedikt varð nú BB² 4—5. Eptir — ór] *hál resp. oláslígt A²* 6. hann] ok BB² tveim — handa] *bortrívet resp. oláslígt A²* 8. við — þar] *bortrívet resp. oláslígt A²* margir þar] þar margir BB² 9—10. ok — segja] saknas BB² 10. gja — sér] *bortrívet A²* sér] saknas B² svá] *Sá A²B²; saknas KB (se dock noten till r. 11) veginn] vög B* 11. kirkjudyrnum] kirkjuhurðunni ok dyrunum B at(2)] svá at B 12. Pálmarr] *bortrívet A²* fóru ekki] *oláslígt A²* 14. ok gekk] *bortrívet A²*, gekk þá BB² 16. þar] þá A²BB² Benedikt öllum] *bortrívet A²* 17. þó — væri] *oláslígt A²* 18. þar] þá B þar at því] *bortrívet A²* 19. ekki] eigi BB² má] *hál A²* 20. við mikinn] með góðan B

hreysti er æ ágætt. En er þeir váru látnir, þá staðnaði bardaginn; ræddu bæendr þá, at grid mundi (gefin)* þeim konungsmönnum, er eptir lifðu; gengu þá til gríða þeir Þorgunnusynir, Sveinn ok Ástrádr, 5 ok þeir af konungsmönnum, er þá váru eptir.

60. Frá Ásbirni jarli.

En er lokit var bardaganum, þá bjogguz bæendr í brott, þvíat mörpum var ant heim. Ásbjörn jarl mælti þat, at menn skyldu vera varir um sik, þeir 10 er mest höfðu gengit at verkum þeim, er þar höfðu unnin verit, ok vita fyrst, hvert ráð þeir tæki, er undan höfðu komiz af Knúts mönnum; »en þó mæli ek þetta eigi af því, at ek kvíða mér né mñnum mönnum; ætla ek, at flestir muni þat mæla, 15 at eigi hafi annarr maðr meira hlut í þessu átt en

143: 20—144: 1. at — hreysti] *oläsligt A²* 1. æ] *saknas B* ágætt] *síðan till. B* En — látnir] *saknas BB²* er — látnir] *hál A²* 1—2. þá staðnaði] *stöðvaðiz nú B*, staðnaði þá *B²* 2—3. ræddu — lifðu] *saknas BB²* 2. þá at grid] *oläsligt A²* 3. (gefin)] *Parentestecknen enl. M^{cd}* 3—4. gengu þá] *hál A²* 3—5. gengu — eptir] gengu þeir þá til gríða konungsmennirnir (konungsmenn *B²*), sem eptir váru (lifðu *B²*); þeir bræðr váru eigi fallnir, Sveinn ok Ástrádr Þorgunnusynir *BB²* 5. af — eptir] *oläsligt A²* 6. jarli] *saknas A²* 7. En — þá] Þegar eptir bardagann *BB²* 8. í brott] á braut *B²* ant heim] *oläsligt A²* 9. mælti] *ræddi A* mælti — varir] *bað menn vera vara (saknas B) BB²* 9—11. þeir — verit] þá sem mest höfðu at gort *B*, þeir sem hér höfðu mest at gengit *B²* 10. er (1)] sem *A²* verkum] *oläsligt A²* 11—13. ok — því] ok vita, hvert ráð at (*saknas B²*) Eiríkr jarl tæki eða aðrir konungsmenn; »en eigi mæli ek þetta af (*saknas B²*) því», segir hann *BB²* 12. Knúts] konungs *A²* 13. né] eða *A²* 14—145: 2. at — ofgort] flesta þat munu mæla, at eigi mun (muni *B²*) annarr maðr meira hlut í hafa átt en ek, ok við því mun ek ganga; iðrumz ek eigi (ekki *B²*) þess, þvíat eigi mun þat ofgort *BB²*

ek, ok ek mun við því ganga; iðrumz ek enn ekki þess, þvíat ek ætla þetta ekki ofgort; mun ek nú 279 heim fara.» Eptir þetta raufz safnadrinn, ok skildiz lidit, ok fór hverr þangat, sem heimili átti.

61. Liflát Ásbjarnar jarls.

5

Ásbjörn jarl fór norðr til Eyrarsunds þegar eptir fundinn, ok tók hann sér þar herbergi í þorpi einu, ok svaf hann í lopti einu um nóttina. Þá varð sá atburðr, er fábeyrðr er, at þar kómu inn mýss margar valskar; þær váru miklu stærri, enn 10 menn hefði fyrr sét. Þær sóttu jarlinn svá ákafliga, at hann varð þegar upp at standa ok verjaz þeim, ok eigi at síðr sóttu þær hann; þar váru margir menn aðrir inni í loptinu, ok hirðu þær um (engan)* annan. Þá hljóp jarl ofan ór loptinu 15 ok þegar þær eptir honum; ok er hann kom út, þá sækja þær hann fastast. Þá hljóp hann ofan til sjóvar, ok komz hann út á skip, ok lét hann frá landi; þær hljópu þegar á sæinn út ok upp í skipit til hans ok at jarli ok réðu þegar í andlit honum 20

1. ek (2) — enn] *oläsligt A²* 2. nú] ok *till. BB²* 3. Eptir þetta raufz] *Raufz þá ok B*, *Raufz þá B²* 4. þangat] *þannug A²*, *þann veg B*, *þanninn B²* 5. Liflát — jarls] *Af undarligu liflát Ásbjarnar jarls A²*, *Dauði Ásbjarnar jarls ógurliqr B²* 7. ok tók hann] hann tók *BB²* þar] *saknas BB²* 8. hann] *saknas A²BB²* einu (2)] *þökkuru A²B²* nóttina] *þökkuru nótt B* 8—9. Þá — er (2)] *Þar varð ógurliqr atburðr BB²* 9—10. inn mýss] *oläsligt A²* 11. hefði] *höfðu BB²* 12. verjaz] *varðiz B* 13. at] *því BB²* 14. aðrir] *saknas BB²* inni í] *oläsligt A²* í] *saknas B* 15. (engan)] *mann till. A²*; *parentestecknen enl. M^{cd}* ofan] *út B*, *saknas B²* 16. þegar þær] *þær þegar A²BB²* þá] *saknas A²* 18. hann (1)] *saknas A²BB²* hann (2)] *saknas A²BB²* 20. ok at jarli] *saknas B*, ok at honum *B²* andlit] *andlitit B²* honum] á honum *B²*

framan ok i nasar; ok svá lauk þar, at þær drápu jarl; ok þegar eptir þetta hurfu þær óvættir.

Þessi undr spurðuz víða, dauði Ásbjarnar jarls, ok varð mǫnnum at þessum atburð ótti mikill, 5 þeim er mestan hlut höfðu átt í mótgangi við Knút konung, ok grunaði þá marga menn, at þetta verk mundi eigi verit hafa svá guðréttligt, sem þeim hafði opt tját verit, er þeir höfðu veitt líflát Knúti konungi, ok mæltu þat margir, at þessi hefnd 10 mundi af guði send vera.

62. Líflát Þórðar dorra.

Nú skal þar til taka, er fyrr var frá horfit, 280 er þeir Þórðr dorri ok Tólarr verpill skilduz frá foruneyti þeirra bóndanna, þá er þeir fóru at Knúti 15 konungi; ætluðu þeir Þórðr þá til heimferðar. En er þeir kómu at á einni mikilli, þar er veggrinn lá yfir, ok var fjalaþrú yfir ána, þá hleypti hverr yfir, svá sem at kom; en er flestir menn váru yfir komn-

1. framan] *saknas B* i] *saknas B* nasar] nasirnar *B*³ drápu] deyddu *A²BB²* 2. jarl] hann *B* eptir þetta] í stað *BB²* þær] þessir (!) *B* 4. at þessum atburð] af því *A²*, at þessu *B* ótti mikill] mikill ótti *A²* 5. er] sem *A²* hlut] *bortrivet A²* 5—6. hlut — konung] mótgang höfðu veitt Knúti konungi *BB²* 6. ok] *saknas BB²* 7. eigi] *saknas B* verit hafa] *saknas BB²* svá guð-] *bortrivet A²* 8—9. veitt — konungi] drepit Knút konung *BB²* 9. ok — margir] mæltu menn þá *BB²* 10. vera] *saknas A²* 11. Líflát] Dauði *B²* dorra] *saknas A²B²* 12. Nú skal] *bortrivet A²* er] sem *A²* 13. er] at *B* er þeir] *bortrivet A²* dorri] 'skori' *A²B²*, 'skorre' *B* 13—16. skilduz — er (1)] hurfu apr með sínum mǫnnum *BB²* 14. -yti þeirra] *hál A²* er — at] *bortrivet A²* 15. þeir Þórðr þá] *saknas A²* 16. mikilli] einn dag (eins dags *B²*) snemma *till. BB²* 16—17. þar — ána] var þar yfir vegr þeirra; þar var yfir ein mikil fjalaþrú *BB²* 17. yfir — fjal-] *bortrivet A²* yfir ána] á ánni *A²* yfir (3)] brúna *till. BB²* 18. svá] *saknas A²* menn] *saknas B*

ir, þá mælti Þórðr dorri: »Hér fara menn fólsliga, er (þeir)* hleypa yfir sem á víðum velli.» Þeir svorðu, er yfir váru komnir, báðu hann fast at ríða, »þvíat þú hefir þann hest, er beztr er kallaðr, ok mun þér endaz, þar sem allir hafa áðr nálíga yfir ríðit; sýniz 5 oss, sem þetta muni minni mannaun, en þat sem þú ætlaðiz um hríð fyrir, at ganga til bardaga við Knút konung; geta þess ok sumir, at þú mundir þér þar ekki nærr ætla.» Þórðr reiddiz þessu mjök ok keyrði hestinn með sporum, en hestrinn (var)* 10 óðr ok kornfeitr ok bregðr á leik, er hann kemr út á brúna, er hlumkaði mjök undir fótunum, ok ríss upp orðigr undir honum á brúnni; fell Þórðr þá aprt ór soðlinum ok í ána ofan ok fekk þegar bana. Forunautum Þórðar brá mjök við þenna atburð, ok 15 þótti mǫnnum undarlíga at beraz, ok fóru heim síðan við svá búit.

Þat segja sannfróðir menn, at Tólarr verpill dœi ok herfiligum dauða, fúnaði kvíkr í sundr ok vall mǫðkum; ok sýndi guð þat í dauða þessa manna, 20

1. þá] *saknas BB²* Þórðr dorri] *bortrivet A²* dorri] 'skore' *B*, 'skori' *B²* 2. (þeir)] *Parentestecknen enl. M^c*; *ordet saknas A²B²* yfir] hér yfir *B* 3. báðu] ok báðu *B* at ríða, »þvíat] *bortrivet A²* 4. þér] *saknas A²* 5. allir — nálíga] nú hafa nálíga allir *A²*, allir hafa nú (áðr *till. B²*) *BB²* ríðit; sýniz] *bortrivet A²* 6. sem þetta muni] þetta *BB²* 6—7. þat — bardaga] at berjaz *B* 7. þú] *saknas A²* 7—8. við Knút konung] *bortrivet A²* 8. sumir] til *till. B* 9. þar] þat ok *A²*, þetta *B*, þat *B²* ekki] eigi *B* þessu] nú *BB²* 10. með] við *B²* (var)] *Parentestecknen enl. M^c*; *ordet saknas A²BB²* 11. bregðr] hann *till. A²BB²* 12. hlumkaði] 'hlúkaði' *A²*, hlumkaði *BB²* fótunum] hófunum *A²BB²* ríss] nú *till. BB²* 13. upp] *saknas A²B²* þá] *saknas B²* ofan] *saknas B* 15. mjök] undarlíga *till. B* 15—16. -burð — mǫnnum] *hál A²* ok — beraz] *saknas B* 17. síðan] *saknas BB²* 18. Þat] En þat *B* 19. dœi] *hál A²* dœi — dauða] *saknas BB²* fúnaði] ok fúnaði *A²* 20. ok] *saknas BB²*

hversu þetta verk var rækt ok ábyrgðsamligt þeim, er gerðu.

63. Frá grepti konungsmanna. 281

En eptir þat er bóndaliðit var í brottu af
5 Fjóni, þá söfnuðuz saman þeir menn, er verit höfðu
vinir Knúts konungs, ok fóru í Óðinsvé ok gengu
þar til, sem var lík Knúts konungs, ok litu á um
stund ok urðu þess vísir brátt, at sár hans váru
gróin; var líkit bjart ok þekkiligt; var þar nú veittr
10 sœmiligr umbúnaðr, sem vera átti. Lík Benedikts
var þvegit ok umbúit ok svá annarra manna, þeirra
er þar höfðu látiz. Síðan var kirkjan rudd ok born-
ir út dauðir menn ok veittr þeim grøptr. At líki
Knúts konungs var gør kista mjök vønduð; í aðra
15 kistu var lagt lík Benedikts, konungs bróður, ok
var þessi líkferð gør en sœmiligsta; var Knútr kon-
ungr þar jarðaðr í Óðinsvé á Fjóni ok svá Bene-
dikt, bróðir hans.

Sá bardagi, er var á Fjóni ok Knútr konungr
20 fell ok lét líf sitt, var á laugardegi VI. íðús Júlí;
sá dagr er tveim nóttum eptir Seljumannamessu.
Þá hafði hann konungr verit at Danmørk (VII)* vetr,

1. rækt] 'gt' með 2 olásliga bokstæver framför B 1—2.
ok — gerðu] fyrir guði ok góðum mǫnnum BB² 2. er] sem A²
3. Frá grepti konungsmanna] Um grøpt Knúts konungs A²,
Grøptr Knúts konungs B² 4. En] saknas BB² bóndaliðit]
liðit saknas B í brottu] á brottu A², á burtu B, á brautu B²
5. er] sem A²BB² 6. ok fóru] saknas BB² 7—8. ok — at]
saknas BB² 8. sár hans váru] váru þá sár hans BB² 9.
veittr] saknas B 11. umbúit — annarra] 'um bua annar' A²
14. gør — vønduð] kista mjök vønduð gør B 14—15. i — ok]
saknas A² 15. lagt lík] lagðr líkami B ok] saknas BB²
17. þar] saknas B 19—20. Sá — var] Knútr konungr fell BB²
21. Seljumannamessu] Seljumannavøku A²BB² 22. (VII)
Parentesteknen enl. Med; VI A²

ok hafði hann því ríki stýrt með stjórn mikilli ok
skörungskap; þá var liðit frá holdgan várs herra
Jhésú Kristi M ok LXXX ok VII vetr.

64. Frá þorgunnusonum.

Eptir fall Knúts konungs þótti Dønum þurfa 5
at taka sér konung; en þá var næstr konungdóm-
inum Óláfr Sveinsson, sem forn lög stóðu til, at enn
282 elzti son Sveius konungs skyldi konungr vera. Danir
áttu þá opt þing ok töludu um þetta vandmæli; var
þat margra manna vili at kalla Óláf til konung-
10 dóms, en þó þótti þat vera ekki auðsöttligt, þar sem
hann var kominn; væntu þeir ok litillar vingunar
af Baldvina hertoga fyrir sakir þeirra atburða, er
þá höfðu orðit fyrir skømmu.

Síðan tóku menn þat ráð, at þeir beiddu 15
þorgunnusonum, at þeir skyldi fara vestr í Flæmingja-
land á fund Baldvina hertoga ok vita, ef þeir fengi
nát Óláfi með nøkkurri útlausn; þótti þat vænast til,
at við þetta mundi hann fáz, at þeir menn færi
þessa ferð, er áðr hefði verit í kærleikum við Knút 20
konung. Þeir bræðr svøruðu svá: »Ekki eruð ér

1. ok (1)] saknas BB² stýrt — mikilli] stýrt ok stjórnat
með mikilli síðsemð B 3. ok (1)] saknas A²BB² ok (2)]
saknas A² 4. Frá þorgunnusonum] Óláfr tók konungdóm
till. A²; överskrift saknas B² 5. þótti Dønum] þóttuz Danir B
þurfa] hál B² 6. sér] saknas B en þá var] var þá BB²
7. enn] saknas B 9. áttu — ok] saknas BB² töludu] Med
detta ord slutar andra fragmentet av B²; jafnan till. B
11. þat vera ekki] þat ekki vera A², þetta eigi vera B 12. ok]
saknas B 14. höfðu] hafði A² 15—16. ráð — fara] til ráðs
at biðja til þorgunnusyni, at þeir færi B 17—18. fengi
nát] næði B 18. þótti — til] ok þótti vænast A² 18—21. þótti
— konung] ok þóttu þeir líkastir til at ná honum, þar sem
þeir höfðu verit hinir kærustu vinir Knúts konungs B 19. at
(2)] ef A² 20. hefði] höfðu A² 21. Þeir] En þeir B

Danahöfðingjar þess verðir, at vit farim sendiferðir yðrar eða flytim yður málskipti, en ekki er ferð þessi svá löng, at hon megí eigi vel fram komaz fyrir þat; væntum vér oss ok góðra viðtakna, þótt 5 vér komim í Flæmingjaland.» En þótt þeir talaði slíkt, þá játa þeir þó þessu með vana sinna umráði; búaz þeir síðan til ferðar brœðr ok fara, þegar þeir váru búnir, ok koma fram í Flæmingjalandi.

Þeir fara þegar á fund Baldvina hertoga ok 10 Edlu dróttningar, dóttur hans; var þeim þar vel fagnat, ok varð dróttning þeim harðla fegin ok spurði þá vandliga at þeim tíðendum, er þá höfðu nýliga orðit í Danmörk; þeir sögðu henni slíkt, sem hon 283 vildi vita. Síðan báru þeir upp fyrir hertoganum 15 erendi sín ok sögðu honum orðsending höfðingja ór Danmörk ok þar með bœn allrar alþýðu, ef hann vildi gefa Óláfi Sveinssyni göng ok órlof til heimferðar; bjóða þeir ok til þess fé, at hann sé út leyst, »svá mikit sem yðr líkar, herra!» »Væntum vér ok 20 þess, herra!» sagði Sveinn, »at þér mundið mikit hér um gera fyrir vár orð.» Hertoginn svaraði:

1. Danahöfðingjar] flestir *till. A²*, Danir *B* . vit] vér *A²B* 1—2. sendiferðir yðrar] sendiför yðra *B* 4. fyrir þat] *saknas B* 4—5. væntum — Flæmingjaland] væntum vit okkr góðar viðtökur af hertoganum *B* 5. talaði] töludu *B* 6. játa] jáðu *A²*, játuðu *B* þó] *saknas A²B* umráði] ráði *B* 7. búaz — brœðr] ok búaz þeir til þessarrar ferðar *B* 9. Þeir fara þegar] *saknas B* 10. var] *saknas B* þeim þar vel] vel þeim þar *B* 11. harðla] *saknas B* 12. vandliga — tíðendum] eptir vandliga um þau tíðendi *B* nýliga] fyrir skömmu *B* 13. slíkt] þat *A²*, alt *B* 14. vildi vita] spurði *B* upp] *saknas B* 15. erendi sín] sín erendi *B* 15—21. höfðingja — orð] Danahöfðingja ok þar með alþýðunnar bœn, »ef þér vildið gefa Óláfi órlof til heimferðar; væntum vér,» segir Sveinn, »at þér mundið, herra! gera hér mikit at fyrir vára skuld ok orð *B* 19. herra] *saknas A²* 20. mundið] munið *A²* 20—21. mikit — gera] hér um gera mikit *A²*

»þess væri Danir frá oss verðir, er þeim væri bæði í skömm ok skaði, fyrir sakir þess niðingskapar, er þeir hafa unnit; biðja þeim þar fyrir allir ills, sem vert er; en þó, í annan stað, væri þat eigi ómakligt, at þeir Danir næði at hafa þvilikan höfðingja yfir 5 sér, sem Óláfr er; en þó er hann svá kominn í mitt vald, at hann mun seint heðan leysaz; þviat þat reyndiz mér aldregi fals, er Knútr konungr sagði mér, en hann sendi mér þau orð et síðarsta 10 sinn, at þenna mann skylda ek aldregi lausan láta.» Þá svöruðu þeir brœðr báðir senn: »þat mæla menn, herra! at þessi hlutr hafi konunginum helzt yfirgefiz, ok jafnvel kalla þat vinir hans, ok þótti Óláfr honum með trúleika þjóna; en til þess væri engir menn jafnskyldir, sem vit brœðr, at bæta um 15 þat, ef konunginum hefði nokkut yfirgefiz; viljum vér bjóða þat alt fram fyrir vára hönd, sem yðr líkar ok þér vilid beitt hafa, til þess at vér náim 284 þessum manni í brott heðan.» Hertoginn svaraði: »Eigi væntir mik þess, at sú raun verði á, at þessu 20 sé misráðit, at Óláfr sé í varðhaldi hafðr eptir því, sem Knútr konungr sagði fyrir; en skil ek, at ykkr gengr gott til þessar eptirleitanar ok ástúd við Knút

1. er] at *A²B* 3. hafa] nú *till. B* fyrir allir ills] margir ills fyrir *B* 5. þeir] *saknas A²* næði at hafa] hefði *B* 6. i] undir *B* 7. heðan] *saknas B* 8—9. Knútr — mér] hann sagði mér, Knútr konungr *A²* 9—10. et síðarsta sinn] síðarst *B* 12—13. helzt yfirgefiz] yfirgefiz helzt *B* 13. kalla] mæla *A²B* 14. trúleika] trúnaði *B* 14—16. en — yfirgefiz] en til þess ætla ek, at engi maðr væri jafnskyldr sem vit brœðr, ef Knúti konungi hefði yfirgefiz *A²*; mundu ok til þess engir menn vera jafnskyldir, sem vit brœðr, at bæta um þat, ef konunginum hefði yfirgefiz *B* 17. þat] *saknas B* 18. til þess] *saknas A²* 19. manni] út ok *till. A²*, Óláfi *till. B* í brott] á braut *A²*, á burt *B* 23. þessar eptirleitanar] *saknas B*

konung; nú með því at ek hefi ykkur reynt at góðum
 drengjum jafnan ok ek veit til sanns, at þit hafid
 vel fylgt Knúti konungi, höfðingja ykkurum, ok hann
 virði ykkur mikils, þá skal ykkur gera á þessu nokk-
 5 urn kost. Óláfr skal leysa sik út með XXX
 marka gulls ok þó með þeim kosti, at þit skulid
 hér sitja í jarninu á meðan, þar til er Óláfr hefir
 út greitt féit, þat sem nú er ákveðit; vil ek, at þit
 reynid svá, hversu góðr drengur Óláfr er, eða hverir
 10 næst munu sét hafa, hverr maðr hann er; megið
 þit ok svá hugsa ykkart mál, ef Óláfr vil eigi greiða
 féit eptir því, sem skilit er, at þá komiz it aldregi ór
 þessu varðhaldi ok prisund*; nú eiguð þit hér mest
 í hættu,» sagði hertoginn, »en engan trúnað vil ek
 15 undir Óláfi eiga, ok ekki vil ek þessa fýsa ykkur.»

Ok er hertoginn hafði þenna kost upp sagðan,
 þá sögðu þeir bræðr, at þeir vildu finna Ólaf. Síðan
 var þeim fylgt til dyflizunnar*, þar sem Óláfr sat í;
 þeir segja honum þetta alt jafnsaman, orðsending
 20 höfðingja ór Danmörk, at þat var vili þeirra, at
 hann væri til konungs tekinn yfir alt Danaveldi.

2. jafnan] saknas A² veit] þat till. A², saknas B
 3. konungi] ok drengiliga till. B 3—4. höfðingja — mikils]
 saknas B 4—5. nokkurn] saknas B 6. þeim] saknas B
 7. i — meðan] meðan í jarninu A², á meðan í jarnum B
 9. svá] saknas B 10. næst munu] munu næst B sét hafa]
 hafa sét A² hann] Óláfr A² 11. svá — mál] þat hugsa B
 12. skilit er] nú er skilt A² þá komiz it] it komiz þá A²,
 þit komiz B 13. þessu — prisund] þessi prisund ok varð-
 haldi B prisund] *Sá Err. typ.* ('prisund') och A²B; pris-
 and K hér] saknas B 15. ykkur] til, segir hann till. B
 17. sögðu — þeir(2)] sögðuz þeir bræðr B vildu] vildi A²
 18. dyflizunnar] *Sá* A²; 'diblisunnar' B, dyfliziunnar K
 Óláfr] hann B 19. þetta alt jafnsaman] alt saman ok B
 20. höfðingja] höfðingjanna A² ór] í B 21. væri]
 þar till. B.

285 »Höfum vér nú ok þetta mál talat við hertogann,
 ok setti hann þar í fyrstu þvert nei fyrir, en þó við
 okkart fullting ok böen, þá vill hann unna þér út-
 lausnar.» Síðan segja þeir, hversu mikit fé her-
 toginn mælti til útlausnar honum ok þó þat með,
 5 at þeir bræðr skyldu setjaz í jarnit þat sama, er
 hann sat áðr í, þar til er fé þetta er út goldit.
 »Munu þat ok flestir mæla, at vit hættim mjök á
 þitt vald ok miskunn, ef vér gerum þetta; væntum
 vit þess, at okkr muni þat vel gefaz, ok þú munir
 10 þat góðu launa, svá mikit sem þér liggr við; þvíat
 fáir get ek, at þetta geri fyrir þinar sakir.» Óláfr
 svaraði: »Þessi kostur þikki mér,» sagði hann, »all-
 góðr, ok eigi beidi ek annars; ægir mik ekki þetta
 féggjald, ok ef (ek)* fæ ríki í Danmörk, þá skal ek eigi
 15 hafa borit konungsnafn einar þrjár nætr, at ek skal
 til hafa greitt þetta gjald; skulu þit þat hafa fyrir
 þann maundóm, er þit sýnid mér nú, ok slíkt, sem
 mér kaupiz í; má ok vera, at ykkur verði þetta omb-
 unat, ef vart vald verðr nokkut.»
 20

Síðan gekk hertoginn til tals við þá, var þá
 þetta ráð algort; segir Óláfr þat upp á trú sína, at

1. vér] vit B nú ok] ok nú A² mál] saknas B
 talat við] upp borit fyrir B 2. þar] saknas A² í fyrstu
 — fyrir] þvert nei fyrir í fyrstu B 3. okkart — böen] böen
 okkra B 4—5. Síðan — honum] saknas B 6. þeir — setjaz]
 vit bræðr settumz B i] saknas A² er] sem A² 7. hann
 — i] nú sitr þú í B fé] saknas B út goldit] goldit út B
 8. hættim] hættum B 9. vér] vit B 10. muni] mun B
 11. þat] okkr till. B liggr] hér till. B 11—13. þvíat —
 svaraði] saknas B 13. Þessi] ok þessi B sagði hann]
 saknas A²B 14. þetta] saknas A² 15. (ek) *Parentestecknen*
enl. Mc 16. einar] um B 16—17. at — gjald] áðr ek hafa
 til greitt þetta gjald A², áðr ek skal hafa til gort ok greint(!)
 féit B 17. skulu þit þat] ok þetta gjald skulu þit B 19. ok]
 enn B 21. var] ok var B þá(2)] nú A²B 22. á] saknas B

hann skal þessa menn út leysa, svá sem hann mætti fyrst við komaz; hann sverr þat hertoganum at greiða féit eptir því, sem nú hét hann. Eptir þat er nú Óláfr tekinn ór dyflizunni* við þenna kost, 5 en þeir Sveinn ok Ástrádr eru þar í settir; eru látin járn á hendr þeim ok foetr; þeir höfðu ok fozlu, sem þeir máttu lifa við, minsta.

65. Tekinn Óláfr til konungs.

286

Eptir þetta fær Óláfr sér foruneyti ok ferr til 10 Danmerkr, ok þegar hann kom þar, safnaz lið til hans; hann fór til Jótlands, ok var þar stefnt Vébjargapíng; var Óláfr þar til konungs tekinn yfir alt Danaveldi. Síðan fekk han sér hirðar ok fór yfir landit ok dæmði mönnum lög ok stjórnáði 15 öllum konungs málum. Ekki er þess getit, at hann efnáði til um fégjöld þau, er hann hafði heitit hertoganum til útlausnar sér; en þó liðu eigi langar stundir, áðr nokkurir menn urðu til áminningar við hann um þetta mál, at hann skyldi at þessu gaum 20 gefa, þeir er váru frændr eða vinir Þorgunnusona. Konungr svaraði því styggiliga ok bað slíkt ekki tala við sik; »munu þeir bræðr hafa góðan fagnad

1—2. hann mætti fyrst] hann má fyrst A^2 , fyrst má hann B 2. sverr] ok *till.* B þat] þess A^2B 3. féit eptir því] eptir því féit A^2 3—4. Eptir — ór] Er nú Óláfr út tekinn af A^2 , Er nú Óláfr ór tekinn B 4. dyflizunni] *Sá* A^2 ; 'dyblisunne' B , dyfliziunni K 5. eru (1)] váru B eru (2)] ok A^2B 6. þeim] þeirra B 7. minsta] et minsta B 8. *Överskriften oläslog* A^2 9. Eptir — ferr] Óláfr ferr nú B 10. kom] kemr A^2B safnaz] þá safnaz þar saman B 12. var Óláfr] Óláfr var A^2 13. alt — hirðar] alla Danmörk. Fekk han sér þá hirð B 15. öllum] *saknas* B 16. fégjöld þau] fégjald]it B 18. nokkurir] *saknas* B 20. þeir — vinir] váru þat frændr ok vinir þeirra B er] sem A^2 22—155:1. góðan — Flæmingjalandi] góða daga með Baldvina hertoga B

í Flæmingjalandi, sem verðugt er, þvíat þeir hafa lengi mjúkliga þjónat þeim mágum Knúti konungi ok Baldvina hertoga; munu þeir ok taka makliga ömbun þess.» Fekz ekki af konungi um þetta mál.

66. Frá presti einum.

5

Þá er Óláfr konungr fór at veizlum á Fjóni, þá kom á fund hans prestr sá, er song at kirkju þeirri, er Knútr konungr hvíldi at. Prestr heimti konung á mál ok sagði honum í hljóði, at hann sá opt um nætr ljós mikit til leiðis Knúts konungs, 10 bróður hans; »ok mörg verða þar önnur þau ták.» 287 sagði hann, »er oss þykkir mikils um vert; hyggjum vér sannliga, at konungrinn sé heilagur; nú viljum vér þar til hafa yðra forsjá, herra! hvárt þetta mál skal meirr upp bera svá búit.» Konungr svaraði, 15 bað hann eigi verða svá djarfan at segja slíkt fals, »þvíat ek víska þá hluti marga í fari Knúts konungs, er einn mundi ærinn til, at hann mundi aldregi heilagur verða; skaltu þat ok víst vita, at ef 20 nokkurr maðr mælir þetta í heyrn mér heðan í frá, 20

1. verðugt] vert B 2. lengi] *saknas* A^2 mjúkliga] *saknas* B þjónat þeim mágum] þeim þjónat mágum A^2 2—3. Knúti — hertoga] *saknas* B 3. þeir] nú *till.* A^2B 4. konungi] Óláfi konungi meira B 5. Frá presti einum] Prestr segir frá heilagleik Knúts konungs A^2 7. á fund] til B 8. konungr] *saknas* A^2 9. konung á mál] hann á einmæli B í] af A^2 sá] ssei B 10. um — mikit] ljós mikit um nætr A^2 , um nætr mikit ljós B 11. önnur] *saknas* A^2 þau] *saknas* B 12. er] þau er B 13. sannliga — heilagur] hann sannliga helgan mann vera B 14. vér] *saknas* A^2 þar til hafa] hafa þar til B 15. upp bera] á lopt bera A^2 16. bað — djarfan] Vertu eigi svá djarfr B at segja] at hann segði A^2 , at þú segir B 17. hluti marga] marga hluti B 18. er] at B mundi] mætti A^2B 19. aldregi] *saknas* B verða] vera B 20. maðr] *saknas* B

at sá skal engu fyrirkoma nema lífinu.» Vard prestr því fegnastr, at hann feldi niðr þessa roðu sem skjótast, svá þungliga sem konungrinn tók þessu; en þó hófz sú umræða eigi at síðr í Danmørk, at 5 Knútr konungr væri sannheilagr maðr, en þó vard þetta ekki á lopt borit, meðan Óláfr konungr lifði, þvíat engi treystiz slíkt at mæla fyrir ofriki Óláfs konungs.

67. Frá Þorgunnusonum.

10 Í þenna tíma váru þeir Sveinn ok Ástráðr Þorgunnusynir vestr í Flæmingjalandi ok sátu þar í jarnum ok í varðhaldi ok váru illa baldnir, þvíat Baldvin hertogi lét ekki lina þeim, þvíat honum var þat mjök í móti skapi, er Óláfr var út leystur, þó at 15 hann gerði þat fyrir þeim þeirra. Þetta líkaði Eðlu dróttning illa, ok biðr opt fœður sinn, at hann léti þá meirr njóta þess, er þeir höfðu verit í kærleikum við Knút konung, en gjalda ódrenskapar Óláfs konungs. Hertoginn svarar reiðuliga ok mælti svá: 288
20 »Þeir skulu þess dags hér bíða í Flæmingjalandi, er Óláfr, vinr þeirra, leysir þá út, eða bíða hér bana

1. fyrirkoma] fyrirtýna *B* nema] *saknas A²* Vard] Ok vard *A²* 2. fegnastr] feginn *B* 3. þessu] á þessu *B* 5. maðr] *saknas B* 6. þetta] því *B* 7. slíkt at mæla] at mæla slíkt *B* 7—8. Óláfs konungs] hans *A²* 10. váru] sátu *B* Sveinn ok Ástráðr] *saknas A²B* 11—12. vestr — varðhaldi] í jarnum ok varðhaldi vestr í Flæmingjalandi *B* 12. í (2)] *saknas A²* 13. Baldvin] *saknas A²* lina] 'lífa' *A²*, hlífa *B* þvíat] fyrir því at *A²* 14. þat] *saknas B* er] at *B* Óláfr] Sveinsson *till. B* 15. þat] þetta *A²* þeirra] brœðra *till. B* 16. biðr] hon *till. A²B* 16—17. opt — meirr] jafnan fyrir þeim ok bað hertoga, at þeir skyldu *B* 17—18. í — konung] með Knúti konungi *B* 18. en] heldr en *B* 19. svarar] þessu *till. A²* 20. þess dags hér] hér þess dags *A²*

ella. Nú þó at frestiz útlausnin hans við þá, þá er makligt, at þeir gjaldi þess, þvíat þeir báðu þess þakksamliga ok töldu þar til marga hluti þá, er oss samði eigi at neita þeim þetta; munu þeir nú ok gorr vita, til hvers þeir hafa þá starfat, er þeir lögðu 5 mesta stund á þat, at Óláfr væri lauss látinn; hefir þetta farit eptir hugpokka mínum, at ilt mundi at leita trúnaðar undir hann.» Ok er hon sá, at ekki tjáði at flytja þetta mál lengr, þá hætti hon, ok leid svá enn næsti vetr eptir fall Knúts konungs, at þeir 10 brœðr sátu þar í jarnum með hertoganum.

68. Vitrun ens helga Knúts.

Sá atburðr vard um vart páskanótt, þar sem þeir váru í dyflizunni* Sveinn ok Ástráðr; þeir höfðu þá haft ádr nálíga enga fœzlu, ok höfðu menn þá 15 nýliga ekki komit til þeirra; váru þeir þá máttlitlir bæði af matleysi ok jarnagangi, þvíat jarnin skorudu þá mjök at beini, er brann undir þeim. En um nóttina í öttu, þá rann höfgi á hann Svein, ok þóttiz hann heldr vaka en sofa; hann sá, at maðr kom 20

1. at] hér *till. B* útlausnin] útlausn *B* hans við þá] *saknas A²* 2. báðu] bíða *B* 3. til] *saknas B* oss] *saknas B* 4. þetta] *saknas B* nú] *hál B* 5. gorr] nokkuru gorr *A²B* hvers] hans *B* þá] *saknas B* 6. mesta] alla *B* 8. hann] Ólaf *B* 8—9. Ok — ok] *saknas B* 9. tjáði] týði *A²* lengr] lengra *A²* 10. svá] nú at och *därefter hál B* 11. jarnum] jarni *A²* hertoganum] Baldvina hertoga *B* 12. Vitrun — Knúts] Jartegnir Knúts konungs *A²* 13. páskanótt] páskanóttina *B* 14. dyflizunni] *Så Err. typ. och A²*; dyfliziunni *K*, 'dyblisunne' *B* Sveinn ok Ástráðr] *hál B* 15. haft ádr] ádr haft *B* ádr] *saknas A²* 16. nýliga] *saknas B* nýliga ekki] ekki nýliga *A²* til — þá m-] *hál B* 17—18. skorudu — at] váru þá mjök komin *B* beini — þeim] *hál och därefter: undir brann jarnunum B* 18. er] ok *A²* En] *saknas B* 19. nóttina] eptir *till. B* þá] *saknas B* hann] *saknas A²B* 19—20. ok þóttiz hann] hann þóttiz *B* 20. vaka — hann s-] *hál B*

þar inn, hann var virðuliga búinn ok svá bjartr, at hann þóttiz varla mega í gegn sjá; hann þóttiz þar 289 kenna Knút konung. Hann gekk at honum Sveini ok mælti: »Hart ertu nú leikinn, Sveinn félagi! ok 5 er þat eigi at verðleikum; nú mun ek leysa þik ór þessi þrísund*; þú skalt segja Baldvina hertoga orð míu, til þess at hann likni þitt mál heðan í frá.» Hann tók þá til fjötursins þess, er á fótum honum var, ok vatt í sundr sem muru, ok slíkt et 10 sama þann, sem á höndum honum var. Þá mælti konungrinn: »Nú ertu lauss orðinn, skaltu nú segja þenna atburð, svá at margir menn sé hjá; vænti ek þess, at guð gefi mér þá miskunn, þar er (menn)* kalla á mitt nafn með góðvilja, at menn fái bót 15 meina sinna.» Honum sýndiz nú, sem ljóst væri í myrkvastofunni, ok þar með kendi hann dýrligan ilm. Eptir þat leið konungrinn frá honum at sýn, en Sveinn vaknaði, ef hann hafði áðr sofit, ok váru þá af honum járnin; hann sagði þá Ástráði, bróður 20 sínum, hvat fyrir hann hafði borit. Ástrádr kvað slíkt et sama fyrir sik hafa borit, ok váru nú báðir

1. þar] *saknas B* 2. hann (1)] *saknas A²* sjá; hann þóttiz] *hál B* 3. honum] *saknas A²B* 5. verðleikum] *hál B* 6. þrísund] *Sá B*; þrísund *KA²* skalt] ok *till. B* 7. þess] *saknas A²* þitt mál] þínu máli *B* í] *saknas A²* 8. þess] *saknas B* 9. var, ok] *saknas A²* vatt] hann *till. B* 10. sem] er *B* á] *saknas B* höndum] fótunum *B* 11. konungrinn] konungr *B* 12. atburð] fyrirburð *B* svá — hjá] sem flestir væri hjá *B* menn] *saknas A²* 13. þess] *saknas A²* þar er] at hvar sem *B* (menn)] *Parentesteknen enl. Mc* 15. meina sinna] sinna meina *A²* nú] *saknas B* sem ljóst væri] ljós mikit *B* 16. með] *saknas B* 17. þat] þetta *A²B* leið] hvarf *A²* frá] í frá *B* 18. vaknaði] vakti *B* hafði] hefði *B* áðr] *saknas B* ok] *saknas B* 19—20. bróður sínum] *saknas B* 20. sínum] *saknas A²* kvað] svarar ok kvað *B* 21. hafa borit] borit hafa *B*

lausir. Ástrádr bað þá þegar í brott leita, ef þeir mætti komaz. Sveinn sagði, at þeir skulu eigi fyrri á braut fara en um daginn, þá er hertoginn sæti 290 yfir borðum, kvað þá flesta menn við stadda.

Þeir gerðu svá, at þeir leituðu þann tíma til 5 hallarinnar, er hertoginn var til borða genginn; þeir váru þá svá máttlitlir, at þeir skriðu heldr en gengu. En er þeir komu inn í höllina, þá sá hertoginn þá brátt ok bað taka bandingjana ok fœra þá út þannug, sem þeir váru ádr. Sveinn svarði 10 þá: »Eigi muntu þat gera vilja, herra! ef þú veizt, hverr okkr hefir leyst.» Hertoginn kvez ætla, at þeir mundi illa hafa gætt þeirra, er til váru fengnir. Sveinn svarði, at eigi var þetta (þeim)* at kenna; »þvíat Knútr konungr kom í nótt,» sagði hann, »ok 15 braut af okkr fjöturana; er þat til marks um, herra!» sagði hann, »at vit segjum satt, at þar liggja í myrkvastofunni fjöturbrotin.» Hertoginn léz eigi vita, hvat þeir sögðu. Þá mælti Eðla dróttning:

1. í brott] í burtu *B* 1—2. ef — komaz] *saknas B* 2. skulu] skyldu *A²B* 2—4. eigi — við stadda] at engum kosti fyrr í burt, en hertoginn sæti yfir borðum um daginn, kvað þá mundu flesta við vera *B* 3. á braut] *saknas A²* 5. gerðu] *saknas B* 5—6. at — genginn] ok þá fóru þeir til hallarinnar, er hertoginn sat yfir borðum *B* 5. þann] í þann *A²* 7. þá] *saknas A²B* 9. brátt] *saknas B* 10. þannug] þeim mönnum *B* váru áðr] höfðu áðr hjá (*saknas A²*) verit *A²B* svarði] mælti *A²B* 13. mundi] mundu *B* illa hafa gætt] illa gætt hafa *A²*, hafa illa geymt *B* þeirra] *saknas A²B* til váru fengnir] þat skyldu gort hafa *B* 14. svarði — þeim] kvað eigi þeim *B* þetta þeim] þeim þetta *A²* (þeim)] *Parentesteknen enl. Mc* 15. kom] til okkar *till. A²* sagði hann] *saknas A²B* 16. braut] vatt *B* er] *saknas B* um, herra] *saknas B* 17. sagði hann] *saknas A²B* vit] vér *A²* þar] *saknas B* 17—18. liggja — fjöturbrotin] liggja fjöturbrotin í myrkvastofunni *A²*, í myrkvastofunni liggja fjöturbrotin *B* 18. léz] kvað (!) *A²* 19. sögðu] satt *till. A²*

»Hafa munu þeir þó skulu frið um helgina, herra! ok hvíld, hvat sem þá lídr enn um þeirra mál síðan; vildum vér, at þér forvitnaðiz, hvárt þetta er með sannleik, er þeir segja; væri oss mikill fagnaðr á þessu, ef satt væri; kemr mér þetta ekki á óvart, þvíat marga víska ek þá síðu Knúts konungs, er ólíkir váru flestra manna háttum.» Hertogiun bað hana þessu ráða.

Síðan var þeim búin hæg hvíla ok hœgt þeim í öllu, sem mátti. Sveinninn Karl, sonr þeirra Knúts konungs ok Eðlu dróttningar, hann kom til hvílnnar, þar sem þeir lágu. Sveinn Þorgunnuson hafði spent af sér beltinu ok lagt upp í hœgindit hjá sér. Karl tekr upp beltit, er hann sér, at fagrt er, ok leikr sér at. Sveinn mælti: »Hversu líz þér á þenna grip, Karl?» — »Vel,» sagði sveinninn. »Viltu eiga beltit?» sagði Sveinn; »ætla ek þat vera makligast, þvíat Knútr konungr, faðir þinn, gaf mér; geri ek þá, sem hann mælti fyrir, at ek þykkjumz vel selja mér af hendi.» Sveinninn fór þegar á fund hertogans ok sýndi honum þessa gersimi, er honum var gefin, ok sagði, at faðir hans hafði átt. »Vænti ek nú, frændi,» sagði Karl, »at þér munið mér þat veita, at þessir menn fá sætt af yðr með nøkkuru móti.» Dróttning flutti ok þetta

1. þó] saknas A²B herra] saknas A² 2. ok hvíld] saknas B hvat — síðan] hversu sem lengr er B 3. er] væri B 4—5. á þessu, ef] at A², í at B 5. ekki] eigi B á] fyrir B 6. er] at B 7. háttum] síðir B 8. þessu] saknas B 10. í öllu] at öllum B 10—11. Knúts — dróttningar] Eðlu dróttningar ok Knúts konungs A² 11. dróttningar] saknas B hann] saknas A²B 13. hafði] hann till. B spent] sprett A² í] á A²B 14—15. at fagrt er] fagrt B 16. sveinninn] hann A² 17. vera] saknas B 19. hann] faðir þinn B 20. Sveinninn] Karl B 22. hafði] hefði B 24. mér þat] þat mér B 25—161: 1. flutti — ok] saknas B

mál ok lagði mœrg orð til friðar þeim sem fyrr. Hertoginn svaraði: »Erfitt mun mér þat veita, at ganga í mót ykkur báðum; munum vér nú fyrst talaz við.»

Síðan gekk hertoginn til máls við þá brœðr ok spurði eptir um brautkvámu þeirra; þeir segja honum allan atburð þann, sem þar hafði orðit, svá ok þat með, at Knútr konungr hafði honum til þess orð sent, at hann frelsti þá, ok þar með jartegnir þær, er hann mátti eigi við dyljaz, at sonn var saga þeirra; hertoginn hét þá at gera svá. Eptir þetta taka þeir brátt at styrkjaz; var þat þá eigi minur frá, at hertoginn gerði vel til þeirra ok lét alls við leita at hjúka þeim at. Ok er þeir váru herfœrir menn, þá báðu þeir sér órlofs til heimferðar til Danmerkr. Hertoginn kvað svá vera skyldu; »mun ek nú segja upp sætt þá, er ek mun semja milli vár: þit skuluð fara fyrst á fund Óláfs konungs ok beiða hann þess, at hann gjaldi af höndum fé þat, er hann hét til útlausnar sér, ok fá ykkur í hendr; þat skulu þit flytja til vár. En ef hann vill eigi greiða féit, sem mik varir, þá skulu þit gjalda oss þetta fé, ok þar til skulu þit veita oss svardaga at efna þetta;» ok þessu játuðu þeir brœðr.

1—2. sem — svaraði] saknas B 2. þat] saknas B 3. nú] saknas B 5. brœðr] saknas B 7. þann — svá] saknas B 8. til þess] þessi B 9. at] er B 10. hann] hertoginn A² 10—11. sonn — þeirra] sannar váru B 11—12. Eptir — styrkjaz] Þorgunnusynir styrktuz skjótt B 12. taka] tóku A² þeir] enn till. A² þat] saknas B 13. við] í B 14. at (2)] saknas A²B 17—18. þá — vár] vár í millum B 17. milli] í milli A² 18. fara fyrst] fyrst fara B 19. beiða — gjaldi] beiða hann fyrst þess, at gjaldi A², biðja hann gjalda B fé] féit B 20. er] sem B fá] fá A² 21. þat — vár] skulið þit þat fœra mér B 23. oss] saknas B

Eptir þat búaz þeir braut ór Flæmingjalandi, ok fekk hertoginn þeim menn til fylgðar. En er þeir kómu til Danmerkr, fóru þeir þegar á fund Óláfs konungs ok beiddu hann greiða í hendr sér
 5 fé þat, er hann hafði heitit til útlausnar sér; »hafi þér þetta, herra! ekki eptir því gørt, sem þér hétuð ok vér hugðum; munu þér vilja gera nú því betr,» sagði Sveinn, »ok gera nú góðan greiðskap á ok skjótan; má okkr þat enn vel í þörf koma, þvíat
 10 vér erum heitbundnir í því við Baldvin hertoga, at hann skal eigi þessa fjár missa.» Konungr svaraði: »Annars væri þeir Flæmingjar verðari frá oss, en vér gyldim þeim fé fyrir þá skömm ok svívirðing, er þeir gerðu oss, ok þat sama skulu þeir hafa;
 15 þvíat þegar er ek hefi fengit trúnað höfðingja hér í Danmörk, þá skal ek bjóða út her af öllu ríki mínu ok herja á hendr Baldvin hertoga ok gera þar svá mikit hervirki, at þeir þrifaz aldri síðan.» Var konungrinn nú svá cerr ok óðr, at engu vætta mátti 293

1. Eptir — braut] búaz síðan í burt *B* þat] þetta *A*² þeir] bræðr *till. A*² 2. ok] *saknas B* menn til fylgðar] fgruneyti *B* 3. þegar] *saknas B* 4. í hendr sér] sér í hendr *A*²*B* 5. fé] féit *B* til útlausnar sér] sér til útlausnar *B* 6. þetta] *saknas B* herra] *saknas A*² eptir] gørt *B* því] *hál B* gørt] því *B* 7. vér] vit *B* hugðum] til *till. A*²*B* vilja gera nú] nú vilja gera *A*²*B* 8. góðan greiðskap á] á góðan greiðskap *A*² greið-] *hál B* 9. skjótan] fljótan *B* má — vel] má ok þat vel enn *B* 10. vér] vit *A*²*B* erum] nú *till. B* heitbundnir] í heitun 'bunir' *B* 10—11. at hann skal] *hál resp. olásligt B* 12. verðari] verðir *B* verðari frá oss] frá oss verðari *A*² 13. fé — ok] *hál B* 15. þvíat] at *B* er] *saknas A*²*B* 15—16. fengit — Danmörk] *hál och därefter: landi ok trúnað B* 16. her af öllu] öllum her af *B* 17—18. Baldvin — síðan] *hál och därefter: öllum svá mikit ílt, at þeir skulu aldri þrifaz síðan B* 18. Var] Varð *B* 19. cerr] óðr *B* óðr, at engu] *hál B*

við hann koma; varð Sveinn því feginn, at hann yrði í brottu.

Eptir þetta fóru þeir bræðr heim til búa sinna ok heimtu saman lausafé sín öll, en sumt var þeim lánat af vinum sínum eða frændum; þeir seldu ok
 5 jarðir sínar, en sumar veðsettu þeir. Ok er þeir höfðu fengit svá mikit fé, sem ákveðit var, bjoggu þeir ferð sína ok fóru vestr í Flæmingjaland, ok kómu þeir á fund Baldvins hertoga, ok fagnar hann þeim vel. Ok er þeir hafa litla hrið þar dvaliz, þá
 10 greiða þeir af hendi féggjaldit; var þat alt í gulli ok brendu silfri, ok þar með gáfu þeir hertoganum gjafir, hesta góða ok hauka ok aðra þá hluti, er fágætir váru í þeirra landi. Þá mælti hertoginn: »Þetta mál hefir ykkur vel farit ok drengiliga; veit
 15 ek ok þat, at þit eruð ekki svá stórauðigir menn, at eigi muni hér kominn mikill hlutr eigu ykkarrar, ok er þó allmikit fé; vil ek nú þetta fé ykkur upp gefa, ok skulu þit þó hafa fyrir þökk ok vináttu mína; en gjafir þessar mun ek þiggja.» Þeir þökkudu
 20 honum margfalliga sína stórmensku.

Þeir bræðr dvölduz þar með hertoganum slíka stund, sem þeim líkaði; ok er þeir fóru í brott, gaf hertoginn þeim sömiligar gjafir, ok skilduz þeir

1—2. því — í brottu] nú því fegnastr, er komz í burt *B* 3. fóru þeir bræ-] *hál B* 4. en] *saknas B* 5. eða] ok *A*²*B* 7—8. bjoggu — fóru] þá fóru þeir *B* 8—9. ok (2) — á fund] til *B* 9. þeir] *saknas A*² 10. litla hrið þar] þar litla hrið *B* 11. þat] *saknas B* 12. brendu] í brendu *B*, gáfu þeir hertoganum] *saknas A*² 13. gjafir — er] hina beztu gripi, þá er *B* 15. vel farit] farit vel *B* 16. þat] *saknas B* svá] *saknas B* 17. mikill — ykkarrar] hinn mesti hluti af eign ykkarri *B* 19. skulu þit] skuluð *A*², skulid *B* 22—23. Þeir — líkaði] Þeir dvölduz þar nú skamma stund *B* 23. fóru í brott] váru í burt búnir *B* 24. sömiligar] góðar *B* þeir] *saknas A*²*B*

kærir vinir. En er þeir bræðr kómu heim til Danmerkr, settuz þeir heima um kyrt at búm sínum ok þjónuðu ekki Óláfi konungi; þóttu þeir Þorgunnusynir jafnan vera enir røskustu menn ok drengir góðir.

5 **69.** Lát Óláfs Sveinssonar. 294

Óláfr konungr Sveinsson átti Ingridi, dóttur Haralds konungs Sigurðarsonar, Nóregskonungs, systur Óláfs konungs kyrra. Óláfr konungr Sveinsson var ríkr maðr ok grimmr ok heldr óvinsæll; hann var bæði ágjarn ok féggjarn, ok var um hans daga í Danmørku hallæri mikit ok lögleysur; mæltu þat þá margir menn, þeir er eigi höfðu verit í mótgöngu við Knút konung, at þeim hefði óheppiliga um ráðiz ok þeim hefði ok illu reift, »þvíat konungr þessi lætr engan mann frjálsan vera; lætr hann alt ganga með miklu meiri freku, en fyrr hafi verit;» sonnuðu þat þá allir. Óláfr var konungr VIII vetr í Danmørku. Hann varð sótt dauðr, ok var hann lítt harmdauði alþýðu manns.

20 **70.** Frá Eiríki jarli Sveinssyni.

Eiríkr Sveinsson var þá enn jarl í Sjólandi, ok hafði hann (því)* ríki haldit, er Knútr konungr,

1—2. til Danmerkr] í Danmørk B 2. heima — sínum] at búm sínum um kyrt B 3. þjónuðu] þjónaði B Þorgunnusynir] saknas A² 4. røskustu] vøskustu B ok drengir góðir] ok góðir drengir A², saknas B 5. Lát Óláfs Sveinssonar] Andlát Óláfs A² 6. konungr] saknas B 7. konungs (1)] saknas A² 8. systur] systir B konungr] saknas B 9. heldr] saknas B 10. bæði] saknas B ok (2)] saknas B 12. er] sem A² 12—13. mótgöngu] mótgöngu B 13—14. þeim — ráðiz] því hefði óheppiliga (!) verit um skipt B 14. þeim — illu] illu hefði þeim ok A² ok (2)] at B 15—17. lætr (2)—allir] saknas B 19. lítt] ekki B alþýðu manns] Dönum B 20. Överskrift saknas A² 21—165: 3. Eiríkr —

bróðir hans, fekk honum í hendr. Eiríkr jarl var ríkr höfðingi ok vinsæll; hann hafði löngum mikla hird með sér. Hann var í hernaði um Austrveg ok herjádi á heidingja, en lét alla kristna menn í fríði fara, þann veg sem öllum líkaði bezt, ok svá s kaupmenn; við þessa meðferð varð hann frægr ok vinsæll um allan Austrveg, svá at hverr maðr, sá er nokkurs þótti verðr, þá kunnir skyn á hans nafni. 295 Hann fór alt austr í Gardaríki ok sótti þar heim höfðingja ok ríkismenn, ok tóku þeir honum allir 10 vel ok sœmiliga; þá hann þar stórar gjafir af ríkismönnum. Svá segir Markús Skeggjason í Eiríksdrápu:

32. Fœðir sótti fremdar ráða
foldar vörðu austr í Garða; 15
auði gæddu allvald prúðan
4 ítrir menn, þeirs hnøggvi slíta.
Stillir varð of Austrveg allan
einkar tíðr enn mærdar blíði;
hinn varð engr, es hans nafn kynnit 20
s heidar manns í lofi reida.

sér] Eiríkr jarl hafði haldit ríki sínu í Sjólandi um daga Óláfs konungs, því er Knútr, bróðir hans, hafði veitt honum. Eiríkr var ríkr maðr ok vinsæll; hann hafði jafnan fjölmenni um sik B 164: 22. því] Parentestecknen enl. Mc 165: 3. var í hernaði] herjádi jafnan B 4—5. í fríði fara] fara í fríði fyrir sér B 5. þann veg — bezt] saknas B öllum] hverjum A² 6. meðferð] hans meðferð B 7—8. svá — nafni] saknas B 8. þá] saknas A² 10. höfðingja ok ríkismenn] marga höfðingja ágæta B 11. stórar gjafir] gjafir margar B 11—12. ríkismönnum] höfðingjum B

14—21. Str. 32. 2. Garða] gaurdum B 4. þeirs] þeir er K, þeir er A², er B hnøggvi] hneyke B 5. Stillir] stillr A² of] um K, um A², um B 6. tíðr em] tíðum hínn B 7. hinn] honum B varð] Sá A²B; var K engr] einge B es] er K, er A²B hans] Sá Err. typ. och A²B; hann K kynnit] kunnit A², kunnegt B s. heidar] herdar B

Eiríkr jarl bjó ferð sína snemma um várit ór Gørðum austan ok lét setja fram skip sín, þegar ísa leysti, ok búa þau at öllu, sem hann hafði bezt efni til; hann sigldi austan öndurt sumar ok heim til 5 Danmerkr í ríki sitt. Svá segir Markús Skeggjason:

33. Vár öndurt bjó Vinða rýrir
veglig flaust ór Gørðum austan;
hlýrum skaut á hola bóru
4 helmings oddr í sumars broddi.
10 Hlýðu studdi bordvið breiðan
bródir Knúts í veðri óðu;
síðan knátti svikfolks eyðir, 296
s snilli kendr, við Danmørk lenda.

71. Eiríki jarli gefit konungsnafn.

15 Eptir þat er Óláfr konungr Sveinsson var
andaðr, þá var Eiríkr jarl Sveinsson til konungs
tekinn yfir alt Danaveldi, sem lög stóðu til, þvíat
hann var elztr sona Sveins konungs, þeirra er þá
váru á lífi, ok at samþykki allra höfðingja ok al-
20 þýðu í Danmørk. En er Eiríkr var konungr orðinn,

1—2. Eiríkr — austan] Eiríkr jarl fór um öndvert
várit 'aunstan' í (!) Gørðum *B* ór Gørðum austan] austan
ór Gørðum *A*² 2—4. ok — til] *saknas B* 4. hann sigldi]
sigldi hann *B* öndurt] um öndvert *B* 5. Danmerkr] Dan-
mørk *B* Skeggjason] *saknas A*²*B*

6—13. **Str. 33.** 1. öndurt] *aönduert A*², *aönduert B*
rýrir] *tyrir B* 2. veglig] *uegligt B* flaust] *flaustr B* 5. studdi]
studdu *B* bordvið] *bordnid B* 7. knátti] *Sá A*²; *knadi K*,
knade B svikfolks] *suik folks B*

14. Eiríki — konungsnafn] Eiríkr enn gódi varð kon-
ungr *A*² 15—17. Eptir — Danaveldi] Eiríkr tók þá konung-
dóm í Danmørk eptir Ólaf, bróður sinn *B* 19. ok at] var
þat þá vili ok *A*² 19—20. ok (1) — Danmørk] *saknas B*
20. orðinn] í Danmørk *till. B*

þá reisti hann upp lög í landinu ok leidrætti síðu
manna, þvíat margar óvenjur ok sidleysur höfðu
yfir landit gengit, meðan Óláfr var konungr. Eiríkr
konungr síðaði fólkit vel ok gerði sér alla kæra
ena beztu menn í ríki sínu. Hann var örr af fé, 5
bæði við höfðingja ok svá við hirð sína, ok veitti
stórfé í vingjafir öllum þeim mönnum, er á hans
fund sóttu, ok þeim öllum mest, er lengst sóttu til;
hann var ok örr af fé við fátæka menn, ef þeir
kómu á fund hans; hann varð brátt ástsæll við 10
fólkit. Hann var kallaðr Eiríkr enn gódi, ok mæla
flestir menn, at honum væri þat sannefni, þvíat allir
þóttuz af honum gott hljóta, þeir er til hans kómu.
Svá segir Markús:

34. Drengir þógu auð af yngva, 15
örr fylkir gaf sverð ok knörru;
Eiríkr veitti opt ok stórum
4 armleggjar rof dýrðar seggjum.
297 Hringum eyddi hodda slöngvir
hildar ramr, en stillir framdi
fyrða kyn, svát flestir urðu, 20
s Fróða stóls, af honum gódir.

2. höfðu] hafði *B* 3. var konungr] lifði *B* 4. fólkit vel]
vel fólkit *B* vel] *saknas A*² 6. við (1)] *saknas B* svá við]
*saknas A*² svá — sína] við vini sína *B* 7. í vingjafir] *sak-*
nas B mönnum] *saknas B* á] *saknas B* 8. til] hans *till. A*²*B*
9. hann] *saknas A*² hann — menn] hann gaf ok mikit
fátækum mönnum *B* 9—10. ef — hans] *saknas B* 10—11.
ástsæll við fólkit] vinsæll af önum *B* 11—12. mæla flestir
menn] sögðu þat menn *B* 12. menn] *saknas A*² þat] þetta *B*
13. af honum gott] gott af honum *B* hans] *saknas A*²

15—21. **Str. 34.** 1. af] at *A*², ad *B* 3. Eiríkr]
eirekr *B* 4. dýrðar] dyrum *B* 5. hodda] *Sá Skjalded. B I: 415*;
harra *K*, hara *A*², harra *B* slöngvir] *Sá A*²*B*; slongvit *K*
6. ramr] *Sá Err. typ. och B*; rammr *K*, rammr *A*² 7. kyn]
*Sá A*²*B*; kyns *K* svát] sva at *K*, sva at *A*², ad *B*

72. Frá presti einum.

En er Eiríkr konungr hafði litla brið konungr
 verit, þá kom sá enn sami prestur á fund hans, er
 fyrri hafði tját helgi Knúts konungs fyrir Óláfi
 5 konungi. Ok þegar Eiríkr konungr sá hann, þá
 heimti konungr hann á eintal ok spurði hann, hvat
 hann kynni at segja honum frá táknum þeim, er
 urðu um helgi Knúts konungs; »var oss þess fyrir
 löngu ván,» sagði konungr, »at þar mundi þau efni
 10 í vera; viljum vér þetta sem górst vita, þviat öllum
 þótti oss í því mestr fagnadr, ef þat mætti með
 sannleik segja, en gæti þó þess, er mest liggur við,
 at menn segi þat eigi fyrri, en menn viti áðr sann-
 leik á, hvat mæla skulu.» Prestrinn svaraði: »Já,
 15 herra!» sagði hann, »fagrt er þar af at segja ok
 satt; þviat þat er með sonnu at segja, at engi kallar
 sá nálíga á hans nafn, at eigi fái bót sinna meina,
 hvat sem þeim er áðr at meini;» ok þetta vitnuðu
 með honum prestinum margir sannorðir menn.
 20 Hófu þá margir menn áheit við Knút konung, ok urðu
 margar fagnar jartegnir at hans helgi; gerðiz þá
 alkunnig helgi hans um alla Danmörk.

1. Frá presti einum] Um Eirík A² 2. En] Þá B
 konungr (1)] saknas A² 2—3. litla — verit] skamma stund
 ráðit fyrir Danmörk B 3. kom] þar till. B hans] Eiríks B
 4. fyrri] fyrr B 5. þegar] er till. B 6. hann (2)] saknas A²B
 7. kynni] kunni A² 8. urðu] yrði B 9. mundi] mundu A²
 10. þetta — vita] vita þat sem górst B 11. þótti oss] oss
 væri A²B í — fagnadr] mestr fagnadr í því B 12—14. en
 — skulu] saknas B 13. viti] vita A² 14. hvat] er till. A²
 Prestrinn] Prestr B 15. af] frá B 16—17. engi — nálíga] engir
 kalla þar með gótfýsi B 17. fái] skjótt till. A², þeir skjótt
 till. B sinna] allra B 18. áðr] saknas B meini] angri B
 18—19. vitnuðu — menn] vissu margir með prestinum B
 20. Hófu] Höfðu B menn] saknas B 22. alkunnig helgi]

73. Frá Eiríki konungi.

Eiríkr konungr gerðiz ríkr höfðingi ok ágætr;
 hann var allra konunga vinsælastr; hann hegndi
 mjök ósíðu, eyddi víkingum ok vændismönnum, lét
 drepa þjófa ok ránsmenn eða (hamla at)* höndum 5
 eða fótum eða veita aðrar stórar refsingar, svá at
 engi mátti vændismaðr þrífaz fyrir honum í ríkinu;
 hann var réttðæmr ok helt ríkulíga guðs lög. Svá
 segir Markús:

35. Vörgum eyddi Vinða fergir, 10
 víking hepti konungr fíkjum;
 þjófa hendr lét þengill stýfa,
 4 þegnum kunni hann ósíð hegna.
 Aldri frátt, at Eiríkr vildi
 allréttligum dómi halla; 15
 hála kunni sér til sælu
 8 sigrs valdari guðs lög halda.

Eiríkr konungr var vitr maðr ok klerkr góðr
 ok kunni margar tungur tala; hann var allra manna
 minnigastur ok snjallr í máli. Svá segir Markús: 20

kunnigt um helgi B 1. Överskrift saknas A² 2. gerðiz]
 nú till. B 4. ósíðu] manna till. B eyddi] hann eyddi B
 vændismönnum] vándum mönnum B lét] hann lét B 5.
 (hamla at)] Parentesteknen enl. Mc at] saknas A², á B
 6. fótum] á fótum B veita] veitti A² 7. mátti] mætti A²
 vændismaðr] vændismanna A², vándra manna B fyrir —
 ríkinu] í Danmörk fyrir honum B ríkinu] landinu A²
 10—17. Str. 35. 2. víking] Sá Err. typ och A²; virk-
 ing K, víkingum B 4. þegnum] þeknum B 5. Aldri] Sá
 A²B; allregi K frátt] fratz K, frettu A², frattu B; frásk
 Skjaldded. B I: 415 6. halla] ad halla B 7. hála] haga B
 8. guðs] guðs K, guðs A², guðs B

18. klerkr góðr] góðr klerkr B 19. tala] at tala A²,
 saknas B hann var allra] saknas B

36. Hróðigr átti brynþings beiðir
 bjartan auð ok frœknligt hjarta,
 minni gnógt ok manvit annat
 4 mest, fylgðu því hvergi lestir.
 5 Alla hafði oðlingr snilli,
 ungr nam hann á margar tungur,
 Eiríkr vas, sás mátti meira,
 8 mestr ofrhugi, jöfri flestum.

299

74. Frá Eiríki konungi.

- 10 Eiríkr konungr bjó ferð sína af landi í brott,
 en skipaði ríki á meðan í vald vana sinna til stjórnar,
 meðan hann var í brottu; hann gerði mönnum
 kunnigt, at hann ætlaði suðr til Róms, ok hafði
 hann með sér virðuligt foruneyti, en ekki mikit
 15 fjölmenni; hann gekk alla leið suðr til Róms. Svá
 segir Markús:

37. Lýst skal hitt, es lofdungr fýstisk
 langan veg til Róms at ganga,
 fylkir sá þar fríðland balkat
 20 4 Feneyjar, lið dýrd at venja.

1—8. **Str. 36.** 1. brynþings] byrdings *B* 2. frœknligt] frœkligt *A*², frægligt *B* 3. minni] *Så Err. typ. och A²B*; mini *K* manvit] mann-vit *K*, manvit *A*², manvit *B* gnógt] nogt *A*² 4. fylgðu] *Så A²B*; fylgdi *K* 6. á] saknas *A²B* 7. vas] var *K*, var *A*², var *B* sás] sa er *KA²*, sea er *B*

9. Frá Eiríki konungi] Brottfærð Eiríks *A*² 10. landi] Danmörk *B* í brott] á brott *A*², saknas *B* 11—15. en — fjölmenni] hann gerði mönnum þat kunnigt, at hann ætlaði suðr til Róma; hann hafði virðuligt foruneyti með sér; hann skipaði ríki sínu meðan í vald vana sinna til stjórnar; ekki hafði hann með sér mikit fjölmenni *B* 12. mönnum] þat till. *A*² 13. ætlaði] at fara till. *A*²

17—20. **Str. 37.** 1. es] er *K*, er *A*²*B* 4. Feneyjar] Fenneyjar *Skjalded. B I: 416* lið] hlid *B* venja] nema *B*

Síðan fór hann þaðan út í Feneði ok í Bár ok sótti heim marga helga staði ok gekk jafnan. Svá segir Markús:

38. Bróðir gekk í Bør út síðan,
 bragningr vildi goðdóm magna,
 5 hylli goðs mun hlífa stilli,
 4 höfuðskjöldunga fimm, at gjöldum.

Í þeirri ferð sótti Eiríkr heim marga höfðingja ok höfuðstaði ok varði víða stórfé, þar sem váru klaustr eða aðrir helgir staðir. Síðan sneri hann 10 apr ferð sinni ok kom þá enn til Rómaborgar, er hann fór sunnan. Svá segir Markús:

- 300 39. Stóra sótti Haralds hlýri
 helga dóma út frá Rómi;
 hringum varði áttkonr yngva
 15 4 audig skríu ok gulli rauðu.
 Mildingr fór of munka veldi
 móðum fœti söl at bæta;
 sveitir kníði allvaldr útan;
 8 Eiríkr vas til Róms í þeiri.
 20

Eiríkr dvaldiz nokkura stund í Rómaborg ok gerði sér at vinum marga höfðingja þar í borginni

1. þaðan] saknas *B* 2. heim] saknas *A*²

4—7. **Str. 38.** 2. goðdóm] Guddom *K*, gud dom *A*², gudd dom *B* 3. goðs] Guds *K*, guds *A*², guds *B*

8. Í — heim] Eiríkr konungr sótti heim í þessi ferð *A*² 8—9. Í — stórfé] Eiríkr konungr varði í þessi ferð stórfé *B* höfðingja ok] saknas *A*² 11. þá enn] saknas *A*²

13—20. **Str. 39.** 3. varði] eyddi *A*², vannde *B* áttkonr] ad kon *B* 4. ok] með *A*², j *B* gulli] gulli *KA*², gulle *B* 5. of] umm *K*, vm *A*²; saknas *B* 7. kníði] kenndu *B* allvaldr] alluallz *B* 8. vas] var *K*, var *A*², var *B*

21. Eiríkr] konungr till. *B* dvaldiz] dvaldi *B*

ok víða annarsstaðar ok kom sér í ena mestu kærleika við þá. Hann þyrfti hvergi túlk fyrir sér, hvar sem hann kom, sem fyrr var sagt.

Í þenna tíma var Páskális páfi í Rómaborg, 5 er annarr hefir verit með því nafni; hann tók sœmiliga við Eiriki konungi ok gerði hann sér kæran í vináttu. Eiríkr konungr þá lof til þess af páfanum Páskális, at erkibiskupsstóll skyldi vera í Danmørk, er áðr var engi erkistóll norðar en í 10 Brimum í Saxlandi. Svá segir Markús:

40. Eiríkr náði útan fœra
erkistól of Saxa merki;
hljótum vér þats hag várn bœtir
4 hingat norðr af skjöldungs orðum.

15 Marga hluti aðra þá Eiríkr konungr af páfanum, þá er nýtsamligir hafa verit á Norðrlöndum. Þá leyfði páfinn honum ok at taka ór jörðu helgan 301 dóm Knúts konungs. Svá segir Markús:

41. Eyðisk hitt, at jafnstórt ráði
annarr gramr til þyrftar mœnum;
leyfði alt, sem konungr krafði,
20 4 Krists unnanda páfi sunnan.

3. hvar] þar A^2B sem — sagt] *saknas B* 4. Rómaborg] Róma B 7. konungr] *saknas B* 8. Páskális] *saknas A^2B* erkibiskupsstóll] erkistóll B 9. er] en B áðr var engi] eigi var áðr A^2 erkistóll] erkibiskupsstóll A^2 , *saknas B* 10. Brimum] 'bremenn' B

11—14. **Str. 40.** 1. fœra] ad fœra B 2. of] um K , um A^2B 3. hljótum] *Sá B*; hliotu KA^2 þats] þat er K , þat er A^2B 4. af] at A^2 , ad B

16. á] í A^2B 17. Þá leyfði páfinn] Páfinn leyfði B ór] upp ór B

19—22. **Str. 41.** 1. jafnstórt ráði] jafnan storræde B 2. annarr gramr] annann gram B þyrftar] þyrftar A^2 , þurfatar B 4. Krists] krízt B unnanda] *Sá A^2B*; unnandi K

Síðan skildu þeir, páfinn ok Eiríkr konungr, með vináttu ok kærleikum, ok sneri Eiríkr konungr þaðan til heimferðar. En er hann kom til borgar þeirrar, er Plácencia heitir, þá setti hann spítala skamt frá borginni; en er hann kom norðr til borgar 5. þeirrar, er Lúka heitir, þá gaf hann þar fé til þess, at allir pílagrimar, er danska tungu mælti, skyldi nógt vín drekka ok heimila gisting eiga at þeim spítala, er hann hafði settan ok áðr var frá sagt. Eptir þetta fór Eiríkr konungr heim til Danmerkr í 10 ríki sitt; vardi hann allfrægr af ferð þessi.

75. Frá Heinreki keisara.

Í þenna tíma var keisari í Saxlandi Heinrekr, 1106 sonr Heinreks keisara ens milda; hann var ríkr höfðingi ok hermaðr mikill. Ok er hann spurði, at 15 Eiríkr konungr af Danmørk var farinn af landi í 1107 brott, þá stefndi hann saman her miklum í ríki sínu ok fór síðan með her þann til Vindlands ok vann þar mikinn hernað í ríki því, er Danakonungar

1. konungr] *saknas B* 2. kærleikum] miklum kærleikum B 2—3. ok — þaðan] Eiríkr konungr sneri þá B 2. Eiríkr] *saknas A^2* 3. hann] *saknas A^2* 3—4. borgar—heitir] borgarinnar Plácencia B 5. norðr til] *saknas B* 5—6. borgar þeirrar] borgarinnar B 6. Lúka] 'lika' A^2 7. er] þeir er A^2B 7—8. danska — drekka] á dœnsku töludu, skyldi ókeypis hafa vín ok drykk nóg B 7. skyldi] ókeypis till. A^2 8—9. at — sagt] *saknas B* 10. Eiríkr konungr] *saknas A^2* til Danmerkr] *saknas A^2* 11. ferð þessi] þessi ferð A^2 , fór þessi B ; *hárefter ej nytt kapitel A^2* 13. í] *saknas A^2* í — var] Nú var í þenna tíma B í Saxlandi] *saknas A^2* 14. ens] *saknas A^2* 14—15. ríkr höfðingi ok] *saknas B* 16. af Danmørk] *saknas B* farinn af landi] ór landi farinn B 16—17. í brott] á brott A^2 , *saknas B* 17. saman her miklum] miklum her saman B 18. síðan] *saknas B* með her þann] *saknas A^2* 19. er] *saknas B*

höfðu þar lengi átt; lagði keisarinn undir sik ríkit, ok játaði alt fólk honum hlýðni þar; en þó var í 302 þenna tíma alt fólk heiðit í Vindlandi.

Heinrekr keisari setti þar marga höfðingja til 5 gæzlu yfir þat ríki, er þá hafði hann unnit, ok einn af þeim hét Björn, sá er ríkastr var. Hann mælti til keisarans: »Herra!» sagði hann, »við slíkt stórvirki, sem vér höfum unnit á ríki Danakonungs, þá þurfu vér mjök yðarn afla ok trúligan styrk; 10 vil ek þess beiða, at þér unnit oss tengða við yðr; vil ek þar hafa tilmæli, er frú Bóthildir er, systir yður, þvíat mér sýniz þetta eigi hættulaust, at sitja hér fyrir Dönum; er yðr ok kunnig ætt mín ok atferð.» Keisarinn léz honum þetta veita mundu 15 ok slíkar aðrar scemdir, sem hann beiddi, ef hann legði sik til ok sinn styrk at halda þessi scemð, sem þeir höfðu unnit, ok verja þetta ríki fyrir Dönum eða öðrum þeim, er til vildi kalla. Síðan gipti Heinrekr keisari honum frú Bóthildi. Þat er 20 frá sagt ætt hennar, at hon væri systir Heinreks

1. þar lengi átt] átt þar lengi B 1—2. lagði — ok] saknas B 1. keisarinn] keisari A² 2—3. játaði — Vindlandi] játaði þar alt fólk hlýðni keisarannum; heiðit var alt fólk í Vindlandi þá í þenna tíma B 2. þar] saknas A² 2—3. í þenna tíma] þann tíma A² 4. Heinrekr] saknas A²B þar] yfir till. B 5. þat ríki] ríki þat B þá hafði hann] hann hafði B unnit] undir sik lagt A² ok] saknas B 6. er ríkastr var] var ríkastr B Hann] Björn B 7. Herra! sagði hann] saknas B slíkt] slík A² 9. ok trúligan styrk] saknas B 10. ek] nú till. B beiða] þik till. A² tengða] mægða A² 11. ek] nú þess ok biðja ok till. B þar] saknas B 13. hér] saknas A² 14. honum — mundu] þetta mundu veita honum A², mundu veita honum þetta B 15. ok — beiddi] saknas B. 15—17. ef — ok] ef hann vildi sik allan til leggja at B 18. er] sem B vildi] vilja B 19. Heinrekr] saknas B honum] saknas A²B 20. frá sagt] sagt frá A²B ætt hennar] hennar ætt B at] saknas B væri]

keisara sammædd, en faðir hennar hét Þorgautr, hann var danskr at ætt, hann var hirðjarl Sveins konungs Úlfssonar; hann var allra manna fríðastr, hann kallaði Haraldr konungr Sigurðarson fõgrumskinna. Faðir hans hét Úlfr, hann var jarl í Dan- 5 mörk, hann var hermaðr mikill; hann fór í vestr-víking ok vann Galizuland ok eyddi ok gerði þar mikinn hernað; því var hann kallaðr Galizu-Úlfr; hann átti Bóthildi, dóttur Hákonar jarls Eiríkssonar, 303 ok var hon móðir Þorgauts fõgrumskinna. En er 10 Heinrekr keisari hafði undir sik lagt ríki Danakonungs í Vindlandi, þá setti hann þar Björn, mág sinn, at gæta ríkis þess; en keisariinn fór þá heim til Saxlands, en Björn settiz þar með sinn styrk í Vindland í ríki Danakonungs ok ætlaði at halda 15 ríkinu fyrir Dönum.

Í þenna tíma kom Eiríkr konungr sunnan frá Rómi, er Vindr höfðu gengit undan hlýðni við hann, ok gafz þeim svá sinn ótrúnaðr, sem enn mun síðar verða frá sagt. Svá segir Markús: 20

42. Veldi þorðu Vindr at halda,
villa gerðisk þeim at illu,

var B Heinreks] saknas B 2. hirðjarl] hirðmaðr B 3. allra] saknas B 5. hans] saknas A² 7. Galizuland] Vestr-Galicialand B 8. því] ok því B Galizu-Úlfr] Galiciu-Úlfr B 9. dóttur] dóttir B 10. ok] saknas B 10—20. En — sagt] Keisarinn setti nú Björn, mág sinn, höfðingja yfir því ríki, sem hann hafði unnit í Vindlandi, en Heinrekr keisari sneri þá heim aptr í Saxland; en Björn settiz í ríki Danakonungs ok hugðiz halda mundu því ríki fyrir Dönum. Eiríkr konungr kom svá fremi sunnan, er Vindar höfðu gengit undir hlýðni við Heinrek, sem enn mun sagt verða frá því, hversu þeim gafz þat B 14—15. þar — Vindland] í Vindlandi með sinn styrk A² 15. í ríki Danakonungs] saknas A²

21—176:2. Str. 42. 1. þorðu] Sá Skjalded. B I: 416; þorðut KB, þorðut A² Vindr] vindar B 2. villa] Sá Skjalded.

sunnan kom þá svikdóms manna
4. sáttarof, þats buðlungr átti.

76. Frá Eiríki.

En er Eiríkr konungr kom heim í ríki sitt,
5 ok hann spurði þann ófríð, er keisariinn hafði gort
í ríki hans í Vinðlandi, þá átti hann þing við höfð-
ingja ok böendr ok ráðagerðir; ok á einu þingi,
er hann talaði, sagði hann svá: »Qllum mönnum
er kunnigr Suðrmanna ágangr á ríki þau, er Dana-
10 konungar, várir frændr, hafa lengi átt í Vinðlandi.
Nú skulu þat vita allir mínir menn, at vér ætlum
þessum ófríði af oss at brinda eða bíða bana ella.»
Síðan sendi hann boð um alt Danaveldi ok dró 304
saman herlið mikit ok aflaði sér herskipa ok sigldi
15 síðan með herinn til Vinðlands. Svá segir Markús:

43. Yngvi helt í óðaströngum
öldu gangi skipum þangat;
hlýða skalf, en hristi grœðir
4 hélug þord fyr Vinða gordum.

a. st.; villan *K*, uillan *A*², uillan *B* 4. þats] þat er *K*, þat er *A*²*B*

2. átti] *Med detta ord slutar bl. 7 av A²; av bl. 8, som innehållit kap. 76 och omkr. hälften av kap. 77, finnes endast en smal remsa vid innerkanten i behåll* 4. Eu] Þá *B* 5. þann] þenna *B* 6. í ríki hans] saknas *B* hann] þegar till. *B* 7. ok ráðagerðir] saknas *B* 7—8. ok (3)—svá] ok talaði hann svá *B* 9. kunnigr] þat kunnigt *B* 12. hrinda] reka eða hrinda *B* 13. boð — Danaveldi] herboð um alt sitt ríki *B* 14. herskipa] síðan til skipa *B* 15. síðan] saknas *B* herinn] allan herinn *B*

16—19. **Str. 43.** 1. helt] nu till. *B* 3. hlýða] *Så Skjalded. B I: 416*; hlydan *K*, hlunndan *B* en] es *Skjalded. a. st.* hristi] hristir *B* 4. hélug] heilug *B* fyr] fyrir *K*, firi *B* gordum] gerdum *B*

En er Vinðahöfðingjar, þeir er keisariinn hafði
þar sett til landsgæzlu, spurðu þetta, at Danaherr
bjóz á hendr þeim, þa stefndu þeir liði saman ok
bjogguz til bardaga. Eiríkr konungr spurði, at þeir
höfðu safnað fyrir ok Vinðr vildu verja honum 5
ríki sitt; þá bjó hann ok lið sitt til bardaga ok gekk
síðan á land ok fylkti liði sínu; hann hafði mikit
lið ok vel búit at vápnum; hann hafði svínfylkt*
liði sínu, svá at rani var framan á fylkingarbrjóstinu
ok lukt utan alt með skjaldborg. Svá segir Markús: 10

44. Rõndu lauk of rekka kindir
risnumaðr, svát hver tók aðra;
hamalt, knóttu þá hlifar glymjá,
4 hildingr fylkði liði gildu.

Síðan lét Eiríkr konungr bera fram merki sín, 15
ok eptir þat tókz bardagi. Eiríkr konungr var fram-

1—2. En — landsgæ-] *bortr. A²* 1. er (2)] sem *B* 2. sett til landsgæzlu] yfir skipat *B* þetta] saknas *B* 2—4. at — bjogguz] *bortr. A²* 3. stefndu] stefndi *B* 4—6. spurði — þá] *bortr. A²* 4—5. þeir — ok] saknas *B* 6—9. þá — fylkingarbrjóstinu] gekk hann þá á land með lið sitt, ok fylktu þá hvárir með sínu liði. Eiríkr konungr fylkti svá sínu liði, at rani var á framan á fylkingunni *B* 6—8. til — vell] *bortr. A²* 8—9. hann — fylkingarbrjóst-] *bortr. A²* 8. svínfylkt] 'sundu fylkt' *K* í texten, men í noten anmärkes efter *Arne Magnusson*: »forte legendum svínfylkt» 10. utan — Markús] *bortr. A²* utan alt] alt utan *B*

11—14. **Str. 44.** 1—2. Rõndu — risnu-] *bortr. A²* 1. of] umm *K*, um *B* kindir] kindur *B* 2. svát] sva at *K*, sva at *A²*, suo ad *B* 2—4. tók — liði] *bortr. A²* 3. knóttu] guattu *B* þá] er till. *B* 4. gildu] *Så Gislason, Om helrim i 1. og 3. linie af regelmæssig 'dróttkvætt' og 'hrynhenda' (1877), s. 14*; miklu *KA²*, miclu *B*

15—178: 1. Eiríkr — framarla] *bortr. A²* 15. sín] sitt *B* 16. eptir — bardagi] tókz þar hin snarpast[a] orrosta *B*

arla í fylkingunni ok bardiz allhraustliga; hann var í brynju ok hafði hjálm á höfði. Svá segir Markús:

45. Styrjöld óx of stilli orvan,
stengr bóru fram vísa drengir;
5 mildingr gekk at miklum hjaldri, 306
4 malmi skryðdr ok faldinn hjalmi.

Síðan lögðuz Vindr á flóttu ok heldu sik í ymsum stöðum í borgum eða kastólum, en Danir sóttu eptir þeim ok áttu við þá bardaga ok drápu 10 af þeim margt manna. Svá segir Markús:

46. Hørga varðisk herr í borgum,
hjaldranga vas snøruð þangat;
hardir kníðusk menn at mörði,
4 merki blés of hilmi sterkan.
15 Eiríkr vakði odda skúrir,
eggjar týndu lifi seggja;
sungu jörn, en sœfðusk drengir,
8 sveiti fell á valkøst heitan.

177: 16—178: 1. framarla] framarlíga B fylkingunni] orrostu B 1—2. -ardiz — Markús] *bortr.* A² 1. allhraustliga] alldjarflíga B

3—6. **Str. 45.** 1. of] umm K, um A²B 1—3. stilli — mik-] *bortr.* A² 2. vísa] uisís B drengir] dreinge B 4. -almi — hjalmi] *bortr.* A²

7. Síðan — heldu] *bortr.* A² lögðuz] lögðu B 8—9. stöðum — bardaga] *bortr.* A² 8. eða] ok í B 10. af] at A² af — manna] mart af þeim B margt — Markús] *bortr.* A²

11—18. **Str. 46.** 1—2. Hørga — þan-] *bortr.* A² 1. Hørga] Haurda B 2. vas] var K, uar B 3. hardir kníðusk] hardar kíndur B 3—5. kníðusk — skúrir] *bortr.* A² 4. of] umm K, um B 6. týndu] styndu A² 6—8. lifi — heitan] *bortr.* A² 7. sœfðusk] suæfdumzt B

18. heitan] Ok enn segir hann svá *till.* A²

47. Blóði dreif á randgard rauðan,
rógs hegnir drap ótal þegna;
framði sik, þars folkvöpn glumðu,
4 fylkir ungr, en brynjur sprungu.

En er Eiríkr konungur hafði veitt heiðingjum 5 hardar atsóknir, þeir er í borgir eða í kastala höfðu undan honum stokkit, þá sá þeir þann beztan sinn kost, at gefaz upp ok ganga til handa Eiríki konungi ok hætta á hans vald. Svá segir Markús:

48. Heiðinn vildi herr of síðir, 10
hömlu vígs, ór porti gömlu,
urðu þeir, es virki vörðu
4 vangi, næst á hönd at ganga.

306 Þar hafði ordit svá mikit mannfall, at engi maðr kunni þess töl. Þar hafði fallit Björn, mágr 15 keisarans, ok nær alt lið hans. Þar tók Eiríkr konungur mikit fé at herfangi ok skipti því öllu með líði sínu, en hann vildi sjálfr ekki af hafa. Eiríkr

1—4. **Str. 47.** 1. Blóði] Blóðit B 1—3. dreif — þars] *bortr.* A² 1. randgard] randgard B 3. þars] þar er K, þar er B 3—4. -mðu — sprungu] *bortr.* A²

5. En — hei-] *bortr.* A² 5—9. En — vald] Vindar sá þann sinn kost beztan at ganga til handa Eiríki konungi ok hætta nú til, hverja miskunn hann vill gera þeim B 6—7. -tsóknir — þeir] *bortr.* A² 8—9. kost — Markús] *bortr.* A²

10—13. **Str. 48.** 1. Heiðinn] Heiðnum B 1—3. of — vörðu] *bortr.* A² 1. of] umm K, um B 3. es] er K, er B virki] *Sá Skjaldeð. B I: 417;* virkit K, uirkit B 4. vangi] uænge B hönd] hendur B -önd at ganga] *bortr.* A² at] saknas B

14—15. Þar — þess] *bortr.* A² 14. hafði] var B 15. maðr] saknas B kunni þess töl] kom töl á B töl] tal A² hafði] ok *till.* B 15—16. -allit — Þar] *bortr.* A² 16. hans] þat er honum hafði fylgt B 17. fé at herfangi] herfang B 17—180: 5. at — Markús] *bortr.* A² 18. líði sínu] sínum mönnum B vildi sjálfr] sjálfr vildi B

konungr lét brenna bygðir víða um landit, ok varð fólkít svá hrætt, at heidingjar lögðu á flóttu ok margir menn tóku þar stórar refsingar, þeir er undan hlýðni höfðu gengit við Eirik konung. Svá segir

5 Markús:

49. Heiðin vóru hjörtu lýða
hryggðarfull í Vinda byggðum;
eldi sveif of ótal hólða,
4 Eiríkr brendi sali þeira;
10 eisur kyndusk hótta í húsum,
hallir nóðu vitt at falla;
óttu leið, en uppi þótti
8 elris grand í himni standa.

Þat var ok, sem Markús sagði, at í þessum
15 hernaði ok ófriði lét margr maðr sitt líf bæði fyrir
eldi ok vápnum, en sumir flýðu undan, þeir er því
kómu við. Síðan leituðu þeir ok hvötuðu ferð
sinni til fundar við Eirik konung. Konungr lagði
á þá stór féggjöld ok talði þat arftækna eign sína,
20 er Danakonungar höfðu átt í Vindlandi, síðan Sveinn
konungr tjúguskegg lagði þat* undir sik. Svá segir
Markús:

- 2—4. heidingjar — konung] flýði undan víðs vegar *B*
6—13. **Str. 49.** 1—3. Heiðin — standa] *bortr. A²*
1. hjörtu] hiortun *B* 2. hryggðarfull] hrygða full *B* 3. eldi]
eldrinn *B* of] umm *K*, *wm B* 7. þótti] þottu *B* 8. himni]
hínun *B*
14—20. Þat — Dana-] *bortr. A²* 15. ok ófriði] *saknas B*
16—17. en — við] *saknas B* 17—18. Síðan — konung] Fóru
Vindar þá á fund Eiríks konungs *B* 18. Konungr] Konungr-
inn *B* 19. þat] ríki *till. B* eign] jörð *B* 20—22. höfðu
— Markús] *bortr. A²* 20. síðan] er *till. B* 21. þat] *Sá B*;
saknas K

50. Eiríkr vas með uppreist hóri,
undan flýðu Vindr af stundu;
gjöld festu þá grimmir hólðar,
4 gumnar urðu sigri numnir.
Yngvi talði erfðir þangat,
5 alþýða varð stilli hlýða;
veldi réð því ástvinr aldar
8 einart, lá þat fyrr und Sveini.

307

Eptir þetta setti Eiríkr konungr menn til lands-
gæzlu á Vindlandi, ok heldu þeir ríki þat undir 10
Eirik konung. Síðan fór Eiríkr konungr til skipa
sinna ok sigldi síðan heim til Danmerkr með sigri
miklum. Hann kom fyrst við Eyland skipum sínum,
er hann kom sunnan af Vindlandi, sem Markús segir:

51. Flaustum lukði folka treystir 15
foldar síðu brimi kníða;
orr vísi bað oddum læsa
4 úrga strönd ok svalri röndu.

1—8. **Str. 50.** 1. vas] var *K*, var *A²*, var *B* 1—3. upp-
reist — grim-] *bortr. A²* 2. Vindr] uindar *B* 3. festu] *Sá*
B; felldu *K* 4—6. -ar — hlýða] *bortr. A²* 4. urðu] woru *B*
numnir] unnr *B* 6. hlýða] ad hlyða *B* 7—8. -tvinnr —
Sveini] *bortr. A²*

9—10. Eptir — landsg-] *bortr. A²* 9—13. Eptir —
miklum] Eiríkr konungr setti þar menn til gæzlu í Vin[d]-
landi, ok því ríki heldu þeir undir Danakonung. Síðan fór
Eiríkr konungr heim með sigri miklum til Danmerkr *B*
10—12. ok — Danmerkr] *bortr. A²* 13—14. Hann — af]
bortr. A² 13. Hann kom] Kom hann *B*

15—182: 4. **Str. 51.** 1—3. Flaustum — od-] *bortr. A²*
1. Flaustum] Flaustrum *B* folka] folk aa *B* 2. kníða] kuida *B*
3. vísi] vísir *Err. typ.* 4—6. rönd — lan-] *bortr. A²* 4. svalri]
sniallre *B* 6. harða] hardla *B* of] umm *K*, um *B* land

Hlífum keyrði hersa reifir
harda nýtr of land et ýtra;
hilmir lauk við hergang olman
s haudr Eydana skjaldborg raudri.

5 Eptir þetta settiz Eiríkr konungr um kyrt heima
í ríki sínu ok varð enn frægr mjök ok ágætr af
ferð þessi.

77. Upptekinn heilagur dómr Knúts konungs.

10 Eiríkr konungr safnar öllum enum beztum
mönnum ok enum vitrustum í ríki sínu, bæði lærðum
ok ólærðum, ok átti tal við þá; segir konungr, at
þat er hans vili, at leitast sé til graptar Knúts kon-
ungs, ef þat er eigi í móti vilja kennimanna, en
15 segir þat þó á þeirra forsjá vera skulu; en allir báðu 308
konunginn ráða, ok var engi sá, er í móti mælti.
Ok þá með samþykki biskupa ok allrar alþýðu ok
konungs atkvæði fóru þeir til Fjóns með miklu fjöl-
20 menn í Danmörk.

et] landit B 7—8. lauk — raudri] *bortr.* A² 7. hergang]
hernad B

5. Eptir — E-] *bortr.* A² 5—11. -eima — bæði] *dels*
bortr., *dels olasl.* A² 6. mjök] *saknas* B 10—12. Eiríkr —
ólærðum] Eiríkr konungr lét kalla saman alla hina vitrustu
menn í ríki sínu, lærða ok ólærða B 12—13. -ðum — Knú-]
bortr. A² 12. ok (2) — þá] *saknas* B segir konungr] kon-
ungrinn segir B 14. er] væri B 14—16. í móti — konunginn]
bortr. A² 14. í móti] á móti B en] *saknas* B 15. þat] *sak-*
nas B skulu] skyldu B en] *saknas* B 16. konunginn]
konung B ráða] fyrir at sjá B ok — mælti] *saknas* B
16—18. engi — konungs] *bortr.* A² 17. þá] þar B biskupa]
biskupanna B 18. þeir] þá *till.* B 18—20. til — Danmörk]
bortr. A²

Síðan gengu þeir til leiðis Knúts konungs.
Var þar þá til leitast ok tekin upp kistan, ok var
heilagr dómr hans borinn um kirkju með virðu-
ligum lofsöngum. En fyrir austan kirkjuna sat
einn maðr, sá er lengi hafði krypplingr verit; hann 5
varð fyrir þeim mönnum, er helgan dóminn báru,
en er (þeir)* báru yfir hann fram helgan dóminn, þá
stóð hann heill upp ok gekk um kirkju með öðrum
mönnum, lofandi guð ok hans þíningarvált, enn
helga Knút konung. Síðan var heilagur dómr Knúts 10
konungs borinn í kirkju ok var settr á mitt kirkju-
gólfit. Eptir þat gekk konungr til ok kennimenn,
ok var upp lokin kista Knúts konungs, ok var líkami
hans með heilu líki, sem hann væri nýandaðr, ok
þótti öllum þetta mikils vert. Þá var líkami Knúts 15
konungs tekinn ór kistunni ok lagðr á barar.

Þá mæltu menn, at reyna skyldi helgan dóm-
inn Knúts konungs, ok víkja allir þessu til ráða
Eiríks konungs ok atkvæða. Konungr svaraði:

1—2. Síðan — leitast] Síðan var leitast til leiðis Knúts
konungs B 1. gengu] *ólásligt* A² 1—3. leiðis — hans]
bortr. A² 3. um] inn í A² 3—5. með — lengi] *bortr.* A²
3—4. virðuligum] *saknas* B 4. kirkjuna] kirkju B 5—7.
verit — fram] *bortr.* A² 7. (þeir] *Parentestecknen enl. Med*
yfir hann fram] fram yfir hann B helgan dóminn] kistuna B
7—10. -inn — he- (1)] *bortr.* A² 8—9. um — mönnum] með
öðrum mönnum um kirkjuna B 9. hans þíningarvált] *sak-*
nas B 10. konung] hans þíslar[vált] *till.* A² 10—11. Síðan
— kirkju-] *bortr.* A² Knúts konungs] *saknas* B 11. kirkju]
kirkjuna B 12. konungr] konungrinn B 12—14. til —
líki s-] *bortr.* A² 13—14. var líkami hans] líkami hans var B
14. væri] þá *till.* A² B 14—16. -aðr — ór] *bortr.* A² 15. öllum]
mönnum *till.* B 15—16. líkami Knúts konungs] líkaminn B
16—18. á — ví-] *bortr.* A² 18. Knúts konungs] *saknas* B 18—
19. víkja — atkvæða] viku þessu allir til konungs atkvæða B
18. til] *Med detta ord slutar den bevarade delen av bl. 8 av*
A²; av det följande bladet äro de översta raderna t. o. m.
ordet muni 184⁴ bortrivna 19. svaraði] mælti B

»Þess em ek fúsari, at reyndr sé heilagr dómrinn, þviat þat kaun vera, ef eigi er reyndr, at þat sé mælt, at þetta sé fals ok nýjung vár Dana; en vér væntum þess, at guð muni þetta (veita)* fyrir verð-
 5 leik þessa ens helga Knúts konungs, síns vinar, at þá skyli þllum enn auðsærri ok óefanligri hans helgi, 309. at þar sé meiri raun til gør, svá at þá megi engi ifa um.» Þá lét Eiríkr konungr taka lín órent ok vefa saman í brúðu; þat var eigi mjórra né skemra
 10 en líkami Knúts konungs. Síðan var þessi brúða lögð ofan á líkamann. Þá var tekinn vígðr eldr ok lagðr í brúðuna, ok brann þá brúðan þll, svá at aska ein var eptir, en líkamr ens helga Knúts konungs var óbrunninn ok svá alheill, at engu hári
 15 var skatt, en þá var líkaminn miklu bjartari en áðr. Hófu þá lærðir menn upp Te Deum ok lofuðu allir almátkan guð ok þenna hans þíningarvált, enn helga Knút konung. Var þá þegar tekinn* í mikit hald hans líflátsdagr, ok er um alla Danmørk hans messudagr
 20 haldinn sem enar cøztu hátíðir. Þá var ór jørðu tekin sú kista, er lík Benedikts, konungs bróður, hafði verit í lagt, ok váru sár hans þll gróin, þau er horft

1. heilagr dómrinn] saknas B. 3. mælt — sé] saknas B
 4. þetta] oláslígt A², þat B (veita)] Parentestecknen enl. Mc
 5. þessa — vinar] þessa ins heilaga manns, síns vinar, Knúts konungs A², síns þíningarváts Knúts konungs B 6. þllum] oláslígt A² enn — helgi] enn auðsærra vera ok óefanligra um hans helgi B 7. at(1)] er B 8. lín] léript B órent] óreint A², óhreint B 9. vefa] vefja A²B þat — mjórra] til þess at þat var eigi meira B skemra] oláslígt A² 12. brann — þll] hon brann B brúðan] saknas A² 13. ens helga] saknas A² 14. óbrunninn] möjlígen svá(otydlígt) óbrunninn A² svá] saknas A² at] saknas B 15. þá var líkaminn] líkaminn var A²B 16. þá] saknas B 17—18. -vált — konung] saknas B 18. tekinn] Sá A²B; tekit K 20. cøztu] hæstu B var] ok till. A² 21—22. sú — lagt] líkkista Benedikts, konungs bróðurs B 21. konungs] oláslígt A² 22. verit í] í verit A²

höfðu at helgum dómi Knúts konungs. Síðan lét Eiríkr konungr gera skrín virðulígt, ok þar var í lagðr heilagr dómr Knúts konungs, ok var sett yfir altari. Í þæru skríni hvílir Benedikt, konungs bróðir, í Óðinsey á Fjóni. 5

Í þessi sǫmu kirkju, er nú er helguð Knúti konungi, veitir guð fyrir hans þænir ok árnaðarord mikla miskunn ok margar jartegnir: þar fá blindir menn sýn, en haltir gǫngu, líkþráir hreinsaz, en djǫflar flýja frá óðum mǫnnum; veitiz þessi hjálp, 10 þar sem þessi guðs vinr hvílir, enn helgi Knútr konungr, ok víða annarsstaðar, þar sem á hann er
 310 heitit eða kallat með réttri trú at samvinnanda dróttni várum Jhésú Kristó, þeim er lífir ok ríkir einn guð at eilífu. 15

78. Frá sonum Eiríks konungs.

Eiríkr konungr hafði tekit at herfangi frú Bóthildi, systur Heinreks keisara, er keisarinn hafði gipta Birni í Vinðlandi, sem fyrr var ritit; hann flutti frú Bóthildi heim með sér til Danmerkr. Við 20 henni gat Eiríkr konungr son; sá sveinn hét eptir Knúti konungi enum helga, bróður hans; hann var

1. helgum — konungs] Knúti konungi B Síðan] oláslígt A² 1—2. Síðan — virðulígt] Eiríkr konungr lét gera virðulígt skrín B 2. ok þar var] var þar B 3. Knúts] saknas B ok] saknas B var] skrínit till. A²B 4. altari] altara A² konungs bróðir] saknas B 5. Óðinsey] Óðinsvé B 6. þessi] snarare þeirri (otydlígt) A² Knúti] oláslígt A² 9. menn] oláslígt A² en(1)] saknas B en(2)] saknas B 11—12. þar — annarsstaðar] ok víða B 13. með] oláslígt A² 14. er] sem A² 15. eilífu] utan enda, amen till. B 16. Frá — konungs] Ferð Bóthildar A² 18. keisarinn] hann A² 18—19. keisarinn — Vinðlandi] átt hafði Björn B 19—20. hann — Danmerkr] fór hon til Danmerkr með Eiríki konungi B 20. frú Bóthildi] hana A² 22. konungi] saknas A²B

snemma vænligr ok fríðr sýnum. En er hann var ungr at aldri, þá sagði Eiríkr konungr frú Bóthildi: »Nú hafa vistir þínar verit hér nokkurar stundir, en nú mun þat þrjóta; mun ek nú láta 5 fylgja þér heim til frænda þinna.» Hon svaraði: »Ek ætla okkr litt ástarfunda audit hafa orðit, ok hafi þér meirr gort samlag við mik af heipt en af ást; munu þér þá vilja unna mér, herra!» sagði hon, »at Knútr, son okkarr, fari með mér til huggunar 10 við mik.» Konungr sagði: »Ekki á ek svá gott at launa þínum frændum, at ek unna þeim þess, at þessi maðr vaxi þar upp; þvíat þat er hugboð mitt, at hann verði at sœmð sínum frændum ok mœrgum 15 qðrum.» Síðan var henni fylgt heim til frænda sinna, ok fekk Eiríkr konungr henni sœmiligt fœrneyti; tók keisarinn vel við henni ok svá aðrir frændr hennar. Knútr óx upp, son Eiríks konungs, í hirð fœður síns; hann var brátt vinsæll ok vel mentr í alla staði; konungr unni honum mikit, ok 20 af öllu fólki var hann ástugr.

Eiríkr konungr átti II sonu aðra, þá er ellri váru; hét annarr Eiríkr, en annarr Haraldr kesja; þeir váru báðir vænligr meunn. Eiríkr konungr átti eina dóttur; hon var gipt þeim manni, er Hákon

2—3. Bóthildi] svá *till. B* 6. ástarfunda] til ástarfunda *B* ok] *saknas A²* 7. af (2)] *saknas A²B* 8. vilja — herra] herra! unna mér þess *B* sagði hon] *saknas B* 9. huggunar] huggunar *B* 10. við mik] *saknas B* sagði] svaraði *B* 11. þínum frændum] frændum þínum *B* 12. þessi] sjá *A²* 15. ok] *saknas B* Eiríkr] *saknas B* 16—17. tók — hennar] *saknas B* 16. keisarinn] keisari *A²* 17. Knútr] En Knútr *B* upp] *saknas A²* son Eiríks konungs] *saknas B* 18. brátt] *saknas B* 19. konungr] konungrinn *B* 19—20. ok — ástugr] ok þar með öll alþýða *B* 22—187: 2. íkr — Ívars-] *bortr. A²* 23. vænligr] efnligr *B* 24—187: 1. Hákon — hét] hét Hákon hinn norrœni *B*

enn norrœni hét; hann var ok kallaðr Hákon Sunnifuson. Sunnifa var dóttir Hákonar jarls Ívarssonar ok Ragnhildar, dóttur Magnúss konungs ens góða, Óláfs sonar ens helga. Son Hákonar ens norrœna ok dóttur Eiríks konungs hét Eiríkr lamb, er enn 5 mun síðar verða frá sagt.

Eiríkr konungr hafði löngum starfsamt, meðan hann réð fyrir Danmørk; hann lagði mikla stund á stjórn bæði lands ok laga; hann lagði ok mikinn hug á at styrkja staði þá, er niðr váru lagðir eða 10 hrœrandi; hann lét gera V steinkirkjur af síns eins kostnaði ok lagði síðan fé til. Svá segir Markús:

52. Víða setti vísdóms grœðir
virki skryddar höfudkirkjur,
gerva lét þar hollvínur herjar 15
4 hrein musteri fimm af steini;
vöru þau með tryggðar tíri
tíða flaustr, es gramr lét smíða
boðvar snjallr, ok bazt at öllu
s bordi merkt fyr Saxland norðan. 20

4. Óláfs — helga] *saknas B* 5. dóttur] Ragnhildar, dóttur *B* 5—6. er — sagt] er frá mun verða sagt seinna síðan er (1) *B* 7. löngum] jafnan *A²* starfsamt] í ríki sínu *till. B* meðan] á meðan *B* 9. lagði] hafði *B* 10. styrkja] styðja *B* lagðir] fallnir *B* eða] ok *A²* 11. hrœrandi] 'hravnadír' *B* síns eins] sjálfs síns *B*

13—20. **Str. 52.** 1. vísdóms] *uisdom B* 3. hollvínur] *holr uínr B* herjar] *hierud (eller möjligen heriud) B* 4. hrein] ok *B* af] or *A²* steini] *hreinum till. B* 5. tryggðar] *treygðar B* 6. flaustr] *flaustr B* es] er *KA²*, er *B* smíða] *sidan B* 7. bazt] *beztr KA²*, *bestr B*; *bozt Skjaldded. B I: 418* at] *saknas A²* 8. merkt] *merktr B* fyr] fyrir *K*, fyrir *A²B* Saxland] *saxa B*

79. Frá Eiríki konungi.

Þat var eitt sinn, er Eiríkr konungr átti fjölment þing, at hann talaði ok tók svá til máls: »Guð þakki yðr Dönum ást ok hlýðni ok marga góða hluti, er þér hafið til mín gort, meðan vart samveldi hefir verit; en nú ætla ek mér ferð ór landi út til Jórsala, ok er þat eigi vist, hvárt mér verðr auðit aprt at koma hingat til Danmerkr. En til ferðar skal ráðaz með mér Eiríkr, son minn, ok þar með aðrir höfðingjar, þeir er ek ræð til at nefna; en Haraldr, son minn, skal vera heima eptir, set ek hanu til landsstjórnar ok forráðs fyrir ríki mitt, meðan ek em í brottu; en Knúti, syni mínum, vil ek gefa hertogadóm í Heiðabý ok þat ríki, er þar fylgir. En þat er öllum mönnum kunnigt, at Nikulás, bróðir minn, er næstr konungdóminum eptir minn dag fyrir laga sakir, vil ek ok eigi ræna hann sinni scemð ok ríki, vænti ek, at hann muni mér þat vel launa. Þykkjumz ek eiga at honum góða frændsemi, at hann veiti Knúti, syni mínum, vináttu ok styrk til þess at halda ríki því, er ek fæ honum í hendr, þvíat hann er sjálf barn at aldri, ok þykki mér þat allmiklu máli skipta, at þeir frændr búi vel

1. Frá Eiríki konungi] Jórsalaferð Eiríks A^2 2. er] at A^2B 2—3. fjölment þing] þing fjölment þing (!) A^2 3. at — máls] hann tók svá til orðs B 5. mín] saknas B 6. út] saknas A^2B 7. ok] saknas B þat] saknas A^2 8. aprt — Danmerkr] aprtkómu B 8—9. en — ráðaz] skal fara B 10. ek] saknas B en] saknas B 11—12. heima — mitt] eptir til landsstjórnar í Danmörk B 13. í brottu] í brott A^2 , á brutt B en] saknas B 14. í] ok A^2 , ok þar með B 15. at] saknas B 20. vináttu] góða vináttu A^2 21. þess] saknas B ek] saknas B 22—23. ok — skipta] vildi ek B 23. at — búi] at þér frændr búið A^2 búi] bjuggi B

saman; vil ek þess ok biðja alla mína vini, at til sveinsins geri vel ok scemiliga.» Síðan bjó Eiríkr konungr ferð sína í tómi með miklum kostnaði, ok spurðiz víða um lönd þessi hans fyrirætlun, ok réðuz margir ríkismenn til ferðar með honum, bæði innan- 5 lands ok svá ór öðrum löndum, ok margir höfðingjar efldu hann með féggjöfum til þessar ferðar, þeir er spurðu fyrirætlun hans.

Í þenna tíma sendi Frakkakonungr Eiríki konungi scemiligar gjafir, áðr hann færi ór landi. Þat er flestra manna sögn, at þá hafi verit gort sætt í milli þeirra Heinreks keisara ok Eiríks konungs, svá at þeir sjálfir senduz gjafir í milli, ok keisarinn sendi Eiríki konungi stórgjafir ok fekk honum herlið ok láðmenn af sinu ríki alla leið út til Mikla- 15 garðs. Svá segir Markús Skeggjason:

53. Blíðan gecddi björtum auði
Bjarnar hlýra Frakklands stýrir;
stórar lét sér randgarðs rýrir
4 ríks keisara gjafar líka;

20

1. þess ok] ok þess B 1—2. at — vel] at þeir geri vel til sveinsins B 3. í tómi] saknas B með] saknas A^2B 4. um lönd] saknas B um — fyrirætlun] þessi hans fyrirætlun um lönd A^2 ok réðuz] réðuz ok B 5. ríkismenn] ríkir menn A^2 5—6. til — löndum] til þessarrar ferðar, bæði útlenzkir ok innlenzkir B 6—8. ok (2) — hans] saknas B 10. færi] fór B 11—12. í milli] milli A^2 , í millum B 12. þeirra] saknas B konungs] Danakonungs B 13. gjafir] gjögfum B í milli] á milli A^2 , í millum B ok] saknas B 14—15. stórgjafir — láðmenn] herlið mikit B 15. ríki] olásligt A^2 15—16. alla — Miklagarðs] saknas B 16. Skeggjason] saknas A^2B

17—190: 4. Str. 53. 1. Blíðan] Med detta ord börjar tredje fragmentet av B^2 (ett tvåspaltigt blad, vars övre hälft är bortskuren); Blidum B 4. gjafar] gjafir K , gjafir A^2BB^2

hónum lét til hervígs búna
 harra spjalli láðmenn snjalla
 alla leið, áðr öðlingr næði
 s Jóta grundar Césars fundi.

5 80. Kosinn Özurr til erkibiskups.

Í þenna tíma var Özurr, son Sveins Þorgunnunar, biskup í Lundi á Skáni; hann var ríkr ok 314 stórættaðr ok enn mesti höfðingi ok átti frændaafna mikinn, ok sýndiz mörpum mönnum hann vel feldr 10 til erkibiskups. Ok með forsjá Eiríks konungs ok vild annarra höfðingja ok alþýðu samþykki í Danmörk, þá var Özurr biskup kosinn til erkibiskups í Danmörk, ok þat með, at erkistóll skyldi vera í Lundi, sá er allr lýðr á danska tungu skyldi til 15 þjóna. Svá segir Markús:

54. Dróttum lét í Danmörk settan
 döglingr grundar skamt frá Lundi
 erkistól, þanns öll þjóð dýrkar,
 4 eljunþungr, á danska tungu.
 20 Hildingr framði heilagtr veldi;
 hvargegnan má Özur fregna,
 ' hónum vísar hölða reynir
 s himna stígr, til biskups vígðan.

5. hervígs] *Med her- slutar andra fragmentet av A²* 6. snjalla] alla *B* 7. alla] snjalla *B* næði] nade *B* 8. fundi] fynnde *B* 5. Kosinn — erkibiskups] Frá erkibiskupi *B²* 7. á] í *B* 8. ok(2)] hann *BB²* 9—10. felldr til erkibiskups] til erkibiskups fallinn *BB²* 11. vild — ok] saknas *BB²* alþýðu] allra *BB²* 12. biskup] saknas *BB²* 13. ok — skyldi] ok skyldi erkistóll *BB²* 14—15. sá — þjóna] skyldu þar allir Danir til þjóna *BB²* 16—23. **Str. 54.** 1. Dróttum] Sá *BB²*; Drottinn *K* 2. döglingr] Sá *Fms. XII: 256*; döglingr *K*, dauglingr *B*, dauglingr *B²* 3—8. þanns — vígðan] borts-kuret *B²* 3. þanns] þann er *K*, þann er *B* 4. eljunþungr] ellemun þungr *B* tungu] tunnu *B* 6. hvargegnan] huat gegnan *B* 8. stígr] stigr *B*

En þó at Eiríkr konungr efnaði til þessa, áðr hann fór ór landi, þá liðu nokkurir vetr, áðr Özurr fengi erkibiskupstígn.

81. Frá Eiríki konungi.

En er Eiríkr konungr hafði búit líð sitt, sem 5 honum líkaði, þá fór hann ór landi með fríðu foruneyti; hann hafði mikit riddaralið ok marga fótgangandi menn. Svá segir Markús:

55. Lýst skal hitt, es læknask fýstisk
 líðbraustr konungr sör en iðri; 10
 nordan fór með helming harðan
 4 hersa mæðir sól at græða.
 315 Harri bjósk til heims ens dýrra;
 hann gerði for út at kanna,
 buðlungr vildi bjart líf öðlask, 15
 s byggð Jórsala fríðri tryggða.

Eiríkr konungr fór ríkuliga ok með miklum þris, ok í hverri borg, er hann kom, þá var hans sœmð gör; geugu kennimenn með processionem í mót honum ok helgum dómum. Svá segir Markús: 20

1—8. En — Markús] borts-kuret *B²* 1—3. En — erkibiskupstígn] saknas *B* 5. En] Nú *B*

9—16. **Str. 55.** 1—6. Lýst — at] borts-kuret *B²* 1. es] er *K*, er *B* fýstisk] Sá *B*; fýsti *K* 2. sör en iðri] for sœ nordan *B* 3. nordan — harðan] enn með helming haurdum uaurdu *B* 5. heims ens] heimsins *B* dýrra] dyra *B* s. fríði] j fríðe *B*

17—18. miklum þris] þris miklum *BB²* 19—20. með — honum] í móti (á mót *B²*) honum með processionem (*pro- sessionem B²*) *BB²*

56. Bóru menn ór borgum stórum
 bleydiskjarrs á móti harra,
 sungit vas, þá's herr tók hringja,
 4 hrossum gofguð skrin ok krossa;
 5 aldri fær í annars veldi
 jofra rikir metnuð slíkan;
 eitt vas sér, þats jafnask mátti
 8 engi maðr við Dana þengil.

Eiríkr konungr fór, þar til er hann kom til
 10 Miklagarðs. Í þenna tíma var Álexis Girkjakonungr;
 hann tók sœmiliga við Eiríki konungi ok veitti
 honum virðuliga veizlu. Þat er sagt, at Álexis
 Girkjakonungr bauð Eiríki konungi, hvárt hann
 vildi (þiggja)* af honum hálfu lest gulls, eða léti hann
 15 leika fyrir (honum)* leik þann, er Girkir kalla padreims-
 leik, ok konungr er vanr at láta leika á Padreimi,
 í þeim stað, er svá heitir; ok sögðu allir, at eigi
 kostaði konunginn minna leikinn en þetta gull, er 316
 hann bauð Eiríki konungi. En þvíat Eiríki kon-
 20 ungi varð kostnaðarsamt, er hann helt fjölmenni
 mikit, ok eyddiz mjök lausafé hans, en farvegr langr

1—8. **Str. 56.** 2. á móti] a mot *K*, j mote *B*, at
 moti *B*² 3. vas] var *KB*², uar *B* þá's] þa er *KB*², þaa *B*
 herr] hier *B* 4. gofguð] gaufugt *BB*² krossa] Sá *BB*²;
 krossar *K* 6. rikir] ríkr *B* metnuð] metnad *KB*, metnat *B*²
 slíkan] skíkan *B* 7. vas] var *K*, uar *B*, var *B*² sér] sét
Skjaldeð. BI: 419 þats] þat er *K*, þat er *B*, þat er *B*²
 9. konungr] saknas *B*² þar til] til þess *BB*² til (2)]
 saknas *B* 9—10. til Miklagarðs] í Miklagarð *B*² 10. Í þenna
 tíma] Þá *BB*² 11. sœmiliga] vel *BB*² 12. Þat — at] sak-
 nas *BB*² 13. Girkjakonungr] konungr *BB*² 14. vildi] heldr
 till. *B* (þiggja)] *Parentestecknen enl. Mc* 15. (honum)] *Pa-*
rentestecknen enl. Mc leik þann] þann leik *B* 15—193: 8
 -reimsleik — Girkjakonungr g-] *bortskuret B*² 16. á Padreimi]
 padreimsleik *B* 19. þvíat] fyrir því at *B* 20. varð] var *B*

fyrir hǫndum, þá kaus hann heldr gullit. Þessi
 sami Álexis Girkjakonungr bauð síðan Sigurði
 Nóregskonungi Jórsalafara slíkan kost; en með því
 at Sigurðr konungr fór þá heimleidis ok hafði þá
 lokit enum mesta fékostnaði í ferð sinni, þá kaus 5
 hann fyrir þá sök leikinn; ok greinaz menn at því,
 hvárt hǫfðingligar þótti kosit vera. Álexis Girkja-
 konungr gaf Eiríki konungi klæði sín, ok var þat
 stórníkit fé, ok hann gaf honum XIII herskip, ok
 marga veitti hann honum aðra stórmannliga hluti 10
 í fégjöfum. Svá segir Markús Skeggjason:

57. Hildingr þá við hæst lof aldar
 hǫfgan auð í gollí rauðu,
 halfa lest, af harra sjölfum,
 4 harða vitr, í Miklagardi; 15
 áðan tók við allvalds klæðum,
 Eiríki þó vas gefit fleira,
 reynir veitti herskip hǫnum
 8 hessa máttar sex ok átta.

Álexis konungr veitti Eiríki konungi alla þá 20
 hluti, er hann pyrfti at hafa til skipaferðar af hans
 ríki, ok skildu þeir Álexis konungr ok Eiríkr kon-
 ungr með kærleikum ok vináttu. Eiríkr konungr

1. hǫndum] hendi *B* heldr] fyrir þá sök *B* 4. kon-
 ungr] saknas *B* 5. í ferð sinni] saknas *B* 6. þá sök] því *B*
 at því] á fyrir því *B* 7. kosit vera] saknas *B* Álexis] sak-
 nas *B* 8. klæði] tígarklæði *BB*² 8—9. ok — fé] saknas *BB*²
 10. veitti — hluti] hluti veitti hann honum stórmannliga *B*
 aðra] saknas *B*² 11. Skeggjason] saknas *BB*²

12—19. **Str. 57.** 2. gollí] gulli *KB*², gulle *B* 4. harða]
 harða *B* vitr] ríkr *B*, ríkr *B*² 5. klæðum] skrude *B*,
 skrúdi *B*² 6. þó] þo ad *B* vas] var *K*, var *B*² vas gefit]
 gefit uar *B*

20—22. Álexis — ok (1)] saknas *BB*² 23. kærleikum]
 allmikilli blíðu *BB*² konungr] saknas *BB*²

sigldi af Miklagarði með miklu líði ok ætlaði þaðan til Jórsalalands; en er hann kom í ey þá í Girlandshafi, er Norðmenn kalla Kípr, þá tók hann þar sótt þá, er hann leiddi til bana. Hann andaðiz 317
 6 í borg þeirri, er Basta heitir, ok fékk þat öllum hans mönnum mikillar hrygðar ok víða annarsstaðar, þar er menn spurðu þessi tíðendi. Svá segir Markús:

58. Andar krafði út í löndum
 alls stýrandi konung snjallan;
 10 elli beiðat ofvægr stillir,
 4 aldar stríð es fregit víða;
 síðan harma siklings dauða
 snjallir menn of heims byggð alla;
 drúpir herr at dolga steypi
 15 8 dyggvan; þat tér veröld hryggva.

Eiríkr konungur var mjök harmdauði öllum þeim mönnum, er hann var kunnigr, svá at þat er sannliga sagt, at engi Danakonungur hafi ástsælli verit af allri alþýðu í þann tíma. Hann var VIII
 20 vetr konungur at Danmörku ok stýrði því veldi með miklum ríkdóm ok skörungskap; engir höfðingjar gengu svá á ríki hans, at hans sómi eða ríki minkaðiz við þat. Hann var grimmr við óvini sína, ok fyrir

1. sigldi] þá till. *B* af] frá *B* með] við *B*² 1—2. ok — Jórsalalands] *saknas BB*² 2. en] ok *BB*² 2—3. í(1) — kalla] við eyna *BB*² 3. Kípr] tífr *B*

8—15. **Str. 58.** 2. konung] *konunginn B* 3. beiðat] *beidár B* 3—8. -gr — hryggva] *bortskuret B*² 4. aldar stríð] *Sá Egilsson, Lex. poët., s. 8 f.; alldrstrid K, alldr strid B* es] er þat *K*, er *B* fregit] er till. *B* 6. of] um *K*, um *B* 7. herr — steypi] *heimr en dolgum stypir B* 8. þat tér] þotto *B*

16—195: 1. Eiríkr — en] *bortskuret B*² 17. mönnum] *saknas B* 20. at] í *B* 22. svá] *saknas B* 22—23. hans(1) — þat] hann(!) eða hans sonu(!) eða ríki þeirra minkaðiz við þá(!) *B* 23—195: 1. við(2) — þeim] óvinum sínum, ok

þat stóð þeim ótti af honum; en hann var jafnan blíðr ok kátr við vini sína, ok varð hann (af því)* vinsæll ok ríkr. Svá segir Markús:

59. Hvergi stóðusk hjörva borgar
 hristimeidar konungs reidi;
 318 raunar varðat rønd við hönnum
 4 reist, gerðut þess jöfrar freista;
 ógnir stóðu af jarla hegni,
 engi þorði kapp at strengja,
 flestir uggðu foldvørd hraustan,
 8 fylkir snarr við Dana harra. 10

82. Frá Haraldi konungi.

Eptir þat er Eiríkr konungur fór ór Danmørk, tók Haraldr kesja forráð ok stjórn ríkisins yfir öllu Danaveldi, eptir því sem Eiríkr konungur hafði til-
 skipat; hann var þá fullkominn maðr fyrir aldrs sakir; hann var vinsæll af mörgum mönnum, ok naut hann þó mest at því vinsældar Eiríks konungs, fōður síns. Haraldr kesja átti son þann, er hét Björn járnsíða; hann átti dóttur Inga konungs Stein-
 20 kelssonar Sviakonungs, er Katrín hét; þeirra dóttir

stóð þeim því *B* 1. en] *saknas B* jafnan] *saknas B* 2. (af því] *Parentestecknen enl. Mc* 3. ok ríkr] *saknas BB*²

4—11. **Str. 59.** 3. raunar] *rannar B* varðat] *uar þat B*, var þat *B*² 4. gerðut] *giorduzt B*, gerduz *B*² 5. ógnir stóðu] *Sá Skjalded. B I: 420; ognin stod KB, ogninn stod B*² hegni] *meide B*, meidi *B*² 7. foldvørd] *fold naioed B*

12. Frá Haraldi konungi] *Ættir i Danmørku B*² 14. forráð ok stjórn] *stjórn ok forráð BB*² 17. mörgum] *sínum BB*² 18. at því] *saknas B* því] *saknas B*² vinsældar] *vin-sælda BB*² Eiríks konungs] *saknas B* 19—20. son — Björn] einn son, er Björn hét ok var kallaðr *B* hét Björn] Björn hét *B*² 20. konungs] *saknas BB*²

hét Kristín, er átti Eiríkr* enn helgi Játvardarson* Svíakonungr, ok váru þeirra börn Knútr Svíakonungr ok Margrét dróttning, er átti Sverrir Nóregskonungr, ok Katrín, er átti Nikulás blaka; þeirra 5 dóttir var frú Kristín, er átti Hákon jarl galinn í Nóregi, ok var þeirra son Stunpa-Knútr jarl í Nóregi. Haraldr kesja Eiríksson átti Ragnbildi, dóttur Magnúss berbeins Nóregskonungs, ok váru þeirra synir Magnús ok Óláfr, er síðar mun enn verða 319 10 frá sagt, Haraldr ok Knútr.

83. Frá Nikulási konungi.

Nikulás Sveinsson tók nú konungdóm í Danmörk eptir Eirík konung, bróður sinn; þá váru andaðir allir (aðrir) synir Sveins konungs Úlfssonar; 15 hann var tekinn til konungs einum vetri eptir andlát Eiríks konungs. Á því sama ári sendi* Páskáalis páfi pallium Ozuri biskupi af ben ok tilskipan Eiríks konungs, sem fyrr var sagt; var Ozurr síðan lengi erkibiskup í Lundi; hann var ríkr höfðingi. 20 Nikulás gerðiz brátt höfðingi mikill; hann fekk Margrétar Ingadóttur; hana hafði fyrr átta Magnús berbeinn, af Nóregi. Haraldr kesja Eiríksson var

1. hét] er *B* Eiríkr] *Med detta ord slutar tredje fragmentet av B² Játvardarson] Med -vardarson börjar åter M, efter vilken det följande avtryckes* 5. galinn] gamli *B* 6. Stunpa-] *saknas B* 7. Eiríksson] *saknas B* 8. berbeins] berfœtts *B* ok] *saknas B* 9. síðar mun enn] enn mun síðar *B* verða] *saknas B* 14. aðrir] *saknas B* Úlfssonar] *saknas B* 15—16. hann — konungs] *saknas B* 16. sendi] sendir *A enl. not i M* 17. biskupi] erkibiskupi *B* af] at *B* 18. sem — sagt] *saknas B* 18—19. var — lengi] Ozurr var lengi síðan *B* 20. Nikulás] konungr *till. B* brátt] ok *B* 20—22. hann — Nóregi] hann átti Margarétu Ingadóttur, er fyrr hafði átt Magnús konungr berbeinn *B* 22. Eiríksson] *saknas B*

kærr vin Nikuláss konungs, frænda sins, ok var löngrum innan hirðar með honum, en stundum sat hann í Róiskeldu í Sjólandi* ok helt þar mikla sveit manna ok efði þann stað mjök. Eiríkr, son Eiríks konungs, var ekki jafnkærr Nikulási konungi. 5

84. Upphaf Knúts lávardar.

Knútr, son Eiríks konungs, hafði hertogadóm ok ríki slíkt í Heiðabœ, sem Eiríkr konungr, faðir hans, hafði gefit honum; hann var allra manna vinsælastr ok orvastr af fé ok bezt þokkaðr af alþýðu, 10 þótt Nikulás konungr eða Magnús, son hans, hefði ríki meira; því var hann kallaðr Knútr lávardr. Þat bar mest til vinsælda hans, at hann lét öllum sitt fé heimilt, þeim er hafa þyrfti, en þeir gættu 320 eigi hófs við, er þiggja vildu, ok urðu framlöginn 15 minni í móti við hann, en nauðsyn krafði, ok gekk upp fyrir honum mjök féit. Ekki var mart um með þeim frændum Nikulási konungi ok Knúti lávard; ofunduðu þeir fedgar mjök vinsæld hans, ok þótti þeim hann gorr ekki síðr at athvarfi en 20 þeir; var þat ok svá, þvíat nær vildu svá allir gera, sem Knúti líkaði bezt; var Magnús þó jafnan færri til hans.

Þokkurum vetrum eptir andlát Eiríks konungs andaðiz (Heinrekr) keisari í Saxlandi, ok var síðan 25

2. en] *saknas B* 3. Sjólandi] 'Sjoloudu' *A enl. not i M* 5. ekki] eigi *B* 7. hertogadóm] hertogadœmi *B* 8. ok ríki slíkt] *saknas B* 13—14. öllum — þyrfti] öllum mönnum heimilt fé sitt, er hafa þyrftu *B* 15. við] *saknas B* þiggja] hafa *B* 16. við hann] *saknas B* 17. féit] lausaféit *B* 18. frændum] *saknas B* 19. fedgar] *saknas B* hans] Knúts *B* 20—21. ok — þeir] *saknas B* 21—22. var — bezt] var þat ok mjök rétt at segja, at hverr maðr í Danmörk vildi svá sitja ok standa, sem Knútr vildi *B* 25. ok] *saknas B*

keisari Heinrekr, son hans. En er Knútr lávarðr spurði, at Heinrekr keisari, móðurbróðir hans, var andaðr, en Heinrekr, son hans, var keisari, þá gerðiz hann fúss at finna hann fyrir frændsemis sakir, ok 5 fór hann þangat með virðuligu foruneyti; ok er keisariinn spurði til ferða hans, þá lét hann búa virðuliga veizlu í móti honum ok fagnaði honum vel, er þeir funduz, ok dvalðiz hann með keisaranum um hríð í enum mestum kærleikum.

10

85. Frá Knúti lávarð.

Þat var eitt sinn, er þeir tóluðu, Heinrekr keisari ok Knútr lávarðr; þá mælti hertoginn til keisarans: »Herra!» sagði hann, »ek hefi veitt yðr heimsókn í minni tilkvámu at sækja at yðr heil ráð 15 fyrir frændsemis sakir; vænti ek hér sœmdar, sem þér eruð, ok at þér munið meira meta við mik frændsemi en viðskipti enna fyrri höfðingja; en ríki vart stendr mjök til auðnar, en hugr minn fýsiz þó at halda sœmdinni, ok vilda ek eigi láta þat 321 20 vald, er faðir minn fekk mér í hendr, ef svá mætti verða, ok vildi vér þar til þiggja af yðr heilræði, hversu með skal fara; en fjárafli minn geriz nú ekki mikill.» Keisariinn svaraði: »Ek hefi spurt vinsæld

1. lávarðr] *saknas B* 2. spurði] þat *till. B* keisari] *saknas B* 3. keisari] *ordinn till. B* 3—4. gerðiz — sakir] fýstiz hann at finna frænda sinn, keisara *B* 5. þangat] *saknas B* 6. ferða hans] frænda síns *B* 7. í móti] á móti *B* 8. vel] með blíðu *B* ok] *saknas B* hann] Knútr *B* 9. kærleikum] ok þris *till. B* 17. enna fyrri höfðingja] minna fyrri frænda *B* 18. vart] mitt *B* 19. þó] *saknas B* sœmdinni] sœmdum *B* ok] *saknas B* 19—20. eigi — vald] gjarna halda því *B* 20. er] sem *B* 20—21. ef — verða] *saknas B* 21. ok] *saknas B* vildi vér] gjarna *till. B* þiggja — heilræði] hafa heil ráð af yðr *B* 22—23. en — mikill] *saknas B*

yðra, ok at þér hafid hvers manns lof; ok er en mesta nauðsyn* 'á, at þér fáid ríki yðru haldit ok sœmd. Þat er síðr,» sagði keisariinn, »hér í Saxlandi ok enn mjök víða annarsstaðar, at læsa hafnir fyrir landinu ok taka þar tolla af ok láta engan 5 leggja skip sín í höfnina, nema leigu leggi eptir. Nú kanu vera, at þetta pykki heldr hart, þar er menn eru áðr óvanir þeim pyndingum; en svá mikinn framgang hefir yður vinsæld áðr fengit, at hon mun ekki við þetta minkaz, þviat þat er ríkra manna síðr 10 víða í löndum, at læsa hafnir fyrir landi sínu, ok taka menn þar stórfé eptir, en þat er þó mikil gæzla ríkisins við ófríði; þar með skal ek ok styrkja yðr nokkut í fjárhlutum, at þér haldið sóma yðrum fyrir þá sök.» Hertoginn þakkaði keisaranum vel tillog 15 sín ok sagði vel til fallit í sínu landi at læsa hafnir ok kallaði þann veg háttat landinu, at þat var auðvelt víða. Síðan fór hertoginn heim í ríki sitt með stórmannligum féggjofum ok mörögum sœmiligum hlutum, er hann hafði þegit af keisaranum. 20

86. Læstar hafnir.

Í þenna tíma var herskát mjök í Danmörk af 322 heidíngjum ok oðrum Austrvegsmonnum, þeim er

2. mesta nauðsyn] 'mestan aðsyn' *A enl. not i M* á] *saknas B* 3. sœmd] sœmdum *B* Þat er síðr] Nú er þat síðr vart *B* 4. mjök] *saknas B* 5. tolla] toll *B* 5—6. engan — sín] enga ná at leggja skipum sínum *B* 7. heldr] *saknas B* 8. eru] áðr *till. B* þeim pyndingum] þessu *B* 9. vinsæld] sœmd *B* at] mik væntir, at *till. B* 12. mikil gæzla] gæzla mikil *B* 13. ríkisins] ríkinu *B* ok] *saknas B* 13—15. styrkja — sök] fá þér nokkut í fjárumunum, svá at þú megir halda sóma þínum fyrir þessa sök *B* 15. vel] *saknas B* 15—16. tillog — sagði] fyrir sín tillog ok kallaði *B* 17. þann veg] svá *B* var] væri *B* 22. Í þenna tíma] Þá *B* herskát mjök] mjök herskát *B* 23. heidíngjum — Austr-

lǫngum lágu í hernaði á sumrum ok ræntu kaupmenn eða landsmenn. Ok er Knútr lávarðr hafði litla stund heima verit í ríki sínu, þá aflaði hann smíða ok lét gera (kastala) tveim megin Slésvíkr, 5 þar sem mjóst er yfir sundit, er utan gengr at Heiðabý. Síðan lét hann gera yfir sundit járnrekendr, en sumt með vidum, svá at læsa mætti sundin, ok setti síðan menn í kastólum at gæta ok láta þau ein skip þar inn leggja, er þeim líkaði, 20 ok höfðu þó toll af hverju skipi, er þar lagði inn.

Knútr hertogi sat lǫngum í Heiðabý ok var þar nú hirðr fyrir öllum ófriði, ok heðan af gerðiz hans styrkr mikill, bæði fyrir fjár sakir ok vinsældar. Fór þetta svá, sem Heinrekr keisari sagði, at hans 15 vinsæld hafði svá mikinn framgang tekit, at þessi hlutr mátti ekki hnekkja henni.

87. Frá Viðgauti.

Viðgautr hét maðr; hann var ættaðr af Sámlandi; hann var heiðinn maðr í þann tíma; hann 20 var kaupmaðr ok stórauðigr ok vel mentr um marga hluti; hann var jafnan vanr at sigla kaupferðir í Austrveg.

Þat var eitt sumar, er hann sigldi austan ok ætlaði þá heim at halda, at hann varð síðbúinn;

vegsmönnum] heiðnum mönnum *B*. 3. litla] eigi lönga *B* 3—4. aflaði — lét] lét hann *B* 4. kastala] tvá *till.* *B* 5. er(1)] var *B* 7. með] af *B* mætti] mátti *B* 8. sundin] sundit *B* ok(1)] saknas *B* setti] settu *B* kastólum] kastalan *B* 9—10. er — inn] er þeir tœki fé af hverju skipi *B* 11. Knútr] saknas *B* ok var þar] var hann *B* 12—16. ok — henni] styrktiz hann nú mjök at peningum, en helt þó öllum vinsældum eptir því, sem keisarin hafði getit til *B* 19. heiðinn maðr] maðr heiðinn *B* í þann tíma] saknas *B* 20. ok(1)] var *till.* *B* 21. var — sigla] sigldi jafnan *B*

ok er hann kom austan at Kúrlandi, þá lágu Kúrir þar fyrir honum á herskipum ok lögðu þegar at honum ok vildu drepa hann, en taka fé hans til sín; 323 en með því at hann var einskipa, en þeir Kúrir höfðu líð mikit, þá sá hann engi afla sinn í móti 5 þeim, ok vill hann undan leita ok sigla heim til Sámlands; en Kúrir sigldu þegar eptir honum ok bægðu honum þegar frá landinu ok vildu gjarna hafa líf hans ok fé. Hann sá nú, at tveir kostir váru fyrir höndum, at hætta á fund þeirra, hverr yrði, eða 10 sigla á haf undan ok snúa til kristinna landa, ok þótti honum hvárrgi góðr; tók þat þó ráð at sigla á haf ok austan til Danmerkr. Hann hafði haft spurn til Knúts lávarðar ok þat með, at allir hlutu gott af honum, er á hans fund kómu; vænti hann 15 sér þar sóma, sem margir fengu aðrir. Þá ræðr hann þat af, at hann sigldi til Heiðabœjar. En er hann sigldi at sundunum, þeim er læst váru, þá kallar hann á varðmennina, þá er í kastólum váru, ok sagði, at hann vildi leggja inn skipi sínu í 20 sundin. Varðmaðrinn spurði: »Hverr ertu?» sagði hann. Hann svaraði: »Ek heiti Viðgautr.» Varðmaðrinn svaraði: »Ekki býðr Knútr lávarðr oss at

200: 23—201: 1. ok — austan] saknas *B* 3. en — sín] saknas *B* 4—5. en(2) — mikit] saknas *B* 5—9. þá — váru] þá sá hann sik enga viðtöku mega hafa ok setr upp segl ok ætlar at sigla heim til Sámlands. Kúrir sigldu þegar eptir ok komaz í millum Sámlands ok hans; sér hann, at hann [hefir] II kosti *B* 10. á] saknas *B* 12. tók — ráð] tók hann þó þat til ráðs *B* 14. til Knúts lávarðar] af Knúti lávarði *B* 15. kómu] kœmi *B* 16. sem] er *B* 16—18. Þá — váru] Réð hann þat þá af at sigla til Heiðabœjar; sigldi hann þá at sundinu, því er læst var *B* 19. kastólum] kastalanum *B* 20—21. ok — sundin] sagðiz hann vildu leggja inn í höfnina *B* 21—22. Hverr — hann] hverr þat væri *B* 23—202: 1. oss at lúka] at vér lúkum *B*

lúka upp hafnir fyrir þeim mönnum, er vér vitum engi skyn á.» Viðgautr svaraði: »Þat vilda ek, góðir menn!» sagði hann, »at þér létid upp höfnina, þviat ek vil hann finna; skal ek ok fyrir yðr svara, 5 ef hertoginn vill yðr nokkut um þetta kunna.» Vardmadrinn svaraði: »Vel er til mælt,» sagði hann. Síðan luku þeir upp sundin, ok lögðu þeir Viðgautr inn skipi sínu ok fóru síðan á fund 324 Knúts. Hertoginn spurði, hverir þeir væri. Viðgautr nefndi sik ok sagði, at þeir vǫru af Sámlandi. Knútr svaraði: »Heyrt hefi ek þín getit, ok er mér sagt, at þér munuð vera heidnir menn.» Viðgautr svaraði: »Víst erum vér heidnir.» Hertoginn svaraði: »Tveir eru kostir til: at þér takið við kristni 15 ok látið skiraz, ok skulu þér þá allir vera hér vel komnir; eða hætta til ella, hvat fyrir liggr.» Viðgautr svaraði: »Mun eigi einsætt, herra!» sagði hann, »at kjósa enn betra hlut sér til handa, ef þess er kostr; vil ek gjarna taka við trú ok þiggja síðan 20 sóma af yðr.» Síðan vǫru þeir skirðir ok vǫru með Knúti lávardi um vetrinn í góðu yfirlæti.

Viðgautr var lǫngum á tali við hertogann, ok virðiz hertoganum vel tal hans; kunnir hann frá mǫrgu at segja, þviat hann var vitr maðr ok hafði 25 víða farit. Hertoginn spurði hann margs ór Austr-

1. þeim] saknas B 2. engi] eigi B 2—3. Þat — höfnina] Láttú upp höf[n]ina, góðr maðr B 4. hann] Knútr B yðr] þik B 5. yðr] þik B 6. svaraði] mælti B 7. Síðan luku þeir] Luku þeir þá B 7—8. lögðu þeir Viðgautr] lagði Viðgautr B 8. fóru] fóru B 9. Knúts. Hertoginn] hertogans. Knútr B 10. nefndi. sik ok] saknas B vǫru] væri B 12. þér — menn] þú munir vera heidinn maðr B 13. heidnir] menn *till.* B 13—14. svaraði] mælti B 15. ok] saknas B þá — hér] vera hér þá allir B 17—18. sagði hann] saknas B 18. hlut] saknas B 22—23. ok — hans] saknas B

vegi, ok kunnir Viðgautr honum þaðan mart at segja, þat er hann vildi forvitnaz.

88. Kvánfang Knúts lávardar.

Í þenna tíma var konungr austr í Hólmgarði Haraldr, son Valdamars konungs Jarizleifssonar, 5 Valdimarssonar, fóstur Óláfs konungs Tryggvasonar. Móðir Haralds konungs var Gyða, dóttir Haralds Englakonungs Guðinasonar. Haraldr konungr átti Kristínu, dóttur Inga Sviakonungs Steinkelssonar, systur Margrétar dróttningar, er þá átti Nikulás 10 Danakonungr. Dóttir Haralds konungs í Hólmgarði ok Kristinar vǫru þær Málmfríðr, er átti Sigurðr Jórsalafari Nórekskonungr, ok Engilborg.

325 En er Viðgautr hafði verit um vetr með Knúti lávardi í miklum kærleikum, þá beiddi hertoginn 15 hann, at hann mundi fara sendifor hans austr í Hólmgarð at biðja Engilborgar, dóttur Haralds konungs, til handa honum. Viðgautr svaraði: »Herra!» sagði hann, »einn hlutr er sá,» sagði hann, »er ek em til föerr yðart erendi at flytja, at fé skortir mik 20 eigi; en þó at ek sé fyrir margra hluta sakir vanföerr til at flytja slik vandamál, þá verð ek þó skyldr til at gera yðaru vilja um alt þat, sem þér vilið mik til nýta.» Hertoginn þakkar honum ok léz því

1. Viðgautr] hann B honum] saknas B 2. þat — forvitnaz] saknas B 4—5. Í — Haraldr] Haraldr var konungr austr í Hólmgarði B 6. fóstur — Tryggvasonar] saknas B 7. konungs] saknas B 8. konungr] saknas B 10. systur] systir B 11. konungs í Hólmgarði] saknas B 13. Nórekskonungr] saknas B Engilborg] Ingibjörg hǫr och framdeles B 14. um] einn B 16. hann (1)] saknas B 16—17. í Hólmgarð] til Hólmgarðs B 17. at] ok B 19. sagði hann] saknas B 22. at — vandamál] yðart erendi at flytja B

þetta mál hafa við hann talat, at honum þótti hann bezt til fallinn þeirra manna, er í hans valdi váru, bæði fyrir sakir vitrleiks ok snildar; léz honum bezt treystaz at flytja þetta mál. Síðan var búin ferð 5 hans, ok áðr Viðgautr fœri í brott, mælti hann til hertogans: »Herra!» sagði hann, »þér hafið gort til vár í vetr mikinn sóma ok veitt oss stórmannliga, en launin munu verða minni af miuni hendi, en vert væri; þér skuluð þiggja af mér XL serkja 10 grárar skinna, en V timbr eru í serk, en XL skinna í timbr.» Hertoginn þakkaði honum gjöfina ok kalladiz eigi betri gjöf þegit hafa.

En er Viðgautr var búinn, þá siglir hann í brott með sitt foruneyti, ok er ekki sagt frá hans 15 ferðum, fyrr en hann kom austr í Hólmgarð á fund Haralds konungs, ok heimti hann sik brátt fram í fé-gjöfum við konunginn. Haraldr konungr tók honum sœmiliga, þvíat Viðgautr var frægr maðr ok djarfr í máli ok kunnir margar tungur ok þyrfti ekki túlk 326 20 fyrir sér. Hann bar fram erendi sin fyrir konunginn ok flutti þat kœnliga ok sagði svá frá Knúti lávardi, at »allir munu einn veg frá honum segja, at engi er hans jafningi í Danmørk ok miklu víðara,

1. hafa — talat] við hann talat hafa *B* þótti] þœtti *B*
3. sakir] *saknas B* vitrleiks ok snildar] vits ok fram-
kvæmdar *B* 3—4. léz — mál] *saknas B* 5. áðr] enn *till. B*
í brott] á burt *B* 7. mikinn sóma] með miklum sóma *B*
8. verða] vera *B* 10. serk] hverjum *till. B* 12. kalladiz]
kvaz *B* 13—15. En — kom] Viðgautr siglir nú í burt með
sínu foruneyti ok létti eigi, fyrr enn hann kemr *B* 16. ok]
saknas B brátt] *saknas B* i] með *B* 17. Haraldr kon-
ungr] konungrinn *B* 18. sœmiliga] vel *B* 19—20. ok (2) —
sér] *saknas B* 20. fyrir] við *B* 21. þat] *saknas B* 22. munu
— honum] mundu frá honum einum segja *B*

ok hans ætt er en ágætasta, sem yðr er þat jafn-
kunnigt, ok er auðsær öllum yðr sómi í þess-
arri ráðagerð.» Konungrinn sagði: »Mikit fullting
veitir þú honum í þínum orðum, ok mun hér skjótt
falla lykt á þetta mál, ef þín ráð eru höfð.» — 5
»Já, herra!» sagði hann, »í engan stað skal yðr
reynaz óframar, en ek hefi yðr frá sagt, þat er hann
tekr henda, þvíat þat er alkunna, at Knútr lávardr
er fyrirmaðr allra þeirra manna, er nú vaxa upp á
Norðrlöndum.» Konungrinn svaraði: »Með því at 10
vér vitum þik sannorðan manni ok þú ert oss at
góðu einu kuðr — höfu vér ok áðr nokkut heyr-
getit Knúts lávardar — þá skulu vér þessu máli vel
svara; en ríki þykki mér hann hafa lítit til for-
rædis, þótt hann hafi einn hertogadóm í Danmørku.» 15
Viðgautr svaraði: »Þat hefir hann þar í mót, herra!
er miklu er ágætara.» — »Hvat er þat?» sagði
konungr. Viðgautr svaraði: »Mannkosti skal hann
hafa um fram flesta aðra, ok er þat meira vert en
mikit fé eða ríki.» 20

Síðan átti konungr tal við dóttur sína Engil-
borg ok við annat ráðuneyti sitt ok tjáði þetta mál
fyrir þeim. Allir fýstu þessa ráðs, ok þótti þetta

1—3. ok — ráðagerð] ætt hans er yðr öllum kunnig,
ok er yðr öllum sómi í þessu *B* 3. Konungrinn] Konungr *B*
Mikit] Mikin *B* 4. þínum orðum] orðum þínum *B* 5. falla
lykt] lykt falla *B* ef — höfð] ef vér höfum þín ráð hér um *B*
6. skal] *saknas B* 7. yðr] *saknas B* 7—8. þat — henda]
saknas B 8. alkunna] almæli *B* 9—10. á Norðrlöndum] í
Danmørk eða á Norðrlöndum *B* 10. Konungrinn] Kon-
ungr *B* 11. manni] *saknas B* 12. nokkut heyr] heyr
nokkut *B* 13. þessu máli] máli þessu *B* 14. þykki mér]
þykkir oss *B* hafa lítit] lítit hafa *B* 16. í mót] á mót *B*
herra] *saknas B* 17. ágætara] frægra *B* 19. flesta] *ändrat*
frán alla menn *M*; menn *till. B* 21—22. Engilborg] *saknas B*
23. Allir] En allir *B* 23—206: 1. ok — efnat] *saknas B*

vel efnat, ok var þat ráð gort með samþykki Engil- 327
borgar, konungs dóttur, at hana skyldi gipta Knúti
lávarði, ok fór Viðgautr til Danmerkr með þessum
erendum ok fann Knút lávarð ok sagði honum
5 frá sínum ferðum. Hertoginn þakkaði honum sitt
starf. Eptir þetta efnaði Knútr lávarðr til brúð-
laups síns, en Haraldr sendi Engilborg, dóttur sína,
austan ór Hólmgarði at nefndri stundu með fríðu
föruneyti. En er hon kom til Danmerkr, tók her-
20 toginn vel við henni ok þar með öll alþýða; síðan
gerði hann brúðlaup sitt með miklum sóma. Þau
áttu nokkur börn, þau er enn munu síðar nefnd
vera.

89. *

15 Magnús, son Nikulás konungs, óx upp í hirð
föður síns, ok var hann allra manna mestr í allri
Danmörk ok vel vinsæll, en þó var Knútr lávarðr
allra vinsælastr ok bezt þokkaðr af alþýðu, þó at
þeir Nikulás konungr ok Magnús, son hans, hefði
20 ríki meira; ok þat sama olli því, er nokkur fæð var

1. var — gort] svá kom *B* 2. konungs dóttur] *saknas B*
3—4. til — erendum] með þessum erendum til Danmerkr *B*
4. lávarð] hertoga *B* honum] *saknas B* 5. ferðum] erendum *B*
Hertoginn] Knútr hertogi *B* 6. Eptir þetta] *saknas B*
Knútr lávarðr] hertogi *B* 7. Haraldr] konungr *till. B* 11.
sitt] til hennar *till. B* sóma] fagnaði ok sóma *WE*; með
fag- slutar *B*; *varianter anföras därefter från W och E*
12. enn munu síðar] síðar munu *WE* 14. *Överskriften*
Kapitulum överstruken M; överskrift saknas här och allt
framgent WE 15. son Nikulás konungs] Nikulásson *WE*
16. ok — allra] hann var *WE* 16—17. í allri Danmörk] *sak-*
nas WE 18. allra] *saknas E* alþýðu] öllum mönnum í
Danmörk *WE* 18—20. þó — meira] *saknas WE* 20—307: 1.
var — þeirra] var í (*saknas E*) af hendi Nikulás konungs
ok Magnúsar við Knút lávarð *WE*

í milli þeirra, at þeim feðgum óx öfund á vinsældum
hans, ok þótti þeim hans vinir hölztu margir. Magnús
Nikulásson fekk Ríkizu, dóttur Búrizláfs Vinda-
konungs; þeirra synir váru þeir Knútr ok Nikulás.
Magnús hafði jafnan með sér mikla sveit manna; 5
var hann löngum innau hirðar með Nikulási kon-
ungi, feðr sínum, en stundum var í sínum stað
328 hvárr þeirra; hann var sterkr maðr ok bráðgörr í
öllu; hann var kallaðr Magnús sterki.

90. Frá Knúti lávarð.

10

Knútr lávarðr bjó ferð sína ór landi í annat
sinn ok fór enn á fund Heinreks keisara, frænda
síns; ok er keisarin spurði til ferða hans, þá lét
hann búa fyrir honum veizlu virðuliga ok fagnaði
honum vel. 15

Keisarin mælti eitt sinn til hertogans: »Gleðr
mik þat, frændi!» sagði hann, »er allir syngva
yðr eitt lof, þvíat þik lofa allir, þeir er nokkut
skynja ok þíns nafns heyra getit, svá at engi
maðr er jafnvinsæll sem þú.» Hertoginn svarar: 20
»Gæfu beru vér til þess, herra!» sagði hann, »er
þér hafð oss upp hafit með yðrum styrk ok
ráðum.» Þá lét hertoginn fram bera grávöruna, þá

1. feðgum] *saknas WE* vinsældum] um vinsældir *WE*
2. ok — margir] *saknas WE* 3. Nikulásson] *saknas WE*
4. þeir] *saknas WE* 5. Magnús — manna] *saknas WE* 6—9.
var — öllu] Magnús var löngum innan hirðar; hann var
sterkr ok snemma bráðgörr í öllu *WE* 9. hann — sterki]
saknas WE 12. ok fór enn] *saknas WE* 13. þá] *sak-*
nas WE 14. fyrir] í móti *WE* veizlu virðuliga] virðuliga
veizlu *WE* fagnaði] hann *till. WE* 17. er] at *WE* 18. þvíat
— allir] *saknas WE* 20. jafnvinsæll] svá vinsæll *WE*
Hertoginn svarar] *saknas WE* 21. er] en *WE* 23. grávöruna]
grávöru *WE*

er Viðgautr hafði gefit honum, ok mælti til keisarans:
 »Þenna varning vil ek at þér þiggid af mér, herra!
 þó at smærri minningar* sé gǫrvar, en vera ætti.»
 Keisarinn sá þessa gjǫf ok þakkaði honum ok mælti:
 5 »Þegit hefi ek stórar gjafir.» sagði hann, »en fær
 þær, at mér hafi betri þótt.»

Hertoginn dvaldiz með keisaranum um hríð í
 góðu yfirlæti ok miklum kærleikum. Ok er her-
 toginn bjóz til heimferðar, þá gaf keisarinn honum
 10 margar gersimar ok sagði, at hann skyldi eigi fé
 skorta, meðan þeir lifa báðir; »en þær gjafir, er
 þér færðuð mér, skal ek launa einar saman: þér
 skuluð þiggja af mér klædi, er eigi er víst, at þunur 329
 sé slík í yðru landi eða víðara, ok þess vænti ek,
 15 ef þér eigið klædin, at þar fylgi hamingja yður ok
 gipta ríkis yðars* eptir; vil ek þess biðja yðr, frændi!»
 sagði hann, »at þú lógir eigi klæðunum, en um þat
 em ek hræddr, ef þér lógið, at þá sé skomm unads-
 bót at yðarri scemð.» Þetta váru tignarklæði
 20 keisarans, ok váru þau öll gullsaumuð ok enar mestu
 gersimar. Hertoginn þakkaði honum gjafirnar ok
 allan þann sóma, er hann hafði til hans gǫrvan.

3. minningar] minningar *A enl. not i M* sé] væri *W*
 gǫrvar] til yðar *till. WE* 5. stórar] stærri *E* 7—8. Her-
 toginn — kærleikum] *saknas WE* 8—9. Ok — bjóz] Nǫkkuru
 síðar bjóz hertoginn *WE* 9. honum] hertoganum *WE* 10.
 margar gersimar] gjafir margar góðar *W*, margar góðar gjafir
E at — eigi] hann aldri skyldi (skyldu *E*) *WE* 11. lifa]
 lifðu *WE* 12. mér] einsliga *till. WE* skal] þær skal
WE einar saman] einsaman *W* 13. skuluð] ok *till.*
WE er eigi er] ok er ei *WE* 14. yðru landi] Dan-
 mǫrk *WE* 16. gipta — eptir] ríki yðru *WE* yðars] yðar
MWE 17. segir hann] *saknas WE* þú lógir] þér lógið *WE*
 18. lógið] klæðunum *till. W* 18—19. unadsbót] bót *WE*
 19. at] á *WE* 20. ok (1)] *saknas WE* 21—22. gjafirnar —
 gǫrvan] allan sinn velgerning *WE*

Síðan fór hertoginn heim í ríki sitt ok þótti jafnan
 enn mesti ágætismaðr.

Litlu síðar andaðiz keisarinn, ok segja menn,
 at sú náttúra fylgdi tignarklæðunum, þeim er keis-
 arinn gaf Knúti lávard, frænda sínum, at flestir yrði 5
 skammlífir þaðan frá, er klæðunum hefði lógat.
 Síðan tók keisaradóm Ljódgeirr, saxneskr hertogi;
 hann var síðan kallaðr Lótáriús.

91. Frá Knúti lávard.

Knútr lávardr var svá vinsæll, sem fyrr var 10
 sagt, at allir enir beztu menn í Danmǫrk váru hans
 vinir eigi minni en Níkuláss konungs eða Magnúss,
 sonar hans; en þat var, sem fyrr var sagt, at þeir
 fedgar kunnu því svá illa fyrir ofundar sakir, at
 fyrir þat sama lögðu þeir ópekt til hertogans ok 15
 margra hans vina; ok er Knútr lávardr fann þetta,
 leitaði hann sér ráðs ok þóttiz vandliga saklauss
 við þá fedga.

330 Þat var eitt sinn, at þeir Níkulás konungr ok
 Magnús, son hans, váru suðr á Jótlandi, at Knútr 20

1. Síðan fór hertoginn] ok fór síðan *WE* jafnan]
 hann jafnan vera *WE* 3. keisarinn] Heinrekr keisari *WE*
 ok] ok þat *W*, þat *E* 4. tignarklæðunum] tignarklæðum
 (hans *till. E*) *WE* þeim] *saknas E* 4—5. keisarinn]
 hann *E* 5. frænda sínum] *saknas WE* yrði] urðu *WE*
 6. frá] í frá *WE* hefði] hefðu *WE* 7—8. Síðan —
 Lótáriús] Tók þá keisaradóm Lótháriús *WE* 10. lávardr]
 hertogi *WE* fyrr] frá *E* 11—18. allir — fedga] nær
 allir menn í Danmǫrk unnu honum hugástum, ok fyrir
 þat hit sama lögðu þeir Níkulás konungr ok Magnús, son
 hans, fæd ok úlfúð á hertogann ok marga hans vini. Knúti
 lávardi mislíkadi þetta, þvíat hann vissi sik með öllu sak-
 lausan sinna vegna *WE* 19. at] er *WE* þeir] *saknas WE*

lávardr fór á fund þeirra með nokkura menn; ok er þeir funduz, fognuðu þeir vel hertoganum. Knútr mælti þá: »Þat er erendi mitt hingat, at ek vil bjóða ykkur feðgum til veizlu; vilda ek, at vér ættim 5 marga góða hluti saman, sem oss sómir fyrir frændsemi sakir, ok látum eigi rógsmenn spilla frændsemi várri fyrir enga tilgerninga.» Þeir svorudu ok sögduz þat gjarna vilja ok sögðu enga hluti í milli þeirra vera þá, er eigi mætti þeirra frændsemi vel fara. 10 Síðan reið Knútr lávardr heim til Heiðabæjar ok lét þar búa veizlu í móti Nikulási konungi ok Magnúsi, syni hans; en þeir kómu til veizlunnar at ákveðinni stundu, ok var þar ágæt veizla. Ok er sá dagr kom, er þeir skyldu í brott ríða, þá þakkaði 15 hertoginn Nikulási konungi þann sóma, er þeir höfðu honum gōrvan í þangatkvámum sinni ok gaf konunginum marga ágæta gripi. Síðan gekk hann til Magnúss ok mælti: »Magnús frændi!» sagði hann, »hér eru klæði þau, er Heinrekr keisari, frændi 20 minn, gaf mér, en nú vil ek gefa yðr klæðin til vináttu ok heillar frændsemi, ok vil ek því gefa þér ena beztu gripi, er ek á til, at þér samir vel at bera; enda ann ek þér vel at njóta, þvíat þú munt mér

1—2. ok — funduz] *saknas WE* 2. fognuðu þeir] þeir fognuðu *WE* 3. þá] *saknas WE* 4. ættim] hefðum *W* 5. saman] til samans *W* 6. látum] vér *till. WE* 6—7. frændsemi várri] vár (*saknas W*) í (á *E*) millum *WE* 8. sögduz] kváduz *WE* ok] *saknas WE* 8—9. enga — fara] at engir hlutir skyldi (skyldu *E*) í millum vera, utan gott eitt *WE* 10—13. Síðan — stundu] Fór Knútr lávardr heim undan ok bjó til veizlu í Heiðabæ; kom þar Nikulás konungr ok Magnús, son hans, með miklu fjölmenni *WE* 14. er] at *WE* þeir] feðgar *till. WE* í brott] burt *W*, í burtu *E* 14—17. þá — gripi] gaf Knútr lávardr Nikulási konungi marga ok góða dýrgripi ok þakkaði honum þangatkómu sína *WE* 21—23. ok(2) — enda] *saknas WE* 23. þér] ok *till. WE* vel] allvel *WE*

þat góðu launa.» Magnús fór þegar í klæðin, ok mæltu allir, er hann sá, at eigi mundi finnaz honum vænni madr eða tíguligri, ok sögðu, sem satt var, 331 at þar var stórsæmda fyrir vert. Nikulás konungr ok Magnús, son hans, þokkuðu hertoganum þá hluti, 5 er hann hafði sæmiliga til þeirra gōrt í heimboði ok í stórmannligum gjöfum; ok áðr en þeir skildu, buðu þeir honum til sín um vetrinn til jólaveizlu. Hann tók því þakksamliga; skildu þeir frændr þá með enum mesta kærleik. 10

92. Fall Knúts.

Þenna vetr skyldi Nikulás konungr taka jóla-veizlu á Hringstöðum norðr í Sjólandi, ok til þessar veizlu kom Knútr lávardr, eptir því sem ætlat var, við nokkura menn, ok var hann með Nikulási kon- 15 ungi um jólin, ok var þar ágætlig veizla, ok vāru þar miklir kærleikar með þeim Nikulási konungi ok Magnúsi, syni hans, ok Knúti lávardr, frænda þeirra.

En er sá dagr kom, er veizluna skyldi eyða, 20 þá segir hertoginn, at hann vill þá búaz til ferðar. Þenna dag var veizlan allra ákōfust, ok vāru menn

1. þat] *saknas E* 2. hann] *saknas WE* 4. var] væri *WE* 5—6. þá — gōrt] alla sæmd, er hann hafði þeim gōrt *WE* 6—7. í heimboði ok] *saknas WE* 7. áðr — skildu] *saknas WE* 8. þeir] *saknas WE* 9. Hann tók] Tók hertoginn *WE* 9—10. skildu — kærleik] *saknas WE* 12. Þenna] Annan *W* skyldi — taka] tók Nikulás konungr *WE* 13. þessar] þeirrar *WE* 14. lávardr] hertogi *WE* 14—15. eptir — menn] *saknas WE* 15. hann] *saknas WE* Nikulási] *saknas WE* 16. ok(1)] *saknas WE* ágætlig] ágæt *WE* ok(2)] *saknas WE* 17. þar] þá *WE* þeim] *saknas WE* 18. syni hans] *saknas WE* 18—19. frænda þeirra] *saknas WE* 20—22. En — ákōfust] Ok hinn síðasta dag veizlunnar var drukkit allfast *WE*

hertogans mjök drukkni. Þá mælti Magnús til hertogans: »Herra!», sagði hann, »þó at yðr verði smærri gjafir veittar, en vert væri, þá vil ek þó minnaz yðar; ek vil gefa yðr riddara XL með 5 öllum búnaði sinum, en þat er sagt, at einn riddara kostar VIII merkr gulls sinn búnað.» Hertoginn þakkar Magnúsi gjöfina ok segir, at þessi gjöf var bæði góð ok stórmannlig. Nú leið á daginn, ok kom eigi riddaralíðit, þat er Magnús skyldi gefa 10 hertoganum, þvíat eigi var alla í einum stað upp 332 at taka. Þá mælti hertoginn: »Magnús frændi!» sagði hann, »nú munu vér riða fyrir ok bíða líðsins, þar sem yðr þykkir fallit.» Magnús svaraði: »Gerum svá,» sagði hann, »ok skal ek riða á leið 15 með yðr, frændi! ok skiljaz eigi fyrri við yðr, en þat er efnat*, er ek hefi heitit yðr.» — »Já, herra!» sagði hertoginn, »alt mun þat svá efnaz, sem þér hafíð til skipat, en jafnan þykkir oss scœmð at yðru fœrneyti.» Síðan mintiz Knútr lávarðr við Nikulás konung, frænda sinn, ok aðra menn, þá er honum sýndiz. 20

Eptir þat stíga þeir á hesta sína ok riða í brott. Þeir riðu um skóg nokkurn ok kómu í rjóðr

2. yðr] *saknas W*, nú *E* 3. veittar] gefnar *WE*
4. ek] ok *W* riddara *XL*] *XL* riddara *WE* 5. öllum] alvæpni ok öllum *WE* sagt] sögn manna *WE* riddara] riddari *WE* 6. sinn] ok sinn *WE* 7. þakkar] þakkaði *WE* 7—8. at — stórmannlig] þessa gjöf bæði at (*saknas E*) vera góða ok stórmannliga *WE* 9. kom eigi riddaralíðit] kómu ei riddararnir *WE* 9—11. þat — taka] *saknas WE* 12. bíða] svá *till. WE* 12—13. líðsins] riddaranna *WE* 13. fallit] vera *till. WE* 14. svá] frændi *till. WE* sagði hann] *saknas W* 14—15. ok — frændi] skal ek þá riða undan með yðr *WE* 15. fyrri] fyrr *WE* 16. efnat] *Sá WE*; efnat *M* hefi heitit] hét *WE* herra] frændi *WE* 17. hertoginn] hann *WE* 20. frænda sinn] *saknas WE* aðra] marga aðra *WE* þá — sýndiz] *saknas WE* 21—22. Eptir — í brott] riða síðan á burt *WE*

eitt; þá bað Magnús þá stíga af baki ok bíða riddaranna ok léz vænta, at þeir mundi skamma stund þurfa. Þeir gerðu nú svá, at menn stígu af hestunum ok settuz niðr í rjóðrinu, ok sofnuðu þegar margir, er af baki váru farnir, þvíat þeir höfðu drukkit 5 fast um daginn. Knútr lávarðr sat á lág einni, en Magnús, frændi hans, hjá honum, ok var hann Magnús í blárrí kápu. Síðan sá þeir, hvar maðr hljóp fram ór skóginum, þar sem þeir váru, ok er hann kom í rjóðrit, þar er þeir sátu, steypiti hann 10 af sér kápunni, er hann var í, ok reif af ermina aðra; hann mælti ekki við þá, hljóp síðan aprt í skóginum. Hertoginn spurði: »Magnús frændi!» sagði hann, »hvat ætlar þú slíkt vera? Svá er, sem þetta 15 sé vísbending nokkur.» — »Ek veit eigi, herra!» 15 sagði Magnús; »lítit mark ætla ek at slíku; eða hyggr þú, at hér býi nokkut annat undir?» Hertoginn svaraði: »Þat grunar mik, at þetta muni skulu vera njósn nokkur þeim, er oss nær eru, ok mun líð vera komit at oss í skóginum.» — »Ekki 20 mun þat vera, frændi!» sagði Magnús, »þvíat þú ert svá vinsæll maðr, at engi vill yðr grand gera.» Þá tók hertoginn hendi sinni á oxl Magnúsi ok

1. stíga] at þeir skyldu stíga *WE* bíða] svá *till. W*, þar *till. E* 2—3. léz — þurfa] skamma hríð þurfa mundi (*mundu E*) at bíða *WE* 3. Þeir — hestunum] Stígu menn nú af hestum sínum *WE* 5. váru farnir] kómu *WE* 6. en] ok *WE* 7. ok var hann] var *WE* 8. sá] sjá *WE* 9—11. þar — kápunni] ok í rjóðrit ok steypiti af sér kápu (*kápunni E*) *WE* 11—12. ermina aðra] aðra ermina *WE* 12. ekki] orð *till. WE* hljóp] ok hljóp *WE* 14. er] *saknas WE* 15—16. Ek — slíku] Magnús svarar: »Ekki tek ek mark at þessu, herra *WE* 17. at — undir] at nokkut annat muni hér undir býa *WE* 19. skulu] *saknas WE* njósn nokkur] nokkur njósn *WE* oss nær] nær oss *WE* 20. vera] *saknas WE* 22. yðr] þér *WE* 23. Magnúsi] Magnúsar *E*

spurði: »Hví leiddir þu mik svá á götu, frændi!»
sagði hann, »at þú vart í brynju?» Magnús svaraði:
»Þvíat ek em eigi jafnvinsæll, sem þér eruð, frændi!»

Í þenna tíma, er þeir töluduz við, kváðu við
5 lúðrar í skóginum alla vega braut frá þeim, ok
því næst drifu menn at þeim ór mörkinni; fyrir
þessu líði réð sá maðr, er hét Heinrekr halti;
hann var son Sveins Sveinssonar konungs Úlfs-
sonar, manni firnari en bræðrungr Knúts lávarðar;
10 en þetta váru þó ráð þeirra fedga, Nikuláss kon-
ungs ok Magnúss, sonar hans. Ok er hertoginn sá,
at lídit pusti fram ór skóginum at þeim, ok hann
sá, at þetta váru ófríðarmenn, þá mælti hann: »Hvat
er nú, Magnús frændi!» sagði hann; »ræðr þú
15 nokkut fyrir fjölmenni þessu?» Magnús snaraðiz
við honum ok mælti: »Engu skiptir þik, hvern fyrir
ræðr; at fullu skal þér nú vinna.» Sneriz hann þá
í líð með Heinreki halta. Hertoginn mælti: »Guð
fyrirgefi þér, frændi!» sagði hann, »ef nokkut er
20 ofgört í þessu, ok fyrirgefa vil ek þér.» Þeir Magnús
ok Heinrekr halti veittu þeim Knúti lávardi atgöngu 334
harða, en þeir hertoginn sneruz til varnar í móti;
þar tókz hörð orrosta ok var mjök ójafnlig, þvíat

1. spurði] sagði *W*, mælti *E* Hví] Því *WE* leiddir]
leidir *WE* 2. vart] ert *WE* 3. sem — frændi] sem þú,
Knútr *WE* 4—6. Í — þeim] Í þenna tíma kváðu við lúðrar
alla vega í skóginum; drifu þá menn at honum (þeim *E*)
alla vega *WE* 7. sá — hét] saknas *WE* 9. manni —
lávarðar] hann var manni fyrr (firri *E*) en bræðrungr við
Knút lávard *WE* 10. þeirra fedga] saknas *WE* 12. at(1)
— þeim] herlíðit *WE* 12—13. ok — þá] saknas *WE* 16.
þik] um þat *till. WE* fyrir] því *W* 17. hann] Magnús *WE*
18. halta] saknas *WE* mælti] þá *till. WE* 20. ok] sak-
nas *WE* Þeir] saknas *WE* 21. halti] saknas *WE* þeim]
saknas *WE* lávardi] saknas *WE* 22. en — varnar] sneriz
hertoginn þá *WE*

margir váru þar um einn; váru þeir ok ekki við
búnir, þvíat (þeir) vissu sér enskis ótta vánir né
ófríðar á þeim degi; váru ok margir svá dauð-
drukknir, at eigi vöknudu, fyrr en spjótin dundu á
þeim eða í gegnum þá, þeir er sofnat höfðu. Þar 5
fell Knútr lávardr, ok er þat flestra manna sogn,
at Heinrekr halti bæri vápn á hann ok veitti honum
bana. Þar fell ok mestr hluti líðs hans hertogans,
en hann sjálfr fekk þó mælt fyrir sér, þat er honum
var hjálpvænligast, áðr hann léz; en fátt eða ekki 10
léz af líði þeirra Magnúss ok Heinreks.

En er þessi tíðendi spurðuz um Danmörk, þá
harmaði hvern maðr Knút lávardr, ok urðu þeir
Nikulás ok Magnús, son hans, stórrilla þokkaðir af
þessu verki, svá at nær engi maðr í Danmörk bað 15
þeim góðs fyrir þetta, ok jafnvel þeir, er áðr váru
vinir þeirra, sögðu svá, sem var, at þetta var et
mesta níðingsverk, ok engi dugandi maðr mundi
til þeirra vilja þjóna upp frá því.

Knútr lávardr var foedr til Hringstada ok þar 20
jardaðr ok er sannheilagr maðr ok gerir margar
fagrar jartegnir ok dýrligar. Líflátsdagr hans er

1. margir váru þar] þar váru margir *WE* 2—3. ótta
— ófríðar] ófríðar vau *WE* 3. á þeim degi] saknas *WE*
váru ok margir] en margir váru *WE* 3—4. dauðdrukknir]
dauðadrukknir *WE* 4. eigi vöknudu] þeir vöknudu eigi *E*
fyrr] fyrri *WE* 5. þeir — höfðu] saknas *WE* Þar] Þá *W*
6. manna] saknas *WE* 7—8. bæri — bana] veitti Knúti
banasár *WE* 8. mestr — hertogans] nær alt líð hans *WE*
10. hjálpvænligast] hjálpsamligast *WE* áðr] en *till. WE*
11. þeirra] saknas *WE* 14. Nikulás] konungr *till. WE*
stórrilla þokkaðir] allóvinsælir *WE* 15—16. engi — góðs]
bað þeim hver tunga ílls *WE* 16. þetta] saknas *WE*
17—19. sögðu — því] ok sögðu þetta hit mesta níðingsverk
ok kölludu engan dugandi mann honum mundi (mundi þeim
E) þjóna vilja *WE* 21. er] hann *till. WE* gerir] þar
till. WE 22. fagrar — dýrligar] jartegnir ok fagrar *WE*

einni nótt eptir enn þrettánda dag jóla, en nú er honum haldinn messudagr um alla Danmörk enu næsta dag eptir Jóans messu baptista á sumarit, 335 þvíat þá var upp tekinn ór jörðu heilagur dómr hans. 5 Þar heitir nu síðan Lávarðsskógr, er hann fell. Svá segja Danir, at í rjóðri því, er enu helgi Knútr lávarðr fell, sé jafnan síðan fagrgrænn völlr, hvárt sem er vetr eða sumar.

93. Frá börnum (Knúts lávarðar).

10 Enn helgi Knútr lávarðr ok Engilborg áttu dótr III, Margrétu ok Kristínu ok Katrínu; hon var gipt í Austrveg, en Kristínu átti Magnús blindi Nóreiskonungr, son Sigurðar Jørsalafara; Margrétu átti Stigr hvítaleðr á Skáni; þeirra börn váru þau 15 Níkulás ok Kristín, er átti Karl Sviakonungr Sorkvisson; þeirra son var Sorkvir Sviakonungr; hann átti Ingigerði, dóttur Birgis jarls brosu; þeirra son var Jón Sviakonungr. En er enu heilagi Knútr lávarðr fell, þá var Engilborg, kona hans, með 20 barni; hon var þenna vetr austr í Gardaríki með Haraldi konungi, feðr sínum; hon fœddi sveinbarn, ok hét sá sveinn Valdimarr; hann var fœddr VII nóttum eptir líflát ens heilaga Knúts lávarðar, fœður síns; hann var snemma bæði vænn ok mikill 25 ok afbragðligr um flesta hluti; hann óx upp austr í Gardaríki með móðurfrændum sínum, meðan

1. enn] *saknas W* 3. Jóans] Jóns *WE* baptista] baptistæ *W* 5. síðan] *saknas WE* 7. fagrgrænn] fagr ok grænn *WE* Engilborg] Ingibjörg *här och framdeles WE* 11. dótr III] III dótr *WE* 14. hvítaleðr] 'hruta leidir' *W*, 'hvitaleid' *E* 17. Ingigerði] Ingiríði *W* 18. enn] hertoginn *W* 19. þá] *saknas WE* 21. konungi] *saknas E* 23. líflát] fall *WE* lávarðar] *saknas WE* 24. bæði] *saknas WE* vænn ok mikill] mikill ok vænn *WE*

hann var í barnesku, ok var brátt vinsæll af alþýðu manna.

94. Frá Eiríki.

Eiríkr, son Eiríks konungs góða Sveinssonar, 336 var eigi innanlands, er hann spurði líflát Knúts 5 lávarðar, bróður síns; en er hann frétti þessi tíðendi, þá safnar hann líði at sér öllu því, er hann fekk, ok honum vildi fylgja. Hann fór síðan til Danmerkr, ok er hann kom í land, þá krafði hann sér líðs; en með því at mörpum þótti hann mikils eiga 10 at hefna við Níkulás konung ok Magnús, son hans, þá varð Eiríki fyrir því gott til líðs; naut hann at því ok mjök vinsælda Eiríks konungs, fœður síns, ok Knúts lávarðar, bróður síns, ok sofnuðuz þeir menn margir til Eiríks, er áðr höfðu verit vinir 15 þeirra. En þegar hann fekk nokkurn styrk líðs, þá herjaði hann víða í Danmörk ok gerði mikinn hernað í ríki Níkuláss konungs ok veitti stór slög mönnum hans, ok varð af þessu mikill hernaðr innanlands.

Níkulás konungr setti menn til landvarnar í 20 móti her þessum. Váru þá ríkastir menn í ríki Níkuláss konungs Magnús, son hans, Heinrekr halti,

1—2. alþýðu manna] alþýðumönnum *E* 6. frétti þessi tíðendi] hafði frétt *WE* 7. þá] *saknas WE* at sér] *saknas WE* því] *saknas W* 8. fylgja] hlýða *W* 9—19. ok — innanlands] kómu þar þegar margir menn til hans, þeir er verit höfðu frændr ok vinir Knúts lávarðar, bróðurs hans; varð honum gott til líðs; naut hann mjök at því vinsælda fœður síns ok Knúts lávarðar, bróðurs síns. Eiríkr veitti þá þegar mörq slög ok stór mönnum Níkulásar konungs; gerði hann víða hit mesta hervirki í Danmörk; varð at þessu mikill ófriðr innanlands *WE* 21—22. Váru — konungs] Váru þá höfðingjar fyrir þessu líði *WE* 22. Heinrekr] ok Heinrekr *WE*

Haraldr kesja, bróðir Knúts ens helga lávarðar; hann var kærri Nikulási konungi, frænda sínum, ok Magnúsi, sýni hans, ok lágu margir á hálsi honum um þat, ok fekk hann af því mikit ánæli; hann hafði ríki í Sjólandi, ok sat hann lǫngum í Róiskeldu til landvarnar fyrir her Eiríks, bróður síns, ok hafði hann mikla sveit manna með sér, ok styrkti hann þann stað mjök. Hann lét gera kastala mikinn ok sterkan ok setti þar í mart líð til varnar, þá er hann var eigi við. Nikulás konungr hafði lǫngum fjölment með sér, síðan þessi ófriðr hófz.

95. Frá Nikulási konungi ok Magnúsi.

Þat finnz ritat í fróðum dǫnskum bókum, at þeir Nikulás konungr ok Eiríkr hafi áttar nǫkkurar orrostur, þær er vér kunnum eigi frá sagnir, með hverjum tíðendum lyktaz hafa; en svá er ritat, at á öðru ári eptir líflát ens heilaga Knúts lávarðar, bróður síns, áttu þeir Nikulás konungr orrostu á Jalangrsheiði, ok því næst áttu þeir, eða menn þeirra, aðra orrostu í Fótvík á Skáni; þat er skamt frá Lundi.

1. Haraldr] ok Haraldr *WE* ens helga] *saknas WE*
 2. hann] *saknas WE* kærri] *vin till. WE* 2—3. Nikulási — hans] þeirra Magnúsar ok Nikulásar konungs *WE* 3. honum] Haraldr *WE* 4. um þat] *saknas WE* fekk — því] af því fekk hann *WE* 4—5. hann (2) — ok] *saknas WE* 5. sat hann] hann sat *WE* 6. fyrir] í móti *WE* 6—7. ok hafði hann] hann hafði ok *WE* 8. Hann lét] Þar lét hann *WE* 10. við] sjálfr *till. W*, sjálfr við *E* 10—11. Nikulás — hófz] *saknas WE* 13. fróðum dǫnskum] dǫnskum fornum *W*, fornum dǫnskum *E* 14. áttar] átt *E* 15. vér — sagnir] menn kunnu eigi frásagnir af *WE* 16. hafa] hafi *WE* 18. bróður síns] *saknas WE* 19. Jalangrsheiði] Jalangrsheiði *WE* 19—20. því — orrostu] aðra orrostu áttu þeir *WE* 20. Fótvík] Pótvík *W*, Pottvík *E* er] var *W*

Tveim vetrum eptir fall ens heilaga Knúts lávarðar kom Eiríkr til Sjólands ok herjaði þar víða, ok þá vann hann kastalann Haralds kesju, bróður síns, í Róiskeldu ok drap þar mart fólk; hann lét brjóta niðr allan kastalann, en Haraldr kesja var þá eigi í staðinum. Ok á öðru ári eptir, þá eyddi Eiríkr allan staðinn í Róiskeldu, ok þá gekk mart fólk til handa honum í Sjólandi ok veitti honum hlýðni. Þaðan fór hann með mikit líð norðr á Skáni, ok gekk þá alt fólk undir hann, 10 bæði á Skáni ok Hallandi, ok veitti honum hlýðni.

Í þenna tíma var Ozurr erkibiskup í Lundi; hann tók vel ok sœmiliga við Eiríki ok fekk honum allan þann styrk, er hann hafði fǫng á, þviat erkibiskup hafði verit enn mesti vinr Eiríks konungs ens góða, föður hans; en þat var ok, sem fyrr var sagt, at þeir Nikulás konungr ok Magnús, son hans, höfðu mikinn óþokka fengit af alþýðu manns í Danmǫrk af drápi Knúts lávarðar, ok því meirr sem óx affi Eiríks, því meiri var óvinsæld þeirra Nikulás ok Magnúss, ok sneruz þá margir menn til hlýðni ok þjónustu við Eirík.

Nikulás konungr fór með skipaher norðr á Skáni ok hafði mikit líð; þar var í líði með honum Magnús, son hans, Heinrekr halti ok Haraldr kesja

1—3. Tveim — kastalann] Eptir þat vann Eiríkr kastala *WE* 5. Hann] ok *WE* kastalann] at jǫrðu *till. WE* en] *saknas WE* 6. kesja] *saknas WE* 6—11. Ok — hlýðni] Þá gekk mart fólk undir Eirík í Sjólandi ok svá á Skáni ok Hallandi *WE* 13. ok sœmiliga] *saknas WE* 14. fǫng á] til *WE* 14—21. þviat — Magnúss] þviat erkibiskup (Eiríkr *E*) hafði verit góðr vinr föður hans. Var því meiri óvinsæld Nikulásar konungs ok Magnúsar, sem Eiríkr fekk meira frangang í Danmǫrk af höfðingjum ok öðrum líðsmǫnnum *WE* 21. ok sneruz þá] sneruz þá ok (*saknas W*) *WE* 22. Eirík] hann *WE* 23—24. á Skáni] til Skáneyjar *WE*

ok mart annarra rikismanna. Þar váru í liði með honum VI biskupar, ok var einn ofan af Svíþjóðu, annarr af Sjólandi, enn þriði* sunnan af Jótlandi, Pétur biskup ór Róiskeldu af Sjólandi, Þórir biskup af Rípum, Ketill biskup af Vendli ór Jörungi.

96. Tala konungs ok erkibiskups.

Eiríkr hafði liðsafnað mikinn fyrir á Skáni ok helt her sínum til Fótvíkr til móts við Nikulás konung; þat er suðr frá Lundi. Özurr erkibiskup var í liði með Eiríki; þar var með honum mikill frændabálkr hans ok svá annat lið, þat sem honum fylgdi. Þar váru með Eiríki Skánungar ok Hallendingar ok þat lið, er honum hafði fylgt ór Sjólandi, ok mart annat fólk; var þar þá mikill herr 15 manns; váru þar ok í liði margir höfðingjar. Þat 339 var á hvítadögum, er herrinn kom allr saman í Fótvík, ok þá fylktu hvarirtveggju liði sínu ok bjogguz til bardaga. Með erkibiskupi var mikill fjöldi kennimanna. Erkibiskup mælti, er liðit bjóz 20 til bardagans: »Taki lærðir menn viðbúnað ok veiti mönnum skript, þvíat eigi er annars ván, en fundr þessi verði með tíðendum miklum, svá at margr kunni ekki frá at segja; ok hugsu nú svá hverr sitt ráð, at eigi sé vist, at hann eigi kost

1. annarra] annat *W* váru] ok *till. E* 3. enn þriði] *Sá WE*; en IIII váru *M* 4. ór] af *WE* 7. hafði] fór í *WE* fyrir] *saknas WE* 8. helt her sínum] fór með liði sínu *WE* Fótvíkr] Pótvíkr *WE* 10—15. þar — höfðingjar] með honum váru Skánungar ok Hallendingar ok mikit lið af Sjólandi; var þar saman kominn múgr ok margmenni *WE* 17. Fótvík] Pottvík *W*, Pótvík *E* 21. skript] skriptir *WE* 22. fundr þessi] þessi fundr *WE* verði] verðr *WE* 23. svá] *saknas WE* 24. hverr] maðr *till. WE* sé] er *WE*

heðan frá at játa syndir sínar fyrir neinum kennimanni. Nú er sú skript min, at ek býð yðr í guðs nafni, at þér gangið fram karlmannliga ok beriz djarfliga; hugsid þat, sem er, at guði þykkja ekki betri huglausir menn en roskvir drengir; skal ok 5 eitt sinn hverr deyja.» Síðan talar Eiríkr fyrir sínum mönnum ok mælti svá: »Öllum mönnum er kunnigt hér í landi, hvert níðingsvíg ok skeundarverk þeir Nikulás konungr ok Magnús, son hans, hafa unnit í drápi Knúts hertoga, bróður míns, ok 10 launat svá Eiríki konungi, feðr mínum, marga góða hluti, er hann hefir til þeirra gort; má oss hugkvæmt vera, hvers at hefna er.» Hann eggjaði mjok liðit.

97. Fall Magnúss Nikulássonar.

Eptir þetta kváðu við lúðrar um allan herinn 15 hvárratveggju. Sigurðr enn sterki hét maðr; hann var fóstbróðir Magnúss sterka, konungs sonar, ok 340 bar merki hans. Síðan tók þar mikil orrosta, ok urðu þar mikil stórtíðendi, þó at vér kunnum ógloggt at segja frá falli tíginna manna. Þar fellu VI 20 biskupar af liði Nikuláss konungs. Sigurðr enn sterki var jafnan þar fyrir, sem mest var at sótt, ok bardiz alldjarfliga, svá at hans vörn er ágætt. Nikulás konungr varð sárr nokkut í orrostunni ok eigi mjok, áðr hann flýði, ok svá Haraldr kesja; 25

220: 24—221: 1. at (2) — sínar] heðan í frá, at hann eigi kost at játa sik *WE* 4. sem er] sama *E* þykkja] þykki *WE* 8. hvert] *saknas W* 9. þeir] er þeir *WE* 10. hertoga] lávarðs *WE* 12. oss] ok *till. WE* 13. liðit] sína menn til framgöngu *WE* 15. Eptir þetta] Nú *WE* 16. enn] *saknas WE* 17. sterka] *saknas WE* 18. Síðan — mikil] Þar tók þat hörd *WE* 20. at segja frá] frá at segja *WE* tíginna manna] tígnarmanna *W* 23. er] var *WE* ágætt] mjok *till. WE* 24—25. sárr — flýði] mjok sárr í orrustunni, ok því næst flýði hann *WE*

þá rauf hann þegar fylkingina, er hann sá, at kon-
 ungr flýði; helt hann þá ok í brott. Síðan heldu
 þeir upp bardaganum Magnús ok Heinrekr halti
 með því líði, er eptir var; þá var fast at sótt merkjum
 5 Magnúss, var þá allsstaðar los á fylkingunum í
 herinum. Magnús var í hringabrynju þeirri, er
 aldregi festi vápn á, ok barðiz allhraustliga ok það
 menn standa vel við ok leggjaz eigi á flóttu. En er
 Sigurðr enn sterki sá, at þyntiz um merki Magnúss,
 10 ok eigi mundi duga svá búit, þá kastaði hann
 merkinu, en hann tók Magnús upp í fang sér ok
 sneri til skipa ok vildi á skip út; en er Eiríks menn
 sá þetta, sneru þeir þegar eptir honum ok ráku
 flóttann, þvíat þá sneru allir á flóttu Magnúss menn.
 15 Þeir Eiríkr kómuz milli þeirra Sigurðar ok skipanna,
 ok varð þá at hrökkva við. Tók þar orrosta í
 annat sinn, ok lauk svá, at þeir Magnús ok Sigurðr
 fellu þar báðir ok flest lið, þat er þeim hafði fylgt;
 sumt flýði, þat er því kom við. Í Fótvík varð all-
 20 mikit mannfall af líði þeirra Nikuláss konungs ok
 Magnúss, sonar hans; þar fell Heinrekr halti ok
 mart annat ríkismanna, sem áðr var sagt. Þá váru
 III vetr líðnir frá lífláti Knúts lávardar.

1—2. þá — í brott] *saknas WE* 2—3. Síðan — bardag-
 anum] Þeir Magnús ok Heinrekr halti heldu þá upp orrost-
 unni *WE* 4. þá var] var þá *WE* 5—6. fylkingunum í
 herinum] fylkingu Magnúsar *WE* 6—7. er aldregi] at
 hvergi *WE* 8. menn] sína menn *WE* vel — flóttu] fast
 ok flýja ei *WE* 9. sá] þat *till. WE* 11. tók] greip *WE* 12.
 ok — út] *saknas WE* 13. sá] sjá *WE* þetta] þat *W* 13—16.
 sneru — varð] þá sneru þeir í millum Magnúsar ok skipanna;
 urðu þeir Magnús *WE* 16. þar] þá *WE* í] *saknas WE*
 17. þeir] *saknas WE* 18. lið] þeirra *till. WE* þat] *saknas E*
 19. sumt] en sumt *WE* Fótvík] Pottvík *W*, Pótvík *E* 19—
 21. varð — þar] *saknas WE* 22. annat] annarra *WE*
 sem — sagt] *saknas WE* 23. lávardar] hins helga *till. WE*

98. Drepinn Nikulás konungr.

Nikulás konungr flýði ór bardaganum í Fót-
 vík, sem fyrr var sagt; hann komz á skip með
 nokkura menn ok fór suðr til Jótlands; síðan fór
 hann til Heiðabjár ok var fámennr. En er hann 5
 reið at staðinum, þá heyrdu þeir þar lúðragang ok
 þar með allskyns strengleik ok klukknahljóð. Þá
 mælti Nikulás konungr: »Hér munu menn vel við
 oss taka ok tíguliga, er bæði er hringt í móti oss
 ok strengleikar, ok mun hér ekki af sparat at veita 10
 oss allan orgáta, þann er til er.» Einn maðr svaraði
 konunginum: »Lengi hefir þú ekki verit vitr maðr,
 ok þat sýniz ok í þessu, er þér ætlið hér til sómans,
 er fyrir eru ástvinir Knúts lávardar; ok vænna þetti
 mér, at oðru mundir þú hér mæta.» Þeir riðu þó 15
 í bæinn; þar var mikit fjölmenni fyrir í Heiðabœ;
 váru þar ok margir þeir menn, er verit höfðu vinir
 Knúts lávardar. En er þeir spurðu, at Nikulás
 konungr mundi koma til Heiðabœjar, þá beiddu
 þeir sér liðveizlu alla þá menn, er í staðinum váru. 20
 Þá var þar Saxaherr mikill; ok með því at Nikulás
 konungr gerðiz þá mörqum mounum mjök ópokkaðr
 í Danmörk, þá veittu þeir honum þegar atgöngu,
 er hann kom í staðinn; var Nikulás konungr þá

2—4. ór — fór (1)] þá með líði sínu *WE* 6—7. heyrdu
 — klukknahljóð] heyrdi hann klukknahljóð ok allskyns streng-
 leika *WE* 9. í móti] á móti**WE* 10. ok (1)] svá *till. WE*
 11. þann — er] góðan *WE* 12. konunginum] ok mælti *till.*
WE ekki — maðr] verit ekki spakr maðr ok (eða *E*) vitr
WE 13. ok (2)] á *WE* sómans] sóma *WE* 15. oðru — hér]
 þú mundir hér oðru *WE* 16. í Heiðabœ] *saknas WE*
 17. ok] *saknas WE* þeir] *saknas W* 20. sér] *saknas WE*
 21. Þá var þar] Þar var þá *WE* með] fyrir *WE* 22. þá
 — ópokkaðr] allóvinsæll *WE* 23—24. þegar atgöngu, er]
 atgang, þegar *WE* 24. Nikulás] *saknas WE*

höndum tekinn, ok var hann látinn ná kennimanna fundi; síðan var hann af lífi tekinn. Þá hafði hann verit konungr XXX vetra.

99. Eiríkr eymoni (tekiinn til konungs).

5 Eptir fall Nikuláss konungs var Eiríkr Eiríks-son til konungs tekinn í Danmörk um alt land; var þat gort með vild ok samþykki alþýðu. Hann var ríkr ok refsingasamr við alla þá menn, er hann þóttiz stórsakir við eiga, ok öllum þeim grimmastr,
10 er mestir höfðu verit vinir Nikuláss konungs eða Magnúss, sonar hans, svá at þeir þóttuz varla mega búa undir ríki hans; ok með því at margir þóttuz langan aldr mundu minni eiga til at reka grimðar hans, þá var hann kallaðr Eiríkr eymoni. Hann
15 átti Málmfríði dróttningu, dóttur Haralds konungs (Valdimarssonar), Jarisleifssonar, austan ór Hólmgarði, systur Engilborgar, er átti Knútr láváðr, bróðir hans. Málmfríði hafði fyrr átta Sigurðr Jórsalafari Nóreiskonungr.

20 100. Frá Nóreiskonungum.

Í þenna tíma váru konungar í Nóregi Magnús konungr, son Sigurðar Jórsalafara, ok Haraldr gilli,

1. hann] þá *till. WE* 1—2. kennimanna fundi] kennimanni *WE* 2. fundi] ok játaði hann sik *till. WE* 3. verit konungr] konungr verit *WE* 6—7. var þat gort] *saknas WE* 7. vild] ráði *WE* 8. refsingasamr] stjórnsamr *WE* 9. þeim] mǫnnum *till. WE* 10. mestir] mest *WE* 10—11. eða — hans] *saknas WE* 11—12. mega — hans] undir mega búa *WE* 13. minni] *saknas WE* 16. Valdimarssonar] *saknas WE* 17. átti] átt hafði *WE* 18. fyrr] fyrri *W* 19. konungr] *Härefter ej nytt kapitel WE* 22. konungr] *saknas WE*

bróðir Sigurðar konungs. Þeir höfðu ófríðsamt ríki sín á milli; þeir börðuz á Fyrileif þat sama sumar, er þeir váru drepnir í Danmörku, Nikulás konungr ok Magnús, son hans, ok aðrir ríkismenn þeir, sem létuz í Fótvík. Haraldr konungr gilli flýði
343 ór orrostu þeirri suðr til Danmerkr á fund Eiríks konungs eymuna, en Magnús konungr lagði þá undir sik ríki alt í Nóregi.

Eiríkr konungr tók vel við Haraldri konungi ok bauð honum í ríki sínu þá hluti, er hann þyrfti
10 at hafa til kostnaðar fyrir lið sitt, þvíat þeir Eiríkr konungr ok Haraldr gilli höfðu svariz í bræðralag. Haraldr konungr beiddi Eirík konung fá sér lið ok afla nokkurn at fara aptr til Nóregs, ok vildi hann vinna undir sik ríki þat, er hann hafði látit um
15 sumarit fyrir Magnúsi konungi; en með því at Eiríkr konungr var mjök nýkominn til ríkis í Danmörk ok hafði þá enn lítt fengit trúnað af fólkinu, þá þóttiz hann lítinn afla mega fá Haraldri konungi af sínu ríki; en þó veitti hann honum Halland til yfirferðar
20 ok fekk honum nokkurn afla bæði liðs ok skipa. Skildu konungarnir með vináttu ok heldu þat, meðan þeir lifðu.

Síðan fór Haraldr aptr til Nóregs þat sama

1—2. ófríðsamt ríki] ófríð *WE* 2. á milli] í milli *WE* Fyrileif] Fridleik *WE* 3. váru drepnir] fellu *WE* 4—5. ok (2) — Fótvík] *saknas WE* 5—6. Haraldr — þeirri] Þá flýði Haraldr gilli *WE* 7—8. en — Nóregi] *saknas WE* 10—11. ok — sitt] *saknas WE* 12. konungr] *saknas WE* gilli] *saknas WE* höfðu — bræðralag] váru svarbræðr (svarabæðr *E*) *WE* 13—23. Haraldr — lifðu] Danakonungr fekk Haraldri konungi mikinn styrk, áðr hann fór af Danmörk, ok Halland til yfirferðar. Skildu þeir Eiríkr konungr með vináttu ok Haraldr konungr (*saknas W*) ok heldu vel, meðan þeir lifðu báðir *WE* 24. Haraldr] konungr heim *till. WE*

haust með þat lið, er Eiríkr konungr hafði fengit honum, ok þann vetr vann hann ríki alt undir sik í Nóregi; en Magnús konungr var blindaðr ok sendr síðan í klaustr, sem segir í æfi Nóregs konunga.

5 **101. Herferð Eiríks konungs.**

Eiríkr eymuni var harðr ok stirðr við fólk alt í Danmørk, þegar hann þóttiz festaz í ríkinu; hann lét drepa Harald kesju, bróður sinn, ok sonu hans II ok marga aðra vini Nikuláss konungs. Þat var 344 einum vetri eptir fall Nikuláss konungs, er Haraldr kesja var drepinn. 10

En vetri síðar fór Eiríkr konungr til Vindlands með her sinn ok herjaði þar víða ok vann þar mikit hervirki; hann vann þar stað þann, er Arkún heitir; 15 þat fólk var heidit, er þann stað bygði. Eiríkr konungr fór svá þaðan, at þeir tóku áðr við kristni, er eigi váru drepnir af heidnum mönnum, ok lét konungr kristna alt fólk í staðinum; fór hann síðan heim til Danmerkr. En þegar konungr var í brottu 20 þaðan, þá kostaðu þeir aptr kristni ok efðu síðan blót ok heidinn síð.

2. ríki — sik] aptr undir sik alt ríki WE 4. síðan] saknas WE 6. stirðr] stríðr WE 7. þegar — ríkinu] saknas WE 8—9. sonu hans II] tvá syni hans WE 9—11. Þat — drepinn] saknas WE 12—13. En — víða] Eiríkr konungr fór til Vindlands með her sínum tveim vetrum eptir fall Nikulássar konungs WE 14. þar — heitir] staðinn Arkún WE 15. þann stað] staðinn WE 15—16. konungr] saknas WE 16. áðr] allir WE 17—18. af — staðinum] saknas WE 18. hann] konungr WE 20. þaðan] saknas WE aptr] saknas WE 21. heidinn síð] heidni WE

102. Frá Eiríki konungi.

Magnús, er blindaðr hafði verit, fór ór klaustri eptir drap Haralds gilla ok efði síðan flokk í móti sonum Haralds konungs, Inga ok Sigurði, ok átti við þá nokkurar orrostur, ok fengu þeir jafnan sigr, 5 en Magnús flyði.

Síðan fór Magnús til Danmerkr á fund Eiríks eymuna ok sótti hann at liðveizlu; sagði svá, at þat væri honum höfðingligt bragð, at fara til Nóregs með her ok vinna þar undir sik ríki; sagði hann, 10 at þar váru konungar börn at aldri, en þeir lendir menn, er þar váru til ráðuneytis teknir, váru allir ósáttir hverr við annan fyrir ofundar sakir; sagði hann svá höfðingjum, hvar sem hann kom, at ríkit í Nóregi mundi laust fyrir liggja, ef 15 nokkurir stórir höfðingjar vildi til leita, ok eigi 345 mundi einu skapti í móti þeim skotit. En með því at Eiríkr konungr var fúss sœmdarinnar ok tignar enn meiri, en áðr hafði hann, þá fellz honum þetta vel í skap, ok fór síðan með Danaher til Nóregs 20 af áeggjan Magnúss blinda ok hafði allmikit lið; þar var ok Magnús blindi í ferð með þat lið, er honum hafði fylgt til Danmerkr.

2. Magnús] konungr till. WE 3—7. efði — Magnús] fekk sér lið ok átti nokkurar orrostur við sonu Haralds gilla, Inga ok Sigurð. Ok at lyktum flyði Magnús suðr WE 7. Eiríks] konungs till. WE 8—17. sagði — skotit] sagði svá konungi, at Nóreg(!) mundi laust fyrir liggja honum, ef hann fœri þangat herferð, en þeir einir konungar, er (saknas E) börn eru (eru börn E) at aldri, en alt ráðuneyti þeirra ósátt sín í millum; sagði, at engu skapti mundi í móti þeim (honum E) skotit WE 17. En] Ok WE 18. sœmdarinnar] til sœmdarinnar WE ok tignar] saknas WE 19. meiri] meirr WE fellz] fell W 20. skap] geð WE 21. ok — lið] saknas WE 22. ok] saknas WE blindi] saknas WE þat lið, er] þessu liði, sem WE

Þeir kómu í Víkina austr ok fóru spakliga austanfjarðar, þvíat þar vǫru fyrir vinir Magnúss konungs; en er þeir kómu til Túnsbergs, þá spurðu þeir, at Þjóstólfr Álason, lendr maðr, var í Ósló ok 5 svá annat lið Inga konungs. Eiríkr konungr sigldi þá til Óslóar, þegar byr gaf. En er bæjarmenn sá, at lið Eiríks konungs sigldi utan at Höfudey, þá vildu þeir bera skrin ens helga Hallvarðar upp ór bænum, ok gengu undir svá margir, sem 10 flestir máttu at komaz, en skrinít varð svá þungt, at þeir máttu eigi bera lengra en utar á mitt kirkju-gólfít. Eiríkr konungr lá um nóttina út við Höfudey, en um morgininn, er ljóst var, lögðu þeir inn til bjárens. Þá gengu bæjarmenn til skrinísins, er 15 herrinn sigldi til bæjarins, ok vildu eigi, at Danir tœki í brott skrinít, ok þá varð þat svá létt, at VI menn báru þat ór bænum ok alt upp á Raumaríki, ok var skrin ens helga Hallvarðar þar at Forsi III mánaði síðan. En konungr brendi bæinn í Ósló 20 ok svá Hallvarðskirkju, en Þjóstólfr safnaði liði í móti ok réð til bardaga við þá, þvíat hann var þá 346 mestr formaðr í Nóregi allra lendra manna; en konungarnir vǫru svá ungrir, at Þjóstólfr bar Inga konung í kilding sér í bardaganum; en Danir lögðu

1. austr] *saknas WE* 2. austanfjarðar] *austan WE*
 6. þegar byr gaf] *saknas WE* En] *Ok WE* 7. lið — sigldi] *Danir sigldu WE* Höfudey] *höfninni WE* 10. varð] *var W*
 11. bera] *komaz W* utar] *saknas WE* 12. út við] *undir WE* 13. er ljóst var] *saknas WE* 14. Þá] *ok þá WE*
 14—15. er — bæjarins] *saknas WE* 16. í brott skrinít] *þat í (saknas E) burt WE* ok] *saknas WE* varð] *var W*
 18. þar] *saknas WE* 19. En konungr] *Eiríkr konungr WE* Ósló] *osku E* 20—21. í móti — þá(1)] *ok fór til móts við Dani ok orti þegar á við þá til bardaga WE* 21—22. þvíat — manna] *saknas WE* 22—24. en — kilding] *Þá var Ingi konungr svá ungr, at Þjóstólfr hafði hann í kilding(!) WE*

þegar undan til skipa ok lögðu þegar í braut ok fóru síðan til Danmerkr, ok er þat mál manna, at eigi hafi verri fōr farin verit í annars konungs ríki með jafnmiklu liði. Þótti Eiríki konungi eigi sér svá reynaz, sem Magnús konungr hafði sagt honum, 5 at laust mundi liggja ríkit fyrir í Nóregi, ok engi maðr mundi skapti skjóta í móti honum, ok léz aldregi skyldu vera hans vin jafnmikill sem áðr.

Svá mikit óx grimð ok ofríki Eiríks konungs í Danmōrku, at rikismenn þóttuz varla þola mega, 10 en þó þorði engi í móti at mæla því, sem hann vildi vera láta; hét hann þeim jafnan afarkostum, ef nokkurir vǫru þeir, er eigi vildu þegar samþykkja þat, er hann vildi, ok líkaði þat mōrgum landsmōnnum illa, er þeir höfðu farit herfōr til Nóregs 15 ok fengit þar enga sœmð af, en margir höfðu þá ferð nauðgír farit ok sinnu kostnað þar til gefit, en aflat enskis í ferðinni; en þótti Eiríkr konungr enga þá hluti stunda vilja, er landsmōnnum væri til nytsemðar eðr ríkinu til framkvæmðar. 20

103.

Plógr hinn svartí hét maðr; hann var einn ríkr maðr í Danmōrk; hann var ættaðr af Jótlandi, þar 347 sem heitir Plógssýsla; þat er í Rípa biskupsríki.

228: 24—229: 1. en — undan] *Danir flýðu þegar WE*
 1. skipa] *sinna till. WE* í braut] *á braut WE* 2. fóru síðan] *suðr till. WE* 3. verri — verit] *verit farin verri ferð en þessi WE* 4. liði] *fjólmeni WE* konungi] *saknas WE*
 6. ríkit fyrir] *fyrir honum ríki WE* 6—7. ok — honum] *saknas WE* 7—8. ok — áðr] *hann léz síðan aldri (aldri síðan E) vera skyldi vin Magnúss konungs WE* 9. Svá mikit] *Síðan WE* ok ofríki] *saknas WE* konungs] *saknas WE* 11. í móti at mæla] *at mæla honum í móti (í móti honum E) eðr WE* 14. er] *sem E*

Eiríkr konungr lét drepa föður hans, ok eigi fyrir meiri tilgerna, en hann mælti í móti honum á einu þingi. Plógr kunni þessu illa, en sá þó engan sinn kost annan en láta vera svá búit ok kyrt. 5 Plógr var þá á unga* aldri, er faðir hans var drepinn. Eiríkr konungr lét hann eigi njóta þess, þótt hann hefði honum harm unnit.

En er Eiríkr konungr var suðr á Jótlandi, átti hann þing við bændr; ok er Plógr veit þetta, 10 þá ferr hann á fund prests eins ok biðr hann gefa sér þjónustu. Prestrinn svarar: »Hví munda ek þat gera? Mér sýniz þú ósjúkr.» Þá mælti Plógr: »Ger sem ek mæli, ella man ek drepa þik.» Prestr svarar: »Fyrir hverja sök biðr þú þessa?» Plógr léz eigi 15 mundu honum frá segja, sagði hann engu skipta. Síðan gaf prestr honum corpus Christi. Þá tók hann fingrgull af hendi sér ok gaf prestinum ok bað hann fyrirgefa sér, er hann hafði heitaz við hann.

20 Eptir þat gekk Plógr á þingit. Hann hafði spjót mikit í hendi ok kefli mikit framan á spjótinu, hann sneri niðr oddinum; hann bað gefa sér gang á konungs fund ok léz við hann eiga erendi; hann hafði ekki fleira vápna en spjótit; ok er hann nálgadiz 25 þangat, steig hann keflit af spjótoddinum; síðan lagði hann spjótinu í gegnum konunginn ok veitti honum banasár. Plógr lagði svá öruggliga til, at konungrinn fell áfram við lagit, er* í gegnum gekk 348 konunginn. Þá varð þrøng mikil, ok vissu menn 30 ógloggt, hverr þetta verk hafði unnit, þviat bráðan

5. unga] *ändr. fr. ungum M; ungum WE* 6. eigi] ekki *WE* 11. Hví] Því *WE* 13. ella] elligar *W* Prestr] Prestrinn *WE* 14. hverja] *saknas WE* léz] *kvez W* 28. er] *ändr. fr. oc M; saknas WE* 30. bráðan] *bráðum WE*

bar at. Eiríkr lamb hét maðr; hann var sonr Hákonar ens norrcena Sunnifusonar, sem fyrr var ritat, ok dótturson Eiríks hins góða, en systurson Eiríks eymuna; hann var þar við staddr; hann hljóp upp ok brá sverði á þinginu. Þá mælti Plógr: 5 »Ver eigi svá óðr, Eiríkr lamb! Fel sverð þitt! Feitt flesk fell þér í ketil, ef þú kant at súpa.» Því mælti Plógr svá, at honum þótti hann nær* standa konungdóminum, en maðrinn vinsæll, sem síðar reyndiz. A þinginu varð allmikil þrøng, þviat eigi varð skjótt 10 víst, hverr drepit hafði konunginn, ok rauفز við þat þingit. En Plógr forðaði lífi sínu langa stund ok var mikill maðr fyrir sér. Eiríkr eymuni var III vetr konungr yfir Danmørk.

104.

15

Í þenna tíma váru þeir margir menn í Danmørk, er komnir váru af konungaættum, ok váru allir nær börn at aldri; þóttuz allir vera nær komnir konungdóminum, en ríkismenn urðu eigi á eitt sáttir; sumir vildu þeim fullting veita, en sumir 20 mæltu á móti, sem jafnan kann verða, at eigi verða allir á eitt sáttir. Valdimarr, sonr hins helga Knúts lávardar, var þá kominn til Danmerkr, hann var þá VIII vetra gamall, er Eiríkr konungr eymuni var 349 drepinn, föðurbróðir hans. Sveinn hét sonr Eiríks 25 eymuna. Knútr hét son Magnúss sterka Nikulássonar; móðir Knúts var Ríkiza, dóttir Búrizláfs

2. Sunnifusonar] *saknas WE* 8. nær] *ändr. fr. næst M; næst E* 9. síðar] *síðan W* 10. þviat] *því E* 14. konungr] *saknas W* yfir] *í W* 18. komnir] *saknas W* 22—23. hins — lávardar] *hertoga hins helga Knúts W* 27. Ríkiza] *Ríkiz WE*

Vindakonungs. Óláfr hét son Haralds kesju; móðir hans var Raguhildr, dóttir Magnúss berfœtts Nóregskonungs. Þetta váru alt ungir menn ok efniligir; en fyrir sakir óvinsælda Nikuláss konungs ok svá
 5 Eiríks eymuna, þá váru menn ófúsir at þjóna þeirra afkvæmi. Var þat flestra manna mál ok vili at taka Valdimar Knútsson til konungs fyrir sakir' vinsælda fōður hans; en með því at hann var ugr, þá var þat gort með ráði móður hans ok annarra vina
 10 þeirra, at Eiríkr lamb var til konungs tekinn; skyldi hann varðveita ríkit honum til handa, þar til er hann kynni sjálfr fyrir at sjá. Eiríkr lamb var vitr maðr ok vinsæll af Dönnum; hann var kallaðr Eiríkr enn spaki.

15

105.

Özurr erkibiskup í Lundi andaðiz einum vetri eptir fall Eiríks eymuna; hann var mörgum mönnum harmdaði; þá hafði hann erkibiskup verit XVII vetr ok XX*. Áskell hét bróðurson Özurar; hann
 20 var þar næst erkibiskup í Danmörk; hann var ok ríkr höfðingi ok vitr maðr ok sat lengi at stóli sínum í Danmörk.

106.

Óláfr, son Haralds kesju, hófz til ríkis í móti
 25 Eiríki hinum spaka á hinu fyrsta ári ríkis Eiríks, ok 350 á hinu þriðja ári áttu þeir Eiríkr konungr ok Óláfr VIII orrostur ok þrjár á einum vetri*, ok hafði Eiríkr

4. óvinsælda] óvildar E 12. kynni] kann WE 17. mönnum] manni W, saknas E 18—19. XVII vetr ok XX] Sá MWE, men M i margen: corr. XXXIII 26. á] saknas WE 27. vetri] Arne Magnusson anmärker i M: lege degi

sigr í öllum. Þeir váru III vetr höfðingjar í Danmörk bádir; en á enu IV. ári áttu þeir enn orrustu, (ok í þeirri orrustu) fell Óláfr, son Haralds kesju.

Eptir fall Óláfs, Haralds sonar kesju, réð Eiríkr enn spaki einn ríki í Danmörku með konungs nafni; 5 hann var ríkr konungr innanlands ok friðsamr; hófuz þá ok engir höfðingjar í móti honum til ríkis. Hann sat löngum í Lundi, ok þann stað efdi hann mjök, svá at á hans dögum var engi annarr ríkarí í allri Danmörk; han lét gera stein-
 10 múr um staðinn, svá at hann var einum múr allr utan luktr; hefir þat þar lengi síðan haldiz. Eiríkr enn spaki var VIII vetr konungr at Danmörk; hann skildi sik sjálfr frá ríkinu ok fór í klaustr ok andaðiz munkr í Ódinsey ok var mönnum mjök harmdaði. 15

107. Upphaf Sveins Eiríks(sonar).

Sveinn, son Eiríks konungs eymuna, var til konungs tekinn á Skáni eptir Eirík konung enn spaka, en Jótar tóku til konungs Knút, son Magnúss ens sterka Nikulássonar. Valdamarr Knútsson var þá XVII 20 vetra gamall; hann var öðlingr. Hann var meirr

1. í (1)] á W 2. IV.] níunda WE enn] saknas WE 3. ok] saknas E 4. Eptir — kesju] saknas WE 5. spaki] þá till. WE einn] saknas W 6. konungr] maðr WE 7—8. hófuz — ríkis] saknas WE 8—9. þann — hann] efdi þann stað WE 9—10. á — annarr] engi staðr um hans daga var WE 10. allri] saknas WE 11. einum] í einum W múr] borgarvegg WE 12. þar] saknas WE lengi síðan] síðan lengi WE 13. enn spaki] saknas WE at] í W 14. ríkinu] ríki WE 15. var] hann till. WE harmdaði] harmdaðr WE 17. var] þá till. WE 18. konung — en] saknas WE 19. ens sterka] saknas WE 20. XVII] fjórtán W 21. hann var] ok var hann WE 21—234. 3. Hann — Valdimars] Hann var meiri vin Sveins konungs en Knútr (!), fyrir þat er

snúinn til vináttu við Svein konung enn Knút konung, þviat Magnús, faðir Knúts, hafði svikit enn heilaga Knút lávarð, föður Valdimars. Þeir Sveinn 351 konungr ok Knútr konungr áttu mikinn ófrið sín 5 í milli; þeir áttu ena fyrsta orrostu við Slangapörp, ok hafði Sveinn konungr sigr í þeim bardaga, en Knútr konungr flýði til Jótlands.

108. Frá konungum.

Í þenna tíma var unnin Jórsalaborg af heidnum 10 mönnum, ok kómu þá sendiboð af Eugéníó páfa, at menn skyldu krossaz til Jórsalaferðar ok berjaz við heidna menn, ok í þeirri ferð varð Konráðr keisari.

En er þessi tíðendi kómu til Danmerkr, þá 15 vildi hvárrtveggi konunganna vera í þeirri ferð, þviat svá hafði páfiun* fyrir mælt ok heitit því af guðs hálfu, at hverr skyldi lauss af öllum syndum, þeim er hann hafði til skripta borit, hvat sem hann hafði hent, þegar hann var krossaðr til útferðar; ok fyrri 20 skyldi önd hans í himinríki, en blóð hans væri kalt á jörðu, ef hann létiz í þeirri ferð. Konungarnir mæltu nú til sætta á milli sín með enna beztu

Magnús hafði svikit föður hans, Knút lávarð *WE* 4. konungr (1)] *saknas WE* konungr (2)] *saknas WE* 5. í milli] á millum *E* 6. konungr] *saknas WE* í þeim bardaga] *saknas WE* 7. konungr] *saknas WE* 10. sendiboð] sendimenn *W* 12. ok] *saknas E* varð] var *E* 15. konunganna] konunga *WE* þeirri] þessari *WE* 16. hafði páfinn] 'hafinn' *A enl. not i M* páfinn] páfi *WE* 17. hverr] maðr *till. WE* 17—18. lauss — borit] leysaz af öllum sínum syndum skriptbornum *WE* 18. hafði (2)] hefði *WE* 19. var] væri *E* fyrri] fyrr *WE* 20. blóð — kalt] líkaminn væri kaldr *WE* 21. ef — ferð] *saknas WE* 22. sætta — sín] vináttu með sér *WE*

manna ráði, ok settu þeir gísla milli sín til trúnaðar; setti Sveinn konungr Óláf glugg, en Knútr konungr Nikulás skata; ok fara síðan báðir konungarnir til Dubbin, ok kom Knútr konungr fyrri með sinn her í Vizmarhöfn, en Sveinn konungr kom með 5 Fjónbúum ok Sjólendingum ok Hallendingum ok 352 Skánungum. Þar kómu til þeirra Suðrmenn, þeir er berjaz vildu við heidna menn fyrir guðs sakir. Sveinn konungr hafði týnt skipi sínu einu ok öllu því, sem á var, bæði mönnum ok fé; þá bauð Knútr 10 konungr at gefa honum annat skip með öllum reiða utan menn. Sveinn konungr vildi þat eigi þiggja, ok rautz þá útferðin konunganna; fóru þeir þá heim, þviat hvárrgi vildi svá frá fara ríkinu, at annarr væri eptir, ok gengu þá aptr gíslarnir. Sveinn konungr 15 var þá á Skáni, en Knútr konungr fór af Jótlandi til Sjólands. Þá er Sveinn konungr var á Skáni, tók hann Áskel erkibiskup með valdi ok hafði í gíslingum um stund.

En er Sveinn konungr spurði, at Knútr kon- 20 ungr var kominn til Sjólands með her, þá flutti hann her af Skáni til Sjólands í móti Knúti konungi, ok funduz þeir við Þorsteinspörp ok bórðuz

1. milli sín] sín í millum *WE* til trúnaðar] *saknas WE* 3. skata] 'skara' *E* ok — konungarnir] fara síðan konungar *WE* 4. Dubbin] 'Dubrin' *W*, 'Dubin' *E* fyrri] fyrr *WE* 5. í Vizmarhöfn] til Vizmarhöfn (!) *WE* en] *saknas WE* 6. ok Hallendingum] *saknas WE* 9. sínu] *saknas WE* 10. bæði] *saknas WE* 10—11. þá — konungr] Knútr konungr bauð *WE* 11—12. með — menn] *saknas WE* 12. konungr] *saknas WE* þiggja] *saknas WE* 13. konunganna] konunga *W* þá (2)] *saknas WE* 14. svá] *saknas WE* 15. eptir] *saknas W*, heima *E* ok] *saknas WE* 16. af Jótlandi] *saknas WE* 20—23. En — ok (1)] Sveinu konungr fór með líði sínu suðr til Sjólands til móts við Knút konung *WE*

þar, ok fekk Sveinn konungr sigr, en Knútr konungr flýði til Jótlands. Valdimarr Knúttson var oðlingr, sem fyrr var sagt, ok hafði ríki á Jótlandi; hann kom til liðs með Sveini konungi, ok kom 5 hann eptir orrostu.

Síðan fór Sveinn konungr eptir Knúti konungi til Fjóns ok bauð honum sættir. En er hann kom til Óðinseyjar, þá andaðiz þar ráðgjafi hans, fōðurbrōðir Absalóns, er síðan var erkibiskup; hvarf 10 Sveinn konungr þá aptr fyrir þær sakir ok var þann vetr kyrr í Sjólandi. Eptir þat kom Rípa-Úlfr til ráðuneytis við Svein konung ok Þétleifr Edlarsson ok Yngvarr kveisa, ok óx mjök óvinsæld 353 hans við þat. Svá sögðu Danir, at Eiríkr konungr 15 eymuni heitaðiz at gera Dönum alt et illa, en Sveinn konungr, son hans, léti gera; hann kölluðu Danir Svein sviðanda, þvíat hann var við alt fólk harðr ok grimmr. Hann réð Plóg svarta, fōðurbana sinn, en Yngvarr kveisa drap hann.

20 Þenna tíma kom Einarr prestur Skúlason til Danmerkr; hann orti kvæði um Svein konung ok fekk engi laun fyrir; þá kvað Einarr visu þessa:

1. konungr] *saknas WE* 1—2. konungr] *saknas WE* 2—3. var — ok] *saknas WE* 3. á] *WE* 4. kom (1)] *fór WE* 6—7. Síðan — konungi] Sveinn konungr fór þá *WE* 7. ok — sættir] *saknas WE* En] ok *WE* 9—11. hvarf — Sjólandi] *Fór Sveinn þá til Sjólands ok sat þar um vetrinn WE* 11—12. Eptir — konungi] *Þá kom til hans Rípa-Úlfr WE* 14. hans] *Sveins konungs WE* 16. konungr] *saknas WE* léti gera] *saknas WE* 16—17. hann — sviðandi] *saknas W*; hann kallaðiz af Dönum Sveinn sviðandi *E* 17. þvíat] *saknas WE* 18—19. Hann — hann] *Konungr lét Yngvar kveisu drepa Plóg svarta, fōðurbana sinn WE* 20. Þenna] *Í þenna WE* prestur] *saknas WE* 22. þá] ok þá *WE* visu þessa] *saknas WE*

60. Ekki hlaut af ítrum
Einarr gjafa Sveini,
öld lofar oðlings mildi
4 æðru styggs, fyr kvæði;
dansk harri metr dýrra, 5
dugir midlung þat, fiðlur,
ræðr fyr ræsis auði
8 Rípa-Ulfr, ok pipur.

Þá er Sveinn konungr hafði verit um vetrinn á Sjólandi, sem fyrr var sagt, þá bauð hann her 10 út um várit ok fór til Jótlands á hendr Knúti konungi. Valdimarr var þá með Sveini konungi. Knútr konungr var þá í Heiðabœ ok safnaði liði um Jótland, þegar han frétti til Sveins konungs. Þeir hittuz við Vébjörg, ok varð þar orrosta, ok 15 fengu þeir Sveinn konungr sigr ok Valdimarr, en 354 Knútr konungr flýði til Álaborgar ok þaðan norðr í Nóreg til Konungahellu, ok þaðan fór hann upp í Ljóðhús. Hann fann í Gautlandi Sörkvi Karlsson, mág sinn — hann átti Ríkizu, moður Knúts 20 konungs — ok beiddi hann liðsafla. Sörkvir konungr bauð at fá honum ríki í Svíþjóðu, þat er hann mætti vel halda sik við, en hann kvez mundu taka

1—8. **Str. 60.** 2. gjafa] *giafer af WE* 4. styggs] *styrks WE* fyr] *fyrir MW*, fire *E* 5. dansk] *Dansk E* 6. dugir] *dugar WE* midlung] *midlaun W*, vndlann *E* fiðlur] *fiðlum WE* 8. Rípa-] *rypur W*

9—11. Þá — fór] *Sveinn konungr fór með her sinn WE* 14. þegar — konungs] *saknas WE* 15. Þeir hittuz] *Hittuz þeir WE* Vébjörg] *Vébjörgir W*, Véborgir *E* varð] *var WE* orrosta] *allmikil till. WE* 16. ok Valdimarr] *saknas WE* 17. konungr] *saknas WE* flýði] *undan till. WE* 17—19. norðr — Gautlandi] *til Gautlands; þar fann hann WE* 19—20. Karlsson] *Kolsson WE* 21. konungs] *saknas WE* liðsafla] *liðs WE* 21—22. konungr] *saknas WE* 22—23. þat — við] *saknas WE* 23. taka] *hafa WE*

þat ríki, er Knútr konungr átti í Danmörku; en Knútr konungr vildi þat eigi.

Síðan fór Knútr konungr austr í Garðaríki ok þaðan austan; hann fór þá suðr í Raudstokk til 5 móðurbræðra sinna, ok vildu þeir eigi, at hann væri þar, þvíat þeir ætluðu, at hann mundi vilja hafa ríkit undan þeim. Síðan fór Knútr konungr suðr í Brimar á fund Harðvigs erkibiskups, en hann fylgdi honum í Brúnsvík á fund Heinreks hertoga, 10 sonar Konráðs keisara, ok tók hann við Knúti konungi. Þá var Konráðr keisari andaðr, en Friðrekr var þá keisari. Knútr konungr efdiz at líði í Saxlandi ok fór með Suðrmannaher til Jótlands.

En er Sveinn konungr spurði þat ok þeir Úlfr, 15 at Knútr konungr var kominn til Jótlands, þá söfnuðu þeir her í móti ok hittuz við Geitsbekk; þar var mýrlent, er þeir funduz, ok máttu þeir eigi náz til; þar var Valdimar kunnigt, ok vissi hann vað eitt ok reið þar til; þá runnu í mót honum III 20 Suðrmenn ok lögðu til hans allir senn; hestriun viknaði við, er þeir lögðu II framan í brjóstit; þá lögðu aðrir II í mót aptau í lendina, ok réttiz þá 355 upp hestriun; þá kómu at menn Valdimars ok svá fleiri Suðrmenn; þá hjó Valdimarr til Fólkráðs

1. Knútr konungr átti] hann ætti WE 1—4. en — þá] Knútr vill ei þat ok fór WE 4. Raudstokk] Rodstokk E 6. vilja] saknas WE 7. konungr] saknas WE 8. í Brimar] til Brúnsvíkr] WE 9. í Brúnsvík] saknas WE á fund] til WE 12—13. at — Saxlandi] at Saxlandi at líði WE 13. Suðrmannaher] Suðrmannalið WE 14—16. En — hittuz] Þeir Sveinn konungr ok Úlfr safna líði ok hittu Knút konung (saknas W) WE 18. þar — kunnigt] Valdimar var þar kunnigt fyrir WE 19. reið] hann till. WE 21—22. þá — í móti] en aðrir tveir WE 22. lendina] hestinum till. WE 22—23. réttiz — hestriun] reistiz hann svá upp WE 23—24. ok — Suðrmenn] saknas WE 24—239: 2. þá — greifann] þá

greifa, svá at hann fell af hestinum; kómu þá til menn Valdimars ok drápu greifann. Eptir þat varð þorð orrosta ok eigi löng, áðr Knútr konungr flýði, en þeir Sveinn konungr ok Valdimarr fengu sigr.

Knútr konungr fór þá aptr enn til Saxlands* 5 ok dvalðiz þar litla hríð; þá fór hann til Fríslands ok gaf þar hverjum manni hálfu örtug vegna af því gjaldi, er þeir áttu at gjalda konunginum í Danmörk, til þess at þeir heldi hann þar í móti Sveini konungi, ok því jáðu þeir honum ok gerðu þar 10 borg mikla við á þá, er Mildin heitir, ok kölludu hana Mildinborg. En er Sveinn konungr spurði þetta, dró hann þegar her saman ok fór til Heiðabœjar; hann hafði skipalið ok (dró) þar skipin frá Slétti yfir til Hýlingstaða á Fríslandi; varð þar 15 orrosta mikil, áðr hann fengi unnit Mildinborg; þar varð svá mikit mannfal, at menn gengu þurum fótum yfir ána Mild á* manna búkum. Sveinn konungr fekk þar sigr, en Knútr konungr flýði þá enn suðr í Saxland til (Heinreks) hertoga í Brúnsvík ok 20 dvalðiz þar um stund.

drápu þeir 'folckz radz greyfann' ('folks raðz greifan' E) WE 3. Knútr] saknas WE 4. en — sigr] saknas WE 5. Knútr — enn] fór hann þá aptr WE Saxlands] Sá MWE; Sjólands A enl. not i M 10. ok (1) — ok (2)] þeir WE 11. Mildin] Mild WE 12. hana] saknas WE Mildinborg] Mildiborg WE 12—13. En — saman] Sveinn konungr dró nú her saman, er hann spyrr þetta WE 15. Hýlingstaða] Hýlningsstaða W varð] var E 16. áðr — unnit] áðr en (saknas W) þeir unnu WE 18. á] Sá WE; at M 19. þar] saknas WE konungr] saknas WE 19—20. þá — Brúnsvík] suðr til Saxlands til hertogans af Brúnsvík WE 21. stund] i góðu yfirlæti till. WE

109. Frá keisara ok Sveini konungi.

Í þenna tíma sendi Friðrekr keisari Sveini konungi orð ok bauð honum til sín með vináttu. En er Sveinn konungr kom til keisarans, þá rauf ³⁵⁶ keisarinn trú sína við Svein konung ok neyddi hann til at geraz sér handgenginn. Þá kom þar til keisarans Heinrekr hertogi ok Knútr konungr; þá gerðu þeir keisarinn ok hertoginn sætt með þeim Sveini konungi ok Knúti konungi, ok skyldi Knútr konungr vera undirmaðr Sveins konungs ok hafa Sjóland til forráða. Þá bað Sveinn konungr, at Valdimarr skyldi ganga í trúnað fyrir hann, at þessi sætt heldiz, þvíat Knútr konungr hirði ekki, hverju Sveinn konungr hét, ok kallaði hann ekki efna ¹⁵ mundu þat, er hann hét, ok vildi konungr eigi sættaz, nema Valdimarr gengi í trúnað þenna fyrir Svein konung. Þá mælti Valdimarr: »Eigi vilda ek, at þú beiddir mik þessa, frændi! þvíat ek em engi vinr Knúts konungs; en þó ef þú heldr eigi ²⁰ þá sætt, er ek em við bundinn, þá mun mér mislika; em ek þá ok þegar skilðr við þín mál.» Sveinn konungr bað hann ganga í trú fyrir sik ok sagðiz allvel mundu sættina halda*, en kvað hann

2—3. Í — vináttu] Friðrekr keisari bauð nú Sveini konungi til sín með vináttu í þann tíma WE 4. En] Ok WE 5. keisarinn] hann WE Svein konungr] konunginn WE 8. þeim] sjálfum þeim WE 9—10. konungr] saknas WE 13—17. þvíat — konungr] saknas WE 17—18. Þá — frændi] Valdimarr fór lengi undan við Svein konung um þetta mál WE 18. em] segir hann till. WE 19. engi] eigi E þó] saknas WE 20. er] sem WE 21. ok] saknas WE skilðr við] við skilðr WE 22. konungr — ok] saknas WE 23. sagðiz] kvez WE sættina halda] halda sættina WE halda] 'haldina' A enl. not i M; ef Valdimarr gengi í trúnaðinn till. WE en] ok WE

at heimilu skyldu skiljaz við sín mál, ef hann ryfi sættina. Síðan varð þat at lyktum, at Valdimarr gekk í trúna með Sveini konungi, ok fóru síðan heim til Danmerkr.

En er þeir kómu heim, þá rauf Sveinn kon- ⁵ ungr þegar sætt við Knút konung ok kallaði sína eign öll þau konungsbú, er váru í Sjólandi. Þá krafði Knútr konungr Valdimarr sinnar trú, at þat heldiz, er mælt var. Valdimarr bað Svein konung ³⁵⁷ gera svá vel, at hann heldi sætt þá, er hann var í 10 bundinn við Knút konung; en Sveinn konungr kvað þá sætt eigi mega haldaz ok bað, at þeir skyldu þá gera aðra sætt, ok þat var gort. Þá fekk Knútr konungr Apasýslu á Jótlandi och VI heruð í Sjólandi ok VI heruð á Skáni, en Valdimarr gekk þá ¹⁵ enn í trú fyrir Svein konung, þvíat Knútr konungr kvað þessa sætt eigi mundu betr haldna af stundu en ena fyrri. Sveinn konungr bað þá enn Valdimarr í bindaz, ok kallaðiz þessa sætt mundu halda, er við haus samþykki var gort, en kvaz mjök nauðigr ²⁰ hafa verit at játa öllu því, er keisarinn vildi vera láta, »þá er ek stóð fyrir knjám honum.» Gekk þá enn við þat saman sætt þeirra um síðir, at Valdi-

1. sín] sitt WE ryfi] rýfr W 2. Síðan — lyktum] Varð nú þat WE 3. trúna] trúnað WE konungi] saknas WE fóru] fór WE 5. En] Ok WE þá] saknas WE 6. sætt] sættir WE 7. þau — váru] konungsbú WE 8. konungr] saknas WE 9. er] sem WE 10—12. gera — þá (2)] halda orð sín ok sætt (sættir E) við Knút konung; Sveinn bað þá WE 13. þat] svá WE 14. heruð] bú WE 15. en] saknas WE þá] saknas WE 16—19. Knútr — halda] Knút konung grunadi, at Sveinn mundi ei betr halda sættina þessa (þessa sættina E) en hina fyrri. Sveinn kvez (kvaz E) þessa sætt halda mundi (mundu E) WE 20. við] með WE kvaz] kvez WE 21. hafa verit] verit hafa WE öllu] saknas WE er] sem WE 23. við — síðir] saman sættin WE 23—242: 2. at — sætt] saknas WE

marr skyldi skilðr við Svein konung, ef hann ryfi enn þessa sætt. Þessi sættarfundr var í Vébjörgum.

Eptir þetta gipti Knútr konungr Valdimar Suffiu, systur sína sammœdda; hún var dóttir Valadars konungs af Pólinalandi. Hér með gaf Knútr konungr Valdimar þriðjung af allri sinni eign til vináttu ok heilla sátta. Kristóforús hét son Valdimars; han var frilluson; Tófa hét móðir hans.

110. Frá Sveini konungi.

10 Sveinn konungr bauð út leiðangri enn næsta vetr eptir sætt þeirra Knúts konungs ok Valdimars ok vildi herja í Svíaríki. Hann sendi boð þeim Knúti konungi ok Valdimar, at þeir færi með honum, en þeir vildu eigi fara, þvíat Sorkvir konungr átti 15 Ríkizu, móður þeirra Knúts konungs ok Suffiu. Síðan fór Sveinn konungr til Svíþjóðar ok vann þat ríki af Svíakonungs veldi, er heitir Verandi; þat eru V heruð, en eitt biskupsríki; í því biskupsríki eru sex kirkjur ens sétta tigar. Ok annat ríki vann hann, 20 þat er Finneidi heitir; þat eru þrjú heruð, er svá heita: Austbú, Suðrbú, Vestbú; þessi ríki ok heruð liggja næst Danakonungs veldi. Í þeirri ferð var drepinn Nikulás dotta. Síðan fór Sveinn konungr

2. Þessi sættarfundr var] Var þessi sættarfundr WE 3—4. Valdimar — sammœdda] Suffiu, systur sína sammœdda, Valdimar WE 4—5. Valadars] 'Valadrangs' W, 'Valadrags' E 5. Pólinalandi] Póloníalandi WE 10—11. enn næsta vetr] um vetrinn WE 11—12. ok — Svíaríki] saknas E 12. boð] orð WE 13. konungi] saknas WE at — honum] at fara með sér WE 14. en] saknas WE 14—15. þvíat — Suffiu] saknas WE 18—19. sex — tigar] X tigur (X tigu E) kirkna WE 19. Ok] saknas WE 20. þrjú] VI WE 21. ríki ok] saknas WE 22. veldi] ríki WE þeirri] þessárrí WE

heim, en menn hans váru eptir í Hallandi í Fardhúsum, ok váru þar höfðingjar fyrir þeir Karl ok Knútr. En er þeir Gautar spurðu þetta, þá fóru þeir ok tóku hús á þeim ok drápu þegar kertisveinana, þá er út kómuz. Síðan váru menn þar 5 handteknir; þá hjoggu þeir Gautar vøk á ísi ok söktu þeim þar í; en fríðr helz enn þann vetr með þeim Sveini konungi ok Knúti konungi.

En at sumri fóru þeir Knútr konungr ok Valdimarr með skipalíði til Sjólands ok lágu við Sundbý, 10 en Sveinn konungr var þá í Róiskeldu, ok líkaði honum eigi ferð þeirra, þvíat hann var fálíðr fyrir; en þeir fóru at öllu sem spakligast ok gerðu sik til enskis ófríðar líkliga. Þá sendi Sveinn konungr 359 menu til þeirra, ok var komit á stefnulagi, at þeir 15 skyldu finnaz. Reid Sveinn konungr þá út til þeirra ok festi þá enn trú sína ok sætt þá, sem fyrr hafði verit, ok skilðuz sáttir. Fóru þeir Knútr konungr þann sama dag til Jótlands, en Sveinn konungr fór aptil til Róiskeldu. Um morgininn eptir bardiz 20 Sveinn konungr við Vindr við Kálflunda ok fekk sigr ok drap marga menn. En stóð sættin enn þat ár með þeim Sveini konungi ok Knúti konungi.

1—2. í Fardhúsum] saknas WE 2. þeir] saknas WE 4. þeir] til till. WE drápu] þeir till. WE 4—5. kertisveinana] kertisveina WE 6. þeir] saknas WE 7. söktu — í] skutu þeim þar niðr WE en] saknas WE enn] saknas WE þann] þenna WE 8. konungi (1)] saknas WE konungi (2)] saknas WE 9. Knútr] saknas W 10. Sundbý] Sundbú WE 11. en] saknas WE 12. fálíðr] fálíðaðr WE 13. en] saknas WE 13—14. ok — líkliga] saknas WE 15—16. at — finnaz] með þeim WE 19. þann sama dag] þá WE 19—20. en — Róiskeldu] saknas WE 21. konungr] saknas WE við (2)] saknas WE Kálflunda] Kálflunda WE fekk] hann till. W, hann þar till. E 22. drap] þar till. WE 22—23. En — konungi (2)] saknas WE

Svein konung angraði þat mjök, er þeir Knútr konungr ok Valdimarr váru svá vel sáttr, ok tóluðu þeir Þétleifr Eðlarsson ok Rípa-Úlfr þat jafnan fyrir Sveini konungi, at hann leitaði nokkurra bragða í 5 at taka þá báða senn af lifi með nokkurum svikræðum, ef hann fengi eigi nát þeim ódrúvis, ok kólluðu hann svá fremi mundu stýra einn öllu Danaveldi í frelsi. Sveini konungi fellz þetta allvel í eyru; ok eitt sinn spurði hann, at þeir váru báðir 10 mágar í Rípum, Knútr konungr ok Valdimarr. Fór Sveinn konungr þá skyndiliga af Skáni ok hafði allmikil líð; en hann spurði, at þeir váru fámennir fyrir, ok ætlaði nú at taka þá báða; en þeim kom njósn um ferðir hans ok fyrirætlun, ok skilduz þeir. 15 Fór Knútr konungr þaðan til Vébjarga, en Valdimarr til Heiðabjár; en er Sveinn konungr spurði þetta, þá vendi hann aprt sǫmu leið; ok þegar þeir spurðu, at hann var aprt horfinn, þá buðu þeir út líði. Sveinn konungr safnaði ok líði í mót þeim, 360 20 Skánungum ok Sjólandsforum, er honum vildu fylgja,

1. er] at *WE* 2. konungr] *saknas WE* 3—4. jafnan — konungi] fyrir konungi jafnan *WE* 4—5. leitaði — taka] tæki *WE* 5—6. nokkurum svikræðum] nokkuru svikræði *WE* 6. ok] *saknas WE* 7. fremi] frammar *W*, framt *E* mundu] *saknas WE* 8. í frelsi] *saknas WE* Sveini] En Sveini *W* 9. eyru] eyrum *E* hann] Sveinn. konungr *WE* 10. Rípum] með lítit líð *till. WE* Knútr — Valdimarr] *saknas WE* 10—11. Fór — þá] Sveinn konungr fór þá *WE* 11. skyndiliga af Skáni] af Skáney skyndiliga *WE* 11—12. ok — líð] með mikil líð *WE* 12—13. en — fyrir] *saknas WE* 13. nú] þá *WE* en] *saknas WE* 14. ferðir] ferð *E* ok fyrirætlun] *saknas WE* þeir] þá *till. WE* 15. þaðan] *saknas WE* 16—19. en — líði (1)] Sveinn konungr vendir nú aprt sǫmu leið, er hann spurði þetta. Þeir Knútr ok Valdimarr safna nú líði *WE* 19. safnaði] safnar *WE* ok] nú *W* líði (2)] fjölmenni *W*, margmenni *E* 19—20. í mót — fylgja] *saknas WE*

ok var hann þá í Róiskeldu, er þeir lágu í Lyngbý í Valbursheraði, ok lágu þeir þar svá VII nætr, at þeir börðuz eigi. Þá skilduz Skánungar við Svein konung; ok er hann fann þat, at þeir flýðu frá honum, þá treystiz hann eigi at standa í móti þeim 5 Knúti konungi ok Valdimar ok flýði í braut um nótt ok suðr til Falstrs, ok eigi nam hann fyrr stað, en hann kom til Landesbergs til Konráðs margreifa, mágs síns, ok var þar III mánuðr.

111. Sætt konunga.

10

En á þeirri stundu, er Sveinn konungr var í brottu, þá lét Valdimarr taka sik til konungs, ok váru allir til þess búnir, þvíat hann var allvinsæll maðr. Þeir létu þá vígja sik báðir senn til konunga, (Valdimarr) ok Knútr konungr, mágr hans. 15 Ok í þeirri stundu heimti Knútr konungr festarmey sína ofan af Svíþjóðu, dóttur Sǫrkvis konungs.

En meðan Knútr konungr var uppi í Svíþjóð, þá kom Sveinn konungr í Danmørk ok Heinrekr hertogi ok váru XIII nætr í landinu; þeir kómu 20 svá framarla í landit til Sumarstaða á Jótlandi. En er þat spurði Valdimarr konungr, þá fór hann með þat fólk, er hann fekk í Sjólandi, ok kom til Fjóns

2. Valbursheraði] Valbyrsheræði *WE* svá] *saknas WE* 5. þá] *saknas E* í móti] á móti *WE* 6. ok Valdimar] *saknas WE* í braut] á burt *WE* 7. nótt] nóttina *WE* ok — Falstrs] *saknas WE* eigi — stað] nam ei fyrr staðar (stað *E*) *WE* 11. þeirri] þessarri *WE* 11—12. í brottu] á burt farinn *WE* 14. Þeir — senn] Þeir váru þá báðir senn vígdir *WE* 15. Valdimarr] *saknas WE* 16. Ok i] Á *WE* 18. meðan] á meðan *W* konungr] *saknas WE* uppi] *saknas WE* 19. þá] *saknas WE* 20. ok] þeir *WE* 20—21. kómu — Jótlandi] kómuz á Jótland *WE* 21—246: 2. En — fert] En er Valdimarr konungr spyrr þetta, ferr hann til

ok fór yfir Fjón til Medalfararsunds, en þar var illa
 fært yfir sundit fyrir isum, ok komz hann á báti 361
 yfir með XVIII. mann, ok fór hann þegar norðr á
 Jótland ok safnaði liði. Sveinn konungr ok Hein-
 5 rekr hertogi fengu frétt til hans ok vildu eigi biða
 hans ok flýðu ok fóru þat II daga aptr, er þeir
 höfðu XIII daga þangat farit. En er Valdimarr
 konungr spurði þat, lét hann lið sitt heim fara,
 en hann dvalðiz á Jótlandi um vetrinn ok beið svá
 10 Knúts konungs. En er Sveinn konungr hafði
 skamma hríð verit á Saxlandi, þá leiddiz honum
 þat, ok fór hann þaðan til Vindlands ok gaf Vindum
 fé til þess, at þeir flytti hann til Fjóns. En er þeir
 Knútr konungr ok Valdimarr spurðu þat, þá buðu
 15 þeir þegar út leiðangri ok heldu til Fjóns. Fjónbúar
 flýðu frá Sveini konungi ok vildu ekki fylgja honum
 ok fóru þegar til þeirra Knúts konungs ok Valdi-
 mars með öllu fé sínu ok konum ok börnum,
 þviat áðr höfðu allir nauðigir gengit undir Svein
 20 konung.

Sá þá Sveinn konungr engan sinnu kost vænna,
 en at leita sætta við þá konungana, ok sendi hann
 þá menn til þeirra ok beiddiz gríða til tals ok sætta-
 umleitanar; varð þá komit á stefnulagi með þeim.

Fjóns með sínum mönnum ok fór yfir Medalfararsund. Þar
 var ílt at fara *WE* 3. með] við *WE* ok] *saknas WE*
 4. Sveinn] Þeir Sveinn *WE* 5. fengu — ok] *saknas WE*
 6. þat] þeir *WE* 7. XIII] XII *WE* 9. dvalðiz] sat *WE*
 11. hríð] stund *WE* 11—12. leiddiz — ok(1)] *saknas WE*
 12. þaðan] *saknas WE* 13. þeir(2)] *saknas WE* 14. þá]
saknas WE 15. þegar] *saknas WE* 17—18. Knúts — Valdi-
 mars] Valdimars konungs ok Knúts konungs *WE* 18. ok(1)]
saknas WE 19—20. þviat — konung] *saknas WE* 21—24.
 Sá — sættaumleitanar] Sá Sveinn konungr (nú *till. E*) annan
 sinn engan kost en leita til sætta við konungana; sendi hann
 fá(1) menn ok beiddiz sætta *WE* 24. varð] var *WE*

Á þeirri stefnu bað Sveinn konungr, at Valdimarr
 konungr skyldi einu gera með þeim, þannig sem
 hann vildi, ok kvaz því skyldu vel una, sem hann
 vildi vera láta, ok kvez góðs eina at honum vænta 5
 ok bað hann skipta landinu með þeim, sem honum 5
 362 líkaði. En Valdimarr konungr kvez vildu eiga ráð
 um þetta við ena vitrustu menn ok ena beztu, er
 til væri í landinu; en hann léz ekki mundu svá
 skjótt gripa á slíku, en bað Svein konung biða á
 meðan á Falstr. Sveinn konungr spurði, hvert ráð 10
 gera skyldi fyrir liði hans meðan, kvez eigi mega
 foeda fólkit á svá litlu landi ok bauð þeim kon-
 ungunum, at þeir skyldi taka við mönnum hans ok
 halda, þar til er sættu yrði samið; ok því játuðu
 þeir. En Sveinn konungr hét því við guðs vitni 15
 ok manna, at hann skyldi eigi koma á braut af
 Falstr á þeirri stundu, fyrr en sættin væri samið ok
 upp sögð milli þeirra, ok enga menn til sín taka,
 fyrr enn þeir væri sáttir.

112. Landskipti.

20

Nú stefndu þeir Valdimarr konungr ok Knútr
 konungr til sín öllum þeim mönnum, er vitrastir

3. kvaz] kvez *WE* 4—6. ok — líkaði] *saknas WE*
 6—8. En — landinu] Valdimarr kvaz (kvez *E*) hér mundi
 (mundu *E*) ráðaz um með hina vitrustu menn í landinu *WE*
 8—9. en — slíku] *saknas WE* 9—10. á — Falstr] á Falstr
 meðan *WE* 10—11. spurði — meðan] *saknas WE* 12. fólkit]
 sína menn alla *WE* þeim] *saknas WE* 13. skyldi taka]
 tæki *WE* 13—14. ok halda] *saknas WE* 14. yrði] væri *WE*
 16. á braut] á burt *W*, burt *E* 18. upp] *saknas E* milli]
 í millum *WE* enga menn] engan mann *WE* 21—22.
 Valdimarr — konungr] Knútr konungr ok Valdimarr konungr
WE 22. er] sem *WE* vitrastir] mestir *E*

váru í Danmørk, til umráða um landskiptit. En þegar Valdimarr konungr ok Sveinn konungr höfðu skilit, þá sóttu þegar til Sveins konungs allir menn hans, ok þegar hann fekk traust af þeim ok hann 5 þóttiz hafa nokkurn afla, þá var hann ófjótari til sættarstefnu, sem mælt var, ok var Sveinn konungr þá tregr at láta þá sætt vera, er fyrr hafði hann beitt, en þó sá hann, at hann mátti enn eigi annat gera en láta svá vera, sem þeir vildu, fyrir 10 liðsafla sakir. Var þat þá samit, at Valdimarr skyldi skipta með þeim landinu ok svá kjósa, ok því 363 játuðu þeir Knútr konungr ok Sveinn konungr. Valdimarr lagði í einn hlut Jótland ok útlönd þau, er þar liggja til; þá lagði hann í annan stað Skáni ok Halland, Bleiking ok Borgundarhólm; í þriðja 15 stað lagði hann Sjóland ok Fjón ok Erri ok Falstr ok þau lönd, er þar liggja til. Valdimarr kaus Jótland, en Sveinn konungr hlaut Skáni ok þau lönd, er þar váru til nefnd; en Knútr konungr hlaut Sjóland ok Fjón; ok þótti öllum Valdimarr konungr 20 sýna enn mikinn drengskap við Svein konung í þessi sættargerð, þvíat mönnum þótti Sveinn konungr hafa fyrirgort landi ok láði. Síðan lögðu þeir Valdimarr konungr ok Knútr konungr saman sin

1. til — landskiptit] *saknas WE* 2—3. höfðu skilit] skildu *WE* 3. Sveins konungs] hans *WE* 4—12. ok (1)] — konungr(2)] ok þegar er óx afli Sveins konungs, þá var hann at öllu tregari um sættirnar en fyrr; en þó kom svá, at Sveinn ok Knútr játuðu því, at Valdimarr skyldi skipta með þeim landinu ok svá at kjósa *WE* 14. liggja] eru *WE* þá — stað] í annan stað lét hann vera *WE* 15. Borgundarhólm] Borghólm *WE* 16. lagði hann] var *WE* ok (2)] *saknas WE* 17—18. Jótland] Sjóland *WE* 18. hlaut] *saknas WE* 19. en Knútr konungr] Knútr *WE* 19—20. Sjóland] Jótland *WE* 21. sýna] hafa sýnt *WE* enn] *saknas WE* 22. þessi] þeirri *W* 23. landi] fé ok frílandi *WE*

lönd; en þeir svörðu allir konungarnir við guð ok allan helgan dóm, at þessi sætt skyldi haldaz, ok sá skyldi í banni af páfanum ok öllum biskupum ok lærðum mönnum, er þessa sætt ryfi.

113. Sett gríð með konungum.

5

Eptir þessa sætt konunganna bauð Knútr konungr Sveini konungi heim með sér til Róiskeldu, ok Sveinn konungr þá heimboðit, ok mæltu þeir konungarnir allir með sér til ens mesta vinfengis. Þeir Valdimarr konungr ok Knútr konungr ríðu fyrir 10 báðir ok bjoggu veizluna í móti Sveini konungi; en svá var mælt, at þeir skyldi ríða í móti Sveini 364 konungi til Hringstaða, ok skyldu þeir þar finnaz allir konungarnir; ok nú mælti Valdimarr konungr til Knúts konungs, at þeir mundu ríða í móti Sveini 15 konungi ok bjóða honum til veizlunnar, er fyrir var búin. Knútr konungr svaraði ok kvað þat eigi sitt ráð, at þeir færi báðir á fund Sveins konungs, svá at hann ætti vald á þeim, ok sagði, at honum var grunr enn á, hversu trúr Sveinn konungr mundi 20 vera; »eru þeir nú ok þar með honum ráðgjafar

1. en — konungarnir] konungarnir sóru *WE* guð] dróttinn Jésúm Christúm *till. WE* 2. allan helgan dóm] alla helga dóma *WE* haldaz] með þeim *till. WE* 3. skyldi] vera *till. WE* 4. lærðum] öllum lærðum *WE* 7. heim] til veizlu *till. WE* 8. ok (1)] *saknas WE* ok (2)] *saknas WE* þeir] þá *WE* 9. allir] *saknas WE* með — vinfengis] til vináttu með sér *WE* Þeir] *saknas WE* 10. Valdimarr — konungr (2)] Knútr konungr ok Valdimarr konungr *WE* 11. ok bjoggu] at búa *WE* 12. skyldi] skyldu *WE* í móti] apr á móti *WE* 13. ok] *saknas WE* 14. konungr] *saknas WE* í móti] á móti *WE* 16—17. ok — búin] er veizlan var búin *WE* 19. var] væri *E* 20. mundi] enn *till. WE* 21. nú] *saknas WE* 21—250: 1. ráðgjafar] hans]

hans, er jafnan fýsa hann ens verra, Þétleifr Eðlars-
son ok Rípa-Úlfr ok Yngvarr kveisa, ok vilda ek
litinn trúnað eiga undir honum; ætla ek, at honum
líki sættin illa, ok muni hann eigi halda þessa betr
5 enu þær, sem hann hefir fyrrum rofit; gef ek þat
ráð til,» segir Knútr konungr, »at þú ridir í mót
honum ok menn með þér; en ek mun ríða til meðan
ok halda saman líði til varúðar, ok vænti ek, at
þá hlýði, at eigi muni Sveinn konungr því treystaz
10 at taka annan okkaru svá (af lífi), at annarr sé
eptir til hefnda; mun hann heldr hins á leita at
ná okkr báðum senn.» Valdimarr svaraði: »Eigi
mun Sveinn konungr, frændi! svá vándr maðr vilja
vera at búa um nein svikræði við okkr ok gremja
15 svá guð at sér ok alla góða menn, ok mun hann
at vísu vel halda þessa sætt ok svikja engan mann
í gríðum þessum ok swardögum, sem yfir standa; 365
en þó skulu þér þessu ráða, mágr! sem yðr líkar.»
Ok svá gerðu þeir, at Valdimarr konungr reid í móti
20 Sveini konungi; ok er hann kom til Hringstaða,
var Sveinu konungr þar fyrir ok hafði fjölmenni
mikit; váru hans menn allir brynjaðir ok svá járn-

ráðgjafarnir *WE* 1. er] sem *W* verra] illa *WE* 2. ok (3)]
saknas WE 3. honum (1)] þeim *WE* 4. sættin illa] illa
sættin *WE* muni] mun *WE* 5. sem — rofit] enar fyrri *WE*
6. konungr] *saknas WE* ridir] ríðr *W* í mót] á móti *WE*
7. ríða til meðan] reíða til borðs á meðan *WE* 8. líði til
varúðar] líðinu til varðveizlu *WE* 9. at eigi muni] þvíat
ei mun *WE* því] *saknas WE* 10. af lífi] *saknas WE*
11. hefnda] hefndar *WE* heldr] *saknas WE* á] *saknas*
WE 13. konungr] *saknas WE* 13—14. vilja vera] vera
vilja *WE* 14. nein] *saknas WE* svikræði] svik *WE*
15. ok (2)] *saknas WE* 16. vel] *saknas WE* 17. þessum]
saknas WE sem yfir standa] *saknas WE* 18. sem yðr
líkar] *saknas WE* 19—22. Ok — mikit] Reid Valdimarr þá á
móti Sveini konungi til Hringstaða; ok er Valdimarr kom þar,
var þar fyrir Sveinn konungr með fjölmenni *WE* 22. hans

aðir, sem á eina ísmøl sæi; hafði Sveinn konungr
gort ráð sitt ok ætlaði at drepa þá báða, ef hvárr-
tveggi hefði komit. Ok er Valdimarr sá, hversu
fyrir var búit, þá kom honum í hug, at Knútr kon-
ungr mundi eigi þessu fjarri getit hafa; það menn 5
sína þá ríða at fram djarfliga ok láta ekki finna
ótta á sér. Ok er þeir funduz, spurði Valdimarr,
hvi þeir væri svá brynjaðir. Sveinn konungr sagði,
at hann hefði spurt, at þeir Knútr konungr vildi
eigi um heilt búa við hann; »eða hvi er hann nú 10
eigi hér? Vilda ek ok svá gæta lífs míns ok manna
minna, ef þér byggid um nokkurn skoll við oss.»
Valdimarr svaraði: »Eigi munum vér svikja þik,
frændi! en gæti hverr síu, at hverr búi um heilt
við annan, þvíat miklu heldr vil ek láta líf mitt en 15
rjúfa swardaga mína, slíka sem við liggja ok vér
bundum með oss.» Sveinn konungr kvað svá vera
mundu, kvez ok ekki öðru vildu trúa, þótt honum
hefði annat sagt verit. Síðan ríðu þeir til Róiskeldu
báðir, en Knútr konungr var þar fyrir, ok var þar 20

menn allir] allir hans menn *WE* 250: 22—251: 1. ok svá
járnaðir] *saknas WE* 2. ok — drepa] at láta drepa *WE*
2—3. hvárrtveggi] þeir *WE* 3—7. Ok — sér] Valdimarr kon-
ungi kom í hug, at Knútr konungr hefði ei þessu fjarri getit;
það hann þó sína menn ríða at djarfliga (ríða alldjarfliga *E*)
ok óttaz ekki *WE* 7. sér] ok svá gerðu þeir *till. WE* þeir]
konungarnir *WE* spurði] spyrr *WE* 8. hvi] því *WE*
8—11. Sveinn — hér] Sveinn konungr (*saknas E*) svarar: »Ek
hefi spurt, þér munduð ei um heilt búa við mik, eðr hvi er
Knútr konungr ei hér, sem mælt var til *WE* 11. ok (1)] *saknas*
WE 11—12. manna minna] minna manna *WE* 12. byggid]
bjugguð *WE* nokkurn skoll] nokkur svik *WE* 14. en]
ok *WE* hverr (2) — heilt] ei um óheilt bindi *WE* 15. þvíat]
ok *WE* líf mitt] lífit *WE* 16. swardaga] eíða *WE* 16—17.
slíka — oss] *saknas WE* 18. vildu] mundu *WE* 19—20.
Síðan — báðir] Ríðu þeir þá báðir til Róiskeldu *WE* 20. en
— var (1)] var Knútr konungr *WE* ok] *saknas WE*

veizla en virðuligsta, ok váru þeir allir konungarnir um nóttina í góðum fagnaði, ok var þá et blidasta 366 með þeim. Sveinn konuigr hafði þangat fjölmenni mikit, ok váru þeir þar þá allir ráðgjafar hans.

5

114. Frá svikum.

Annán dag eptir drukku þeir allir konungarnir í einu herbergi ok váru kátir. Menn Sveins konungs höfðu torg ok skemtan ok leika úti hjá herbergjunum, ok drifu menn þangat til ór herbergjunum, er á leið daginn, ok þótti monnum þat kátara en at sitja einart við drykkinn. Var þá fátt manna í herberginu nema konungarnir. Þá komu þar inn menn Sveins konungs, Þétleifr Eðlarsson ok nokkurir menn aðrir ok báknúðu til Sveins 15 konungs; hann stóð upp í móti þeim, ok töluduz þeir við litla hrið ok þó leyniliga. Síðan gekk Sveinn konungr út með þeim; hann gekk í hús eitt ok byrgði sik þar, en Þétleifr ok Tóli Hemingsson ok Yngvarr kveisa ok aðrir virktamenn Sveins konungs sneru þá* aptr til herbergisins, þar er þeir 20 Valdimarr konungr sátu fyrir ok Knútr konungr.

1. virðuligsta] bezta WE ok] saknas WE allir konungarnir] konungarnir allir WE 3. þangat] þar WE 4. ok — hans] af sínum monnum WE 6. þeir allir konungarnir] konungarnir allir saman WE 7—12. ok — konungarnir] ok (saknas E) kátir váru þá menn Sveins konungs; þeir gengu þá út ok (saknas E) hjá herberginu, þviat þeim þótti betra at sitja ei lengr [við] drykkju; fátt manna var í stofunni hjá konungunum WE 14. aðrir] með honum WE báknúðu] vöknúðu WE 15—16. töluduz — hrið] töludu þeir Þétleifr nokkura hrið WE 16. ok þó leyniliga] saknas WE 20. sneru þá] þá sneru M þá aptr] saknas WE 20—21. herbergisins — konungr (2)] herbergis þess, er Valdimarr konungr ok Knútr konungr sat (!) fyrir WE

Valdimarr konungr lék at skaktaffi við annan mann, en Knútr konungr sat í pallinum hjá honum; ok er þeir Þétleifr gengu í dyrnar, laut Knútr konungr til Valdimars konungs ok kysti hann. Valdimarr konungr sá eigi af taflinu ok spurði: »Hví ertu nú svá 5 blíðr, mágr?» Knútr konungr svaraði: »Vita muntu 367 þat brátt.» Sveins meun þustu þá inn hverr at öðrum ok allir alvápnadir; þeir brugðu þegar sverðunum. En er Valdimarr konungr sá þat, hljóp hann upp ok vaðdi skikkjunni um hönd sér, er hann 10 hafði yfir sér, þviat þeir váru vápnlausir inni, þviat engi vissi ófriðar ván. Valdimarr konungr hljóp upp ok fram á gólfit fyrst allra manna sinna; hann stiklaði svá hart upp á Þétleif, at þeir fellu báðir utar fyrir dyrnar. Þá hjó Tóli Hemingsson til 15 Valdimars konungs, ok kom þat högg á lærit, ok var þat svöðusár ok ekki hættligt; hann varð ok sárr á þumalfigri. Ok er menn Valdimars konungs sá, at hann var fallinn, þá lögðuz þeir á hann ofan ok váru þar saxadir, en Valdimarr konungr komz 20 við þetta undan. Þá komz Þétleifr á fætr ok hjó þegar ofugri hendi til Knúts konungs, ok varð þat högg svá mikit, at hann klauf alt höfuðit til háls,

1. lék] þá till. W 2. en] saknas WE 3. gengu] kómu WE laut] þá laut WE 3—4. til Valdimars konungs] Valdimar konungi WE 5. sá] leit WE spurði] mælti WE Hví] Því WE 6. mágr] segir hann till. WE konungr] saknas WE 7—9. hverr — sverðunum] með berum vápnum ok brugðnum sverðum WE 9. hljóp] þá hljóp WE 11. hafði] haft till. W inni] saknas WE 12. vissi] sér till. WE 15. utar] út W Hemingsson] saknas WE 17. ok (1)] saknas WE hættligt] mikit WE varð] var WE 19. sá] sjá WE at — fallinn] hann nú (saknas E) fallinn WE á hann ofan] ofan á hann WE 20. en] saknas WE 22. þegar] saknas WE ofugri] með ofugri WE 23. til háls] saknas WE

ok var þat hans banasár. Annarr maðr veitti ok Knúti konungi áverka, sá er Hjálmsvíðarr hét. Knútr konungr fell í einn skorstein; segja Danir (hann helgan).

5

115.

En Absalón, er síðan var erkibiskup, hafði eigi verit í herberginu, þá er þessi tíðendi urðu, en hann var maðr Valdimars konungs ok honum kærast allra manna; Absalón var allra manna hvatastr ok 10 vápndjarfastr. En er þessi tíðendi spurðuz, þá leitaði hverr sér hælis þangat, sem vænast þótti, þeirra manna, er verit höfðu með þeim konungunum, 368 þvíat þat var fyrst ætlun manna, at konungarnir hefði látiz. Absalón vildi eigi undan leita, þvíat 15 hann hugði, at Valdimarr konungr væri fallinn, en hann vildi eigi við hann skilja; hann gekk þá inn í herbergit. Váru þeir þétleifr þá í brottu, ok vildi hann vita, ef hann fyndi nokkut konunginn Valdimar, annathvært lifs eða dauðan; en Valdimarr 20 konungr var þá í brottu. Hann tók þá skinn síu, er hann hafði á herðum sér, ok lagði undir höfuð

1. ok (1)] *saknas WE* 2. sá] *saknas WE* Hjálmsvíðarr] Hjálmsvíðarr *WE* 3. skorstein] 'skotstein' *WE* 3—4. segja — helgan] *saknas WE* 5. *Här ej nytt kapitel WE* 6. En] Svá segja Danir, at *WE* 7. þá — en] *saknas WE* 8—9. honum — manna] hans kær vin *WE* 9. allra (2)] *saknas WE* 9—10. ok vápndjarfastr] *saknas WE* 10. þá] *saknas WE* 12. þeirra manna] þeim (af þeim *E*) mönnum *WE* er — konungunum] er með konungunum (Knúti konungi *E*) höfðu verit *WE* 13—14. þvíat — látiz] *saknas WE* 14. undan leita] flýja *WE* 15. at — fallinn] Valdimar drepinn *WE* 15—16. en hann vildi] ok vildi hann *WE* 16. skiljaz] *WE* 17. þeir þétleifr] Sveins menn *WE* 17—20. ok — í brottu] *saknas WE* 21. er — sér] *saknas WE*

Knúti konungi, þar sem hann lá á gólfinu, ok spurði, ef konungr væri lífvænu, ok sagði, at hann mátti þá undan komaz; en hann mátti þá ekki mæla ok andaðiz í knjám honum.

Konstantín hét einn ríkr maðr af liði þeirra 5 Valdimars konungs ok Knúts konungs, hann var þar inni í herberginu; hann bað Absalón hjálpa sér, ef hann mætti. Absalón svaraði: »Hvat má ek þér hjálpa meirr en þú mér?» Þá bað Absalón Konstantín ganga til þeirra dyranna, er ekki var fólkit 10 fyrir úti, »ok skulu vit nú ganga út jafnsnemma.» Svá gerðu þeir, ok gekk Absalón þar út, sem flestir váru menn fyrir Sveins konungs, ok stóðu allir með brugðnum sverðum fyrir dyrunum ok ætluðu at drepa hann; en 'Asley', frændi hans, var þar úti fyrir, 15 ok er hann kendi hann, þá mælti hann, at jafnskjótt sem nokkurir gerði honum grand, kvez hann 369 þann skyldu höggva; hann var maðr Sveins konungs, ok komz Absalón í braut við þetta. Þeir þétleifr þektu, er Konstantínu hljóp út, ok þeir fóru 20 þegar eptir honum ok drápu hann.

Þétr þenja hét sá maðr, er at mestu liði kom

1—4. þar — honum] því at hann fann hvergi Valdimar konung, sem ván var. Knútr konungr (*saknas E*) andaðiz í knjám Absalóns *WE* 6. konungs (1)] *saknas E* 7. inni] inn *WE* hjálpa] duga *WE* 8. ef hann mætti] *saknas WE* Absalón] Hann *WE* 10. dyranna] dyra *WE* 11. ok] *saknas WE* nú] *saknas WE* 12. ok gekk Absalón] Absalón gekk *WE* 12—13. flestir — konungs] Sveins menn váru fyrir *WE* 13. ok stóðu allir] *saknas WE* 14. dyrunum] dyrum *WE* 15. 'Asley'] 'Asleyr' *WE* 15—18. var — höggva] kvez jafnskjótt skyldi (skyldu *E*) drepa þann mann, sem honum gerði nokkut grand *WE* 19. ok — þetta] komz Absalón með þat í burtu *WE* 20. er — út] Konstantínu, er hann kom út *WE* ok þeir] *saknas WE* 22. sá maðr] maðr sá *WE*

Valdimar konungi eptir líflát Knúts konungs; hann fekk þeim hesta, ok riðu þeir til Ramsjóvar, ok var Absalón þar fyrir ok Pétr, mágr hans, ok varð þar enn mesti fagnafundr. Riðu þeir þaðan allir samt
5 til Búaparps ok fundu þar enn nokkura sína menn. Þaðan riðu þeir til Freysmosa; þar kom í móti þeim Ásbjörn snara, bróðir Absalóns, ok tók hann allvel við þeim ok bauð þeim styrk slíkan, sem hann mátti veita þeim; hann fekk þeim skip at
10 Víkingavöðum, ok fóru þeir þar yfir sundit ok fengu allmikinn storm ok kómuz þó með heilu til lands; en þat sama kveld fóruz DC Vindaskip við Jóluhólma.

116. Frá Valdimari konungi.

15 Valdimarr konungr var nú kominn til Jótlands ok kærði sín vandræði á Vébjargapingi ok þat morð, er Sveinn konungr hafði gort á Knúti konungi; hann sýndi þar ok sár sín, at honum var slíkr kostur ætlaðr, ef eigi hefði guð bannat; hann krafði sér
20 líds ok tjáði mönnum, hver nauðsyn honum vár á höndum; en allr lýðr hljóp upp með kalli, ok sögðuz allir honum fylgja vilja ok tölðu þetta et versta 370 verk, sem var, er Sveinn konungr hafði vinna látit.

1. líflát] dráp WE 2. þeim] honum WE Ramsjóvar] Bramsjóvar W, Hramsjóvar E 3. ok(2)] saknas WE 4. Riðu — samt] ok riðu þaðan allir saman WE 5. enn] saknas WE sína] vini ok till. W 6. Þaðan] Þá WE Freysmosa] Þreysmosa WE þar] ok þar WE í móti] á mót WE 7. ok] saknas WE 8—9. styrk — þeim(1)] alt sitt góz WE 10. þar] þá W 12. en] saknas WE Vindaskip] Vinda-skipa WE 12—13. Jóluhólma] Jólholma WE 16. morð] skemðarvíg WE 18. þar ok] ok þar WE 18—19. at — ætlaðr] svá ok at honum hefði slíkt ætlat verit WE 20. mönnum] saknas WE 21. en] saknas WE 23. sem var] vera WE konungr] saknas WE

Síðan bauð Valdimarr konungr út leiðangri ok hafði mikit lið; hann lét þá skipin ok safnaði þá liði á landi. Sveinn konungr fór þá til Vébjarga ok bað sér þar líds, ok ætlaði hann at taka þar Valdimar konung höndum; en hann var þá í Rand- 5 arósi ok beið þar líds síns. Þá reid Ásbjörn snara eptir Sveins mönnum, er hann frétti til ferða þeirra, ok mætti þeim, er undan riðu, ok tók af þeim þriggja manna vápn, en drengirnir kómuz undan ok fundu Svein konung við Kornungar ok sögðu 10 honum lát sitt ok kölluðuz eltir hafa verit ok komiz nauðuliga undan. Konungr lét illa yfir því ok dvalðiz þar þá nótt ok ámælti mjök mönnum sínum, sagði, at þeir þyrði engra skamma at reka, þótt þeir væri barðir eða eltir, ok kvez þar vanda menn á 15 mat ala, er þeir váru. Ásbjörn snara reid á fund Valdimars konungs ok sagði honum, at Sveinn konungr lá við* Kornung. Valdimarr konungr fór þá yfir Randaróssbrú ok vildi þá enn eigi berjaz, þvíat hann beið þá enn líds þess, er honum var ván 20 til sín. En er Sveinn konungr kom til Randaróss, þá hafði Valdimarr konungr látit skjóta af brúnni, ok mátti þá eigi yfir ána komaz, ok varð því ekki af orrostunni.

2. lið] ok frítt till. WE 2—3. hann — landi] saknas WE 4. hann] saknas WE 5. konung] saknas WE 6. Ásbjörn] Absalón E 7. er — þeirra] saknas WE 10. Kornungar] Kornung WE 11—12. lát — undan] sínar ofarir WE 12. yfir] við WE 12—13. ok — nótt] saknas WE 14. þyrði] 'þyrfdi' (f. senare överstruket) W 16. váru] væri WE 17. honum] konunginum W, konungi E 18. lá] lægi E lá við] 'lið' A enl. marginalanm. i M 19. þá(1)] saknas E 20—21. líds — sín] sinna manna, þeirra er þá váru enn eigi komnir WE 23. þá — komaz] Sveinn konungr þar eigi yfir-komaz WE ok(2)] saknas WE því] af því WE

117.

Þetta et sama haust eptir Mikjálmessu kom 371
Valdimarr konungr líði sínu þar, sem heitir Graðar-
heiðr; þat er skamt suðr frá Vébjörgum. Vissi
5 hann þá, at Sveins konungs var þangat ván með
miklu herlíði, ok brátt mundi fundr þeirra verða
með einhverju móti; hafði þá hvárrtveggi frítt lið
ok mikit. Valdimarr konungr tók þeim orrostustað,
ok slungu þar landtjöldum sínum; eptir þat snæddu
10 menn ok hvíldu sik, ok lagðiz Valdimarr konungr
til svefus. ok er hann var sofnadr, dreymdí hann;
hann þóttiz sjá enn helga Knút lávarð, fōður sinn,
ok mælti við hann: »Hér liggr þú, son minn!»
sagði hann, »ok ert mjök óttafullr um skipti ykkur
15 Sveins konungs, hvernveg fara munu; ver hraustr
enn», sagði hann, »þvíat þú hefir góð málaefni í
ykkrum deilum; hygg at nú vandliga, hvat ek segi
þér, son minn! þvíat þetta er ekki fals, er fyrir þik
berr: þá er þú vaknar, muntu sjá, hvar hrafn einn
20 flýgr, ok þat skaltu vandliga hugsa, hvar hann sez,
þvíat þar skaltu skipa fylking þína, sem hrafninn
nemr stað; ok mun guð þér sigr gefa.»

3—4. Graðarheiðr] Grandarheiðr WE 4. suðr] sak-
nas WE 5—6. Sveins — herlíði] Sveinn konungr með all-
miklum her var þar (*de tvá sísta orden saknas W*) WE
6. brátt] þá WE 7. þá] saknas WE 8. þeim] sér WE
9. slungu] skutu WE landtjöldum] langtjöldum WE 10.
ok (2)] saknas W 12. hann] at hann WE enn helga]
hertoga heilaga W 14. sagði] segir W 15. munu] mun W,
muni E hraustr] øruggr WE 16. sagði] segir W 17.
vandliga] frændi! till. WE 18. son minn] saknas WE
18—19. fyrir þik berr] nú berr fyrir þik WE 19. er] sak-
nas E 20. skaltu] skulud þér WE 22. gefa] at fullu
till. WE

118.

Eptir þetta vaknar Valdimarr konungr ok stóð
upp ok hugsaði draum sínu; hann sá, hvar hrafn
einn flaug, svá sem honum hafði verit til vísat.
372 Síðan skipaði Valdimarr konungr þar hermönnum 5
sínum ok setti þar fylking sína ok bjóz til orrostu.
Þá sá þeir ok, hvar fór lið Sveins konungs; hann
hafði þá ok mikit lið ok sótti þangat á heiðina til
þeirra, ok fylkti hann ok sínu líði. Ripa-Úlfr bar
merki fyrir Sveini konungi; ok er þeir váru búnir 10
til bardaga, þá æptu hvárrtveggju heróp; eptir þat
gengu saman fylkingar, ok tókz þar bardagi, ok
varð hōrd orrosta ok lōng; var þat lengi, at ósýnt
var, hvárir sigr mundi fá. Valdimarr konungr var
á hesti ok barðiz alldjarfliga; hann reið þar at með 15
mikla sveit manna, er fyrir var merki Sveins kon-
ungs, ok varð þar allhōrd orrosta, ádr Ripa-Úlfr
fell ok merkit varð niðr hōggvit. Eptir þat kom
flótti í lið Sveins konungs, en fjöldi fell þar á víg-
vellinum. Sveinn konungr reið undan ok skipti 20
búningi við klerk einn ok fekk honum hestinn ok
vápinn ok bað hann ríða undan, sem mest* mætti hann
ok hestrinn gæti farit; en konungriinn dvalðiz eptir
ok varð fanginn í runni einum. Pétr þenja kendi
hann ok mælti: »Hví fari þér nú svá lágt, herra?» 25
Þá hljóp at Gvenmarr Ketilsson ok drap hann, ok

2. Eptir þetta] Þá WE vaknar] vaknadi WE 7. ok]
saknas WE 7—8. hann — líði] saknas WE 9. ok (1)]
saknas WE sínu líði] líði sínu W 11—12. eptir þat
gengu] gengu þá WE 14. hvárir] hvárr W mundi] mundu E
15—16. með — manna] saknas WE 16. er] sem WE fyrir]
saknas WE 18. varð] var WE 21. ok (1)] saknas WE
22. mest] sá WE; saknas M 23. ok — farit] saknas WE
konungriinn] konungr W, hann E 26. Gvenmarr] Kvemarr
WE

fell þar Sveinn konungr sviðandi. Í þessi orrostu
fell Yngvarr kveisa, er drepit hafði Plóg svarta.
Eptir þat lét Valdimarr konungr taka Þétleif Edlars-
son ok brjóta í hjóli. Þat sagði Atli Sveinsson, at
5 hann sæi meidingar manns þess; hann var þá í
Danmörk.

119.

Eptir orrostu þessa þá fekk Valdimarr konungr ³⁷³
einvald yfir öllu Danaveldi; var þat þá gort með
10 ráði allra landshöfðingja; hann var enn vinsælasti
konungr; þá váru IX vetr liðnir frá andláti Eiriks
konungs ens spaka, en einn vetr frá drápi Knúts
konungs Maguússonar. Í þenna tíma andaðiz Ozurr
biskup í Róiskeldu, en Absalón, bróðir Ásbjarnar
15 snöru, var vígðr til biskups í stað hans, þvíat Ab-
salón var enn bezti klerkr ok vitr maðr, ok varð
hann síðan enn mesti höfðingi.

Valdimarr konungr sendi orð um alt land sitt
enn næsta vetr eptir orrostu á Graðarheiði, at leið-
20 angr skal úti vera at vári, ok hann ætlar at fara
til Vinðlands at kristna landit, ef guð vil þess auðit
láta verða. Til þessar ferðar réðuz með konunginum

2. er — svarta] saknas WE 4. brjóta] hann till. WE
5. sæi] hefði sét WE meidingar] meiding WE þess]
þessa WE þá] þar till. E 8. þá] saknas WE 9. öllu]
saknas WE Danaveldi] Danmörk WE þat] saknas WE
11. IX vetr liðnir] liðnir níu vetr WE 12. ens] saknas WE
13. konungs] eymuna till. WE (i E senare överstruket) 14.
biskup] erkibiskup WE (i E erki- senare överstruket) i
Róiskeldu] saknas WE (i E tillagt með yngre hand över ra-
den) 15. stað hans] hans stað E 15—16. þvíat — ok (2)]
saknas WE 16. varð] var WE 18. land] ríki WE 19.
Graðarheiði] Grundarheiði W, Grandarheiði E 20. skal]
skyldi WE 21. vil] vildi WE 21—22. þess — verða]
þat láta verða auðit WE 22. með konunginum] saknas WE

margir höfðingjar; þar var enn fyrsti maðr Áskell
erkibiskup ok Absalón, biskup af Róiskeldu, er
mestr hermaðr hefir fœddr verit einhverr í Dana-
veldi; þar var Kristóforús, son Valdimars konungs,
Gvenmarr Ketilsson, Pétr þenja, Ásbjörn snara, 5
bróðir Absalóns biskups, ok Ingimarr. Þessi herr
kom allr saman undir ey þeirri, er Mön heitir, suðr
frá Sjólandi; þar fengu þeir andviðri mikit ok lágu
því þar, til þess eigi var meirr eptir en VII náttu
374 vist öllum herinum. Þá kallaði Valdimarr konungr 10
saman ráðgjafa sína ok leitaði ráðs við þá, hvat
upp skal taka. Absalón biskup svaraði rœðu hans:
»Í gær var færiveðr, ok svá enn fyrra dag var full-
gott veðr at fara, ok láguð þér þá ok vilduð hvergi
fara; en ef þér skuluð kyrrir vera, þá fœrt er, eðr 15
fara þá at eins, er yðr þykkir blíðast, þá er yðr
ekki hent í slíkum starfa at vera, ok er þá at snúa
heim leiðangri þessum.» Konungr reiddiz við þetta
frýjuorð ok sagði svá, at eigi skal hann aptr snúa,
meðan hann fær vist til at fœða herinn. Um 20
morgininn eptir sagði konungr, at í brott skyldi
leggja. Reru þeir þá allmikinn storm, ok var kon-
ungr á skeið með Áskeli erkibiskupi, ok losnaði
hon í sundr í storminum, en Valdimarr konungr

1. enn fyrsti maðr] saknas WE 2. Absalón] Ás-
björn (!) W 3. fœddr] saknas WE einhverr] saknas WE
3—4. Danaveldi] Danmörk WE 4. þar var] saknas WE
5. Gvenmarr] Gvemarr WE þenja] ok till. WE 6. bróðir
Absalóns biskups] saknas WE 7. undir — heitir] við eyjina
Mön WE 8. Sjólandi] sá enl. rättelse i marg. M; i texten:
Jótlandi; Jótlandi WE 9. til þess] at till. WE 9—11.
eptir — þá] en VII náttu vist eptir öllum hermönnum Valdi-
mars konungs. Valdimarr konungr leitar nú ráðs við sína
menn WE 12. biskup] saknas WE svaraði] svarar WE
rœðu hans] máli hans W; ok mælti til hans E 18. þessum]
þeim WE 19. sagði] segir WE

fleygði sér á skip Ingimars ok með sverð ok merki,
ok þótti þat allvel farit; þar varð borgit mönnum,
en fé týndiz; þeir fóru til Heðinseyjar. Þá gekk
konungr á skip Absalóns biskups ok lagðiz niðr ok
5 svaf; en Gvenmar Ketilsson sendi hann á njósu
um kveldit til lands, ok fekk hann tekit njósnar-
menn Vinða, fór síðan aptr ok mœtti konungi suðr
frá Heðinsey þar á firðinum. Gvenmarr sagði kon-
ungi, at hann hafði nátt njósnarmönnum Vinða.
10 Síðan tóku þeir Kúrland*, ok var þar móða ein;
þeir skiptu líðinu til landgöngu; fór konungr upp
öðrum megin árinna, en Absalón biskup öðrum 375
megin, ok vissu hvárigir til annarra; brendu þeir
þá bygðir víða hvarumtveggja megin árinna ok fóru
15 svá til skipa sinna ok hlóðu LX skipa af fé, er þeir
höfðu fengit at herfangi. Eptir þat fór Valdimarr
konungr heim í ríki sitt ok sat heima þann vetr
eptir.

En um várit sendi Ingi konungr af Nóregi
20 Valdimarr konungi dreka einn fríðan. Þat sumar
fór Valdimarr konungr enn til Vinðlands, ok í þeirri
ferð lesti hann drekann; en konungr fór upp at
Guðakrsá ok átti þar orrostu við Vinðahöfðingja,
þann er Mjúklátr hét. Fríðleifr hét son hans; hann
25 varð fanginn af Dönum í enum fyrra leiðangri, ok
var hann nú með konungi ok var kristinn. Þeir
börðuz við borg þá, er Urk heitir; Valdimarr kon-
ungr fekk þar sigr, en Mjúklátr flýði ok fell síðan.
Danir tóku höfuð hans ok stegldu við tré eitt þar

2. varð] var *W* borgit] borgat (!) *E* 5. Gvenmar] Gvenmar *WE* 7. mœtti] hann *till. WE* 8. Gvenmarr] Gvenmarr *W*, Gvennar *E* 10. Kúrland; *M* *anmärker i marg.:* [lege] Vinðland 23—24. Vinðahöfðingja þann] Vinða, við þann höfðingja *WE* 25. varð] var *W* 27. heitir] hét *WE*

hjá borginni; fór Valdimarr konungr þá til skipa
sinna. Þá spurði hann, hverr höfðingja hafði hraust-
leik* til at ríða í Brúnsvík ok bera erendi sitt til
Heinreks hertoga, sonar Konráðs keisara; hann átti
dóttur Heinreks Englakonungs, ok váru þeirra synir 5
Ottó keisari ok Heinrekr valdsgreifi ok Vilhjálmr
digri, en Geirprúðr dóttir. Þeirrar ferðar váru menn
ófúsir, þviat þar varð* til at fara um Vinðland í
hendr fjáundmönnum sínum. Absalón biskup bauð
konungi at fara þessa ferð; konungr játar því. 10
376 Biskup fór við LX manna ok Fríðleifr Mjúkláts-
son með honum til leiðsagnar. Þeir ríða nú þar
hjá borginni, er höfuð Mjúkláts var á staurinum;
þá feldi Fríðleifr tár, er hann sá þat, ok sagði, at
honum væri þess ván, at svá tækiz, er hann vildi 15
eigi sonnum guði þjóna. Þeir kómu þá til Hein-
reks hertoga, ok var þeim þar vel fagnat; dvölduz
þeir þar um stund ok luku erendum sínum; ok er
þeir fóru í brott, bauð hertoginn þeim líð til fylgðar;
biskup kvað eigi mundu þess þurfa. Ríðu þeir af 20
Brúnsvík snemma dags ok váru allir herklæddir;
þeir ríðu svá fram um völlu nokkura; þeir höfðu
grun á, at líðsafnaðr mundi vera um bygðina. Þá
mælti Fríðleifr ok sagði, at þar hefði faðir hans
verit drepinn, »ok ef þér verðid teknir, þá farid þér 25
Danir slíka for, sem þér létuð hann fara, ok er þat
nú hverjum manni bezt at selja sik sem dýrast.»
Biskup þakkaði honum sín orð ok sagði slíkt mælt

2. hafði] hefði *WE* 2—3. hraustleik] *rättat fr.* styrk-
leik *M*; styrkleik *W* 4. sonar] son *E* 5. Heinreks] *sak-
nas E* 7. Þeirrar] Til þeirrar *W* 8. varð] *rättat fr.* urðu
allfáir *M*; urðu allfáir *W* til at fara] at fara til *E* 9. biskup]
erkibiskup *W* 11—12. Mjúklátsson] fór *till. W* 12. nú
saknas WE 15. at] er *WE* 17. hertoga] keisara *WE*
þar] *saknas E* 20. mundu þess] þess mundi *W* 25. verðid]
verid *W* 27. nú] *saknas E*

drengiliga. Þeir riðu um bygðina kveðandi um daginn ok létu eigi mjök finna á sér ótta; en sem landsmenn sá ferð þeirra, hugðu þeir, at hertogans menn væri, er svá riðu glaðliga. Kómu þeir biskup 5 til skipa með heilu ok höldnu; sat Valdimarr konungr þá ok las psaltara ok varð feginn biskupi ok hans mönnum.

120.

Um morgininn sigldi konungr austr fyrir Vind- 10 land til Svøldrar; þar lágu fyrir Vindr með miklu líði; þeir flýðu þegar, er þeir sá segl Dana; kon- 377 ungr* lagðiz þá við Byr. Konungr sendi Kristó- fórum, son sinn, til at brenna heraðit á Vindlandi, er Valung heitir, ok bað þá eigi fyrr upp riða, enn 15 allr herrinn kvæmi upp í landit. Þeir Kristóforús váru heldr fljótir í brennunni; ok er Vindr sá brennuna, þeir er á skipunum váru ok ádr höfðu flýit, reru þeir sem skjótast til ok ætluðu at koma á óvart Dönum, ok í því sá þeir, hvar Valdimarr 20 konungr fór með suman herinn; viku þeir þá enn undan sem skjótast, svá at Danir-gátu eigi farit þá; lögðu Danir síðan til hafnar ok tjölduðu; ok er tjaldat var konungsskipit, kom þar Áskell* erki- biskup ok sagði svá: »Alltidvirkir eru þér, Danir!

1—2. bygðina — daginn] daginn kveðandi fram um bygðina *WE* 2. sem] svá *W* 3. hugðu] ok hugðu *WE* 4. riðu] riði *E* 6. psaltara] á psaltara *E* 7. mönnum] *Härefter ej nytt kapitel WE* 11—12. Dana; konungr] *rättat fr. Danakonungs M; Danakonungs E* 14. Valung] Valmig *WE* 17. er] *saknas E* 18. þeir] *saknas W* 19. á] at *E* 20. konungr] *saknas W* 21—22. svá — þá] ok fengu Danir eigi nátt þeim *WE* 22. Danir síðan] þeir konungr þá *WE* ok tjölduðu] *saknas WE* 23. þar] *saknas WE* Áskell] *sá WE; Eskell M*

er þér grafið* þá, fyrr enn þeir eru dauðir.» Kon- ungr spyrr, hví hann mælti svá. Erkebiskup svarar: »Þviat ek sé, at vér liggjum hér lengi um eyjar ok útsker, ádr vér vinnim hér jafnunni sigr, sem vér létum í þessu bráðræði, ok fylgir sjaldan ráð rasi.» 5 Síðan fóru þeir til skipa af áeggjan erkebiskups ok reru yfir móðu nokkura, er þar var, ok hleyptu þar upp á land hestum ok brendu þar alt fylki, þat er þar liggir fyrir ofan Strælu, ok lágu þar um nóttina; en um morgininn eptir fóru þeir á Falongi ok brendu 10 heraðit ok ætluðu heim eptir þat. En á enni næstu 378 nótt eptir kómu Réingar eptir þeim við Masnes; þeir byggja þat herað í Vindlandi, er Ré heitir, þat er mikit herað ok ríki. Dómaburr hét höfðingi þeirra; hann talaði um sættir við Dani, en erkebiskup 15 beiddi þá ganga til handa Valdimar konungi ok setja honum gisla. Þá réð Dómaburr erkebiskupi ráð ok sagði svá: »Þú ert ungr maðr ok veizt ógloggt, hvat verit hefir; kref os eigi gisla ok herja eigi land vart; far heldr heim ok halt jafnan frið við oss, 20 þar til er yður lönd eru jafnvel byggð, sem nú eru vár lönd; yður lönd liggja mörg auð ok óbyggð;

1. þér grafið] *sá WE; þeir grafa M* 2. spyrr] spurði *WE* 3. eyjar] eyjarnar *WE* 4. ok útsker] *saknas WE* ádr] ádr enn *E* 5. létum] í sumar *till. WE* í] með *WE* sjaldan] *øll WE* 6. áeggjan] eggjan *W* 7. er þar var] *saknas WE* hleyptu] hlupu *WE* 8. upp] *saknas WE* hestum] *saknas WE* þar (2)] *saknas WE* 9. þar (1)] *saknas WE* 10. en] *saknas WE* eptir — ok] *saknas WE* brendu] þeir *till. WE* 11. heradit] á (af *E*) Falongi *till. WE* ok — þat] *saknas WE* 11—12. En — nótt] Um nóttina *WE* 12. eptir (2)] í móti *WE* 13. byggja] byggðu *WE* þat] þar *W* 14. ok ríki] *saknas WE* 16. beiddi] bað *WE* 17—18. réð — svá] svarar Dómaburr *WE* 18. ungr] *saknas WE* maðr] segir hann *till. W*, sem (!) hann *till. E* 19. lönd] á land *WE* 20. halt] haf *WE* 21. er] at *W* 22. yður] þviat yður *WE* liggja] eru *WE* ok óbyggð] *saknas WE*

hœfir yðr því betr at hafa frið en ófrið.» Þá svaraði erkibiskup: »Ek veit, at Valdimarr konungr vil gjarna hafa þitt ráð, ok þat er mér vel at skapi; far nú heim,» sagði erkibiskup, »ok seg svá Réingum, at 5 vér beidum þá eigi fyrri gisla, en þeir bjóða oss». Síðan fór Dómaburr heim, en Valdimarr konungr lagði her sínum til hafnar þeirrar á Ré, er Skaparödd heitir, ok gengu upp með öllu liðinu til þess staðar, er Arkún heitir; þann stað hafði unnit 10 Eiríkr eymuni, sem fyrr er ritat í bókinni; þar kómu Réingar í móti Valdimarr konungi með ógrynni hers ok heldu við hann orrostu; í þeirri orrustu fekk Valdimarr konungr sigr, en af Réingum fellu CCC þúsunda, en þeir flýðu, er eptir lifðu. Danir fóru 15 þá til Hedínseyjar, ok er þeir váru þar, kómu Réingar til þeirra ok settu þeim IV gisla ok játuðu því öllu, 379 er þeir beiddu. Eptir sigr þenna fór Valdimarr konungr heim í ríki sitt.

En enn næsta leidangr, er Valdimarr konungr 20 reri eptir þenna, þá helt hann til Strælu; þá reið Absalón biskup á land upp ok átti þing við bæendr; bauð biskup þeim at fara til Valagust með konungi ok veita honum lið, ok Réingar gerðu, sem hann bauð, ok fóru með konungi ok höfðu mikit lið ok 25 lögðuz í Kuaviz. Þar kómu þeir af Valagust í móti

1. svaraði] svarar WE 4. sagði] segir W svá] þat] WE 7. á] við WE 8. ok] saknas WE gengu] þar till. WE 9. Arkún] Arkús W hafði unnit] vann WE 10. í bókinni] saknas WE þar] saknas WE 12. þeirri] þessu W orrustu] saknas WE 14. flýðu] undan till. WE 15. ok — kómu] ok kómu þá WE 16. IV] VII WE 17. þeir beiddu] konungr beiddi WE Eptir — fór] Fór þá WE 20. reri eptir þenna] gerði WE helt] fór WE 22. Valagust] Valagast E 23. ok (2)] saknas WE gerðu] svá till. E 25. Kuaviz] Knaus W, Kvauz E

þeim ok settu konungi gisla ok játuðu honum hlýðni, ok fór herrinn heim aprt síðan.

En ena næstu ferð, er Valdimarr konungr átti, fór hann til Grœnasunds, þviat Réingar vildu þá rjúfa sætt, þá er fyrr var gör við Valdimarr konung. 5 En þat bar til þess, at þeir höfðu á þeirri stundu gengit undir (Heinrek) hertoga* af Brúnsvík ok sett honum gisla, þviat Heinrekr kallaði sitt ríki alt um Valagust; hann hafði ok herjat á Réinga. En er Réingar spurðu, at Valdimarr konungr var kominn 10 til Grœnasunds ok ætlaði at herja á þá, þá fóru þeir til konungs fundar ok gáfuz þá af nýju upp á hans vald; ok fór Valdimarr konungr við þat heim. En er þetta spurði Heinrekr hertogi, gaf hann konungi sakir á, er hann hafði tekit gisla af 15 Valagust ok herjat á Réinga, þviat hann kallaði þá sína menn. Sendi hann þá sína menn á fund Vald- 380 imars konungs ok bað hann bæta þat, er hann hafði herjat land hans, en at öðrum kosti léz hann mundu hefna ok fara með her til Danmerkr; en meðan 20 sendimenn váru í ferðinni, þá höfðu Austr-Vinðr

2. ok fór herrinn] fóru hermenn WE 3—4. En — hann] Þessu næst fór Valdimarr konungr WE 4. þviat] þeir E 6. En — at] saknas WE höfðu] nú till. WE 7. (Heinrek) hertoga] (Heinrek) i marg. með *invisningstecken*, hertoga *rättat fr.* hertogann M 8—9. þviat — Valagust] kallar hertoginn alt sitt ríki Valagust W 9. hann — Réinga] saknas WE 10—11. at — þá (2)] til Valdimars konungs WE 12. þeir] þegar till. WE til konungs fundar] á hans fund WE 12—13. gáfuz — vald] játuðu honum enn sinni hlýðni WE 13. ok] saknas WE 13—14. við þat heim] heim við þat WE 14. hertogi] saknas WE 15. á] saknas WE hafði] hefði E 17. sína (2)] saknas WE 18. bæta] sér till. WE er] saknas E hafði] hefði E 19. land] á land WE en — kosti] ella WE 20. með — Danmerkr] til Danmerkr með her sinn WE

úti her óvígjan ok fóru á þat ríki, er hertoginn átti
 í Vindlandi, ok brendu þat, en fólk alt var drepit.
 Heinrekr hertogi kendi þessi ráð Absalón biskupi,
 en hann var þó þess óvaldr; en er hertoginn vissi
 5 þetta til sauns, þá sendi hann þegar meun í annat
 sinn norðr í Danmörk á fund Valdimars konungs
 ok bað hann þá sætta ok þat með, at hann skyldi
 herja með honum til Vindlands. Valdimarr kon-
 ungr játaði þessu, þvíat þeir af Valagust höfðu þá
 10 enn rofit sættina við hann.

Þetta vár eptir buðu þeir út leitangri, Vald-
 imarr konungr af Danmörk ok Heinrekr hertogi af
 Saxlandi, ok herjuðu í Vindland, ok kom hertoginn
 með her sinn þar, sem heitir á Dimin, ok settiz þar
 15 um borg eina; en laudsmenn sǫfnuðuz saman ok
 vildu verja laud sitt ok riðu eina nótt á menn
 hertogans ok drápu þar um nóttina II greifa af
 hertoganum, hét annarr Aðalbrikt en annarr Hein-
 rekr, ok marga aðra gǫfga menn; þar fell hálf
 20 fimta hundrað manna af liði hertogans, en mart
 varð sárt, en alt annat fólkit flýði, þat er því kom
 við. Vindr ráku skamt flóttan ok lögðuz á valinn
 ok raufuðu ok flettu menn bæði vápnum ok klæðum. 381

1. úti her] her úti *WE* fóru] fór *W* er] sem *WE*
 2. þat] þar bæi *WE* 3. Heinrekr hertogi] Hertoginn *WE*
 Absalón biskupi] Absalóns biskups *W* 4. þó þess óvaldr]
 þess ekki valdr *WE* 5. þetta] þat *WE* 5—6. í annat
 sinn] *saknas WE* 7. sætta] til sætta *WE* 8. Valdimarr]
saknas WE 9. játaði] játar *WE* þessu] því *WE* 9—10.
 þvíat — hann] ok höfðu þeir þá af Valagust rofit trú sína við
 konung *WE* 11. eptir] *saknas WE* 13. í Vindland] á
 Vinda *WE* hertoginn] þar túll. *WE* 14. þar, sem] er *WE*
 Dimin] 'Dunni' *E* settiz] settuz *WE* 15. en] *saknas WE*
 sǫfnuðuz] tóku sik *WE* 15—16. ok — sitt] *saknas WE*
 20. liði hertogans] hertoganum *WE* 20—21. en — sárt]
saknas WE 21. fólkit] *saknas WE* 22—23. lögðuz —
 klæðum] flettu valinn *WE*

En er lýsa tók ok Suðrmenn sá, hvat Vindr höfðuz
 at, þá riðu þeir aptr ok bǫrðuz við þá ok kómu
 þeim á flóttu. Eptir þat vann Heinrekr hertogi
 borgina ok drap þar ótalligt fólk af Vinðum. Vald-
 imarr konungr fór í annan stað með her sinn til 5
 Valagust ok settiz þar um borgina, en Vindr báðu
 þá konunginn sætta ok gáfuz á hans vald ok settu
 honum gísla, ok um nóttina eptir flýðu þeir af borg-
 inni, svá at konungr varð eigi varr við. En er
 Valdimarr konungr vissi þat, þá skipaði hann borgina 10
 sínum mönnum ok fór síðan út at á nokkurri ok
 til brúar þeirrar á ánni, er heitir Dunzarbrú. Um
 morgininn eptir kom Heinrekr hertogi frá Grozvin*,
 ok fór hann þegar á skip með Valdimar konungi,
 ok undradiz hertoginn, hví þeir konungrinn máttu 15
 svá mikit sigla. Þá fór alt (með þeim) með blíðu,
 ok þá mælti Valdimarr konungr til mægðar við
 hertogann fyrir hönd sonar síns, ok því játti hertog-
 inn; þá gáfu þeir saman börn sín, er þá lágu í vöggu,
 hét sveinninn Knútr, son Valdimars konungs, en 20

1. En] ok *W* sá] sjá *WE* höfðuz] hafaz *W* 3. Hein-
 rekr hertogi] hertoginn *WE* 4. þar] *saknas WE* ótalligt
 fólk] ógrynni *WE* 5. í annan — sinn] *saknas WE* til]
 af (!) *W* 6. þar] *saknas WE* en] *saknas WE* 7. þá
 konunginn sætta] sér miskunnar *WE* ok (!) — vald] *sak-*
nas WE 8. honum] konungi *W*, konunginum *E* ok]
 En *WE* 9. varð — við] vissi eigi *WE* 9—10. En — hann]
 Konungr skipar nú *WE* 11. sínum mönnum] mönnum
 sínum *W* fór] fóru *W* 11—12. ok (2) — ánni] váru brúar
 á ánni *WE* 12. Dunzarbrú] Dimarsbrú *W* 13. frá Grozvin]
 á fund konungsins *WE* Grozvin] Grozum *M* 14. fór
 hann] sté *WE* Valdimar konungi] honum *WE* 15. ok
 undradiz hertoginn] hertoginn undradiz *WE* þeir] *saknas*
WE máttu] mátti *WE* 16. mikit] *saknas WE*. Þá fór]
 Fór þá *WE* 17. ok] *saknas WE* mægðar] mægða *WE*
 18. ok því] þessu *WE* játti] játar *WE* 19. þá (2)] *sak-*
nas WE 20. son Valdimars konungs] *saknas WE*

mærin frú Geirprúdr. Um morgininn eptir reri Valdimarr konungr til Stolps, en Heinrekr fór til Dimin ok braut niðr alla borgina ok brendi. Þá fór Valdimarr konungr áptr til brúarinnar; þar kom 5 til hans Kassamarr, er þá var herra á Vindlandi, ok setti honum gísla ok gerðiz hans maðr; en Valdimarr konungr fekk honum tvá hluti af Valagust 382 at gæta, en þriðjung fekk hann Réingum; síðan fór konungr til Strælu ok átti þar tal við lið sitt; 10 þá gaf hann Knúti, syni sínum, konungsnafn með ráði Absalóns biskups ok annarra höfðingja, hann var þá vetrgamall; hann fór þá heim til Danmerkr.

En enn næsta leiðangr, er Valdimarr konungr reri, þá fór hann fyrst til Réinga, ok þá var brent 15 á Valung*; varð þá enn Absalón biskup skjótastr ok Eylendingar, svá at þeir biðu konungsins VII nætr vid Hedinsey ok fóru þaðan heim.

121. Frá Valdimar konungi.

En er vetrinn leið af, bauð Valdimarr enn 20 út leiðangri ok fór til Réinga ok lögðu upp á Strælu við blótlund einn, er heitir Bøku, ok brendu þar

1. frú] *saknas WE* reri] fór *WE* 2. Stolps] Stolpa *E* Heinrekr] bertoginn *WE* fór] *saknas WE* 3. Dimin] Dimum *WE* 4. apr] *saknas WE* 5. hans] *saknas W* 6. en] *saknas WE* 8. þriðjung] þriðjunginn *WE* 9. Strælu] Stralu *WE* átti — sitt] *saknas WE* 11. Absalóns — höfðingja] allra sinna manna *WE* 12. hann] Valdimarr konungr *WE* 13—17. En — heim] Í þessum leiðangri höfðu Danir í burt verit (í *E*) III vetr ok höfðu brent Analón. Þá var (Var þá *E*) enn Absalón biskup fremstr sem jafnan ok þeir Eylendingar með honum *WE* á Valung] 'Analóng' *M* 19—20. En — Strælu] En er tveir vetr váru liðnir frá leiðangri þeim, er nú hefir verit frá sagt, fór Valdimarr konungr til Strælu ok kom *WE* 21. við] í *E* Bøku] Beku *WE* ok] en *W* ok brendu þar] þeir brendu þeir (!) *E*

alt ok bældu, en tóku fólk ok fé ok fóru til skipa með. Ok þá lögðu þeir upp á annan veg á Valung ok brendu þar ok fóru þaðan til Vikr ok brendu landit alt til torgs þeirra. Þaðan reru þeir til Hedinseyjar ok lágu þar II nætr ok hvilduz. Þá 5 bað konungr Absalón biskup fyrri fara, en konungr ok Jótar lögðuz þá upp við Strælu; en er rökkva tók, reri biskup upp með sinu liði fram um konunginn til Parez ok reid síðan upp til borgar 10 þeirrar, er heitir Gardz, en þar kómu Vinðr í móti 10 þeim ok réðu þegar til orrostu við biskup, ok börðuz við vatn eitt; þar varð mikil orrosta ok mannfall mikit, ok hafði biskup sigr, en þar fell af Vinðum XI hundruð manna, en einn maðr af biskupi; en II menn fóruz á kafi af biskups mǫnnum, er reyndu 15 sund með sér fyrir kapps sakir. Síðan reid biskup út til skipa sinna, en er þeir hleyptu hestunum út á skipin, þá kom Valdimarr konungr þar ok spurði, hvat þeir hefði sýslat, en biskup sagði honum. Konungr þakkaði fögurum orðum sigr þenna, ok fara 20

1. ok bældu] *saknas WE* 2. þá] *saknas W* 3—4. ok fóru — þeirra] *saknas WE* 4. reru] fóru *WE* 5. ok hvilduz] *saknas WE* 6—7. en konungr] enn konung *W* 7. ok] *saknas WE* þá] *saknas WE* 8. reri] ferr *E* sinu liði] mǫnnum sínum *W*, sínum mǫnnum *E* 8—9. fram um konunginn] um skóginn *E* 9. Parez] Paris *W*, Pares *E* ok] *saknas WE* reid] hann *till. WE* upp] *saknas WE* 9—10. borgar þeirrar] borgarinnar *WE* 10. Gardz] Gaz *WE* en] *saknas WE* 11. ok (1)] til (!) *W* 12. eitt] er þar er *W*, þat er þar er *E* 12—13. mikil — mikit] mikit mannfall *WE* 13. þar] *saknas WE* fell] fellu *WE* 14. XI] fimm *WE* 15. menn] biskupsmenn *WE* fóruz á kafi] drukknuðu *WE* af biskups mǫnnum] *saknas WE* er] þeir *till. WE* 16. með sér] sín í millum *WE* 16—17. Síðan — út (1)] Reid biskup þá *WE* 17. sinna] *saknas WE* 17—19. en — honum] ok sagði konungi frá sínum ferðum *WE* 20. þakkaði] biskupi með *till. WE* sigr þenna] þenna sigr *WE*

siðan allir samt til Strælu. Eylendingar höfðu nú fengit hlutskipti mikit, en Jótar lögðu þar ofund á ok sögðu, at Eylendingar fengu alls, en Jótar mistu; en þeir þorðu þó eigi at mæla þetta, svá at kon-
5 ungr heyrði. Eptir þat fór konungr með herinn til Ásund ok herjaði þar; þar drápu þeir höfðingja þann, er Dalemarr hét, ok tóku þar fólk alt ok fé ok fóru síðan til Heðinseyjar. Þar kómu Réingar til móts við konung ok báðu sér miskunnar ok
10 settu honum gisla ok gáfu honum skatta slíka, sem hann kvað á, ok játuðu konungi hlýðni. Fór konungr heim til Danmerkr eptir þetta.

122.

Valdamarr konungr gaf Kristóforó syni sínum
15 ríki á Jótlandi; hafði hann hertogadóm í Heiðabœ ok þat ríki, sem þar fylgir; hann var ríkr maðr. Valdimarr konungr hafði jafnan starfsamt, meðan hann réð ríkinu; hann hafði VIII leiðangra til
Réinga, áðr hann vann landit. Einn vetr um föstu
20 fór Kristóforús hertogi ok Absalón biskup til Svöldrs ok brendu þar alt upp til Tribuzis, svá at þar lá

1. samt] saman WE 2. þar ofund á] á þat ofund WE 3—4. ok — en] saknas WE 4. þó] saknas WE at mæla þetta] hér um at tala WE 6. þar(1)] fram till. E þar(2)] þá W 7. Dalemarr] Delemarr E fólk alt ok fé] mikit fé WE 8. fóru] heim till. WE Þar] þá WE 10—11. ok gáfu — hlýðni] ok játuðu honum hlýðni ok fengu honum skatta WE 12. eptir þetta] saknas WE 15. hertogadóm] á Jótlandi till. WE 16. ok — maðr] saknas WE 17. starfsamt] ríki till. WE meðan] á meðan W 18. ríkinu] Danmerkr WE 19. áðr] áðr enn WE 20. Svöldrs] Svöldlands W 21. upp] saknas WE Tribuzis] Ribuzis W, Ribusis E þar(2)] þat WE

autt marga vetr síðan; þá lágu þeir XX nætr veðrfastir í ánni Svöldr í óveðrani miklu ok fengu síðan byr ok fóru heim.

Eptir þetta stóð kyrt III vetr, áðr* Réingar rufu enn þá sætt, sem fyrr var gör. Þá bauð Valdimarr 5 konungr enn út leiðangri ok fór til Réinga ok kom þar at hvíta sunnudegi ok vaun borgina Arkún, er fyrir var nefnd. Þá kom til Valdimars konungs Tétizláfr, er var konungr þeirra, ok Jarmarr, bróðir hans, ok allir enir beztu menn af Réingum ok gáfu 10 þá landit ok sjálfa sik í vald Valdimars konungs ok báðu hann gera af slíkt, er hann vildi. Þá bauð konungr þeim at taka við kristni, þvíat þar var jafnan heidit, síðan þeir kóstudu aprt kristni, þá er Eiríkr konungr eymuni lét skíra þá, þá er hann 15 vann borgina Arkún, sem fyrr var sagt; þeir sögðuz nú gera vildu, sem konungr beiddi ok Absalón biskup. Þá kvaddi konungr til Sóna Ebbason ok menn með honum at ganga í borgina Arkún ok til hofs þess, er þar var, ok bað hann höggva niðr 20 godit, er Svanraviz* hét, ok draga þat út af borginni,

1. síðan] saknas WE 1—2. þá — veðrfastir] þeir lágu veðrfastir XX nætr WE 2. ovedrani] ovedri WE ok] saknas WE 4. þetta] þat WE III] VII WE áðr] sá E, áðr enn W; at M 5. þá sætt] sátt þá WE fyrr var gör] gör var WE 6. enn] saknas WE 7. at hvíta sunnudegi] hvítodröttinsdag WE 7—8. er — nefnd] saknas WE 8. til Valdimars konungs] Valdimarr konungr (!) W 9. Tétizláfr] Tétizláfr W er] hann WE Jarmarr] Farmarr WE 10—11. gáfu — sik] gáfuz þá upp WE 12. ok — vildi] saknas WE 13—14. var jafnan heidit] hafði jafnan heidit verit WE 14. síðan] er till. WE kóstudu aprt] höfðu kastat WE þá] saknas WE 15. konungr] saknas WE skíra] kristna WE þá(1)] saknas W 16. sem — sagt] saknas WE 16—18. þeir — biskup] þeir báðu konung fyrir sjá WE 21. Svanraviz] r ándrat, trol. fr. t M; Svaravist WE

en ræna hofit öllu, því er fémætt er; en þeir, er fyrir váru í borginni, þorðu eigi at draga hann út, 385 ok hrædduz þeir mjök reidi hans. Þá gekk til Sveinu biskup ok Sóni Ebbason ok hjoggu niðr 5 godit; síðan lögðu þeir reip um háls honum ok neyddu Réinga sjálfa at draga hann út; en er hann kom út, undruðuz allir heiðingjar, er hann mátti þá ekki hjálpa sjálfum sér, ok trúðu minnr á hann en fyrr. Þá gengu menn til ok klufu hann í sundr 10 ok brendu hann undir kǫtlum sínum. Sá þá Réingar, at þeir váru sviknir, ok trúðu ekki á hann síðan. En Absalón biskup ok allir lærdir menn kristnuðu fólkit ok skirðu XIII hundruð einu dag, ok fóru svá þaðan, at þeir játuðu konungi hlýðni ok svá 15 biskupi. En um morginina eptir fóru þeir konungr til þess staðar, er Karenz heitir, ok lét hann þar hoggva niðr þrjú skurðgoð, er svá hétu: Rinvit, Turupíð ok Puruvit; en skurðgoð þessi gerðu svá mikil undr, at þegar, ef nokkurr maðr átti 20 samlag við konu innan borgar, þá loddu þau saman sem hundar, ok eigi losnuðu þau, fyrr enn þau kómu út af borginni. En þannu dag, er þessi skurð-

1. því — er(2)] fé *WE* 1—2. þeir — borginni] borgarmenn *WE* 2. draga hann út] gera at godinu *WE* 3. ok — mjök] því at þeir hrædduz *WE* 6. at] til at *WE* 6—7. en — heiðingjar] Borgarmenn undruduz (undraz *E*) þetta *WE* 8. þá ekki] eigi *WE* 8—9. ok — fyrr] saknas *WE* 9. Þá gengu menn] Gengu menn þá *WE* 10. sínum] saknas *WE* 11. váru] mundu *W* 12. allir] aðrir *WE* kristnuðu] skirðu *WE*; þá *till. E* 13. ok skirðu] saknas *WE* XIII] XVI *WE* 15. En] saknas *WE* eptir] saknas *WE* þeir] Valdimarr *till. WE* 17. þrjú] sex *W*, VI *E* 17—18. Rinvit] Rutut *W*, Rutuít *E* 18. Turupíð] Turtuput *W*, Turtupít *E* Puruvit] Prunut *W*, Prunuít *E* en] saknas *WE* 19. ef] er *WE* 21. eigi losnuðu þau] losnuðu eigi *WE* 21—22. þau (2) — borginni] utan borgar *WE*

goð váru brend, þá kristnuðu þeir IX hundruð ok vígðu XI kirkjugarða. Þar tóku þeir mikit fé af godunum, bæði gull ok silfr, silki ok pell ok guðvef, hjálma ok sverð, brynjur ok allskonar vápn. 386 Et fimta goð hét Pizamarr; hann var á Ásund, svá 5 heitir einn staðr; hann var ok brendr. Þá hét ok Tjarnaglófi, hann var sigrgoð þeirra, ok fór hann í herfarar með þeim; hann hafði kaupna af silfri; hann helz lengst við, en þó fengu þeir hann á þriðja vetri þar eptir; en þeir kristnuðu alls á landinu 10 V þúsundir í þeirri ferð. Eptir þat fór Valdimarr konungr heim ok Absalón biskup ok allr herrinn.

123. Drepnir Kúrir.

Meðan Valdimarr konungr lifði, þá váru reistar XI kirkjur á Réing, ok vígði Absalón biskup. Þar 15 er nú biskupsstóll í þeim stað, er Usna heitir, ok eru nú í því biskupsríki XXX kirkna ok C; en síðan er Réing var kristnat, þá kom Valdimarr konungr ekki í leiðangr. En fyrir fé þat, er Valdimarr konungr tók af Réing, varð ósætt milli Dana- 20 konungs ok Heinreks hertoga, þvíat hann kallaði Réing sitt land vera ok hann kallaðiz féit eiga;

1. hundruð] manna *till. WE* 3. bæði] saknas *WE* 3—4. silki — guðvef] ok guðvef, pell ok purpura *WE* 4. brynjur] saknas *WE* 5—6. hann — staðr] saknas *WE* 6. ok (1)] saknas *WE* 7. hann (1)] þat *E* sigrgoð] hofuðgod *WE* 7—8. ok — herfarar] hann fór í hernað *WE* 10. þar eptir; en] saknas *WE* á] i *WE* 11. þúsundir] manna *till. WE* Valdimarr] saknas *WE* 12. heim] i ríki sitt *till. WE* biskup] með honum *till. WE* 14. þá] saknas *WE* 15. á Réing] við Réinga *W*, á Réinga *E* biskup] þær *till. WE* 15—16. Þar er nú] En nú er *WE* 17. nú — biskupsríki] nú biskupsríki ok i (saknas *W*) einu *WE* 18. kristnat] kristnuð *WE* 20. af] saknas *WE* varð] var *W* 21. Heinreks hertoga] Heinrekr hertogi (!) *W* 22. land] ríki *WE*

bauð hann þá Austr-Vinðum at herja á Danmörk.
 En er Valdimarr konungr spurði þat, þá bauð hann
 Kristóforó, syni sínum, ok Absalóni biskupi, at þeir
 skyldi verja landit; en þeir vildu eigi á landinu við
 5 taka, ok buðu þeir út leiðangri, einu skipi ór hverju
 heraði í Danmörk. En er þeir váru úti á herskip-
 unum, þá spurðu þeir, at Kúrir höfðu her úti ok
 herjuðu á Bleiking; þeir vissu þó eigi víst, hvárt
 þetta var með sannleik, ok þótti þeim hér þurfa ráð 387
 10 við at gera, ok gerðu þeir þat ráð, at Kristóforús
 ok Absalón biskup ok Ásbjörn fóru þangat ok sigldu
 til Eylands; þar tóku þeir fé mikit ok svá menn;
 en er þeir kómu til skipa sinna, þá spurðu þeir, at
 Kúrir váru við Mön. Þá létu þeir laust þat fólk,
 15 er þeir höfðu þar tekit, ok heldu þegar þangat, sem
 þeir váru, ok fundu þá við eina höfn, er heitir
 Járnloka. En er Kúrir vissu, at herr fór at þeim,
 drógu þeir upp skip sín ok bjogguz við vörn á
 landi ok ætluðu, at Svíar væri. Einn maðr af
 20 Kúrum gamall sagði, at þat váru Danir, »ok er ekki

1. á] í *WE* 2. þat] *saknas W* hann] *saknas W*
 3. syni sínum] *sínum syni E* 4—5. en — ok] *saknas WE*
 5—6. einu — heraði] *saknas WE* 6. í] af *WE* En] ok *WE*
 6—7. úti á herskipunum] komur á skip *WE* 7. höfðu]
 hefði *E* 8. Bleiking] 'Bleing' *WE* víst] með sannleik *WE*
 9. þetta — sannleik] mundi vera eðr eigi *WE* ok] *saknas*
WE 9—10. þurfa — gera] ráða við þurfa *WE* 10. ok —
 ráð] tóku þeir þat til ráðs *WE* 11. ok Ásbjörn] *saknas E*
 Ásbjörn] biskup *till. W* fóru þangat ok] *saknas WE* 14.
 við Mön] fyrir innan *WE* 15. þar] *saknas WE* þegar]
saknas WE 15—16. sem þeir váru] *saknas WE* 16—17.
 er heitir Járnloka] *saknas WE* 17. vissu — þeim] sá ofridinn
WE 18. bjogguz] lögðuz *W* við vörn] til varnar *WE*
 19—20. Einn — sagði] Einn gamall maðr af Kúrum mælti ok
 sagði *WE* 20. váru] væri *WE*

ráð at bida», sagði hann. Þá reri sá enn gamli
 maðr braut sínu skipi, en aðrir Kúrir lágu eptir á
 IX skipum. Þá kómu þeir Kristóforús með sínum
 her ok réðu þegar til bardaga við þá, ok fellu þar
 Kúrir allir, svá at ekki mannsbarn komz undan, en 5
 II menn fellu af Dönum. Síðan tóku Danir þar
 skip þeirra ok fé ok fóru heim með ok höfðu nú
 fengit mikinn sigr.

124. Tekinn ór jörðu enn helgi Knútr.

Þetta sumar, at midju sumri, var upp tekinn 10
 ór jörðu enn helgi Knútr lávarðr á Hringstöðum,
 faðir Valdimars konungs, ok urðu þá enn fagrar
 jartegnir at hans heilagleik. En Knútr konungr,
 son Valdimars konungs, var þá vígðr til konungs
 388 með ráði fōður síns ok samþykki allrar alþýðu í 15
 Danmörku; þá var hann fárra vetra gamall. Þá var
 ok gōr sætt milli Valdimars konungs ok Magnúss
 Erlingssonar, Nóregs konungs. Kom þá til Dan-
 merkr Erlingr skakki, faðir Magnúss konungs, ok
 fann Valdimar konung í Randarósi, ok tōluðu þeir 20
 mart um mál Nóregskonungs ok Danakonungs; þóttiz

1. sagði hann] *saknas WE* 1—2. Þá — braut] Þessi
 maðr reri í burt *WE* 2. aðrir] *saknas WE* á] *saknas WE*
 3. Kristóforús] at *till. WE* 3—4. sínum her] her sinn *W*
 5. ekki mannsbarn] engi *W*, engi maðr *E* 7. þeirra] *sak-*
nas WE 8. sigr] ok gōdan *till. WE* 11. enn helgi Knútr
 lávarðr] heilagr dómr Knúts lávarðs *WE* 12. faðir] fōður
WE þá] þar *WE* enn] *saknas WE* 13. En] *saknas WE*
 konungr] *saknas WE* 14. vígðr] tekinn *W* 15. allrar
 alþýðu] allra höfðingja *WE* 17. ok (1)] *saknas WE* milli]
 á millum *W*, í milli *E*; þeirra *till. WE* konungs] ok
 Heinreks hertoga *till. WE* 18. Erlingssonar] Erlendssonar *W*
 Kom þá] Þá kom *WE* 19. faðir Magnúss konungs] *sak-*
nas WE 20. ok tōluðu þeir] talaði hann *WE* 21. Nóregs
 konungs ok] *saknas WE*

Valdimarr konungr eiga at telja til ríkis í Víkinni í Nóregi, þvíat þat höfðu verit einkamál þeirra Valdimars ok Erlings, þá er Valdimarr konungr veitti þeim feðgum styrk til Nóregs af sínu ríki, at hann 5 skyldi eignaz Víkina austr; en frændsemi var mikil með þeim Magnúsi konungi ok Valdimar konungi. Móðir Valdimars konungs var Engilborg, dóttir Haralds konungs Valdimarssonar, sem fyrr var sagt, en systir hennar var Málmfríðr, er átti Sigurðr 10 konungr Jórsalafari, ok var þeirra dóttir Kristín. móðir Magnúss konungs Erlingssonar, ok er sagt frá skiptum þeirra Valdimars konungs ok Nóregsmanna í sögum Nóregs konunga. En nú, er Erlingr kom til Danmerkr á fund Valdimars konungs, þá 15 gaf Valdimarr konungr Erlingi jarldóm ok þat ríki með til forráða, er hann þóttiz eiga tiltölu í Nóregi; skildu þeir þá með sætt ok vináttu ok heldu þat vel, meðan þeir lifðu.

Þetta haust bauð Valdimarr konungr út leið- 20 angri ok fór til Jónsborgar ok til Steinborgar; þat 389 er austarliga á Vinðlandi. Konungr fór í eitt sund lítit ok ætlaði þar út at komaz; þá sögðu Danir, at

1. Valdimarr konungr] hann WE at telja] tiltölu WE
2. höfðu verit einkamál] var eign ok einkamál WE 2—3.
Valdimars] konungs till. WE 4. þeim feðgum styrk] þeim styrk feðgum WE af sínu ríki] með sínum styrk WE
5—6. en — konungi (2)] Var ok frændsemi með þeim Valdimar konungi ok Magnúsi konungi WE 8. sem — sagt] saknas WE 9—10. Sigurðr konungr Jórsalafari] Sigurð Jórsalafara WE; i W ráttat fr. Sigurðr Jórsalafari. 11. Erlingssonar] saknas WE ok er sagt] segir WE 12—13. Valdimars — Nóregsmanna] saknas WE 13—16. En — Nóregi] Valdimarr konungr gaf Erlingi Víkina (Víkina Erlingi E) til forráða ok þar með jarls nafn WE 17. þá] saknas WE þat] saknas WE 19—20. bauð — fór] fór Valdimarr konungr WE 20. Jónsborgar] Jónsborgar WE ok (2)] svá till. WE 22—279: 1. þá — þóttuz] Danir kölluduz vera WE

þeir þóttuz komnir í einn sekk, ok sögðu, at þetta var enn forsjá Absalóns biskups ok ráðagerð, ok kölluðu hann hafa komit sér í einn sekk ok í þann stað, er engi þeirra mundi braut komaz, »þviat nú er herr á landi hjá oss, en skipaherr fyrir utan; 5 hefir þetta þó eigi fyrri fram komit, en líkendi væri á, er þú hyggst at engu öðru en ákafa einum ok ágæti, ok þykki þér æ, sem alla vega muni hlýða; en þó at þú sér bardagamaðr mikill ok kempa, þá er þó eigi víst, hvárt þú mátt sjálfum þér alt ætla, 10 en ekki öðrum, þótt þér hafi svá gengit um hríð». Þá svaraði Absalón allhögliga: »Með því at ek hefi komit yðr í vandan stað, þá skal ek ok frelsa yðr frá vandanum; en slík ummæli vil ek eigi optar heyra; þvíat vér skyldim hafa karlmanns hjarta, en 15 eigi konu, ok eigum vér fyrir því at vera ókvíðnir ok mælaz eigi illa um, þótt eigi þykki jafnan blítt eitt fyrir liggja. Nú mun ek fyrst fara ok mitt lið, ok mínu ráði skulu þér enn fylgja; en ef þér séð, at vér komumz út um sundit, þá skulu þér bregða 20 við skjótt ok hleyppa upp hestum á landit ok ríða með fylktu liði at landherinum, ok sjám, hvat at hafi;» ok svá var gort, sem biskup gaf ráð til. 390 Viðr höfðu mikinn her manns fyrir bæði á landi

1—2. sögðu — enn] kölluðu þetta vera enn (enn vera E) WE 2—4. ok (1) — komaz] at koma þeim þar, sem þeir mundi (mundu E) aldregi í burt komaz WE 5. herr á landi hjá] hér landit fyrir WE 7. þú] hann WE ákafa] ákafanum WE 8. þér] saknas WE 9—11. en — hríð] saknas WE 12. Þá svaraði Absalón] Absalón biskup svarar WE allhögliga] allhögliga WE at] saknas W 15. þvíat] því E 16. ok] saknas WE 17. um] fyrir WE jafnan] saknas WE 19. ok — fylgja] saknas WE ef] er W, þegar E 20. at] saknas E út um] um út W um] saknas E 22. sjám] sjá E 23. hafi] geriz WE biskup — til] hann gerði ráð fyrir WE 24. mikinn] saknas WE fyrir] saknas WE 24—280: 1. á — skipum] á skipum ok landi WE

ok á skipum; en fyrr enn skipaherr Vinða varð
við búinn, þá reri biskup út at þeim ok cepti þegar
heróp, en allr skipaherrinn flýði, sá er fyrir lá, ok
þorðu eigi at berjaz við hann; en þeir, er á hest-
5 unum váru, riðu til borgarinnar ok fundu Vinðr
þar fyrir ok réðu til bardaga við þá; kom þá ok
til fulltings við þá Absalón biskup, er hann fekk
enga viðtöku af skipaherinum; sneri þá skjótt mann-
falli upp á Vinðr, svá at á lítilli stundu drápu þeir
10 LX hundraða mauna, en annat flýði; þeir tóku þar
mart fólk ok fluttu til skipa sinna. En um morg-
ninn eptir kom einn maðr riðandi til þeirra af
landi ofan ok léz vildu leita um sættir fyrir hönd
landsmanna, en hann fór raunar með falsi ok svik-
15 ræðum, ok lét Absalón biskup taka hann ok hafði
af honum sannar sögur. Síðan var hann í varð-
haldi biskups III nætr, en þá leysti son hans hann
út C mörkum silfrs. Eptir þat fóru Danir heim, ok
er Absalón biskup sigldi norðr til Eyrarsunds, lá hann
20 í Hyljuminni með VI skipum; þat var VII nóttum
fyrir allra heilagra messu. (Þeir biskup) lágu III
skipum við minnit, en önnur þrjú váru uppi fjörud.

1. skipaherr] skipaherrinn *E* varð] var *WE* 2. við] saknas *WE* biskup] Absalón biskup *WE* 2—3. cepti þegar heróp] átti við þá (*saknas W*) vápnaskipti *WE* 3. skipaherrinn] herrinn *WE* sá — lá] saknas *WE* 4. þorðu] þorði *WE* 5. fundu Vinðr] váru Vinðr *WE* 6. ok (2)] saknas *WE* 8. skjótti] saknas *WE* 8—9. mannfalli] mannfallinu *WE* 11. En] saknas *WE* 12—13. riðandi — ofan] ofan af landi *WE* 13—14. fyrir hönd landsmanna] saknas *WE* 14. raunar] saknas *WE* 14—15. falsi ok svikræðum] fals ok svik *WE* 15. Absalón] saknas *WE* hafði] hafa *WE* 16. Síðan] saknas *WE* 17. III nætr] í III nætr *E* 17—18. son — út] hann sik (út *till. E*) með *WE* 19. er] saknas *WE* til Eyrarsunds] fyrir Eyrarsund *WE* lá] þá lá *WE* 20. Hyljuminni] Hylju hinni (hinn *E*) minni *WE* með] saknas *WE* 20—22. þat — fjörud] saknas *WE*

En í óttu, meðan biskup las óttusöng, þá kómu þar
at þeim IX Vinðaskip ok öll cerit stór ok réðu þegar
891 til bardaga við þá; ok er þeir höfðu litla hríd barz,
lögðuz Vinðr á flótta; tóku Danir af þeim eitt skip,
en VIII kómuz undan. Síðan fór biskup heim ok 5
kom heim VII nóttum síðar.

En at sumri eptir var enn leiðangri út boðit,
ok skyldi liðit hittaz at Grœnasundi; þar kom Áskell
erkibiskup með Skánungum, ok þar kom Absalón
biskup með Sjólendingum ok Kristófórus með sitt 10
lið; þeir fóru síðan til Bramness ok brendu þar alt.
þar kom í móti þeim greifi einn, er Hyrmíngr hét,
til bardaga við þá ok hafði lið mikit ok var mikill
bardagamaðr; en þó kom hann brátt á flótta ok var
mart drepit af honum, en sumt handtekit. Síðan 15
fóru Danir til skipa ok fundu Valdimar konung
við Geitisey ok sögðu honum frá ferðum sínum;
þá ofundudu Jótar þetta ok sögðu, at Sjólendingar
fengu fé alt, en þeir þóttuz missa. Þá fór kon-
ungr til Strælu með lið sitt ok reið þar upp til 20
Tribuzis ok á Tripiden*, ok brendu víða landit ok
unnu borgina, en drápu fólkit, tóku þar fé ok fóru
heim síðan.

1. meðan — þá] saknas *WE* 2. öll] saknas *WE* 4. lögðuz] lögðu *WE* tóku] þá *till. W* Danir] þá *till. E* 5—6. ok — síðar] saknas *WE* 7. leiðangri út boðit] leiðangr úti *WE* 8. at] í *WE* 11. síðan] þá *WE* Bramness] Brúness *WE* 13. ok (1) — mikit] saknas *WE* ok (2)] Hann *WE* 14. þó — brátt] fór hann snart *WE* 15. mart] mikit *W* honum] liði hans *WE* 20—21. reið — Tripiden] réðu þar til *WE* á Tripiden] 'Atripiden' *M* 21. ok (3)] en *WE* 22. fé] mikit *till. WE*

125. Frá Valdimar konungi.

Í þenna tíma bjó Heinrekr hertogi af Brúnsvík ferð sína af landi út til Jórsala; en áðr hann fœri, þá sendi hann orð Absalóni biskupi, at hann skyldi fara í móti frú Geirprúði, dóttur hans, er Knútr, son Valdimars konungs, skyldi fá; en Absalón biskup var þá sjúkr ok mátti eigi fara, ok þótti hertoga þat illa. En um vetrinn móti jólum sendi Heinrekr hertogi hana til Heidabœjar ok sendi bréf Absalóni biskupi ok sagði svá, at engum manni í Danmørk treystiz hann betr enn honum. Síðan sendi Valdimarr konungr menn í móti henni ok tók við henni sœmiliga; en Heinrekr hertogi fór út til Jórsala ok heim ór þeirri ferð.

En er sá vetr leið af, bauð Valdimarr konungr enn líði út ok fór til Vinðlands ok inn á Plazminni at 'Gorgasiam' ok brendi þar alt. Eptir þat fór Valdimarr konungr til Burstaborgar ok sat þar um lengi; en þar lauk svá, at borgarmenn gáfuz í konungs vald ok gáfu honum fé til sátta ok settu honum gísla; fór konungr heim eptir þetta í ríki sitt; stóð þa kyrt nokkura hríð.

Þenna vetr eptir fekk Knútr konungr frú

2—3. Í — Jórsala] Heinrekr hertogi af Brúnsvík bjó ferð sína í þenna tíma ór landi til Jórsala WE 3. áðr] áðr enn E 4. þá] saknas WE biskupi] erkibiskupi, men erki *understruket* ss. *oriktigt* W 5. skyldi fara] fœri WE 6. son Valdimars konungs] konungsson WE en] saknas WE 7. sjúkr] mjök *till.* WE 7—8. ok(2) — En] saknas WE 9. hana] saknas W 10. sagði] segir W 11. treystiz] treystir W, treysti E 13. tók] hann *till.* WE 16. á] at WE 17. at 'Gorgasiam'] saknas WE 17—18. Eptir þat] Síðan WE 18. Valdimarr konungr] hann WE 19. þar(2) — gáfuz] um síðir gáfuz borgarmenn upp WE 21. konungr] hann W 23. konungr] saknas WE

Geirprúðar, dóttur Heinreks hertoga; ok í þenna tíma andaðiz Kristóförús, son Valdimars konungs; ok í þann tíma gaf Áskell erkibiskup upp sitt ríki ok bað Absalón biskup taka við erkibiskupsdœminu, en hann vildi fyrir engan mun við taka; en síðan tóku þeir Valdimarr konungr ok Áskell* erkibiskup hann með valdi ok settu hann nær hálfnaudgan í sæti erkibiskups ok gáfu honum erkibiskups nafn. En um várit eptir í fõstu þá fór Áskell erkibiskup í þann stað, er Klérivás heitir, þat er eitt ríkt munkaklaustr; hann andaðiz munkr; hann sat nokkura vetr at stóli í Lundi.

Valdimarr konungr spurði þat, at Vinðr gerðu borgir II í Plazminni*, meðan þeir váru sáttir ok friðr stóð með þeim; þetta angráði mjök konunginn ok alla Dani, þvíat þeir þóttuz þá skilja, at Vinðr vildu þá enn rjúfa sættina. Fóru þá sendimenn millum þeirra Valdimars konungs ok (Heinreks)*, hertoga* af Brúnsvík, at þeir skyldi báðir hafa her úti ok fara til Vinðlands ok finnaz þar; fór hertogi með sinn her til Dimin. Valdimarr konungr bauð enn líði út af Danmørk ok fór um Valagust til Fuznou ok herjaði, en fólkit flýði alt undan, en

1. ok] saknas WE 2. ok] saknas WE 3. þann] þenna WE sitt ríki] ríki sitt WE 4. biskup] saknas WE taka við] við taka WE 5. en(1)] saknas WE en(2)] saknas WE 6. Áskell] sá WE; Eskell M 7. hálfnaudgan] naudugan WE 10. í þann stað] til þess staðar WE Klérivás] 'Klermas' W, 'Klervías' E er(2)] var WE 12. at stóli] saknas WE 14. Plazminni] sá WE; Flazminni M 15. friðr — þeim] saknas WE 16—17. þvíat — sættina] saknas WE 17. Fóru þá sendimenn] Þá fóru menn WE (Heinreks)] *i marg. með invisningstecken* M 19. hertoga] *rättat fr.* hertogans M skyldi báðir] báðir skyldi WE 20. hertogi] hertoginn WE 21. Dimin] Dimun W, Dunum E 22. enn] saknas WE fóru fóru WE 23. en(1) — alt] ok (en E) flýði alt fólkit WE undan] honum *till.* E en(2)] saknas WE

hann brendi III borgir: Fuznon ok Vinborg ok Fuir. Þá fóru enn sendimenn millum Valdimars konungs ok Heinreks hertoga, at þeir skyldi finnaz á Grozvin; þar kom Valdimarr konungr ok helt stefnustað 5 þann, er þeir höfðu mælt með sér, en hertogi kom eigi. Síðan lagðiz Valdimarr konungr um borgina, er heitir Kotskógaborg; hann lá um borgina um nóttina, en brendi hana um nóttina eptir ok fór síðan til skipa sinna ok skildiz þar við ófrið. Síðan 10 fór Valdimarr konungr til Plazminnis* ok fór þar* út; en borgir þær tvær, er Vinðr höfðu gort, þá hafði flóð tekit þær um vetrinn ok brotit allar. Fór 394 konungr heim eptir þetta.

126. Orðsending páfa.

15 Þenna vetr eptir sendir Alexandr páfi Absalóni erkibiskupi pallium ok legationem yfir Danmørk ok Svíþjóð ok yfir alt Gautland hvárttveggja; kom honum þat fyrir utan fé, en engum kom fyrr, ok var hann vígðr um föstu.

20 En er sá vetr var liðinu, þá bauð Valdimarr konungr leiðangri út af allri Danmørk, ok kom liðit saman í Groenasundi. Þá vildi Valdimarr konungr

2. enn] *saknas WE* 3. Heinreks hertoga] hertogans *WE* Grozvin] 'Gásnin' *W* 4. Valdimarr] *saknas WE* 4—5. ok — sér] *saknas WE* 5. hertogi] hertoginn *W* kom] *saknas WE* 6. lagðiz] settiz *WE* Valdimarr] *saknas WE* 7. Kotskógaborg] Kotskógr *WE* 7—8. hann — eptir] hann brendi borgina *WE* 9—10. Síðan — konungr] Konungr fór þá *WE* 10. Plazminnis] *sá W*; Flazminnis *ME* þar] *sá WE*; þat *M* 11—12. þá — þær] hafði þær flóð tekit *WE* 12. brotit] þær *till. WE* 15—16. Absalóni erkibiskupi] *saknas E* 17. yfir alt] *saknas WE* hvárttveggja] *saknas WE* 18. kom] öðrum *WE* ok] *saknas WE* 19. um] í *WE* 20. En — þá] Um vartit *WE* 21. leiðangri út] út leiðangri *WE* allri] *saknas WE* 22. Þá — konungr] Valdimarr konungr vildi þá *WE*

eigi fara lengra sjálfr, en bauð liðinu, at menn skyldi vera hlýðnir Knúti konungi, syni hans, ok Absalóni erkibiskupi, ok setti þá höfðingja yfir herinn, en hann vildi eigi ór landi fara. Síðan fóru þeir til Valagust ok brendu þar alt upp. Þaðan fóru 6 þeir til Usnu ok brendu þar alt upp ok svá borgina sjálfa ok alt þat, er bygt var. Þá komu þeir Búrizleifr ok Kassamarr, er hertogi var austr á Vindlandi, á fund þeirra Knúts konungs ok Absalóns erkibiskups ok báðu þá miskunnar ok settu þeim gisla af öllum 10 sinum lönðum ok gáfu konungi XV hundruð marka, en biskupi V hundruð marka til þess, at sú sætt skyldi standa, er fyrr var gort við Vinðr af hendi Valdimars konungs ok Vinðr höfðu síðan sjálfir rofit. Játuðu þeir þá friði öllum lönðum þeim, er 15 395 konungr vildi eigi, at þeir herjaði, ok komu aptr á níunda degi frá því, er þeir höfðu á brott farit; en þeir sögðu honum þau tíðendi, er gort höfðu í þeirra ferð, ok færðu honum fé heim ok gisla; en konungr þakkaði þeim sína ferð. 20

127. Andlát Valdimars.

Eptir þetta liðu V vetr, svá at leiðangri var

1. sjálfr] *saknas WE* 3. yfir] fyrir *WE* 4. er — fara] *saknas WE* 5—6. Þaðan — upp] *saknas WE* 7. ok — var] *saknas WE* 8. Kassamarr] Kasabarr *WE* hertogi var] hertogar váru *WE* 11. marka] gulls *till. WE* 12. en] *saknas WE* marka] gulls *till. WE* til þess] *saknas W* 13. skyldi standa] stæði *WE* er] sem *WE* við Vinðr] *saknas E* 14—15. ok — rofit] ok þetta varð at sætt með þeim *WE* 17. farit] ok fundu (þeir *till. W*) konung á Møn; hann undraði, hví þeir höfðu (hefði *E*) svá skjótt farit *till. WE* 19. en] *saknas WE* 22. þetta] þat *WE* 22—286: 1. leiðangri var eigi] engum leiðangrum var *W*, engu (!) leiðangri var *E*

eigi út boðit; en í þeim fríði, er þá var, gerðu Vindr borgir ok kastala ok gerðu mǫrg virki í landi sínu, þau er til landvarnar þyrfti; en er Valdimarr spurði þetta, þá vissi hann, at Vindr vildu eigi betr 5 halda þessa sætt en enar fyrri; bauð hann þá út leidangri snemma um várit, en er liðit kom saman í Grœnasundi, þá tók Valdimarr konungr sótt; hann átti þá tal við lið sitt ok bauð þeim at halda fram ferðinni sem áðr ok setti enn Knút konung, son 10 sinn, höfðingja yfir herinn ok Absalón erkibiskup, en þeir vildu eigi við hann skiljaz, fyrr en þeir vissi, hversu sótt hans skipaðiz. Gaf Knútr konungr þá heimleyfi öllu liðinu með ráði Absalóns erkibiskups. Valdimarr konungr andaðiz af sótt þessi II. nónas 15 Maii; hann var færðr til Hringstaða ok þar jarðaðr ok var mjök harmdaudi alþýðu um alla Danmǫrk. Þá hafði hann verit einvaldskonungr at allri Danmǫrk VI vetr ok XX, en hann hafði átt VIII ok 396 XX orrostur á heiðnum lǫndum ok brauz æ við heiðinn lýð, meðan hann lifði, ok vildi efla guðs kristni. 20

1. þeim] þessum WE er þá var] saknas WE 2. gerðu] efðu WE 3. þau — þyrfti] saknas WE Valdimarr] konungr till. WE 4. spurði] spyrr WE vildu] mundu WE 6. snemma] saknas WE en — kom] kom þá liðit W, þá kom lið E 8. lið] ráðaneyti W, ráðuneyti E 9. sem áðr] saknas WE ok setti enn] setti hann WE 11. fyrr en þeir vissi] meðan (á meðan E) þeir vissu eigi WE 12. Gaf — þá] Gáfu þeir WE 13. öllu liðinu] öllum herinum WE með — erkibiskups] saknas WE 15. Maii] mánaðar WE 16. ok — Danmǫrk] hann var öllum (saknas E) mikill (allmikill E) harmdaudi alþýðu manna (alþýðu manns E) í Danmǫrk WE 17. Þá hafði hann] Hann hafði WE at allri] yfir WE 18. en] saknas WE átt] saknas WE 18—19. ok XX] saknas WE 19. brauz] bardiz WE 20. meðan hann lifði] saknas WE ok vildi efla] en efði WE

Börn Valdimars konungs ok Suffiu dróttningar váru þau Knútr konungr ok Valdimarr gamli, er síðan var konungr í Danmǫrk, er einhverr hefir verit ágætastr konungr hingat á Norðrlǫnd; með honum var Óláfr Þórðarson ok nam at honum margu 5 frœði, ok hafði hann margar ágætligar frásagnir frá honum. Engilborg var ok dóttir Valdimars konungs Knútssonar, er átti Philippús Frakkakonungr, faðir Hlōðves Frakkakonungs, er vann Damiað. Qnnur dóttir Valdimars konungs var Ríkiz, er átti 10 Eiríkr Sviakonungr Knútsson; þeirra börn váru Eiríkr Sviakonungr ok Engilborg, er átti Birgir jarl í Svíþjóðu; þeirra börn váru Valdimarr Sviakonungr ok Eiríkr ok Ríkiz, er átti Hákon ungi Nóregskonungr. Þriðju dóttur Valdimars konungs átti 15 Vilhjálmr digri, son Heinreks hertoga af Brúnsvik, bróðir Ottó keisara. Kristóforús hertogi var ok son Valdimars konungs ok Tófu, sem fyrr var sagt; hann var laungetinn; hann andaðiz X vetrum fyrr en Valdimarr konungr, faðir hans. 20

397

128. Knútr tók (konungdóm).

Eptir andlát Valdimars konungs Knútssonar tók Knútr, son hans, ríki yfir öllu Danaveldi, ok þjónuðu honum allir Danir. En er Fridrekr keisari

3. var] varð WE i] at WE einhverr] einn WE 4. hingat á Norðrlǫnd] hér á Norðrlǫndum WE 6. ok] saknas WE frásagnir] sǫkur(!) W, sǫgur E 7. frá] fyrir WE 7—8. Engilborg — Knútssonar] Þá var Ingibjörg WE 8. átti] átt hafði WE 9. Damiað] Damiat WE 10. konungs] saknas W 12. Engilborg] Ingibjörg WE Birgir] herra Birgir WE 13. váru] þau till. WE 18. sem — sagt] saknas WE 20. Valdimarr konungr] saknas E 22—24. Eptir — Danir] Þegar er Valdimarr konungr var andaðr, þá tóku Danir Knút til konungs yfir alt Danaveldi WE

spurði andlát Valdimars konungs, þá sendi hann þegar menn til Knúts konungs, það hann vera sinn mann ok halda af honum Danaríki. Þá ræddi Knútr konungr þetta við Absalón erkibiskup, hverju hann skyldi um svara, ok við aðra ráðgjafa sína; en þeir réðu honum, at hann skyldi svara vægiliga ok segja svá, at keisari mætti vel gefa honum svá mikit vald, at hann yrði hans maðr, en fyrir Danmørk þyrfti hann ekki hans maðr at verða; fóru þá sendimenn keisarans heim með þessum svörum Knúts konungs.

En meðan þessir menn váru í ferðinni, þá sendi Búrizláfr af Vindlandi sinn mann, er Friða hét, til keisara ok sagði honum kveðju sína ok sagði, at hann mundi þat skjótt gera, at Knútr konungr af Danmørk yrði maðr keisara eigi síðar en fyrir jafnlengð. Keisari þakkaði honum orð sín ok kysti sendimann ok gaf honum hest góðan ok brynju, skjöld ok hjálm ok öll vönduð hervápn; hann gaf honum skinn góð ok klæddi hann vel; lét hann síðan heim fara ok það hann segja hertoga Búrizláf, sínum enum kærasta manni, at hann heldi þat

1. andlát Valdimars konungs] þat WE 2. til] á fund WE það] ok það WE 3—4. Þá — erkibiskup] Knútr bar upp fyrir Absalón erkibiskupi ok spurði WE 5. um] til WE ok — sína] saknas WE 6. en — skyldi] biskup það hann WE 7. keisari] keisarinn WE 9. verða] vera WE 10. þá] saknas WE 11. Knúts] saknas E 13. af Vindlandi] saknas WE Friða] Friða WE 14. keisara] keisarans WE sagði (1)] segja (!) W, lét segja E ok sagði (2)] ok þat með WE 16. keisara] hans WE eigi — fyrir] at W síðar] seinna E 17. Keisari] Keisarinn WE honum] vel till. WE 18. sendimann] sendimanninn WE 19. hervápn] herklæði WE 20—21. lét — fara] sendi hann síðan heim WE 21. hertoga] hertoganum WE 22. kærasta manni] besta vin WE

vel, sem hann hafði keisara heitit. Eptir þetta bauð Búrizláfr út her miklum ok vildi fara til Réinga ok vinna þat ríki undir sik. En er Réingar spyrja þetta, þá sendi Jarizmarr menn til Absalóns erkibiskups at segja honum, at Austr-Vinðr váru úti með her miklum ok biðu Vestr-Vinðr ok ætluðu at herja á þá; það hann erkibiskup hjálpa þeim, ef hann vildi halda landinu. Erkibiskup það þá verða við hraustliga ok sagðiz koma mundu at veita þeim.

Eptir þetta bauð erkibiskup út leiðangri ok sigldi til Vindlands í móti Búrizláfi. Búrizleifr hafði V hundruð skipa ok beið þá enn Vestr-Vinðr. En er erkibiskup kom til móts við Búrizláf, tókz þar harðr bardagi, ok lauk svá, at Búrizláfr flýði með fimtigi skipa; en þeir erkibiskup tóku öll önnur, en sumt liðit komz á land, en sumt druknaði, en mestr hluti var drepinn. Þessi bardagi var um várit um pikkisdaga. Síðan skiptu Danir fé því öllu, er þeir höfðu fengit, ok fóru heim.

129. Frá leiðangri Knúts.

20

Þetta et sama sumar bauð Knútr konungr út leiðangri af Danmørk ok fór fyrst til Réinga ok bauð þeim at fara með þeim til Valagust. Þaðan

1. hafði] hefði E keisara heitit] heitit keisaranum WE 3. þat ríki] hana WE 4. þetta] þat WE menn] saknas WE 5—7. váru — þá] ætluðu at herja á Vestr-Vinðr WE 7. það hann] ok það WE 8. vildi] hjálpa þeim ok till. WE verða] taka WE 9. þeim] lið till. WE 10. Eptir — erkibiskup] Bauð erkibiskup þá (því till. E) WE 12. þá] saknas WE 13. til móts við Búrizláf] á móti Búrizláfi W tókz] þá tókz WE 14. harðr] mikill WE flýði] undan till. WE 15. tóku] tók WE en (2)] saknas WE 19. heim] til Danmørkr till. WE 22. af Danmørk] saknas WE 23. þeim (2)] sér WE

hafði Knútr konungr lið mikit ok fór síðan til Valagust ok herjaði þar ok lét þar brenna alt; þeir lágu lengi um borgina. Absalón erkibiskup fór á land upp með sitt lið; hann brendi II borgir, þær 5 er settar váru við veginn þeirra í Plazmiuni*; en er þær váru brendar, þá fór hann aprt til konungs. 399 Þá kom Búrizleifr á landit; hann sendi menn til erkibiskups ok lagði við hann stefnu; þá var erki- biskup á skipum, en Búrizláfr ætlaði at svikja erki- biskup á þessi stefnu, ok þótti þá unnit alt, ef hann yrði af ráðinn; hann bað erkibiskup fara á land upp ok talaz þar við ok kallaðiz mjök mundu hans forsjá hlíta um sætt þeirra Knúts konungs. En erkibiskup vildi eigi á land ganga, því at hann 15 grunaði þat, sem var, at Búrizleifr mundi um svik búa, ok varð ekki tal þeirra. En Búrizleifr hafði svá holpit borg sinni, at hann lét flytja til vist, meðan stefna stóð við Dani. Pétrsmessudag sótti Knútr konungr at borginni ok bardiz ok fekk eigi 20 þar unnit hana ok lá þar síðan VI daga kyrr, en fór síðan í braut, þviat þá var mjök lokit vistum; en Vinðr lögðu eptir ok drápu LX manna af Dønum. Síðan fór Knútr konungr heim með alt lið sitt.

Þetta haust bauð Knútr konungr út leidangri

1. konungr] með sér *till.* WE 1—2. ok — alt] hann herjaði þá þegar ok brendi bygðir WE 4. sitt lið] lið sitt WE 5. þeirra] *saknas* WE Plazminni] *sá* W; Flazminni ME 8—13. þá — konungs] ok ætlaði at svikja biskup; á þeirri stefnu bauð hann erkibiskupi at fara á land ok talaz við ok sagðiz mjök mundu hlíta hans forsjá um sættir við konung WE 13. En] *saknas* WE 16. En] *saknas* W 17. vist] ok drykk *till.* WE 18. stefna] stefnan WE 19. ok bardiz] *saknas* WE 20. þar (1)] *saknas* WE en] ok WE 21. síðan í braut] á burt síðan WE mjök] *saknas* WE vistum] þeirra *till.* WE 22. LX — Dønum] af Dønum sextigu manna WE 23. Knútr] *saknas* WE

VII nóttum fyrir Mikjálmessu ok fór til Réinga ok hafði þaðan lið mikit ok fór þaðan til Tribuzis* ok svá upp á Tripipen ok herjaði þar ok brendi landit alt; hann reid' til kaupstaðar þeirra ok brendi hann. Þá mœttiz þar alt lið Knúts konungs, ok 5 lágu þar III nætr, en skip þeirra lágu við Strælu; en um morgin eptir fóru þeir til Tíkareyjar ok vildu brenna upp á Voztrosu, en veðr var í móti, 400 ok máttu þeir því eigi brenna. Búrizláfr spurði þetta ok fór til með tveim skipum ok vildi gera 10 sætt við Knút konung, en þar bjoggu raunar svik undir. Þá hafði Knútr konungr eigi vist til at fœða lið sitt ok fór síðan heim til Danmerkr.

En at vári bauð Knútr konungr út leidangri af Danmörku; þar var þá enn í liði Absalón erki- 15 biskup ok Ásbjörn biskup ok margir aðrir ríkir menn; þeir hófðu mikinn her ok fóru til Valagust ok brendu tveim megin árinna ok fóru svá fram til Steinborgar ok brendu landit alt; en Búrizláfr* komz nauðuliga undan, hann kastaði sér af hests 20 baki yfir einn garð ok komz svá í borgina. Þá

1. fyrir] eptir WE 2. lið mikit] mikit lið WE Tribuzis] *sá* E; Tribudiz M, Buris W 3. á] í WE Tripipen] Tilbipen W, Tribipen E 3—5. ok (3)— hann] hann brendi þar kaupstað einn mikinn WE 6. þeirra] *saknas* W 7. en] *saknas* WE morgin] morguninn WE þeir] *saknas* W Tíkareyjar] Kúrar W, Tíkareyjar E 8. vildu] *saknas* WE á] *saknas* WE Voztrosu] Voztustu W 9. því] *saknas* WE 9—10. spurði þetta ok] *saknas* WE 10. vildi gera] léz gera vildu WE 12—13. Þá — Danmerkr] Fór þá Knútr konungr heim til Danmerkr WE 14. En at vári] Eptir um várit WE Knútr konungr] Konungr Knút (!) E 15. enn í liði] *saknas* WE 16. ok Ásbjörn biskup] *saknas* WE 16—17. ríkir menn] ríkismenn WE 18. brendu] upp *till.* W árinna] Rínar *till.* WE 19. alt] *saknas* W en] *saknas* WE Búrizláfr] konungr *till.* M; *sed delendum videtur* *anmärker* Arne Magnusson 20—21. hests baki] hestbaki WE

kom at ríðandi Knútr konungr ok Absalón erki-
biskup, en Búrizláfr báknaði þá til þeirra ok það
sér fríðar ok beiddiz at tala við þá, en þeir báðu
hann senda menn til þeirra með erendum sínum
5 slíkum, sem hann vildi flytja láta. Ok er sendi-
mennu hans kómu til Ásbjarnar biskups, báðu þeir
hann flytja mál Búrizláfs við konung ok erkibiskup,
at þeir gæfi honum leyfi til at ganga út af* borginni
at tala við þá; þeir sögðuz vildu tala við hann
10 með trú ok sögðuz eigi vera svá ótrúir sem hann.
Búrizláfr segir, at hann vill gjarna halda trú við
þá ok það stefnu meðal konungs ok hans ok
kvez mundu koma á þriggja náttu fresti á fund
Knúts konungs. Knútr konungr sagði, at hann
15 vill þá stefnu setja honum, en þó vill hann brenna
landit á meðan, eptir því sem hann hefir áðr ætlat, 401
ok bæ þann, er stóð fyrir borginni. Búrizláfr það
konung brenna þat, er hann vildi, en hann sagðiz
þó vilja koma á konungs fund, en það konung gefa
20 fríð bæjum þeirra ok mustorum þeim, er þar vátu-
þá kómu konur af bæjum ok fellu til fóta kon-
unginum ok báðu, at hann léti eigi brenna bæina,

2. en] er *E* báknaði -- ok] *saknas WE* 3. ok — þá] *saknas WE* 4—5. erendum sínum slíkum] slíkum erendum *WE* 5—6. Ok — kómu] Sendimenn kómu *WE* 6. báðu þeir] ok báðu *WE* 7. flytja] at han flyti (flytti *E*) *WE* 8. þeir] hann *E* gæfi — til] leyfði honum *WE* af] *sá WE*; at *M* 9. at] ok *W* at tala] til tals *E* vildu] vilja *WE* 11. segir — gjarna] sagðiz gjarna vilja *WE* 12. taka] at taka *WE* 13. kvez mundu koma] sagðiz koma skyldu *WE* 13—14. á(2) — konungs] *saknas WE* 15. þá] þessa *WE* honum] *saknas WE* hann] ek *WE* 16—17. eptir — borginni] *saknas WE* 18. konung] konunginn *E* 18—19. en — fund] ok sagðiz koma mundu á hans fund *WE* 19. en] ok *WE* 20. bæjum] konum *WE* þeim — vátu] *saknas WE* 21. bæjum] bæinum *E* 21—22. konunginum] konungi *WE* 22—293. 1. at — ok] sér miskunnar ok bygðum sínum *WE*

ok þat veitti konungr þeim. Eptir þetta fór kon-
ungr á land upp at brenna ok var á landi uppi
um nóttina ok brendi þar víða; en um morgininn
eptir fór konungr til skipa; þá kom Búrizláfr á
fund Knúts konungs ok erkibiskups ok það þá 5
miskunnar ok setti þá konungi gísla enna beztu
manna sonu, er á vátu landinu, ok gaf konungi
CCC marka en (erki)biskupi DCCC marka; tók þá
Knútr konungr vald ok gæzlu yfir öllu Vínlandi
ok fór síðan heim til Danmerkr. 10

130. Andlát Búrizláfs.

En um várit fyrir páska þá kom Búrizláfr á
fund Knúts konungs í Róiskeldu ok var með honum
um páskana í allmiklum kærleikum ok bar sverð
fyrir konunginum; en er Búrizláfr fór heim, gaf 15
Knútr konungr honum góðar gjafir; skildu þeir með
vináttu.

En annat (vár) eptir um föstu tók Búrizláfr
sótt; þá sendi hann orð ráðgjöfum sínum ok átti
tal við þá ok sagði, ef hann risi upp ór þeirri sótt, 20
at hann vildi finna Knút konung. En ef þess yrði
402 eigi auðit, þá það hann konunginn skipa landinu,
eptir því sem hann vildi; hann það ok konunginn
fyrir guðs sakir veita börnum sínum vináttu ok

1. þetta] þat *WE* 2—3. at — víða] ok brendi (brendu *E*) bygðir *WE* 4. kom] þar *till. WE* 4—5. á fund Knúts konungs] til konungs *WE* 5. það] sér *till. WE* 6. þá] *saknas WE* beztu] rikustu *WE* 9. öllu] *saknas WE* 12. En — þá] Um várit eptir *WE* 13. honum] konungi *WE* 15. konunginum] konung *W*, konungi *E* 18. En] *saknas WE* eptir um föstu] eptir páska *WE* 19. þá — ok] *saknas W* átti] hann þá *till. E*; þá *till. W* 20. þá] sína mennu *WE* 21. vildi] mundi *WE* 22. skipa] skipta *WE* 23. eptir því] *saknas WE* 24. sakir] skuld *WE* veita] at veita *WE*

skipta öllu þeirra í millum, eptir því sem hann vill; þviat hann sá, at Jarizmarr, bróðir hans, hafði þess at notit, at hann var jafnan trúr Knúti konungi. Af þessi sömu sótt andaðiz Búrizláfr hertogi um 5 föstu. Eptir þetta fóru menn Búrizláfs á fund Knúts konungs ok sögðu honum andlát Búrizláfs ok þær orðsendingar, er hann hafði sent til Knúts konungs, ok báðu konung hjálpa sonum hans ok skipta svá öllu þeirra í milli, sem hann vildi. Síðan tóku 10 þeir stefnu í milli sín við Vordungaborg*; kom þar þá Níkulás ok Heinrekr, synir Búrizláfs, ok skipti Knútr konungr þá landinu meðal þeirra ok setti til gæzlu menn með þeim.

Hafði nú Knútr konungr sett sína gæzlu ok 15 forsjá yfir alt Vinðland með ráði Absalóns erkibiskups, ok er nú landit alt undir þeirra valdi. En í þeim bardögum öllum, er þeir áttu við Vinðr, síðan Valdimarr konungr Knútsson léz, þá var Absalón erkibiskup formaðr ok ráðgjafi Knúts konungs; ok eigi hefði þeir þvilikan sigr unnit, ef eigi hefði hann við verit, þviat hann hefir mestr hermaðr verit nálíga ok bardagamaðr hingat á Norðrlönd.

Nú lýkr hér at segja frá Danakonungum.

1. þeirra í millum] í millum þeirra WE vill] vildi WE 2. bróðir] móðurbróðir WE 3. at(2)] er E var jafnan] hafði jafnan verit WE 5. Eptir þetta fóru] Fóru þá WE 6. andlát Búrizláfs] þessi tíðendi WE 7. hann] Búrizláfr WE 8. ok báðu konung] at hann bað konung at (saknas E) WE hans] sínum WE 9. þeirra í milli] saknas WE 10. Vordungaborg] sá WE; Nordungaborg M 11—12. ok(2)—þeirra] skipti þá (Knútr till. E) konungr landinu með þeim WE 12. setti] fekk WE 14. gæzlu] gæzlumenn WE 18. konungr] saknas WE 20—21. ef—hann(1)] hefði hann eigi W 21. við] með WE 21—22. mestr hermaðr verit] verit mestr hermaðr WE nálíga] ok(!) nálíga W

Namnregister.

A. Till Sögubrot.

I. Person- (och guda-)namn.

(Till kritiken av Brävallakämparnas namn se särskilt G. Storm Kritiske bidrag t. vikinget. hist. 201 ff., A. Obrik i Arkiv för nord. filol. 10: 223 ff., B. Nerman Sveriges hedna litt. 74 ff.)

Aðalbrikt, konung i Northumberland, 25.	Bjarni 19.
Áðils offáti 19.	Blæingr (skrivet Bløngr) 17.
Agnarr 21.	Bløngr, se Blæingr.
Áki 19.	Borgarr 17, 22.
Álfarinn Gandálfsson 18.	Bráí Sækálfsaðir 23.
Álfarr Gandálfsson 18.	Brandr 17.
Álfhildr Álfisdóttir 15, 25.	Brattr írski 17.
1. Álfr, konung i Álfheimar, 15.	Brúni 17, 18, 23.
2. Álfr gamli, konung i Álfheimar, 25.	Búi Brámuson 17.
Áli enn frækni 18.	
Alrekssynir 20.	1. Dagr enn digri 19.
Áma, konung i Northumberland, 25.	2. Dagr lífski 18.
Ari eineygi 17.	Dúkr vindverski 19.
Auðr (= Unnr) en djúpúðga 3, 6, 7—9.	
Baldr 11.	Egill skjálgi 19.
Barri 17.	1. Einarr egdski 19.
Beigadr 17.	2. Einarr þrjúgr 19.
Beli 17.	1. Eiríkr, se Sögu-Eiríkr.
	2. Eiríkr helsingr 19.
	1. Ella, konung i Northumberland, 25.
	2. Ella, konung i Northumberland, 25.

3. Ella, *kämpe i Brávallaslaget*, 22.
 Erlingr snákr 19.
 Eysteinn, *konung i Vestmarrar*, 25.
 Eysodull 17.
 Eyvindr 19.

Finnr (Fidr) firðski 19.
 Frosti, *se Tólu-Frosti*.

Gandálfr, *konung*, 18, 25.
 Gardr 17.
 Gautr 19.
 Geirálfr 17.
 Geirr 17.
 Gerdarr gláði 19.
 Glismakr goði 19.
 Glúmr vermski 19.
 Gnepi enn gamli 17.
 Gnepja (= Gnepi) 23.
 Grammarr, *konung i Östergötland*, 13.
 Grettir rangi 20.
 Grímr 17.
 Guði Tolluson 19.
 Guðrøðr, *konung i Skåne*, 11.
 Gunnfastr 19.

Haddr hardi 20, 22.
 Hafr 19.
 1. Haki (*frán Svithiod*) 19, 23.
 2. Haki höggvinkinni 18.
 1. Halfdan snjalli 11, 13.
 2. Halfdan ylfingr 25.
 1. Haraldr hilditönn 5, 7, 8, 9, 12—18, 20, 23, 24, 25.
 2. Haraldr Ólafsson 18.
 Heðinn mjövi 17.
 Heiðr, *sköldmö*, 17, 18.
 Heimdallr 11.
 1. Helgi enn hvassi, *konung på Sjælland*, 3—8, 11.
 2. Helgi enn hvíti 19.

Herleifr 16.
 Hermóðr 11.
 Hervarðr ylfingr, *konung i Östergötland*, 13.
 Hildibrandr, *konung i Reidgotaland*, 13.
 1. Hildir, *kämpe i Brávallaslaget*, 19.
 2. Hildir Hildibrandsson 14.
 Hildir en ríka Hildibrandsdóttir 13, 14.
 Hjalti 17.
 Hjörmundr, *konung i Östergötland*, 13.
 Hjörtr 17, 22.
 Hlombóði? (*skrivet Hloombóði*) 19.
 1. Hölmsteinn 17.
 2. Hölmsteinn hvíti 19.
 Hrani Hildarson 19.
 Hringr (= Sigurðr hringr) 14—16, 18—25.
 Hróaldr tá 20, 22.
 Hróðkell (*skrivet Hrokkell*) hækja 19.
 Hrokkell, *se Hróðkell*.
 Hrólfur kvennsami 19.
 Hrótr vafi 19.
 1. Hrórekr, *konung på Sjælland*, 3—9, 11.
 2. Hrórekr slöngvandbaugi, *son till Harald hildetand*, 15.
 Húnn 22.
 Hœnir 11.
 Hqrðr 10—12.

Ingjaldr (flráði) 13.
 1. Ívarr skagi 19.
 2. Ívarr víðfaðmi 3—10, 12, 13, 25.

Karl kekkja 19.

Karri 17.
 Krókarr af Akri 19.

Læsir 19, 20.

Míðgarðsormr 11.
 Mílya 17.

Nóri 19.

Oddr víðfqrli 19.
 Óðinn 18.
 Ormr enski 17.

1. Ráðbarðr, *konung i Gárðaríke*, 9, 10, 12.
 2. Ráðbarðr hnefi (= Rögvaldr hái) 20.
 Ragnarr Sigurðarson (lodbrók) 15, 24, 25.
 Rögvaldr hái (= Ráðbarðr hnefi) 20.

Sali gautski 19.
 Sámr 17.
 Saxi fletfir 19.
 Sigmundur kaupangskappi 19.
 1. Sigurðr, *kämpe i Brávallaslaget*, 19.
 2. Sigurðr hringr 24, 25. *Se för öv. Hringr*.
 Sigvaldi 19.

Sóknar-Sóti 19, 22.
 Sóti, *se Sóknar-Sóti*.
 Starkaðr, *se Störkudr*.
 Steinn af Væni 19.
 Störkudr (Starkaðr) enn gamli 19, 21—23.
 Styrr enn sterki 19.
 1. Sveinn 17.
 2. Sveinn uppskeri 19.
 Sögu-Eiríkr 19.

Teitr 17.
 Tóki 17.
 Tólu-Frosti 19.
 Tryggvi 19, 20.
 Tvívifill 19.
 Tyrtingr 17.

Ubbi (enn) friski 17, 20, 21.
 Unnr (= Auðr) 4, 5, 6.

Vébjörg, *sköldmö*, 17, 22.
 Vísina, *sköldmö*, 17, 22.

Yngvi 20, 21.

Þórir moerski 19.
 Þorkell þrái 20, 22.
 Þorleifr goti 20.
 1. Þrándr (Þróndr) gamli, *son till Harald hildetand*, 15.
 2. Þrándr Þronzki 19.
 Þróndr, *se Þrándr*.

II. Ortnamn.

(Till kritiken av Brávallaslagets ortnamn se särskilt B. Nerman Sveriges hedna litt. s. 80, A. Olrik i *Namn o. bygd 1914*, s. 297 ff., E. Hjærne *Därs. 1917*, s. 53 ff., T. Hederström *Fornsaigor och Eddakväden i geografisk belysning, I*, s. 21 ff.).

Álfheimar 15.
 Austrriki 10, 16.

Brávik 16, 18.
 Brávöllr 20.

Danaveldi 16.
Danmörk 9, 11, 13, 15, 24.

Elfrin (= Gautelfr) 19.
England 13, 25.
Eygotaland 9.
Eyrasund (*i Svithiod*) 16.
Eystra-Gautland 13, 15, 16.

Fenring (*ö i Hordaland*) 19.

Gardariki 9.
Gautelfr 15, 25.
Gautland (*Västergötland*) 25.
Gautland vestra 15, 25.
Gotland 17.

Hordaland 19.

Jadarr 19.
Jotland 12.

Karjalabotnar 10.
Kolmörk (*Kolmården*) 16.
Kægja, *se* Sygja.
Koenagardr 16.

Nordimbraland 25.
Norðrlönd 10, 20, 25.

Nóregr 16, 19.
Raumarfki 25.
Raumelfr 15, 25.
Reidgotaland 6, 7, 13.

Saxland 16.
Selund 5, 6, 9, 12, 16.
Sigtúnir 19.
Skáneyrr 16.
Skáni 12.
Skíringssalur 25.
Stokksund 16.
Sviaveldi 5, 16, 19.
Sviþjóð 4, 6, 9, 11—13, 15, 16, 24.
Sygja 16 (*möjligen fel för Kægja; jfr not till rad 20 s. 16*).

Uppsalar 15, 19.

Valhöll 24.
Vatá 18.
Vestfold 25.
Vestmarar 25.
Vestra-Gautland 16.
Vikin 25.
Vænir 19.

Delamörk 20.

III. Folkslagsnamn.

Álfar 25.
Danir 16, 18, 22, 23.
Gautar 22.
Nordmenn 16.

Sviar 16, 22.
Vestr-Gautar 16.
Þilir 20, 21, 22.

B. Till Knytlinga saga.

I. Person- (och guda-)namn.

- Absalón, *ärkebiskop (d. 1202)* 236, 254—256, 260—263, 266, 268, 270—276, 279—286, 288—292, 294.
Adalbrikt, *tysk greve*, 268.
Adalrádr, *engelsk konung (Ethelred II, d. 1016)* 33, 34, 38, 48, 49.
Adalrádssynir 43, 44.
Áki, *en hövding på Bornholm*, 82.
Alexandr, *påve (Alexander III, d. 1181)* 284.
Álexis, *byzantinsk kejsare (Alexios I Komnenos, d. 1118)* 192, 193.
Álfífa Álfrúnsdóttir 49, 50.
Álfrúnn, *jarl i Northumberland (i verkligheten: Ælfhelm)*, 49.
Arnórr Þórðarson (jarlaskáld) 57, 58.
1. Ásbjörn, *biskop (c. 1185)* 291, 292.
2. Ásbjörn Eydanajarl 65, 67, 70, 111, 123—126, 128—130, 133, 137, 138, 144—146.
3. Ásbjörn snara, *dansk hövding (Esbern snare, d. 1204)* 256, 257, 260, 261, 276.
1. Áskell, *ärkebiskop i Lund (d. 1181)* 232, 235, 261, 264, 281, 283.
2. Áskell Erlingsson 61.
'Asley' (Áslaugr? Áslakr? *jfr fda. Asløg, Aslak*), *frände till Absalón*, 255.
Ástrádr Þorgunnuson, *dansk hövding*, 92, 94, 110, 115—117, 134, 144, 154, 156—159.
Ástrídr Sveinsdóttir 33, 36, 55.
Atli Sveinsson 260.
Baldr 53 (*i vers*).
Baldvini (Baldvin), *hertig av Flandern (Baldvin VI, d. 1070)* 77, 104, 105, 124, 149, 150, 155, 156, 158, 162, 163. (*Baldvin är emellertid här fel för Robert I, d. 1093*).
Benedikt Sveinsson, *dansk prins, son till Scen Estridsson (d. 1086)* 61, 77, 92, 94, 95, 110, 127, 128, 133, 134, 136, 138—143, 148, 184, 185.
Bersi Skáldtorfuson, *isl. skald*, 53.
1. Birgir Brosa, *svensk jarl (Birger I, d. 1202)* 216.
2. Birgir Magnússon, *svensk jarl, Birger II, d. 1266*) 287.
1. Björn, *en hövding i Saxland*, 174, 175, 179, 185.
2. Björn Haraldsson (járnsíða), *son till Harald kesja*, 195.
3. Björn Sveinsson, *son till Scen Estridsson*, 61, 189.
4. Björn Úlfsson (*Estridsson*) 33, 67, 68.
Blakkmar, *drottning Edlas fosterbroder*, 110, 134, 137, 143.
Blóð-Egill, *se* Egill Ragnarsson.
1. Bóthildr Hákonardóttir 175.

2. Bóthildr Þorgautsdóttir 174, 185, 186.
 Búi (Vésetason) digri 32.
 1. Búrizláfr Búrizleifr, konung i Venden (Boleslar I av Polen, d. 1025) 32.
 2. Búrizláfr Búrizleifr, konung i Venden (Boleslar III av Polen, d. 1139) 207, 231.
 3. Búrizláfr Búrizleifr, hertig av Pommern (Bogislav I, d. 1187) 285, 288, 289—294.
 Búrizleifr, se Búrizláfr.
 Christús 230. *Ífr* Krístr.
 Dalemarr, en hövding på Rügen, 272.
 Dómaburr, en hövding på Rügen, 265, 266.
 Edla, enl. sagan dotter till Balduin VI (i själva verket till Robert I av Flandern, Knut den heliges gemål, 77, 104, 110, 124, 150, 156, 159, 160.
 Egill Ragnarsson, kallad Blót-Egill, 81—98, 103.
 Einarr Skúlason, *isl. skald*, 236, 237.
 1. Eiríkr Birgisson, svensk hertig (d. 1276) 287.
 2. Eiríkr Eiríksson (eymuni), dansk konung (d. 1137) 186, 188, 197, 217—222, 224—233, 236, 266, 273.
 3. Eiríkr Eiríksson, svensk konung (d. 1250) 287.
 4. Eiríkr Hákonarson, norsk jarl (d. 1024) 33, 35, 44, 46, 47, 49.
 5. Eiríkr Hákonarson (lamb), dansk konung (d. 1146) 187, 231—233, 260.

6. Eiríkr Játvardarson, svensk konung (Erik den helige, d. 1160) 196.
 7. Eiríkr Knúttsson, svensk konung (d. 1216) 287.
 8. Eiríkr enn sigrsæli, svensk konung (d. c. 994) 30, 33.
 9. Eiríkr Sveinsson, dansk konung (Erik ejegod, d. 1103) 61, 77, 102, 108, 110, 127, 133, 134, 137, 142, 143, 164—173, 175—197, 217, 219, 221, 231.
 Ella, konung i Northumberland (800-talet) 36.
 Ellisif Jarizleifsdóttir, Harald hárdrádes gemål, 58.
 Emma, drottning av England, Knut den stores gemål, 38, 39, 48, 49.
 1. Engilborg Eiríksdóttir 287. (Var.: Ingibjörg).
 2. Engilborg Haraldsdóttir 203, 205, 206, 216, 224, 278. (Var.: Ingibjörg).
 3. Engilborg Valdimarsdóttir 287. (Var.: Ingibjörg).
 Erlingr (Kyrpinga-Ormsson) skakki (d. 1179) 277, 278.
 Eugéníús, páve (Eugenius III, d. 1153) 234.
 Eymundr Sveinsson, son till Sven Estridsson, 61.
 Eyvindr bifra 67—71, 111, 123, 125, 131, 132, 140—142.
 Fólkrádr, tysk greve, 238.
 Freyr 47 (i vers).
 Fridleifr Mjúklátsson, en vendisk furste (Prislav, son till Niklot) 262, 263.
 Friðrekr, kejsare Fredrik I Barbarossa, d. 1190) 238, 240, 287.

- Galizu-Úlfr, dansk jarl, 175.
 Geirþrádr, dotter till Henrik Lejonet och gemål till Knut VI, 263, 270, 282, 283.
 Gormr enn gamli, dansk konung (d. c. 936) 32, 54.
 Guðini Úlfadrsson, engelsk jarl (Godwine Wulfsson, d. 1053) 40, 41, 42.
 1. Gunnhildr Búrizláfsdóttir, Sven treskäggs gemål, 32.
 2. Gunnhildr Knútsdóttir 49, 54.
 3. Gunnhildr Sveinsdóttir, Sven Estridssons gemål, 60.
 Guthormr Sveinsson, son till Sven Estridsson, 61.
 Givenmarr Ketilsson 259, 261, 262.
 1. Gyða Haraldsdóttir 42, 203.
 2. Gyða Sveinsdóttir 33.
 3. Gyða Þorgilsdóttir 42.
 Gongu-Hrólf (Rognvaldsson) 39.
 1. Hákon Eiríksson, norsk jarl (d. 1029) 33, 49, 50, 175.
 2. Hákon jarl galinn (Fólkvídarson), norsk hövding (d. 1214) 196.
 3. Hákon Hákonarson (enn ungi), norsk konung (d. 1257) 287.
 4. Hákon Ívarsson, norsk jarl (1000-talet) 187.
 5. Hákon Sigurdarson, norsk jarl (Hákon den gamle I. mäktige, d. 995) 29, 30—32, 35.
 6. Hákon Sunnifuson 186, 187, 231.
 Hallkell, morbroder till Olav den helige, 59.
 1. Hallvarðr, norsk helgon, 228.
 2. Hallvarðr Háreksblesi, *isl. skald*, 36.
 Hangi (Oden) 46 (i vers).
 1. Haraldr Eiríksson kesja, dansk prins (d. 1135) 186, 188, 195, 196, 218, 219, 221, 226, 232, 233.
 2. Haraldr Gormsson (blátönn), dansk konung (d. c. 985) 29, 30—32, 54.
 3. Haraldr Guðinason, konung i England (Harald Godwinsson, d. 1066) 42, 63, 203.
 4. Haraldr Gunnhildarson (Eiríksson) gráfeldr, norsk konung (d. c. 965) 29.
 5. Haraldr Haraldsson, son till Harald kesja, 196.
 6. Haraldr Knúttsson, konung i England (Harald harfot, d. 1040) 49, 50, 54.
 7. Haraldr Magnússon gilli, norsk konung (d. 1136) 224, 225, 227.
 8. Haraldr Sigurdarson (hardráði), norsk konung (d. 1066) 58—60, 63, 64, 80, 91, 100, 164, 175.
 9. Haraldr Sveinsson, dansk konung (d. 1018) 32, 34.
 10. Haraldr Sveinsson (hein), dansk konung (d. 1080) 61, 62, 65, 67—73, 76, 171.
 11. Haraldr Valdimarsson, storfurste i Ryssland (d. 1132) 42, 203, 204, 206, 216, 224, 278.
 Harðvigr, ärkebiskop i Bremen (Hartwich I, d. 1168) 238.
 Heidrekr Strjóna, en engelsk hövding (Eadric), 48.
 1. Heinrekr, engelsk konung (Henrik II, d. 1189) 263.
 2. Heinrekr, kejsare (Henrik III, d. 1056) 49, 54, 173.
 3. Heinrekr, kejsare, den föregående son (Henrik IV, d. 1106) 173, 174, 175, 185, 189, 197, 198.

4. Heinrekr, *kejsare, den föregående* (*Henrik V, d. 1125*) 198, 200, 207, 210.
5. Heinrekr, *hertig av Sachsen* (*Henrik Lejonet, d. 1195*) 238—240, 245, 246, 263, 267—270, 275, 282—284, 287.
6. Heinrekr, *pfalzgreve, son till föregående* (*Henrik den långa*) 263.
7. Heinrekr, *son till* 3. Búrizláfr, 294.
8. Heinrekr, *tysk greve*, 268.
9. Heinrekr Sveinsson (halti) 214, 215, 217, 219, 222.
- Hemingr Strút-Haraldsson 36.
- Hjálm sviðarr, *en av Sven Grades män*, 254.
- Hljóðver Frakkakonungr (*Ludvig VIII av Frankrike, d. 1226*) 287.
- Hljókk, *valkyrja*, 46 (i vers).
- Hnikarr (*Oden*) 46 (i vers).
- Hrólf, *se Gøngu-Hrólf*.
- Hyrmingr, *en vendisk greve*, 281.
- Hørða-Knútr Knútsson, *dansk konung* (*d. 1042*) 49, 50, 54.
1. Ingi Haraldsson, *norsk konung* (*d. 1161*) 227, 228, 262.
2. Ingi Steinkelsson, *svensk konung* (*Inge den äldre*) 195, 203.
- Ingibjörg, *se Engilborg*.
1. Ingigerðr Birgisdóttir 216.
2. Ingigerðr Ólafsdóttir 58.
- Ingimarr, *dansk hövding*, 261, 262.
1. Ingiriðr Haraldsdóttir 164.
2. Ingiriðr Sveinsdóttir 61, 91.
- Jarizleifr, *storfurste i Novgorod* (*Jaroslav den store, d. 1054*) 58.

- Jarizmarr, *rügisk furste*, 289, 294. *ifr* Jarmarr.
- Jarmarr (= Jarizmarr) 273.
1. Játgeirr, *konung i England* (*Eadgár, d. 975*) 37.
2. Játgeirr Adalráðsson, *son till Ethelred II i England*, 39.
1. Játmundr (enn helgi), *konung i England* (*Eadmund, d. 870*) 33.
2. Játmundr, *konung i England* (*Eadmund I, d. 946*) 34, 43 (i vers 10).
3. Játmundr Adalráðsson (enn sterki), *son till Ethelred II, konung i England* (*Eadmund II, d. 1016*) 39, 43, 44, 48, 49.
- Játvarðr Adalráðsson (enn góði), *son till Ethelred II, konung i England* (*Eðvard Bekännaren, d. 1066*) 39, 54.
- Játvígr Adalráðsson, *son till Ethelred II i England*, 39.
- Jhésús Kristús (Christús) 78, 149, 185.
- Jóan baptista 216.
- Jón Sörkvisson, *svensk konung*. (*Johan Sverkersson, d. 1222*) 216.
- Júliánús (*Julianus avfällingen*) 33.

- Kálfr Mánason, *isl. skald*, 63, 65.
1. Karl (Karlsson), *son till jarlen Karl i Halland*, 243.
2. Karl Knútsson, *greve av Flandern* (*»Karl danske», d. 1127*) 77, 104, 124, 160.
3. Karl Sörkvisson, *svensk konung* (*Karl Sverkersson, d. 1167*) 216.
- Kassamarr, *hertig av Pommern* (*Kasimir I, d. 1181*) 270, 285
1. Katrín Eiríksdóttir 196.
2. Katrín Ingadóttir 195.
3. Katrín Knútsdóttir 216.

- Ketill, *biskop i Vestervig* (*d. 1134*) 220.
1. Knútr Eiríksson (lávarðr), *dansk prins* (*d. 1131*) 186, 188, 197, 198, 200—207, 209—219, 221—224, 231, 234, 258, 277.
2. Knútr Eiríksson, *svensk konung* (*d. c. 1195*) 196.
3. Knútr Hákonarson (Stunpa-Knútr), *son till Hákon galen*, 196.
4. Knútr Haraldsson, *son till Harald kesja*, 196.
5. Knútr (Karlsson), *son till jarlen Karl i Halland*, 243.
6. Knútr Magnússon, *dansk konung* (*d. 1157*) 207, 231, 233—256, 260.
7. Knútr Sveinsson (enn ríki l. enn gamli), *dansk konung* (*Knut den store, d. 1035*) 32, 34—36, 38—46, 48, 49—55, 63, 99.
8. Knútr Sveinsson, *son till Sven Estríðsson*, 61.
9. Knútr Sveinsson (enn helgi), *dansk konung* (*Knut den helige, d. 1086*) 61, 62, 63, 65—74, 76, 77, 79, 82, 84, 86, 88, 89, 91—97, 99—102, 104—111, 113—115, 117—119, 121—126, 129—137, 139, 140, 144, 146—149, 151, 152, 155—161, 164, 166, 168, 172, 182—185.
10. Knútr Sveinsson, *herre till Sole på Jæderen*, 61.
11. Knútr Valdimarsson, *dansk konung* (*Knut VI, d. 1202*) 269, 270, 277, 282, 285—294.
1. Konráðr, *kejsare* (*Konrad III, d. 1152*) 234, 238, 263.
2. Konráðr, *markgreve av Meisen* (*d. 1157*) 245.

- Konstantín, *en av Valdemar Knútssons män*, 255.
1. Kristín Bjarnardóttir, *g. m. Erik den helige*, 196.
2. Kristín Ingadóttir 203.
3. Kristín Knútsdóttir 216.
4. Kristín Nikulássdóttir 196.
5. Kristín Sigurðardóttir 278.
6. Kristín Stígsdóttir 216.
- Kristófórús Valdimarsson, *dansk prins, hertig av Sønderjylland* (*d. 1173*) 242, 261, 264, 272, 276, 277, 281, 283, 287.
- Kristr, *Kristus*, 172.
- Ljóðgeirr (Lótáriús), *kejsare* (*Lothar II, d. 1137*) 209.
- Lótáriús, *se* Ljóðgeirr.
1. Magnús Erlingsson, *norsk konung* (*d. 1184*) 277, 278.
2. Magnús Haraldsson, *son till Harald kesja*, 196.
3. Magnús Nikulás (enn sterki), *dansk prins* (*d. 1134*) 197, 206, 207, 209—215, 217—219, 221, 222, 224, 225, 231, 233, 234.
4. Magnús Ólafsson, *norsk konung* (*Magnus den gode, d. 1047*) 54—59, 61, 63, 187.
5. Magnús Ólafsson (berbeinn l. berfattr), *norsk konung* (*Magnus barfot, d. 1103*) 196, 232.
6. Magnús Sigurðarson (blindi), *norsk konung* (*d. 1139*) 216, 224—229.
7. Magnús Úlfsson (= Sveinn Úlfsson) 55.
- Málmfríðr Haraldsdóttir 203, 224, 278.
1. Margrét Eiríksdóttir 196.
2. Margrét Ingadóttir 196, 203.

3. Margrét Knútsdóttir 216.
Markús Skeggjason, *isl. lagsago-
man och skald (d. 1107)* 165—
167, 169—172, 175—181, 187,
189—191, 193—195.
Merkúriús, *martyr (d. c. 250)* 33.
Mjúklátr, *vendisk furste Niklot,
d. 1160* 262, 263.
Mörkúari, *jarl i Northumberland
(enl. sagan son till Gudini, i
sjálva verket emellertid son till
Ælfgár, jarl av Mercia* 42.
- Niklot, *se* Mjúklátr.
- Nikulás, *son till* 3. Burizláfr, 294.
 - Nikulás blaka 196.
 - Nikulás dotta 242.
 - Nikulás skata 235.
 - Nikulás Magnússon, *son till
Magnús Nikulásson*, 207.
 - Nikulás Stígsson 216.
 - Nikulás Sveinsson, *dansk ko-
nung (d. 1134)* 188, 196, 197,
203, 206, 207, 209—212, 214,
215, 217—226, 232.
- Óláfr Bjarnarson, *broder till
Erik segersáll*, 30.
 - Óláfr Eiríksson (senski),
*svensk konung (Olav skötkonung,
d. 1022)* 33, 35, 55, 58.
 - Óláfr gluggr 235.
 - Óláfr Haraldsson (enn helgi),
*norsk konung (Olav den helige,
d. 1030)* 33, 34, 49, 50, 54—56,
59, 187.
 - Óláfr Haraldsson (kyrri), *norsk
konung (d. 1093)* 61, 91, 92,
99—102, 164.
 - Óláfr Haraldsson, *son till Ha-
rald kesja*, 196, 232, 233.

- Óláfr Sveinsson, *dansk konung
(Olav hunger, d. 1095)* 61, 77,
103—106, 149—157, 161, 162,
164, 166—168.
 - Óláfr Tryggvason, *norsk ko-
nung (d. 1000)* 32, 33, 35, 203.
 - Óláfr Þórðarson (hvitaskáld)
287.
- Óttarr svartí, *isl. skald*, 34—36,
38, 40, 43—45.
- Ottó, *kejsare (Otto II, d. 983)*
29, 30.
 - Ottó, *kejsare (Otto IV, d. 1218)*
263, 287.
 - Ottó-Sveinn (= Sveinn Ha-
raldsson tjúguskegg) 30.
- Pálmarr, *drottning Edlas foster-
broder*, 110, 134, 137, 142, 143.
Palnatóki, *dansk hövding*, 32.
Páskális, *páve (Paschalis II, d.
1118)* 172, 196.
- Pétr, *biskop i Roskilde (d. 1134)*
220.
 - Pétr, *frände till Absalon*, 256.
 - Pétr þenja 255, 259, 261.
- Píamarr, *vendisk gud*, 275.
Philippús Frakkakonungur (*Filip
II August, d. 1223*) 287.
Plógr svartí 229—231, 236, 260.
Prida, *en vendisk man*, 288.
Puruvit, *vendisk gud*, 274.
- Ragnarr, *Blod-Egils fader*, 81, 82.
- Ragnhildr Magnúsdóttir, *dotter
till Magnus den gode*, 187.
 - Ragnhildr Magnúsdóttir, *dotter
till Magnus barfot*, 196, 232.
 - Ragnhildr Sveinsdóttir 61.
- Ríkarðr Ríkarðarson, *hertig av
Normandi (Ríkarð II, d. 1026)*
39.

- Ríkarðr Vilhjálmsson, *hertig
av Normandi (Ríkarð I, d. 996)*
39.
 - Ríkiz Birgisdóttir 287.
 - Ríkiz Búrizláfsdóttir, *dotter till*
2. Búrizláfr, 207, 231, 237, 242.
 - Ríkiz Valdimarsdóttir 287.
Rínvít, *vendisk gud*, 274.
Rípa-Úlfr, *dansk hövding (d. 1157)*
236—238, 244, 250, 259.
Roðbert, *hertig av Normandi
(Robert le diable, d. 1035)* 38, 49.
Rognvaldr (Eysteinnsson) Mæra-
jarl 39.
Røkkvi, *en sjökönung*, 47 (i vers).
- Sigríðr en stórráða, *dotter till
Skoglar-Tósti*, 32, 33, 55.
- Sigurðr enn sterki 221, 222.
 - Sigurðr Haraldsson, *norsk ko-
nung (Sigurd munn, d. 1155)*
227.
 - Sigurðr Magnússon Jorsalafari,
norsk konung (d. 1130) 193, 203,
216, 224, 225, 278.
 - Sigurðr Sveinsson, *son till Sven
Estridsson*, 61.
- Sigvaldi (Strút-Haraldsson) jarl 32.
Sigvatr Þórðarson, *isl. skald*, 49,
50, 53.
Skoglar-Tósti, *svensk hövding,
Sigríð stórvádas fader*, 33, 55.
Sóni Ebbason, *dansk storman
(Sune Ebbesen, d. 1186)* 273,
274.
Steinkell, *svensk konung (d. c.
1066)* 60.
Steinn Herdisarson, *isl. skald*, 63.
Stígr hvítaleðr 216.
Strút-Haraldr, *jarl i Skåne*, 36.
Stunpa-Knútr, *se* Knútr Hákonar-
son.
- Styrbjörn (Ólafsson) enn sterki
30.
Suffía Valadarsdóttir, *Valdemar
Is gemål Sofia*, 242, 287.
Sunnifa Hákonardóttir 187.
Svanraviz, *vendisk gud (Svante-
vit)* 273.
- Sveinn, *biskop i Aarhus (d.
1191)* 274.
 - Sveinn Áskelsson 61.
 - Sveinn Eiríksson sviðandi,
*dansk konung (Sven Grade, d.
1157)* 231, 233—253, 255—260.
 - Sveinn Guðinason, *jarl i Mer-
cia (d. 1052)* 42.
 - Sveinn Hákonarson, *norsk jarl
(d. 1016)* 49, 60.
 - Sveinn Haraldsson (tjúgu-
skegg), *dansk konung (d. 1014)*
30, 32—35, 54, 55, 180, 181.
 - Sveinn Knúttson (Álífuson),
*regent i Norge 1030—1035 (d.
1035)* 49, 50.
 - Sveinn Sveinsson, (ákta) *son
till Sven Estridsson*, 60.
 - Sveinn Sveinsson, (oákta) *son
till Sven Estridsson*, 61, 214.
 - Sveinn Þorgunnuson, *dansk
hövding*, 92, 94, 110, 115—119,
134—136, 144, 150, 154, 156—
160, 162, 163, 190.
 - Sveinn Úlfsson, *dansk konung
(Sven Estridsson, d. 1076)* 33,
55—63, 65, 67, 69—72, 80, 82,
91, 149, 166, 175, 196, 214.
- Sverrir, *norsk konung (d. 1202)* 196.
Sþrkvir Karlsson, *svensk konung
(Sverker Karlsson, d. 1210)* 216,
237, 242, 245.
- Tétizláfr, *rügisk furste*, 273.
Tjarnaglófi, *vendisk gud*, 275.

Tófa, *Valdemar Is frilla*, 242, 287.
 Tólarr verpill 111, 114, 126, 146, 147.
 1. Tóli, *dansk hövding*, 118—122, 124.
 2. Tóli Hemingsson 252, 253.
 Tósti Guðinason (tréspjót), *jarl i Northumberland (d. 1066)* 42.
 Turupíð, *vendisk gud*, 274.

Ubbi, *se Úlfr Sveinsson*.
 Úlfkell snillingr, *jarl i Östangeln i England*, 47.
 Úlfnadr (*Wulfnot*, *Guðinis fader*), 42.
 1. Úlfr, *jarl i Danmark*, *se Galizu-Úlfr*.
 2. Úlfr, *se Ripa-Úlfr*.
 3. Úlfr Sveinsson (Ubbi), *son till Sven Estridsson*, 61.
 4. Úlfr Þorgilsson (Sprakalegsson), *dansk jarl (d. 1026)* 33, 36, 40—42, 55.
 Ullr 36 (i vers), 46 (i vers).

Vagn Ákason 92.
 Valaðarr, *drottning Sofias fader*, *enl. sagan konung i Polen (i sjálva verket en rysk furste, Volodar av Minsk)* 242.
 Valdamarr, *se Valdimarr*.
 1. Valdimarr Birgisson, *svensk konung (d. 1302)* 287.
 2. Valdimarr Jarzleifsson, *storfurste i Ryssland (d. 1052)* 42, 203, 224.
 3. Valdimarr Knútsson, *dansk konung (Valdemar I den store, d. 1182)* 216, 231—234, 236—273, 275—278, 281—288, 294.
 4. Valdimarr Valdimarsson, *dansk*

konung, den föregåendes son (Valdemar II Sejr, d. 1241) 287.
 Valþjófr, *jarl i Northumberland (d. 1076; enl. sagan son till Guðmi, i sjálva verket emellertid son till Sigvard, jarl i Northumberland)* 42.
 Viðgautr (*från Sámland*) 200—206, 208.
 1. Vilhjálmr digri, *son till Henrik Lejonet*, 263, 287.
 2. Vilhjálmr (Göngu-Hrólfsson) langaspjót, *hertig av Normandi (d. 942)* 39.
 3. Vilhjálmr, *hertig av Normandi (enl. sagan son till Rikard II Rikardsson; Vilhelm emellertid sannol. fel för Rikard III, d. 1028)* 38, 49.

Yngvarr kveisa 236, 250, 252, 260.

Þétleifr Eðlarsson 236, 244, 250, 252—255, 260.
 Þjóstólfr Álason, *norsk ländlerman*, 228.
 Þórarinn Ioftunga, *isl. skald*, 52.
 1. Þórðr dorri (*Var.: skori, skorri*) 111, 113, 114, 116, 119, 120, 122, 123, 126, 146, 147.
 2. Þórðr Kolbeinsson, *isl. skald*, 37, 44, 47.
 Þorgautr Úlfsson (fögrumskinni) 175.
 1. Þorgils sprakaleggr, *dansk hövding*, 33.
 2. Þorgisl Sveinsson, *son till Sven Estridsson*, 61, 77.
 Þorgunna Vagnsdóttir 92.
 Þorgunnusynir 95, 137, 149, 154, 156, 164.
 Þórir, *biskop i Ribe (d. 1134)* 220.

Þorkell hávi Strút-Haraldsson 36.
 Þorleikr fagri, *isl. skald*, 56, 60.
 Þyri Haraldsdóttir 30.

Quundr Óláfsson, *svensk konung (Amund-Jakob, d. c. 1047)* 57.

Qzurr, *biskop i Roskilde (d. c. 1158)* 260.
 Qzurr Sveinsson, *ärkebiskop i Lund (d. 1137)* 190, 191, 196, 219, 220, 232.

II. Ortnamn.

(För identifieringen av de danska ortnamnen se särskilt F. Jónsson i *Da. stud.* 1919, s. 74 ff., av de vendiska N. M. Petersen i *Ann. f. nord. oldkynd.* 1836—37, s. 177 ff. Se för öv. SHI XII passim).

Álaborg, *Aalborg i Jutland*, 237.
 Alsey, *ön Als i Sønderjylland*, 81.
 Analong, *se under Valung*.
 Apasysla, *i Jutland*, 241.
 Arkún, *Arkona på Rügen*, 226, 266, 273.
 Áróss, *Aarhus i Jutland*, 56, 80, 81.
 Ásbjarnarbúðir, *i norra Jutland*, 111.
 Assatún, *sannol. Ashingdon i Essex i England*, 43.
 Ásund, *trol. halvön Jasmund på Rügen*, 272, 275.
 Austbú, *Östbo härad i Småland*, 242.
 Austrvegr, *Östersjöländerna*, 30, 33, 65, 92, 165, 200, 202, 216.

Bár (Bör), *Bari i Italien*, 171.
 Basta, *på Cypern*, 194.
 Beltissund, *Stora Bält*, 80.
 Bleiking, *Blekinge*, 248, 276.
 Borgundarhólmr, *Bornholm*, 81—83, 85, 88, 91—93, 248.
 Bramnes, *trol. Oldenburg i nuv. hertigdömet med samma namn*, 281.

Brandfurða, *Brentford i Middlesex i England*, 42, 43.
 Brimar, *Bremen*, 172, 238.
 Brúnsvík, *Braunschweig*, 238, 239, 263, 267, 282, 283, 287.
 Búaþorp, *Borup på Sjælland*, 256.
 Burstaborg, *i Venden (sannol. Stettin i Pommern)* 282.
 Byr, *hamn på Rügen eller på pommerska kusten?* 264.
 Bøku, *en helig hund på ön Stræla*, 270.

Damiað, *Damiette i Egypten*, 287.
 Danaríki, *Danmark*, 42, 79, 106, 288.
 Danaskógar, *i England*, 43.
 Danaveldi, *Danmark*, 34, 50, 55, 66, 69, 72, 152, 154, 166, 176, 195, 244, 260, 261, 287.
 Danavirki, *Dannevirke*, 30.
 Danmørk, *Danmark*, 29—31, 35, 42, 49—51, 54, 55, 58—63, 67, 71, 72, 75—77, 79—81, 85, 92, 101, 102, 106, 111, 128, 131, 148, 150, 152—154, 156, 161, 162, 164, 166, 168, 172, 173, 175, 181, 182, 184, 185, 187, 188, 190, 194, 196, 199, 201,

- 204—206, 209, 215—217, 219, 223—227, 229, 231—234, 236, 238, 239, 241, 245, 248, 260, 267, 268, 270, 272, 276—278, 282—284, 286—289, 291, 293.
- Dimin, *Demmin vid Peene i Pommern*, 268, 270, 283.
- Dubbin, *i Venden (sannol. i nur. Mecklenburg)* 235.
- Dunzarbrü, *bro över Peene i Pommern (icke långt från nur. Anklam)*, 269.
- Eistland, *Estland*, 92.
- Elfrin (= Gautelfr) 99.
- England, *England*, 33—36, 38, 42, 48, 49, 51—55, 60, 99—101.
- Englandshaf, *havet mellan Norge och England*, 50.
- Erri, *Ærø i Danmark*, 56, 81, 248.
- Eyland, *Öland*, 181, 276.
- Eyrarsund, *Öresund*, 75, 81, 92, 145, 280.
- Eyvindarbúðir, *i norra Jutland*, 111.
- Falong (= Valung) 265.
- Falstr, *Falster i Danmark*, 81, 245, 247, 248.
- Fardhús, *Faurås härad i Halland*, 243.
- Fenedi, *Venedig*, 171.
- Feneyjar, *Venedig* 170 (i vers).
- Finneidi, *Finnveden i Smöland*, 242.
- Fjón, *Fyn i Danmark*, 57, 80, 81, 108, 118, 123, 124, 129, 148, 155, 182, 185, 236, 245, 246, 248.
- Fljót, *sannol. mynningen av Humber i nordöstra England*, 36.
- Flemingjaland, *Flandern*, 50, 77, 104, 105, 124, 149, 150, 155, 156, 162, 163.
- Fors, *Foss i Romerike i Norge*, 228.
- Fótvík, *Fotvik i Skåne*, 218, 220, 222, 223, 225.
- Frakkland, *Frankrike*, 189.
- Freysmosi, *på Själland*, 256.
- Frisland, *frisernas land*, 239.
- Fuir, *stad i Venden (trol. på Usedom)* 284.
- Fuznon, *landskap och stad i Venden (trol. på Usedom)* 283, 284.
- Fyrileif, *Färlev i Bro socken i Bohuslän*, 225.
- Fýrisvellir, *Fyrisvall (slätten längs Fyrisån vid Uppsala)*, 30.
- Galizuland, *Galicien i Spanien*, 175.
- Gardar (= Gardariki) 165, 166.
- Gardariki, *Novgorodska riket i Ryssland*, 42, 50, 58, 61, 77, 165, 216, 238.
- Gardz, *Gartz på Rügen*, 271. *jfr* Karenz.
- Gautelfr, *Göta älv*, 55.
- Gautland, *Västergötland*, 237; *Gautland hvärttveggja, Öster- och Västergötland*, 284.
- Geitisey, *möjl. på Falster*, 281.
- Geitsbekkr, *i norra Jutland*, 238.
- Girklandshaf, *östra delen av Medelhavet*, 194.
- 'Gorgasiani', *i Venden (i närheten av Plazminni)* 282.
- Gradarheidr, *nära Viborg i norra Jutland*, 258, 260.
- Grozvin, *stad vid Peene i Pommern*, 269, 284.

- Gröenasund, *Grönsund (mellan Falster och Møen)* 267, 281, 284, 286.
- Gudakrsá, *floden Warnow i Mecklenburg*, 262.
- Halland, *Halland*, 73, 74, 81, 219, 225, 243, 248.
- Håls, *vid Limfjorden*, 29, 31.
- Haraldseid, *edet mellan Limfjorden och Västerhavet*, 80.
- Hedinsey, *Hiddensee vid Rügen*, 262, 266, 270—272.
- Heidabýr, *se* Heidaber.
- Heidaber (Heidabýr, *Hedeby i Slesvig*, 55, 56, 79, 81, 188, 197, 200, 201, 210, 223, 237, 239, 244, 272, 282.
- Helganes, *Helgøes vid Aarhus i Jutland*, 58.
- Hemingaborg, *Hemingbrough i Yorkshire i England*, 38.
- Hjarrandasysla, *i norra Jutland*, 111.
- Hjørungavágr, *Liavaag på ön Hareidland i Söndmøre i Norge*, 32, 35.
- Hfésey, *Læssø i Danmark*, 81.
- Hlýrskógsheidr, *i närheten av Isted i Slesvig i Sønderjylland*, 55.
- Hólmgardr, *Novgorod i Ryssland*, 42, 58, 203, 204, 206, 224.
- Holtsetaland, *Holstein*, 29.
- Hringmaraheidr, *Ringmere i Öst-angeln i England*, 47.
- Hringstaðir, *Ringsted på Själland*, 63, 211, 215, 249, 250, 277, 286.
- Hqfn, *Köpenhamn*, 57.
- Hýlingsstaðir, *möjligen Hollingsted i Slesvig*, 239.
- Hylja, *se* Hyljuminni.
- Hyljuminni (*okänt läge*) 280. (*Var.: Hylja hin minni*).
- Höfudey, *Hovedøen utanför Oslo i Kristianiafjorden*, 228.
- Ísafjörðr, *Isefjorden på Själland*, 32.
- Ísland, *Island*, 31.
- Jalangrsheidr, *vid Jællinge i Jutland*, 218.
- Járnloka, *en hamn på Møen?* 276.
- Jóluhólmar, *möjligen vid halländska kusten*, 256.
- Jómsborg, *på ön Wollin*, 29, 55, 278.
- Jórsalaborg, *Jerusalem*, 234.
- Jórsalaland, *Palestina*, 194.
- Jórsalir, *Jerusalem*, 188, 191, 282.
- Jótgrund, *Jutland*, 60 (i vers), 190 (i vers).
- Jótlund, *Jutland*, 55, 56, 59, 61, 63, 65, 79—81, 109, 111, 154, 209, 220, 223, 229, 230, 234—238, 241, 243, 245, 246, 248, 256, 272.
- Jótländssida, *västkusten av Jutland*, 80.
- Jörungr, *Hjörning i norra Jutland*, 80, 220.
- Kálfá, *Odenseaa på Fyn*, 130.
- Kálffundar (*i Kálffundi*), *Kálfs-lunde på Själland*, 243. (*Var.: Kálflundar*).
- Kálflundar, *se* Kálffundar.
- Karenz (= Gardz) 274.
- Kípr, *Cypern*, 194.
- Klérivás, *Claireaux i Frankrike*, 283.

- Konungahella, *Kungälv i Bohuslän*, 237.
- Kornung, Kornungar, *Korning i norra Jutland*, 257.
- Kotskógaborg, *Gützkow nära Peene i Pommern*, 284 (Var.: Kotskógr).
- Kotskógr, se Kotskógaborg.
- Kuaviz, *i Venden*, 266.
- Kúrland, *Kurland*, 201, 262.
- Láland, *Laaland i Danmark*, 81.
- Landesberg, *Landsberg i Sachsen*, 245.
- Langaland, *Langeland i Danmark*, 81.
- Lávardsskógr, *på Själland*, 216.
- Líðandisnes, *Lindesnæs på Norges sydkust*, 31.
- Límafjörðr, *Linfjorden*, 29—31, 80, 102, 107, 114.
- Lindisey, *Lindsey, område i Lincolnshire i England*, 38.
- Ljóðhús, *Gamla Lödöse vid Göta älv*, 237.
- Lófufjörðr, *Laholmsbukten i Halland*, 60.
- Lúka, *Lucca i Italien*, 173.
- Lundr, *Lund i Skåne*, 81, 190, 196, 218—220, 232, 233, 283.
- Lundún, *Lundúnir, London i England*, 45, 47.
- Lundúnaborg 44, 45, 48.
- Lyngbýr, *Lyngby på Själland*, 245.
- Læradalr, *Lærdalen i Sogn i Norge*, 31.
- Löggrinn, *Mälaren i Sverige*, 30.
- Mårsey, *Mors i Limfjorden*, 30.
- Masnes, *Masnedö mellan Själland och Falster?* 265.
- Meðalfararsund, *Lilla Bält*, 80, 124, 129, 246.
- Miklagarðr, *Konstantinopel*, 189, 192—194.
- Mild, Mildin, *á i Sönderjylland*, 239.
- Mildinborg, *vid Mild*, 239.
- Morstr, *i England (tydligt avses Winchester i Hampshire)* 51, 54.
- Mœrr, *Møre i Norge*, 32.
- Møn, *Möen i Danmark*, 81, 261, 276.
- Nídaróss, *Nidaros i Norge*, 50.
- Niz, *Nissan i Halland*, 60.
- Norðimbraland, *Northumberland i England*, 38.
- Norðrlönd, *de nordiska länderna*, 35, 51, 52, 172, 205, 287, 294.
- Norðvík, *Norwich i Norfolk i England*, 43, 44.
- Nóregr, *Norge*, 29, 31—33, 35, 50, 51, 54, 55, 57—61, 91—93, 100, 101, 107, 196, 224—229, 237, 277, 278.
- Normandi, *Normandiet*, 39, 49.
- Óðinsey (= Óðinsvé) 80, 185, 233, 236.
- Óðinsvé, *Odense på Fyn*, 129, 148.
- Ósló, *Oslo i Norge*, 228.
- Padreimr, *hippodromen i Konstantinopel*, 192.
- Parez, *i Venden (på Rügen)* 271.
- Plácencia, *Piacenza i Italien*, 173.
- Plazminni, *Swinemünde i Pommern*, 282—284, 290.
- Plógssýsla, *i Jutland*, 229.
- Pólinaland, *Polen*, 242. (Var.: Pólónialand).
- Pólónialand, se Pólinaland.

- Ragnarssjórr, *i Jutland*, 81.
- Ragnarsstaðir, *i Jutland*, 81.
- Ramsjór, *Ramsö (magle) på Själland*, 256.
- Randaróss, *Randers i Jutland*, 124, 126, 257, 277.
- Randaróssbrú 257.
- Rauðstokk, *Rostock i Mecklenburg*, 238.
- Raumaríki, *Romerike i Norge*, 228.
- Ré, *Rügen*, 265, 266.
- Réing (= Ré) 275.
- Rin, *en flod i Venden*, 291 not till rad 18.
- Rípar, *Ribe i Jutland*, 79, 80, 82, 220, 229, 244.
- Roískelda, *Roskilde på Själland*, 80, 197, 218—220, 243, 245, 249, 251, 260, 261, 293.
- Róm, *Rom*, 50, 170, 171, 175.
- Rómaborg 50, 171, 172.
- Sámland, *Semgallen*, 200—202.
- Sámsey, *Samsö i Danmark*, 81.
- Sauðungssund, *Sauesund öster om Atleön i Söndfjord i Norge*, 33.
- Saxland, *Tyskland (särsk. Sachsen)*, 29, 33, 54, 172, 175, 187, 199, 238, 239, 246, 268.
- Sjólönd, *Själland*, 32, 57, 80, 81, 107, 108, 164, 197, 211, 218—220, 235—237, 240, 241, 243, 245, 248, 261.
- Sjólönd, *danska öarna (motsatta Jutland och Skåne)?* 70, 71, 77. *Enl. F. Jónsson i Da. stud. 1919, s. 75, fel för Smålönd, dvs. de smärre danska öarna.*
- Skáni, *Skåne*, 57, 59, 74, 81, 190, 216, 218—220, 233, 235, 241, 244, 248.
- Skaparödd, *Schaprode på Rügen*, 266.
- Skorsteinn, *Sherston i Wiltshire i England*, 39, 40, 41.
- Skotborgará, *Skodborgaa (Kongea) i Jutland*, 56.
- Skotland, *Skottland*, 50.
- Slangapörr, *Slangerup på Själland*, 234.
- Slésvik, *Slæn i Sönderjylland*, 200.
- Slétti, *i Sönderjylland*, 239.
- Sogn, *Sogn i Norge*, 31.
- Sóli, *Sole på Jæderen i Norge*, 61.
- Sólundir, *Sulenöarna utanför Sognefjorden*, 31.
- Staðr, *udden Stadthland på Norges västkust*, 31.
- Steinborg, *i Venden (trol. Kammin i Pommern)* 278, 291.
- Stiklarstaðir, *(Övre) Stiklestad i Værdalen i Norge*, 50.
- Stolp, *Stolpe vid Peene i Pommern*, 270.
- Strala, se Stræla.
- Stræla, *ön Dänholm mellan Rügen och fastlandet*, 265, 266, 270—272, 281, 291. (Var.: Strala).
- Suddapörr, *Suderup i Sönderjylland*, 63.
- Suðrbú, *Sunnbo härad i Småland*, 242.
- Sumarstaðir, *Sommersted i Sönderjylland*, 245.
- Sundbýr, *på Själland (nuv. Udesundby)* 243.
- Svíaríki, *Svearíke*, 42, 242.
- Sviaveldi, *Svearíke*, 57.
- Svíþjóð, *Svearíke*, 30, 58, 59, 220, 237, 242, 245, 284, 287.
- Svöldr, *ö mellan Rügen och Pommerska kusten*, 33, 352, 354, 272, 273.

Sævarendi, *Sjörring i norra Jutland*, 114, 115, 117, 122.

Temps, *Thomsen i England*, 44, 45, 46.

Tesa, *Tees, grängsfod mellan grevskapen Durham och York i nordöstra England*, 38, 40.

Tikarey, *sydöstligaste spetsen av Rügen*, 291.

Tribuzis, *område och stad i nuv. Pommern*, 272, 281, 291.

Tripiden, *område i nuv. Pommern*, 281.

Tripipen (= Tripiden) 291.

Tünsberg, *Tønsberg i Norge*, 228.

Urk, *stad i Venden (trol. avses det forna Warle vid Warnow)* 262.

Úsa, *floden Ouse i Yorkshire i England*, 38.

Usna, *Usedom*, 275, 285.

Valagust, *Wolgast i Pommern*, 266—270, 283, 285, 289—291.

Valbursherad, *på Själland*, 245.

Valland, *Frankrike*, 38, 39, 49.

Valung (Falong), *område på Rügen*, 264, 270, 271. (Å Valung *felaktigt skrivet Analong, Analon, se not. till r. 13—17 s. 270*).

Vän, *en mytisk å*, 36 (i vers).

Vandilskagi (= Vendilskagi) 80.

Vébjørg, *Viborg i Jutland*, 80, 81, 237, 242, 244, 257, 258.

Vendill, *Vendsyssel i norra Jutland*, 220.

Vendilskagi, *Skagen*, 80, 111, 123.

Verandi, *Värend i Småland*, 242.

Vestbú, *Västbo härad i Småland*, 242.

Vik, *på Rügen (trol. nuv. Wieck på halvön Wittowa)* 271.

Víkin, *landskapet Viken i det gamla Norge*, 228, 278.

Vikingavød, *på Själland*, 256.

Vinborg, *stad i Venden (trol. på Usedom)* 284.

Vindland, *Venden*, 29, 55, 61, 84, 107, 108, 173—176, 180, 181, 185, 226, 246, 260, 262—265, 268, 270, 278, 282, 283, 285, 288, 289, 293, 294.

Vismarhøfn, *Wismar i Mecklenburg*, 235.

Vordungaborg, *Vordingborg på Själland*, 294.

Voztrosa, *område i Wolgast i nuv. Pommern*, 291.

Þórslundr, *ön Tausinge vid Fyn*, 81.

Þorsteinsþorp, *Tostrup på Själland*, 235.

III. Folkslagsnamn o. d.

Austrvegsmenn, *män från Östersjöländerna*, 76, 199.

Austr-Vinðr, *öst-vender*, 267, 276, 289.

Danir, *daner, danskar*, 29, 34, 37, 39—41, 43, 45, 46, 55, 61, 62, 64, 66, 72, 73, 102—104, 106, 107, 121, 127, 129, 132, 136,

149, 151, 174, 175, 178, 184, 188, 192, 216, 228, 232, 236, 254, 262—266, 276—278, 280, 281, 283, 287, 289, 290.

Englar, *angler, engelsmän*, 33, 37, 40, 47, 48 (med undantag av första stället blott i vers).

Englismenn, *engelsmän*, 34, 100.

Eydanir, *inbyggare på de danska öarna*, 182.

Eylendingar (= Eydanir) 270, 272.

Fjónbúar, *invånare på Fyn*, 235, 246.

Flæmingjar, *invånare i Flandern*, 162.

Frisir, *friser*, 43 (i vers).

Gautar, *västgötar*, 243.

Girkir, *greker*, 192.

Hallandstarar, *halländingar*, 74.

Hallendingar, *halländingar*, 74, 75, 220, 235.

Íslendingar, *isländingar*, 31.

Jömsvikingar 32, 35.

Jótar, *jutar*, 36, 37, 66, 233, 271, 272, 281.

Kúrir, *invånare i Kurland*, 76, 201, 275—277.

Nordimbrar, *inbyggare i Northumberland*, 40 (i versen).

Nordmenn, *normän*, 97, 106, 107, 194.

Réingar, *inbyggare på Rügen*, 265—267, 270, 272—274, 289, 291.

Saxar, *tyskar*, 172.

Sjólandsfarar, *själländingar*, 244.

Sjölendingar, *själländingar*, 235, 281.

Skánungar, *skåningar*, 36, 74, 220, 235, 244, 245, 281.

Sudrmenn, *tyskar*, 176, 235, 238, 269.

Sviar, *svear*, 30, 38, 276.

Vandilsbúar, *inbyggare i Vendsyssel*, 111, 115.

Vandilskagabúar 115.

Vestr-Vinðr, *väst-vender*, 289.

Vindr, *vender*, 56, 84, 85, 102, 103, 107, 166, 169, 175—178, 180, 181, 243, 246, 262, 264, 268, 269, 271, 279—281, 283—286, 290, 294.

Ráttelser.

- S. 19 r. 18 *stár*: Glumr uermfki ueftan af Elfinni, Saxi flettir osv
læs: Glumr uermfki, ueftan af Elfinni: Saxi flettir osv.
- » 20 » 17 *stár*: norðr-londum; *læs*: Norðr-londum
- » 33 » 1 *stár*: Skoðglar-Tosta; *læs*: Skoðglar-Tósta
- » 33 » 13 *stár*: þorðuz; *læs*: þorðuz
- » 34 » 9 *stár*: i; *læs*: i
- » 34 » 17 *stár*: I; *læs*: Í
- » 35 » 22 *stár*: Hrazt; *bör vara*: Hratt, och den till stället hörande noten bör lyda: Hratt] Sá Skjalded. B I 272; Hraeztu K (Err. typ.: lege hrattztu)
- » 36 » 13 *stár*: Strútharalds; *læs*: Strút-Haralds
- » 39 » 1—2 *stár*: Rikarðr Rúðjarl Rikarðsson; *læs*: Rikarðr Rúðjarl Rikarðsson
- » 39 » 28 *stár*: i; *læs*: í
- » 42 » 22 *stár*: Tosti; *læs*: Tósti
- » 49 » 2 *stár*: Sighvatr; *læs*: Sigvatr
- » 49 » 20 *stár*: Álfifa; *læs*: Álfifa
- » 50 » 15 *stár*: Álfifu; *læs*: Álfifu
- » 50 » 34 *stár*: Sighvatr; *læs*: Sigvatr
- » 53 » 13 *stár*: Sighvatr; *læs*: Sigvatr
- » 55 » 10 *stár*: Skoðglar-Tosta; *læs*: Skoðglar-Tósta
- » 61 » 6 *stár*: Nikulás; *læs*: Nikulás
- » 65 » 22 *stár*: fulltingdi; *læs*: fulltingði
- » 66 » 13 *stár*: vanda; *læs*: vanða
- » 66 » 19 *stár*: taldir; *læs*: talðir
- » 66 » 32 *stár*: vanda; *læs*: vanða
- » 68 » 36 *stár*: 41:10; *læs*: 69:10
- » 69 » 3 *stár*: scemd; *læs*: scemd
- » 69 » 6 *stár*: taldi; *læs*: talði
- » 69 » 21 *stár*: scemd; *læs*: scemd
- » 70 » 2 *stár*: Asbjarnar; *læs*: Ásbjarnar
- » 71 » 20 *stár*: undu; *læs*: unðu
- » 71 » 32 *stár*: broðir; *læs*: bróðir
- » 72 » 33 o. 34 *stár*: allt; *læs*: alt
- S. 73 r. 19 *stár*: vildu; *læs*: vildi och tillägg följ. not därtill: vildi] vildu A²
- » 73 » 33 *stár*: i; *læs*: í
- » 74 » 9 *stár*: fjölda; *læs*: fjöldá
- » 74 » 15 *stár*: dcemdi; *læs*: dcemði
- » 75 » 8 ff.: Allir — óbygðir bör nog snarare interpunkteras på följ. sätt: Allir játuðu því, at svá var; þat kallaði hann auðn: sjóinn ok aðrar óbygðir
- » 76 » 19 *Ordet* hann bör utgå och den till stället hörande noten lyda: er] hann till. K
- » 78 » 22 *stár*: Jhesus Christus; *læs*: Jhésús Christús
- » 78 » 29 *stár*: Um kveldit; *læs*: Ok um kveldit
- » 78 » 31 *stár*: vanda; *læs*: vanda
- » 79 » 20 *stár*: i; *læs*: í
- » 79 » 30—31 *stár*: Síðan; *læs*: Síðan
- » 79 » 31 *stár*: till; *læs*: til
- » 91 » 4 *stár*: búkum; *bör vara*: bukkum, och den till stället hörande noten bör lyda: bukkum] Sá B; bokkum F; búkum K
- » 116 » 1 *stár*: kómum; *læs*: komum'
- » 124 » 3 o. 22 *stár*: Randarós; *læs*: Randarós
- » 126 » 1 o. 27 *stár*: Randarósi; *læs*: Randarósi
- » 126 » 27 *stár*: Randarós; *læs*: Randarós
- » 153 » 13 *stár*: þikki; *læs*: þykki
- » 155 » 33 *stár*: mundi]; *læs*: mundi (2)]
- » 165 » 25 *stár*: því]; *læs*: (því)]
- » 178 » 17 *stár*: jörn; *læs*: jórñ
- » 180 » 2 *stár*: lögðu á flóttu ok osv.; *læs*: lögðu á flóttu, ok osv.
- » 185 » 14 *stár*: lifir; *læs*: lifir
- » 187 » 32 *stár*: fyrir; *læs*: fyrir
- » 205 » 19 *stár*: um fram flesta aðra; *bör vara*: um fram flesta menn, aðra, och den tilhörande noten bör lyda: um — aðra] Sá B; flesta ándrat fr. alla menn M; menn sá lunda (oriktigt) struket M
- » 210 » 26—27. Noten till r. 6—7 bör lyda: frændsemi várri] í millum W, vár á millum E
- » 224 » 7 *stár*: vild; *læs*: vilð
- » 230 » 16 *stár*: Christi; *læs*: Christí
- » 232 » 28 *stár*: óvildar; *læs*: óvildar
- » 236 » 13 *stár*: Edlarsson; *læs*: Edlarsson
- » 237 » 20 *stár*: móður; *læs*: móður

- S. 239 r. 15 o. 28 *stär*: Hýlingsstaða, r. 28: Hýlningsstada; *vokal-
längden i detta namn är osäker, möjl. bör i st. skrivas:*
Hylings-, Hylnings-,
- » 249 » 23 *stär*: Jésum Christúm; *läs*: Jésum Christum
- » 270 » 31 *stär*: á Valung]; *läs*: 15. á Valung]
- » 285 » 23 *stär*: er; *läs*: en
- » 285 » 33 *stär*: leidangrum; *läs*: leiddongrum
- » 309 » 40. *Rörande Hýlingsstaðir jfr rättelsen till s. 239 r. 15 o.
28 ovan.*
-